चित्रकूट महापुण्य पर्वताना हि सुन्दर।
वाल्मीकिश्च महातेजा न्यवसद्धर्मतत्पर ॥
दर्शनार्थं मुनेस्तस्य मार्कण्डेयो महामुनि ।
आजगाम चिरायुर्हि चित्रकूटालय मुनि ॥

End कि मया वक्तव्या वाच्य सर्व्वपुण्यफलन्विद ।
व्यासप्रसादाज्जानामि श्रीरामस्य कथा तथा ॥
इत पर महारम्य विवाहचरित शुभ।
वर्णयामि महापुण्य ब्रह्मणामघमोचन ॥

Colophon इति श्रीमत्यापाख्याने स्तशौनकसवादे एकोनपञ्चाशत्तमोऽध्याय ।
समाप्तश्च पूर्व्वार्द्ध ।

विषय । १–१० अध्याय,—स्तेन सह शौनकादीना सवादकथन । वाल्मीकिसन्दर्शनार्थं मार्कण्डेयस्य चित्रकूटगमनविवरण । तत्पुरता वाल्मीकिना रामचरित्रवर्णन । रामस्य बाललीलावर्णनव्याजेन सपुत्राभि कौशल्यादिभि अन्त पुरागतस्य वसिष्ठस्य सपर्य्या-विधानादिकथन । श्रीरामलक्ष्मणादीना विष्णुरूपादिरूपण कौशल्यादिभि स्व-दर्शनवृत्तान्तकीर्त्तनञ्च । एकदा कौशल्याधाविकाया कैकयीमन्दिरगतस्य दशरथस्य समीपे राम नयनवृत्तान्तकीर्त्तन । कैकेय्या रामाभिनन्दनादिप्रकारकथनञ्च । मन्थरया सह कैकय्या सवादकथन । तत्र विस्तरेण कैकय्या विवाहवृत्तान्तकथन । दशरथस्य सत्यपि अन्त पुरवर्गे तस्या नितरामनुरागकारणकथनञ्च । नारदेन सह दशरथस्य सवादकथन ।

११–२६ अध्याये,—योगिन्या सह कैकयराजमहिष्या सवादकथन । गर्गेण सह दशरथस्य सवादकीर्त्तन । तत्र अजातपुत्रेण दशरथेन कैकेय्यायेन पुत्रो भविष्यति तस्मै राज्य दास्यामीति प्रतिज्ञाकरणवृत्तान्तकथनं । शत्रुघ्नादिभि कन्दुकेन ताडिताया मन्थराया अभियोगार्थं दशरथसमीपगमन तद्रूपवर्णनादिक । लोमशप्रोक्त-मन्थराचरितकीर्त्तन । तस्या पूर्व्वजन्मनि विरोचनाभिधानस्य दैत्यराजस्य कन्यात्व कथनादिक । तया विप्रहतानां क्रतुभुजा दुरवस्थादिवर्णनञ्च । पराशरस्य वाल्मीकिनो रामचरितपाठकथन । दशरथाङ्कस्थितस्य रामस्य विश्वरूपता रूपवर्णन । तीर्थदर्शनार्थं सर्व्वेषां देवानां भारतभूमावागमनवृत्तान्तकीर्त्तन । तत्र पौलोम्या पुरत पुरन्दरेण तद्वृत्तान्तकथनञ्च ।

२१–३० अध्याय,—सावित्र्या पुरतो विधातुरयोध्यादिमाहात्म्यकथन । तत्र म-हात्म्यकथनञ्च । विशेषत अयोध्याया शोभादिवर्णन । श्रीरामसन्दर्शनार्थं ब्रह्मादी दशरथपुरप्रवेशवृत्तान्तकीर्त्तन । रामस्य विचित्रबाल्यक्रीडादिवर्णन । रामदर्शा

शष्कुलीमाकर्णयतो भूसुण्डनामकस्य काकस्य वृत्तान्तकीर्त्तनं । भूसुण्डकृतरामस्तोत्र-कीर्त्तनं । दशरथस्य अन्तःपुरे विश्वावसुनामकस्य गन्धर्व्वराजस्य सङ्गीतालापेन मोहितानां रामचन्द्रादीनां चेष्टादिवर्णनं । कैकेय्या आदेशेन शरसन्धानपूर्व्वकं दशरथेन इन्द्रसद्मनि विश्वावसुचेष्टितप्रकाशकपत्रेण सह वाणनिक्षेपादिविवरणं । गन्धर्व्वकृतमोहनादिना दशरथादीनां भ्रान्तिवर्णनं ।

१८–४९ अध्याये,—रत्नकलाया वृत्तान्तकीर्त्तनं । रत्नकलावीरसिंहयोः वशिष्ठाश्रम-प्रवेशविवरणकथनं । वशिष्ठस्योपदेशेन तयोः कलायनामकग्रामगमनानन्तरं तत्र तपस्यादिवर्णनं । तयोः यशोदानन्दरूपेण गोकुले जन्म भावीति कथनञ्च । राम-नवमीव्रतमाहात्म्यकीर्त्तनं । अगस्त्याश्रमवर्णनं । तस्य तपस्यानुष्ठानप्रकारकथनञ्च । अगस्त्योक्तरामनवमीव्रतानुष्ठानप्रकारकीर्त्तनं । तत्र मरुकान्तारदेशस्थानां पञ्चपापि-नामुपाख्यानकथनं । विस्तरतः रामस्य पौगण्डलीलावर्णनं । दशरथकृतशरव्यवेध-कौतुककीर्त्तनं । दशरथस्य पुरतः शरभ्या निजजन्मवृत्तान्तकथनं । चारुचन्द्र मधुनाश-सुकण्ठ विजयप्रभृतिरामचन्द्रवयस्यकथनं । रामचन्द्रादीनां कन्दुकक्रीडादिवर्णनं । तेषां धनुर्विद्यादिशिक्षाकथनं । कैशोरलीलावर्णनञ्च । नाविकस्य प्रार्थनया रामा-दीनां मत्स्यहननार्थं प्रयाणवृत्तान्तकथनं । त्यक्तमात्स्यरूपस्य विस्वाभिधानस्य गन्धर्व्वराजस्य रामस्तोत्रकीर्त्तनं । एकदा मृगयार्थं गहनमध्ये प्रविष्टस्य रामस्य करस्पर्शमात्रेण वल्मीकदेहं परित्यज्य डिण्डिरनामकस्य किरातस्य आत्मवृत्तान्तकथन-गुहेन सह रामस्य सखित्वसंस्थापनादिविवरणकथनं । वनशोभावर्णनं । रामवय-स्येन विदूषकेण वसन्तवर्णनकीर्त्तनं । रामचन्द्रादिकृतवसन्तोत्सववर्णनं । भरतकृत-सिंहहननवृत्तान्तकथनं । सिंहस्य पूर्व्ववृत्तान्तकीर्त्तनं । अयोध्याध्यायसमापनविवरण-कीर्त्तनञ्च ।

No 1724 तैत्तिरीयश्रुतिवार्त्तिकं ।

Substance country made paper, 11 × 5 inches Folia, 46 Lines, 10 on a page Extent, 1,057 s'lokas Character, Nagara Date, ? Place *of deposit*, Nashipura, Zila Murshidabad, Babu Jagannathaprasada *Gupta*. Appearance, old. Verse Correct.

Taittiriya s'ruti vartika —A dissertation on the theology and philosophy of the Taittiriya Upanishad By Sures'a Achárya The work belongs to the Vedánta School of Philosophy. The author's name is incorrectly given in the codex, it should be Sures'vara Achárya.

Beginning ॐ नमो गणेशाय ।

सत्य ज्ञानमनन्तमेकमकल ध्वस्तान्धकारं परं
निर्द्वैत हृदि पद्ममध्यनिलयं निःशेषधीसाक्षिणं ।
वेदान्तोपनिषद्विशेषविषयं प्र+ज्ञया योगिना
भक्त्या न प्रणिपत्य वेदशिरसो वक्ष्यामि सद्वार्त्तिक ॥
यस्येय सकलाम्बरेन्दुकिरणप्रख्यैर्यमारश्मिभि
र्वार्त्तं यस्य कृपालुता परवशस्यमे दिनं दुःखिनं ।
यद्वाणीकुलिशावत+मसय पेतुर्हिमस्मार्त्तिका
भक्त्या पूज्यतम प्रणम्य तमह तद्वाक्यनीतो यते ॥
तैत्तिरीयकसारस्य मयाचार्यप्रसादत ।
विस्पष्टार्थं रुचीना हि व्याख्येय सम्प्रणीयत ॥ इत्यादि ।

End तैत्तिरीयकसारस्य वार्त्तिकास्नतमुत्तम ।
मस्करीन्द्रप्रणीतस्य भाष्यस्यैतद्विवेचम ॥
मुमुक्षुसार्थवाहस्य भवनामश्रसो यते ।
शिष्यस्वकार तद्भक्त्या सुरेशाख्यो महार्थवित ॥

Colophon इति श्रीसुरेश्वराचार्यविरचित तैत्तिरीयकश्रुतवार्त्तिक समाप्तं ।

विषय । पद्येन तैत्तिरीयकोपनिषदो व्याख्यान ।

No 1725 प्रपन्नदिनचर्या ।

Substance, country made paper, 12⅓ × 5 inches Folia, 6 Lines, 9 on a page Extent, 111 s'lokas Character, Nâgara Date, ? Place of deposit Nashipura, Zila Murshidábad, Bábu Jagannathaprasada Gupta Appearance fresh *Prose* *Correct*

Prapannadina charya —A manual of the daily religious duties of the Vaishnavas of the Rámanuja School Anonymous

Beginning श्रीमते रामानुजाय नम ।
श्रीमत्पारक्षपापाचप्रपन्नजनसम्मता ।
दिनचर्या विशेषैश्चपभोग्या विरच्यत ॥

अथास्यां लीलाविभूत्या प्रपन्नश्रीवैष्णवो निरन्तराचार्य्याभिमानविरत कैङ्कर्य्य-
त्वरातिशयेन अपररात्रे समुत्थाय गुरुपरम्परापूर्व्वकमित्यादि ।

End अथ लक्ष्मीनाथसमारम्भामित्युक्तश्लोक एव प्रमाणीक्रियते। इति ।

Colophon इति प्रपन्नदिनचर्य्या समाप्ता ।

विषय । रामानुजसम्प्रदायवैष्णवानां दैनिकोपासनादिप्रकारकथन ।

No 1726 त्रिकाण्डचिन्तामणिः ।

Substance, country made paper, 13½ × 5 inches Folia 250 Lines, 10 on a page Extent, 8092 s'lokas Character, Bengali Date, Sk 1742 Place of deposit, Nashipura, Zilá Murshidabad, Babu Jagannathaprasáda Gupta Appearance, new Prose Correct

Trikánda chintamani —Annotations on the *Trikanda-sesha* lexicon of Amara Siṁha By Raghunátha Chakravarti, of the village of Srímantasára

Beginning नत्वा गिरीशचरणाम्बुजमाकलय्य तन्त्राणि तन्त्रविदुषां रघुनाथनामा ।
श्रीकृष्णवल्लभमहाशमतिमप्रियोगाद्दीरस्तनोति विमलामरकोषटीका ॥
यात्रे विधाय विनयं कृतिनोऽस्मैतद्द्युं मया यदिह शास्त्रविरुद्धमुक्तं ।
यास्तावत् सम्यगवधानपरे कृतज्ञैर्मात्सर्य्यमत्र कृपया परिहृत्यमेव ॥
ग्रन्थारम्भे निखिलविघ्नविघाताय अभिमतदेवतानमस्कारेण धर्म्ममुत्पादयन् शैव-
वैष्णवयोर्द्वन्द्वं प्रवर्त्तयितुं शिष्यशिक्षार्थं चादौ निबध्नाति । यस्मिति ।

End स्वयमेव काम इत्यादिप्रयोगाश । पुत्रमित्यादिकमूह्य ।
सत गुरूणां प्रविचार्य्य यमादाल्लु स्व तन्त्राणि च कोविदानां ।
कृता मुदे श्रीरघुनाथशर्म्मा त्रिकाण्डचिन्तामणिमाततान ॥

Colophon इति श्रीमान्नवारणामनिव शिश्रीरघुनाथचक्रवर्त्तिकृतत्रिकाण्डचिन्तामणावमर-
कोषटीकायां लिङ्गादिसङ्ग्रहवर्गविवरणं । समाप्तश्चायं पुस्तक । शकाब्दाः १७४२।

विषय । अमरकोषव्याख्यान । तत्र निखिलकाण्डगतशब्दानां अपूर्व्वं निर्म्मिता टीका ।

No. 1727. सोमकर्मप्रदीपिका ।

Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 156. Lines, 7 on a page Extent, 2,500 slokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Nashipura, Zilá Murshidábád, Bábu Jagannáthaprasáda Gupta. Appearance, very old Prose Correct.

Somakarma-pradípiká —A guide to the performance of sacrifices with the Soma beverage. By Ráma.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । यथाजोऽग्निचितो मत्वा विद्याकरगुरोः पदे ।
राम पद्धतिसाधन्तं सोमकर्मप्रदीपिकाम् ॥
तत्र दर्शपौर्णमासाविष्ट्वा वसन्ते सोमेन यजेत । अथ सोमपङ्क्तमोमो द्विपुरुष-
सोमपीथी, आधानसमनन्तरमेव सोमेन यजेत । अद्विपुरुषसोमपीथी अमुप-
क्तमोमो वा आधाय दर्शपौर्णमासपूर्वकं यजेत । इत्यादि ।

End. स प्रैष वाचयति नमो वरुणाय पाश इति प्रथमं मूलकण्डया प्रावत ++++
तिष्टतासे + सर्व्वेषां । अवभृथेष्टा तिष्ठन्नयन् + + त्यायन्नायनवसनात् । तत्र
गार्हपत्यं स्थापयदिति राम् । ग्रन्थसङ्ख्या २८०० ।

विषयः । सोमयागप्रयोगकथन ।

No 1728. एकाहानां पद्धतिः ।

Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 10. Lines, 10 on a page Extent, 1,168 slokas Character, Nagara. Date, ? Place of deposit, Nashipura, Zila Murshidabad, Babu Jagannáthaprasada Gupta. Appearance, very old Prose. Correct

Ekáhánám Paddhati.—A manual for the performance of ephemeral or Ekáha rites Anonymous

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । अथैकाहानां पद्धतिर्लिख्यते । तत्र उदयने पूर्व्वपक्षे पुण्याहे
प्रतिपदि वा सोमने नक्षत्रे अनुकूले चन्द्रे वा एकाहा दीक्षा भवन्ति । तेषा-
मनादेशे एका दीक्षा तिस्रो वा चतस्रो वा द्वादशो वा अपरिमिता वा दीक्षा
भवन्ति तिस्र उपसद । इत्यादि ।

End. राजपुरोहितौ सायुज्यकामौ यजेयातां। पुरोधाः कामो वा ब्राह्मण इति। इतीन्द्राग्न्योः स्तोमः॥ इतः खण्डितं। परिशेषे द्वे पत्रे न स्तः।

विषय। तत्र प्रथमतः, भूर्नामकस्य एकाहयागस्य सङ्क्षेपेण प्रयोगकथनं। एव ज्योतिः। गौः। आयुः। अभिजित। विश्वजित्। सर्व्वजित्। ज्योतिः। सर्व्वज्योतिः। विश्वज्योतिः। विराजसम्मितः। अनुप्तिः। विश्वजिच्छिल्पः। श्येनः। एकत्रिकः। चतुःषोडशी। षट्षोडशी। द्विषोडशी। उर्द्धस्तोमः। अग्निष्टुत्। इन्द्रस्तुत्। सूर्य्यस्तुत्। वैश्वदेवस्तुत्। इषुयज्ञः। बृहस्पतिसवः। इषुः। सर्व्वस्वारः। सर्व्वस्तोमः। चतुश्चत्वारिंशत्स्तोमः। अष्टचत्वारिंशत्स्तोमः। वाचस्तोम। त्रिवृत्। पञ्चदशः। सप्तदशः। एकविंशः। त्रिणवः। त्रयस्त्रिंशः। वैश्वदेवोऽग्निष्टोमः। वरुणप्रघासः। अग्निष्टोमः। शाकमेधः। अतिरात्रः। ज्योतिष्टोमः। अतिकर्म्मस्तोमाः। अग्न्याधेयस्तोमः। पुनराधेयस्तोमः। अग्निहोत्रः। इन्द्राग्निष्टोमः। इतः खण्डितं।

No. 1720. सूर्य्यानुवादिनी।

Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 50 Lines, 6 on a page. Extent, 845 s'lokas. Character, Nágara Date, ? Place of deposit, Nashipura, Zilá Murshidábád, Bábu Jagannáthaprasáda Gupta. Appearance, old Prose. Correct.

Súryánuvádiní.—A commentary on Mayura Bhatta's hymn to Súrya in a hundred stanzas. By Vallabha.

Beginning. नत्वा वागीश्वरीं देवीं बालानां बोधसिद्धये।
सूर्य्यानुवादिनी टीका वल्लभेन विरच्यते॥
जम्भारातीति। भूयासुः। भवेयुः। के किरणाः। कस्मै विभूत्यै। इत्यादि।

End. ईदृग्गुणविशिष्टः स निर्दिश्यते। कैरपि परिज्ञेऽपि स इत्यतामीप्सुरभ्यर्थितं। दिशतु। इति।

Colophon. इति श्रीपण्डितवल्लभेन विरचिता सूर्य्यानुवादिनी सूर्य्यशतकटीका समाप्ता।

विषयः। मयूरभट्टकृतसूर्य्यशतकस्य व्याख्यानं।

No 1730 बुधरञ्जनी ।

Substance, country-made yellow paper, 13 × 5 inches Folia, 35 Lines, 6 on a page Extent, 841 s'lokas Character, Bengali Date, ? Place of deposit, Nashipura, Zilá Murshidábad, Babu Jagannáthaprasada Gupta Appearance, fresh Prose Correct

Budharañjaní.—Annotations on the difficult passages in the 10th book of the Bhágavata Purána By Vasudeva The work is not commonly known

Beginning नत्वा कृष्णपदद्वन्द्व वासुदेवेन यत्नत ।
क्रियते दशमस्कन्धटीकेय बुधरञ्जनी ॥
कृष्णावतारचरितश्रवणामृतनिश्चित ।
चन्द्रानुवादेनौत्सुक्यात्प्राज्ञा इच्छन्ति तत पुन ॥
यद्यपि नवमस्कन्धे सूर्यवंशवर्णनानन्तर सोमवंशवर्णन, तथापि सोमवंशे श्रीकृष्णावतारात् तस्य प्रधानत्वात् प्रथमत उपन्यास । श्लाघ्यचरितत्वात् प्राग्भावो वेति । उत्तरवंश्यानामिति पाठे सूर्यवंश्या पूर्व्वा सोमवंश्याश्च उत्तरा । तथा च सूर्यवंश्याना श्रीरामाद्यवताराणा चरित कथित सोमवंश्याना कथयेति । यदो स्वधर्मशीलस्य यदोश्च धर्मशीलस्य इति पठ । तत्रांशेनावतीर्णस्य विष्णोर्वीर्याणि शसन । ननु कृष्णस्तु भगवान् स्वयमित्युक्तत्वात् कथमंशेनेति यद्युच्यत । अत्र स्वामी, प्रतीत्यभिप्रायेणेति । केचित्तु प्रतीति व्याख्याति । पुराणान्तरेषु अंशावतारश्रवणात्। परीक्षित प्रतीत्यभिप्रायेणेत्यर्थ । तथा च शौनक प्रति सूतस्य कथन । कृष्णस्तु भगवान् स्वय । न तु परीक्षित प्रति शुकस्य कथन । तत्र । प्रथमस्कन्धावधि शुकमुखात परीक्षितश्रवणात । अत्र गुरव । हे शौनक प्रधान इति शुकस्याधन । इत्यादि ।

End. स्वामी तु अमृतत्व इतु । यदाश्रित पीतमेव । तथा च जन्मकाले श्रीकृष्णेन पीतमिति भाव । तथा च वामनपुराणे । मात्रापि बालक सुप्त पर्य्यङ्के स्तन पायिम । इति श्रवणात् ।

Colophon इति षडशीतितमाध्याय ।

विषय । श्रीमद्भागवतदशमस्कन्धस्य विषमस्थलीयव्याख्यान ।

No 1731 प्रपन्नामृतं वा रामानुजचरित्रं ।

Substance, country made paper, 13 × 4 inches Folia, 290 Lines, 7 on a page Extent, 5,752 s'lokas Character, Nagara. Date, Sx 1861 Place of deposit, Japharaganja Bada Akhda, Zila Murshidabad, Gopaladasa Mahanta. Appearance, fresh Verse Generally correct

Prapannamrita alias *Ramánuja-charitra* A legendary life of Ramánuja, the great Bhakta reformer, and founder of the dualistic school of the Vedantists The name of the author of the work is not apparent, nor have I any means of making a guess as to his age The work extends to 90 chapters It opens with a scene in Vaikuntha where Hari, anxious to promote the translation of mankind to his favourite region, desires Phanirája or Ananta to descend on earth as a saviour The scene then changes to the village of Bhutapuri in the district of Tondila, three Yojanas to the west of the eastern sea There lived a pious man of the name of Kesava of the Harita family He once celebrated a rite during a lunar eclipse, praying for a son The prayer was granted Ananta informed him in a dream that he would himself become the son of the devotee, and assume the name of Ramanuja In due course the son was born, and named Lakshmana Arya with the alternative name or title of Ramanuja. On his 16th year, the boy was married to a maiden named Rakshákámba Soon after this marriage he lost his father, and repaired to Kanchipur, where he placed himself under the tutelage of one Yadava, a renowned scholar

While he was at Kanchipur, the daughter of the king was possessed by a Bráhman devil, whom none could drive away Yádava, with his pupils, went to see her, and on her being touched by the feet of Rámánuja, the devil departed This pleased the king greatly, and he loaded the youth with rich presents Soon after, his uncle (mother's sister's husband), Govinda came to the place to carry on a polemical disputation with Yádava. The uncle and the nephew took one side of the question mooted and the teacher the other, and the result was a breach between them. The teacher also coveted the wealth of the pupil, and so the latter, by the advice of his uncle, went away to Prayága. In the way, when passing through the Gonda forest, he was very much overpowered by fear, when Hari, the lord of Hastigiri, and his consort Lakshmi, assumed the form of wild hunters, and advised him to go back to

Kánchipur On his return he was reconciled to his teacher, but after a time he was induced to become the pupil of a Sannyasi named Yamuna Arya who then dwelt at Srirañga, and there he also contracted a friendship with one Purna Achárya

On the death of Yamuná Arya, he returned to Kanchipur, and compiled his great work the *Sribhashya*, a commentary on the Vedánta Sutras of Vyása Here, on one occasion, his wife Rakshakámbá quarrelled with the wife of Purnácharya, and Ramánuja, taking the side of his friend, sent his own wife away to her father's house At the same time he himself became a Sannyasi of the Tridandi sect and established a monastery (matha) at Kánchipur, and there he consecrated an image of Hastinátha The people now gave him the title of 'Yatirája,' and his reputation spread far and wide

On one occasion his former tutor Yadava came to see him, and, in the course of a long disputation, was so completely overcome, that he became a pupil of his pupil, and forsaking the world, became a Tridandi under the name of Govindadása

From this time forward Rámánuja was engaged principally in disputations with learned pandits of Southern India who came to him for the purpose, and in making disciples Among his antagonists there were a few Buddhists but the bulk of them were Saivites The Chola king of Sriranga was one of those whom he converted, and made one of his ardent supporters

He devoted also much time to travelling and the following are the places he is said to have visited, viz , Dváraká, Mathurá Sálagráma, Sáketa Vadariká́srama the Naimisha forest Vrindávána, Saradapitha, Jagannátha Chitrakuta and Delhi (whence a Delhi princess is said to have gone away with him as his disciple, and in love with a pupil of his) and most of the leading towns of Southern India

Rámánuja is said to have established 72 principal mathas, dedicating in each the image of his tutelary deity Among these, the image established on the Yádava Hill, was the consequence of a dream, in which Vishnu inspired him to put up a figure of Náráyana This image was consecrated on the 11th of the waxing moon in the month of Chaitra of the Saka year 1012 = 1090 A D

He lived to the age of 120 years, and died on the 10th of the waxing moon of Mágha. Most vexatiously however, the year of death, is not given

The following are the works he is said to have written (1) *Sribhashya*, a commentary on the Vedánta Sutras, (2) *Vedántadipa*, the essence of the Vedanta, (3), *Vedantasara*, the elements of the Vedánta, (4), *Vedartha sangraha* or the true meaning of the Vedas, (5) *Gita bhashya*, a commentary on the Bhagavad Gita, all these works are still in existence

The concluding sections (76 to 90) of the work give brief notices of the immediate successors of the reformer, from which it would seem that the work was not written until 150 years after his death The followers of Rámánuja are known by the name of 'Sri Sampradayis,' and their number is very large in the south

It is to be regretted that the work, though very detailed, does not give the year of the pious Yati's birth or death, but the fact of his establishing an image of Náráyana in Saka 1012 = A D 1090, about the close of his life, would suggest the idea that he lived all through the eleventh century On this subject I quote the following from Wilson's account of the Vaishnava

"The *Smriti Kala Taranga* places the date of Rámánuja's appearance in Saka—1019 or A D 1127 A note by Colonel Mackenzie on an inscription, given in the Asiatic Researches IX 270, places the birth of Ramánuja in A D 1008 various accounts, collected by Dr Buchanan, make it 1010 and 1025 (Buchanan's Mysore 2, 80) and 1019 (ibid 3, 413) Inscriptions make him alive in 1128, (ibid) which would give him a life of more than a century according to Col Wilks, indeed (History of Mysore 1, 41 note and appendix), he was alive in 1183 The weight of authority seems to be in favour of the more recent date and we may conclude that he was born about the end of the eleventh century, and that the first half of the twelfth century, was the period at which his fame, as a teacher was established.

Beginning श्रीमते रामानुजाय नमः ।

कारिकाम्बुजगमूलं कारुण्यरससागरं ।
अभिदाचार्य्यतनय रामानुजगुरुं भजे ॥
नाधीतानि च शास्त्राणि न कृतं गुरुपूजनं ।
वक्ष्यामि कृपया विष्णोरनुगृह्णन्तु देशिकाः ॥
इन्दिरारमणं देवमिभशैलनिवासिनं ।
विवस्वत्कोटिसङ्काशं देवराजमहं भजे ॥
अस्ति वैकुण्ठनगरं सर्व्वलोकेषु विश्रुतं । इत्यादि ।

End. गोदा शठारिपरकालमुखादिभिर्द्दैर्नाथार्य्ययामुनयतीश्वरकूरनाथैः ।
सार्द्धं जगत् करुणया कलिदोषजुष्टं स्वाधीनरङ्गमिलया सकलं ररक्ष ॥
गाथाचरित्रं शुभदं विचित्रं समस्तसन्मङ्गलपूर्णपात्रं ।
शृण्वन्ति ये भक्तियुता पठन्ति सन्मङ्गलास्ते सततं भवेयुः ॥

Colophon. इति श्रीप्रपन्नामृते रामानुजचरित्रे महाचार्य्यवेदान्तिसंवादे गोदारङ्गेश्वरकल्याणं नाम सप्ततितमोऽध्यायः । इति प्रपन्नामृतं समाप्तं । संवत् १८६१ ।

विषयः । १ अध्याये,—एकदा वैकुण्ठसदने लक्ष्म्या समुपास्यमानस्य "केनोपायेन वैकुण्ठमिमान् जन्तून् नयाम्यहमिति" चिन्तयतो हरेः पुरतः समुपस्थित फणिराजं समुद्दिश्य पुरा किल लोकरक्षणाय मया शङ्खचक्राद्यायुधानि विष्वक्सेनादयश्च प्रेरिता, तदधुना भवानपि भूमाववतीर्य्य लोकान् रक्षितुमर्हतीति समादेशादिकथन ।

२य अध्याये,—पूर्व्वसागरस्य पश्चिमतीरे योजनत्रयेण व्यवहिते तोण्डीरमण्डले भूतपुरीति नाम्ना प्रसिद्धा पुरी आसीत् । तत्र हारीतान्वय केशवनामकः कश्चिद्भागवतोत्तमोऽनपत्यतया चिरदा निर्व्वेदमापन्नः प्रतिवसति स्म । अथैकदा सभार्य्योऽसौ चन्द्रग्रहणकाले भगवन्तमुद्दिश्य इष्टिं चकार । भगवानपि तयेज्यया प्रसादमभ्युपगच्छन् "अहं ते पुत्रो भविष्यामीति स्वप्ने तमेवमब्रवीत् । अथ शेषोऽपि चैत्रशुक्लपञ्चम्यां तत्पुत्रत्वेनावतीर्णो रामानुज इति समाख्यामधिजगाम । ततो लक्ष्मणार्य्यापरनामधेयस्य रामानुजस्य अन्यान्यसंस्कारानन्तरं षोड़शे वर्षे रक्षकाम्बया सह विवाहकथन । अथ पितृमरणोत्तर तस्य काञ्चीपुरगमनपूर्व्वकं यादवनामकस्य विद्वद्वरस्य समीपे शास्त्राध्ययनकथनञ्च ।

३य अध्याये,—अथ काञ्चीपुरेशकुमारी ब्रह्मराक्षसेोपद्रुतामुपलभ्य तदुपद्रवशान्त्यर्थं यादवस्य सह शिष्यगणैस्तत्र गमनमभ्यर्थिता च । अथ रामानुजस्य चरणस्पर्शमात्रेण अस्तमितोऽयं ब्रह्मराक्षस इति विज्ञाय राजा तस्मै सुवर्णराशिं प्रददौ । अस्मिंश्च समये रामानुजस्य मातृस्वसीयो गोविन्दाभिधान काञ्चीपुरे तेन सह सि-

विषय। स्थित्वा यादवस्य समीपे शास्त्रार्थं चिन्तयन् तस्थौ। अथैकदा यादवेन सत्यज्ञानादिश्रुतिवाक्यानि अयथार्थतया व्याख्यातानीत्याकर्ण्य तेन रामानुजस्य विवादः समजनि।

४–६ष्ठे अध्याये,—अथासौ यादवः आन्तिकमनागच्छतोऽपि रामानुजस्य गुणोत्कर्षमसहमानस्तन्निधनेच्छया भूय एव तं मधुराचरणैः वशीकृत्य स्वाभीष्टसिद्धये शिष्यैः परामृश्य च प्रयागमुद्दिश्य प्रचचाल। तत्र गोण्डारण्ये गोविन्दस्य उपदेशेन तत्र पलायितस्यापि तस्य असहायतया अत्यर्थं भीतस्य साहाय्यार्थं भगवान् हस्तिगिरिनाथो लक्ष्म्या सह व्याधमिथुनवेशेन तत्र आविर्बभूव। सोऽपि तदनुग्रहेण पुनः काञ्चीपुरं प्रत्याययौ। अस्मिन्नेव समये यामुनाचार्याभिधेयः कश्चित् महात्मा रङ्गनगरे निवासमकरोत्। स हि सर्व्वसुलक्षणयुक्तं बालकमेकं प्राप्तुकामः सर्व्वेषु देशेषु शिष्यान् प्रेरयामास। अथ ते रामानुजस्य प्रतिभामाकर्ण्य तत् सर्व्वं गुरवे न्यवेदयन्। अत्रान्तरे गोविन्दोऽपि प्रयागात् प्रत्यागच्छन् कालहस्तिनगरे शिवमेकं प्रतिष्ठाप्य तत्र उवास। अथ काञ्चीपुरं प्रत्यागतोऽसौ यादवो रामानुजप्रभावाद्भीत इव शिष्यमुखेन पुनरेव रामानुजेन सह सख्यं चकार।

७–८मे अध्याये,—अथ यामुनाचार्य्यः रामानुजदिदृक्षया श्रीरङ्गात् काञ्चीपुरं प्रति प्रययौ। ततः कियद्दूरं गत्वा हस्तिगिरिं ददर्श। तत्र स्वशिष्येण काञ्चीपूर्णेन सह मिलित्वा ततो निर्ज्जगाम। अत्रान्तरे हस्तिगिरिनाथं वरदाभिधानं द्रष्टुकामो यादवो रामानुजादिभिः शिष्यैः सह तत्र समाययौ। काञ्चीपूर्णस्तु तद्दर्शनेन आनन्दमासाद्य यामुनाय तेषां परिचयमदात्। अथ सोऽपि रामानुजसौन्दर्य्यामृतं निपीय भूय एव श्रीरङ्गनगरं प्राप। एकदा रामानुजः तैलेन यादवस्य अभ्यङ्गं कुर्व्वन्नेव तत्रत्यं 'कप्यास'मिति श्रुतेरर्थं निशम्य नितरां सन्तापमधिगम्य च विचारपराजितेन तेन ततो बहिष्कारितो हस्तिगिरिं जगाम। तत्र च काञ्चीपूर्णस्योपदेशवलात् कैङ्कर्य्येण वरदार्चनायां निरतो बभूव। अथ वृत्तान्तमिममुपश्रुत्य यामुनाचार्य्यः निजनिर्म्मितां स्तोत्रावलीं समर्प्य स्वान्तेवासिनं पूर्णाचार्य्यं तत्र प्रेरयामास। तत्रैकदा वरदस्य पुरतः पठ्यमानं तत्स्तोत्रमपूर्व्वमिति मत्वा गुम्फितमिदं केनेति जिज्ञासुः रामानुजः पूर्णाचार्य्येण तदा परिचितः सन् तेन सहापूर्णेन च सह यामुनाचार्य्यदिदृक्षया रङ्गनगरमुद्दिश्य प्रचचाल। अथ यामुनाचार्य्योऽपि तत्प्रत्युद्गमनाय कावेरीतीरपर्य्यन्तमागत्य तत्र देहत्यागेन स्वजनान् शोकसिन्धौ निमज्जयाञ्चकार। अत्रावसरे रामानुजोऽपि तत्रोपस्थाय गतजीवितं यामुनदेहं पश्यन्नेव तस्य तदानीन्तनाङ्गुलित्रयसङ्कोचकारणं स्वकर्त्तव्यनिर्वाहं श्रीभाष्यरचनादिकं प्रतिज्ञाय तत्सङ्कोचमपास्य च पुनः काञ्चीपुरं प्रत्याजगाम।

विषयः। १०-१२ अध्याये—रामानुजस्य काञ्चीपूर्णस्य भोजनादिप्रार्थनावर्णनं। तदुपदेशेन रामानुजस्य पूर्णाचार्यदर्शनार्थं पुनरेव रङ्गनगरगमनं। अथ पूर्णाचार्येण पञ्चसंस्कारदीक्षितो रामानुजः पत्नीकेन तेन सह मधुरं प्राप्य तत्र द्रविडागमादीन अधीतवान। एकदा कूपात् जलोत्तोलनकाले पूर्णाचार्यभार्यया सह रामानुजभार्यायाः कलहः समजायत। अत एव कारणात भार्यासहाय पूर्णाचार्यो भूय एव रङ्गनगरं प्रतिययौ। रामानुजोऽपि स्वभार्यायां वीतरागो बभूव। अथैकदा हस्तिगिरिनाथसमर्चकानां रामानुजमभ्युपेत्य कश्चिद् ब्राह्मणो बुभुक्षामात्मनो विज्ञापयन 'मद्भक्ष्यं दीयतामिति" रामानुजात तत्र गत्वा च स्वभार्यया तिरस्कृतो-ऽसौ पुनरेव तत्समीपमाजगाम। अथ विदितवृत्तान्तो रामानुजस्तं 'भो विप्र त्वमिदं रोचनारञ्जितं वसनं लेख्यवादाय भूय एव मद्गृहं गच्छ, कथयस्व चैवं तत्र पितृगृहे विवाहमहोत्सवो भविष्यतीति' कथितो विप्रस्तथा चकार। रामानुजपत्नी तु तत् श्रुत्वा अत्यन्तमानन्दिता यत्नेन तं भोजयामास। अथापरं रामानुजोऽपि स्वगृहमागत्य किमप्यजानन्निव पत्नीमुखात् सर्वं विज्ञाय तदुपायेन तां पितृसद्मनि प्रेरयाञ्चकार।

१३-१५ अध्याय—अथ रामानुजो विगतस्पृहतया स्वधनादिकं सर्वं विहाय हस्तिगिरिनाथाय प्रसादमुपलभ्य च त्रिदण्डादिग्रहणेन सन्न्यासं चकार। अत एव काञ्चीपूर्णेन सादरं गृहीतोऽसौ 'यतिराज' इति समाख्यामधिगम्य तत्र मठवासी बभूव। समयेऽस्मिन रामानुजस्य भागिनेयो दाशरथिस्तथा वल्लभभट्टतनय कूरनाथश्च हस्तिगिरिनाथाय यतिराजस्य अन्तेवासिनौ बभूवतु। अथैकदा यादवाचार्य्य हस्तिगिरिनाथदर्शनार्थं रामानुजाश्रमं जगाम। तत्र हि शङ्खचक्रा-द्यङ्कितं रामानुजकलेवरं दृष्ट्वा स प्रोवाच। भो किमिदमवैदिकमनुतिष्ठसि कुतश्च त्वया निर्गुणं ब्रह्म सगुणतया स्थापितमित्यभिहितो यतिराजस्तदुत्तरदानाय कूरेशमादिदेश। सोऽपि श्रुत्यादिप्रमाणैः स्वपक्षं समर्थ्य यादवं पराजिग्ये। ततश्च काञ्चीपूर्णस्य उपदेशात यादवाचार्य्य शरणत्वेन रामानुजं समाश्रितवान। स च तस्मै सन्न्यासं दत्त्वा गोविन्ददास इति नाम्ना आजुहाव। अथ गोविन्ददासो यतिवराभ्यनुज्ञया यतिधर्मसमुच्चयाख्यं ग्रन्थं निर्माय वैष्णव लोकं प्रययौ।

१६-२० अध्याय,—अथ यामुनाचार्य्यपुत्रो वररङ्गो रामानुजानयनार्थं हस्तिगिरिं प्रजगाम। तत्र चाभिनयप्रदर्शनादिना सन्तोषिताद्वरदराजादभीष्टप्राप्तिपूर्व्वकं रामानुजं गृहीत्वा रङ्गनगरं प्रत्यागत्य च रङ्गनाथाय समुपदीचकार। अथ रङ्गनाथा-द्विभूतिद्वयलाभपूर्व्वकं यतिराजस्तत्र अवस्थितिश्चक्रे। अत्रावसरे रामानुजमातृष्वसृ-पुत्रस्य शैवधर्मरतस्य गोविन्दस्य वङ्कटाद्रिवासिना श्रीशैलपूर्णनामधेयेन वैष्णव

विषय। यतिना सार्द्धं शास्त्रार्थोऽभूत्। तत्र पराजितस्य गोविन्दस्य सन्न्यासग्रहणपूर्व्वकं
श्रीशैलपूर्णचरणाश्रयणकथनं। अथ पूर्णाचार्य्योपदेशेन यतिराजस्य परमतत्त्व
जिज्ञासया गोष्ठीपुरमष्टादशवारं गत्वापि गोष्ठीपूर्णाचार्य्यादभीष्टमलब्ध्वा परि
तप्तस्य च तस्य गोष्ठीपूर्णादेशेन पुनस्तत्र गमनपूर्व्वकं मन्त्रार्थप्राप्तिकथनं।

२१-२३ अध्याये,—यथा गोष्ठीपूर्णेन निषिद्धोऽपि रामानुजः केभ्यश्चिन्मन्त्रं कथया
मास। स चैतद्विज्ञाय तमाहूय च प्रोवाच। भोः कथय गुरुद्रोहकरणस्य किं
फलं? रामानुजः प्राह नरकगमनमिति। गोष्ठीपूर्णः पुनराह एवं ज्ञात्वा कथं
त्वया तदनुष्ठितं। यतिराजेनोक्तं,——

'पतिष्ये एक एवाहं नरके गुरुपातकात्। सर्व्वे गच्छन्तु भवतां कृपया परमं पदम्'॥

इति। निशम्यैतत् गोष्ठीपूर्णो नितरां प्रीतिमावहन् हर्षभरेण 'मन्नाथ' इति तस्य
नामान्तरं विधाय व्याजहार,—अद्यारभ्य लोकेऽस्मिन् वैष्णवदर्शनमिदं रामानुजा-
ख्यसिद्धान्तमिति ख्यातं भविष्यतीति। अथ दाशरथिं यतिवरस्यादेशेन पूर्णाचार्य्य
सुतायाः गृहकर्म्मकरणार्थं तस्याः श्वशुरालयेऽवस्थापयाञ्चकार। ततैकदा केनचित्
श्रुतिविरुद्धार्थकारिणा वैष्णवेन सह विचारे लब्धजयश्रीरसौ भूय एव रामानुजस्य
चरणावभ्युपेत्य वैष्णवदास इति नामान्तरं प्राप। अथ रामानुजपुत्रस्य सुन्दरबाहोः
मालाधरादीनाञ्चादिग्रहणकथनं। तत्र मालाधरप्रमुखात् रामानुजेन शठकोपाचार्य्य-
कृतसहस्रगीतव्याख्याश्रवणञ्च।

२४-२७ अध्याये,—रामानुजस्य गद्यत्रयरचनाकथनं। अथ रङ्गनाथसेवाव्याप
हारकाणां दम्भनिष्ठानां रामानुजनिधनार्थं तस्मै विषान्नदानं, तस्य च ततः
परित्राणादिकथनञ्च। अथैकदा यज्ञमूर्त्तिरिति ख्यातः कश्चिन्मायावादी कृतसन्न्यासो-
ऽपि दिग्विजयार्थं प्रवर्त्तमानः सह रामानुजेन शास्त्रार्थं कर्त्तुमना रङ्गनगरमाज-
गाम। स हि अष्टादशदिनानि यावत् शास्त्रार्थं कृत्वा रामानुजप्रभावेण विमुग्धो-
ऽसौ तच्छिष्यतां स्वीचकार। रामानुजोऽपि ब्रह्मनिर्गुणत्ववादनिरसनमद्वैतवादा-
दिखण्डनञ्चोपदिश्य तं भूय एव शिखासूत्रादिकं ग्राहयामास। अपि च तस्मै
देवराज-देवमन्नाथ-मन्नाथयति नाम च प्रदाय मठेऽन्यस्मिन् तं स्वामिनं चकार।
अथ तत्र पुण्याख्यनगरात् वैष्णवानामनन्ताचार्य्यादीनामागमनकथनं। ततो रामा-
नुजाज्ञया देवराजो द्रविडभाषया ज्ञानसारप्रमेयसारेत्यभिधानं ग्रन्थद्वयं चकार।
तथा तदाज्ञया अनन्ताचार्य्यो वेङ्कटगिरिगमनपूर्व्वकं तत्र वृन्दावनं विधाय वेङ्कटे-
शस्य रामानुज इति नामान्तरं कृत्वा तत्र वासमकरोत्।

२८-३० अध्याय—अथ रामानुजः वेङ्कटाद्रिगमनपुरःसरं वेङ्कटेशं समभ्यर्च्य
दिग्भ्रमणं गन्तुकामश्च पथि स्थितां देहलीनगरीं प्राप्य त्रिविक्रममवन्दत।

विषय । ततोऽसौ अष्टसहस्रग्रामं प्राप्य वरदाचार्ययज्ञेशनामानौ स्वशिष्यौ विदितप्रवृत्ती चकार । अथ यतिराजः केनाप्यपराधेन यज्ञेशमुपसम्भाषणमविधाय वरदस्य गृहं प्रययौ । तत्र अनुपस्थितेऽपि तस्मिन् तद्गृहिण्या भक्तिमत्प्रदर्शनेन अत्यर्थं सन्तोषमापन्नोऽसौ भोजनादिकं व्यधात् । समनन्तरञ्च ततो हस्तिगिरिं प्राप्य काञ्चीपूर्णादिभिः सह साक्षात्कारं विधाय च कापिलतीर्थमुद्दिश्य प्रचचाल । तत्र चोपस्थितोऽसौ कञ्चित्कालमुवास । अथ तद्देशाधिपतिं विट्ठलदेवो रामानुजस्य शिष्यत्वमभ्युपगम्य तस्मै तोण्डीरमण्डलादिग्राममुपजहार । अतश्च यतिवरस्य वृषाचल-रङ्गनगरादिवृत्तान्तकीर्त्तनं ।

२१-२३ अध्याये—अथ यदा रामानुजेन बहुशोऽनुरुद्धोऽपि तन्मातुलपुत्रो गोविन्दो गार्हस्थ्यं नाभ्यनन्दत, तदा तस्य सन्न्यासाश्रमग्रहणस्य वृत्तान्तकथनं । अथ कूरेशमात्रसहायस्य रामानुजस्य शारदापीठगमनानन्तरं तत्रत्यान् पण्डितान् विजित्य ततो बौधायनकृतब्रह्मसूत्रवृत्तिपुस्तकमादाय रङ्गनगरं प्रत्यागच्छतस्तस्य अनुगामिनः शारदापीठीयविबुधा बलादेव तत्पुस्तकं सङ्गृह्य शारदापीठमध्यगुः । तदनेनात्यर्थं विषादमापन्नस्य रामानुजस्य पुरतः कूरेशेनोक्तं, भगवन्! मया खलु रात्रिकालेषु तत पुस्तकं तत्त्वतो दृष्टं, भवत्कृपया तत् सर्व्वमद्यापि हृदये लिखितमस्तीति । एतच्छ्रुत्वा रामानुजो बौधायनवृत्तिलिपिकरणाय तमादिदेश । समनन्तरञ्च रामानुजो बौधायनमतानुसारेण श्रीभाष्य, वेदान्तदीप, वेदान्तसार, वेदार्थसङ्ग्रह, गीताभाष्यञ्च रचयाञ्चकार । अथ बहुभिः शिष्यैः परिवृतस्य तस्य शास्त्रार्थेन दिग्विजयार्थं प्रयाणवर्णनं । तत्र चोलमण्डल पाण्ड्यमण्डल कुरकानगरादिस्थितानां पण्डितमण्डलीनां विचारपराजितानां रामानुजसमीपात् कैङ्कर्य्यधर्म्मग्रहणकथनं । ततो रामानुजस्य कुरङ्गनगराधिपतिं दीक्षितं विधाय केरलदेशगमनकीर्त्तनं ।

२४-२६ अध्याये,—अथ रामानुजस्य द्वारका मथुरा शालग्राम साकेतनगर-बदरिकाश्रम-नैमिषारण्य वृन्दावनादिगमनकथनं । अथासौ पुनरेव शारदापीठमाजगाम । तत्र वाग्देवी आविर्भूय 'कप्यासश्रुतितात्पर्य्यं वदेति' स्वयमेव तं पप्रच्छ । अथ तत्कृतार्थश्रवणेन प्रसादमापन्ना देवी श्रीभाष्यं स्वशिरसि संस्थाप्य सङ्गृह्य च पाणिभ्यां तत्पाणियुगलं भाष्यकार इति तन्नामकरणं विदधे । तत्र भाष्यकारात् तत्रत्यानां पण्डितानां पराजयादिकथनं । अनन्तरं एतद्वृत्तान्तमचेतनस्य तस्य प्रच्छन्नबौद्धगणविजयानन्तरं रामानुजाख्यमठं निर्म्माय तत्र अवस्थानकथनं । अथ स पाञ्चरात्रानुसारेण जगन्नाथस्य नित्यपूजादिकं कारयितुमनाः तदर्चकानाहूय तथा आदिदेश । तेऽपि तत्रासम्मताः वृत्तान्तमिमं जगन्नाथाय

विषय। निवेदयामास। अथ भगवान् रामानुजेन दृष्टं तथा सम्प्रार्थितोऽपि तं ततो निवर्त्तनाय अनुरुरोध। यदा खलु श्रीरङ्गनिवासोऽसौ स्वव्रताग्रहात् न निवृत्तो बभूव। तदा निशायां निद्रितं तं योगमायया पुरुषोत्तमक्षेत्रात् कूर्म्मक्षेत्रं प्रेरयाञ्चकार। अथ प्रभातकाले विबुद्धोऽसौ कूर्म्मक्षेत्रमिदमिति विज्ञाय विस्मयमागतः श्रीकूर्म्मनाथं समाराध्य तत्र कतिचित् दिनानि तस्थौ। ततस्तस्य सिंहाचलाहो-बलगरुडाचलादिगमनकथनं। अथ तेन पुनरेव वेङ्कटाचलागमनपूर्व्वकं तत्र शै-वानां निर्व्वासनकरणकथनं।

३०—३९ अध्याये,—कूरेशस्य सर्व्वस्वपरित्यागानन्तरं श्रीमानमहाशयस्य श्रीरङ्गनगरे निवासकथनं। अथ तत्र रङ्गेशप्रसादात् पराशरव्यासयोरंशेन कूरेशस्य यमजौ पुत्रावजायेतां। अतिचिन्ताकुपन्नस्य रामानुजस्तद्गृहं गत्वा प्रथमस्य पराशर इति द्वितीयस्य च श्रीरामदेशिक व्यासेति तयोः नाम चक्रे अत्रावसरे गोविन्दस्यापि पुत्रो व्यजायत, रामानुजस्तु पराङ्कुश इति तन्नामकरणं विदधे। अथ रङ्गेशेन अपत्यनिर्व्विशेषतया प्रतिपालितस्य पराशरस्य विवाहादिकथनञ्च।

४०—४९ अध्याये,—अथ रामानुजस्य कृपया मधुरावास्तव्यस्य धनुर्दासस्य सह भार्य्यया वैष्णवत्वसिद्धिवर्णनं। एकदा रङ्गेश्वरस्य प्रीत्यर्थं महान् उत्सव आसीत्। तत्र यतीश्वरः स्वयमेव धनुर्दासदारमालम्ब्य स्वयमेव मठोऽस्य प्रदर्श्य च पुनरा-गमनसमये तेन सह स्वमन्दिरं प्रविवेश। अथ कुतोऽस्य धनुर्दास यतिपतिनैवं सम्मानित इति जिज्ञासूनां वैष्णवानां पुरतो यतिपतिना तस्य तपस्या देहमाहात्म्या-यास गुणकीर्त्तनोत्कर्षप्रकटनकथनं। अथ गोष्ठीपुरेण मूकाय निजमुखविवरं प्रदर्श्य तस्मै मोक्षोपायं कथयामासेति इत्यालोचन। चोलदेशाधिपतेः कृमिकण्ठस्य उत्पातादिकथनञ्च।

विषय । प्रियविरहमसहमाना तेन सह यादवाचलमाजगाम। अथ तत्र रामप्रियेणैक्यं गतायास्तस्या अर्चारूपेण अवस्थानादिकथन। अत्रान्तरे दृष्टान्तमिममद्भुत निशम्य कवीरनामकस्य कस्यचित् यवनसाधो तत्र गमनपूर्व्वक श्रुतमोचोपायस्य च पुरुषोत्तमक्षेत्रगमनानन्तर कुकुररूपधरस्य भगवत प्रसादभाजनात् मुक्तिप्राप्तिकथनञ्च। अधुना यादवाचलस्य 'यतिशैल' इति नामकरणकथन।

४८—४९ अध्याये—अथ कूरेशकृतवैष्णवस्थानविनाशविवरणकथन। तिल्लगोविन्द-राजप्रतिष्ठाविवरण। अथ अन्धीभूतस्य कूरेशस्य रामानुजोपदेशात भगवत्स्तवनेन पुनश्चक्षु:प्राप्तिकथन। विष्णुचित्तसुताया गोदाया रामानुजादभीष्टप्राप्तिकथनं। श्रीरङ्गपत्तने निवसतो रामानुजस्य चतु:सप्ततिसङ्ख्याकाना प्रधानशिष्याणा विवरण-कथन। रामानुजाष्टोत्तरशतनामस्तोत्रकथन। रामानुजशिष्यस्य आन्ध्रपूर्णस्य माहात्म्यादिकथन। तदनुज्ञया अनन्तार्य्यस्य वृषाचलावस्थितिकथन। कूरेशस्य शेषदशाकीर्त्तन, रङ्गेशकृपया परमपदप्राप्तिकथनञ्च। अथ रङ्गेश वेङ्कटेश्वर-वरद-सुन्दर-वकुलाभरण नाथमुनि यामुनाचार्य्य वररङ्गप्रभृतिप्रकाशितरामानुजवैभव-वर्णनं। शठकोपाचार्य्यस्य जन्मादिवृत्तान्तकीर्त्तन। पूर्णाचार्य्यकृतरामानुजमाहात्म्य-वर्णनञ्च।

५०—५१ अध्याये,—कृष्णग्रामाधिपस्य श्रीकृष्णस्वामिन विवरण। अथैकदा कावेरी-तीरे वैष्णवानां महती गोष्ठी बभूव। तत्र मोक्षमार्गोपदेशप्रसङ्गेन रामानुज माहात्म्यवर्णनं। नारायणपुरवासिनो 'मामभद्र' इति विश्रुतस्य वैष्णवस्य विव रणकथन। यथा सहस्रनीतेष्वपि भगवदवतारेषु प्रसिद्ध राम कृष्णानां प्राधान्यं, तथा अष्टोत्तरशतेष्वपि दिव्यदेशेषु श्रीरङ्गनगर, वेङ्कटगिरि हस्तिगिरि, यादव-गिरिश्चेति चत्वारो मुख्या बभूवुरिति यवनगाकर्ण्य स्वशिष्यादीनां प्राधान्य कारण जिज्ञासुना पुरसा रामानुजेन सम्प्रदानकथनं। एवं व्यास पराशर शुक-शौनकादीनां प्राधान्ये कारणनिरूपण। तथा यदानामध्यानाद्भुत शठकोपाचार्य्य-द्राविडभाषया ग्रन्थप्रकारनिरूपणकीर्त्तनं।

५२—७५ अध्याये—गुर्व्वंश आचार्य्येभ्यो रामानुजस्य प्राधान्यकीर्त्तन। आचार्य्य-[illegible]निर्णयमादिक। [illegible]। रामानुजस्य १२० [illegible]-[illegible]। अथ रामानुज [illegible] चिरविरहविधुराम [illegible]-[illegible] भगवद्विषये [illegible] इति उपदिदेश। आदिदेश च तथा [illegible] समस्तमुवास। अथ स तदनन्तर [illegible] [illegible]। अथ रामानुज [illegible] पराशरमभिषिच्य [illegible]-[illegible] परम पद प्राप। अथ परं दाशरथि पूर्णाचार्य्य गोविन्द गुरव

विषयः। येति चत्वारः प्रधानकल्पा आसन्। गोविन्दस्य परलोककथनं। पराशरकृतमाधा-द्वादिपराजयकथनं। माधवदासस्य वृत्तान्तकथनं। स हि सहस्रनामभाष्यं विष्णुपुराणभाष्यं, अष्टश्लोकी, श्रीरङ्गस्तुति, रत्नकोष इति ग्रन्थपञ्चकं कृतवान्। पूर्वाचार्य्याणां द्राविडभाषया ग्रन्थरचनाकारणकथनं। तत्र अगस्त्यविद्याकर्णे रोगाक्रान्त शापदान-वृत्तान्तकीर्त्तनं। श्रीवैष्णवस्य द्राविडाम्नायपठनाधिकारकथनं। सङ्क्षेपेण पूर्वा-चार्य्याणां चरितकीर्त्तनमुखेन राज्ञ्याः द्रविडेषु गोदारूपेण अवतारकथनं।

७६-९० अध्याये,—अथ आलवारादीनां जन्मकथनं। तेषां देहलीनगरे भगव-द्दर्शनवृत्तान्तकथनं। भक्तिसारस्य जन्मादिकथनं। कणिकृष्णस्य जन्मादिकथनं। भक्तिसारस्य द्रविडभाषया ग्रन्थप्रणयनकथनं। अथ भगवता भक्तिसाराय महदाख्य-मन्त्रोपदेशदानकथनं। भक्तिसारात् रुद्रस्य पराजयकथनं। भक्तिवैभवातिशय-वर्णनं। कुलशेखरस्य जन्मादिकथनं। तत्र तत्कृतश्रीरामप्रत्यक्षीकरणादिवृत्तान्त-कीर्त्तनं। भट्टनाथस्य जन्मादिकथनं। पद्मराजस्य जन्मादिविवरणकथनमुखेन तत्सभायां विष्णुतत्त्वनिरूपणवृत्तान्तकीर्त्तनञ्च॥

कह्लारोत्पलकैरवाम्बुजदल++न्दसन्मञ्जरी
कोदण्ड करपङ्कजेन दधती पुण्ड्रेक्षु++ङ्कव ।
सौवर्णाङ्कुशपाशपाणिररुणामारक्तवस्त्रावृता-
माताधाम्बुजमस्थिता चिनयना चन्द्रार्द्धचूडा भजे ॥
प्रणम्य शङ्कराचार्य्यचरणाम्बुरुहद्वय ।
आनन्दलहरीस्तोत्र विष्णुपक्षेऽपि लक्षयेत् ॥
तत्र भवानीपक्षे,—ननु हरिहरविरिञ्च्यादिदेवहन्दमपास्य किमिति कात्यायनी
स्तुतराचरणमिति शिष्याशङ्कामपनिनीषुराह । शिव शक्त्येति ।

End जननीति सम्बोधन वा । १०२ ।
यथास्मदीयमवलोक्य ततोऽपि सम्यगर्थान्तर समधिगम्य न निन्द्यमेतत् ।
अत्यन्तदुर्गमतरे पथि सञ्चरन्त स्खाया भवन्ति कवय पुरत प्रयाता ॥
भेदो न ते जननि चास्ति जनार्दनेन वैकुण्ठनाथपरतापि छताच तेन ।
मातर्भवानि करवाणि ततोऽच काकु माकुञ्चिताऽस्तु मयि ते करुणाकटाक्ष ॥

Colophon इति श्रीनरसिंहविरचिता आनन्दलहरीटीका समाप्ता । श्रीरस्तु ।
सवत् १८३६ । फाल्गुणे ।

विषय । शङ्कराचार्य्यकृतानन्दलहर्य्या भवानीपक्षे विष्णुपक्षे च व्याख्यान ।

No 1733 पदार्थादर्श ।

Substance, country made paper, 12½ × 4 inches Folia 112 Lines 8 on a page Extent 5781 ślokas Character, Nagara Date ? Place of deposit, Peglora, Post Lalgolá Zilá Murshidabad Devadatta Trevedi Appearance, old Prose Correct

Padártha lars'a A commentary on the Sárad tilaka,—a Tantra By Rághava Bhatta The Tantra is in great repute in the North-Western Provinces and appealed to as an authority of great weight, though it forms not one of the 64 original Tantras

Beginning श्रीकण्ठ निजनाभपद्मममाभिरामसादोद्यं
पद्मभ्रान्त्या पुनुकारमनियमया सम्रामभावं गुरु ।
मन्दान्दोलितदुग्धसिन्धुलहरीलीलासुखं शोषण
मायारोपमनानमातु +++ भूमिं भवान्या सार्थं ॥

उपसेवनीयमृषिभिः सनकादिमुख्यैर्योगैरगम्यमविनयरमादिभिर्न ।
संसारकृन्निगमसारविचारसारं गौरं महो मनसि मे मुदमादधातु ॥
भद्राय भवता भूया भारती भक्तिभाविता ।
स्फूर्तेवज्जृम्भते यस्या वाग्विलासोऽतिदुर्लभ ॥
शारदातिलके तन्त्रे गुरूणामुपदेशत ।
पदार्थादर्शटीकेय राघवेण विरच्यते ॥
सम्प्रदायागत किञ्चिद् भणितागमसम्मत ।
यदुक्तमत्र तत सन्ता विचारयितुमर्हथ ॥
परमेश्वर सर्वा अपि श्रुती भवपाशबद्धाना स्वर्गाय मुक्तये च समुपदिशति स्म ।
अन्येषा स्मृतिशास्त्रादीना तन्मूलकत्वेन तदर्थप्रतिपादकत्वेन च प्रामाण्यमिति
सुप्रसिद्धतर ॥ इत्यादि ।

End मङ्गलादीनि मङ्गलमध्यानि मङ्गलान्तानि च शास्त्राणि प्रथन्ते वीरपुरुषकाणि भवन्ति आयुष्मत्पुरुषकाणि चेति भगवत्पतञ्जलिवचनात् । वन्दनीयां गिर पूजनीया गिरम ।

Colophon इति श्रीराघवभट्टविरचिता पदार्थादर्शटीका सम्पूर्णा । शुभम ।

विषय । लक्ष्मणदेशिकेन्द्रकृतशारदातिलकव्याख्यान ।

ticularly avoided Then come detailed notes on all the leading places of Hindu pilgrimage in India

Beginning गौरी दृगालोकनवीनलज्ज सञ्जातनानाविधभावजातं ।
वन्दे विराजत्स्मृतिभूतभीत्या पञ्चाननं पञ्चशरप्रपञ्चं ॥
सञ्चिन्तयामि सततं कमनीयमूर्त्तिं कान्ता कथा श्रुतिपथं मम ते विशन्तु ।
रम्य +++ खलु नाम मदीयमौलौ मातर्भवानि करवाणि पदारविन्दे ॥
पुराणस्मृतितन्त्राणि विलोक्य बहुसङ्ग्रहान् ।
नत्वा गणेशं वागीशस्तनुते तीर्थकौमुदीं ॥
अथ तीर्थानि । गारुड़े । सूत उवाच । सर्वतीर्थानि वक्ष्यामि गङ्गा तीर्थोत्तमोत्तमा । इत्यादि ।

End. अत्र त्यजन्ति ये प्राणान् जलाग्निस्थलगोचरे ।
तेऽपि स्वर्गमवाप्यादौ +++ चिरमर्हति ॥
सन्तान विविधं धनञ्च लभते य कामरूपेश्वराद्
य स्मात्म +++ नितान्तममले नारायण कारणे ।
यस्योर्व्यां कविता निसर्गमधुरा सत्तर्कगर्भा गिरो-
वागीशस्य मनोरमा क्षितिरिव सख्यास्तु सत्कीर्तये ॥

Colophon इति महामहोपाध्यायभट्टाचार्य्यश्रीसिद्धान्तवागीशविरचिता तीर्थकौमुदी समाप्ता।

विषय । तीर्थनिरूपणं । तीर्थफलाभिनिरूपणं । तीर्थेषु वर्ज्जनीयकथनं । गङ्गागर्भनिरूपणं । विशेषयात्राफलकीर्त्तनं । तीर्थयात्राविधिकथनं । यात्रादिने नान्दीश्राद्धविधानं । तद्दिने पार्व्वणश्राद्ध कर्त्तव्यमिति व्यवस्थापकानां गणेशरांगमविद्यापत्युपाध्यायवाचस्पतिमिश्राणां मतदूषणञ्च । तीर्थयात्रायां वर्ज्जनीयानि । तत्र निषिद्धानि च । तीर्थस्नानविधिकथनं । तर्पणनिर्णयं । तत्र तिथिविशेषे पञ्चदशी च गङ्गादिस्नानविधानकथनं । प्रयागादिकथनं च । अर्द्धोदयादियोगलक्षण । मौलीकृ दिक्कर्त्तव्यत्वाकार्य्यं रक्षाविधानं । तीर्थश्राद्धविधानं । तीर्थे उपवास-विधिकथनं । मुण्डनविधानकथनञ्च । तीर्थयात्रायां मत प्रवेशविधिकथनं । भाषारचना सकलतीर्थविधिकथनं । कामरूपतीर्थमाहात्म्यकथनं । कामरूप-निर्णय । तत्र दानादिकथनञ्च । ब्रह्मपुत्रस्नानविधि । एवं भैरव नागरादिमाहात्म्यतीर्थविधानकीर्त्तनं । तत्र तत्र गयादितीर्थविधानकथनञ्च ।

No 1735 प्रायश्चित्तेन्दुशेखरः ।

Substance, country made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia, 92 Lines, 8 on a page Extent, 1,876 s'lokas Character, Nágara Date, Sm 1838 Place of deposit, Lálgola, Zilá Murshidabad Kálícharana Upádhyaya. Appearance, fresh Prose and verse Correct

Práyas'chittendu s'ekhara An epitome of all the offences for which expiations have been ordained in the Smritis, and the nature and mode of performance of those expiations *By Nagoji Bhatta, son of Siva* Bhatta by Satí Deví The author was a distinguished grammarian, and author of a great number of works on grammar and law, besides several commentaries The offences noticed are all domestic and civil, and not religious arising from omission or flaws in the performance of Vedic rites *The work is one of a series of texts on the Smriti.*

Beginning नत्वा सतीं शिवं बुद्धिं भारतीं पितरौ तथा ।
नागोजी कुरुते रम्यं प्रायश्चित्तेन्दुशेखरं ॥
तत्र प्रायश्चित्तलक्षणं । यद् यथाविध्यनुष्ठितं नाद्दुपचितमधर्मं नाशयत्येव तत् प्रायश्चित्तं ।

End. गङ्गास्नानविष्णुस्मरणं तन्नामजपादिकं सर्व्वपापप्रायश्चित्तमिति सर्व्वेष्वपि सिद्धं ॥

Colophon इति शिवभट्टसुतसतीगर्भजनागोजीभट्टकृतप्रायश्चित्तेन्दुशेखरः समाप्तः ।
सम्वत् १८३८ ।

विषय । प्रायश्चित्तस्वरूपविचारः । सर्व्वत्र प्रायश्चित्ताकरणे व्यवस्थाकथनं । प्रायश्चित्तं यथोक्तमेव कार्य्यं लोभादिना अनुष्ठानकरणे प्रत्यवाय इति निरूपणादिकं । कामतः प्रायश्चित्तादिभेदकथनं । जातिभ्रंशकरपापनिरूपणं । महापातकोपपातकादिनिरूपणं । सुरापानतुल्यपातित्यजनकक्रियानिरूपणं । एवं स्वर्णस्तेयादितुल्यपातकादिनिरूपणञ्च । ज्ञानतो ब्रह्महत्यादिकर्म्मविपाककीर्त्तनं । कृच्छ्रादिव्रतलक्षणं । दशविधनियमकीर्त्तनं । प्रायश्चित्तपूर्व्वाङ्गकृत्यं । अनुतापादिविधानं । सर्व्वपापप्रायश्चित्तकथनं । अभ्यासे प्रायश्चित्तविधिकीर्त्तनं । गोवधप्रायश्चित्तकथनं । नीलीरञ्जितवस्त्रधारणादौ प्रायश्चित्तं । रजस्वलादिगमने दिनभेदेन प्रायश्चित्तभेदनिरूपणं । गर्भाधानादिचूडाकरणान्तसंस्कारे दिग्वस्त्रनग्नस्त्रीदर्शनादौ प्रायश्चित्तकथनं । निषिद्धकाष्ठेन दन्तधावने प्रायश्चित्तकथनं । गृहीतव्रतस्य प्रमादादिना भङ्गे प्रायश्चित्तकथनं । विप्रस्य शूद्रादिहस्तात् धनार्ज्जने प्रायश्चित्तं । शूद्रस्य द्विजदत्ता-

विषय। मलस्नने प्रायश्चित्तं। देवागारशिलादिना खट्टकरणे प्रायश्चित्तं। निषिद्धदिने दन्तधावने प्रायश्चित्त। विवाहात् पूर्व्वं कन्याया रजोदर्शने प्रायश्चित्त। सुराघ्राण-सुरापानादौ प्रायश्चित्त। नित्यस्नानमकृत्वा भोजनादौ प्रायश्चित्तं। भार्य्यया सोदरादिना वा सार्द्धं भोजने प्रायश्चित्तं। पूर्व्वदिनभुक्तस्य वमने प्रायश्चित्त। गोमांसादि-भक्षणे प्रायश्चित्त। पलाण्डुभक्षणादौ प्रायश्चित्तं। भोजनानन्तर विट्स्पर्शादौ प्रायश्चित्त। रजककर्म्मकारादीनामुच्छिष्टस्पर्शे प्रायश्चित्त। उच्छिष्टभोजनादौ प्रायश्चित्त। कुष्ठिकुनख्यादिस्पृष्टान्नभोजने प्रायश्चित्त। यज्ञोपवीतच्छेदनादौ प्रायश्चित्त। काष्ठ-वस्त्रादिना हीनशूद्रस्पर्शे प्रायश्चित्त। चण्डालादिदर्शनप्रायश्चित्तं। चण्डालगृह-प्रवेशे प्रायश्चित्त। चण्डालादिभाण्डस्थस्पृष्टाम्बुपानादौ प्रायश्चित्त। मक्षिका-केशादि-दूषितान्नभोजने प्रायश्चित्त। विडाल-काकाखुश्वाद्युच्छिष्टभोजने प्रायश्चित्त। आपदि विप्रस्य शूद्रगृहभोजने प्रायश्चित्त। विष्णुनिवेदितभक्षणे प्रायश्चित्त। शूद्रस्त्रीगमनादौ प्रायश्चित्त। आत्मघातकपुत्रेण प्रायश्चित्त कर्त्तव्यमिति कथनं। उच्छिष्ट-विप्रस्य अनुच्छिष्टशूद्रस्पर्शे प्रायश्चित्त। उच्छिष्टस्य सूर्य्यादिदर्शने प्रायश्चित्तं। उच्छिष्ट-तैलाभ्यक्तादीनां मूत्रत्यागे प्रायश्चित्त। रजस्वलानियमविधान। जातिभ्रंश-करपापानुष्ठाने प्रायश्चित्त। अपात्राय कन्यादानप्रायश्चित्तं। गोवधादिप्रायश्चित्तं। रोधादिप्रायश्चित्तकथनञ्च। गोवधापवाद। प्रायश्चित्त। तत्र प्रायश्चित्तविधाना-दिक। स्तेयप्रायश्चित्तं। ऋणानपाकरणप्रायश्चित्त। परिवेदनप्रायश्चित्तं। भृतकाध्या-पनप्रायश्चित्तं। परदारकरणे प्रायश्चित्त। मनुष्यादिवधप्रायश्चित्त। स्त्र्यादिवधप्राय-श्चित्तं। वृक्षच्छेदनप्रायश्चित्तं। सुहृदादिद्रोहे प्रायश्चित्तकथनं। व्रतभङ्गादिप्रायश्चित्तं। मिथ्याभिशंसने प्रायश्चित्तकथन। पुत्रविक्रयप्रायश्चित्तं। अयाज्ययाजनप्रायश्चित्तं। मातापितृपरित्यागे प्रायश्चित्तं। स्वाध्यायपरित्यागप्रायश्चित्तं। निन्दितान्नभोजनादौ प्रायश्चित्तं। उच्छिष्टाभक्ष्यभक्षणप्रायश्चित्त। अशुचिद्रव्यस्पर्शे प्रायश्चित्तं। यवनादन्न-भोजनप्रायश्चित्तं। श्राद्धभोजनप्रायश्चित्तादिकथन। आशौचमध्ये श्राद्धभोजनप्राय-श्चित्तं। वशीकरणाभिचारादौ प्रायश्चित्तं। ब्रह्महत्यासुरापानादिमहापातकप्राय-श्चित्त। संसर्गप्रायश्चित्तकथनञ्च।

Suddhi-viveka A treatise on impurity of the person arising from birth or death in one's family, or from causes confined to one's person A Smriti compilation By Rudradhara The author wrote several other treatises under the generic nature of Viveka

Beginning. हरतु दुरितजात केशवस्यैकवाङ्विपुलगलविलास कशिन सम्प्रविष्ट ।
असुपवनमिवास्य प्राशितु सम्भ्रमेण कुवलयदलनील पन्नगीयो भुजङ्गः ॥
चिरन्तनामकनिबन्धमिदं सुसम्प्रदायानुगत स्फुटार्थं ।
नत्वा हरि रुद्रधरेण सम्यक वितन्यते शुद्धिविवेक एष ॥
सन्त्येव रत्नाकरपारिजातमिताक्षराचारतलादयोऽन्ये ।
तथापि तत्रान्वलमानमाना भवेत प्रमोदाय मम प्रयाम ॥
शुद्धिस्तावदखिलविहितकर्माधिकारापादको धर्मविशेष । इत्यादि ।

End अत्र च समस्ते एव प्रकरणे तत्तत्कार्य्यविशेषे एव अशौचाभाव, न सर्व्वकार्य्ये अशौचाभाव इत्यवधातव्यम ।

Colophon इति रुद्रधरकृतौ शुद्धिविवेके जननमरणयो शुद्धिपरिच्छेद । इति शुद्धि विवेक सम्पूर्ण । सवत् १८५९ ।

विषय । शुद्धिपदार्थनिरूपण । अशौचस्वरूपनिरूपण । सामान्यतश्चातुर्वर्ण्यस्य अशौच-निरूपण । जननाशौचविधि । यावज्जीवाशौचकथन । बान्धवाशौचविधान । स्त्र्यशौचविधि । गर्भस्रावाद्यशौचविधि । मृत्युविशेषाशौचविधान । सद्यशौच विधि । सपिण्डाद्यशौचविधि । निर्हाराद्यशौचविधि । अशौचाभावकथन । अनशौचिन ।

No 1737 मार्त्तण्डवल्लभा ।

Substance, country made paper 11 × 5 inches Folia, 120 Lines, 8 on a page Extent 2,842 s'lokas Character Nágara Date, Sam 1847 Place of deposit, Lálgola Zila Murshidabád, Pandit Kalicharana Upadhyaya Appearance fresh Prose Correct

Martanda vallibha A commentary on his astronomical treatise called Muhurta martanda By Narayana son of Ananta Agnihotri, grandson of Hari, great grandson of Srikrishna, and great great-grandson of Ananta of the Kausika gotra, and an inhabitant of the town of Sarasanan, modern Saran The work was completed in the Saka year 1484—A D 1549

Beginning मार्त्तण्डोऽवतु वाच न पादैर्जीयतमोदर ।
दत्तवदतनु मेघोऽभीष्टदो विश्वलोचन ॥
अर्थद्वयवाची । तत्र प्रथम सूर्य्यपक्षे । मार्त्तण्ड श्रीसूर्य्य नोऽस्माकं वाचमवतु रक्षतु । किं लक्षणो मार्त्तण्ड । दत्तवदतनु । दत्ते मण्डले बद्धा तनु यन स तथा । तथा च श्रुतो इत्यादि ।

End अथैतद्ग्रन्थमङ्गीकरणार्थ बुधप्रार्थना । पूर्व्ववाक्यार्थमिति । सुगम ।
आसीत सारमणीरनामनगरे श्रीकौशिकस्यान्वय-
ऽनन्तो राजसभेऽपि पूज्यचरणो माध्यन्दिनग्रामणी ।
श्रीकृष्णस्तनय श्रुतिस्मृतिविदामग्रसरेभ्यो हरि-
सत्पुत्र श्रुतिवित तदात्मजवरोऽनन्ताग्निहोत्री गुरु ॥
सत्पुत्रस्तदनुग्रहात्तधिषणो नारायणो + पर
ग्रामे शिष्यगणेच्छया निजकृतग्रन्थस्य टीका स्फुटा ।
चक्रे + कृपया परोपकृतय शोध्य दुरुक्त बुधै-
+ दृष्टस्य विलोक्य धार्ष्ट्यमपि ते कुप्यन्ति ना सज्जनाः ॥
मुखनिधिपुरुषार्थख्यातमाभि समाभि
१४८४ परिमितशककाल जातमार्त्तण्डटीका ।
लिखति पठति विप्र सोऽत्र भूत्वा धरित्र्या
मुखनिधिपुरुषार्थख्यातसमानाधमावान ॥

Colophon इति श्रीमदनन्तात्मजचातुर्मास्ययाजिपुत्रनारायणविरचिते मुहूर्त्तमार्त्तण्डे स्वकृत टीका मार्त्तण्डवल्लभा समाप्ता । सवत् १८४० ।

विषय । निजकृतमुहूर्त्तमार्त्तण्डस्य व्याख्यानं ।

No 1738 श्राद्धकाशिका ।

Substance, country made paper 11 × 1½ inches Folia, 60 Lines, 7 on a page Extent 1,520 slokas Character Nágara Date Sm 1808 Place of deposit, Lalgola, Zilá Murshidábád Pandit Kállicharana Upadhyaya Appearance, fresh Prose and verse Correct

Sraddha kasika A dissertation on the rite of Sráddha according to the rules of Katyayana By Krishna Misra, son of Vishnu Misra, grandson of Atisukha, and great grandson of Nityananda. The several ancestors named were great Smriti scholars and authors

Beginning यस्य प्रसादपयसा क्रतुपादपाश्च कात्यायन मुनिवरं शिरसाऽभिवन्दे।
मिक्ता फलन्ति यजुषामिह याजकाना स्वर्गोद्भवानि विविधानि फलान्यजस्र॥
कर्कोपाध्य++गभीरवचनै सूत्र यतोऽस्मादृश-
दुर्बोधश्च ततो हलायुध इति व्याख्या तथाप्यस्फुटा।
भूयोऽपि प्रतिषेधकारिवचनै स्मार्त्तैर्यया काशिका
सूत्रस्यापरिमर्शबोधितिमिरध्वंसाय तन्यते॥
सूत्रार्थस्य प्रकाशाद्वाक्यैर्विश्वयोक्तिप्रकाशनात्।
अन्वर्थमिह नाम ग्रन्थस्य श्राद्धकाशिका॥
नित्यानन्द इतीह याजकवरो जातस्तदीय सुत
स्मार्त्ताग्रौ विदितक्रियोऽतिसुख इत्याख्यो जगत्यद्भुत।
तत्पुत्रोऽथ भवत् कृती सुचतुर शास्त्रेष्वधीती श्रुतौ
विष्णुमिश्र इम निबन्धमकरोत् कृष्ण कृती तत्सुत॥
अत्र पूर्वा पौर्णमासीमुत्तरामुपवसदित्यादिना श्रौतकर्माण्युपदिश्य। अथातो
गृह्यस्थालीपाकानामित्यादिना स्मार्त्तान्याख्याय अवशिष्ट श्राद्धकर्म कर्त्तव्यमिति
सूत्रमारभते। अपरपक्षे श्राद्ध कुर्वीत।

End प्रत्याब्दिक निवृत्ते तु यथान्नित्य समाचरेत्।
अनयोर्भिन्नतन्त्रत्वात् स्थालीपाकाग्निहोत्रवदिति॥

Colophon इति श्रीकृष्णमिश्रविरचिताया श्राद्धकाशिकाया सूत्रषष्ठौ एकोद्दिष्टश्राद्ध समाप्त।
सवत १८३८।

विषय। कात्यायनप्रणीतगृह्यसूत्रीयश्राद्धप्रकरणस्य व्याख्यान।

No 1739 हनूमन्नाटक, वा महानाटकं।

Substance, country-made paper 11 × 4½ inches Folia 46 Lines, 12 on a page Extent, 1,775 slokas Character, Nagara Date Sm 1811 Place of deposit, Lalgola, Zila Murshidabad Pandit Kalicharana Upadhyaya Appearance, fresh Prose Incorrect

Hanumannataka alias *Mahanataka* A drama on the exploits of Ráma It is said that this work was originally composed by Hanuman, the monkey general of Rama, and inscribed on slabs of stone, but Valmiki, happening to read it, thought it too exquisite for human perusal, and, not without some apprehension lest it should supersede his own epos on the subject, caused the stones to be thrown into the sea Thus the

work was lost for a long time The stones, however, were recovered during the reign of Bhoja Raja of Dhára, and decyphered and restored by one of his court pandits named Damodara Misra Its original name was not found out, and so it was called after its author's name On account of its great excellence it was also called *Mahá nátaka*, 'the Great Drama'. According to popular tradition, Kálidása of Bhoja's court was the restorer, but this is contradicted by the commentator Some Bengali pandits believe the restorer to have been one Madhusúdana Misra, two MSS, however, contradict that opinion.

Beginning कल्याणानां निधानं कलिमलमथनं पावनं पावनानां
पाथेयं यन्मुमुक्षोः सपदि परपदप्राप्तये प्रस्थितस्य।
विश्रामस्थानमेकं कविवरवचसां जीवनं जीवनानां
बीजं धर्म्मद्रुमस्य प्रभवतु भवतां भूतये रामनाम॥
पातु श्रीस्तनपत्रभङ्गमकरीमुद्राङ्कितोरःस्थलो
देवः सर्व्वजगत्पतिर्मधुवधूवक्त्राब्जचन्द्रोदयः।
क्रीडाक्रोडतनोर्नवेन्दुविशदे दंष्ट्राङ्कुरे यस्य भू
र्भाति स्म प्रलयाब्धिपल्वलतलोत्खातैकमुस्ताकृतिः॥
यं शैवाः समुपासते शिव इति ब्रह्मेति वेदान्तिनो
बौद्धा बुद्ध इति प्रमाणपटवः कर्त्तेति नैयायिकाः।
अर्हन्नित्यथ जैनशासनरताः कर्म्मेति मीमांसकाः
सोऽयं वो विदधातु वाञ्छितफलं त्रैलोक्यनाथो हरिः॥
आसीदुद्भटभूपतिप्रतिभटप्रोन्माथिविक्रान्तिको
भूपः पङ्क्तिरथाभिधः सुकुलप्रख्यातकेतुर्बली।
यस्यां सर्व्वरभूरिभारहतये भूरिश्रवाः पुत्रतां
यस्य प्रारब्धो विधाय ... पूर्व्वचतुर्द्धा विभुः॥ इत्यादि।

End चतुर्दशभिरेवाङ्कैर्भुवनानि चतुर्दश।
श्रीरामनाटकं यत्र कथमस्य न निर्मलं॥
रचितमनिलपुत्रेणाथ वाल्मीकिनाब्धौ निहितममृतबुद्ध्या प्राङ्महानाटकं यत्।
सुमतिनृपतिभोजेनोद्धृतं तत् क्रमेण ग्रथितमवतु विश्वं मिश्रदामोदरेण॥

Colophon. इति श्रीमद्धनूमद्विरचिते महानाटके श्रीरामविजयो नाम चतुर्दशोऽङ्कः।
सम्वत् १८२४।

विषय। रामचरित्रवर्णनं। (कल्पद्रुमे तु मधुसूदनमिश्रकृतोत नाटकमिदं परं प्रच-

इति। अनयोः प्रतिपाद्यांशे एकत्वेऽपि पाठान्तराणि सुबहूनि उपलभ्यन्ते, उपलभ्यन्ते च विभिन्नप्रकृतयो बहवः श्लोकाः। इति सुधीभिरवधेयम॥)

No 1740 हनूमन्नाटकदीपिका।

Substance, country made paper, 11 × 4½ inches Folia 91 Lines 6 on a page Extent 2 700 s'lokas Character, Nagara Date Sm 1844 Place of deposit Lalgola, Zila Murshidabad, Pandit Kalicharana Upádhyáya Appearance, fresh Verse Incorrect

Hanumannataka dipiká A commentary on the Hanumannátaka, the work described under the last preceding No By Mohanadasa Misra

Beginning हृदये यत्प्रेरणया समुद्यन्त्यस्य विमूढतरबुद्धिः।
तत्पदकमलं वन्दे गोकुलनाथस्य वेदादेः॥
हनूमन्नाटकसागरमध्यार्थागाधता ++मल।
नेतुं हतमाहमता मम सुधियः ++ भवन्तु॥
तावत श्रीरामचन्द्रगुणचक्रवालवर्णनेच्छुः कविः स्वाभीष्टदेवतानामाकीर्त्ताशिःपूर्वां नान्दीमवतारयति,—कल्याणानामिति द्वादशपदेः। तदुक्तं नाटकावतारे,—
अष्टाभिर्दशभिर्वापि नान्दी द्वादशभिः पदैः।
आशीर्नमस्क्रिया वस्तुनिर्द्देशो वापि तन्मुखमिति॥

End अवेय कथा पूर्व्वमवद् ट्ठैंर्गिरिशिलासुलिखितं, तत्तु वाल्मीकिना दृष्ट। तदे तस्य अतिमधुरत्वमाकलय्य ++प्रचारभावशङ्कया हनूम++++ स समुद्रे निक्षिप्ते। तथात तन्नाम्नो प्रथितं। ++सग्रन भजान बल++रङ्गतमिति॥
माथुरकुलसम्भूतिः पितृचतुर्भोदविख्यातः।
तत्पुत्रेण मयाभौ मोहनदासनाम्ना विवृतः॥
* * * * * * * * * * * *

Colophon इति श्रीमिश्रमोहनदासविरचितायां श्रीहनूमन्नाटकदीपिकायां चतुर्द्दशाङ्कः। शुभमस्तु। सम्वत १८४४।

विषय। दामोदरमिश्रसङ्गृहीतस्य महानाटकापराभिधानस्य हनूमन्नाटकस्य व्याख्यान।

No 1741 स्कन्दपुराणीयशङ्करसंहिताया दक्षकाण्डं ।

Substance, country made paper, 14 × 7 inches Folia 112 Lines, 8 on a page Extent, 3,024 ślokas Character, Nagara Date, ? Place of deposit, Nasipura Zila Murshidabad Rájá Rámachánd Sinha Appearance, fresh Verse Correct

Sankara Sanhitá An episode of the Skanda Purána, giving an account of the history of Sankara The codex is limited to that portion of the work which refers to the dispute between Sankara and his father in-law Daksha, and its consequences No complete codex of the Sankara Sanhitá has yet been met with, nor is it referred to in the Index to the Skanda Purana given in the Narada Purana

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । ऋषय ऊचुः ।

दक्षाध्वरस्त्वया प्रोक्तः पुरा सूत तपोधन ।
जयन्तायेन्द्रपुत्राय समासेन हरस्मृति ॥
प्रोक्तवानिति न भूयो विस्तरादक्तुमर्हसि ।
तदेतेषां वचः कर्णे कृत्वा प्राह ऋषीश्वरः ॥
शृखन्तु ब्राह्मणाः सर्वे भवन्तो ब्रह्मवित्तमाः ।
सत्यलोके पुरा ब्रह्मा सर्वदेवैस्तपोधने ॥
ऋषिभिर्दशभिः पुत्रैः प्रजापतिभि+++ ।
दक्षोऽय प्रथमस्तस्य पुत्रोऽय ब्राह्मणोत्तमः ॥
प्रणम्य पितरं मूर्द्धा पप्रच्छ जगतां प्रभुं ।
सो पितरं तत्त्वार्थं सर्ववेदार्थकोविदः ॥
को वा मध्ये त्रिमूर्त्तीनां वरिष्ठो जगतां प्रभुः ।
परिपूर्णं परं ज्योतिः सर्वव्यापी सनातनः ॥
कर्त्ता सर्वस्य जगतः पालको हारकस्तथा ।
सर्वजीवेषु सर्वत्र साक्षिरूपेण सास्थितः ॥
इति तस्य वचः श्रुत्वा ब्रह्मा ध्यात्वा ++ हृदि ।
आनन्दाश्रुपरीताक्षो हर्षगद्गदवाक् ततः ॥ इत्यादि ।

End

विराजते सदाद्यो नित्यं मुदितमानसः ।
खण्डस्यास्य यद्विभागे रुद्राख्यिष्ठन्ति रक्षकाः ॥
यत्र यत्र यतप्रमाणमिदमस्य मयादितं ।
तत्र तत्प्रमाणानि बह्न्यण्डानि भूसुराः ॥

Colophon. इत्यादिमहापुराणे स्कान्दे शङ्करसंहितायां दक्षकाण्डे चत्वारिंशोऽध्यायः।
दक्षकाण्डं समाप्तं।

विषयः। १–४ अध्याये,—ब्रह्मणा सह दक्षस्य संवादेन जगत्कारणं शम्भुरेवेति कथनं। तस्य सर्व्वव्यापित्वादिनिरूपणं। जगतां शक्त्यात्मकत्वकथनं। शिवस्य पतित्वकथनपूर्व्वकं ब्रह्मादीनां सर्व्वेषां जीवानां पशुत्वकथनं। दक्षस्य मानससरसि शिवाराधनार्थं गमनादिकथनं। शिवाज्ञयावरेण दक्षेण पुरीनिर्म्माणादिवृत्तान्तकथनं। दक्षस्योपदेशेन तत्पुत्राणां सृष्टिमापृमिच्छया मानससरोवरे तपस्यतां तत्र नारदसमागमेन विवेकोदयात् मोक्षाभिलाषादिविवरणकथनं। तच्छ्रुत्वा दक्षेण पुनः शतपुत्रसृष्टि-करणादिवृत्तान्तकीर्त्तनं। अथ भूयोऽपि नारदोपदेशेन तेषु मुमुक्षया तपश्चरत्सु क्रुद्धेन दक्षेण पुत्रसृष्टिं विहाय षष्टिविंशतिकन्यासृष्टिविवरणकथनं। वसिष्ठादि-प्रमुखेभ्य तासां सम्प्रदानकथनं। पुन सप्तविंशतिकन्यकासर्ज्जनपूर्व्वकं चन्द्रमसे सम्प्रदानकथनं। अथ कृत्तिकायां नितरामनुरक्ततया 'क्षयरोगी भवेति' दक्षशाप-ग्रस्तस्य चन्द्रस्य शिवाराधनादिवृत्तान्तकथनञ्च।

५–९ अध्याये,—शिवाशिवयोः संवादेन जगत्कारणादिकथनं। देवानां प्रार्थनया शिवस्योपदेशेन च देव्याः कन्यारूपायाः पद्मवने अवस्थानकथनं। दक्षेण कन्यात्वेन तद्ग्रहणादिविवरणकथनञ्च। पशुपतिं पतित्वेन प्राप्तुं दक्षगृहे स्थिता तपश्चरन्त्याः गौर्य्याः पुरत इन्द्रनाह्मणरूपेण शिवस्य गमनरहस्यवर्णनादिकं। शिवाशिवयोः विवाहोत्सववर्णनं। अकस्मादन्तर्हिते अन्धकरिपौ देव्या पुनस्तपस्यादिकथनं। शिवसमागमवर्णनञ्च। एकदा दुहितृजामातरौ द्रष्टुकामेन दक्षेण कैलासगिरिं समुपेत्य अन्तर्गृहप्रवेशकाले द्वारस्थैर्वार्य्यमाणेन शिवनिन्दादिवृत्तान्तकथनं। ब्रह्मणो यज्ञानुष्ठानविवरणकथनं। तत्र नन्दिना सार्द्धं दक्षस्य विवादादि-वर्णनञ्च।

१०–१४ अध्याये,—दक्षकृतयज्ञवर्णनं। तत्र शिवभक्तानामनागमनमाकलय्य दक्षस्य चेष्टितादिकथनं। शिवनिन्दाकारिणा दक्षेण सार्द्धं दधीचेः संवादकथनं। तत्र शिवस्य परब्रह्मत्वादिकीर्त्तनं। रुद्रनामनिर्व्वचनविवरणकथनं। दक्षेण शिवचा-रित्रोद्देशपुरःसरं तत्र तत्र दोषारोपणादिकं। महादेवः कथं दिगम्बर इति कारणं। पुरा किल दारुकवने तपस्यतां तपोधनानां मोहनाय मोहिनीवेशधा-रिणा श्रीधरेण सादरमभ्यर्थितो महादेवो भस्मकपालादिधारणेन विचित्रं योगि-वेशमास्थाय तत्र प्रविवेश। अथ भिक्षां दातुं तत्सन्निधमुपागतास्तपोधनकामिन्यः कामवाणस्य अप्रतिहतप्रभावतया तत्क्षणात् सञ्जातगर्भाः पुत्रानजीजनन्। तदा तत्प्रवृत्तिमुपलभ्य जातक्रोधैस्तपस्विभिः सृष्टमप्येनं महानेकः शार्दूलः सहजे

विषय। स चागत एव भगवता निपातितयज्ञभागेन तत्परिधेयतामधिजगाम। अथ ते भूयोऽपि परशुरामादीन समत्याय तदन्तिक प्रेरयामास। भगवानपि भूयश्च तान स्वकरे दधारेति विवरणकथनञ्च।

१५–२० अध्याये,—विधाटन्ध्यवरेण रजासुरेण विप्रहतानां देवानां दुरवस्था वर्णन। विरूपाक्षेण स निपात्य तचर्मधारणादिदृष्टान्तकथन। विष्णुना वराह रूपेण हिरण्याक्ष विनाश्य तद्रुधिरधारया धत्यर्थं दर्पेण चराचरमिदं दन्ताघातेन ववाधे। अथ ब्रह्मादिभिः सम्प्रार्थितो महादेव तां दंष्ट्रामुत्पाट्य स्वकरे धारया मासेतिदृष्टान्तकथन। शिवेन समुद्रमन्थनकाले मन्दराघातेन चक्षतस्य कूर्मरूपस्य दृष्टास्थिग्रहणादिविवरणकथन। तत्र विषाग्निदग्धस्य विश्वो रक्षणकथन। शिव हलपानकथन। देवगणकृतनीलकण्ठस्तोत्रकथन। शिवस्य भिक्षाटनावलम्बन-कारणकथन। तत्र 'अहमेव जगत्कर्त्तेति' विवदमानयोः पद्मनाभ पद्मजन्मनो पुरुष शिवस्य आविर्भावादिकथन। कालभैरवस्य उत्पत्तिकथन। तत्कृतब्रह्म-शिरश्छेदन। विष्ण्वादीनां वधिरग्रहणादिदृष्टान्तकथनञ्च।

२१–२५ अध्याये,—हयरूपधारिणा हरिणा वडवानलसृष्टिविवरणकथन। शिवस्य कपालभस्मधारणादिविवरणकथन। सागरगर्भनिक्षिप्तेन हरतापमलेन जालन्धरस्य उत्पत्त्यादिकथन। तदुपद्रुतानां केशवादीनां प्रार्थनया महादेवेन तद्वधदृष्टान्तकथन। वृन्दाभिधाना जलन्धरकामिनी कामयमानस्य विष्णो केशा-पुपायन चक्रुतार्थस्य जलन्धरीयस्वशरीरं प्रविश्य तया सह सम्भोगादिवर्णन। वृन्दावीजन ब्रह्मवाक्यत श्मशानोपरभूमिषु तुलस्या आविर्भावादिविवरणकथनञ्च। पार्वत्या करतलजातस्वेदसलिलेन गङ्गाया उत्पत्त्यादिविवरणकथनञ्च।

२६–२९ अध्याये —शुक्राचार्योपदिष्टस्य स्वतनयस्य आदेशेन विभूतिनामिकाया असुरकामिन्या मागताश्रयाशिवरमोहनाय शैवप्रदेशगमनादिविवरणकथन। करिणीरूपया तया सार्द्धं करिरूपधारिणो भागधस्य विहारादिवर्णन। तच गज मुखस्य दैत्यस्य जन्मादिकथन। पार्वतीपरमेश्वरयोः अक्षक्रीडायां मातिरूपेण विष्णोरवस्थानविवरणकथन। पार्वत्या शापेन विष्णोरजगररूपेण वटद्वीपे अव-स्थानकथन। गणेशेन सह गजमुखनिजस्य यतामेतस्य युद्धवर्णन्। गणपत्या भिन्नस्य गजमुखस्य मूषिकरूपग्रहणकथन। गणेशेन वाहनत्वेन तदारोहणादि-कीर्त्तन। शुक्राचार्यस्वतनयेनयोः पविरूपेण सत पलायनादिविवरण। गणेश-दर्शनेन अजगररूपस्य हरे स्वरूपप्राप्तिकथनञ्च।

३१–५० अध्याये,—शिवमाहात्म्यश्रवणेनापि यदा दक्षस्य सुमतिर्न जाता, तदा दधीचे तत प्रस्थानकथन। नारदमुखात पितृगृहे यज्ञानुष्ठानं श्रुत्वा शिवस्या

विषय । देवेन दाक्षायण्यास्तत्र गमनादिवर्णनं । तत्र दक्षकृतशिवनिन्दां निशम्य विमाना-रोहणेन देव्याः पुनः कैलासागमनपूर्व्वकं शिवसमीपे तद्वृत्तान्तकीर्त्तन । शिवाशिवयोः क्रोधेन भद्रकालीवीरभद्रयोराविर्भावकथनं । शिवाज्ञया डाकिनी शाकिनी हाकिनीप्रभृतिभिः सार्द्धं तयोः दक्षालयगमनादिविवरणकथन । दक्षस्य शिरश्छेदनादिकथन । वीरभद्रकृतब्रह्मेन्द्रादिदुरवस्थावर्णन । तस्य विष्णुना सह समरसम्भववर्णन । विष्णुकृततत्स्तोत्रकीर्त्तन । अथ तत्र शिवाशिवयोरागमनेन देवानां जीवनप्राप्तिः, दक्षस्य पुनरुज्जीवनकथनञ्च । दक्षसमीपे ब्रह्मणा विस्तरतः शिवमाहात्म्यकथन । पृथिव्याः संस्थापनादिकथन । भूगोलकथनञ्च ।

No 1742 भविष्यपुराण ।

Substance country paper, 14 × 5 inches Folia, 148 Lines, 8—9 on a page Extent 3497 s'lokas Character, Nagara Date ? Place of deposit Nasipura, Zila Murshidabad Raja Ramachanda Simha. Appearance fresh Verse Correct

Bhavishya Purana One of the 18 great Puranas The codex comprises the third book or *Madhya Tantra* The following is Professor Wilson s account of the work

"The Purana in which Brahma, having described the greatness of the sun, explained to Manu the existence of the world and the characters of all created things, in the course of the Aghora Kalpa, that is called the Bhavishya, the stories being, for the most part the events of a future period. It contains fourteen thousand five hundred stanzas' This Purana, as the name implies, should be a book of prophecies, foretelling what will be (bhavishyati), as the Matsya Purana intimates Whether such a work exists is doubtful The copies, which appear to be entire, and of which there are three in the library of the East India Company, agreeing, in their contents with two in my possession, contain about seven thousand stanzas There is another work, entitled the 'Bhavishyottara,' as if it was a continuation or supplement of the former, containing, also, about seven thousand verses but the subjects of both these works are but to a very imperfect degree analogous to those to which the Matsya alludes

"The Bhavishya Purána, as I have it, is a work in a hundred and twenty-six short chapters, repeated by Sumanta to S'atánika, a king of the Páńdu family. He notices, however, its having originated with Svayambhu or Brahmá, and describes it as consisting of five parts; four dedicated, it should seem, to as many deities, as they are termed, Bráhma, Vaishnava, S'aiva, and Tváshtrá; whilst the fifth is the Pratisarga or repeated creation. Possibly, the first part only may have come into my hands; although it does not so appear by the manuscript."

The codex under notice comprises the *Madhya Tantra* or the 3rd, literally the middle, book It extends to 3,500 verses, divided into 3 parts; the first of which contains 25 chapters, the second 17, and the third 11. The first, after the usual preliminaries, describes some of the higher regions. The duties and characteristics of householders, the qualifications of teachers, and the teaching of the Vedas take up several chapters. Consecrations of tanks and religious gifts are also dwelt upon at length. The second part refers to religious duties, the times meet for performing them, and fasts and feasts on particular lunar days. The third dilates on dedications of alms-houses, tanks, wells, trees, &c., in the usual Puránic style. Nowhere is anything said of future events.

Beginning. ॐ नमः शिवाय । मन्दं चन्द्रावदातं करिकरमकरक्षोभसङ्घातफेनं
मन्दोद्धूतिप्रवृत्तैर्व्रतनियमपरैः सेवितं विप्रमुख्यैः ।
ॐकारालङ्कृतेन त्रिभुवनगुरुणा ब्रह्मणा दृष्टपूतं
सर्वोपाधिग्रस्तं कलुषप्रभवं पीयूषं च पुनातु ॥
जयति भुवनदीपो भास्करो लोककर्त्ता जयति च शितिदेहः शार्ङ्गधन्वा मुरारिः ।
जयति च शशिमौलिः रुद्रनामाभिधेयो जयति भवसमाधिर्भानुमांश्चित्रभानुः ॥
नमस्कृत्याप्रमेयाय ब्रह्मणे ब्रह्मरूपिणे ।
पुराणं सम्प्रवक्ष्यामि यदुक्तं ब्रह्मयोनिना ॥
पुराणसंहितां पुण्यां सर्वत्र [illegible] ।
शतानीक उवाच । बहुमर्थं भविष्याख्यं पुराणाय विशारद ।
सुखोत्थं वचनं श्रुत्वा गुरुः पौराणिकोत्तमः ॥
[illegible] ।
सूत उवाच । [illegible] ।
[illegible] ॥

End. विसष्ठस्वभागमेवमादित्याय सप्तकं ।
चाम्बकाय तथा दद्यात्तथा धनञ्जयाय च ॥
षट्पादिकाष्टमाद्यस्य नवश्लोकस्ततोऽद्भव ।
इति मध्यमतन्त्रेण सम्पूर्णं स्याङ्गविंशकं ॥

Colophon इति श्रीभविष्यपुराणे मध्यमतन्त्रे तृतीयभागे एकादशोऽध्याय ।
श्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः ।

विषय । एतत्तन्त्रे प्रथमविभागे १ २ अध्याये,—सूतेन सह ऋषीणां सवादेन उत्तरविभाग-प्रतिष्ठादिकथनं । गार्हस्थ्याश्रमप्रशंसाकीर्त्तनं । धर्म्ममाहात्म्यकथनं । प्रवृत्तिनिवृत्ति-भेदात् द्विविधकर्म्मनिरूपणं । निष्कामप्रशंसा । शमदमादिषोडशविधगुणनिरूपणं । ब्राह्मणादीनां गुणनिरूपणं । ब्रह्मतः जगतसृष्टिप्रक्रियाकथनं । तत्र विशेषण मेश्वरशास्त्रमतोपपादनञ्च । ब्रह्मादु ब्रह्मविष्णोरुत्पत्तिकथनादिकं । युगमन्वन्तर-कालादिनिरूपणं ।

३ ४ अध्याय,—महर्लोकतपोलोकादीनां सस्थानादिनिरूपणं । तत्र तत्र अधिवासिकथनञ्च । ब्रह्मलोकादिवर्णनं । रुद्रलोकवर्णनं । सप्तपातालवर्णनं । जम्बूप्लक्षादिसप्तद्वीपवर्णनं । जम्बूद्वीपसस्थानादिकथनं । तत्र वर्षपर्व्वतादिस्थाननिर्देश । ज्योतिषचक्रनिरूपणं । तत्र सूर्य्यसामादीनां शीघ्रगामित्वादिनिरूपणं । तथामुच्चनीचत्वादिकथनञ्च ।

५ अध्याये —ब्राह्मणप्रशंसाकथनं । ब्राह्मणमुखेन देवपितृलोकप्रभृतीनां भोक्तृत्व कथनं । ब्राह्मणं दृष्ट्वा अनाभवादनादौ प्रत्यवायकथनं । मनुष्येषु त्रिविधाधम लक्षणकथनं । द्विविधविषमलक्षणं । चतुर्विधपशुलक्षणं । त्रिविधपिशुनलक्षणं । त्रिविधपापिष्ठलक्षणं । सप्तविधनष्टलक्षणं । पञ्चविधलक्षणं । द्विविधदष्टलक्षणं । षड्विधदुष्टलक्षणं । द्विविधपुष्टलक्षणं । षड्विधक्लिष्टलक्षणं । द्विविधानन्दलक्षणं । द्विविधकामलक्षणं । सरण्डलक्षणं । विकुष्ठलक्षणं । चण्ड–चपल–मलीमस–चतुरादीनां लक्षणं । दण्ड–षण्ड–खल–नीच–वाचाल–कदर्य्यप्रभृतीनां लक्षणकथनं मेथामवान्तरभेदनिरूपणञ्च ।

६, ७ अध्याय,—गुरुनिरूपणं । द्वादश्यमावास्यादिषु दानविधानं । अपरपक्ष तर्पणविधि । तत्र पितृलोककथनं । व्यष्टस्य धातुः पितृतुल्यत्वकथनं । पुराण-श्रवणफलकथनं । तत्र क्रमकथनं । धर्म्मशास्त्रागम–तन्त्र–जामल–डामर–पाराशणादीनामधिष्ठातृदेवताकथनं । मधुचीरयवचीरादिपरिमाणकथनं । ब्रह्मणामे वासुदेवगुणकीर्त्तनं फलकथनं । दुर्गापि तत्करणं दानकथनं । पुस्तकादिहरणे दोषकीर्त्तनं । पुराणादिश्रवणनियमादिकथनं । अशाद्धेन लिखितस्य पुस्तकस्य

विषय। निष्फलत्वकथन। लिपिकरणे दिङ्निरूपण। निषिद्धदिनकथन। लिपिकरण वतनग्रहणादौ प्रत्यवायकथन। पुस्तकपरिमाणादिनिरूपण। ताडितागुरुभुर्ज्ज पत्रादिविधान। पुराणपाठे स्वरादिविधिकीर्त्तन। शूद्रस्य धर्म्मशास्त्रादिवाचन प्रतिषेध। पुराणवाचकस्य व्यासोपाधित्वकथन।

८–११ अध्याय —अनध्यायकालनिरूपण। व्रतलक्षण। अध्यापनाप्रकारकथन। स्वाध्यायागमादिपरिहारावश्यकताकथन। कलौ निगम-ज्योतिष-वेदादीना मङ्गत्व दोषकथन। अथर्ववेदविहितवैदिककर्मनिरूपण। देवगृहनिर्माणादिविधि कथन। पुष्करिणीदीर्घिकादिपरिमाणकथन। प्रासादपुष्करिण्यादप्रतिष्ठाया अकरण दोषकीर्त्तन। पतितदेवगृहादिसंस्करणे फलकथन। जलाशयदानादि माहात्म्यकीर्त्तन। शिवलिङ्गचालनादिनिषेधकथन। पुष्करिणीकरणयाग्यस्थान निरूपणादिक। जलाशयप्रतिष्ठाया यूपादिनिरूपण। भूमिशोधनादिविधिकीर्त्तन। मुद्ग माष धान्य तिल श्यामाक-सहर कल्मायरूपमञ्जीहिकथन। जलाशयगृहाद्या रम्भ वास्तुबलिदानाादविधिकथन। वृक्षरोपणादिविधिकथन। नदीतीर श्मशान-गृहस्य दक्षिणस्यां दिशि च तुलसीवृक्षरोपणे दोषकीर्त्तन। अश्वत्थाम्रकादिवृक्ष-रोपणफलकथन। वृक्षच्छेदने दोषकथन। उद्यानविधिकथन। तत्र वृक्षाणां दोहदादिनिरूपणञ्च।

१२–२० अध्याय —कूपादिप्रतिष्ठाविधि। प्रतिमालक्षणकथन। तत्र अङ्गप्रत्यङ्गा दिपरिमाणकथनपूर्व्वक निर्माणप्रकारकीर्त्तन। कुण्डनिर्म्माणप्रकारकथन। तत्र होमविषय होमसङ्ख्यानिरूपण। कुण्डसंस्कारविधिकथन। होमविधिकथन। धनि-ष्ठिकाकथन होमावसाने पूजाविधान। तत्र षोडशोपचारमन्त्रकथन। होमभेदे वर्णनामभेदकीर्त्तन। होमद्रव्यपरिमाणकथन। छिन्नभिन्नविल्वपत्रेण होमकरणे दोषकथनञ्च।

२१–२ अध्याय—प्रतिष्ठायां द्रव्यादिनिरूपण। सुकस्रुवादिनिर्म्माणप्रकारकथन। होमसङ्ख्याकरणे मालाक्षिकागुटिकादिविधान। तत्र आसनादिनिरूपण। दव मण्डप वेदिनिर्म्माणप्रकारकीर्त्तन। वेदिनिर्म्माणप्रकारकथनं। मण्डपनिर्माण प्रकारकथनं। तत्र द्वारादिकरणविधिकथन। पद्मादिनिर्म्माणप्रकारकथनं। मोक्ष मार्गनिर्म्माणप्रकारकीर्त्तनं। प्रासादे मयूर वृषभ सिंहादिमूर्त्तिनिर्म्माणे फलप्रति कथन। सर्व्वतोभद्रमण्डलादिनिर्म्माणप्रकारकथनं। राजद्रव्यमानकीर्त्तनं। यज्ञादौ सर्व्वदपिण्डादिमानकथनं। दक्षिणादानस्य आवश्यकत्वकथन। पुराणपा-ठादौ दक्षिणानिरूपणञ्च।

मध्यमतो द्वितीयभ ग १–८ अध्याये,—ग्रहयागदानादौ दक्षिणाकथनं। पूज

विषय ; ग्रामपरिमाणादिकथन । कुण्डलादिनिर्म्माणवेतनादिनिरूपण । पुष्करिण्यादिखनने परिमाण-वेतनादिनिरूपण। एव वस्त्रनिर्म्माणादौ वेतनकथन। नरवाहनादौ वेतनादिनिरूपण । शान्तिकलसादिनिरूपण। तत्र पञ्चपल्लवादिदानावश्यकतादिकथन। कलसस्थापनादिविधिकीर्त्तन। चान्द्रसौरादिचतुर्व्विधमासलक्षणकथन। तत्र कर्म्मविशेषेषु मासविशेषनियमन। मलमासे प्रेतक्रियाविधानकथन। तत्र सपिण्डनादिविधिकीर्त्तनञ्च। शुक्रस्य चस्तोदयादौ कालाशुद्ध्यादिकथन। द्विरापाढादिनिरूपणञ्च।

१-१० अध्याये,—पूर्व्वोक्त दैवकार्य्यकर्त्तव्यता। मध्याह्नादौ एकोद्दिष्टादिकर्त्तव्यताविधानञ्च। खर्व्वा दर्पा-हिस्रभेदात् त्रिविधतिथिलक्षणादिकीर्त्तन। शुक्लकृष्णपक्षतिथिव्यवस्थाकथन। युग्मादितिथिव्यवस्थाकथन। तिथ्युपवासव्यवस्थानिरूपण। अम्बुघटश्राद्धविधि। अपूर्णाष्टचत्वारिंशद्वयस्कस्य भार्य्यापुत्ररहितस्य च यज्ञानुष्ठानादौ नाधिकार इति कथन। कार्त्तिकमासादौ स्नानदानादौ फलश्रुतिकीर्त्तन। अशून्यशयनव्रतविधान। श्रावणपञ्चम्यां मनसापूजाविधान। भाद्रमासे षष्ठीपूजाविधिकथन। जन्माष्टमीव्यवस्थादिनिरूपण। दशहराकथन। एकादश्युपवासनिरूपणादिक। विष्णुशृङ्खलादिनिरूपण। शक्रोत्थानविधिकथन। रटन्तीचतुर्द्दशी। शिवचतुर्द्दशी। चैत्र्यादिपूर्णिमादौ स्नानदानादिफलकीर्त्तनञ्च।

११-१७ अध्याये,—काश्यप गौतम मौद्गल्य शाण्डिल्यप्रभृतीनां गोत्राणां प्रवरकीर्त्तन। वास्तुयागविधानकथन। तत्र मण्डलनिर्म्माणादिकथन। वास्तुयागोक्तसर्व्वेषां देवानां ध्यानादिकथन। तत्र पूजाविधिकथन। अर्घ्यदानविधान। अष्टाग्निविधिकीर्त्तन। होमविधानकथन। वह्निजिह्वानां ध्यानकथन। देवादिप्रतिष्ठायाः पूर्व्वदिने अधिवासनविधिकथन। तत्र आचार्य्यादिवरणविधिकीर्त्तन। सर्व्वत्र यज्ञादौ सङ्कल्पस्य आवश्यकतानिरूपण। सङ्कल्पविधिकथन। प्रतिष्ठादौ मासतिथिनक्षत्रवारादिनिरूपण। कुण्डवेद्यादिनिर्म्माणप्रकारकथन। जलाशयप्रतिष्ठादौ दक्षिणादिकर्त्तव्यताकीर्त्तन। जलाशयप्रतिष्ठाविधानकथनञ्च।

मध्यमखण्डे तृतीये विभागे १-११ अध्याये—आरामादिप्रतिष्ठाविधिकीर्त्तन। गोप्रचारविधानकथन। अनाथमण्डपदानविधिकथन। प्रपादानविधिकथन। क्षुद्रारामप्रतिष्ठाविधिकथन। अश्वत्थप्रतिष्ठाविधिकथन। पुष्करिणीप्रतिष्ठाप्रयोगकथन। वटस्थापनविधिकथन। विल्वप्रतिष्ठाविधिकथन। शिलादारुमयादिमण्डपप्रतिष्ठाविधि। पुष्पारामप्रतिष्ठाविधिकथन। तुलसीप्रतिष्ठाविधिकथन। सेतुप्रतिष्ठाविधिकथन। भूमिदानविधिकथन। सामान्यत अधिवासनविधिकथन। दुर्निमित्तनिरूपण। तच्छान्त्युपायकथनञ्च। इति भविष्यपुराणे उत्तरविभागस्य विवरणम्।

No 1743 काल्यूर्द्धाम्नायतन्त्रम् ।

Substance, country-made yellow paper, 13½ × 3 inches Folia, 40 Lines, 4—5 on a page Extent, 488 slokas Character, Bengali Date, ? Place of deposit, Nasipura, Zila Murshidábad, Raja Ramachanda Simha Appearance old, first part destroyed by worms Verse. Correct

Kalyurddhamnáya Tantra One of the Tantras, attributed to Siva. It is devoted principally to Sákta rituals and dissertations on mantras and mystic doctrines It is commonly known under the name of *Urddhamnáya, Tantra* and two extracts from it have been noticed under No 356

Beginning श्रीगुरवे नमः । सर्व्वानन्दमयी विद्या सर्व्वाम्नायनमस्कृता ।
सर्व्वसिद्धिप्रदा देवी नमाम्यच्चिस्वरूपिणी ॥
श्रीदेव्युवाच । देवदेव महादेव परमेश पुरातन ।
प्रसीद गुह्यं मे ज्ञानं कथयस्व प्रियम्वद ॥
नाथ सर्व्वेषु तन्त्रेषु गुह्यं यदूर्द्ध्ववल्लभ ।
तत प्रकाशय सम्यक् मे यद्यहं तव वल्लभा ॥
श्रीशिव उवाच । कथ्यन्ते कथयिष्यामि गुह्यं यथवत्सात्मिके ।
स्त्रीस्वभावान्न जानासि तत्त्वज्ञानं सुखप्रद ॥ इत्यादि ।

End मम कल्पितमूर्त्तिर्ह्रीं तेजारूपा परापरा ।
परमात्मैव रामोऽस्य स्यादिष्युर्महाशिव ॥
निरञ्जनस्वरूपोऽयं छायारूपा च तारिणी ।
आत्मप्रकाशिनी नित्या नित्यानन्दस्वरूपिणी ॥

Colophon इति काल्यूर्द्धाम्नाये पञ्चम पटल ।

विषय । १ प्रथमपटले—शिवाशिवयो संवादेन ऊर्द्धाम्नायप्रस्तावनाकथनं । देवता गुरुमन्त्राणामैक्यभावेन भावनाया आवश्यकत्वकीर्त्तनं । शरीरनिरूपण । शिव शक्त्यात्मकत्वकथन । निर्गुणात निर्व्विकाराच्च परमात्मन कथं जगदुत्पत्तिरिति समाधानं । प्रकृतितो महत्तत्त्वादीनामुत्पत्तिकथनं । परा पश्यन्ती वैखरीभेदेन त्रिविधशक्तिनिरूपणादिक । कर्म्मेन्द्रियादीनामधिष्ठातृनिरूपणं । क्रियाशक्ति ज्ञानशक्तिप्रभृतिनिरूपणञ्च ।
२ये पटले—पञ्चीकरणप्रक्रियाकथनं । शरीरस्य प्रणवाकारत्वकथनं । नव स्थूलसूक्ष्मादीनां शक्तिम्नायात्मकत्वकथन । इडापिङ्गलासुषुम्नाख्यनाडीत्रय सम्भाषणाय्याम्कर्म्मनिरूपण । अजपया द्वैविध्यकथनपूर्व्वक तत्स्वरूपकी

र्णनं। पृथिव्यादीनां गुणनिरूपणं। पित्तास्थिमज्जादीनां मातृतो मांसचर्म्मा दीनामपि उत्पत्तिकथनं। नाडीसन्धिप्रभृतीनां सङ्ख्यादिकथनं। शरीरस्थ अवयवविशेष मर्म्मविशतिनखचारणामसङ्ख्यानिर्द्देशः, एवं पञ्चदशतिथीनामवस्थितिनिरूपणं। शरीरस्थराशिचक्रनिरूपणं। षट्चक्रनिरूपणं। देहे चतुर्द्दश लोकावस्थानस्थानादिनिरूपणञ्च॥

३ये पटले,—जीवस्थाननिरूपणमुखेन कान्या नन्दगृहे कृष्णस्य सुन्दर्य्या राधिकात्वमित्यादिपूर्व्वैश्वर्य्यादिनिरूपणं। पश्चात् वृन्दावनलक्षणं। तत्र कृष्णादीनामवस्थानादिनिरूपणं। तत्त्वज्ञाननिरूपणं। तत्त्वज्ञानसाधनप्रक्रियाकथनं। छायासिद्धिप्रकारकथनं। योगसाधनप्रकारकीर्त्तनञ्च।

४, ५मे पटले,—वीजोद्धारादिकथनं। दैहिकस्थानभेदेन जलस्य गङ्गोदक-परागत देहरथकादिनामभेदकथनं। कालीनामनिर्व्वचनं। योगिनां मानसी-पूजाप्रकारनिरूपणं। वीरासामन्तर्य्यजनप्रकारकथनं। प्राणादिकचक्रमस्थानादि-निरूपणं। सगुणनिर्गुणभेदेन विविधशाम्भवचक्रनिरूपणञ्च।

No 1744 स्कन्दपुराणीयसह्याद्रिखण्डे वदरीमाहात्म्यविभागः।

Substance, country made paper, 14 × 7 inches Folia, 102 Lines 8 on a page Extent, 2 091 s lokas Character, Nagara Date, ? Place of deposit Nasipura, Zila Murshidabad, Raja Ramáchand Siñha. Appearance, fresh Verse Incorrect

Badarika máhátmya—A dissertation on the sacred pools and temples of a place of great sanctity called Badarikas rama, or 'the hermitage of plum trees.' The place is situated on the west bank of the Alakanandá river in the province of S rinagar, its modern name being Badrináth, the famous place of pilgrimage on the Himálaya, its presiding divinity is Mahádeva The work professes to be a part of the 7th book of the Skanda Purána. It comprises 23 chapters, several of which are devoted to stories in praise of S iva and Párvati, nowhere, however, *is Vaishnavism reviled in it. Like most other Mahátmyas, it* is of modern date The Index given in the Narada Purana does not name a Sahyádri khanda for the Skanda Purana but there is a brief note in the Vaishnava-khanda on the Badarikas rama.

Beginning श्रीगणेशाय नमः। धर्म्मदृढवद्धमूलो वेदस्कन्धः पुराणशाखाढ्यः।
क्रतुकुसुमो मोक्षफलो मधुसूदनपादपो जयति॥

नैमिषे च महाक्षेत्रे स्थिता वै शौनकादय ।
निदेशाद् ब्रह्मणस्तत्र सूत प्रोचु सहर्षिता ॥
शौनक उवाच । सूत सूत महाभाग सर्व्वधर्म्मभृतावर ।
सर्व्वशास्त्रार्थतत्त्वज्ञ पुराणे परिनिष्ठित ॥
व्यास सत्यवतीसूनु भगवान विष्णुरव्यय ।
तच्छिष्य तत पुराण हि सविवेद न कथन ॥
प्राप्त कलियुगे घोर सर्व्वधर्म्मवहिष्कृते
जना++नकर्म्माण सर्व्वधर्म्मविवर्ज्जिता ॥
क्षुद्रायुष क्षुद्रप्राण ++वार्य्यतप क्रिया ।
अधर्म्मनिरता सर्व्वे वेदशास्त्रविवर्ज्जिता ॥
तीर्थाटनतपोदानहरिभक्तिविवर्ज्जिता ।
परनिन्दारता सर्व्वे परद्रोहपरायणा ॥
ज्ञानवैराग्यरहिता जपस्वाध्यायवर्ज्जिता । इत्यादि ।

End

पुरा महर्षिभि स्नान कृत प्रत्यक् शिवालये ।
तस्यास्तु चण्डिकाये तु पुरतो लिङ्गरूपिण ॥
यावन्त मह्याकरा सर्व्वे यावन्त्यापि सहर्षय ।
यावन्त प्रमथा शिवासलिङ्गानि शिवालये ॥
इदक शिवालयस्यैतन्माहात्म्य ये पठन्ति हि ।
नित्य स्मरन्ति शृण्वन्ति सर्वां शृणु फल मह ॥
सर्व्वेषामपि तीर्थानां फल नानायमाप्नुनात् ।
समस्तानां व्रतानाञ्च यत्र फलं परिपूर्णता ॥

विषय । ततो बदरिकाश्रमगमनवृत्तान्तकीर्त्तनं । अग्नितीर्थमाहात्म्यकथनं । तत्र पञ्चशिला विवरणकथनञ्च । नारदस्य विष्णुस्तोत्रकीर्त्तनं । विष्णुप्रीत्यर्थं मार्कण्डेयस्य तपस्या-दिवर्णनं । गरुडस्य तपस्यावर्णनं । ऋषिकुण्डमाहात्म्यकथन । ऋषिगण्डकनदीभिन्न कोचकीर्त्तन ।

५—९ अध्याये,—'धर्माख्याभिधानायां पुर्य्यां भगवत्समयज्ञानां क्षीरोदसागरगमन-पूर्व्वकं ब्रह्मपुरस्सरसमागतानां नारायणसंवादकथनं । कलौ भगवतो बदरीसन्निधौ अत्र स्थाननिर्देशकथन । विष्णुनैवेद्यभोजनमाहात्म्यकथन । विष्णु-पादोदकमाहात्म्यकथनं । कपालमोचनतीर्थमाहात्म्यकीर्त्तन । तत्र पितृतीर्थे पिण्डदाने गयातोऽपि फलाधिक्यनिरूपणं । ब्रह्मतीर्थमाहात्म्यकथन । तत्रैकदा शयानस्य ब्रह्मणो मुखाम्बुजात् मधुकैटभाभ्यां वेदापहरणवृत्तान्तकीर्त्तनं । ब्रह्मणा स्तुतेन विष्णुना मधुकैटभनाशनकथनं । सरस्वतीतीर्थमाहात्म्यकथन । ऐन्द्रतीर्थ-माहात्म्यकथनं । मानसतीर्थमाहात्म्य । सप्तसामनिस्यन्दनञ्च । वसुधारातीर्थमा-हात्म्यकथन ।

१०—१५ अध्याये,—पञ्चधारातीर्थमाहात्म्यकथनं । तत्र नक्षत्राणामाधिपत्य-लाभार्थं चन्द्रस्य कठोरतपस्यावर्णनं । सोमकुण्डतीर्थमाहात्म्यकीर्त्तनं । द्वादशादि-त्यतीर्थमाहात्म्यकीर्त्तन । सत्यपदतीर्थमाहात्म्यकीर्त्तनं । ऊर्व्वशीतीर्थमाहात्म्यकथनं । तत्र धर्म्मकुमारयो नरनारायणयो तपस्याकथन, ऊर्व्वश्या सम्भवकथनञ्च । भद्र-योगाश्रमे विष्णुना सुमेरुस्थापनकथन । तत्र नररूपेण नारायणस्य अवस्थान-कथन । लोकपालतीर्थमाहात्म्यकीर्त्तनं । दण्डतीर्थमाहात्म्यकीर्त्तनं । गङ्गाया स्नानविशेषे महिमाधिक्यप्रकाशकथनञ्च ।

१६—२० अध्याये,—प्रसङ्गेन 'शिवालयतीर्थमाहात्म्यकथनं । तत्र युगविशेष मत परिमाणादिनिरूपण । तत्तीर्थवर्णन । गङ्गामाहात्म्यकीर्त्तन । एकदा कैलासे शिवाशिवयोरक्षक्रीडारहस्यवर्णन । द्यूते पराजिताया देव्याः शिवदास्यानुष्ठान वृत्तान्तकथन । पार्व्वत्या सह पशुपते वियोगवृत्तान्तकीर्त्तन । देव्या विन्ध्यपर्व्वते अवस्थानकथन । घुसृणेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तन । दधीचितापतीर्थविवरणकथन । षट्चक्रादिभेदपुरःसर देव्या योगानुष्ठानप्रकारकथनं ।

२१—२२ अध्याये—देवगणकृत शिवमाहात्म्यशतनामस्तोत्रकीर्त्तन । पार्व्वत्यानय-नार्थं कालिन्द्या सह गङ्गायाः कैलासादिगमनवृत्तान्तकथन । गङ्गाकृतगौरीस्तोत्र कीर्त्तन । पार्व्वतीकृतगङ्गास्तोत्रकथनञ्च । स्त्रीणां पतिरेव देवता, नान्य इति निरूपणं । पातिव्रत्यधर्म्मकथन । गौर्य्या आश्रमे समुपस्थिताय इल्वलनामकस्य राज्ञ स्त्रीत्वप्राप्तिविवरणकथन । तदनु पुरुषत्वे जन्मप्राप्तिकथन । इलाया पुन

विषय। पुत्रप्राप्तिकथनं। सोमकुण्ड-रुद्रकुण्डादीनां माहात्म्यकथनं। महोङ्कारतीर्थमाहात्म्यकथनं। शिवस्य कुटवाटनामप्राप्तिकथनं। अन्नदानगोदानादिफलनिरूपणं। विलीकुण्डविवरणमाहात्म्यादिकथनं। ऐन्दानदीवर्णनं। ऐलकतविनायकस्तोत्रकीर्त्तनं। श्रीवल्मीकेशलिङ्गमाहात्म्यकथनं। सभार्य्यस्य इलस्य गौरीवनप्रवेशवृत्तान्तकथनं। गुप्तेशमाहात्म्यकथनं। वियुक्तयोः शिवाशिवयोः पुनः संयोगकथनं। महाकालतीर्थमाहात्म्यकीर्त्तनं। पौष्करवनतीर्थमाहात्म्यकथन।

No. 1745. स्कान्दपुराणीयरेवाखण्डः।

Substance, country-made paper, 12¼ × 5 inches. Folia, 324. Lines, 9 on a page. Extent, 9,447 slokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1867. Place of deposit, Nasipura, Zilá Murshidábád. Rájá Rámachándra Sinha. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Revá Khanda of the *Skanda Purána*.—A part of the Avanti Khanda of the Skanda Purána—(see *ante*, p 220.) In it S'iva recounts to Skanda *alias* Kártika, the religious merits of the sacred pools and temples along the banks of the Narmadá River, which is otherwise called Revá. The sacred places of Puri are also included in it. There are a great many stories recited to illustrate the origin and religious merits of the different places noticed; but they are all of a legendary character, designed to throw a halo of antiquity on temples and localities which are obviously of mediæval origin.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः। श्रीनर्मदायै नमः। ॐ नमो हरिहरहिरण्यगर्भेभ्यो नमो
व्यासवाल्मीकिशुकपराशरेभ्यः शुभ्रेनाकेभ्यो नमः।
सञ्चन्मानकमनघ्नुममदमदिरामोदमत्तालिमाल
यन्नौ निकाममाना कुसुमविसरमकृष्टमाणकपिङ्गै।
मादष्मातभृंगी कुङ्कुमधमव्धपौरपानीरे
पायाद्वो नर्मदाम्भः करिमकरकरामातरंगत्तरङ्गम्॥
मार्कण्डेय उवाच। हिमवच्छिखरे रम्ये सिद्धगन्धर्वसेविते।
स्वर्विद्याधराकीर्णे नानाश्चर्यसमन्विते।
शक्रविष्णुपुरा धर्मे स्कन्दनन्दिवदेवता।
तस्मादिन्दौ पदैः पार्दं नयनभूषणप्रदे॥

वायुश्च वरुणश्चैव कुवेरोऽथ यमस्तथा ।
इन्द्राद्या देवताः सर्वा गणगन्धर्व्व एव च ॥
ब्राह्म्याद्या मातरश्चैव ऋषयश्च तपोधनाः ।
मूर्त्तिमन्ति च तीर्थानि चण्डभक्तिमहाबलाः ॥
दानवासुरदैत्याश्च पिशाचा भूतराक्षसाः ।
सूर्य्यकोटिसमप्रख्य मणिनाणिक्यशोभित ॥ इत्यादि ।

End तीर्थं तीर्थं च कथित यत् पूर्व्वं पाण्डुनन्दन ।
श्रुत्वा माहात्म्यफलद तद्दानेनैव पाण्डव ॥
एतस्मात् कारणाद् दान श्रुत्वा दानं हि कारयेत् ।
तच्छ्रुत्वा राजशार्दूल मार्कण्डेयस्य भाषित ॥
अर्घ्यं दत्वा यथा न्यायं पूजयित्वा तपोनिदा ।
धर्म्मेणैव + + लेय ऋषिभि सह धर्मराट् ॥
तीर्थयात्रा चकाराथ नर्मदाया युधिष्ठिर ।
उत्तरे दक्षिणे तीरे नर्मदाया महात्मना ॥

Colophon इति श्रीस्कन्दपुराणे रेवाखण्डे युधिष्ठिरमार्कण्डेयसंवादे रेवाचरितं समाप्त ।
शुभमस्तु संवत् १८३७ । आषाढवदि ।
(अत्र अध्यायसङ्ख्यानिर्द्देशो नास्ति ।)

विषय । शिवेन सह स्कन्दस्य संवादकथनं । तत्र स्कन्देन शिवस्तोत्रकीर्त्तन । सन्तुष्टेन च तेन स्कन्दाय वरदानावसरे उत्तरस्यां दिशि स्थितानां हेमसर्थीणा वृत्तान्तकथन । तत्र गङ्गासागरवाराणसीकुरुक्षेत्रादिस्थानेषु त्यक्तजीवितानां जीवानामवस्थानकथनञ्च । एवं पूर्व्वस्यां दिशि स्थितेषु हैमसर्ष्येषु नर्मदारेवादिस्नातानां जन्तूनामवस्थितिकथन । मार्कण्डेयाश्रमवर्णन । तद्दृष्ट्वा हततीर्थराज्यस्य सपरिवारस्य युधिष्ठिरस्य तत्र आगमनादिविवरणकथन । मार्कण्डेयेन स्कन्दपुराणकीर्त्तन । तत्र "षष्टिलक्षाणि श्लोकानि शिवलोके समासते । तदर्द्धं वैष्णव लोके चार्द्धार्द्धं ब्रह्मणः पुरे । चतुरशीतिसहस्राणि मर्त्यलोके च गीयते" । इति स्कन्दपुराणपरिमाणकीर्त्तन ।

देवानामभ्यर्थनया शिवस्य अनुज्ञया नर्मदाया पृथिव्यामवतरणकथनं । तत्र तद्वेगधारणे असमर्थेषु सर्व्वेषु पर्व्वतेषु ऋक्षवता गिरिणा धारणवृत्तान्तकथनञ्च । नर्मदाया पुन स्वर्गलोकगमनकथन । शिवप्रसादलब्धेन हिरण्यकशिपुना विप्रकृतानां क्रतुभुजा दुर्द्दशादिवर्णनं । नर्मदायाः पृथिव्यामवतारणार्थे पुरूरवसस्तपस्यादिविवरणकथनं । विन्ध्यगिरिकुमारस्य पर्य्यङ्कस्य शिरसि नर्मदावतरणवृत्तान्तकथन ।

विषय। संक्षेपेण गङ्गावतरणविवरणकथन। नर्म्मदामाहात्म्यकथनं। सूर्य्यग्रहणकाले तर्पयता हिरण्यतेजोऽभिधानेन सोमवंशजेन राज्ञा सह पितॄणां संवादकथनादिक। एकदा उदयाचलशिरसि नर्म्मदाया अवतरणकथन। नर्म्मदायाश्चतुर्थावतारकथन। तत्र इक्ष्वाकुवंशजस्य पुरुकुत्सोपाख्यानकीर्त्तनञ्च।

सिद्धलिङ्ग वैश्रवण सप्तसारस्वत यमतीर्थादिमाहात्म्यकथनं। व्यासतीर्थमाहात्म्यकथन। व्यासाष्टकस्तोत्रकथन। महापुण्यतीर्थ हरिश्चन्द्रेश्वरतीर्थमाहात्म्यादिकथन। त्रिपुरीतीर्थमाहात्म्यकथन। अत्र चक्रवर्त्तिनामकस्य नरपतेरुपाख्यानकथन। सत्यमतस्य प्रजापालस्य पत्न्याः शृङ्गारमञ्जरीनामिकाया मर्कटाननत्वकथनपूर्व्वकं तद्विवरणकथन। जातिस्मरया तया भर्त्तुः पुरतः पूर्व्वजन्मकथाकीर्त्तन। भृगुकृतशङ्करस्तोत्रकथन। भृगुक्षेत्रमाहात्म्यकथन। तत्र दुर्व्वासःशापार्द्दितस्य कोहनाभिधानस्य गन्धर्व्वस्य उपाख्यानकीर्त्तनञ्च।

सोमनाथमाहात्म्यकथन। एवं ब्रह्मकुण्ड-महाकाल-मातृतीर्थ ब्रह्मेश्वर-स्वर्गद्वार सिद्धेश्वरप्रभृतीनां तीर्थानां माहात्म्यकथन। गाङ्गलेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन स्वगोघातकस्य कन्यकुब्जपतेः हरिकेशस्य उपाख्यानकीर्त्तन। वासुकेश्वरतीर्थमाहात्म्यकथन। तत्र शङ्कुकर्णनामकस्य पक्षिराजस्य उपाख्यानकथन। पूर्णमनोरथनामकतीर्थमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन विराटनगराधिपस्य हरिवर्म्मण उपाख्यानकथनं। नाभागस्य भूपतेरुपाख्यानकथनं। तेन सार्द्धं आपस्तम्बस्य संवादेन गोमाहात्म्यकथनञ्च। मत्स्येश्वरतीर्थमाहात्म्यकथनं। तत्र निषादाधिपतेरुपाख्यानकथनञ्च। मार्कण्डाख्यानकथन तत्र कलहंसाभिधेयेन देवर्षिणा सह गरुडस्य संवादकथनादिकञ्च।

योगतीर्थमाहात्म्यादिकथन। एवं भृगुतीर्थ-नन्दतीर्थ-वाराहतीर्थादीनां माहात्म्यादिकथनं। रेवाया उत्तरस्यां दिशि स्थितानां तीर्थानां वर्णनं। जामदग्न्यतीर्थे मुनीनां [illegible]कथन। तपसा प्रसन्नेन [illegible] जामदग्न्ये कामधेनुदानविवरणकीर्त्तनं। कार्त्तवीर्य्योपाख्यानकथन। निषादोपाख्यानकीर्त्तनं। [illegible] कथनं। तत्र [illegible]कथनं। [illegible]माहात्म्यकथनं। तत्र सूर्य्यवंशस्य [illegible]भिधानस्य राजर्षेः [illegible] कथनं। [illegible] राजात् भक्तिमा [illegible]कीर्त्तनं। तथा जातिस्मरत्वेन [illegible] कथनं। [illegible]माहात्म्यकथनञ्च। [illegible] वर्णनं। अत्र [illegible] कथनं। [illegible] कीर्त्तनञ्च।

विषय। शाण्डिल्येश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनमुखेन कार्त्तवीर्य्यपतेराख्यानकीर्त्तनं। ऋषितीर्थ-
विवरणकथनं। मधुपानमत्तानामुर्व्वश्यादीनामप्सरसां शिवं सम्भावयितुं समागतानां
गौरीशापेन मनुष्यलोके जन्मादिकथनं। पञ्चब्रह्मेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं। तत्र
मल्लकेतुनामकस्य महासुरस्य आख्यानकथनञ्च। त्वष्टृपूषभिधानयोः ब्रह्मराक्षसयोः
विनाशनेन जातब्रह्महत्यापातकस्य वासवस्य शिवोपदेशात् काश्यामश्वमेधानु-
ष्ठानविवरणकथनं। रेवाकुब्जिकासङ्गममाहात्म्यकथनं। तत्र रन्तिदेवस्य उपा-
ख्यानकथनं। विल्वामलकस्य उत्पत्तिकथनञ्च। बुभुक्षया कातराणां शिशूनां वदनं
निरीक्ष्य समाकाया निजपत्न्याः करुणविलपितेन चर्द्दितहृदयेन शिलोञ्छवृत्तिना
हरिकेशनामकेन ब्राह्मणेन अम्बरीषस्य समीपगमनवृत्तान्तकीर्त्तनं। कुब्जिकाया
उद्भवकथनप्रसङ्गेन चित्राङ्गदस्य गन्धर्व्वस्य दशलक्षसङ्ख्याभिः कामिनीभिः रममाणस्य
विवरणकथनं। सुकर्म्मसुतायाः सुकामाया उपाख्यानकथनञ्च।

सूर्य्यपुत्रस्य मनोः राज्यशासनसमये अनावृष्टिविवरणकथनं। माहेश्वरतीर्थवर्णनं।
मण्डपेश्वरमाहात्म्यकथनं। रामतीर्थस्य उत्पत्तिकथनं। नर्म्मदागाभीसम्भेदविवरण-
कथनं। अग्निसुतायाः आख्यानकथनञ्च। गौरीखण्डतीर्थस्य उत्पत्तिकथनं। कर-
मर्द्देश्वरमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन कुशध्वजस्य राज्ञः मैत्रेयाश्रमगमनविवरणकथनं।
मान्धातृचरित्रकीर्त्तनं। युवनाश्वस्य वामकुक्षितस्तस्य जन्मादिकथनञ्च। महादेवस्य
त्रिपुरविजयविवरणकथनं। देवगणकृतशिवस्तोत्रकथनं। अमरेश्वरमाहात्म्यकथ-
नञ्च।

*

हिरण्यबाहोः यज्ञे दक्षगौतमप्रभृतीनां ब्रह्मराक्षसभावप्राप्तिविवरणकथनं। पञ्च
लिङ्गमाहात्म्यकथनं। भार्य्यया सह सुपर्णनामकस्य ब्राह्मणस्य स्वर्गारोहणवृत्तान्त-
कथनं। व्यतीपातेश्वर-शबरीकुण्डादीनां माहात्म्यकथनं। दक्षस्य कुमुदा नाम्नैका
दुहिता आसीत्। सोमाय प्रदत्तायास्तस्या गर्भे पुत्रजननवृत्तान्तकथनं। त-
द्विमयुनमक बुधाख्यकुमार समाश्रित्य पातुमुद्यतानां असुराणां महादेवाद्विनाश-
कथनं। सोमनाथस्य आविर्भावादिकीर्त्तनञ्च। पातालेश्वरमाहात्म्यकथनं।
अयोध्याधिपतेरिन्द्रद्युम्ने यज्ञानुष्ठानवृत्तान्तकथनं। तत्र एकादशरुद्र-द्वादशादित्य-
अष्टवसु विश्वेदेव साध्यादीनां नाम कथनं। नीलगङ्गाया अवतारविवरणकीर्त्तनञ्च।
पुराणलक्षणादिकथनं। कलिकालवर्णनं। तत्र म्लेच्छा राजा भविष्यन्तीति कथनं।
नराणामवस्थादिकथनं। वैडूर्य्यपर्व्वतवर्णनं। तत्र मान्धातुः यज्ञकरणवृत्तान्तकी-
र्त्तनञ्च। अयोध्याधिपतेः वसुदानस्य राज्यकाले धर्म्मविघ्नकारिणां केतुमालि-
सुमालि-सुमन्त्रादीनां प्रभावादिकीर्त्तनं। तत्र कपिलायाः गङ्गा अवतारकथनं।
दाक्षायणीपुत्रस्य मरुदधिपस्य विश्वपा राज्ञ उपाख्यानकथनं। मार्कण्डेयस्य

विषय । कल्पान्तदर्शनवृत्तान्तकीर्त्तनं । गौतमेश्वर-मार्कण्डेयेश्वर वसिष्ठेश्वर-मातङ्गेश्वरादीनां माहात्म्यकथनं । चक्रस्वामिविवरणकथनं । पुण्ड्रवर्द्धनदेशाधिपतेः वधोराख्यान-कथनं । त्रिकलेश्वरमाहात्म्यादिवर्णनं । स्त्रनयागविधिकीर्त्तनं । कावेरीमाहात्म्य-कथनं । शाण्डिल्यकामिनी कामिनी पश्यतश्चण्डसेनस्य नरपतेराख्यानकीर्त्तनं । चण्डेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनञ्च ।

भद्रभद्रेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन भद्रभद्राभिधानयोः गन्धर्व्वयोरुपाख्यानकथनं । निमिनामकनृपतेः पत्नियोर्जन्मादिकथनं । निमिपत्न्या चन्द्रमत्या शापेन च्यवनस्य चक्षुर्हीनत्वादिविवरणकीर्त्तनञ्च । एरण्डीसङ्गममाहात्म्यादिकथनं । पिङ्ग तीर्थस्य उद्भवादिकथनं । शूल्यामाहात्म्यकथनमुखेन भरतकृतदशरथधर्म्मानुष्ठान-कथनं । भृगुपतनादिना प्राणत्यागमाहात्म्यकथनं । युगानां सन्ध्यातदङ्गादिनिरूपणं । कलिप्रभावकथनं । ॐकारमाहात्म्यादिकथनं । अयोध्याधिपतेः धुन्धुमारस्य आख्यानकथनं । मुचुकुन्दकुवलयाश्वगौरादीपरक्षात्मकथनञ्च ।

विस्तरतो नरकवर्णनं । यमोक्तकर्म्मगतिवैचित्र्यकीर्त्तनं । गोदानमाहात्म्यकथन-मुखेन हरिश्चन्द्रोपाख्यानकथनं । मातङ्गाश्रममाहात्म्यकथनं । तत्र मातङ्गस्य दर्व-रुपाख्यानकथनञ्च । नर्म्मदामाहात्म्यकथनं । तत्र व्याधस्य उपाख्यानकथनञ्च । ब्रह्माण्डसम्भवकथनं । तत्र विशेषेण शिवलोकवर्णनं । शैवदानधर्म्मकथनं । शिव माहात्म्यकथनञ्च । वैष्णवदानधर्म्मकीर्त्तनं । तत्र आवन्तिपुत्रेण वानरविग्रहेण कदम्बेन सह पुत्रकायस्य संवादकथनञ्च ।

रन्तिदेवस्य आख्यानकथनं । इन्द्रवधकाले देवैः सार्द्धं दधीचिमुनेः संवादादि-कथनं । [illegible]तीर्थस्थितानां माहात्म्य [illegible]कथनं । [illegible]माहात्म्यकथनं । विष्णुमाहात्म्यकीर्त्तनं । [illegible]वर्णनं । ययाति[illegible]माहात्म्यकथनं । दीप्तिके-श्वरमाहात्म्यकथनं । [illegible]कीर्त्तनं । ययातेः [illegible]नियमानुष्ठानविवरण-कथनं । तत्र विष्णु[illegible]कथनञ्च । [illegible]दानवदुहिता सार्द्धं [illegible] परि[illegible]कथनं । तत्र [illegible]कथनं । [illegible]निर्णयनं । नर्म्मदा-[illegible]कीर्त्तनञ्च ।

[illegible] सार्द्धं [illegible] प्रति [illegible]-कथनं । [illegible]माहात्म्यवर्णनं । तत्र [illegible] [illegible]वर्णनं । [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]कथनं । तत्र [illegible]कथनञ्च । [illegible]कथनं । [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]कथनं । [illegible]माहात्म्यकथनं । [illegible]माहात्म्य-[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]कथनं । [illegible]

विषय। कथन। दानधर्म्मकीर्त्तन। तत्र दानविधिकथनञ्च। गुप्ततीर्थविवरणादिकथन। विश्वरूपलिङ्गमाहात्म्यकथन। तत्र भाण्डिकाया उपाख्यानकथन। पञ्चलिङ्गमहिमा। मृकण्डेश्वरमहिमा। अत्र मयूरकुक्कुटयोरुपाख्यानकथनञ्च। रमेश्वर हरिणेश्वर लुब्धकेश्वर धनुषेश्वर-बाणेश्वरप्रभृतीनां माहात्म्यादिकथन। अन्धकेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथन। तत्र अन्धकवधविवरण, तस्मै वरप्रदानवृत्तान्तकथनञ्च। शूलभेदोत्पत्तिकथन। श्राद्धे पात्रकरणयोग्यब्राह्मणलक्षणकथन। कन्यादानफलकीर्त्तन। श्राद्धकालादिनिरूपण। वाराणसीनाथस्य चित्रसेनस्य उपाख्यानकथन। तत्र दीर्घतपाख्यानकथनञ्च। शम्बरस्वर्गारोहणविवरणकथन। भानुमत्या स्वर्गारोहणवृत्तान्तकीर्त्तनञ्च।

अर्कतीर्थमहिमा। तत्र इद्धया सह याज्ञवल्क्य भरद्वाज शाण्डिल्य-विभाण्डक-मातातपप्रभृतीनामृषीणां संवादकथन। आदित्येश्वरमाहात्म्यकथन। तत्र ब्रह्महतक्लिन्नलालोचकथन। अगस्त्यतीर्थवर्णन। तत्र इन्द्रस्य पुरतो भरतेन दैत्यभारपीडिताया पृथिव्या दुःखख्यादिवर्णन। अगस्त्यकृतविन्ध्यगिरिरोधनविवरणकीर्त्तनञ्च। भस्माङ्गदवधविवरणकथन। मणिनागतीर्थवर्णन। [illegible]तीर्थमाहात्म्यकथन। गोपारेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथन। एवं पाराशरेश्वरादितीर्थमाहात्म्यकथन। दधिस्कन्द मधुस्कन्दादितीर्थपञ्चकविवरणकथन। हनूमन्तेश्वरमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन शिवशिशुना समीपे तत्कन्यया कन्यादिन्या पूर्वजन्मवृत्तान्तकीर्त्तन। सोमनाथतीर्थमाहात्म्यकथनं। तत्र दक्षशापेन चन्द्रस्य क्षयप्राप्तिविवरणकथन। पिङ्गलेश्वर कपिलेश्वरयोर्माहात्म्यकथन। तत्र रुद्रतनयस्य स्कन्दस्य वक्रेश्वरीयवर्णन। चक्रतीर्थमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन श्रीकृष्णहतमुरमारादिनिपातनवृत्तान्तकीर्त्तन। आदित्येश्वरमाहात्म्यकथन। तत्र चण्डमुण्डहननसूर्योपासनवृत्तान्तकीर्त्तन। हंसदाम-तीर्थमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन नर्मदातीरे रजकमेकं प्रति पाण्डुराजस्य ब्राह्मणकरणादिवृत्तान्तकथन। दीपेश्वरव्यासतीर्थमाहात्म्यकथन। तत्र व्यासेन गङ्गया सह पराशरस्य संवादकथन। व्यासजन्मादिविवरणकीर्त्तनञ्च। प्रभासतीर्थकथन। भैरवन्पक्षस्वाध्यायतो महादेवस्य स्वेदमिश्रित सलिल दिवस वायु कमुद्दिश्य 'यत्रैव भवेति' मन्दाकिन्या प्रादुर्भावादिवृत्तान्तकीर्त्तन। एरण्डीतीर्थमहिमा। तत्र अर्जुनस्य युधा भाई हरिश्चन्द्रादीनां संवादकथनादिक। कर्णेश्वरमाहात्म्यकथन। भैरवाख्यतीर्थदर्शनं। महादेवतनयशिवपूजनादिविवरणकथन। नर्मदासागरयोः संवादकथनं। सङ्गमेश्वरमाहात्म्यकीर्त्तनञ्च। इति शम। (दान खण्डस्य विवरणं)।

No 1746 स्कन्दपुराणीयसौरसंहिता ।

Substance, country made paper, 13½ × 6 inches Folia, 54. Lines, 7 on a page Extent, 1,031 s'lokas Character, Nagara Date Sm, 1835 Place of deposit, Nasipura, Zila Murshidabad Raja Ramachanda Sinha. Appearance, fresh Verse Incorrect

Saura Sanhitá — A part of the Kas'i-khanda of the Skanda Purána. The codex comprises 16 chapters, but as the last chapter breaks off abruptly, the work is obviously incomplete Contents Puránas Upa-Puránas Vyasa's adoration of Siva His compilation of the Vedas, and teaching thereof to Jaimini and others . His teachings on the attributes of the Deity The character of the gods and characteristics of Dharma and the Puránas Adoration of Súrya as the Divinity Creation Planets, their extent and motion Adoration of Sadás'iva. The theory of illusion Condemnation of Bauddha, Arhata, Panchapátra, Vináyaka, and other systems of philosophy. Sectarial marks Destruction of sin Praise of Avimukta, Benares, Ganges and other sacred places Metaphysical disquisitions on the power of the soul and its relation to the Divinity Ignorance and knowledge The three essential qualities Various philosophical theories and their value Emancipation Pre eminence of the Sruti Yajnávalkya's hymn to Súrya.

Beginning. श्रीगणेशाय नम । ॐ नमोऽश्वपदार्थाय तत्पदार्थस्वरूपिण
भासकाय नमस्तस्मै भवाय भवहारिणे ॥
नमः साम्बाय सव्याय सर्वविज्ञानदायिन ।
नमस्त्रिरचितदम्भा स्वभावरूपाय साक्षिणे ॥
समस्तजगदुत्पत्तिस्थितिनाशैकहेतवे ।
रुद्रविष्णुविरिञ्च्यादिरूपाय नमो नम ॥
प्रमाणागम्याय स्वप्रकाशाय कथमे । इत्यादि ।

End इत्युक्ता भगवान् सूत सर्वेश साम्बमीश्वर ।
ध्यात्वा ++ सदा भक्त्या पपात शिवयो ++ ॥
याज्ञवल्क्य कृतात्मानं व्यासशिष्यं कृपाकरं ।
ददर्श पूजयामास सूत सुमनसा प्रियम् ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे सौरसंहितायां षोडशोऽध्यायः। शुभमस्तु। संवत् १८३५

विषयः। १ प्रथमे अध्याये,—सूतेन सह ऋषीणां संवादेन अष्टादशपुराणप्रस्तावकीर्त्तनं। उपपुराणकथनं। व्यासकृतशिवाराधनविवरणकथनं। तत्कृतवेदविभागकथनं तत्र ऋग्वेदस्य एकविंशतिशाखा, यजुर्वेदस्य शतैकशाखा, सामवेदस्य च सहस्रशाखेति कथनं। विभागपूर्व्वकं जैमिन्यादिभ्यो वेददानविवरणकथनं। मुनीनां पुरतः कृष्णद्वैपायनेन परब्रह्मस्वरूपकथनं। तस्य शिव-शम्भु-महादेवादिनामकथनञ्च। धर्म्मस्य चोदनालक्षणत्वकथनं। चोदनाप्रामाण्यनिरूपणं। पुराणलक्षणकथनञ्च।

२–५ अध्याये, याज्ञवल्क्यकृतसूर्य्योपासनाविवरणकथनं। तस्मै सूर्य्येण तत्त्वज्ञानोपदेशदानकथनं। अभेदवादकथनं। जगत्सृष्टिकथनं। हिरण्यगर्भाद्युपाधिभेदसप्तपातालानां स्वरूपकथनं। एवं स्वर्गाणां संस्थानादिकथनञ्च। वर्षादिस्थाननिर्द्देशपूर्व्वकं जम्बूद्वीपसंस्थानादिकथनं। एवं ग्रहादीनां निरूपणं। आवहप्रवहादिकरूपवायुनेमिनिरूपणं। नक्षत्रमण्डल-सप्तर्षिमण्डल-ध्रुवमण्डलादीनां स्वरूपादिकथनं। सूर्य्य-चन्द्र-मङ्गलप्रभृतीनां मण्डलविस्तारादिपरिमाणकथनं। सदाशिवलोकसंस्थानकथनपूर्व्वकं विस्तरतः सदाशिवरूपवर्णनं। जगत्कारणनिरूपणप्रसङ्गेन मायावादनिरूपणं। वेदान्तप्रशंसा। तत्र ब्रह्मकारणतावादस्य अभ्यर्हितत्वकथनं। आर्हतबौद्ध-पाशुपतवैनायकादितन्त्राणां निन्दाकीर्त्तनं।

६–१० अध्याये,—भस्मत्रिपुण्ड्रादिधारणमाहात्म्यकथनं। पापक्षयोपायकथनं। अविमुक्तमाहात्म्यकथनं। विश्वेश्वरमहिमा। वाराणसीवर्णनं। शिवगङ्गामाहात्म्यकथनं। गङ्गादिनानातीर्थमाहात्म्यकथनं। अध्यारोपादिस्वरूपनिरूपणं। ध्यानलक्षणादिकथनं। आत्मस्वरूपादिकथनं। परमात्मजीवात्मनोरौपाधिको भेद इति निरूपणं। विज्ञानमाहात्म्यकथनं। तदुपायकीर्त्तनं। तत्स्वरूपकथनञ्च। ज्ञानकारणनिरूपणञ्च।

११–१६ अध्याये,—सत्त्वरजस्तमोगुणानां प्रकृतिनिरूपणं। जीवस्वरूपविवेचनं। निर्गुणस्य आत्मनो बन्धहेतुनिरूपणं। तत्र आत्मनो देह-इन्द्रिय-मनः-प्राण-विज्ञान-शून्याद्यात्मकत्ववादकथनादिकं। मोक्षोपायकथनं। मोक्षस्वरूपनिरूपणञ्च। प्रत्यक्षादिभ्यः श्रुतेर्बलवत्त्वकथनं। श्रुतिकल्पनायोग्यविषयनिरूपणं। श्रुतिसारकथनं याज्ञवल्क्यकृतसूर्य्यस्तोत्रकीर्त्तनञ्च॥

No 1747 स्कन्दपुराणीयसूतसंहितायां शिवमाहात्म्यखण्ड ।

Substance country made paper, 17 × 5½ inches Folia 40 Lines, 6 on a page Extent 780 s'lokas Character Bengali Date, ? Place of deposit, Nasipura Zillah Murshidabad Rájá Rámachand Sinha Appearance new Verse Generally correct

S'iva māhātmya Khanda of the *Skanda Purána* The Skanda Purána includes seven parts, of which the Suta Sanhitá forms a part of the 5th or Nágara Khanda According to the introduction, the Sanhitá comprises four books or khandas, of which the codex under notice, which is known under the name given, contains only the first It is divided into thirteen chapters, and devoted to the glory of S'iva The first chapter gives a summary of the Puránas and of the Vedas with their several S'ákhás Then follow four chapters on the glory of S'iva, the necessity and propriety of worshipping him, and the rituals appropriate for the purpose The next three chapters are devoted to the adoration and glorification of S'ákta divinities, and their relation to S'iva. The last five chapters dwell upon Vishnu as subordinate to S'iva.

Beginning श्रीगणेशाय नमः । सारदर्श नमस्कृत्य सरस्वैव करोम्यहं ।
देवीं भगवतीं साक्षं मनो। अपमुद्दीरयेत् ॥
ईश्वरं परमं तत्त्वमादिमध्यान्तवर्जितं ।
आधारं सर्वभूतानामनाधारमविक्रियं ॥
अनन्तानन्दबोधाम्बुनिधिमद्भुतविक्रमं ।
अम्बिकापतिमीशानमनिशं प्रणमाम्यहं ॥
ममारण्याम मुनयो विप्रावद्दया भ्रमम् ।
नैमिषीयाः महात्मानमावर्जं धामवर्थं ।
दृष्ट्वा यथार्थं सम्पूज्य यथाशक्तिप्रमाणतः ।
यस्य भक्त्या पृष्टा स्वयं वेदाविदो मुदा ॥
एवं दृष्टा कृतिवेदि सुता सर्वं वेदादिनं ।
कृपादृष्टं सहदृष्टं धाम्न च यद्य यहिता ॥
यदा वित्तमवा कृता शिव का मुनिश्रेष्ठानाम् ।
ब्रह्मादयश्च सूता ये वर्ता शुश्रूषिता ॥ इत्यादि ।

End
ध्यात्वा हृत्पङ्कजे भक्त्या प्रणम्येन्द्रियसमाश्रयं ।
प्रणम्य दण्डवद्भूमौ प्रसादय जगद्गुरुं ॥
वेदव्यासश्च संसारसमुद्रतरणाय च ।
हिताय मुनिशार्दूला कैलासमचलं गतः ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे सूतसंहितायां शिवमाहात्म्यखण्डे त्रयोदशोऽध्यायः समाप्तं प्रथमं खण्डं समाप्तं ॥

विषय । १ प्रथमे अध्याये,—सूतेन सह ऋषीणां संवादेन अष्टादशपुराणनामकथनपूर्वकं तेषां चतुर्लक्षश्लोकसम्मितत्वकथनं । एवमष्टादशपुराणनामकथनप्रसङ्गेन तस्य लक्षश्लोकपरिमाणत्वकीर्तनञ्च । स्कन्दपुराणस्य सनत्कुमारसूत शाङ्कर वैष्णव ब्राह्म- सौरभेदात् षड्विधसंहिताकथनं । शाङ्कर्यां पञ्चाशत्खण्डसमितग्रन्थसङ्ख्याकथनं । तथा प्रत्येक श्लोकसङ्ख्याकीर्तनं । सूतसंहितायाः शिवमाहात्म्य ज्ञानयोग मुक्ति- यज्ञवैभवभेदेन चतुःखण्डकथनं । तत्र प्रत्येकं अध्यायश्लोकसङ्ख्यादिनिरूपण । श्रवणादीनां माहात्म्यादिकथन ।

२-५ अध्याये,—शिवसन्दर्शने ये केशवादीनां चतुर्लोकगमनकारणत्वकथनं । तेषां कथंचित् नमस्य शिवस्य अर्चनं ईश्वरस्य आविर्भावाद्दर्शनकीर्तन । भगवत ऐश्वर्यवर्णनञ्च । एकदा 'अहमेव जगत्कर्ता मय्येव स्थितं जगत् । मत्तस्सर्वा- धिकश्चापि नास्ति सर्वत्र सर्वदा ॥' इत्यहङ्कारसंपन्नस्य विष्णोः शिवेन शक्तिमा- हरणविवरणकथन । सर्वेषां सुराणां पुरतो नन्दिना शिवमाहात्म्यकथन । तदा तत्र शिवस्य आविर्भावदर्शनेन देवैः स्तवप्रार्थनाकथनं । शिवपूजाविधिकीर्तनं । तत्र आश्रमिणां स्त्रीणाञ्च विशेषकथनादिकं । शिवपूजामाहात्म्यकथनप्रस्तावे ब्राह्मण- कुलघातकस्य कस्यचित् पुरुषस्य उपाख्यानकथनञ्च ।

६-८ अध्याये,—शक्तिपूजा विधिकथन । तत्र साधार निराधारभेदात् द्विविधपूजा निरूपण । शिवभक्तस्य शिवपूजाविधिकथनं । तत्र वाराणसीवासिन कस्यचित् वैश्यस्य आख्यानकथन । विन्ध्याचलेश्वरमाहात्म्यकीर्तनञ्च । वल्मीकस्य ध्रुवे ध्यानेन रुद्र शिवलोकगमनरूपाश्चर्यकथनं । तत्र तेषां प्रार्थनया शिवेन तत्त्वज्ञानस्य अभ्यर्हितत्वकथनं । तत्त्वज्ञाने द्विजातीनां मुख्याधिकारकथन । स्त्रीशूद्रादीनां ज्ञानोपायवर्णनं । मुक्तिभेदनिरूपण । कालसङ्ख्यानिरूपणं । तत्र कलाकाष्ठादि- परिमाणकथन । माया अविद्या-कारण-अव्यक्तादिशब्दानां प्रकृतिनिमित्तत्व-ञ्च । अविद्याप्रमुखादीनां त्रिगुणात्मकत्वादिकथनञ्च ।

९-१२ अध्याय,—नारायणशब्दनिर्वचन । शिवाज्ञया वराहरूपधारिणा विष्णुना सागरमध्ये निमग्नाया पृथिव्या उद्धारादिविवरणकथन । प्रमथादिगणवराहयोर-

कथन। विरिञ्चिहतसृष्टिविवरणकथन। तत्र ऊर्द्ध्वस्रोतआदिसृष्टिनिरूपण। हिरण्यगर्भे सूत्रात्म प्रभृतिस्वरूपनिरूपण। जातिनिर्णय। सङ्करजातीनामुत्पत्तिकथन। वाराणस्यादितीर्थमाहात्म्यकथन। शिवमाहात्म्यखण्डश्रवणादिफलश्रुतिकीर्त्तनञ्च।

No 1748 स्कन्दपुराणीयसह्याद्रिखण्ड। उत्तरविभाग।

Substance, country made paper, 14¼ × 7 inches Folia, 275 Lines, 8—9 on a page Extent, 4,998 ślokas Character, Nagara Date, Sm 1836 Place of deposit Nasipura, Zillah Murshidabad Raja Ramachánd Siñha. Appearance fresh Verse Incorrect

Sahyadri Khanda of the *Skanda Purána* This work is devoted to the sacred places of pilgrimage in western India on the Western Ghauts and along the Godávari river from its source to its mouth, the sacred places noticed most in detail being those which exist on the Sahyádri Hill, whence its name

Beginning ॐ नमो भगवते वासुदेवाय। युधिष्ठिर उवाच।
कथितानि मुनिश्रेष्ठ तीर्थानि भवता मम।
क्षेत्राणि चैव मुख्यानि वला+ वनवासिनां॥
बदर्य्यादीनि स्थानानि नैमिषं पुष्करस्तथा।
सह्याद्रेर्द्दण्डकारण्यमाहात्म्यं वद सुव्रत॥
मार्कण्डेय उवाच। शृणु वत्स प्रवक्ष्यामि सह्याद्रेर्द्दण्डके वन।
देवदेव स्थ यत्र सदा तिष्ठति दैत्यहा॥
दत्तात्रेयो मुनिश्रेष्ठ यत्र देवी च रेणुका।
रामश्च नर्म्मदा यत्र संस्थितो भगवान् स्वयं॥
पश्चिमे यत्र महाराज हिमवत्तितटुर्म्मुखा।
भुक्तिं प्रसादया यत्र विदध सनकादय॥
कृष्णवाणीपम्पी यत्र हरधिष्ठति नर्म्मदा।
यत्र रुद्रस्य देवाय शिवाय परमेश्वर॥ इत्यादि।

End पुनर्क धर्म्मान्वय वा ददाति ++ द्विज।
कलमध्यकरात् विष्णु मारकेश्वरकादपि॥
वेदविदां वरो दृष्ट्वा सर्व्वे वस्त्वर्थ वमत्।
कार्य्यविपाक ये ददामस्य पङ्क्ता न विपन्ने॥

धर्म्मशास्त्र मतं बुद्ध्वा यः कश्चिदन्नमाचरेत् ।
तस्य दत्त्वा दशगुणं पुण्यं श्राद्धे च जायते ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे सह्याद्रिखण्डे षडशीतितमोऽध्यायः ।
समाप्तोऽयमुत्तरविभागः । संवत १८२९ ।

विषयः । १, २ अध्याये,—मार्कण्डेयेन सह युधिष्ठिरस्य संवादेन दत्तात्रेयस्य मुनेर्जन्मवृत्तान्तकीर्त्तनं । तत्र दस्युभिः सार्द्धं वदतः माण्डव्यस्य शूलारोपणविवरणकथनं । अथ निशीथे निबिडान्धकारतया पन्थानं ज्ञातुमसमर्थया कयाचित् पतिव्रतया शिरःस्पर्शेन द्विगुणितक्लेशेन माण्डव्येन तामुद्दिश्य 'सूर्य्योदये त्वं विधवा भविष्यसीति' शापः प्रदत्तः । तस्याः प्रभावेणैव दिवाकरो देवमानेन सहस्राणि वर्षाणि नोदेति इति वृत्तान्तकथनं । पतिव्रता तत्पत्न्याः पूर्व्वजन्मवृत्तान्तकीर्त्तनं । तत्र हरिहरादिभिरभ्यर्थितया अनसूयया सान्त्वितायाः भर्त्तुरनामयत्वलाभेन प्रीतिमापन्नायाः तस्याः अनुमत्या पुनः सूर्य्योदयादिकथनञ्च ।

३—७ अध्याये—'पुत्राख्यो मे भवन्त्विति' देवानां पुरतोऽनसूयायाः प्रार्थनादिकथनं । सह्याद्रौ दण्डकारण्ये अत्रेरात्मशोभावर्णनं । अनसूयागर्भे विष्णोर्जन्मग्रहणकथनं । तस्य दत्तात्रेयनामाख्याकथनञ्च । तथा शिवपितामहयोः तद्गर्भे जन्मग्रहणकथनं । तयोः यथाक्रमेण दुर्व्वासःसोमेति नामप्राप्तिकथनञ्च । भूगोलसंस्थानकीर्त्तनं । दत्तात्रेयस्य आश्रमे कृष्णामलकवृक्षतले चतुर्भुजस्य विष्णोरवस्थानकथनं । कृष्णामलकवृक्षस्य उत्पत्त्यादिकथनं । गदेन ब्रह्मणा हत विमुक्तोऽत्र । तत्र तत्कृतविष्णुप्रतिमाप्रतिष्ठाकथनं । आत्मदर्शनलाभस्य दुर्व्वाससः सोमलोकगमनादिविवरणकीर्त्तनं । दत्तात्रेयस्य पुरतः परशुरामेण कार्त्तवीर्य्यार्ज्जुनस्य दुश्चेष्टितादिकथनं । तत्र जमदग्निरेणुकयोरन्त्येष्टिक्रियासम्पादनादिकथनञ्च ।

८—११ अध्याय,—सह्याद्रौ सर्व्वेषां तीर्थानामवस्थानकथनं । भानुतीर्थकथनं । तत्र भानुना निजकन्याहरणवृत्तान्तकीर्त्तनं । ब्रह्मतीर्थमाहात्म्यादिकथनं । गौतमतीर्थमाहात्म्यादिकथनं । अगस्त्यतीर्थमाहात्म्यादिकीर्त्तनं । एकदा द्वादशवार्षिक्या अनावृष्ट्या पीडितानामृषीणां वैक्लव्यदर्शनेन सन्तप्तहृदयेन गौतमेन तपोबलेन व्रीहीन् समुत्पाद्य तेभ्यो भोजनदानवृत्तान्तकीर्त्तनं । पद्मतीर्थमाहात्म्यादिकथनं । तत्र शृङ्गवेरपुराधीशस्य वज्रधारस्य स्वपतरुपाख्यानकथनं । गङ्गातीर्थमाहात्म्यकथनं । सोमतीर्थकथनं । पुत्रतीर्थकथनं । लक्ष्मीतीर्थकथनं । बाणतीर्थकथनं । इन्द्रतीर्थकथनं । खड्गतीर्थकथनं । गङ्गातीर्थे रामचन्द्रेण वनवासगतेन दशरथमुद्दिश्य पिण्डदानवृत्तान्तकथनं । चन्द्रेण ताराहरणविवरणकथनं । गङ्गातीर्थादीनामुत्पत्तिकथनञ्च ।

विषयः। १२–१४ अध्याये,—तपसा सन्तोषिताद्‌ाशुतोषात् शापेन सहस्रबाहुलब्धाभयदान-
कीर्तनं। परिणयसमये गिरिजायाः रूपदर्शनेन सुग्धस्य ब्रह्मणः रेतःस्खलनात्
बालखिल्यादीनां मुनीनामुत्पत्तिकथनं। अमरतीर्थस्य दत्ताद्रिकथनं। ऋषितीर्थ-
माहात्म्यकथनं। मातृस्थानतीर्थमाहात्म्यकथनं। ब्रह्मतीर्थमाहात्म्यकीर्तनं। अत्र
ब्रह्मासुरहननवेदहरणादिकथनं। चक्रतीर्थमाहात्म्यकथनं। रुद्रतीर्थमाहात्म्य-
कथनं। बलाहकतीर्थमाहात्म्यकथनं। एवं स्कन्दतीर्थं गोतीर्थं दुर्गातीर्थं रुद्रतीर्थं
पुष्करतीर्थं वह्नितीर्थं मयूरतीर्थानां माहात्म्यकथनं। कालञ्जिकाभिधानस्य असुर
राजस्य शिवाद्वरप्राप्तिकथनं। हयग्रीवरूपेण भगवता तन्निपातनविवरणकथनं।
तत्र हयग्रीवस्य रूपादिवर्णनञ्च। लक्ष्मीतीर्थमाहात्म्यकथनं।

१५–१७ अध्याये,—कर्णधाराभिधेयस्य राज्ञः कर्मविपाकेन शृगालयोनौ जन्मादि
विवरणकथनं। चक्रतीर्थमाहात्म्यकथनं। एकादशरुद्राणां रूपवर्णनादिकं। चक्र
तीर्थाद् वाय्वादिना मेघानामुत्पत्तिकथनं। कार्तिकहततारकासुरविजयप्रशंसा-
कीर्तनं। विरञ्चेः पितामहस्य तत्राभावेन तत्र चक्रतार्थस्य च तपस्यादिवर्णनं।
दधीचिकृतदुर्गासुरवधप्रशंसाकीर्तनं। इषाकपिनामकतीर्थस्य माहात्म्यकथनप्रसङ्गेन
धेनुकासुरवधजनितपापेन बलभद्रस्य तीर्थयात्रा नारदोपदेशेन चक्रतीर्थ
गमनादिविवरणकथनं। इषाकपिनामप्राप्तिकथनं। इषाकपिरूपवर्णनञ्च। चैत्र-
रूपस्य भगवतः चक्रतीर्थगमनप्रशंसाकथनं। अथ षड्वदाहकस्य दहनस्य चक्र
तीर्थागमनप्रशंसाकथनं। रूपवर्णनञ्च। मयूरतीर्थमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन कार्तिक
तारकयोः युद्धसमये शक्तिहतस्य मयूरस्य उत्पत्त्यादिकथनं।

१८, १९ अध्याये,—पुरा किल कर्दमो नाम प्रजापतिः देवहूत्यां वासुदेवांशभूतं
कपिलाभिधानं पुत्रमजीजनत्। अथ कपिलेन वानप्रस्थादि पितुरनुज्ञया
तपःप्राप्ता निहतेन देवहूत्या पुत्रः मातुर्देवः कथम् इति विवरणकथनपूर्वकं
कपिलतीर्थमाहात्म्यकीर्तनं। कर्दमतीर्थकथनं। दशाश्वमेधतीर्थकथनं। सिद्धतीर्थ-
कथनं। सविशेषाद् तीर्थनामनिरुक्तीनां प्राकृतानां महात्मनां पूर्वं।
तत्र अगस्त्यस्य तीर्थकरणप्रशंसाकथनं। सिद्धस्य उत्पत्तिविवरणकथनं। मत-
दृष्टमन्त्रप्रयोगेन सिद्धतीर्थस्य पवित्रताकथनं। तत्र सप्तर्षीणां मन्त्रं दृष्ट्वा
मुक्तात्मकथनं। तथापि पितृदानादि कर्म्यकथनं।

२०, २१ अध्याये—[illegible]तीर्थमाहात्म्यकथनं। [illegible]तीर्थमाहात्म्य-
कीर्तनं। [illegible]तीर्थमाहात्म्यकीर्तनं। [illegible]तीर्थमाहात्म्यकथनं। [illegible]तीर्थ-
माहात्म्यकथनं। [illegible]तीर्थमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन [illegible] कथनं। [illegible]
तीर्थं [illegible]तीर्थं [illegible]तीर्थं [illegible] कथनं। [illegible]

विषय। प्रस्तावेन भगवत्प्रीत्यर्थं रन्तिदेवस्य तपस्यादिवर्णनं। तत्र कपिलाभिधानाया नद्या उत्पत्तिकथनञ्च। कल्पतीर्थमाहात्म्यकथनं। तत्र मिश्रदेशेषु कश्चिद् ब्राह्मण आसीत्। तस्य सुमति सुवचियेति द्वौ पुत्रौ बभूवतु। अथैकदा वय्यासक्तेन सुवचिना सुरापानेन उन्मत्तया चोरदुह्या कश्चिद् ब्राह्मणो हत, हतश्च तेन दुग्धावतीमतीनिवरत्र मतिगमान्तकीर्त्तन। कर्म्मतीर्थ द्वितीय दिन माहात्म्यकथन। रेणुकातीर्थमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन रेणुकजमदग्न्योः आपनाशनपूर्व्वक कार्त्तवीर्य्यार्ज्जुनेन धेनुहरणवृत्तान्तकीर्त्तन।

१२–१४ अध्याये,—मणितीर्थमाहात्म्यकथन। तत्र सरस्वती गौरीप्रभृतीना शक्तीनां ध्यानादिकथनञ्च। शेषतीर्थकथनं। तत्र शेषपर्य्यङ्कशयानस्य भगवतो ध्यानकथन रत्नगिरिवर्णन। माद्यतीर्थकथन। शङ्खतीर्थकथन। सोमतीर्थकथन। रामतीर्थकथनं। शिवतीर्थकथनं। सेनादकतीर्थकथन। फल्गुतीर्थकथन। कालिकातीर्थकथनञ्च। तत्र महकाणां रूपकथन। सर्व्वतीर्थमाहात्म्यकथन। अम्बातीर्थमाहात्म्यकथन। दक्षिणमूर्त्ते शिवस्य रूपवर्णनादिक। अष्टवसुकथनं। तत्र वसूना प्रत्येकं ध्यानकथन। भास्करालयतीर्थमाहात्म्यकथन। तत्र चिद्घण्टिकाया ध्यानादिकथन। धर्म्मस्य रूपकथन। आयुर्व्वेद-धनुर्व्वेद शिक्षा-कल्प व्याकरण निरुक्त छन्दो ज्योतिष मीमास न्याय धर्म्मशास्त्र पुराणतिहास सत्यशास्त्र पञ्चरात्र पाशुपत पातञ्जल साङ्ख्यादीनां शास्त्राणां ध्यानकथन, तत्र तत्र अधिष्ठातृदेवताकीर्त्तनञ्च।

१६–१० अध्याये—नारदादीनां ध्यानकथन। काल निमेष काष्ठा कला क्षण-मुहूर्त्त प्रहरादिध्यानकथन। नरसिंहध्यानकथन। गरुड विनायक स्कन्दाना रूपवर्णन। लक्ष्मीनारायणरूपवर्णन। वासुदेव सङ्कर्षण प्रद्युम्नानिरुद्धरूपचतुर्व्यूहस्य रूपवर्णनं। भगवत मत्स्यावतार प्रभृतिमत्स्यरूपत्वकथन। बलराम कृष्ण प्रद्युम्नानिरुद्ध शाम्बप्रभृतीना रूपकथनं। कल्किरूपस्य भगवतो रूपवर्णन। बुद्धस्य रूपकथन। व्यासस्य रूपवर्णन। धन्वन्तरूपवर्णन। श्रामनीशानस्य चतुर्दार्व्व स्थिताना हाटकेश्वरादीनां माहात्म्यकथन। कपालमोचनतीर्थमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन शिवकृतब्रह्मशिरश्छेदनवृत्तान्तकथनादिकं। शङ्करतीर्थावतरणकथन।

१९–१८ अध्याये,—द्विदतीर्थयात्राप्रकारादिकीर्त्तन। मानसतीर्थयात्राप्रकारकथनं। उत्तरमानसतीर्थयात्राप्रकारकथन। सप्तकोटितीर्थमाहात्म्यकथन। तत्र यात्राप्रकारकीर्त्तनञ्च। गोप्रचारतीर्थमाहात्म्यनिरूपण। तत्र यज्ञगीतादिलक्षणकीर्त्तन। मन्त्राकारनिरूपणञ्च। मायकलक्षण। रामकथनपूर्व्वक तद्दारापत्यादिनिरूपण। वैदर्भीपद्मश्रीप्रभृतीनां ध्यानादिनिरूपणं। चैत्रशुक्लदशम्यां मधामघवे सद्रस्य

विषयः। जन्मकथनं। कार्त्तिकपौर्णमास्यां चण्डनामकदैत्यशरीरेण चण्डकाभिधानायाः वीणायाः उत्पत्त्यादिकथनं। महादेवात् तालोत्पत्तिकथनं। नाट्य-नृत्त-नृत्यानां पार्थक्यकथनमेषामवान्तरभेदकथनञ्च। ताण्डवलास्ययोरुत्पत्तिकथनं। स्थानविशेषे नृत्यविशेषनियमनं।

४०—४६ अध्याये,—रेणुकासहस्रनामस्तोत्रकथनं। रेणुकापूजनविधानादिकीर्त्तनं। असुरगणनिर्ज्जितस्य निर्ज्जरेन्द्रस्य वीरादभाविना सह संवादादिकथनं। कान्यकुब्जाधिपस्य रेणुराजस्य कन्यात्वेन अदितेर्जन्मग्रहणकथनादिकं। तस्याः एकवीरा रेणुका चेति नामद्वयकथनं। अग्निं प्रति 'सर्व्वभक्षो भवेति' भृगोः शापदानवृत्तान्तकथनं। जमदग्नेर्जन्मविवरणकीर्त्तनं। जह्नुवंशकथनं। ऋचीकवंशकीर्त्तनं। रेणुकास्वयम्बरवर्णनं। तया सार्द्धं जमदग्नेः परिणयविवरणकीर्त्तनं। रेणुकाकृतकाम्बोजादिदेशजयकथनं। रेणुकायाः पञ्चपुत्रजननकथनादिकं। परशुरामस्य उद्भवादिकथनं।

४७—६१ अध्याये,—तपस्यया सन्तोषितात् महादेवात् परशुरामेण पाशुपतास्त्रप्राप्तिकथनं। सृष्टेः पूर्व्वं विश्वमिदं ज्वालामालाकुलमासीत्। तत्रैकदा महादेवेन सह प्रभारूपायाः कस्याश्चित् नार्य्याः संवादकथनं। जमदग्निरूपेण महादेव एव अवततार इति कथनादिकं। रेणुकावधवृत्तान्तकीर्त्तनं। तस्याः पुनर्जीवनकथनञ्च। मूर्त्तिमता क्रोधेन सार्द्धं जमदग्नेः संवादकथनं। कार्त्तवीर्य्यार्ज्जुनस्य उद्भवादिकथनं। तस्मात् दशग्रीवस्य निग्रहादिवृत्तान्तकीर्त्तनं। अर्ज्जुनकृतकामधेनुग्रहणविवरणं। दत्तात्रेयाश्रमे रामकृतरेणुकामूर्त्तिप्रतिष्ठावृत्तान्तकथनं।

६२—७० अध्याये,—अर्ज्जुनस्य दुर्निमित्तदर्शनविवरणकीर्त्तनं। रामकृतमाहिष्मतीपुरीदाहनवृत्तान्तकीर्त्तनं। रामार्ज्जुनयोरद्भुतयुद्धवर्णनं। परशुरामस्य दिग्विजयवर्णनं। तस्य कैलासगमनवृत्तान्तकथनं। राघवेण सार्द्धं धनुर्भङ्गवर्णनञ्च। स्यमन्तपञ्चकतीर्थवृत्तान्तकथनं। रामतीर्थविवरणकथनं। प्रत्यक्षतां गताभ्यां मातापितृभ्यां सह परशुरामस्य संवादकथनादिकं। यजमानेन रामेण कश्यपाय पृथिवीदानविवरणकथनं।

७१—७५ अध्याये,—विपुलवेदधनुर्धरस्य रामस्य रेणुकाश्रमे तपस्याचरणं। दत्तात्रेयप्रसादेन तस्य वेदप्राप्तिकथनं। पुत्रविक्रयजनितपापेन अजीगर्त्तस्य निरयगमनवृत्तान्तादिकीर्त्तनं। नरकवर्णनं। इन्द्रद्युम्नस्य उपाख्यानकथनं। हेमकुण्डाभिधानस्य विप्रस्य प्रयागतीर्थे पितृलोकदर्शनवृत्तान्तकीर्त्तनं। विष्णोर्द्देवदेवेश्वरनामप्राप्तिविवरणकथनं। दत्तात्रेयस्य मार्कण्डेयादिभ्यः धर्म्मोपदेशकथनं। कृष्णामाहात्म्यवर्णनं। उत्पत्त्यादिकथनं। धार्मिकस्य द्विजस्य उपाख्यानकथनं। मल्लमान-

तीर्थमाहात्म्यादिकथन। मूर्त्तिमता चमगिरिणा सार्द्धं देवाना रेणुकाश्रमगमन-
विवरणकथन। शुद्रवेदपुराधिपते वज्रधरस्य स्पतनेषपाख्यानकीर्त्तन।
७८–८३ अध्याये—वज्रधरेण मार्गान्तगतस्य कस्यचित् ब्राह्मणस्य प्राणनाशनवृत्तान्त-
कीर्त्तन। मार्गागतस्य जन्मवृत्तान्तकथनं। यमकिङ्करताडितस्य धन्तरिचमस्य
कस्यचित पुरुषस्य चमस्येन सह मयादकथन। भास्करालयमाहात्म्यकथन।
तत्र विरमया चागच्छन्त भास्कर दृष्ट्वा उपाया स्त्रीरूपेण पलायनवृत्तान्तकथन।
चक्रतीर्थमाहात्म्यकथन। तत्र जम्बूकस्य उपाख्यानकथन। शङ्करतीर्थवर्णन।
कोटीश्वरमाहात्म्यादिवर्णन। पटेश्वरमाहात्म्यवर्णनं। कार्त्तिकमासमाहात्म्यकथन।
कन्यादानादिमाहात्म्यकथन। विवाहकालादिकथन। कन्याविक्रये महापाप-
कथन। उपनयनसंस्कारादिकरणे फलश्रुतिकथन। विद्यादानमाहात्म्यकीर्त्तनञ्च।
इति स्कन्दपुराणीयसह्याद्रिखण्डोत्तरविभागस्य विवरणम्।

No 1749 स्कन्दपुराणीयसह्याद्रिखण्डे तुरजामाहात्म्यविभाग.।

Substance, country made paper, 14 × 7 inche. Folia, 67 Lines, 12 on a page. Extent, 4 128 slokas Character Nágara Date, ? Place of deposit, Nasipura, Zillah Murshidabad, Raja Ramachand Siñha Appearance fresh Verse Incorrect

Turaja Mahátmya —The history of Turají *alias* Tvaritá, a goddess She was the wife of a Rishi named Kardama On his death she was about to ascend the funeral pile of her lord, but desisted on a celestial voice preventing her She then retired to the Himalaya to pass the rest of her life in devotion A demon encountered her on a peak on the Himalaya, and was so struck by her charms as to be impelled to offer her violence A goddess descended from heaven, and saved her In the course of giving this narrative, the author recounts a number of stories, and the religious merits of a great number of sacred places in Central India A brief account of the Ramáyana is also given The work extends to 15 chapters, and professes to be a part of the Sahyádri Khanda of the Skanda Purána. The name is sometimes written Tulají

Beginning श्रीगणेशाय नम। नारायण नमस्कृत्य नरञ्चैव नरोत्तम।
देवी सरस्वती व्यास ततो जयमुदीरयेत॥
ऋषय ऊचु। सहाभेन महादेवनन्दनानन्तविक्रम।

सर्व्वज्ञाननिधे सौम्य शिवाङ्गाद्दकर प्रभो ॥
त्वत्प्रसादेन चास्माभिरितिहासा सहस्रश ।
पुराणानि च सर्व्वाणि श्रुतानि देववल्लभ ॥
न तृप्तिमधिगच्छाम सुधास्वाद यथामरा ।
कथिता या त्वया देव त्वरिता नाम देवता ॥
अपरं तुरजा नाम तस्या ज्ञात कथ विभो ।
यमुनाद्रौ किमर्थं सा अवतीर्णा विवासिता ॥
एतदिच्छामहे श्रोतुमनुप्राप्ता भवाम ते ।
आकल्येन तु ना ब्रूहि त्वरितायाः कथामिमा ॥
स्कन्द उवाच । शृण्वन्तु ऋषयः सर्व्वे देवीमाहात्म्यमुत्तमं ।
कैलासशिखरासीन शङ्कर पार्व्वतीपति ॥ इत्यादि ॥

End उक्तवान् मुनय श्रेष्ठा तत्सर्व्वं कथित मया ।
अविद्यारहितो भूत्वा तत सिद्धि गमिष्यति ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे सह्याद्रिखण्डे तुरजामाहात्म्यविभागे शिववसिष्ठसंवादे द्वाविंशतितमोऽध्याय । शुभमस्तु ।

विषय । १–३ अध्याये—शिवेन सह वसिष्ठनामकस्य ऋषये संवादे त्वरितापराभिधानायाः तुरजाया माहात्म्यकीर्त्तनं । पुरा किल कृतयुगे कर्द्दमो नाम कश्चिद् ब्राह्मण आसीत । एकदा कालधर्म्ममुपागते तस्मिन् तत्पत्नी सहमरणार्थं कृतनिश्चया आकाशवाणीमुपश्रुत्य ततो निवृत्तापि नितरां निर्व्वेदमापन्ना तपश्चरणार्थं त्वरित सुमेरुप्रदेशं प्रययौ । तत्र च कुकुराभिधान कश्चिद् दानवेन्द्र तपस्यन्तीं तां वीक्ष्य सम्प्रुचितकामतया तदभिप्रायमनाकलय्यैव आक्रमणाय उद्योगी बभूव । अथान्तरे त्वरिताया देव्या आविर्भावादिकथनं ।
४–९ अध्याये,—परशुराम प्रति त्वरितामूर्त्तेः रेणुकाया रामलक्षणयो भाविघटनावर्णनं । तत्र गद्यरूपेण रामस्य वनवासघटनाकीर्त्तनं । तत्र रामेण रेणुकादर्शनानन्तर तत्स्नानकथन । पुनश्च रामकृतगर्दभनामकोपकीर्त्तनं । राम प्रति रेणुकया यमधामोपकण्ठदेशदानविवरणकथन । रामतीर्थकथनं । कुशप्रतीर्थकथा । त्वरितया देव्या सह ब्राह्मण संवादकथन । वामवादिभिर्ऋषिभि देवै महर्षिभिश्च सर्व्वैश्च देवीभि सार्द्धं ब्राह्मण तत्र आगमनकथन । ब्रह्मणा वाष्यापिनन विदकल्पा तत्र शिवपुरीनिर्म्माणकथन ।
१०–१४ अध्याय,—त्वरिताश्रम तीर्थभूतानां मध्ये नदीनामागमनमहत्त्वकथनं । कश्यपतीर्थमाहात्म्यकथनं । धर्म्मतीर्थमाहात्म्यकथन । तत्र राम

स्नाने सर्व्वरोगशान्तिकथन। धारातीर्थस्य उत्पत्तिकथन। तन्माहात्म्यकथनञ्च। धाराया त्रिवेणीत्वकथन। ब्रह्मकुण्डमाहात्म्यकथन। विष्णुतीर्थमाहात्म्यकथन। गौतमस्य विष्णुप्रीत्यर्थं धारातीर्थे तपश्चरणवृत्तान्तकीर्त्तन। गौतमकृतविष्णुस्तोत्र कथन। तत्तपसा गौतमस्य इन्द्रद्युम्नरूपेण जन्मग्रहणकथन। औदुम्बरतीर्थ माहात्म्यकीर्त्तन। नागतीर्थमाहात्म्यकीर्त्तन। रावणानुजेन कुम्भकर्णेन पातालात् निर्व्वासितेन नागराजेन ललितायमनपूर्व्वक तपस्यानुष्ठानादिवर्णन। मातङ्गी तीर्थमाहात्म्यकथन।

१५ अध्याये,—राजमाधिपते मतङ्गस्य उपाख्यानकीर्त्तन। तत्पीडितानां देवानां कात्यायनीस्तोत्रकीर्त्तन। सिद्धादिन्या तया सह मतङ्गस्य समरसम्भवर्णन। तत्र तत्सैनिकयो निशुम्भहयग्रीवयो विनाशादिकथन। मातङ्ग्या आविर्भावादि-कथन। मातङ्ग्या शरविद्धस्य मतङ्गस्य भुजङ्गादिरूपग्रहणविवरणकथन। स्वर्गेन्द्र-तीर्थमाहात्म्यकीर्त्तन। मैकुन्ततीर्थमाहात्म्यकथन। ललिताया पूजाविधानकी-र्त्तन। सा तु आश्विनशुक्लप्रतिपद आरभ्य नवमीपर्य्यन्त यावत—इति कथन। अत्र पञ्चपल्लव-पञ्चामृत-पञ्चगव्यादीनां लक्षणपरिमाणादिकथन। अन्यान्यजनरपि तस्या पूजाकथन। दुर्गायपूजाविधिकथन। देवीदर्शनाय यात्राविधानकथन। फलश्रुतिकीर्त्तनञ्च।

No 1750 स्कन्दपुराणीयसम्भलग्राममाहात्म्यम्।

Substance, country made paper, $13\frac{1}{2} \times 7\frac{1}{2}$ inches Folia 71 Lines 8 on a page Extent, 1,812 slokas Character Nagara Date ? Place of deposit, Nimpura, Zillah Murshidabad, Raja Ramachand Sinha Appearance, fresh Verse Incorrect

Sambhalagrama Mahatmya —A part of the Bhumi Khanda of the Skanda Purana It is devoted to the religious merits of the various sacred places and pools in the Province of Sambhala grama—modern Sambhalpur As usual, each sacred place has a story attached to it to illustrate its virtues and sin removing powers The work extends to 24 chapters It is a local legend, not named in the account of the Puranas given in the Nárada Purana

Beginning ॐ नमः परमात्मने। नारायणं नमस्कृत्य नरञ्चैव नरोत्तमम्।
देवीं सरस्वतीं व्यासं ततो जयमुदीरयेत॥
\+ \+ \+ \+ काम्यं पश्यन्ति पादपा।

वर्षन्ति तोयदा काले तस्मात् कालं न लङ्घयेत् ॥
गायत्रीमन्त्रतो + + दत्त येनाञ्जलित्रयं ।
काले सवितुः किन्न स्यात् तेन दत्तं जगत्त्रय ॥
किं किं न सविता दत्ते काले सम्यगुपासित ।
आयुरारोग्यमैश्वर्य्यं वसूनि पशवस्तथा ।
पुत्रमित्रकलत्राणि क्षेत्राणि + + धानि च ।
भोगाश्च विविधाश्चापि स्वर्गं वाप्यपवर्गकं ॥
दुर्लभा सर्वमन्त्रेषु गायत्री प्रणवान्विता ।
न गायत्र्याधिकं किञ्चित् त्रयीषु परिगीयते ॥
न गायत्रीसमो मन्त्रो न शम्भुसदृशं पुरं ।
न काश्यासदृशो देव सत्यं सत्यं पुनः पुनः ॥ इत्यादि ।

End. अधीत्येमा कथा दिव्या न तृप्तिरधिगम्यते ।
तत्र चाम्भस भूयो मनो मे पातुमिच्छति ।
इदानीं ब्रूहि मे स्वामिन् शालग्रामकथामृतं ॥
स्कन्द उवाच । नन्दिग्रामस्य माहात्म्यं चरित्रैव द्विजोत्तम ।
कथितश्च महापुण्यं शालग्रामे निशामय ॥

Colophon इति श्रीस्कन्दपुराणे भूखण्डे शम्भलग्राममाहात्म्यं समाप्तं । इति शं ।

विषय । १—३ अध्याये,—स्कन्देन सह ऋषीणां संवादेन शम्भलग्राममाहात्म्यकथनं । गायत्रीमाहात्म्यकीर्त्तनं । शम्भलेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । चन्द्रेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । भुवनेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । शम्भलेश्वरस्वरूपवर्णनं । निषादाधिपतेर्धूमाक्षस्य आतिथ्यादिवर्णनं । काम्पिल्यनगरवासिनस्य सोमयाजिनो देवशर्म्मण उपाख्यानकीर्त्तनं । तत्पुत्रस्य सूतकारस्य वृत्तान्तकीर्त्तनं ।

४, ५ अध्याये—ययातिनृपतिराजसूययज्ञविवरणकथनं । तेन सह नारदस्य संवादादिकथनं । नारदेन अर्कंकुण्डेश्वरमाहात्म्यकीर्त्तनं । अत्र मद्रदेशस्थस्य जात वृद्धदोरस्य शालूकाभिधानस्य वैश्यस्य विवरणकथनं । हंसतीर्थमाहात्म्यकथनं । तत्र काके सार्द्धं क्रौञ्चानां विवादवृत्तान्तकीर्त्तनं । कृष्णतीर्थमाहात्म्यकथनं । श्वेतद्वीपमाहात्म्यकथनं । मङ्गमाधवतीर्थमाहात्म्यकथनं । लोलार्कतीर्थमाहात्म्यकीर्त्तनं। तत्र सुरथाभिधानस्य नरपतेरुपाख्यानकथनं । मल्लेश्वरमाहात्म्यकथनं । दशाश्वमेधवर्णनञ्च ।

६—९ अध्याये—पिशाचमोचनतीर्थवर्णनं । तत्र पिशाचेन सह कस्यचिद् ब्राह्मणस्य संवादकथनादिकं । चतुर्मुखतीर्थकथनं । हरिमन्दिरतीर्थमाहात्म्यकथनं

विषय। विजयतीर्थमाहात्म्यकीर्त्तनं। एकाम्रतीर्थवर्णनादिक। अवन्तीसरसीतीर्थविवरणकथनं। अत्र कौशिकीतीरनिवासस्य दण्डदस्य उपाख्यानकथन। तस्य निर्व्वेदादिवर्णन। तीर्थसागरमाहात्म्यादिकथन। अग्निपद्मकतीर्थमाहात्म्यादिकीर्त्तन यमघण्टकतीर्थमाहात्म्यादिकीर्त्तन।

१०–१२ अध्याये,—महोदकीतीर्थमाहात्म्यादिकथनं। मणिकर्णिकाया महोदकीनामप्राप्तिकारणकथनं। तत्र सोमवंशप्रभवस्य पुरञ्जयनामकस्य राजर्षेर्विवरणकथन। शिवेन तस्य पूर्व्वजन्मवृत्तान्तकीर्त्तनञ्च। ऋणमोचनतीर्थमाहात्म्यादिकथन। पापमोचनतीर्थमाहात्म्यादिकीर्त्तन कमलदकतीर्थमाहात्म्यादिकथन। सोमतीर्थमाहात्म्यादिकथन। विस्तृत प्रयागतीर्थवर्णन। मत्स्यतीर्थमाहात्म्यादिकथन। एवं ब्रह्मावर्त्त-नर्म्मदा-धर्म्मकूपतीर्थानां माहात्म्यकथन। पञ्चहृदयतीर्थस्य माहात्म्यकथनप्रसङ्गेन विष्णुना सह पितृलोकानां संवादादिकथन। भविष्यगङ्गाया विवरणकथन। तत्र विष्णुना सार्द्धं तापस्य संलापादिवर्णनञ्च।

१४–१७ अध्याये,—गोमतीतीर्थमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन तस्या उद्भवादिवृत्तान्तकीर्त्तन। अत्र विश्वशालाभिधानस्य वणिज उपाख्यानकीर्त्तन। गोदावरीतीर्थमाहात्म्यकथन। भारतीतीर्थमाहात्म्यकीर्त्तन। रेवाकुण्डमाहात्म्यादिकथन। अत्र चटकमिथुनस्य विवरणकीर्त्तनञ्च। तीर्थगोपालमाहात्म्यादिकथन। अत्र अत्रिवंशसम्भूतस्य दत्त निधेयस्य विप्रस्य उपाख्यानकथन। अन्न दमरतीर्थमाहात्म्यकीर्त्तन। अत्र दशार्णविषयस्य लवणविक्रयिणो नाडिकाभिधानस्य ब्राह्मणस्य उपाख्यानकथन। तस्य पुनर्जन्मनि क्षत्रियवंशे जन्मादिविवरणकीर्त्तनञ्च। भद्रकाश्रममाहात्म्यादिवर्णन।

१८–२१ अध्याये—चण्डिकाश्रममाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन अरुणतपस्यादिवर्णन। देवतीर्थमाहात्म्यकथन। शिवतीर्थमाहात्म्यकीर्त्तन। गङ्गातीर्थमाहात्म्यकथनमुखेन अमलगन्धिनीनामिकाया विद्याधर्य्या उपाख्यानकथन। शरद्दीपतीर्थमाहात्म्यकथन। तत्र गोधाया उपाख्यानकथनञ्च। सोमचतीर्थमाहात्म्यादिकथन। चक्रहृदतीर्थमाहात्म्यकीर्त्तनप्रसङ्गेन रैभ्यस्य उपाख्यानकथन।

२२–२५ अध्याये—ऋद्रगया(?)तीर्थमाहात्म्यकथनं। अत्र द्विमणिनाम्नः कस्य स्थपतेरुपाख्यानकथनञ्च। गुप्ततीर्थमाहात्म्यकथनादिक। अत्र हरिधर्म्मसञ्ज्ञकस्य राज्ञ उपाख्यानकथनञ्च। गयातीर्थमाहात्म्यादिकथन। यज्ञकूपतीर्थमाहात्म्यादिकीर्त्तनं। ब्रह्मसागरकूपतीर्थमाहात्म्यादिकथन। विष्णुभक्तिमाहात्म्यकथन। कलिधर्म्मकथन। तत्र नराणां प्रकृतिवर्णनादिक। ब्रह्मलग्रामे विष्णुयशोऽभिधानस्य विप्रस्य पुत्त्रत्वेन कल्क्यवतारविवरणकथनञ्च। कलौ विशेषेण ब्रह्मस्थानमाहात्म्यकीर्त्तन।

No 1751 स्कन्दपुराणीयगणेशमाहात्म्यखण्डः ।

Substance, country made paper, 13½ × 7 inches Folia, 45 Lines, 12—13 on a page Extent, 1,764 slokas Character, Nágara Date Sm, 1834 Place of deposit, Nasipura, Zillah Murshidabad, Raja Rámachand Sinha Appearance, fresh Verse Generally correct

Ganesa Mahatmya —The life of Ganesa, his birth, loss of human head, wars, sanctity and virtues, as also the ritual of worshipping him The work extends to 22 chapters and professes to be a part of the Ganesa Khanda of the Skanda Purána

Beginning श्रीगणेशाय नमः । स्कन्द उवाच । शिवशम्भो महादेव सर्व्वज्ञ सुखदायक ।
आख्यानानि सुपुण्यानि श्रुतानि त्वन्मुखाम्बुजात् ॥
विचित्राणि पवित्राणि सर्व्वाघशमनानि च ।
शाक्तशाङ्करसौराणि बहूनि वैष्णवाणि च ॥
येषां श्रवणमात्रेण पलायन्ते महापदः ।
पुरुषार्थाः प्रसिध्यन्ति महादेव जगत्पते ॥
तथापि तृप्तिं नो यामि पायं पायं सुधामिव ।
अतस्त्वं कृपया ब्रूहि गणेशचरितं मम ॥
अवतारान् अतिद्यामान् सर्व्वकामप्रपूरकान् ।
शरण्यानस्य लोकस्य अनुमर्षसि शङ्कर ॥
शिव उवाच । सम्यक् पृष्टं त्वया स्कन्द सर्व्वलोकोपकारकं ।
गणेशचरितं वक्ष्ये भक्तिदाय मतानघ ॥ इत्यादि ।

End व्यास उवाच । शिवेन कथितो विप्रा स्कन्दाय प्रश्नतोऽपि च ।
विनायकस्य चरितो मया भवद्भ्यो निवेदितः ॥

Colophon इति श्रीस्कन्दपुराणे गणेशमाहात्म्यखण्डे शिवस्कन्दसंवादे गणेशावतारवर्णनो नाम द्वाविंशतितमोऽध्यायः । संवत् १८३४ । कार्त्तिकमास ।

विषय । १ मे अध्याये,—शिवस्कन्द संवादप्रसङ्गेन गणेशस्य निर्व्विघ्नोपलक्षणकथन । [illegible] चरित्रश्रवणादीनामनुष्ठानम् । [illegible] तत्र [illegible] सर्व्वकामादिफलकथनं । [illegible] निर्व्वर्णनं । [illegible] ।
२, ३ अध्याये,—[illegible] कथित [illegible], [illegible] [illegible] तत्र [illegible]

विषय। केनचित् मुनिना समुपदिष्टोऽसौ तपस्यार्थं सरस्वतीतीरं प्रययौ। अथ सफल-मनोरथोऽसौ स्वराज्यं पुनरागम्य सपुत्रं दैवराज्ये अभिषिक्तवानिति वृत्तान्तकथनं। तत्र सरस्वत्याः नदीभावप्राप्तिकथन।

४, ५, ६, ७ अध्याये—अभिजित्पुत्रस्य गणस्य दिग्विजयोद्यतस्य देवानीकपराजयवृत्तान्तवर्णनं। अथैकदा मृगयार्थं महारण्यमुपागतोऽसौ बुभुक्षया पीडितैः सैनिकैः सार्द्धं कपिलस्य मुनेराश्रमं प्राप। स च चिन्तामणिमणिप्रभावेण भवनस्य तस्य यथोचितमातिथ्यं कृतवान्। गणकृतचिन्तामणिहरणविवरणकथन। कपिल-तपस्यया सन्तोषमापन्नस्य विनायकस्य गणवधार्थमाविर्भावकथन। गणस्य दुःस्वप्न-दर्शनविवरण। गणवधवृत्तान्तकथन। गणेशस्य चिन्तामणिनामप्राप्तिकथनञ्च।

८, ९, १० अध्याये,—वामनादीनां कपिलाश्रमे भोजनविवरणकथन। तत्र सुप्रस-न्नेन पुरन्दरेण कपिलाय चिन्तामणिदानवृत्तान्तकीर्त्तनञ्च। एकदा जृम्भमाणस्य ब्रह्मणो मुखात् कस्यचित् रक्तवर्णपुरुषस्य उद्भवादिकथन। तस्य सिन्दूरनामप्राप्ति-कथन। 'त्वत्कृतवेष्टनेन सर्वे भस्मीभविष्यन्तीति' ब्रह्मणा तस्मै वरदानकथन। तेन कृतानुगमनस्य भयाकुलस्य ब्रह्मणो वैकुण्ठसमीपे पलायनादिकथन। विष्णू-पदेशेन सिन्दूरस्य विनायकेन सह युद्धार्थं कैलासगमनादिवृत्तान्तकथन। तद्व्याकुलानां देवानां विनायकस्तोत्रकीर्त्तनं। पार्वतीपुत्रत्वेन अवतरिष्यामीति तान् प्रति विनायकस्य आश्वासवाक्यकथनादिक। अर्द्धनारीश्वररूपेण नन्दनकानने शिवाशिवयोः विहारकथन। गजासुरस्य वधवृत्तान्तकथन। तच्चर्मपरिधानेन शिवस्य कृत्तिवासोऽभिधानप्राप्तिकथनञ्च। तन्मस्तकस्य पूज्यत्वकथनञ्च।

११, १२ अध्याये—एकदा गर्भिण्याः पार्वत्याः वायुरूपेण उदरमध्यं प्रविष्टेन सिन्दूरेण नखैः गर्भस्थस्य शिशोः शिरश्छित्वा नर्मदायां निक्षिप्तमपि पार्वत्यादीनां तद्वृत्तान्ताज्ञानकथन। तत्र पार्वतीकुमारदिदृक्षया समवेतानामुपेन्द्रादीनां मस्तक-हीनं बालकं पश्यतां प्रार्थनया विनायकेन शिवकण्ठस्थित गजासुरमस्तकमेव शिरस्त्वेन स्वीकृतमिति कथनादिक। गजाननकृतसिन्दूरवधवृत्तान्तवर्णन।

१३, १४ अध्याये,—सौभरिनामकस्य मुनेः शापात् क्रौञ्चनामकस्य गन्धर्वस्य मूषि-कत्वप्राप्तिकथनं। ततः तत्कृतकारुण्येन सकरुणहृदयेन सौभरिणा 'गणेशवाहनो भविष्यतीति' तस्मै वरदानवृत्तान्तकथन। इन्द्रस्याज्ञया विघ्नरूपेण कालपुरुषेण अभिनन्दनस्य राज्ञः यज्ञध्वंसवृत्तान्तकथन। तत्र विघ्नराजावतारकथाकीर्त्तन। तेन सह विघ्नस्य समरसम्भववर्णनञ्च।

१५, १६, १७, १८ शङ्खासुरकृतवेदादिहरणविवरणकथन। ब्राह्मणरूपधारिणा विनायकेन सर्वाणि शास्त्राणि गृहीत्वा वक्ष्यसीति समाख्यामधिगतेन मुनिस्य

विषय । वेदादिशास्त्रदानप्रशस्तिकथन । मयूरेशरूपेण विनायकेन गन्धर्वासुरमोदरस्य कमलासुरस्य वधवृत्तान्तकथन । मयूरेश्वरमाहात्म्यकथनञ्च ।

१९, २०, २१, २२ अध्याये,—विन्ध्यदेशाधिपस्य धूम्राभिधानस्य भूपानस्य भृगुणा सह संवादेन राज्ञः पूर्व्वजन्मवृत्तान्तवर्णन । विन्ध्यदेशवासिनस्य माधवाख्यस्य ब्राह्मणस्य पत्न्या अनपत्यतया निर्व्वेदमापन्नाया तपसा सन्तोषितात् भगवतो वरप्राप्तिवृत्तान्तकथन । माधवपुत्रस्त्वां हनिष्यतीति आकाशवाणी श्रवणस्य धूम्रस्य मूर्च्छादिविवरणकथनं । तत्र नीतस्नाना वाद्यानुगादिविवरणकथन । माधव पुत्ररूपेण विनायकेन धूम्रवधवृत्तान्तकथन । तस्य धूमकेतुनामप्राप्तिकथन । गणश नामनिर्व्वचनम् । त्रिपुरासुरस्य परचयनिर्म्माणादिवृत्तान्तकथन । पिनाकपाणिकृत त्रिपुरवधविवरणकथन । विशेषेण विनायकमाहात्म्यकथनञ्च । इति शम ।

No 1752 स्कान्दपुराणीयसह्याद्रिखण्डे रेणुकामाहात्म्यविभाग ।

Substance country made paper 14 × 7 inches Fol a 113 Lines 9 on a page Extent 2542 slokas Character Nagara Date ? Place of deposit Nasipura / llal Murshidabad Raja Ramachand S ha Appearance fresh Verse Generally correct

Renuka Mahatmya —The history of Renuká, daughter of Renuka, king of Kany kubja Siva was charmed by her beauty and wanted to marry her The work extends to 64 chapters, and comprises a great number of anecdotes regarding various places in Central India, and of Ráma s peregrinations during his exile It is said to be a part of the Sahyadri Khanda of the Skanda Purana

Beginning ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । नारायण नमस्कृत्य नरञ्चैव नरोत्तमं ।
देवी सरस्वतीञ्चैव ततो जयमुदीरयेत् ॥
अथ श्रुणु । यत्स मया कथितं स्कन्द भक्तिमुक्तिप्रदं ।
विरञ्च राम कीर्त्ति तदप्यधि ... प्रभो ॥
स तत्र ... विस्तराद् ब्रूहि षण्मुख ।
क चैकासीत सा देवी जमदग्निश्च को विभो ॥
... राम ... ।
जमदग्नि ... ॥

कार्त्तवीर्य्यं स रामेण कथयस्व कथं हत ।
स्कन्द उवाच । देवानां दानवानाञ्च युद्धमासीत् सुदारुणं ।
तदैतानजयन् दैत्या मायया बलिन सुरान् ॥
तत शक्राद्यो देवा निर्ज्जितास्तैर्महासुरै ।
निराकृतास्ते त्रिदशा गोविन्दं शरणं ययु ॥ इत्यादि ।

End श्रुत्वा माहात्म्यमतुलं पुरुषो भक्तिसंयुत ।
ब्राह्मणान् भोजयेत् पश्चात् दद्याद्दानान्यनेकश ॥
सम्यक् कामानवाप्नोति नात्र कार्य्या विचारणा ।
इति सर्व्वं मुनीन्द्राय वशिष्ठाय तु शङ्कर ॥
उक्तवान् सुमते यद्वा तत् सर्व्वं कथितं मया ।
अविद्यारहितो भूत्वा तत सिद्धिं गमिष्यति ॥

Colophon इति श्रीस्कन्दपुराणे सह्याद्रिखण्डे रेणुकामाहात्म्ये शङ्करवशिष्ठसंवादे फलश्रुति-
र्नाम चतुःषष्टितमोऽध्याय । (इति प्रथमो भाग) ।

विषयः। २१–२७ अध्याये,—रेणुकावधार्थं आज्ञापितानपि तत्र असम्मतान् पुत्रानुद्दिश्य क्रुद्धस्य जमदग्नेः शापदानादिवृत्तान्तकथनं। परशुरामकृतरेणुकावधवृत्तान्तकथनं। तत्र परशुरामप्रार्थनया जातकरुणस्य जमदग्नेः प्रसन्नतया सपुत्रायाः रेणुकायाः पुनर्ज्जीवनवृत्तान्तकीर्त्तनञ्च। क्रोधेन सह जमदग्नेः संवादकथनं। रिरंसया कार्त्त-वीर्य्यसमीपमुपागतया राकावत्या सह तस्य संवादकथनं। तत्र हरेः पूर्व्ववैरं संस्मृत्य मधुनामकस्य असुरस्य कृतवीर्य्यपुत्रत्वेन जन्मग्रहणकथनं। करहीनस्य तस्य दत्तात्रेयप्रसादेन सहस्रकरत्वप्राप्तिकथनं। तस्य करहीनतया जन्मग्रहणकारणकथनं। एकदा दिग्विजयोद्यतस्य दशग्रीवस्य नर्म्मदायां स्त्रीभिः सार्द्धं जलक्रीड़ायामासक्तेन कार्त्तवीर्य्यार्ज्जुनेन सह संवादकथनं। तयोः युद्धवर्णनं। ब्रह्मादीनां प्रार्थनया कार्त्त-वीर्य्यार्ज्जुनगृहे बद्धस्य रावणस्य मुक्तिकथनञ्च।

२८–३५ अध्याये,—नारदोपदेशेन सपरिवारस्य कार्त्तवीर्य्यार्ज्जुनस्य रेणुकादर्श-नार्थं जमदग्न्याश्रमगमनविवरणकथनं। जमदग्निना कामधेनुप्रसादेन ससैन्यस्य राज्ञः आतिथ्यकरणवृत्तान्तकीर्त्तनं। कामधेनुहरणार्थं सामदानादिप्रयोगेणापि अकृतकार्य्यस्य अर्ज्जुनस्य बलात्कारेण तां नेतुमिच्छतः कलत्रापत्यसैन्यादीनां काम-धेनुदेहपुरुषसमूहेन समूलं विनाशवृत्तान्तकथनं। धेनुहरणविवरणकथनं। अर्ज्जुन-कृतजमदग्निवधवृत्तान्तकथनञ्च।

३६–४० अध्याये,—पितरं निहतं दृष्ट्वा परशुरामस्य प्रतिज्ञादिवर्णनं। मृतञ्च तच्छरीरं तुलायामारोप्य मध्याद्रिप्रदेशमुपागतस्य रामस्य दैववाणीमाकर्ण्य तत्र पितुरौर्द्ध्वदेहिकादिकार्य्यानुष्ठानविवरणकथनं। रेणुकायाः सहगमनवृत्तान्तकीर्त्तनं। कार्त्तवीर्य्यार्ज्जुनवधाय कृतप्रयाणस्य रामस्य पथि नारदेन सह संवादकथनं। रामकृतपिशाचगणवधवृत्तान्तकीर्त्तनं। एकदा मार्कण्डेयाश्रममुपागतेन रामेण भ्राम्यमाणः कश्चित् राक्षसः अर्ज्जुनराजधान्यां निपपात। तत्र दृष्ट्वा विदितकारणस्य अर्ज्जुनस्य खेदादिकथनं। तस्य दुःस्वप्नदर्शनवृत्तान्तकथनञ्च।

४१–५० अध्याये,—नारदस्य परशुरामचररूपेण माहिष्मतीपुरीप्रवेशवृत्तान्तकथनं। रामस्य व्याघ्रान्दयवर्णन समर्पितस्य अर्ज्जुनस्य वितर्कादिवर्णनं। रामार्ज्जुनयोः विविधयुद्धवर्णनं। बहुना उपायेनापि संहन्तुं अशक्तेन रामेण शार्ङ्गधरदेवात् [illegible] सहिनाशवृत्तान्तकथनं। परशुरामभयादिमास्तं अपनीता परिव्राजकादिरूपेण पर्य्यटनवृत्तान्तकथनं। एकविंशतिवारं परशुरामेण क्षत्रिय-विनाशवृत्तान्तकथनं। तेन च शमितो निःक्षत्रियां विधाय यज्ञसम्पादनादिभार-सौर्पणविवरणकथनं। ततः कैलासगमनवृत्तान्तकीर्त्तनं। मार्गे विघ्नराज-समर्द्धादिवर्णनं। तयोः रामविघ्नेशयोः संवादकथनं। रा[illegible]वृत्तान्तकीर्त्तनञ्च।

५१-५५ अध्याये,—तत्र प्रयच्छता गताया रेणुकायाः समादेशात रामेण चम्मजालप्रचालनार्थं भागीरथीगमनविवरणकथन । रामतीर्थस्य उत्पत्तिकथन । तत्र दत्तात्रेयाश्रमे प्रह्लतीर्थचक्रतीर्थादीनामुत्पत्तिकथन । रामकृतयज्ञानुष्ठानसमृद्धिवर्णन । तेन च दक्षिणात्वेन कश्यपाय पृथिवीदानविवरणकथन । रामकृतरेणुकाभिषेकरत्तान्तकीर्त्तन । तत्र ब्रह्मादिकृतरेणुकास्तोत्रकथन । ब्रह्मणः पुरतः हरिणा गायत्रीरूपायाः रेणुकाया सर्व्ववेदमयत्वकथन । ब्रह्मणो वेदोपदेशप्राप्तिविवरणकथनञ्च ।

५६-५८ अध्याये—आजीगर्त्तस्य "शुन पुच्छ शुन शेफ शुनो लाङ्गूलश्च" इति त्रय पुत्रा आसन । तत्र दुर्भिक्षनिपीडितेन आजीगर्त्तेन हरिश्चन्द्रस्य राज्ञ समीपे शुनःशेफ विक्रीय तज्जाततापेन अधोगच्छता शमीकाभिधानस्य महर्षेरुपदेशात रेणुकातीर्थगमनवृत्तान्तकीर्त्तन । देवशर्म्मनामकस्य मुने शापेन इतश्रीकस्य इन्द्रद्युम्नस्य रेणुकातीर्थगमनविवरणकथनं । रेणुकासमादिष्टेन ब्रह्मणा क्षीरसागरात आमलकीवृक्षहितस्य विष्णोरानयनवृत्तान्तकथन । विशेषेण रेणुकामाहात्म्यकीर्त्तन । तत्र मणिरत्नाभिधानस्य ब्राह्मणस्य उपाख्यान ।

५९-६४ अध्याये,—रामदीर्घिकाविवरणकथन । भास्करतीर्थमाहात्म्यकथन । भास्करस्य उपाया भानुमतीनाम कन्या बभूव । ता कामयमानस्य तस्य कुष्ठरोगप्राप्तिविवरणादिकथनं । पद्मतीर्थस्थापनरत्तान्तकीर्त्तन । विष्णुना हयग्रीवरूपेण कान्जिकाभिधेयासुरनाशनवृत्तान्तकथन । जम्बूकरूपस्य कर्णधारस्य स्वपतेरुपाख्यानकीर्त्तनं । शङ्करतीर्थवर्णन । कोटितीर्थमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन मुचुकुन्दस्य स्वपतरूपाख्यानकीर्त्तन । फलश्रुतिकीर्त्तनञ्च । इति रेणुकामाहात्म्यविमर्श ॥

No 1753 स्कन्दपुराणीयावन्तीखण्ड. ।

Substance, country made paper, 13¼ × 7¼ inches Folia, 143 Lines, 12 on a page Extent, 5,315 slokas Character, Nagara. Date, Sal 1835. Place of deposit, Nasipura, Zillah Murshidabád, Raja Ramachánd Sińha Appearance, fresh Verse. Generally correct

Avanti Khanda—The fifth of the seven parts into which the Skanda Purána is divided It belongs to the class of works which are known under the generic name of Mahátmya Its character may be best described by comparing it with a modern tourist's guide, though the authorship of the work is attributed to a divine personage It

opens with a request from Umá, who desires her lord to describe, for her information, all those sacred pools and rivers on the earth where funeral cakes should be offered to the manes, and in reply to this comprehensive question S'iva gives her an account of all the sacred places, temples, pools and lingams in the city of Avanti, modern Ujjain, and its neighbourhood, and recites a number of stories to account for the sanctity of those places The names of the places, and abstracts of the stories relating to them, are given below in Sanskrit.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । उमा उवाच । पृथिव्यां यानि तीर्थानि पुण्यानि सरितस्तथा ।
कथ्यन्तां तानि यत्नेन श्राद्धं येषु प्रदीयते ॥
ईश्वर उवाच । अस्ति लोकेषु विख्याता गङ्गा त्रिपथगा नदी ।
सेविता देवगन्धर्वैर्मुनिभिश्च निषेविता ॥
तपनस्य सुता देवि यमुना लोकपावनी ।
पितॄणां वल्लभा देवि महापातकनाशनी ॥
चन्द्रभागा वितस्ता च नर्मदामरकण्टकं ।
कुरुक्षेत्रं गया देवि प्रभासं नैमिषं तथा ॥
केदारं पुष्करञ्चैव तथा कायावरोहणं ।
तथा पुण्यतमं देवि महाकालवनं शुभं ॥
यत्रास्ते श्रीमहाकालः पापेभगणनाशनः ।
क्षेत्रं योजनपर्यन्तं ब्रह्महत्याविनाशनं ॥ इत्यादि ।

End. इत्येते चतुरशीतिमहाख्याता ईश्वरास्तव ।
कथिता ये त्वया ++ महाकालवने ++ ।
एतेषां देवि यो यात्रां प्रतिलोमानुलोमतः ।
करिष्यति नरो भक्त्या स यास्यति परं पदं ॥
यद्येषां लिङ्गमेकन्तु पश्येद्भक्त्याथ वा पुमान् ।
सकुलं तारयेदेव पैतृकं मातृकं गणं ॥
एष मे कथिता देवि प्रभावः पापनाशनः ।
चतुरशीतिलिङ्गानां किं भूयः श्रोतुमिच्छसि ॥

Colophon. इति स्कन्दपुराणे अवन्तीखण्डे चतुरशीतिलिङ्गमाहात्म्यं । शिवमस्तु ।
संवत् १८९५ ।

विषय. । ईश्वरीश्वरयोः संवादेन चन्द्रभागादिपुण्यनदीनां दिनिर्देशपूर्वकं चतुरशीति-
लिङ्गात्मकमहाकालवनकीर्तनं । तत्र अवन्तीदेशे महाकालवनवर्णनं । तदन्तर्गत-

विषय । माहात्म्यादिवर्णनं । अत्र असुरविप्रकृतानां देवानां मुखाग्निना निर्गतं समप्र-
छदयेन अग्रयेन मतेजसा दानवकुलं भस्मीकृत्वा 'किमिदमनुचितं हिंसारूप
कर्म कृतमिति' खेदमधिगच्छता अग्नीश्वराभिधानलिङ्गप्रतिष्ठावृत्तान्तकथनं ।
गुह्येश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्तनं । अत्र मकराभिधानस्य महर्षेर्वृत्तान्तकीर्तनं । ढुण्ढेश्वर-
लिङ्गमाहात्म्यं । अत्र गणनायकस्य ढुण्ढस्य वृत्तान्तकथनं । डमरुकेश्वरलिङ्ग-
माहात्म्यं । रुरुपुत्रेण सुरपुरान्निर्वासितानां वासवादीनां सुरराणामिति सङ्कुलाया
देव्या अमरसमये रुरुपुत्रादिविनाशहननाय महाकालवने पतनादिवृत्तान्त-
कथनं । अनादिकल्पेश्वरलिङ्गमाहात्म्यं । तत्र अहमेव ज्यायानिति विवदमानयोः
पद्मनाभपद्मजन्मनोर्लिङ्गाभिलेखप्रयाणादिकथनं । स्वर्णद्वारेश्वरमाहात्म्यकीर्तनं ।
तत्र वह्निमुखनिक्षिप्तस्य शैवरेतसः सुवर्णस्य उद्भवादिकथनं । तल्लाभाय अन्योन्य-
प्रहरतां सुरासुरादीनां निधनादिकथनञ्च । त्रिविष्टपेश्वरलिङ्गमाहात्म्यं । अत्र देव-
र्षिणा सह देवेन्द्रस्य महाकालवनागमनादिवृत्तान्तकथनं । कपालेश्वरमाहात्म्यकथनं ।
तत्र कापालिकवेशेन महाकालवने प्रविशन् कपालिनमजानता विप्राणां
लोष्ट्रादिप्रक्षेपविवरणकीर्तनं । स्वर्णद्वारेश्वरलिङ्गमाहात्म्यवर्णनं । तत्र रणमुखात्
विष्णुना सुदर्शनेन ताडितस्य वीरभद्रस्य निधनवृत्तान्तमनुश्रुत्य शूलमादाय
शूलिने दक्षयज्ञमखे उपेन्द्रादीनामर्दनकथनं । तत्रत्यस्वर्णद्वारनिरोध-
वृत्तान्तकीर्तनञ्च । कर्कोटेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र मातुः शापेन भीतानां
शेषादीनां तपश्चर्यादिवर्णनं । कर्कोटकस्य महाकालवनप्रवेशादिविवरणञ्च । सि-
द्धेश्वरलिङ्गमाहात्म्यं । महाकालवने प्रविश्य सिद्धानां तपश्चरणादिवृत्तान्तवर्णनं ।
लोकपालेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्तनं । दानवकुलाकुलितानां लोकपालानां नाराय-
णोपदेशेन महाकालवनागमनादिवृत्तान्तकीर्तनं । कामेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्तनं ।
अत्र ब्रह्मशरीरात् कामस्य उत्पत्तिकथनं । कामं प्रति ब्रह्मणः शापदानविवरणादि-
कीर्तनञ्च । कुटुम्बेश्वरलिङ्गमाहात्म्यं । तत्र नीलकण्ठरूपधारिणा भगवता नीलकण्ठेन
समुद्रोत्थानं कालकूटं भक्षयित्वा त्रिधाप्रवाहेण महाकालवनं तत्प्रविश्येत्यादि-
वृत्तान्तकथनं । इन्द्रद्युम्नेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र इन्द्रद्युम्नस्य नृपतेः हिमा-
लयपार्श्वे तपस्यादिकथनञ्च । ईशानेश्वरलिङ्गमाहात्म्यं । तत्र तुहुण्डाभिधानेन
दानवेन ताडितानां देवानां नारदोपदेशेन महाकालवनप्रवेशादिकथनञ्च ।
अप्सरेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्रैकदा सुरसदसि नृत्यन्त्या रम्भया तौर्यत्रिकेषु
प्रमादमाकलय्य जातकोपस्य वासवस्य सहसा मन्युरासीत्, तदनन्तरञ्च अभि-
शप्तायास्तस्या नारदोपदेशेन महाकालवनागमनादिविवरणकीर्तनञ्च । कलकले-
श्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्तनं । तत्र गिरिजया सार्द्धं गिरिशस्य कलहवृत्तान्तकथनञ्च ।

विषय । घण्टेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । नारदेन सह देवानां महाकालमुद्दिश्य गच्छतां पथि
नामघण्टेत्यभिधानेन गणनायकेन सह संवादकथनञ्च । प्रतीहारेश्वरलिङ्गमाहात्म्य
कथनं । तत्र द्वारपालं नन्दिनं वञ्चयित्वा रममाणयोः शिवाशिवयोः शक्रप्रमुख
मिलित देवरूपधारिणि जातवह्नौ नन्दिनं प्रति विप्राचस्य शापदानवृत्तान्त
कथनञ्च । कुक्कुटेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र रात्रौ कुक्कुटरूपधारिणः कौशिक
नामकस्य राज्ञ उपाख्यानकीर्त्तनञ्च । कर्कोटेश्वरमाहात्म्यकथनं । तत्र धर्म्ममूर्त्ति
नामकस्य नृपतेः पुरतः वशिष्ठेन पूर्व्वजन्मनि राज्ञः शूद्रजातित्वकथनादिकं ।
मेघनादेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । महान्धनामकेन असुरेण उपद्रुतानां देवानां
भगवद्दर्शनार्थे श्वेतद्वीपगमनादिकथनं । महालयेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तनं । मुक्ती
श्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तनं । तत्र मुक्तिनामकेन ब्राह्मणेन सार्द्धं तं हन्तुकामस्य व्याधस्य
संवादकथनञ्च । सोमेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तनं । तत्र दक्षेण दत्तकन्या विहाय
रोहिण्यामेव अनुरक्तं सोमं प्रति सञ्जातकोपेन दक्षेण शापदानविवरणकथनं ।
नरकेश्वरमाहात्म्यकीर्त्तनं । तत्र पूर्व्वकल्पीयकलियुगे जीवानां नरकयातनावर्णन
प्रसङ्गेन निमिनामकेन नृपतिना सह यमकिङ्करस्य संवादकथनं । जटेश्वरलिङ्ग
माहात्म्यकीर्त्तनं । तत्र रथन्तरकल्पीयस्य वीरधन्वाभिधानस्य नरपतेरुपाख्या-
नकीर्त्तनञ्च । (परशु)रामेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र अनुष्ठिताश्वमेधयज्ञेन परशु-
रामेण सह नारदस्य संवादकथनादिकञ्च । च्यवनेश्वरमाहात्म्यकथनं । तत्र
वितस्तायाः तीरे तपश्चरन्तं प्राप्तवल्मीकभावं च्यवनं निरूपयन्त्याः शर्य्यातिकामि
न्याः वृत्तान्तकथनञ्च । खण्डेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र भद्राश्वाभिधेयेन राज्ञा
सार्द्धमगस्त्यस्य संवादकथनञ्च । पत्तनेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तनं । तत्र देवदेवेन सह
देवर्षेः संवादकथनञ्च । आनन्देश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तनं । तत्र रथन्तरकल्पे अन
मित्रतनयस्य आनन्दाभिधानस्य नरपतेरुपाख्यानकथनञ्च । कण्टेश्वरलिङ्गमाहात्म्य
कथनं । तत्र प्रतराज क्रतुकामस्य दरिद्रद्विजस्य तपस्यादिवर्णनञ्च । इन्द्र
द्युम्नेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र शतक्रतुना स्वतनयं निहतं श्रुत्वा कोपज्वालितस्य
त्वष्टुः जटामाच्छिद्य अग्नौ क्षिपतः प्रभावेन वृत्रस्य उद्भवादिकथनञ्च । मार्कण्डे
श्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र पुत्रलाभार्थं मृकण्डोस्तपस्यादिवर्णनञ्च । शिवेश्वर
लिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तनं । तत्र प्राक्कल्पीयरिपुञ्जयाभिधानस्य नृपतेरुपाख्यानकथनञ्च ।
कुसुमेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तनं । तत्र गणेशस्य कुसुमक्रीडादिवर्णनञ्च । अक्रूरेश्वर
लिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्रैकदा भृङ्गिरिटेः सकाशात् कदर्थीकरणमधिगम्य अधिगत-
कोपाय पार्व्वत्या पुरतस्तत्कायात् मांसभागस्य समाप्तितादिपरित्याग
वृत्तान्तकीर्त्तनञ्च । कुण्डेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । सतनयवीरक महाकालवने

विषय । तपस्यन्तं निशम्य दिदृक्षया कृतप्रयाणयोः पार्व्वतीपरमेश्वरयोः गणाध्यक्षेण कुण्डेन सह संवादकथनञ्च । लुम्पेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तनं । तत्र म्लेच्छराजस्य लुम्पस्य युयुत्सया सामगनामकस्य मुनेराश्रमप्रविष्टस्य यत्नात्कारेण कामधेनुग्रहणादिवृत्तान्तकथनञ्च । गङ्गेश्वरमाहात्म्यकथनं तत्र गङ्गां प्रति समुद्रस्य शापदानवृत्तान्तकीर्त्तनञ्च । अङ्गारकेश्वरमाहात्म्यकथनं । तत्र शिवशरीरादङ्गारकस्य उत्पत्तिः, तस्य मङ्गलादिनामप्राप्तिवृत्तान्तकथनञ्च । उत्तरेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तनं । तत्र इन्द्राज्ञया कथनामकाल सर्पणादिवृत्तान्तकथनञ्च । नूपुरेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तनं । तत्र नूपुरस्य तपस्यादिवर्णनञ्च । अभयेश्वरमाहात्म्यकीर्त्तनं । तत्र भिक्षया चिन्ताकुलस्य कल्लकस्य अश्रुबिन्दुतो हेरम्बकालकाभिधानयोः दानवयोः उत्पत्त्यादिकथनञ्च । पृथुकेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तनं । तत्र वेणशरीरात पृथोरुत्पत्तौ तात्कालधरादोहनविवरणकीर्त्तनञ्च । स्थावरेश्वरमाहात्म्यकथनं । तत्र छायाया गर्भे शनैश्चरस्य उत्पत्तिकथनं । तद्भयात देवानां महादेवसमीपगमनादिविवरणञ्च । शूलेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तनं । तत्र जम्भासुरसमीपात् वासवादीनां पराजयं गौरीप्रार्थनया गिरिशस्य समीपे अन्धकस्य दूतप्रेरणादिवृत्तान्तकथनञ्च । ओँकारेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र ओँकाराभिधानस्य कपिलमुनेरुपाख्यानकीर्त्तनञ्च । विश्वेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । कण्टकेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र सूर्य्यवंशीयस्य सत्यविक्रमनामकस्य नृपतेः महाकालवनं प्रस्थितस्य तत्र शिवचरं कञ्चन तापसं झङ्कारेणैव अलौकिकवस्तूत्पत्तिसमर्थं पश्यतः उपाख्यानकीर्त्तनञ्च । सिद्धेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र पतित्वेन पशुपतिमधिगन्तुं तपस्यन्तीं पार्व्वतीमुपेत्य प्रजापतौ शिवनिन्दनोद्यते तस्याः कोपेन सिद्धस्य उत्पत्त्यादिकथनञ्च । रेवन्तेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तनं । तत्र वडवारूपायाः सञ्ज्ञाया गर्भे अश्वमुखकुमारयोः रेवन्तस्य च जन्मवृत्तान्तकथनञ्च । घण्टेश्वरमाहात्म्यकीर्त्तनं । तत्र घण्टाभिधस्य कस्यचित गणस्य विधातुः द्वादशे सवत्सरे यावदवस्थानादिवृत्तान्तकथनञ्च । प्रयागेश्वरमाहात्म्यकथनं । तत्र प्रियव्रतस्य पुरतो नारदेन 'सप्त खलु श्वेतद्वीपे कापि कामिनी सरोवरादरे इष्टेति' विवरणकथनञ्च । सिद्धेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र अश्वशिरोनामकस्य नृपतेः कौपिलकपिलाभ्यां सह संवादकीर्त्तनञ्च । मातङ्गेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र गर्द्दभ्यां मातङ्गाभिधानस्य कस्यचित् द्विजकुमारस्य पूर्व्वजन्मवृत्तान्तकीर्त्तनञ्च । सौभाग्येश्वरलिङ्गमाहात्म्यवर्णनं । तत्र प्राग्ज्योतिषपुराधिपतेः कामिन्याः अनङ्गसङ्घर्ष्याः दुर्भगाया अपि पतिसौभाग्यप्राप्तिविवरणकीर्त्तनञ्च । रूपेश्वरलिङ्गमाहात्म्यवर्णनं । तत्र एकदा पद्मकल्प पद्माभिधानस्य नृपतेः मृगयार्थं गहनमध्यं प्रविष्टस्य कण्वदुहित्रा सह परिणयादिवृत्तान्तकीर्त्तनञ्च । धनु-

विषय । गरुडेश्वरलिङ्गमाहात्म्यवर्णनं । तत्र वनमध्ये कुजम्भाभिधेयस्य दानवस्य गरुडविवर
दृष्ट्वा शङ्काकुलेन विदूरथनामकेन राज्ञा सार्द्धं कस्यचित् ब्राह्मणस्य सम्वादकथनञ्च ।
पशुपालेश्वरलिङ्गमाहात्म्यवर्णनं । तत्र पशुपालनामकस्य भूपालस्य दुन्दुभि
राक्षसवधवृत्तान्तकीर्त्तनञ्च । अग्नीश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र पुलोमोऽभिधानेन
दैत्येन क्षीरसागरं गत्वा पद्मनाभनाभिपद्मस्थितोऽपि पद्मोद्भव समाक्रान्ते तपस्यार्थं
महाकालवनं प्रत्यागतिविवरणकथनञ्च । जल्पेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र
जल्पाभिधानराजकुमाराणां सुबाहु मनुमद् जय विजयविख्यातानां वृत्तान्तकीर्त्त
नञ्च । केदारेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र शीतजर्ज्जरितानां निर्ज्जराणां ब्रह्मण
पुरस्तात् पुरारिसमीपगमनवृत्तान्तकीर्त्तनञ्च । पिशाचेश्वरमाहात्म्यकीर्त्तनं । तत्र
सोमशर्म्मनामकस्य कस्यचित् शूद्रस्य नास्तिकतया जन्मान्तरे पिशाचत्वमापन्नस्य
शकटाध्वनेन सह सम्वादकथनादिकञ्च । सङ्गमेश्वरमाहात्म्यकथनं । तत्र दक्षि
णापथे सुबाहुनामकेन राज्ञा महिष्याः पुरतः निजपूर्व्वजन्मवृत्तान्तकीर्त्तनञ्च ।
दुर्द्धर्षेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र नेपालदेशवासस्य दुर्द्धर्षनृपस्य राज्ञ

विषय । वृत्तान्तकीर्तनञ्च । सङ्गमेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र इक्ष्वाकुवंशीय कल्माषपाद प्रति वसिष्ठेन 'राक्षसो भवेति' शापदानविवरणकथनञ्च । पिङ्गलेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथन । तत्र पिङ्गलाया उपाख्यानकथनञ्च । विल्वेश्वरमाहात्म्यकथनं । तत्र कपिलस्य सह विल्वदेवस्य सम्वादकथन । कायावरोहणेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथन । तत्र दक्ष प्रति चन्द्रस्य 'कायहीनो भविष्यसि' इति शापदानवृत्तान्तकथनञ्च । उत्तरेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथन । तत्र पुरा किल परीक्षिदित्यभिधान इक्ष्वाकुकुलतिलक कश्चित् राजा अयोध्याया प्रतिवसति स्म । स एकदा मृगाननुसरन् अन्यमानसहाय मध्यकानन प्रविवेश । तत्र च कुसुमानि विचिन्वतीं कामपि कमनीयदर्शनां कामिनीं पश्यत तस्य स्मरमार्गणाना अवन्ध्यप्रभावतया तस्या हृदय सरसमासीत । सा च नृपतिप्रार्थनया आत्मान बहुमन्यमाना 'त्वया नादक दर्शयितव्यमिति' प्रभाषा तत्र सह सुचिर रमयाञ्चकार, चकार च अन्तर्द्धान कदाचित राजप्रेरणया सलिलसन्दर्शनेनेत्यादिवृत्तान्तकीर्तनञ्च ॥
अत्र अध्यायसङ्ख्या नास्तीति ज्ञेयम । इति अवन्तीखण्डस्य विवरणम ॥

No 1754 ज्योतिषकल्पतरु ।

Substance country made paper, $12\frac{1}{2} \times 3$ inches Folia 45 Lines 10 on a page Extent 1,350 slokas Character Nagara Date Sa 1896 Place of deposit Calcutta Government of India Appearance Fresh Prose and verse Incorrect

Jyotisha Kalpataru The influences of particular conjunctions of planets stars months and days of the week on the day of the birth, on human destiny By Kavi Chudamani

Beginning इन्दीवरदिनविलासी दीनदयालु समस्तजनवश्य ।
शिवविधिवन्दितचरण श्रीगोपीरमण पातु ॥
प्रणम्य सच्चिदानन्द यशोदानन्दनन्दन ।
प्रवक्ष्ये लौकिकस्कन्ध यत्र लौकिकस्कन्धो निरूप्यते ॥ ... अथ लौकिकस्कन्धो निरूप्यते ।

End इति विविधोत्पातप्रणितिस्कन्धे लिखिता अत्र लिखितं ...

Colophon इति श्रीकविचूडामणिविरचिते ज्योतिषकल्पतरौ लौकिकस्कन्धे उत्पातकथन नामैकादशाध्याय ॥ ११ ॥

विषय । अत्र एकादशाध्याया सन्ति । तत्र १–मे, प्रभवादिषष्टिसम्वत्सरफलकथन । २–ये, वर्षपत्राङ्ककथन । ३–ये, सूर्य्यादिषु सप्तसु वारेषु रविसङ्क्रमणफलकथनं । ४–थें, भौमबुधगुरुचारकथन । ५–मे, शनिराहुचारकथनं । ६–ठे, नक्षत्रविभागकथन । ७–मे, प्रकीर्णयोगकथन । ८–मे मासफलकथन । ९–मे सम्वत्सरगर्भाधानादिकथन । १०–मे, कूर्म्मचक्रादिकथन । ११ मे, उत्पात प्रकरण ॥

No 1755 तन्त्रालोकटीका ।

Substance country ma le p per 1?¼ × 4¾ incl es Fol ?, 35 Lines 12 on a page Extent 1 400 s lokas Cl aracter, Nagara Date ? Place of deposit Calcutta Government of India Appearance Fresh Prose and verse Incorrect

Tantráloka ṭíka A commentary on the Tantráloka, which is a work by Abhinava Gupta, on transcendental knowledge and emancipation By Jayaratha The codex is incomplete, containing only the 1st Áhnika

Beginning इह यद्यपि सर्व्ववादिनां मोक्ष एवोपादेयः तत्प्रतिपत्त्युपाय [illegible] तस्य च मिथ्याज्ञान निमित्त तत्प्रतिकूलत्व तत्त्वज्ञानमिति तत्साक्षात्कारकैः ज्ञानापवर्गमात्माभिरिति यथाभिमाद् । तथापि नैकस्यैकविषयं ज्ञानाज्ञानयो स्वरूपं न ज्ञानमिति धयत्येव तान् माया प्रमाये [illegible] उपक्रमदा [illegible] [illegible] इति [illegible] नैवत्ते [illegible] प्राधान्यमपि कटाक्षयितुमुपक्रम एव [illegible] ॥
इह [illegible] ।
[illegible] ।
न [illegible] (?) [illegible],——
[illegible] इति ।
[illegible] । [illegible]
[illegible] (?) [illegible]
[illegible] । [illegible]

स्वातन्त्र्याद्धानिर्विधस्य स्वातन्त्र्यास्यावेधता । द्विधाएवं मन्त्रमिदं स्वस्वरूपाप ।
घानित इति । तत्र कीदृदित्याह ॥ समारेति ।

End. इह्वाह्निकादाह्निकान्तरस्य सम्यगन्यायेन परस्परमनुह्त्यता दर्शयितुमेकेनैव श्लोकेन तत्पर्य्यन्तप्रारम्भयोरुपसंहारोपक्रमा करातीत्यस्य ग्रन्थकारस्य शैलीति-श्लोकस्य प्रथमार्द्धेनाह्निकार्थमुपसंहरति,—
तन्त्रालोकेऽभिनवरचिते सूत्रविज्ञानसत्ता-
भेदोद्गारप्रकटनपटावाह्निकेऽस्मिन् समाप्ति ।
पटाविति पाचिकात पुंवद्भावात इति शिव ।
श्रीगूढ्रादरथादवाप्य हृतिनो अम्मानवद्यक्रम
श्रीमच्चन्द्रधरात् पर परिचय विद्यासु सर्वास्वपि ।
श्रीकल्याणतनो शिवादधिगमं सर्व्वागमानामपि
व्याख्यात प्रथमाह्निक जयरथेनाचारवषेण बुधे ॥

Colophon. इति श्रीमदभिनवगुप्तविरचित तन्त्रालोके विज्ञानभेदप्रकाशन नाम प्रथम-माह्निक ॥

विषय । अभिनवगुप्तविरचिततन्त्रालोकस्य व्याख्यान । तन्त्रालोक तु समारवेश्वज्ञान-निरूपण । मोचहेतुज्ञाननिरूपणञ्च । "इति श्रीमदभिनवगुप्तविरचिते तन्त्रालोके विज्ञानभेदप्रकाशन नाम प्रथमाह्निक" इति यत समाप्तिसूचक वाक्य तत तन्त्रालोकस्य न तु तन्त्रालोकटीकाया ॥

No 1756 यतिधर्म्मसमुच्चय ।

Substance, country made paper, 13 × 6 inches Folia, 39 Lines, 14 on a page Extent, 2 310 s'lokas Character, Nagara Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse Correct

Yati-dharma-samuchchaya A compendium of the duties of Yatis and Paramahaṁsas, compiled from the leading Smritis By Visves-vara Sarasvati

Beginning प्रणम्य विष्णुमात्मान सच्चिदानन्दलक्षितं ।
गुरुं सर्व्वज्ञविश्वेश मायया धृतविग्रहं ॥ १ ॥
विश्वेश्वरसरस्वत्या क्रियते वेदमामत ।
यत परमहंसस्य धर्म्माणामथ सङ्ग्रह ॥ २ ॥

End. न रक्तमुल्बणं वासो न नीलञ्च प्रशस्यते ।
मलाक्तञ्च दशाहीनं वर्जयेदम्बरं यतिः ॥

Colophon. इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकविश्वेश्वरसरस्वतीसङ्ग्रथिते यतिधर्मसमुच्चये निवृत्तिधर्मानुष्ठानाचारः सम्पूर्णः (समाप्तः) । शुभं भवतु ॥

विषयः । श्रुतिस्मृतिपुराणप्रमाणानि संगृह्य यतेः परमहंसस्य धर्मसमुच्चयनिरूपणं ।

No. 1757. तत्त्वयाथार्थ्यदीपनं ।

Substance, country-made paper, 10¾ × 5 inches. Folia, 14. Lines, 12 on a page. Extent, 434 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Tattva-yáthárthya-dípana. A commentary on the Tattvasamása. It comprises a summary of the leading doctrines of the S'áñkhya system of Philosophy. By Bhává Gaṇes'a Dikshita, son of Bhává Vis'vanátha, and pupil of Vijñána Bhikshu. Hall's *Contributions*, p. 4.

Beginning. पुरुषः स जयत्याद्यः प्रकृतिः सा जयत्यजा ।
याभ्यां संसृत्य सृज्यन्तेऽनन्तब्रह्माण्डकोटयः ॥ १ ॥
कपिलासुरिपञ्चशिखान् गुरून् विज्ञानाचार्य्यवर्य्यांश्च ।
प्रणमामि बुद्धिहृद्धौ सिद्धौ वा सर्व्वकार्य्याणां ॥ २ ॥
समाससूत्राण्यालम्ब्य व्याख्यां पञ्चशिखस्य च ।
भावागणेशः कुरुते तत्त्वयाथार्थ्यदीपनं ॥ ३ ॥

End. पुरुषार्थबुभूत्सूनां बोधायैव मयेरितं ।
तेभ्यः समर्पितञ्चैतत् तेनापि प्रीयतां हरिः ॥

Colophon. इति श्रीभावागणेशकृतं तत्त्वयाथार्थ्यदीपनं समाप्तं ॥

विषयः । अत्र प्रथमं साङ्ख्यगतसिद्धमूलप्रकृतिनिरूपणं । ततो बुद्धितत्त्वनिरूपणं । ततः अहङ्कारनिरूपणं । ततः पञ्चतन्मात्रानिरूपनं । तत एकादशेन्द्रिय-पञ्चमहाभूतात्मकषोड़शविकारनिरूपणं । ततः पुरुषनिरूपणं । ततस्त्रैगुण्यनिरूपणं । ततः सृष्टिनिरूपणं । ततः प्राकृतिक-वैकारिक-दाक्षिणरूपबन्धत्रयनिरूपणं । ततो मोक्षत्रयनिरूपणं । ततः प्रत्यक्षानुमानशब्दात्मकप्रमाणत्रयनिरूपणं । तत आध्यात्मिक-आधिभौतिक-आधिदैविकदुःखत्रयनिरूपणं ॥

6, Do. of wearing garlands of Rudraksha seeds 7, Rules for repeating the Pranava 8, Religious duties of the four castes 9, Characteristics of the Yogas 10, A story of Sanka 11, *Praise of saints.* 12, A story illustrating the merits of offerings to Siva

Beginning. श्रीमत्कैलासमागम्य वशिष्ठो वेदवित्मुनि ।
तपश्चचार सत्कर्म्मनिरतो नियतेन्द्रिय ॥ १ ॥
दिव्य वर्षसहस्रन्तु वायुभक्षोऽग्निमध्यग ।
श्रीमत्पञ्चाक्षर साक्षाज्जपन्नग्निसमप्रभम् ॥ २ ॥
सर्व्वपापहर पुण्य प्रणवेन षडक्षर ।
जजाप शङ्करं द्रष्टु वाञ्छया मुनिसत्तम ॥ ३ ॥
तत प्रसन्नो भगवानम्बया सह शङ्कर ।
विद्युज्ज्योति स्वरूपेण पुरतोऽस्य प्रकाशित ॥ ४ ॥

End. यत्प्रसादेन विज्ञान यथावज्जायते नृणा ।
त वन्दे षण्मुख देव ज्ञानशक्तिधरं पर ॥ ५५ ॥
यस्य प्रसादलेशस्य लवलेशलवेन तु ।
सर्व्वसिद्धिरयत्नेन त नमामि विनायक ॥ ५६ ॥

Colophon इति श्रीउपपुराणे वाशिष्ठलैङ्गे द्वादशोऽध्याय ॥ १२ ॥ सङ्ख्या १०० ।

विषय । अत्र १–मे, वशिष्ठशिवसंवाद । २–ये मायाया जगत्कारणत्वकथन । ३–ये, शिवस्यैव परमतत्त्वरूपताकथन । ४–र्थे, पञ्चदशसु तिथिषु शिवपूजाया फलकथनं । ५–मे, भस्मधारणफल । ६–ठे, रुद्राक्षधारणफल । ७–मे, प्रणवजपनियमादिकथनं । ८–मे, ब्राह्मण क्षत्रिय वैश्य शूद्रादीनां धर्म्मकथन । ९–मे, युगधर्म्मकथन । १०–मे, भिक्षापर्य्यटनव्याजेन शङ्कर्षकमुनिधर्मोपदेशवृत्तान्त । ११–शे, कोभिर्मुनिभिर्म्मद्मप्रबोधनादिकथनं । १२–शे, सभार्य्यैद्यपलस्य शिवप्रसादेन पुनरैश्वर्य्यप्राप्तिवृत्तान्तं ॥

No 1760 आगमतत्त्वमङ्कुर, द्वितीयपरिच्छेदमात्र ।

Substance, country made paper, 12½ × 4½ inches Folia, 16 Lines, 12 on a page Extent 900 slokas Character, Nágara Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old Prose and verse Correct

A'gamatattva-saṅgraha. A compilation of the three leading doctrines of the Tantra system, including rites, adoration and knowledge. By Kes'ava Vis'varupa,—an inhabitant of the bank of the Tuṅgabhadrá River.

Beginning. प्रणम्य सर्व्वात्मसयी सर्वेश्वरी गुरुच सर्व्वान् विदुष कृताञ्जलिः ।
द्वितीयभागं प्रकरोमि मेयप्रकाशक ह्यागमतत्त्वसङ्ग्रहे ॥ १ ॥
प्रथमपरिच्छेदे ह्यागमानां प्रामाण्यं निर्व्वाहितं । सम्प्रत्यागमप्रमेयतत्त्वं सङ्ग्रहेण विविच्यते ॥

End. एतेन त्रिपुरां वा श्रीयतां सर्व्वेश्वरी परा संवित् ।
श्रुतिरागमश्च यस्या नित्यमितश्चापि चोच्छ्रितं ॥ १० ॥

Colophon. इति श्रीतुङ्गभद्रोपकूलवसतिविश्वरूपोपाध्यकेशवकृतावागमतत्त्वसङ्ग्रहे द्वितीय परिच्छेदः । समाप्तो ग्रन्थ ॥

विषय । अत्र तन्त्रे काण्डत्रयेण निरूपितकर्म्मोपासनाज्ञानानां प्रत्येकस्वरूपनिरूपणं ।

No 1761. अद्वैतब्रह्मविद्यापद्धतिः ।

Substance, country-made paper, 13 × 5 inches Folia, 23. Lines, 15 on a page. Extent 730 s'lokas Character, Nágara Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse Incorrect

Advaita-brahmavidyá-paddhati An attempt to interpret the adualistic theory in connexion with the supreme divinity of Mahádeva, and to support the S'aiva system of faith By Gopalás rama-rúpa Nandis'vara A'chárya.

Beginning. सकलसुरगुरुर्यः शङ्करादो महेशो गणपतिजनको य षण्मुखस्याङ्गजो यः ।
निखिलजननकर्त्री यस्य शक्तिर्द्युमा त विनतकरणशङ्कुचिन्तय विश्ववन्द्यं ॥ १ ॥
निखिलसुरगणाग्र्यो । यश्च नन्दीश्वराख्यो विविधसुतपसा यः श्रीशिलादेन लब्ध ।
समुनिगणनमस्यो दुर्जयो दैवसङ्घैः स्वजनहितकर त वन्दित वन्दे गणाग्र्यं ॥ २ ॥

End. षड्ध्यायीमिमां यस्तु शिवप्रीतिकरी शुभां ।
पठेद्वि शृणुयाद्वापि यथेष्ट फलमाप्नुयात् ॥ ७७ ॥
अनेन कृपया शिष्य प्रशिष्य मतमारयत् ।
यः शम्भो परमो भक्तसदात्मा त प्रणौम्यह ॥ ७८ ॥

Colophon. इति श्रीमद्गोपालाश्रमरूपनन्दीश्वराचार्योपदिष्टाद्वैतब्रह्मविद्यापद्धतौ षष्ठोऽध्यायः,
समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

विषयः । अत्र शिवस्यैव परमतत्त्वरूपताकथनं । शैवीविद्यानिरूपणं, शिव एवोपास्य इति
कथनञ्च ।

No 1762. ज्योतिःशास्त्रसमुच्चयः ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{4} \times 5\frac{1}{2}$ inches Folia, 126 Lines, 10 on a page Extent, 2,814 s'lokas. Character, Nágara Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old. Prose and verse Incorrect.

Jyotih-s'ástra-samuchchaya A compilation on civil astronomy and astrology. By Nanda Pandita. The author was a great Smṛti scholar, and compiled several works on the subject. The work under notice is one of several treatises bearing the generic name of *Samuchchaya*, and is designed to afford full information on the selection of proper days for the performance of civil rites.

Beginning. ॐ श्रीमान् सहस्रकिरणः श्रियमातनोतु युष्माकमभ्यधिकमानतिमात्रलभ्यः ।
मुक्तिं मुमुक्षुरधिगच्छति य प्रसाद्य भक्त्या विभूतिमतुलामपि भुक्तिकामः ॥
ॐ अथ ज्योतिःशास्त्रसमुच्चय तत्र प्रथमं प्रभवादिवर्षविचारः ।

End श्रीनारायणपादपङ्कजनतिप्राप्तप्रबोधोदये
वेदानङ्गयुतान् सभारतखिलान् साहित्यकाव्यान्वितान् ।
मीमांसेश्वरसाङ्ख्यबोधमखिलं चार्व्वाकजैनाभिध
यन्यं यो व्यवोत् स पण्डितकवि श्रीदेवशर्म्माऽभवत् ॥
तस्य श्रीशितिकण्ठभक्तिनिरतो नन्दाभिधोऽभूत् सुतो
विन्दा देवपदारविन्दशरणा यस्य प्रसिद्धा प्रसू ।
सोऽयं नातिलघुं न विस्तृततरं ज्योतिर्विदां सेवको
ज्योतिःशास्त्रसमुच्चय व्यरचयद्विद्योघसम्प्रार्थितं ॥
विन्ध्यस्य यदभिन्न भिवराशीवनेचं भवजलधिवहित्रं दानवानामभित्रं ।
विषधररिपुपत्रं देवकीशौरिपुत्र गदनतरचरित्रं नौमि मायाविचित्रं ॥

Colophon. इति श्रीपण्डितनन्दविरचितो ज्योतिःशास्त्रसमुच्चयः समाप्तः ।

विषय । अथ प्रथमं प्रभवादिषष्टिसंवत्सरविचारः । ततः अयनविचारः । अधिमास-विचारः । तिथिविचारः । वारविचारः । नक्षत्रविचारः । उपयोगविचारः । विष्कम्भादियोगविचारः । करणविचारः । भद्राविचारः । चन्द्रविचारः । करणप्रस्तारः । ताराविचारः । ताराप्रस्तारः । मुहूर्त्तविचारः । लग्नविचारः । गोचरविचारः । राजाभिषेकविचारः । वस्त्रादिपरिधानविचारः । व्रतारम्भः । विद्यारम्भः । धनुर्विद्यारम्भः । नृत्यगीतप्रारम्भः । अनध्यायः । दोमादि-नक्षत्राणि । वेतालादिसाधन । अभिचारकृत्य । धर्मारम्भ । सेवानक्षत्राणि । मवारम्भ । क्षौरविचारः । चूडाकर्म्म । अन्नप्राशनं । कर्णवेधनं । पुंसवन । नामकरण । सूर्य्येन्दुदर्शनिष्क्रमाणि । अग्न्याधान । श्रावणीविचारः । जला-रम्भनक्षत्राणि । वृक्षरोपणं । गजकार्य्यनक्षत्राणि । गोनक्षत्राणि । क्रयविक्र-यादिनक्षत्राणि । सन्धिनक्षत्राणि । हलनक्षत्राणि । पञ्चकविचारः । सर्प-दंशनक्षत्राणि । रोगनिवृत्तिलक्षणानि । रोगमुक्तस्नाननक्षत्राणि । यात्राविधानं । दिकसाधनं । उपनयनं । विवाहनिर्णयः । द्विरागमनं । वास्तुविचारः । गृह-प्रवेशादिविधि । देवादिप्रतिष्ठा । सङ्क्रान्तिनिर्णयः । मूलविचारः । मूलाश्लेष-गण्डान्तशान्ति । गण्डान्तविचारः । ज्येष्ठाजातनिर्णयः । ज्येष्ठाविचारः । अग-स्त्योदयविचारः । संवत्सरपुरुषलक्षणं । सद्यजातकाध्याय । सद्योवर्षणाध्यायः । रविवर्षफलं । चन्द्रवर्षफल । भौमवर्षफलं । बुधवर्षफल । जीववर्षफल । शुक्रवर्षफलं । शनिवर्षफलं । मासफल । ग्रहणविचार । केतुलक्षणं । पिटक-विचारः । अङ्गस्फुरणविचारः । शनिचक्रं । प्रकीर्णकं । रोहिणीयोगः । पल्ली-विचारः । पल्लीसरटशान्तिविधानं । संवत्सरमाहात्म्य । अश्वदर्शनफलं । अशुभदर्शनप्रतीकार ॥

No. 1763. मानसोल्लासः, मानसोल्लासवृत्तान्ताख्यटीकासहितः ।

Substance, country-made paper, *13 × 6 inches*. *Folia*, *41* *Lines*, *14* on a page. Extent, 2,700 s'lokas Character, Nagara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old. Prose and verse. Correct

Mánasollása and *Mánasollása-vrittánta*. The first is a metrical commentary on a poem of ten stanzas by S'añkara Ácháryа, in praise of *Dakshinámúrti*, *a form of Durgá*; *the second is a* prose gloss

on the commentary The first is by Vis'ves'vara *alias* Vis'varúpa Achárya, a pupil of Saṅkara Achárya, the second is by Ráma Tírtha, a hermit of his school

Beginning (टी॰)। श्रीदक्षिणामर्त्यवटद्रुमतटे योगासनस्थं प्रभुं
प्रत्यक् तत्त्वबुभुत्सु प्रतिदिशं प्रोद्वीक्षमाणागतं ।
मुद्रां तर्कमयीं दधानममलं कर्पूरगौरं शिवं
ध्यायन् कल्पये स्फुरत्तनिशं श्रीदक्षिणामूर्त्तिकं ॥ १ ॥
नत्वाथ शङ्कराचार्य्यमुख्यान् सर्व्वान् गरीयसः ।
मानसोल्लासवृत्तान्तं वर्णयामि यथामति ॥ २ ॥
इह हि भाष्यकारः श्रीमच्छङ्कराचार्य्यनामा मन्दमतीनप्यजिज्ञासूननुगृहीतुं दक्षिणामूर्त्तिस्तवव्याजेन समस्तवेदान्तार्थं स्तवसमाविचकार, इममपि तदर्थं तच्छिष्येण विश्वरूपाचार्य्येण सुरेश्वरापरनाम्ना तत्पद्यप्रबन्धार्थतत्त्वं तात्पर्य्यतो मानसोल्लासनाम्ना वार्त्तिकात्मना पद्यसन्दर्भेणाविष्कृतमिमं ग्रन्थं यथाशक्ति विवृणोमि । तत्र शिष्याचारपरिपालनाय कृतं मङ्गलाचरणं द्योतयत्यथमाद्य श्लोकः मङ्गलमिति । १ ।

(मू॰)। मङ्गलं दिशतु मे विनायको मङ्गलं दिशतु मे सरस्वती ।
मङ्गलं दिशतु मे महेश्वरो मङ्गलं दिशतु मे महेश्वरी ॥ १ ॥
आत्मलाभात् परो लाभो नास्तीति मुनयो विदुः ।
तल्लाभार्थं कविः स्तौति स्वात्मानं परमेश्वरं ॥ २ ॥
स्वेच्छया सृष्टमाविश्य विश्वं यो मनसि स्थितः ।
स्तोत्रेण स्तूयते तेन स एव परमेश्वरः ॥ ३ ॥
अस्ति प्रकाशत इति व्यवहारः प्रवर्त्तते ।
तच्चास्तित्वं प्रकाशित्वं कस्मिन्नर्थे व्यवस्थितं ॥ ४ ॥
किन्त्वेषु तेषु भावेषु किंवा सर्व्वात्मनीश्वरे ।
ईश्वरत्वञ्च जीवत्वं सर्व्वात्मत्वञ्च कीदृशं ॥ ५ ॥
जानीयात्तत् कथं जीवः किं तज्ज्ञानस्य साधनं ।
ज्ञानात्तस्य फलं किं स्यादेकत्वञ्च कथं भवेत् ॥ ६ ॥
सर्व्वज्ञः सर्व्वकर्त्ता च कथं जीवो भविष्यति ।
शिष्यं प्रतीत्थं पृच्छन्तं वक्तुं प्रारभते गुरुः ॥ ७ ॥
विश्वं दर्पणदृश्यमाननगरीतुल्यं निजान्तर्गतं
पश्यन्नात्मनि मायया बहिरिवोद्भूतं यथा निद्रया ।

य· साचात् कुरुते प्रबोधसमये स्वात्मानमेवाद्वयं
तस्मै श्रीगुरुमूर्त्तये नम इदं श्रीदक्षिणामूर्त्तये ॥ ८ ॥

End. (मू॰)। प्रकाशात्मिकया शक्त्या प्रकाशप्रभवाकर· ।
प्रकाशयति यो विश्वं प्रकाशोऽसौ प्रकाशता ॥ १४ ॥

Colophon इति श्रीदक्षिणामूर्त्तिस्तोत्रार्थप्रतिपादके ।
प्रबन्धे मानसोल्लासे दशमोल्लाससङ्ग्रह ॥ १० ॥

(टी)। इति श्रीमानसोल्लासप्रबन्धोऽयं यथा मति ।
व्याख्यातो रामतीर्थेन गुरुदेवप्रसादत ॥
अनेन भगवान् श्रीमद्दक्षिणामूर्त्तिरीश्वर ।
गुर्व्वात्मा प्रीयतां नित्यं तत्त्वज्ञानप्रद मता ॥
इति श्रीदक्षिणामूर्त्तिस्तोत्रव्याख्याप्रबन्धमानसोल्लासवृत्तान्तविलास सम्पूर्ण ॥

विषय । श्रीमच्छङ्कराचार्य्येण समस्तवेदान्तार्थरहस्यमाविष्कर्त्तुं श्रीमद्दक्षिणामूर्त्तिस्तोत्रव्याजेन यानि दशपद्यानि आविष्कृतानि तेषां दशपद्यानां श्रीमच्छङ्कराचार्य्यशिष्येण विश्वरूपाचार्य्येण सुरेश्वरापरनाम्ना अनेन मानसोल्लासग्रन्थेन तात्पर्य्याविष्करणं ।

No 1764. कण्टकोद्धार ।

Substance, palm leaf, 11 × 1 inches Folia, 120 Lines, 5 on a page. Extent, 3,036 s'lokas Character, Maithili Date L S 431=A D 1537. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. *Prose* Correct.

Kantakoddhára A gloss on the *Pratyaksha Chintámanyaloka* of Jayadeva Mis'ra. By Madhusúdana Thakkura. (*Vide ante*, I, p 298)

Beginning मधुसूदनसद्युक्तिसमुद्धारितकण्टका ।
आलोकव्यक्तमार्गेण मणि ग्टह्णन्तु धीधना ॥
विशयविभागोपयोगिसामान्यलक्षणं प्रमाणस्य सूचयति । एवमिति मूल । यद्यपि करणत्वं व्यापारवत् कारणत्वमिति शरीरात्मप्राणालोकविषयादिषु चातिव्याप्ति ।
इत्यादि ।

End तदवच्छेदकविद्यमानसम्बन्धप्रतियोगित्वमित्यवधानत्वं सुगममितिवत् ।

Colophon महामहोपाध्यायठक्कुरश्रीमधुसूदनकृतकण्टकोद्धारे प्रत्यक्षखण्डं परिपूर्णं ।

* * * * * * * * * * * * * * *

चक्रे रामकनीयसोऽवनिपतेः श्रीताम्बुनन्दासुधा

चक्रे फाल्गुनमासभीरविदिने गङ्गागणशर्मकं ।

विषय । जयदेवमिश्रकृतप्रत्यक्षचिन्तामण्यालोकस्य व्याख्यान ।

No 1765 न्यायकौस्तुभ ।

Substance country made paper 9 × 4 inches Folia 136 Lines 12 on a page Extent 4 185 s'lokas Character Nagara Date ? Place of deposit, Calcutta Government of India Appearance, fresh Prose Correct

Nyaya kaustubha A gloss on the Pratyaksha Khanda of the Tattvachintamani of Gangesa By Mahadeva Pandita, son of Mukunda Pandita

Beginning दाक्षायणीरमणसुन्दरपारविन्द ब्रह्मादिभिः सुरवरैरपि सेव्यमान ।

श्रीगौतमं मुनिवरं मणिकारमुख्यान् आन्वीक्षिकीरतबुधांश्च नमामि भक्त्या

मुकुन्दं पितरं नौमि षट्शास्त्रतत्त्वदर्शिनं ।

यत पुण्यपरिपाकेण शास्त्रे गतिरभून्मम ॥

पुरुहूतपुराचित सभायां कवितायां किल कालिदाससम ।

निखिलाखिलशास्त्रविदुरीण शितिकण्ठाभिध सद्गुरु नमामि ॥

मोक्षहेतुप्रमाणादितत्त्वज्ञानाय सद्धियां ।

महादेवेन सुधया क्रियते न्यायकौस्तुभ ॥

End मिथ्यात्वेनासाधारण्येन, पक्ष, स्वारस्यात्विति, मन्दतीत्यपिमलमूल, स्मृत्यैभिरिति विस्तरेण ।

प्रत्यक्षचिन्तामणिमिश्रदीधित्यादिप्रबन्धानवलोक्य भूय ।

महादेवेना वर्णितमत्र सम्यक प्रत्यक्षतत्त्व बहुयुक्तियुक्त ॥

Colophon इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणज्ञश्रीमन्मुकुन्दपण्डित तजपुणतामकरे (?)पनामकमहादेवपण्डितविरचित श्रीन्यायकौस्तुभ प्रत्यक्षकौस्तुभ समाप्तः ।

विषय । तत्त्वचिन्तामण्यन्तर्गतप्रत्यक्षखण्डस्य व्याख्यान ।

Sidhántasundara alias *Goladhyáya* An elementary treatise on astronomical geography By Jnánarája, son of Nága Contents Order of creation, terrestrial sphere shaped like a Kadamba flower floating on vacuity, celestial sphere, situation of the Meru mountain, explanation of the Puránic theory about the earth, refutation of the theory of Bhaskara about attraction, the meridian of Laṅká, location of mountains; duration of the year, distance of the stars from the earth; orbits, circumference of the earth and other spheres, motions of planets, solstitial motions and crossings, ecliptics, circles, astronomical instruments, causes of seasons

Beginning श्रीगणेशाय नमः । भाले यस्य कलानिधिर्मधुमिलद्भृङ्गावली गण्डयोः
कण्ठेऽहिर्विलसत्यमुं पदयुगे गीर्वाण+भोजना ।
अद्यापि त्रिजगत सिद्धचुरभजन्निर्विघ्नसंसिद्धये
श्रीमन्मङ्गलमूर्तिमनघं तन्नौमि भक्तप्रियं ॥
यन्नामाचररश्मिभिस्तनुगतैर्यस्यकला+न् भवेत
भक्तध्वान्तनिशाकरो रुततभासस्वेचरद्धि क्रमात ।
नत्वा तां भुवनेश्वरीमपि गुरून सिद्धान्तसत्सुन्दरं
सुज्ञानन्दकरं करोति चतुर ज्ञानाधिराज स्फुटं ॥
यन्नारदाय गदितं चतुराननेन ज्ञानं ग्रहर्क्षगतिसंस्थितिरूपमग्र्यं ।
शाकल्यसञ्ज्ञमुनिना निखिलं निबद्धं पद्यैस्तदेव विदधामि सवासनं खे ॥
इत्यादि ।

End. इत्थं श्रीमन्नागनामात्मजेन प्रोक्ते तज्ज्ञे ज्ञानराजेन रम्ये ।
ग्रन्थागाराधारभूते प्रभूते गोलाध्याये वर्णनं षड्ऋतूनां ॥

Colophon समाप्तोऽयं गोलाध्यायः सिद्धान्तसुन्दरः । सन् १२९९ । श्रावण ।

विषय । सृष्टिक्रमकीर्तनं । कदम्बकुसुमाकारस्य भूगोलस्य शून्ये अवस्थितिकथन । भचक्रसंस्थानकथनं । मेरुस्थितिनिरूपण । भूरादर्शतलाकारेत्यादिपौराणिकमतवतात्पर्यकथनं । आकृष्टशक्तिश्च मही त्यादिभास्करमतखण्डन । लङ्कायमकोटिसिद्धपुररोमकाणां मस्थितिकथन । पर्वतानां स्थानादिकथन । वर्षनिरूपण । नक्षत्रमण्डलादीनां दूरत्वादिकथन । कक्षादिनिरूपण । पृथ्व्यादीनां परिधिनिरूपण । ग्रहाणां गत्यादिनिरूपण । वेधकनिरूपणमुखेन कोट्यायाम यनप्रकारकीर्तनं । मण्डलवर्णनं । दृक्कथनं । विविधयन्त्रकथन । ऋतूनां कारणकथनादिकञ्च । इति शम् ।

No. 1768. पारस्करगृह्यसूत्रं ।

Substance, country-made paper, 16} × 6 inches. Folia, 38. Lines, 10 on a page. Extent, 710 ślokas. Character, Nágara. Date, Sar, 1923. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect

Páraskara Grihya Sútra. Domestic rites enjoined to the followers of the Mádhyandiní School. By Páraskara. The work is divided into three kándas, and treats of the domestic fire, the sacraments, and sthálipáka.

Beginning. अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्म्म परिसमुह्योपलिप्योल्लिख्योद्धृत्याभ्युक्ष्याग्निमुप-समाधाय दक्षिणतो ब्रह्मासनमास्तीर्य्य प्रणीय परिस्तीर्य्यार्थवदासाद्य पवित्रे कृत्वा प्रोक्षणीः संस्कृत्यार्थवत् प्रोक्ष्य निरुप्याज्यमधिश्रित्य पर्य्यग्नि कुर्य्यात् स्रुवं प्रतप्य सम्मृज्याभ्युक्ष्य पुनः प्रतप्य निदध्यादाज्यमुद्वास्योत्पूयावेक्ष्य प्रोक्षणीश्च पूर्व्ववदुपयमनकुशानादाय समिधोऽभ्याधाय पर्य्युक्ष्य जुहुयादेष एव विधिर्य्यत्र क्वचिद्धोमः ॥

End. आप्यायन्तु मेऽङ्गानि वाक् प्राणश्चक्षुः श्रोत्रं यशो बलं यन्मे श्रुतमधीतं तन्मे मनसि तिष्ठतु तिष्ठतु ॥ १९ ॥

Colophon. इति श्रीगृह्यसूत्रे तृतीयं काण्डं समाप्तं। इति पारस्कराचार्य्यकृतं माध्यन्दिनी-शाखासम्बन्धितं गृह्यसूत्रं समाप्तं। संवत् १९२३ ।

विषयः । माध्यन्दिनीशाखासम्बन्धिगृह्यस्थालीपाककर्म्मनिरूपणं ।

Beginning सत्पक्षप्रसर सता परिमलप्रोद्बोधबद्धोत्सवो
विम्लानो न विमर्दनेऽप्यमृतरसप्रस्यन्दमाध्वीकमुः ।
ईशस्यैव निवेशित पदयुगे भृङ्गायमान भ्रम-
च्चेतो मे रमयत्वविघ्नमनघ न्यायप्रसूनाञ्जलि ॥
स्वर्गापवर्गयोर्मार्गमामनन्ति मनीषिण ।
यदुपास्तिमसावत्र परमात्मा निरूप्यते ॥

End इत्येष नीतिकुसुमाञ्जलिरुज्ज्वलश्रीर्यद्वासयेदपि च दक्षिणवामकौ द्वौ ।
नो वा ततः किममरेशगुरोर्गुरुस्तु प्रीतोऽस्त्वनेन पदपीठसमर्पितेन ॥

Colophon इत्याचार्यश्रीमदुदयनविरचितन्यायकुसुमाञ्जलिप्रकरण समाप्तं ।

विषय । उदयनाचार्यकृतन्यायकुसुमाञ्जलिव्याख्यान ॥

No 1770 हारीतसंहिता, उत्तरार्द्ध ।

Substance, country made paper, 16½ × 5⅝ inches Folia 187 Lines, 12 on a page Extent, 4 503 ślokas Character, Nágara Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old Verse Incorrect

Harita Sanhita A supplement to the system of medicine of Atreya By Hárita Atreya was the oldest medical writer among the Hindus, older than Dhanvantari and Charaka The latter amplified the text of Atreya The text of Harita is exceedingly scarce The codex under notice contains only the chapter on anatomy

Beginning नत्वा शिव सकलतत्त्वकलाभिरूढ ज्ञानार्द्धतैकमकलं परमात्मरूप ।
रोगाधिरागमसन दमन स्मरस्य शम्भ सपापकरभर विगतापरूप ॥
हिमवद्गुरुरे कुले शिखरमध्यविनिविष्टे । नानारत्नमयाकीर्णे नगतादपि शोभन ॥
तत्रस्थ तपसा यस्तं सदनादित्यतेजस । शुद्धस्फटिकसङ्काश भूतिभूषितविग्रहं ॥
जटामुकुटशोभेन वामित शुभकुण्डल ।
चात्रेय ब्रह्मविदोन् राजिर्तं तपसा वने ॥
पप्रच्छ शिष्या हारीत सर्वज्ञानमिदं महत ।
भगवन्तं गुणाधारं चायुर्वेदविदांवर ॥
विनयावविनीता हि प्रच्छामि मुनिपुङ्गव ।
कथं रोगसमुत्पत्तिस्तस्या शासन कथं ॥

End तस्माद् यत्नेन मद्वैद्यै सादरार्द्रसमानसै ।
 अचयित्वा तु सन्ध्यान तदा स्यात सुखसम्पद् ॥

Colophon इति श्रीमद्वार्षेयात्रेयभाषितहारीतोत्तर शरीराध्याय समाप्त ।

विषय । रोगाणां लक्षण चिकित्सा च ।

No 1771 सिद्धान्तकौमुदीगूढफक्किकाप्रकाश ।

Substance country made paper 11¾ × 6 inches Folia 314 Lines 8 on a page Extent 7,050 slokas Character Nagara Date ? Place of deposit Calcutta Government of India Appearance old Prose In correct

Siddhanta kaumudi gudha phakkika prakasa, alias *Gudha phakki ka prakasa* A commentary on the Siddhánta kaumudi of Bhattoji Dikshita By Indradatta Upadhyaya The work refers to the portion extending from Sandhi to Kridanta

Beginning यथास्य शास्त्रकस्ताल्कि हरि हृदयपङ्कजे ।
 सिद्धान्तकौमुदीगूढफक्किकार्थं प्रकाश्यते ॥
 सर्वशास्त्रसमो यो वै याकरणकेशरी ।
 उपाध्यायपनामेन्द्रदत्तस्यैवा इति ++ ।

End. इन्द्रदत्तेन विदुषा कृतायं यक्नुता मुदा ।
 श्रीहरय प्रियताम्नेन भगवान् भक्तवत्सल ॥

Colophon इति श्रीमदुपाध्यायेन्द्रदत्तकृते सिद्धान्तकौमुदीगूढफक्किकाप्रकाश कृदन्तं समाप्तं ।

विषय । सिद्धान्तकौमुद्या सन्धिप्रकरणादि कृदन्तप्रकरणपर्यन्तस्य व्याख्यानं ।

Yanluganta Siromani A gloss on a portion of Siromani's commentary on the Sabda khanda of Gangesa By Seshakrishna Pandit The portion refers to the effect of certain grammatical affixes

Beginning नतदेवगिर सान्द्रिमकरन्दाह्लिताङ्घये । वागीशद्वयमतये विघ्ननाशाय ते नमः ॥ यङोऽश्चि च । अजितिप्रत्ययो यङ्घात न प्रत्याहार तथा सत्यनीत्येवावध्यन् यङन्तादन्यत्राचोऽसम्भवादिति हरदत्त ।

End श्रीभाग्यप्रमुखमहार्णवावगाहाशक्तोऽस्य मणिरसो हृदा निधाय । चन्नाथ यद्करच(?) पुरस्तात प्रागल्भ्य पितृचरणप्रमादयोगात ॥

Colophon इति श्रीशेषकृष्णपण्डितविरचितो यङलुगन्तशिरोमणि समाप्त ॥

विषय । यङलुगन्तधातुप्रकरण ।

No 1773 पितृभक्तितरङ्गिणी ।

Substance, country made paper, 11 × 4 inches Folia, 84 Lines, 11 on a page Extent, 1 890 slokas Character, Nagara Date, Sm 1630 Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old Prose. Correct

Pitribhakti-tarangini, alias *Sraddha Kalpa* On the religious duties due by a son to a father, or directions for the performance of the funeral and the various offerings of water and cake to the close of the first year after the death of a parent By Váchaspati Sarma The work was compiled under the orders and by a court pandit, of Mahárájádhiraja Rámabhadra, son of Rupanáráyana, and grandson of Harináráyana, of Mithilá

Beginning प्रणम्य वासुदेवाय तन्यते सर्वदर्शिनी । श्रीवाचस्पतिधीरेण पितृभक्तितरङ्गिणी ॥

End मता माह्मणा यजमान एकादशमासान पाजयन्तु भोजयेत ॥ इति कन्दोमप्रयोग समाप्त ॥

Colophon इति श्रीमहाराजाधिराजश्रीहरिनारायणात्मजश्रीरूपनारायणपदश्रीमत्सम सिद्धिलाभप्रधानश्रीरामभद्रचरणादिष्टेन परिषदा श्रीवाचस्पतिशर्मणा विरचितायं श्राद्धकल्प परिपूर्ण ॥

विषय । पुत्रकर्तव्यपित्रोर्ध्वदेहिकक्रियादिमपिण्डीकरणान्तक्रियानिरूपणं ।

No 1775 प्रयोगदर्पण ।

Substance, country made paper 13 × 4¾ inches Folia, 10? Lines 11 on a page Extent 3700 s'lokas Character, Nagara Date, Sm. 1884 Place of deposit Calcutta, Government of India Appearance, old. Prose and verse. Incorrect

Prayoga darpana Directions for the performance of domestic duties and sacraments. By Padmanâbha Dikshita, son of Gopala by Parvati, grandson of Nárayana, and pupil of Sitikantha Contents S ráddha performed before a marriage for the gratification of the manes The tying of the crown locl Necessity of worshipping Ganes a before commencing a domestic rite The adoration of the *Matrikas*, or the eight primary mothers The sacraments from conception to birth. Special rites to be performed in the event of a child being born under inauspicious conjunctions Do for accidents during accouchement. Do for the birth of twins Do for birth with face presentation Sacrament of naming Rules for placing a child on a bedstead. Do for nursing Sacraments from the first eating of rice to marriage

Beginning यो वन्द्यस्त्रिदशै सदैव यमिना ध्येय सदा योगिना
या विघ्नौघविनाशनेऽप्यतिदृढो भाग्यप्रद सेविना ।
यो विद्यार्त्तिहरस्तथैव सुखद साहित्यविद्यानिधि-
स्त वन्दे गिरिजात्मज गणपति वाकसिद्धये सर्व्वदा ॥ १ ॥
वन्द श्रीवैष्णवीमूर्त्तिमोहनीं कुलदेवतां ।
प्रचयाथास्तट रम्य निवासपुरवासिनीं ॥ २ ।
श्रीमद्गोपालपितर नारायणपितामह ।
श्रीगुरु शितिकण्ठाख्य पार्व्वतीमेव मातर ॥ ३ ॥
नाम्ना च पद्मनाभस्तु दीक्षित श्रीदयान्वित ।
नानाग्रन्थान समालोक्य विदुषा प्रीतयेतत ॥ ४ ॥
रम्यां नवीनां सुगमां नानावाक्यसुधामयीं ।
प्रयोगदर्पणाख्यां वै चक्रे पद्धतिमुत्तमां ॥ ५ ॥

End विदध्य होममग्निश्च विधिना स गुर्वी पुरीं ।
उद्वहेदन्यया नैव पुत्रपौत्रसमृद्धिमान् ॥ इत्यर्कविवाह ।

Colophon इति श्रीमद्दीक्षितनारायणात्मजगोप सद्धलपद्मनाभविरचित प्रयोगदर्पणाख्ये
चर्दविवाहप्रकरणं समाप्तं ॥

विषय । अथ प्रथमं स्वस्तिवाचनप्रकरणं । तत आभ्युदयिकप्रकरणं । तत आभ्युदयिकश्राद्धदेवतानिर्णयः । तत शिखादन्धनविचारः । ततः सर्वकर्मसाधारणस्नानं गणेशपूजादीनां प्रयोगः । ततो मातृकापूजनं । ततो गर्भाधानादिजातकर्मप्रयोगः । ततो जातस्य बालकस्य अशुभनिमित्तजनितदोषशान्तिप्रयोगः । ततो वैधृतप्रसवशान्तिप्रयोगः । ततो यमलजननशान्तिप्रयोगः । अथोमूलप्रसवशान्तिप्रयोगः । नामकरणप्रयोगः । पर्य्यङ्कारोहणविधिः । दुग्धपानविधिः । अन्नप्राशनचूडाकरणादिविवाहान्तसंस्कारप्रयोगः ॥

No. 1776. सूतसंहिता स्कन्दपुराणीया । सूतसंहितातात्पर्य्यदीपिकाख्यटीकासहिता ।

Substance, country-made paper, 12¾ × 6½ inches. Folia, 401. Lines, 14—15—16—17—18 on a page. Extent, 32,812 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Súta Sañhitá, with a commentary entitled *Tátparya-dípiká* The work professes to be a part of the 5th book or the Nágara Khanda of the Skanda Purána, and comprises, in the codex before me, six khandas, each subdivided into several adhyáyas or chapters. The *first*, containing 8 chapters, describes the origin of all things, sentient or otherwise, from S'iva. The *second*, containing 13 chapters, dwells on the greatness of S'iva. This is the work noticed under No 1747 (*ante* p. 50) but there described as the 'first book.' The *third*, containing 20 chapters, discusses the means of liberation and the acquisition of true knowledge The *fourth*, comprising 12 chapters, treats of the relation of the human to the divine soul, and of the purport of the Upanishads The *fifth*, comprising 9 chapters, discusses the character of *Mukti* or salvation. The *sixth*, comprising 47 chapters, gives an exposition of the fruits of religious rites and sacrifices performed with a view to reward (*kámya*), as daily duties (*nitya*)—and as occasional rites (*naimittika*). The commentary is by Mádhava Acharya

Beginning. (मो॰)। अथ विद्यादिना द्रव्यमध्यात्मनी ब्रह्मणा कर्मे इति द्रष्टव्यं एतयोर्लोकैरुक्तं हरे श्रुत्य पुनरुक्तिर्नोपपद्यते ।

(मू॰)। ऐश्वर्य्यं परमानन्दमनन्तं सत्यचिद्घनं।
आत्मत्वेनैव पश्यन्तं निस्तरङ्गसमुद्रवत्॥ १ ॥
निर्विकल्पं सुसम्पूर्णं सुप्रसन्नं शुचिस्मितं।
भासयन्तं जगत् सर्वं भानुमन्तमिवापरं॥ २ ॥
प्रणम्य मुनयः सूतं दण्डवत् पृथिवीतले।
कृताञ्जलिपुटा भूत्वा तुष्टुवुः परया मुदा॥ ३ ॥

End (मू॰)। इति जनहितमतत्र प्रोच्य देव्या प्रसादात् गुरुगुरुमखिलेशं भक्तिपूर्व्वं प्रणम्य।
मुनिगणमवलोक्य स्वानुभूत्यैव सूतः स्वकपरशिवरूपे लीनबुद्धिर्बभूव॥

Colophon इति श्रीस्कन्दपुराणे सूतसंहितायां यज्ञवैभवखण्डे सप्तचत्वारिंशोऽध्यायः॥

(टी॰)। तत्र विशेषतोऽभिव्यक्ताविल्यर्थं श्रूयते हि या वेद निहितं गुहायां परमे व्योमन्निति।

इति श्रीमत्काशीविलासक्रियाशक्तिपरमभक्तश्रीमत्त्र्यम्बकपादाब्जसेवापरायणेन उपनिषन्मार्गप्रवर्त्तकेन माधवाचार्य्येण विरचितायां सूतसंहितातात्पर्य्यदीपिकायां यज्ञवैभवाख्ये चतुर्थे खण्डे सप्तचत्वारिंशोऽध्यायः।

विषय। चतुःखण्डैरेतद्ग्रन्थस्य षट्खण्डाः सन्ति। एकखण्डे,—षड्भिरध्यायैः शिवात् चेतनाचेतनात्मकजगतः आविर्भावकथनं।
अपरैकखण्डे,—त्रयोदशभिरध्यायैः, शिवमाहात्म्यवर्णनं।
अपरैकखण्डे,—विंशत्यध्यायैः, मोक्षसाधनज्ञानोपायनिरूपणं।
अपरैकखण्डे,—द्वादशभिरध्यायैः, जीवब्रह्मणोरेकत्वज्ञानस्य मुक्तिसाधनत्वं सर्व्वासामुपनिषदामभिमतमिति दर्शयितुं ऐतरेयकतैत्तिरीयकादिसमस्तोपनिषद्वाक्यार्थेन प्रतिपादिकायाः ब्रह्मगीतायाः कथनं।
अपरैकखण्डे,—नवभिरध्यायैः, सूतगीतानिरूपणं।
अपरैकखण्डे,—सप्तचत्वारिंशदध्यायैः काम्यनित्यनैमित्तिकाद्यनेकविधविभक्तस्य यज्ञकर्म्मणः फलवैलक्षण्यादिनिरूपणं॥

No 1777 शिवगीता, पद्मपुराणोत्तरखण्डीया, सुबोधिन्याख्य-टीकासहिता।

Substance country made paper 11 × 7½ inches Folia 72 Lines 17 on a page Extent, 1200 slokas Character Nágara Date, Sm 1873 Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old. Prose and verse Incorrect

S'iva Gítá, with a commentary entitled *Subodhiní*. On the divinity of Siva. The commentary is by Apyají Bhatta, of Vírapura, pupil of Jñánánanda. Contents: I. The importance of faith in S'iva. II. Dispassion. III. Initiation in the mantra of Virajá. IV. The *manifestations of S'iva.* V. *The gift of the Maháṕásupat weapon by* S'iva to Ráma. VI. The embellishments of S'iva. VII. S'iva imparts to Ráma a knowledge of his (S'iva's) pervading the universe. VIII. *Origin of the human body.* IX. *The philosophy of corporation.* X. Ditto of the soul. XI. The rise and fall of the soul. XII Adoration. XIII. Varieties of Mukti. XIV. The origin of the five ceremonies of the soul XV. Bhakti Yoga. XVI. *Persons for whom the work* is designed The colophon describes the work to be a part of the Uttara Khanda of the Padma Purána, but a different codex with a similar beginning has a colophon in which the work *is described to* be a part of the Matsya Purána, *ante* IV, p. 84.

Beginning. (टी॰)। यस्मिन् जातानि भूतानि प्रोतानि च जगत्यतो।
यच सर्व्वान्तरो गीतासुबोधिन्या मुदेऽस्तु नः ॥ १ ॥
अप्याजीभट्टो मेधावी वसन् वीरपुराभिधे।
ज्ञानानन्देन गुरुणा प्रेरितस्तस्य वै मुदे ॥ २ ॥
विरचितं शिवगीताव्याख्यानेति सुविबोधिनी।
मुदे विदग्धकोराणां चन्द्रिका सुविबोधिनी ॥ ३ ॥
(मू॰)। सूत उवाच। अथातः सम्प्रवक्ष्यामि शुद्धकैवल्यमुक्तिद।
अनुग्रहान्महेशस्य भवदुःखस्य भेषज ॥ १ ॥
न कर्म्मणामनुष्ठानैर्न दानैस्तपसापि वा।
कैवल्यं लभते मर्त्यः किन्तु ज्ञानेन केवलं ॥ २ ॥
रामाय दण्डकारण्ये पार्व्वतीपतिना पुरा।
या प्रोक्ता शिवगीताख्या गुह्याद् गुह्यतमा हि सा ॥ ३ ॥
यस्याः श्रवणमात्रेण नृणां मुक्तिर्ध्रुवं भवेत्।
पुरा सनत्कुमाराय स्कन्देनाभिहिता हि सा ॥ ४ ॥
सनत्कुमारः प्रोवाच व्यासाय मुनिसत्तमा।
मह्यं कृपातिरेकेण प्रददौ बादरायणः ॥ ५ ॥

End. (मू॰)। इत्युक्त्वा प्रययु सर्व्वे साय सन्ध्यामुपासितु।
कृतवन्तः सूतपुत्रं मे सम्पूज्य गोमतीतटे ॥ ८५ ॥

Colophon इति श्रीपद्मपुराणे उपरिभागे शिवगीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीशिवराघवसंवादे शिवगीताधिकारिनिरूपणं नाम षोडशोऽध्यायः ॥ १६ ॥

(टी०)। यतनोच्छिवगीतापनिषद्बोधसुचन्द्रिका।

अप्याजीभट्ट प्रियतां ज्ञानानन्दोऽनया गुरुः ॥

इति श्रीशिवगीताटीकायां अप्याजीभट्टविरचितायां सुबोधिन्यां षोडशोऽध्यायः।

विषय। अत्र षोडश अध्यायाः सन्ति। तत्र १ मे,—शिवभक्त्युत्कर्षकथनं। २ ये,—वैराग्योपदेशः। ३ ये,—विरजादीक्षानिरूपणं। ४ र्थे,—शिवप्रादुर्भावः। ५ मे,—रामाय शिवेन सद्यःपाशुपतनामकास्त्रदानदृष्टान्तं। ६ ष्ठे,—शिवविभूतियोगनिरूपणं। ७ मे,—रामे शिवेनात्मनो विश्वरूपतादर्शनं। ८ मे,—शरीरोत्पत्तिकथनं। ९ मे,—देहस्वरूपनिर्णयः। १० मे,—जीवस्वरूपकथनं। ११ शे,—जीवगत्यागतिनिरूपणं। १२ शे,—उपासनाविधिः। १३ शे,—मुक्तिभेदनिरूपणं। १४ शे,—पञ्चकोशोपपादनं। १५ शे,—भक्तियोगनिरूपणं। १६ शे, शिवगीताधिकारिनिरूपणं॥

No 1778 श्राद्धेन्दुः।

Substance, country made paper, 13 × 5 inches Folia, 44 Lines, 10 on a page Extent, 1,300 s'lokas Character, Nágara Date, Sm 1845 Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old Prose and verse Incorrect

S'raddhendu A dissertation on the nature of S'ráddha, and the mode of performing it during the new moon Anonymous

Beginning अथ श्राद्धं निरूप्यते श्रद्धया ब्राह्मणेभ्यो यत् पितृनुद्दिश्य दीयते तच्छ्राद्धमित्याहुः।

End विष्णुं स्मृत्वा कर्मैतदर्पणं कुर्य्यादिति सङ्क्षेपः। इति दर्शश्राद्धप्रयोगः।

Colophon इति श्राद्धेन्दुः समाप्तः।

विषय। श्राद्धपदार्थनिरूपणं। दर्शश्राद्धप्रयोगकथनञ्च॥

No. 1779. आचारचन्द्रोदयः ।

Substance, country-made paper, 13½ × 7¼ inches. Folia, 283. Lines, 16 on a page. Extent, 4,500 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1869. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse Incorrect.

A'chára-chandrodaya. A digest of the diurnal duties of the faithful. By Mahes'a Kavi, pupil of Purushottama of Mithilá, and disciple of Vitthala. The work is divided into eight books, of which the *first* treats of the duties at dawn, immediately after rising from bed. The *second*, the study of the Vedas and the collection of materials for religious rites. The *third*, earning of livelihood for the maintenance of the family, and the duties of faithful women. The *fourth*, of midday duties. The *fifth*, of the five daily sacrifices, including the midday meal. The *sixth*, of duties after the midday meal, and of the nature of food. The *seventh*, of hearing of the Puránas. The *eighth*, of nocturnal duties.

Beginning. गोपीवल्लभवल्लभं गुरुतमं दीक्षागुरुं विट्ठलं
वन्देऽहं पुरुषोत्तमं कविवरं विद्यागुरुं मैथिलं ।
यत्पादाम्बुजसेवया धनितरां श्रीकृष्णसेवारति-
र्मेऽचीमरस्तु सदा सभासु विदुषां विद्याविलासोदयः ॥ १ ॥
विश्वं यत् कुरुते बिभर्त्ति हरते शैलूषवत् प्रत्यहं
यच्छ्वासप्रभवास्तुवन्ति निगमाः साङ्गाः सशास्त्रागमाः ।
संसारार्णवतारणाय जगतां यन्नाम नौका दृढा
तद्वन्दे सहजप्रकाशममलं चैतन्यरूपं महः ॥ २ ॥
ध्रात्वा गोकुलमर्दितं मघवता विश्रापयन् भूधरं
धत्वा वामकरे करीव कमलं योऽपादपाशाद् व्रजं ।
गुञ्जाहारमयूरमौलिमुरलीपीताम्बरालङ्कृतो
गोपीलोचनचुम्बितो विजयते गोपालचूडामणिः ॥ ३ ॥
यस्यैरावति रोधसीह नगरं विद्वज्जनालङ्कृतं
धर्म्मश्रीसदनं विटङ्कविलसत् प्रासादमालाञ्चितं ।
कृत्याकृत्यविधाननित्यनियतैर्वंशोद्भवैः सेवितं
मायाशाखपुरं पुरन्दरपुरीसम्पत्पदं पश्चिमे ॥ ४ ॥

सेवा यस्य गुरौ हरौ च निरता धर्म्मेषु कार्य्येष्वधी-
स्तर्के वादमतिर्गजेषु च मदः मारीषु मारोन्नयः ।
बन्धो वेणिषु मानतापनपथे स्नेहश्चयो दीपके
द्वारे देवगृहस्य दण्डघटना संदृश्यते नान्यतः ॥ ५ ॥
तस्मिन् राजसभासु लब्धविभव कालू कवीनां प्रियो
ह्यासीदुत्पलवंशपङ्कजरवीराजन्यचूडामणिः ।
येनादायि हिरण्यमन्नमचला गावः सवत्सा हरेः
प्रीत्यै विप्रवरेषु बन्धुजनतावर्गेषु गानर्द्धय. ॥ ६ ॥
तत्पुत्रोऽजनि बन्धुवर्गनिरतो धर्म्मैकचित्तोऽनिशं
ब्रह्मण्यो गुरुदेवपूजनमतो नानूर्नरेन्द्राग्रणी. ।
येनेदं कुलकैरवं विधिरुचा नित्यं विकाशीकृतं
धर्म्माचारयश प्रतापविभवैर्वर्त्तते भूयोपरि ॥ ७ ॥
जातास्तत्तनयास्त्रय सुविनया गोपीशपादाश्रयाः
ज्येष्ठस्तत्र परोपकारकुशल ख्यातः स धारीति य ।
वापीकूपतडागदेवभवनारामादिनिर्म्माणकृद्-
दाता बन्धुजनाश्रयो नृपसभालब्धैकपूजोदयः ॥ ८ ॥
तस्यानुप्रभवो बलैकविभवो दाता सदा धर्म्मधी-
र्लोके यो भगवान(?) इत्यभिहितो यस्यानुजो माधव ।
रूपेणानुजगाम यो रतिपतिं भोगैः सुराणां पतिं
भक्त्या दैत्यपतिं नये भृगुपतिं शीले कुरूणां पतिं ॥ ९ ॥
संहर्म्मपत्नी समसूत धमा(?) नारायणानेत(?) जनार्द्दनादीन् ।
सुतान् सुराभान् गुरुदेवभक्तान् यथेष्टभक्तिर्विदिताविचार्य्यां म ॥ १० ॥
तेनाचारसभीप्सुना सविनय विज्ञापिता धीमता
श्रीभास्करदुर्गकर्म्मतनया नाम्ना महेश कृती ।
ग्रन्थे यत्र हि माधवादिरभवत् गार्य्यं प्रकाशात्मिक
ग्रन्थं कुरुते हिताय जगतामाचारचन्द्रोदयं ॥ ११ ॥

End. यावत् खे रविचन्द्रतारकगणा दीप्यन्ति दिव्यप्रभा
यावत् सप्तधराधरा भुवि गता यावच्च सप्तार्णवाः ।
पाताले किल कोलकूर्म्मभुजगा यावद् भुवं बिभ्रति
तावन्माधवकीर्त्तिरस्तु भुवने कौशान्धकारापहा ॥

Colophon. इति श्रीमदुत्पलवंशावतंसविद्वज्जनमाननराजदेवनानूनरेन्द्रप्रतापकीर्त्तिकौमुदी-

विशदीकृतदिग्वलयश्रीमाधवप्रकाशे महेशकविदर्शिते सदाचारचन्द्रोदयेऽष्टम-
भागकृत्यपरिच्छेदः ।

प्रदर्शितो धीरमहेशशर्म्मणा सुपूजिता वाजसनेयिकर्म्मणा ।
प्रकाशितो माधवदासवर्म्मणा प्रयुक्तता सर्व्वमनेन शर्म्मणा ॥

इति श्रीआचारचन्द्रोदयः सम्पूर्णः ॥

विषय । अत्राष्टभागाः सन्ति । तत्र प्रथमे भागे,—आदौ धर्म्माचारप्रशंसा । ततः सदाचार-
लक्षण । ततः सदाचारप्रमाणपरामर्श । ब्राह्ममुहूर्त्तकृत्य । प्रातर्म्मङ्गलालोकन,
मूत्रोत्सर्गादिविधिश्च । शौचाचारविधान । कमण्डलुमार्जन । देहमलशुद्धि ।
आचमननिर्णय । दन्तकाष्ठविधि । शिखाबन्धविधि । प्रातर्देहस्नानक्रिया,
होमकालनिर्णयश्च । नित्यदानविधि ।

द्वितीय भागे,—वेदाभ्यासविधि । अभिवादनक्रिया । कार्य्याकार्य्यनिर्णय । कुश-
संग्रहणविधि ।

तृतीयभागे,—पोष्यवर्गार्थसाधन । धनार्जनविधि । स्त्रीणां धर्म्मप्रशंसा । सदा-
नुगमनविधि ।

चतुर्थभागे,—मध्याह्नस्नानकथनं । स्नानप्रसङ्गक्रियोक्ति । रात्र्यादिस्नाननिर्णय ।
महानिम्नगालक्षण । समुद्रस्नानकथन । नद्यादिस्नानकथन । तडागस्नाननिर्णय ।
उष्णोदकस्नानविधि । मलस्नानविधान । तैलाभ्यङ्गनिर्णय । गौणस्नानकथन ।
नदीलक्षण । नदीरजोनिर्णय । नित्यकर्म्मपरित्यागनिमित्तानि । धौतवस्त्रपरीधान ।
आन्तरीयविधान । तिलकविधान । शङ्खचक्रादिधारण । तुलसीमणिमालादि-
धारण । सन्ध्याप्रशंसाया गौणकालनिर्णय । पवित्रलक्षणोक्ति । पवित्रधारणविधि ।
सन्ध्याविधान । गायत्रीजपनिर्णय । जपमालाविधान । रुद्राक्षस्य फलोदय
जपभेदकथन । काम्यजाप्यक्रियादिक । सन्ध्याप्रयोग । ब्रह्मयज्ञविधि । तर्पण-
विधान । भीष्मकृततर्पण । पद्मविष्णुपुराणीयतर्पण । तर्पणप्रयोग । जलाशये विष्णु-
पूजाविधानं । तान्त्रिकसन्ध्याविधान । नित्यकाम्यभेदेन देवपूजाप्रशंसा । अशौच-
पूजनविधि । निर्म्माल्योद्वासनविधि । पूजाधिकारिनिरूपण । दीक्षोक्ति । प्रतिमा
लक्षण । भूतशुद्धि । अर्घ्यादिविधि । पुष्पदानविधि । पूजोपचारगणन । पञ्चदेव-
प्रशंसनं । विष्णुपूजाधारविधि । शालग्रामप्रशंसन । शालग्रामभेदकथन । शाल-
ग्रामपूजाधिकारण । द्वारिकाचक्रपूजाक्ति । देवानां वैगुण्ये प्रतिष्ठात्याग ।
विष्णुपूजोपचाराणां फलोक्ति । घण्टावादनमाहात्म्य । शङ्खपूजाफल । गीतादि-
स्तोत्रमहिमा । अष्टाक्षरजपमहिमा । पुरुषसूक्तादिमन्त्रपूजादि । आसनविधान ।
महापुराणीयपूजा । अष्टाक्षरपूजन । विष्णुवेश्मकरण । पञ्चायतनपूजन । पूजा-
पराधकथन । वैष्णवकृतिलक्षण ।

पञ्चमभागे,—पञ्चयज्ञविधि । गोग्रासविधि । गृहस्थाश्रमकथन । भोजनविधि ।

षष्ठभागे,—भोजनोत्तरकर्म्मविधान । भोज्याभोज्यनिर्णय । खाभाविकाभक्ष्यकथन । निमित्ताभक्ष्यकथन । मांसाशनविधान । दूषितान्नशुद्धिः ।

सप्तमभागे,—पुराणश्रवणविधि ।

अष्टमभागे,—होमादिविधि । नक्तशयनविधि । दारोपगमनिर्णय । रजस्वला गर्भवतीधर्म्मोक्ति । शास्त्राधिकारिकथन ॥

No 1780 स्फोटचटकम् ।

Substance, country made paper 14 × 6 inches Folia 17 Lines, 10 on a page Extent 400 s'lokas Character, Nagara Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose In correct

Sphota chataka On the power of sound in expressing the meaning of words—a philosophical dogma founded on the theory of eternity of sound By Krishna Bhatta, son of Raghunátha, and grandson of Govardhana, of the clan of Mauli The dogma is held in great repute by grammarians of the Nyáya school

Beginning पित्रोः पादयुगं नत्वा जानकीरघुनाथयोः ।
मौली+कृष्णभट्टेन तन्यते स्फोटचटका ॥
शाब्दिकानां वाचकलक्षणवत्त्वार्थप्रतिपादकानां वाचिकलाचणिकव्यञ्जकानां शब्दानां मध्ये जातिर्वा स्फोट इति व्यवहारः ।

End समादेकवर्णात्मकाऽखण्डवाक्यस्फोटो वाचक इति सिद्ध ।

Colophon इति श्रीमन्मौलिकुलतिलकायमानगोवर्द्धनभट्टात्मजजानकीजानिरघुनाथभट्टात्मजश्रीकृष्णकृतस्फोटचटका सम्पूर्णा ॥

विषय । चत्वारो स्फोटशब्दाः । तत्र वर्णपदवाक्याखण्डपदाखण्डवाक्यभेदेन व्यक्तिस्फोटाः पञ्च । वर्णपदवाक्यभेदेन जातिस्फोटा त्रय ।

No 1781 वेदान्तार्य्या, आर्य्याव्याख्याऽभिधटीकासहिता ।

Substance country made paper, 10½ × 5¾ inches Folia 33 Lines 12 on a page Extent, 300 s'lokas Character, Nagara Date Sx 1895 Place of deposit Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse Incorrect.

Svátmanirúpana-prakarana, or *Svátmánanda-prakarana* alias *Vedántáryá*. A compendium of the Vedánta doctrine, in a set of verses in the Áryá metre. By S'aṅkara Áchárya. Attached to the text is a commentary entitled *Áryávyákhyá*, by Sachchidánanda Sarasvatí. Hall's Contributions, p. 104.

Beginning. (टी॰)। प्रचण्डपापषण्डविखण्डनोद्यतं त्रयीशिरोऽर्थप्रतिपादने रतं।
बुधैर्नुतं योगकलाभिरावृतं नमामि तं शङ्करं देशिकं ततं॥ १॥
इह सकलशिष्याग्रणीर्भगवान् शङ्कराचार्य्यः जिज्ञासुजनानुकम्पया सकलवेदान्त-
सिद्धान्तरहस्यप्रदर्शनपरं वेदान्तप्रकरणमारभमाणस्तत्रादौ श्रीगुरुनमस्काररूपं
मङ्गलाचरणमार्य्याद्वयेनाकरोत् श्रीगुर्व्विति॥
(मू॰)। श्रीगुरुचरणद्वन्द्वं वन्देऽहं मथितदुःखद्वन्द्वं।
भ्रान्तिप्रदोषशान्ति पांशुमयं यस्य भक्षितमातनुते॥ १॥
देशिकवरं दयालुं वन्देऽहं निहतसकलसन्देहं।
यच्चरणद्वयमनुभवमुपदिशति तत्पदस्यार्थं॥ २॥
संसारदावपावकसन्तप्तः सकलसाधनोपेतः।
स्वात्मनिरूपणनिपुणैर्वाक्यैः शिष्यः प्रबोध्यते गुरुणा॥ २॥

End. (मू॰)। अज्ञानाभ्रविहन्ता विरचितविज्ञानपङ्कजोल्लासः।
मानसगगनतले मे भासयति श्रीनिवासगुरुभानुः॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यश्रीशङ्कराचार्य्यकृतस्वात्मनिरूपणप्रकरणं समाप्तं।
(टी॰)। चैतन्यद्युतिरुचिराङ्गो दूरनिरस्तश्यामलाषङ्ग।
हृदयसरोजे वरजे भ्रमति भ्रमरो विलक्षणः कश्चित्॥
इति श्रीसच्चिदानन्दसरस्वतीविरचिता आर्य्याव्याख्या समाप्ता।

विषयः। आत्मतत्त्वनिरूपणं।

No. 1782. परिभाषेन्दुशेखरकाशिका।

Substance, country-made paper, $10\frac{3}{4} \times 6\frac{1}{4}$ inches. Folia, 164. Lines, 11 on a page. Extent, 4,715 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sᴀᴍ 1916. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Paribháshendu-s'ekhara-kás'iká or simply *Kás'iká*. A commentary on the Paribhashendu s'ekhara, of *Nages'a Bhatta*. By Vaidyanátha Bhatta, surnamed Paiyagunda, son of Mahádeva by Veṇí.

Paribháshendu-s'ekhara itself is a commentary on the grammatical aphorisms of Panini See my Catalogue of Sanskrit MSS. in the Library of the Asiatic Society, pp 57, 58

Beginning वैद्यनाथ पायगुण्डो नत्वा नागेश्वर गुरु ।
विद्दति परिभाषेन्दुशेखरे तनुते ऽगदाम ॥
प्रारीप्सितस्य ग्रन्थस्य निर्विघ्नपरिसमाप्त्यर्थमिष्टदेवतानतिरूप मङ्गलमाचरन
शिष्यशिचायै व्याख्याद्यवोद्धृणामनुषज्जतो मङ्गलाय च निबध्नाति नत्वेति ।

End गमक बोध्यमित्यन्यत्र विस्तर इति सर्वमनवद्यमिति शिव ।

Colophon इति श्रीमत्पायगुण्डोपाख्यमहादेवसुतवणीगर्भजवैद्यनाथभट्टकृतपरिभाषेन्दुशेखर काशिका समाप्ता ।

विषय । परिभाषेन्दुशेखरव्याख्यान ।

No 1783 मानसोल्लासवृत्तान्तविलास., मूलसहित: ।

Substance, country-made paper, 12¾ × 6 inches Folia, 41 Lines, 7—11—12—14—15 on a page Extent, 2 007 s'lokas Character, Nagara Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old Prose Incorrect

Manasollása vrittánta-vilása alias *Dakshina múrti stotra-vártika* A gloss on a commentary, called Manasollása, on a hymn by Sankara Achárya, in praise of Dakshiná Murti By Vis'varupa Achárya The commentary is by Ráma Tirtha The hymn is a short one of ten stanzas, but in it Sankara has condensed the essence of the Vedánta Hall's Contributions, p 110

Beginning (टी॰)। मौनव्याख्याप्रकटितपरब्रह्मतत्त्व युवान
वर्षिष्ठान्तेवसदृषिगणैरावृत ब्रह्मनिष्ठै ।
आचार्येन्द्र करकलितचिन्मुद्रमानन्दरूप
स्वात्मारामं मुदितवदन दक्षिणामूर्तिमीडे ॥
नत्वाथ शङ्कराचार्यमुख्यान् सर्वान् गरीयस ।
मानसोल्लासटत्तान्तं वर्णयामि यथामति ॥
इह हि भाष्यकार श्रीमच्छङ्कराचार्यनामा मन्दमतीनामपि शास्त्रजिज्ञासूननुग्रहीतु
दक्षिणामूर्तिस्तोत्रव्याजेन समस्तवेदान्तार्थरहस्यमाविष्कार इतिभि पद्यैश्चे
तद्विषय विश्वरूपाचार्येण सुरेश्वरापरनाम्ना तत्पद्यप्रभावार्थतत्त्वं तात्पर्यंतो

मानसोल्लासनाम्ना वार्त्तिकात्मना पद्यसन्दर्भेणाविष्कृतं तमिमं ग्रन्थं यथाशक्ति विवृणोमि तत्र शिष्टाचारपरिपालनाय मङ्गलाचरणं द्योतयत्प्रथमाद्यः श्लोकः मङ्गलमिति ।

(मू॰) । मङ्गलं दिशतु मे विनायको मङ्गलं दिशतु मे सरस्वती ।
मङ्गलं दिशतु मे महेश्वरो मङ्गलं दिशतु मे महेश्वरी ॥ १ ॥
आत्मलाभात् परो लाभो नास्तीति मुनयो विदुः ।
तल्लाभार्थं कविः स्तौति स्वात्मानं परमेश्वरं ॥

End. (मू॰) । प्रकाशलिङ्गया शक्त्या प्रकाशप्रभयाकरः ।
प्रकाशयति यो विश्वं प्रकाशोऽसौ प्रकाशता ॥ ११ ॥

Colophon इति श्रीदक्षिणामूर्तिस्तोत्रार्थप्रतिपादके प्रबन्धे मानसोल्लासे दशमोल्लासः ।
(टी॰) । दशमश्लोकव्याख्योपसंहारश्लोक इति श्रीदक्षिणामूर्तिस्तोत्रार्थप्रतिपादक इति ।
इति श्रीमानसोल्लासप्रबन्धोऽयं यथामति ।
व्याख्यातो रामतीर्थेन गुरुदेवप्रसादतः ॥
अनेन भगवान् श्रीमद्दक्षिणामूर्तिरीश्वरः ।
गुर्वात्मा प्रीयतां नित्यं तत्त्वज्ञानप्रदः सतां ॥
इति श्रीदक्षिणामूर्तिस्तोत्रव्याख्याप्रबन्धमानसोल्लासवृत्तान्तविलासः सम्पूर्णः ॥

विषयः । शङ्कराचार्य्येण दक्षिणामूर्त्तिस्तवव्याजेन समस्तवेदान्तार्थरहस्यं यैर्दशभिः पद्यैराविष्कृतं तेषां दशपद्यानां तच्छङ्कराचार्य्यशिष्येण विश्वरूपाचार्य्येण वार्त्तिकात्मना मानसोल्लासपद्येनाविष्कृतं ॥

---

or *Mayukhas* Contents I Faulty definitions of poetry *II Faults* of poems III Characteristics of poetry IV Merits of poetry V. Rhetorical ornaments VI. Taste in poetry VII Rhetorical use of words VIII Irony IX Application of words X Context or relation of words A part of the 5th Chapter has been noticed under No 605 *Ante* II, p 52

Beginning (टी॰)। पृथ्वी पङ्गा न च वहति नभस्तुङ्गतामुत्तमाङ्गात्
पाणिप्रक्षेपयोग्य दधति दशदिश किञ्च नैवावकाश ।
कुर्य्यां किं वानुकुर्य्यां त्रिपुरविजयिनस्ताण्डवं चिन्तयेत्य
व्यम स्वर्गादिहेतुस्त्रिदशगणनुत श्रेयसे भैरवोऽस्तु ॥ १ ॥
मम सहजविरोधी निर्जितोऽनेन भित्त्वा
धनुरिति बहुला यत प्रीतिभाजा स्मरेण ।
स्रगिव कुवलयानामादरेणोपनीता
जयति जनकजाया राघवेणाङ्गदृष्टि ॥ २ ॥
अस्य स्थितौ तु नगरी महत्ययोध्या भवत्यखिला ।
इति रघुवंशादधिको जयति चन्द्रेलाभिधो वंश ॥ ३ ॥
देवपतेरिव शक्तिर्यस्य जये भूभृतां प्रथिता ।
श्रीवीरसिंहदेवस्तत्र धरामण्डले जात ॥ ४ ॥
दशरथतो रघुपतिरिव तस्मादिह वीरभानुभूपाल ।
आबद्धधर्मसेतुर्जगति समुद्रे समुद्भूत ॥ ५ ॥
तत्तनयो नयनिर्मलकीर्त्ति स्वर्निम्नगाकमले ।
श्रीरामचन्द्रदेवो दूषणदम्ना समुज्ज्वलति ॥ ६ ॥
श्रीवीरभद्रदेवो वैरिवधूगीतसत्कीर्त्ति ।
जयति मदीयकाव्य कविमैष्टी देवनारायण ॥ ७ ॥
क्रियते तस्य निदेशाच्चन्द्रालोकप्रकाशोऽयं ।
शरदागम इति विदितो भट्टाचार्य्येण यत्नेन ॥ ८ ॥
विघ्नविध्वंसकमम्पा दत्त मङ्गल शिष्यशिक्षायै निबध्नाति उत्कर्षतीति ।
(मू॰)। उत्कर्षति स्फुटमामरणनां जनकेन्द्रकैरव-
धर्म चमत्यते च या सुखमधमगुणाभिमनी मानौ ।
पञ्चोदन्नदमात्मविलासा पीयूषवर्षिणी
सा भेषजितयीव पञ्चपदमैर्पांगदेवता दीव्यतु ॥ १ ॥

येषां चिन्मयचित्रचन्द्रमसयः सर्वङ्कषत्वं रमान्
रे रे स्वैरिणि निर्विचारकविते मास्मत्प्रकाशीभव।
उल्लासाय विचारवीचिनिचयालङ्कारवाराम्निधे-
श्चन्द्रालोकमयं स्वयं वितनुते पीयूषवर्षः कृती ॥ १ ॥

End. (मू०)। महादेवः सत्रप्रमुखमखविद्यैकचतुरः
सुमित्रा तद्भक्तिप्रणिहितमतिर्यस्य पितरौ।
प्रणीतस्तेनायं सुकविजयदेवेन रचित-(?)
श्चिरं चन्द्रालोकः सुखयतु मयूखैर्दशदिशः ॥

Colophon. इति श्रीपीयूषवर्षपण्डितश्रीजयदेवविरचिते चन्द्रालोकेऽभिधास्वरूपो नाम मयूखः समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥

(टी०)। श्रीवीरभद्रभूपतिलब्धनिर्देशेन यत्नेन।
चन्द्रालोकमयूखो दशमः स्फुटार्थतां नीतः ॥

इति श्रीमहाराजाधिराजश्रीरामचन्द्रदेवात्मजयुवराजश्रीवीरभद्रदेवादिष्टमिश्र-बलभद्रात्मजमहामहोपाध्यायप्रद्योतनभट्टाचार्यविरचितचन्द्रालोकप्रकाशे शर-दागमे दशमो मयूखः। समाप्तश्चायं ग्रन्थः।

विषय। अत्र दश मयूखाः सन्ति। तत्र १ मे,—अन्यकृतकाव्यलक्षणदूषण। २ ये,—काव्यदोषनिर्णय। ३ ये,—काव्यलक्षणादिकथनं। ४ थें,—काव्यगुणनिर्णय। ५ मे,—काव्यालङ्कारनिरूपण। ६ ष्ठे,—काव्यरसनिरूपणं। ७ मे,—शब्दार्थयो व्यञ्जनात्मकव्यापारनिरूपणं। ध्वन्यात्मकोत्तमकाव्यलक्षणञ्च। ८ मे,—गुणीभूत-व्यङ्ग्यात्मकमध्यमकाव्यस्य लक्षण, विभजनञ्च। ९ मे,—शब्दानां लक्षणादिशक्ति-निरूपण। १० मे,—शब्दानां अभिधादिशक्तिनिरूपणं।

Beginning. महेशस्य तातं नत्वा ठाकुरदासमञ्जुकं ।
सुखबोधाय बालानां कुर्व्वेऽनुबन्धदर्शनं ॥ १ ॥
गुरुं नत्वा विश्वं विविधमतसारज्ञकुशलाः
सुधा निश्चित्यैवोपरतिकरवैराग्यमननाः ।
ततोऽहं कुर्व्वे वै निखिलजनमोक्षैकफलदं
चिदानन्दे शुद्धे ध्वनवरतचेतोमननकं(?) ॥ २ ॥

End. पूर्णानन्दः श्रवणविषयो ज्ञातताया चखण्डः
ज्ञातस्यैव ननु फलगतेति ताभ्यां विचारः ।
ख्याता योगः कथितविषयोऽस्याधिकारी सकामः
न्यस्ता कण्ठे नु हरियशसेयं हृतिः प्राप्य(?) विष्णोः ॥

Colophon. समाप्तिसूचकवाक्यं नास्ति ।

विषयः । अत्र विषयप्रयोजनाधिकारिसम्बन्धरूपानुबन्धचतुष्टयवद्वेदान्तशास्त्रस्य प्रथमं विषयरूपानुबन्धनिरूपणं । ततः प्रयोजनरूपानुबन्धनिरूपणं । ततः अधिकारिरूपानुबन्धनिरूपणं । ततः सम्बन्धरूपानुबन्धनिरूपणं ॥

No. 1786. मीमांसार्थसङ्ग्रहकौमुदी ।

Substance, country-made paper, 12¾ × 6¼ inches. Folia, 24. Lines, 4—19—20 on a page. Extent, 1,332 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Mímáńsártha-sańgraha-kaumudí. A commentary on Laugákshi's analysis of the Mímáńsá doctrine of Jaimini. By Rámes'vara, a S'ivite mendicant, pupil of Sadás'ivendra Sarasvatí, who was a pupil of Gopálendra Sarasvatí.

Beginning. आद्यो यो हेतुविंशत्सु महेशो यजनादीनां को नमनीषेपदेव ।
भूतानां भर्गो धर्मभूतान्तरात्मा चूर्णं मे कार्य्यं सम्प्रणामः करोतु ॥ १ ॥
श्रीजैमिनिमथे ग्रन्थः प्रवेशाय निरूपितः ।
विदुषा तत्र बालानां प्रवेशाय वितन्यते ॥ २ ॥
इह खलु परमकारुणिकेन मुनिना धर्माधर्मविवेकाय द्वादशलक्षणी मीमांसा प्रणीता तत्र हि प्रवेशाय शिशूनामर्थसङ्ग्रहाख्यं प्रकरणं प्रारभमाणो लौगाक्षि-

मास्कर शिष्टाचारपरिप्राप्तं प्रथयगमनादिफलकमिष्टदेवतानमस्कारलक्षण मङ्गलमाचरयति वासुदेवमित्यादिना ।

End तस्मादेव गुरुतरादमीष्टमाप्त गोपालाख्यमपदमीयसानदैवात ।
येनोमाधवचरणाब्जसेविना + न वन्दे महिमगुरु विशालबुद्धि ॥ १ ॥
या काशी निखिलगुरोर्महेश्वरस्य प्राणान्ते सकलशिवप्रदा प्रसिद्धा ।
यत्राहं सकलसुरैर्मलब्धतत्त्वस्तत्रैष सुजनहितप्रदा निबद्धा ॥ २ ॥

Colophon इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यगोपालेन्द्रसरस्वतीश्रीपूज्यपादशिष्यश्रीसदाशिवेन्द्रसरस्वतीशिष्येण श्रीरामेश्वरेण शिवयोगिभिक्षुणा विरचिता मीमांसार्थसङ्ग्रहकौमुदी चरमत्वं समगात ॥

विषय । जै मनिप्रणीतपूर्वविद्विचारात्मकद्वादशाध्यायकमीमांसाशास्त्रस्य अर्थसङ्ग्रहप्रकरण यत लौगाक्षिभास्करेण कृत तस्य व्याख्यान ।

No 1787 प्रमाणमाला ।

Substance, country made paper, 12 × 5 inches Folia 9 Lines, 13—15—17—18 on a page Extent, 420 slokas Character, Nagara Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance old Prose Correct

Pramana mala A string of Vedantic evidences on the nature of the Deity, and the relation of the emancipated to Him in refutation of the Nyaya and other doctrines on the subject. *By A'nandabodha Acharya* Hall's "Contributions," p 159

Beginning आनन्दमात्मानमसत्यभेद प्रपञ्च विज्ञानतनु मुकुन्दम ।
प्रधाने(?) मस्य सदापयुक्तः प्रमाणमाला रचयामि रम्या ॥
आनन्दो दुःखाभावो भवति सदनिन्द्यत्वात यदित्थ तथा यथा घट ।

End आत्मस्वभावमधिकृत्य मुकुन्दमपामानाभिधानवरले(?) ममाप्रमाला ।
आनन्दबोधयतिना निधिना गुरु नामानन्देगुरुकसङ्गधिया व्यधायि ॥

Colophon इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमदानन्दबोधाचार्यकृत प्रमाणमालाख्यं प्रकरण समाप्त ।

विषयः । मोक्षकरणमात्माकारविषयानन्दस्य प्रमाणद्वारा भावरूपत्वसाधन ।

No 1788 स्मृतिभास्करः ।

Substance, country made paper, 11¼ × 5⅓ inches Folia, 136 Lines, 11 on a page Extent, 2,000 ślokas Character, Nágara Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old Prose and verse Incorrect

Smriti-bháskara On propitiatory and protective rites and ceremonies, a Smriti treatise By Nílakantha

Beginning यो लीलया सन्तनुते च विश्व तत्पालयत्याशु निश्चलरूपे ।
लय नयत्याशु च पूर्णरूप शिव तमोत्याशु रविसमभासि ॥
महो महत्तममाराध्य समाकर्ण्य गुरोर्गिर ।
समुद्यतो नीलकण्ठो वक्तु शान्तिकपौष्टिक ॥

End धर्म्म काम प्रसाधयति तस्य पिनष्टि पाप ।
य कारयेत सकलदोषहरा महार्था
शान्ति प्रशान्तहृदय पुरुष सदैव ॥

Colophon इति श्रीनीलकण्ठरचित स्मृतिभास्कराख्यो ग्रन्थ ।

विषय । शान्तिकपौष्टिककर्म्मनिरूपण ।

No 1789 वैयाकरणमतोन्मज्जनटीका वृत्त्युल्लासः ।

Substance country made paper, 13⅛ × 6 inches Folia, 19 Lines, 6—10—11 on a page Extent 523 slokas Character, Nagara Date, ? Place of deposit Calcutta, Government of India Appearance, new Prose and verse Incorrect

Vaiyákarana matonmajjana tíka alias *Vrittyullása* A commentary on the Vaiyákarana-matonmajjana, a disquisition on the philosophy of grammar The name of the author not ascertained

Beginning जगत पितरौ नत्वा पार्वतीपरमेश्वरौ ।
गुरुभिर्यं कृता श्लोकाटीका तेषां वितन्यते ॥

End मा च मध्यादिकेति तु परमार्थ इत्यवधेय ।

Colophon इति वैयाकरणमतोन्मज्जनटीकायां वृत्त्युल्लासे शक्तिसाधनविरूपणोल्लास प्रथम ।

विषय । वैयाकरणमतोन्मज्जनस्य व्याख्यान ।

No 1790 जगन्नाथप्रकाशः ।

Substance, country made paper, 14 × 6 inches Folia, 215 Lines, 8—10—11—12 on a page Extent, 5,136 s'lokas Character, Nagara Date, Sit 1838 Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old Prose and verse Incorrect

Jagannátha prakás'a A Smriti treatise, treating of—1st, virtue, vice and duty II Caste III Sacraments IV Diurnal religious duties V Times meet for fasts VI Loyalty and expiations VII Impurity of the person from birth or death in one's family VIII S'ráddhas and gifts IX Religious calendar X Emancipation By Sura Mis'ra, compiled by order of Jagannátha of the Kamboja clan

Beginning गणराजमुखं नुम सकलसिद्धिसम्पादकं
क्रियासु सकलैः सुरैर्वन्दितपादपद्मं सदा ।
स्फुरद्गगनरोचिषा धवलिताखिलाशावद्
विभूतिपरिभूषितं सकलविघ्नविध्वंसनं ॥ १ ॥
यस्य निश्वसितो जाता पुरुषार्थप्रवर्त्तकाः ।
चत्वारो निगमाः सिद्धाः सिद्धिदाः सर्वदेहिनां ॥ २ ॥

End चत्वारध्याननाम्नि विकसितसकलश्यामकण्ठारजाम
धर्म्मानुष्ठानकामी जनहतनिचय श्रीणित प्राणिकोर्व (?) ।
प्रत्यादिष्टारिवर्गप्रमुदितमनसा श्रीजगन्नाथनाम्ना
निर्द्दिष्टोऽसौ यथावत् प्रकटितयशसा सूरमिश्रः प्रकाशं ॥ १ ॥
अशेषकाम्बोजकुलावतंसः श्रीमज्जगन्नाथ इति प्रसिद्धः ।
प्रकारयद्धर्म्मनिबन्धमेतं धराधिपे धर्म्मरते नरेशे ॥

Colophon इति श्रीकाम्बोजजगन्नाथममदेवप्रतापपरमधार्म्मिकश्रीजगन्नाथप्रकाशे दशमी
प्रभा पूर्णा ।
शैलाग्निवसुचन्द्रेषु विक्रमादित्यवत्सरे ।
श्यामरामेण लिखितोः जगन्नाथप्रकाशकः ॥
कार्त्तिकस्यासिते पक्षे शुभायनचतुर्दशे ।
षष्ठी च भगवाद्गोऽजु जम्बूदेशे शुभ प८ ।

विषय । अथ दशप्रभा यन्ति । तत्र प्रथमप्रभायां,—आदौ मङ्गलस्य दशारत्मानिरूपणं,

ततः अधर्म्मनिन्दया प्राणिजन्मनिरूपणं, ततः धर्म्मप्रशंसया प्राणिजन्मनिरूपणं, कर्म्मप्राधान्यकथनञ्च ।

द्वितीयप्रभायां,—वर्णजन्मनिरूपणं, वर्णानां मध्ये ब्राह्मणस्य स्तुतियोग्यत्व-कथनञ्च ।

तृतीयप्रभायां,—द्विजशरीरसंस्कारार्थं गर्भाधानादिसंस्कारविधिः ।

चतुर्थप्रभायां,—धर्म्माचारपुरःसरमाह्निकाचारनिरूपणं ।

पञ्चमप्रभायां,—व्रताचरणाङ्गीभूतसमयनिरूपणं ।

षष्ठप्रभायां,—राजदर्शनीयव्यवहारनिरूपणं, प्रायश्चित्तनिरूपणञ्च ।

सप्तमप्रभायां,—जननमरणाशौचशुद्धिनिरूपणं ।

अष्टमप्रभायां,—श्राद्धकल्प-दानादिविधानं ।

नवमप्रभायां,—चैत्रादिद्वादशमासकृत्यनिरूपणं, पूर्त्तारामविधानञ्च ।

दशमप्रभायां,—ईश्वरविचारेण कैवल्यनिरूपणं । काम्बोजकुलावतंसश्रीजगन्ना-थस्य आदेशेन सूरमिश्रः ग्रन्थमिममकरोत् अतोऽस्य ग्रन्थस्य जगन्नाथप्रकाशेति नाम सिद्धं ॥

No. 1791. सुब्विभक्त्यर्थविवेकः ।

Substance, country-made paper, 14 × 6½ *inches. Folia,* 34. *Lines,* 4—12 on a page Extent, 1,051 s'lokas Character, Nagara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Subvibhaktyartha-viveka. A dissertation on the philosophy of the inflectional affixes collectively called sup Anonymous

Beginning. अथ सुब्विभक्त्यर्था विविच्यन्ते । तत्र सुप्त्वं सौजसमौट्छितीयादनुशासनानुशासितप्रत्ययत्वं । नार्किकास्तु प्रकृत्यर्थधर्म्मिकस्वार्थसङ्ख्यान्वयबोधकविभक्तित्वं सुप्त्वं ।

End. प्रायेण याज्ञिक इत्यादौ प्रायशब्दस्यावच्छेदकावच्छिन्नप्रकारविधायितानिति बोधः । नाम्ना सुतीक्ष्ण इत्यादौ नामशब्दस्यतीक्ष्णत्ववानिति बोधः स्व— ।

Colophon. (इतः परं खण्डितं ।)

विषय । सुब्विभक्तीनामर्थविचारः ।

No 1792 गजसूत्रव्याख्या ।

Substance, country made paper, 14 × 6½ inches Folia, 22 Lines, 6—12 on a page Extent, 692 s'lokas Character, Nagara Date, Sk 1772, Sm 1916 Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, new Prose and verse Incorrect

Gajasutra vyakhyá. A commentary on a Sutra of Pánini which is commonly called Gajasútra from the circumstance of its referring to elephants for illustration It is the 67th sutra of the 3rd section of the First Book By S ivaramendra Yati

Beginning शिव शिवपद नित्य राम रमयता वर ।
इन्द्रप्रमुखदेवेश सरस्वत्याश्च भज ॥ १ ॥
सूत्रवार्तिकभाष्याणामाशयं वोद्भुमचम ।
इत्युक्तप्रमुखा सर्व्वे वभमुर्गजसूत्रके ॥ २ ॥
षतो भाष्यमवष्टभ्य सूत्रव्याख्यापुरःसर ।
इत्युक्तप्रमुखग्रन्थान् दूषये युक्तिपूर्व्वकं ॥ ३ ॥

End इत्थ भाष्यादिग्रन्थान् इत्यादिग्रन्थव्याखोच्य को वा भाष्यकारानुमतोऽर्थ इति मात्सर्य्यमुत्सार्य्य सुधियो विदाङ्कुर्व्वन्तु ।

Colophon शाक नेत्राचलाद्रीन्दौ जयनामकवत्सरे ।
मासि भाद्रपदे कृष्णद्वादश्या शुक्रवासर ॥
चरणाविनिसूत्रस्य व्याख्यान फणिसम्मत ।
शिवरामेन्द्रयतिना कृत मस्थितिमाश्रित ॥

विषय । गजसूत्रव्याख्यान ।

No 1793 पराशरस्मृति, विद्वन्मनोहराख्यटीकासहिता ।

Substance, country made paper, 14 × 6 inches Folia, 218 Lines, 10—11—12—13 on a page Extent 7,000 slokas Character, Nágara. *Date,* ? Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, new Prose and verse Incorrect

Parás'ara Smriti The Institutes of Parás'ara, with a commentary by Nanda Pandita *alias* Vináyaka Pandita The specific name of the commentary is *Vidvan manohara* The text is divided into 12 chapters, and treats of—I, characteristics of the present Kali age II, Duties of

householders in that age III, Impurity of person resulting from birth or death in a family IV, Expiations for minor offences V, Obsequies for persons who have cherished the sacred household fire VI, Expiations for manslaughter &c VII, Purity and impurity VIII—IX, Expiations for killing cows &c X, Expiations for incest XI, Expiations for eating rice prepared by a Chandala, and for other offences of the same class XII, Expiations for heinous offences

Beginning (टी०)। श्रीवत्साङ्कितवक्षस प्रणयिनो नित्यार्थेन संविधा-
साधातु निहित गिरीन्द्रसुतयोत्सङ्गे स्वय धूर्जटे ।
चूडाचुम्बिकलङ्कपङ्किलकल चन्द्र मृणालभमा-
द्दादातु करमुत्क्षिपन्तमसकृडुण्डि चिर भावये ॥ १ ॥
य साक्षात्कर्तुमाद्य पुरुषमविकृति योगिन शुद्धचित्ता
मैत्राद्यै क्लेशकर्मोद्भवविविधविपाकाशयैरप्रमृष्टं ।
भट्ज्ञाति प्रपद्य प्रकृतिपुरुषयोराश्रयन्त सयोज
योग स श्रीधराय हरिरनिशमस्तु सच्चिदानन्दमीड ॥ २ ॥
धर्माधिकारिकुलकैरवकाननेन्दुश्रीरामपण्डितसुतेन विनायकेन।
व्याख्यायते कलियुगोचितवर्णधर्मशास्त्र पराशरमुखोद्गतमल्पशब्दै ॥ ३ ॥
(मू०)। अथातो हिमशैलाग्रे देवदारुवनालय।
व्यासमेकाग्रमासीनमपृच्छन्नृषय पुरा ॥ १ ॥
मानुषाणा हित धर्म वर्त्तमाने कलौ युगे।
शौचाचार यथावच्च वद सत्यवतीसुत ॥ २ ॥

End. (मू०)। यथाध्ययनकर्माणि धर्मशास्त्रमिद तथा।
अध्येतव्य प्रयत्नेन नियत स्वर्गकामिना ॥ ८१ ॥
(टी०)। पराशरस्मृतेर्व्याख्या ज्ञानाभिख्या प्रकाशिता।
धर्माम्नायात्मना सोऽयमनया प्रीयता हरि ॥ ४ ॥

Colophon इति श्रीधर्माधिकारिरामपण्डितात्मजनन्दपण्डितापरनामधेयविनायकपण्डित-कृतौ पराशरस्मृतिविवृतौ विद्वन्मनोहरायां द्वादशाध्याय ॥

विषय। अत्र द्वादशाध्याया सन्ति। तत्र १मे,—कलिधर्मनिरूपणं। २ये,—कलियुगे स्ववर्णधर्मनिरूपणं। ३ये,—ब्राह्मणक्षत्रियविट्शूद्राणां जननमरणाशौच-निरूपणं। ४र्थे —प्रकीर्णकादिप्रायश्चित्तकथनं। ५मे,—साग्निकाग्निसंस्कार-निरूपणं। ६ष्ठे,—प्राणिहत्याप्रायश्चित्तकथनं। ७मे,—द्रव्यशुद्ध्यादिकथनं।

८मे,—गोवधप्रायश्चित्तादिकथन। ९मे,—पंचवर्षे रोधबन्धनादौ गवां मरणे प्रायश्चित्ताभावइत्यादिकथनं। १० मे—अगम्यागमनादिप्रायश्चित्तकथन। ११मे,—चाण्डालान्नादिभोजनप्रायश्चित्तकथन। १२मे,—महापातकप्रायश्चित्तकथन।

No 1794 उक्थपद्धति ।

Substance country made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{3}$ inches Folium, 1 Lines, 12 Extent 14 s'lokas Character, Nagara Date, ? Place of deposit, Calcutta Government of India Appearance, old Prose Incorrect.

Uktha Paddhati Guide to the performance of the Uktha rite Anonymous

Beginning अथ ब्रह्मचारिणामप+++न्या (?) प्रस्थानविधि व्याख्यास्याम उदगयनकाले वैश्वेव नवकपालं निर्वपदैरायासने वा।

End. ब्राह्मणायावनेत्य दद्याडन्नत इति इन्नत इति।

Colophon इत्युक्थसूत्त द्वादशम परिशिष्ट।

विषय। उक्थशस्त्रनिरूपण।

No 1795 प्रवराध्यायपरिशिष्ट ।

Substance, country made paper $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia, 5 Lines, 3—7 on a page Extent 60 s'lokas Character Nagara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old Prose. In correct

Pravaradhyaya Paris ishta A supplement to Katyáyana's chapter on Pravaras, or genealogy of the Vedic Rishis Anonymous Some attribute it to Kátyáyana himself

Beginning अगस्त्य करञ्जय कनाटा मुरत्वमा योगाधपना पुत्रस्य पुत्रक क्रतुमाचेन्द्रा मधोमवा इमे।

End कात्यायनेन वरचि विप्राणा हितकाम्यया।
अध्याय प्रवराख्यायं पुरा ब्रह्मविनिर्मित ॥

Colophon इति प्रवराध्यायसञ्ज्ञक परिशिष्ट समाप्तं।

विषय। विप्राणां प्रवरनिरूपणं।

No 1796 मूल्याध्यायविवरणं ।

Substance country made paper, 10½ × 4½ inches Folia, 7 Lines, 4—8 on a page Extent 100 s'lokas Character, Nágara Date Sal. 1933 Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old Prose Incorrect.

Mulyadhyaya vivarana. A commentary on Kátyáyana's rules relating to the valuation of cattle &c, when substitutes for these have to be given in a rite By Gopalaji

Beginning श्रीगोपाल गोपीगोपे परीत नत्वा सम्यक श्रीगुरुन् जीवदेवान् ।
मूल्याध्याये भाष्यमेतद्विधत्ते गोपाल श्रीयाज्ञिकाना हितार्थे ॥ १ ॥
तत्रादावाचार्य्यो चाभ्यर्हितत्वात सर्व्वयागप्रदेयत्वाच गोमूल्यमव वदन्ति ।

End कर्षमाणेन ताम्रपणो बोध्य इत्यर्थ द्विरभ्यासो ग्रन्थसमाप्तिसूचक ।

Colophon इति श्रीकात्यायनकृतौ मूल्याध्याये गोपालजीकृत विवरणं समाप्तं ।

विषय । कात्यायनकृतमूल्याध्यायस्य व्याख्यान । मूल्याध्याये तु गोमूल्यादिनिरूपण ।

No 1797 उपदेशरत्नमाला ।

Substance, country made paper, 11½ × 3½ inches Folia 35 Lines, 11 on a page Extent, 1 150 s lokas Character, Bengali Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance old Verse Incorrect

Upades'a ratnamala Lessons on the relation of the human to the divine spirit and on emancipation,—or a summary of the Vedanta doctrine By Vijnana Bhikshu

Beginning विज्ञाप्यात्मनि यो विश्व तस्माद्वै कोऽवशिष्यते ।
यदितीद स एकात्मा भूयात्र पतिरीश्वर ॥
शास्त्राण्यायनुसारेण गुरुशिष्यविधानत ।
मन्वाद्यनन्तविद्येयं विज्ञाननापदिश्यते ॥
श्रीमहेश्वरियर्य्यान्तपूर्व्वाचार्य्यक्रमागत ।
वेदान्ततत्त्व सद्विप्रमिदमाकर्ण्यता बुधै ॥

End. इति सङ्क्षेपतः प्रोक्तं तुभ्यं वेदान्तशासनं ।
आदेशरत्नमालेयं विद्या स्यात् कण्ठभूषणं ॥
आत्मभूतमहामायाशक्तिवैभवशालिने ।
ब्रह्मविष्णुमहेशादिमूर्त्तये ब्रह्मणे नमः ॥ दशमखण्डस्य शेषार्द्धं ॥

Colophon. इत्युपदेशरत्नमालाया विद्याफलोपदेशो दशमः खण्डः ॥ इति विज्ञानभिक्षुविरचितमुपदेशरत्नमालाख्यं वेदान्तप्रकरणं समाप्तं ॥

विषयः । अत्र प्रथमे खण्डे ब्रह्मात्मतोपदेशः । २ये खण्डे,—व्यावहारिक-पारमार्थिकात्मद्वयोपदेशः । ३ये खण्डे,—व्यावहारिक-पारमार्थिकात्मनोः स्वरूपोपदेशः । ४र्थे खण्डे,—जीवात्मपरमात्मनोरन्योन्यविवेकोपदेशः । ५मे खण्डे,—ब्रह्माद्वैतोपदेशः । ६ष्ठे खण्डे,—ब्रह्मचिन्मात्रसत्यतोपदेशः । ७मे खण्डे,—सृष्ट्यादिशक्तियोपदेशः । ८मे खण्डे,—ब्रह्मविद्यास्वरूपोपदेशः । ९मे खण्डे,—विद्याङ्गोपदेशः । १०मे खण्डे,—विद्याफलोपदेशः ॥

No. 1798. तैत्तिरीयकोपनिषदालोकः ।

Substance, country made paper, $11\frac{1}{4} \times 3\frac{1}{4}$ inches Folia, 21 Lines, 10 on a page Extent, 651 s'lokas. Character, Nagara Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old. Prose Correct

Taittiríyakoponishadáloka. A gloss on the Taittiríya Upanishad. By Vijnána Bhikshu It forms a part of a comprehensive essay on the philosophy of the Upanishads, which bears the title of *Vedantáloka*

Beginning शन्नो मित्र शं वरुण इत्यादिस्तैत्तिरीयकोपनिषद्व्याख्यायते नित्यकाम्यानि कर्माणि पूर्वमुपदिश्येदानीं ब्रह्मविद्यादौ विद्यारम्भे गुरुशिष्याभ्यामनुष्ठेयं मङ्गलं निबध्नाति शन्नो मित्र इति ।

End. अतो न पौनरुक्त्य इत्युपनिषत् इय रहस्यमित्यर्थः । इति तृतीयः प्रपाठकः ।

Colophon इति विज्ञानभिक्षुकृते वेदान्तालोके तैत्तिरीयकोपनिषदालोकः समाप्तः ॥

विषय । तैत्तिरीयकोपनिषद्व्याख्यान ।

No. 1799. प्रतिज्ञासूत्रपरिशिष्टं ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folium, 1. Lines, 12. Extent, 14 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Pratijñásútra Paris'ishta. A supplement to the Pratijñá-sútra of Kátyáyana—on the accents of the White Yajur Veda. Anonymous.

Beginning. अथ प्रतिज्ञामन्त्रब्राह्मणयोर्वेदनामधेयन्तस्मिन् शुक्ले यजुराम्नाये माध्यन्दिनीयके मन्त्रे स्वरप्रक्रिया द्व्यनुदात्तो मूर्द्धि उदात्त श्रुतिमूले स्वरितः ।

End. पदान्तस्य संयुक्ताकारस्येषद्दीर्घता च भवतीषद्दीर्घता च भवति ॥ १ ॥

Colophon. इति प्रतिज्ञासूत्रं परिशिष्टमन्त्रकं ।

विषयः । उदात्तादिस्वरप्रक्रियाकथन ।

No. 1800. निगमपरिशिष्टं ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Folia, 14. Lines, 6—7—9 on a page. Extent, 250 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Nigama Paris'ishta. A supplement to the Nigama-sútra of Kátyáyana. Anonymous.

Beginning. स्थानाकृतिजातिगुणक्रियाकर्मविशेषेभ्योऽन्यत्वं । धीराग्निमदीराखीजमग्नक्षिद्वत्वाभेशत्रिषु तिष्ठते ।

End. यज्ञेषु नेमो मर्क्ष्मि मखवि ॥ ११ ॥

Colophon. इति कात्यायनकृतौ चतुर्दशपरिशिष्टं समाप्तं ॥

विषयः । निगमकाण्डस्य परिशिष्टं ॥

No. 1801. ऐतरेयब्राह्मणभाष्यं ।

Substance, country-made paper, $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 195. Lines, 8—10 on a page. Extent, 10,995 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sam. 1932. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Aitareya Brahmana Bhashya A commentary on the Aitareya Brahmana of the Rig Veda By Sáyana Acharya The codex comprises the 1st, 2nd 3rd, 4th, and 6th Panchikas

Beginning वागीशाद्याः सुमनसः सर्व्वार्थानामुपक्रमे ।
यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननं ॥ १ ॥
यस्य निश्वसितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत् ।
निर्म्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरं ॥ २ ॥
यत्कटाक्षेण तद्रूपं दधद्बुक्कमहीपतिः ।
आदिशन्माधवाचार्य्यं वेदार्थस्य प्रकाशने ॥ ३ ॥
ये पूर्व्वोत्तरमीमांसे ते व्याख्यायातिसङ्ग्रहात् ।
कृपालुर्माधवाचार्य्यो वेदार्थं वक्तुमुद्यतः ॥ ४ ॥

End तस्मात् कारणात् प्राकृतमेव सम्भूय न समस्येत । अभ्यासोऽध्यायसमाप्त्यर्थं ॥
इति त्रिंशोऽध्यायो दशमः खण्डः ॥

Colophon इति श्रीसायणाचार्य्यविरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे ऐतरेयब्राह्मणे त्रिंशाऽध्यायः । समाप्तेयं षष्ठपञ्चिका ॥

विषय । ऐतरेयब्राह्मणप्रथम द्वितीय तृतीय चतुर्थ षष्ठपञ्चिकाव्याख्यानं । (पञ्चमपञ्चिका तु नात्र लब्धा ।)

No 1802 साङ्ख्यप्रवचनसूत्रवृत्तिः, सूत्रसहिता ।

Substance country made yellow paper $10\frac{1}{2}$ × 8 inches Fol a 44 Lines 10 on a page Extent 1 720 s'lokas Character Nágara Date Sm 1869 Place of deposit Calcutta Government of India Appearance, old Prose Correct

Sánkhya pravachana sutra vritti An exposition of the Sánkhya aphorisms of Kapila The name of its author is not apparent in the codex, but I have been informed that it is Aniruddha In Mr Hall s Contributions p 1, Aniruddha s work is entered under the name of *Aniruddha vritti*

Beginning विनायकं नमस्कृत्य विष्णुं सूर्य्यं सरस्वतीं ।
लक्ष्मीं गौरीं महेशानं इति कर्त्तुं समारभे ॥
प्रथमं खलु वैराग्यमेव साधनशास्त्रे प्रवक्तुं । वैराग्यञ्च द्विधा स्यात् । भोक्ता

दिना वा जन्मान्तरीयदुरितचयाद्वा । तथा च श्रुतिः यदहरेव विरज्येत्तदहरेव प्रव्रजेदिति । शास्त्रे प्रवृत्तस्य परमवैराग्यान्मुच्यते । तथाह पतञ्जलिः । दृष्टानुश्रविकविषयवितृष्णस्य वशीकारसञ्ज्ञा वैराग्यं । तत्परं पुरुषख्यातेर्गुणवैतृष्ण्यं । तदेव परं वैराग्यं वक्तुमतिपरमकारुणिको मुनिर्जगद्दुद्दिधीर्षुः कपिलो मोक्षशास्त्रमारभमाणः प्रथमसूत्रचकार । अथ त्रिविधेति ।

End. यद्वेति यद्वा तद्वेति कर्म्मचयाद्वा ज्ञानाद्वा अन्यतो वेति स्वस्वामिभावसम्बन्धोच्छित्त्या संसारोच्छित्तिः पुरुषार्थः तदुच्छित्तिः पुरुषार्थ इति षोडशाध्यायपरिसमाप्तौ । एष सङ्कार्य्यसिद्धान्तः पूर्व्वमेव निरूपितः ।

तन्त्रतः प्रतिपादित्वान्न हि स्यात् पुनरुक्तता ॥

Colophon. इति सांख्यप्रवचनसूत्रवृत्तौ षष्ठोऽध्यायः ।

विषयः । अथ त्रिविधदुःखात्यन्तनिवृत्तिरत्यन्तपुरुषार्थ इत्यादिसांख्यसूत्रव्याख्यानं ।

No. 1803. क्रमसंहिता, पूर्व्वार्द्धं ।

Substance, country-made paper, 9½ × 4½ inches. Folia, 410. Lines, 7 on a page. Extent, 1,234 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Krama-saṅhitá, Púrvárddha. The first part of the text of the Mádhyandiní Saṅhitá written in the Kramapátha form. Vide ante, III, p. 200. The work is extremely rare.

Beginning. इषे त्वा । त्वोर्ज्जे । ऊर्ज्जे त्वा । त्वा वायवः । वायवः स्थ । स्थ देवः । देवो वः । वः सविता । सविता प्र । प्रार्पयतु । अर्पयतु श्रेष्ठतमाय । श्रेष्ठतमाय कर्म्मणे । श्रेष्ठतमायेति श्रेष्ठतमाय ।

End. इषवः भुवना । इषवेति इष । वः । भुवना भोग्यम । भोग्यमप्यु । मधिस्मि मधु ॥ ८९ ॥

Colophon. इति वाजसनेयसंहितायां क्रमपूर्व्वार्द्धसमाप्तमध्याय ॥ २० ॥ समाप्तः ॥

विषयः । यजुर्वेदक्रमपाठनिरूपणं ।

No. 1804. क्रमसंहिता, उत्तरार्द्धं ।

Substance, country-made paper, 9½ × 4½ inches Folia, 239. Lines, 7 on a page. Extent, 1,235 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Krama-sañhitá, Uttarárddha. The second part of the work described under the last preceding No.

Beginning. इषमे । मे वरुण । वरुणः शुधि । शुधी हव । हवमद्य । अद्या च । च मृडय ।
मृडयेति । मृडय । त्वामवस्यु । अवस्युराचके । आचके । चक इति चके ॥ १ ॥

End. योऽसौ । असावादित्य । आदित्य पुरुष । पुरुष. स । सोऽसौ । असावहं ।
अहमित्यहं ॥ १४ ॥ ॐ ख । ख ब्रह्म । ब्रह्मेति ब्रह्म ॥

Colophon. इति क्रमसंहितायां चत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४० ॥

विषय । यजुर्वेदक्रमपाठनिरूपण ।

No. 1805. पातञ्जलभाष्यवार्त्तिकं ।

Substance, country made paper, 11 × 4½ inches Folia, 177. Lines, 9 on a page. Extent, 6,596 s'lokas. Character, Nágara Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India, also another copy at Murshidabad, Gopáladása Mahanta. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Pátanjala-bháshya-várttika alias *Yoga-várttika.* A gloss on a commentary commonly attributed to Vyása on the Yoga aphorisms of Patanjali. By Vijñána Bhikshu. Hall's Contributions, p. 10.

Beginning. यस्मिन्मात्रमेऽपि नित्यविमलोपाधेर्गुणैरीश्वरो
हेयैः क्लेशमुखैर्गुणैर्विरहितो मुक्तः सदा निर्गुणः ।
सोऽस्मत्गुणे (?) खपरि गदितान् (?) स्वांमान् कृपासागरो
दीनान् मोदयतु प्रमुगुणमयं पारं दहन् लीलया ॥ १ ॥
श्रीपातञ्जलभाष्यदुग्धजलधिर्विज्ञानरत्नाकरो
वेदव्यासमुनीन्द्रबुद्धिखनितो योगीन्द्रपेयामृतः ।
भूदेवैरमृत तदमृत(?) मथितु विज्ञानविप्रैरिह
श्रीमद्दाशिकमन्दरो गुरुतरो मन्थानदण्डोऽर्थ्यते ॥ २ ॥

End योगग्रन्थसूत्राणां सर्व्वोपनिषदां तथा ।
सताश्च यत्र तात्पर्य्यं योगो व्यासेन भाषित ॥
व्याख्यातस्य यथाशक्ति निर्मलरधिया मया ।
एतेन प्रियतामीशो यथात्मा सर्व्वदेहिना ॥

Colophon इति श्रीविज्ञानभिक्षुविरचिते पातञ्जलभाष्यवार्त्तिक कैवल्यपादश्चतुर्थ ।
समाप्तश्चेद दर्शन ।
पराशरीयपुराणे । स्वल्पाक्षरमसन्दिग्ध सारवद्विश्वतो मुखं ।
अस्तोभमनवद्य तत्त सूत्र सूत्रविदो विदु ॥ १ ॥
सूत्रार्थो वर्ण्यते यत्र पदै सूत्रानुसारिभि ।
स्वपदानि च वर्ण्यन्ते भाष्य भाष्यविदो विदु ॥ २ ॥
उक्तानुक्तदुरुक्तानां चिन्ता यत्र प्रवर्त्तते ।
त ग्रन्थं वार्त्तिक प्रा हुर्वार्त्तिकज्ञा मनीषिण ॥ ३ ॥

विषय । व्यासकृतस्य पतञ्जलियोगसूत्रभाष्यस्य व्याख्यान ।

No 1806 अनुवाकाध्याय ।

Substance country made paper 10¼ × 4¾ inches Folia, 6 Lines 3—6—7 on a page Extent 40 slokas Character Nagara Date Sat 1933 Place of deposit, Calcutta Government of India Appearance new Prose Incorrect

Anuvakadhyaya An index to the Anuvakas of the Rig Veda

Beginning मधुच्छन्दप्रमुखादौ देवानामेकपारगं ।
अनुवाकान् प्रवक्ष्यामि मन्त्राणां विचितान् पुरा ॥ १ ॥
शिष्याणामुपकाराय यज्ञोकार्य्यसिद्धये ।
उपयुक्तान् यज्ञकाले जपहोमार्चनादिषु ॥ २ ॥

End एकीकृत्य समाम्नातं विंशत्यधिकं शतम् विंशत्यधिक शतम् ॥

Colophon इति श्रीअनुवाकाध्याय समाप्त ॥

विषय । अनुवाककथन ।

No. 1807. आपस्तम्बसूत्रवृत्तिः, वा आपस्तम्बसूत्रदीपिका ।

Substance, country-made paper, 11 × 4¾ inches Folia, 37. Lines, 9 on a page. Extent, 1,000 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect

A'pastamba-sútra-vritti alias *A'pastamba-sútra-dípiká.* A commentary on the Kalpa Sútra of A'pastamba. By Rudradatta. The codex contains only the first Prasna.

Beginning. शुक्लाम्बरधरं देव शशिवर्णं चतुर्भुजं ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्व्वविघ्नोपशान्तये ॥ १ ॥
आज्ञा श्रुतिः स्मृतिर्यस्य यस्य यज्ञाः समाजनाः ।
नमः परस्मै विश्वस्य तस्मै श्रीवत्सलक्ष्मणे ॥ २ ॥
आदिमं ब्रह्मणः कोष मध्य क्षितिपरावरं(?) ।
अपास्तदोषपापानमापस्तम्बमृषि मुनिं ॥ ३ ॥
आपस्तम्बीयसूत्रार्थमन्यथाज्ञानसंशयात् ।
सूत्रदीपिकया वृत्त्या रुद्रदत्त परास्यति ॥ ४ ॥

End. आहवनीये प्रचालितायामग्नौ ॥

Colophon. इति भट्टरुद्रदत्तप्रणीतायामापस्तम्बसूत्रवृत्तौ सूत्रदीपिकायामष्टम पटलं समाप्तं ।
प्रथमः प्रश्न समाप्तः ।

विषयः । आपस्तम्बसूत्रीयप्रथमप्रश्नस्य व्याख्यानं ।

No. 1808 माण्डूक्योपनिषदालोकः ।

Substance, country-made paper, 11¾ × 3½ inches Folia, 5. Lines, 10 on a page. Extent, 167 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old Prose. Correct.

Mándukyopanishadáloka. A gloss on the Mándukya Upanishad of the Atharva Veda. By Vijñána Bhikshu This is a part of the comprehensive work referred to under No. 1798.

Beginning. श्रोमित्येतदक्षरमिदं सर्व्वमित्यादिर्माण्डूक्योपनिषद्व्याख्यायते श्रोमिति ब्रह्मणो नाम ।
कद्दष्टविग्रहो देवो भावग्राह्यो मनोमयः ।

End अतएव च शास्त्रीयेणैवाभेदारोपेणाद्यविवेकाच्छब्दार्थयोरविभागलक्षणाभेद शास्त्रोक्त उपपद्यत इति दिक।

Colophon इति विज्ञानभिक्षुकृते वेदान्तालोके माण्डूक्योपनिषदालोक समाप्त ॥

विषय। माण्डूक्योपनिषद्व्याख्यान।

No 1809 श्वेताश्वतरोपनिषदालोकः।

Substance, country made paper, $10\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{4}$ inches Folia, 33 Lines, 11 on a page Extent, 1,023 s lokas Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old Prose Incorrect

S vetás'vataropanishadáloka A gloss on the S vetás vatara Upanishad By Vijnána Bhikshu Another part of No 1798

Beginning प्रथमपच नास्ति।

End मन्त्रोद्धारवदस्यास्(?) वेदान्ता देवकोपमा।
अत्र निर्णीतसिद्धान्तगणैर्नेया मुमुक्षुभि ॥

Colophon इति विज्ञानभिक्षुकृते वेदान्तालोके श्वेताश्वतरोपनिषदालोक समाप्त ॥

विषय। श्वेताश्वतरोपनिषद्व्याख्यान ॥

No 1810 कैवल्योपनिषदालोक.।

Substance, country made paper, $11\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches Folia, 8 Lines, 10 on a page Extent, 164 s lokas Character, Bengali Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old Prose Correct

Kaivalyopanishadáloka A gloss on the Kaivalya Upanishad of the Atharva Veda. By Vijnána Bhikshu Another part of No 1798

Beginning ॐ अथाश्वलायन इत्याद्या कैवल्योपनिषद्व्याख्यायते। इयमुपनिषत् शतरुद्रीयनाम्ना यजुःश्रुतिसूक्ते स्कन्दपुराणादिभिः महर्षिभिर्व्याख्याता च। अथापि चाम्रे वक्ष्यामि च शतरुद्रीयमधीत इति। दीर्घैव शतरुद्रीयशब्द शुत्यमारभ्याधीमि भेद।

End अतः कैवल्यशब्दवादिव कैवल्योपनिषद्गीयते।

Colophon इति विज्ञानभिक्षुकृते वेदान्तालोके कैवल्योपनिषदालोकः समाप्तः ॥ इति कैवल्योपनिषत् ॥
विषय । कैवल्योपनिषद्व्याख्यानं ॥

No 1811 मैत्रेयोपनिषदालोकः ।

Substance, country made paper, 11¾ × 3¼ inches. Folia, 26 Lines, 10 on a page. Extent, 800 s'lokas Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose Correct

Maitreyopanishadaloka A gloss on the Maitri Upanishad of the Black Yajur Veda By Vijñána Bhikshu Another part of No 1798

Beginning अथ मैत्रेयुपनिषद्व्याख्यायते अनयैव च मैत्रेयोपनिषद्व्याख्यया मैत्रायणोपनिषद्वाह्मणोऽपि व्याख्यातप्रायो भविष्यति काण्व माध्यन्दिनयोरिवात्यभेदादिति ।

End अन्नमयं विद्येति द्विराहत्तिरुपनिषत्समाप्त्यर्था ॥ इति चतुर्थप्रपाठकालोकः ॥

Colophon इति विज्ञानभिक्षुकृत वेदान्तालोके मैत्रेयोपनिषदालोकः समाप्तः ॥

विषय । मैत्रेयोपनिषद्व्याख्यानं ।

No 1812 कठवल्ल्युपनिषदालोकः ।

Substance, country made paper 11¾ × 3¼ inches. Folia 24 Lines, 10 on a page Extent, 626 s'lokas Character, Bengali Date, ? Place of deposit Calcutta, Government of India. Appearance old. Prose Correct.

Kathavallyopanishadaloka A gloss on the Katha Upanishad of the White Yajur Veda By Vijñána Bhikshu Another part of No 1798

Beginning उशन् ह वै वाजश्रवसः इत्यादि कठवल्ल्युपनिषत् इदानीम् व्याख्यायते ।

End तथा गुरुविद्यावाचामन्योन्यं मा विद्विषावहै मा भाविगुरु विरोधमभूदिति ॥ इति द्वितीयाध्याय तृतीया वल्ली ॥

Colophon इति विज्ञानभिक्षुकृत वेदान्तालोके कठवल्ल्यालोकः समाप्तः ।

विषय । कठवल्ल्युपनिषद्व्याख्यानं ।

No 1813 मुण्डकोपनिषदालोकः ।

Substance, country-made paper, 11¾ × 3¼ inches Folia, 17 Lines, 10 on a page Extent, 279 s'lokas Character, Bengali Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose Correct

Mundakopanishadáloka A gloss on the Mundaka Upanishad of the Atharva Veda By Vijñána Bhikshu Another part of No 1798

Beginning ब्रह्मा देवानां प्रथम सम्बभूवेत्यादिर्मुण्डकोपनिषत् यथाश्रुता व्याख्यायते ब्रह्मा चतुर्मुखो देवानां स्थूलविग्रहधारिणां प्रथम प्रथमजो बभूव तत्र ब्रह्मगुणयोगेन गौणब्रह्मत्व श्रुतिर्दर्शयति ।

End नम परमर्षिभ्य इति परम ब्रह्म साक्षाद्दृष्टवन्तो ये तदुपदेष्टारो ब्रह्मादयस्तेभ्यो नम द्विर्वचनमुपनिषत्समाप्त्यर्थं ॥ इतीयमुण्डकालोक ॥

Colophon इति विज्ञानभिक्षुकृते वेदान्तालोके मुण्डकालोक समाप्त ॥

विषय । मुण्डकोपनिषद्व्याख्यान ॥

No 1814. पाकयज्ञनिर्णयः ।

Substance, country-made paper, 9½ × 4¼ inches Folia, 115 Lines, on a page Extent, 1,500 s'lokas Character, Nágara Date, Sm 1933 Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance new Prose and verse Incorrect

Pakayajña nirnaya Directions for the performance of those Vedic rites which are reckoned under the generic name of Pákayajña, i e, those in which rice has to be cooked for offerings Seven separate rites are included under this head By Chandrachuda Bhatta, son of Umápati Bhatta Suri

Beginning. यस्यानुग्रहमात्रेण मुच्यन्ते पुण्यकर्मभिः ।
ब्रह्मादिब्राह्मणान्तास्ता सर्वं ब्रह्मसमाश्रये ॥ १ ॥
समादिगुणसामेयं भक्तानुग्रहकारकं ।
नमामि परमानन्द ज्ञानविज्ञानसिद्धये ॥ २ ॥
उमामहेश्वरं देवमापन्नं दुर्मतिस्तथा ।
गणेशमाधवादीन् पितरौ च पितामहं ॥ ३ ॥

उमापतितनूजेन चन्द्रशेखरशर्म्मणा ।
विलोक्य सूत्रभाष्यञ्च विविधाः पद्धतीस्तथा ॥ ४ ॥
क्रियते पाकयज्ञानां पद्धतेश्च विनिर्णयः ।
यदत्र स्खलितं किञ्चिच्छोध्यं तद्वह्नवेदिभिः ॥ ५ ॥

End. धर्म्मेश्वरात्मजश्रीमदुमाशङ्करसूनुना ।
कृतोऽयं चन्द्रचूडेन पाकयज्ञादिनिर्णयः ॥
विक्रमाब्दे तथा शाके मार्गशीर्षे च सोमजे ।
एकादश्यामयं ग्रन्थो नारायण्यां समापितः ॥

Colophon. इति पौराणिकधर्म्मभट्टसूनुश्रीमद्विद्वन्मुकुटमाणिक्यउमापतिभट्टसूरिसूनुचन्द्रचूडभट्टकृतः पाकयज्ञनिर्णयः समाप्तः ।

विषयः । पाकयज्ञपद्धतिनिरूपणं ।

No. 1815. साङ्ख्यकारिका, साङ्ख्यचन्द्रिकाख्यटीकासहिता ।

Substance, country-made paper, 12½ × 5½ inches Folia, 12. Lines, 14 on a page Extent, 1,008 s'lokas. Character, Nagara Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old. Prose. Correct

Sáñkhya-káriká. Memorial verses on the principles of the Sáñkhya doctrine of Kapila. By I's'varakrishna. Attached to the text is a commentary entitled Sáñkhya-chandriká, by Náráyana Tírtha, pupil of Rámagovinda Tírtha. The text has been published by Dr H. H. Wilson, *along with a commentary by a Gaudapáda, an English translation* of the text by H. T Colebrooke, and of the commentary by the editor. German and French versions of the text have also been published.

Beginning. (टी॰) । श्रीरामगोविन्दसुतीर्थपादकृपाविशेषादुपलभ्य बोधं ।
श्रीवासुदेवादधिगत्य सर्व्वशास्त्राणि वक्तु किमपि स्पृहाणः ॥ १ ॥
प्रकर्षितुपरेव नत्वाचार्य्यान् गुरुंस्तथा ।
नारायणः साङ्ख्यसूत्रे तनुते साङ्ख्यचन्द्रिकां ॥ २ ॥
(मू॰) । दुःखत्रयाभिघाताज्जिज्ञासा तदपघातके हेतौ ।
दृष्टे सापार्था चेन्नैकान्तात्यन्ततोऽभावात् ॥ १ ॥

End. (मू॰) । सप्तत्यां किल येऽर्थास्तेऽर्थाः कृत्स्नस्य षष्टितन्त्रस्य ।
आख्यायिकाविरहिताः परवादविवर्जिताश्चापि ॥ ७२ ॥

Colophon इति साङ्ख्यकारिकाग्रन्थ समाप्त ।

(टी०)। तथा चाचैतत् षष्टिपदार्थविवेचनाभेद प्रकरण किन्तु तन्त्रमेवेति सिद्ध ॥ ६९ ॥

इति रामगोविन्दतीर्थशिष्यनारायणतीर्थकृता साङ्ख्यचन्द्रिका समाप्ता ॥

विषय । साङ्ख्यदर्शनस्य मतनिर्णय ॥

No 1816 स्वरोदयटीका ।

Substance country made paper, 11 × 5½ inches Folia, 123 Lines, 13 on a page Extent, 5 000 s'lokas Character, Nagara Date, ? Place of deposit Calcutta Government of India, also another copy at Murshidabad, with Gopaladasa Mahanta Appearance, old Prose Correct

Svarodaya ṭiká A commentary on the Svarodaya which is a treatise on austromancy, charms and philters By Narahari

Beginning नति कृत्वा गणेशाय विघ्नविध्वसकारिणे ।

निर्विघ्नकृतिसार्थाय कमलापतये नमः ॥ १ ॥

हरिवशकवि स्वार्थं परार्थंच स्वरोदये ।

व्याख्यान मानकादीना स्वराणा नामजन्मना ॥ २ ॥

गुरुभ्यो बहुधा श्रुत्वा यथाज्ञान यथाधिया ।

नरहरी भिधा(?) टीका इति रात्रा वितन्यते ॥ ३ ॥

अथ कविरानन्दरूप ग्रन्थ नमस्करोति अथनमिति ।

End नदीतीरे शुभे देशे भूभागे शुभे दिने रिक्तादर्शान्यतिथौ शनिकुजान्यवारे शान्त्युत्तरे काले लो+ग भुवि चिपेत् ॥

Colophon इति श्रीनरहरिकृतौ स्वरोदयटीकाया मृत्युञ्जयमन्त्रः । औषधयन्त्रमन्त्रबलानि समाप्तानि, समाप्तोऽयं ग्रन्थ ॥

विषयः। ज्योति शास्त्रानुसारेन भविष्यद्गणनाविषयकस्वरोदयाख्यग्रन्थव्याख्याने ।

Súrya-siddhánta-vivaraṇa A commentary on the Súrya-siddhánta of Bháskara Ácharya By Bhúdhara, son of Devadatta, and grandson of Soma S'armá of the Bharadvája clan, an inhabitant of Kámpilya on the banks of the river Sindhu.

Beginning. यस्योदये निखिलविश्वसरोजपद्मसुज्जृम्भते भवति सङ्कुचितं तदस्ते ।
तं विश्ववन्द्यसुरवन्दितपादपद्मं सर्वेतराच्युतदृशं प्रणमामि सूर्य्यं ॥ १ ॥
काम्पिल्ये सुरसिन्धुवन्धुरतटे ज्योतिर्विदामग्रणी-
र्भारद्वाजकुलेऽमले समभवत् श्रीसोमशर्म्माह्वय ।
तत्पुत्रो नृपवृन्दवन्दितपदः श्रीदेवदत्ताभिध
कीर्त्त्या निर्म्मलयोज्ज्वलाः समतनोद्य पङ्क्तिमङ्ख्या दिशः ॥ २ ॥
भूधरस्तत्सुत सूर्य्यसिद्धान्त विवृणोम्यहं ।
गुरूणां पादयुगल-कमल-भ्रमरायित. ॥ ३ ॥

End. तत्कथमित्युक्ते कदा कार्त्तिकवर्षे वैशाखे मासि सूर्य्य· प्रायेण छत्तिकानक्षत्रस्थो
भवति तद्देव गुरु. छत्तिकानक्षत्रे रोहिणीनक्षत्रस्थो वा ॥

Colophon. खण्डितत्वात समाप्तिसूचकवाक्य नास्ति ।

विषय·। सूर्य्यसिद्धान्तस्य व्याख्यान ।

Beginning. (टी॰)। रमाप्रेमामत्तं जगदवनदक्षं मधुहृतं
श्रुतीनामादानादधिजनितवेदाननमुदं।
अखण्डानन्दाद्यं निखिलजनहृत्कञ्जनिलयं
हयग्रीवं वन्दे प्रकृतकृतिविघ्नधुलिकृते॥ १॥
सत्येकस्मिन्नपि बाधके समवहितसाधककदम्बादपि कार्यानुत्पत्तेर्दर्शनादपेक्षित-
परिप्सितप्रत्यूहापोहायानुष्ठितं भगवत्स्तुतिरूपमङ्गलं शिष्यशिक्षार्थमादौ नि-
बध्नाति श्रीलक्ष्मीरमणमित्यादिना॥
(मू॰)। श्रीलक्ष्मीरमणं नौमि गौरीरमणरूपिणं।
स्फोटरूपं यतः सर्व्वं जगदेतद्विवर्त्तते॥१॥
अशेषफलदातारं भवाब्धितरणे तरिं।
शेषाशेषार्थलाभार्थं प्रार्थये शेषभूषणं॥ २॥
पाणिन्यादिमुनीन् प्रणम्य पितरं रङ्गोजिभट्टाभिधं
द्वैतध्वान्तनिवारणादिफलिकां पुंभावभाग्देवतां।
दुष्टिं गौतमजैमिनीयवचनव्याख्यातृभिर्दूषितान्
सिद्धान्तानुपपत्तिभिः प्रकटये तेषां वचो दूषये॥ ३॥
परिप्सितप्रतिबन्धकोपशमनाय कृतं श्रीफणिराजरूपं मङ्गलं शिष्यशिक्षार्थं
निबध्नंश्चिकीर्षितं प्रतिजानीते॥
(मू॰)। अशेषभूषणदातारमपि सर्व्वेश्वरं गुरुं।
श्रीभूषणसारेऽस्मिन् प्रार्थये शेषभूषणं॥
इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणपारावारीणधुरीणरङ्गोजिभट्टात्मजकौण्डभट्टकृते वैया-
करणभूषणसारे स्फोटवादः समाप्तः॥
(टी॰)। पूर्णात्मने इतीति पूर्णत्वमप्रतिहतेच्छत्वं तेन रूपेणात्मनो नतिरपि निज-
पन्यप्रचारेच्छाया अपि विषयसिद्धार्थे इति बोध्यं।
इति श्रीमत्पञ्चाभिजनोत्प्रभातीयपनामकपण्डितश्रीवल्लभात्मजहरिवल्लभविर-
चिते भूषणसारदर्पणे स्फोटनिरूपणं॥
अथ वैयाकरणतात्पर्यविषयीभूतार्थप्रकाशनं। तत्रादौ लकारार्थनिरूपणं। ततो
नामार्थनिरूपणं। ततः समासशक्तिनिरूपणं। ततः शक्तिस्वरूपनिरूपणं। ततो
नञर्थनिर्णयः। ततः उपसर्गनिपातार्थनिरूपणं। ततस्तद्धितसमासार्थनिरूपणं।
ततः अभेदैकत्वसङ्ख्यानिर्णयः। ततः सङ्ख्याविवक्षानिर्णयः। ततः क्त्वाद्यर्थनिर्णयः।
ततो वर्णस्फोटनिरूपणं। ततः पदवाक्यस्फोटनिरूपणं। ततो अखण्डस्फोटनिरू-
पणं। ततो जातिस्फोटनिरूपणं॥

No 1819. प्रयोगोत्तमरत्नमाला ।

Substance, country made yellow paper, 13 x 3¾ inches Folia, 295 Lines 7 on a page. Extent, 6,762 s'lokas Character, Bengali. Date, Sk. 1723 Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old Prose Incorrect

Prayogottama ratnamálá A discourse on Sanskrit grammar By Purushottama Vidyávágis'a Bhaṭṭacharya Written by order of king Nandadeva The codex contains six chapters, and extends to conjugations Something more is wanted to complete the work.

Beginning श्रीनन्दसूनोर्वदनारविन्दमुपास्महे यत्र नितान्तमेव ।
स्फुरच्छ्रुतीनां परम रहस्य स्मितायमानन्दमय विभाति ॥
अमृताधिकमाधुरीधुरीणाधरनिर्य्यासगुणान्वितेन ।
वेणोरणितेन जगन्ति रञ्जयन्त भगवन्त घनकान्तमनुमीडे ॥
श्रीनन्ददेवस्य गुणैकसिन्धोर्महामहेन्द्रस्य यथानिदेश ।
यत्नात प्रयोगोत्तमरत्नमाला वितन्यते श्रीपुरुषोत्तमेन ॥

End. सन्धभाव यैनवत्व विभक्तीनाम्च लोपन ।
व्याख्येयव्याख्यकारैस्च सुखबोधकृते कृत ॥

Colophon. द्विजकुलकमलप्रकाशकैकभास्करमहामहोपाध्यायश्रीविद्यावागीशभट्टाचार्य्यनिर्म्मि तप्रयोगोत्तमरत्नमालाया तन्तु पठो विन्यास सम्पूर्ण ।

विषय । अत्र सन्धिप्रकरणावधितद्धितप्रकरणपर्य्यन्त पदाना प्रयोगकथन ॥

No 1820 आनन्दलहरी, सटीका ।

Substance, country-made paper, 13 x 4⅓ inches Folia, 60 Lines, 11 on a page Extent, 2 000 s'lokas Character, Nagara Date, Sm 1810 Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old Verse Incorrect

Anandalahari, Saṭika A hymn to Siva with a commentary The text is attributed to S'añkara Achárya, the commentary is anonymous. The object of the hymn is to identify Siva with all the other leading gods and goddesses

Beginning शिव शक्त्या युक्तो यदि भवति शक्त प्रभवितु
न चेदेव देवो न खलु कुशल स्पन्दितुमपि ।

अतस्त्वामाराध्यां हरिहरविरिञ्च्यादिभिरपि
प्रणन्तुं स्तोतुं वा कथमकृतपुण्यः प्रभवति ॥

End. प्रदीपज्वालाभिर्दिवसकरनीराजनविधिः
सुधासूतेश्चन्द्रोपलजललवैरर्घ्यघटना ।
स्वकीयैरम्भोभिः सलिलनिधिसौहित्यकरणं ।
स्वकीयाभिर्वाग्भिस्तव जननि वाचां स्तुतिरियं ॥

विषय । स्तोत्रव्याजेन पार्वत्याः रूपादिवर्णनम् ।

No 1821. न्यायसिद्धान्तमुक्तावलीदीपिका ।

Substance, country-made paper, 12 × 4¾ inches. Folia, 52 Lines, 11 on a page. Extent, 2,050 s'lokas Character, Nágara Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old. Prose. Incorrect

No. 1822 अलङ्काररत्नाकरोदाहरणमनिबद्धदेवीस्तोत्रं ।

Substance, country made paper, 14 × 7½ inches. Folia, 10 Lines, 15 on a page. Extent, 180 slokas Character, Nagara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old. Prose and verse Incorrect

Alaṅkara-ratnákarodáharana-sannibaddha-deví-stotra. A hymn to Párvati, in course of which illustrations are given of all the rhetorical ornaments noticed in the 'Alaṅkára-ratnákara' By Siṅhas'aṅkara, of Káshmir.

Beginning. रत्नाकराथमरतो स्टरीलालङ्काररत्नानि यथाक्रमेण ।
वन्दीव देव्या गिरिराजपुत्र्याः करोमि संयत् स्तुतिगोचराणि ॥
आमुखैकार्थपदं पुनरुक्तवदाभासम् ।
यमायनी लोकजनार्तिहानी युमत्युपर्यद्रविणार्थदात्री ।
अमत्तु मिश्रापपदाद्रिरथैरमाम्बिकाशासु मरोत्सवानपि ॥
अत्र यमा अवनीति लोकजन इति आर्तिहानीति युमत्युपर्यति द्रविणार्थेति पदाद्रिरिति उमाम्बिकति मर उत्सव इति आमुखे एकार्थत्वं ।

End श्रीशोभाकररत्नकारार्थमत्योदाहाट(?)मात्रं ।
निर्मित रत्नकण्ठेन देवीस्तोत्रेऽस्मिनाकति ॥

Colophon. इति श्रीकाश्मीरदेशयात्रसश्रीयशरुरविरचितालङ्काररत्नाकरोदाहरणमनिबद्धं देव्यास्तोत्रं समाप्तं ॥

विषयः । देवीस्तोत्रव्याजेन श्रीशोभाकरमित्रविरचितालङ्काररत्नाकराख्यालङ्कारग्रन्थोक्तानां यथाक्रमेणोदाहरणप्रदर्शनं ॥

Beginning अनाद्यानन्दकूटस्थज्ञानानन्तसदात्मने ।
अभूतद्वैतजालाय साक्षिणे ब्रह्मणे नमः ॥ १ ॥
नमः श्रुतिशिरःपद्मषण्डमार्त्तण्डमूर्त्तये ।
बादरायणसञ्ज्ञाय मुनये शमवेश्मने ॥ २ ॥
नमाम्यभोगिपरिवारसम्पद् निरस्तभूतिमनुमार्द्धविग्रहं ।
अनुग्रमुन्मुदितकालल्लाञ्छनं विना विनायकमपूर्व्वशङ्करं ॥ ३ ॥
यद्वक्त्रमानससरःप्रतिलब्धजन्मभाष्यारविन्दमकरन्दरसं पिबन्ति ।
प्रत्याशमुन्मुखविनीतविनेयभृङ्गाःस्तान् भाष्यवित्तकगुरून् प्रणमामि मूर्द्ध्ना ॥ ४ ॥
पदादिष्वन्तभारेण गरिमाणं बिभर्त्ति यत् ।
भाष्यं प्रसन्नगम्भीरं तद्व्याख्या श्रद्धयारभे ॥ ५ ॥

End यथा देहे विशिष्टजातीये तद्व्यतिरिक्तसाधकत्वं अत्र मानसम्बन्धः कल्पितो-ऽपि स्वनिबन्धने लोकशास्त्रव्यवहारं यथावगमितव्यहेतुः तथाय कल्पितोऽप्यलौ-किकात्मरूपप्रतिपत्तौ प्राक् प्रमाणं निश्चितप्रत्ययोत्पादनात् बाधानुपलब्धेश्चेति ॥

Colophon इति श्रीपञ्चपादिकायां नवमं वर्णकं समाप्तं ॥ इति चतुःसूत्री समाप्ता ॥

विषयः । शङ्करकृतवेदान्तसूत्रभाष्यस्य चतुःसूत्र्याः व्याख्यानं ॥

No 1824 व्रतोद्यापनकौमुदी ।

Substance country made paper, 11¼ × 5½ inches Folia 77 Lines 13 on a page Extent, 2037 slokas Character, Nágara Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance old Prose and verse Incorrect

Vratodyapana Kaumudí A handbook for the concluding ceremonies of certain Vratas By Sañkara, son of Vallala Contents Vratas defined, Concluding ceremonies of Vratas, Concluding rites of Vratas which involve a hundred thousand worships, a hundred thousand salutations, a hundred thousand circumambulations, and the dedication of a hundred thousand lamps, concluding rite of worshipping an earthen lingam or an image of Ganesa, the rite of marrying a tulasi plant to an image of Vishnu, directions for rites to be celebrated

in the month of Kártika, ditto for planting a flagstaff in honour of a divinity, *ditto for dedicating lamps to Tripura, ditto for worshipping* Vyása, ditto for consecrating Asvattha and Vata trees

Beginning नत्वा गणेशं सम्पूज्या शङ्करेण वितन्यते ।
मुदा पुराणविज्ञाता व्रतोद्यापनकौमुदी ॥
तत्र तावत् सर्व्वव्रतोपयोगित्वात् किञ्चित् किञ्चित् निर्णयादिकं लिख्यते ॥

End पीठादि आचार्य्याय दत्वा मण्डपं सदस्याय दत्वा शताधिकान् ब्राह्मणान् भोजयिष्ये इति सङ्कल्प्य सहस्रेण सम्भोज्य आशिषः गृहीत्वा वटोद्यापनपूर्ण्णतां वाचयित्वा इष्टजनैः सह भुञ्जीत ॥

Colophon इति श्रीमत्शङ्कर्य्यां वटोद्यापनं समाप्तं ॥ इति श्रीबल्लालसूनुशङ्करविरचिता व्रतोद्यापनकौमुदी समाप्ता ॥

विषय । अथ प्रथमं व्रतसाधारणपरिभाषा । ततः व्रतोद्यापनानि । ततो सप्तपूजा-ष्टयनसंस्कार-सुखप्रदधिवोद्यापनं । ततो लक्षदीपदानविधानादिकं । ततः पार्थिवलिङ्गोद्यापनं, गणेशोद्यापनञ्च । ततो विष्णुना सह तुलसीविवाहविधिः । ततः कार्त्तिकोद्यापन-ध्वजारोपण-त्रिपुरदीपन-व्यासपूजनविधानानि । ततः अश्वत्थोद्यापनविधानं, वटोद्यापनविधानञ्च ॥

End एषामलङ्कारदोषाणां सत्यपि पूर्वोक्तदोषेभ्य कश्चिच्चिद्विशेषेणैवायता अथ प्रचणीया किन्तु तत्तद्दोषसामान्यलक्षणमङ्गदेणैवेषामपि सिद्धिरिति शुभं ॥

Colophon इति श्रीकाव्यप्रकाशनिदर्शनेऽर्थालङ्कारनिर्णयो दशम उद्योत ॥ समाप्तमिति भद्रम ।

विषय । काव्यप्रकाशव्याख्यान ।

No 1826 ज्योतिःसङ्ग्रह ।

Substance, country made paper, 12 × 5½ inches Folia 20 Lines, 11 on a page Extent, 410 s'lokas Character, Nagara Date ? Place of deposit, Calcutta Government of India, a second copy at Virabhuma, Pandit Pratapachandra Bhattachārya. Appearance old Prose and verse In correct

Jyotihsangraha A manual of astrology Contents I astrological calculations for marriage, II ditto for bringing a bride for permanent residence with her husband, III omens and portents, IV omens at the time of starting on a journey, V astrological indications in connection with a new house, VI rites to be observed in consecrating a house, a garden, a tank &c, VII relation of Naksatras to human destiny, VIII ditto of the passing of the sun from one sign of the zodiac to another, IX auspicious times

Beginning वर्णो वश्य तथा तारा योनिश्च ग्रहमैत्रक ।
गणकूट भकूटश्च नाडी चैते गणाधिका ॥ १ ॥

End वारप्रवृत्तिर्घटिकाद्वय यत्त पुन पुन सार्द्धमितसखवाद्यात् ।
होरा भवत सूर्यभृगुज्ञमेमभूमनी व्यभोमेषु दिनोक्तकर्म ॥

Colophon इति शुभाशुभप्रकरण नवमं ॥ इति ज्योतिःसङ्ग्रह समाप्त ।

विषयः । अत्र प्रथम विवाहप्रकरणं । तत द्विरागमनादिप्रकरण । तत शकुनप्रकरण । ततो यात्राप्रकरण । ततो वास्तुप्रकरण । ततो गृहप्रतिष्ठा वाप्यारामतडागकूपसुरप्रतिष्ठाप्रकरण । ततो नक्षत्रप्रकरण । तत सङ्क्रान्तिप्रकरण । तत शुभाशुभप्रकरण ॥

No 1827 प्रयोगपद्धति ।

Sub tance, country made paper, 9¼ × 5½ inches Folia 52 Lines, 11 on a page Extent, 722 s'lokas. Character, Nagara. Date, Sm. 1897 Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose Incorrect

Prayoga paddhati Directions for the performance of domestic rites in accordance with the rules of Paraskara Anonymous The work serves as a commentary on the Grihya Sutra of Páraskara

Beginning आथाहिताग्नेर्नवप्राशन आनाहिताग्निरावसथिक तस्य नवप्राशननिमित्त नवप्राशनाख्य व्याख्यास्यत इति सूत्रशेष ।

End अथ तस्मिन्नग्नौ आघतहोमपक्षमद्यायत्नपिण्डपितृयज्ञपद्याद्यापयणादि कुर्वीत पूर्ववद्धोक्तमिति इष्टो द्वि विधान ॥

Colophon इत्यग्निहोत्रिचितरचितायां पारस्करगृह्यसूत्रव्याख्यानपूर्व्विकायां प्रयोगपद्धतौ तृतीय काण्ड समाप्त ॥

विषय । पारस्करगृह्यसूत्रव्याख्यानपूर्व्वकनवप्राशनाख्यकर्म्मप्रयोगनिरूपण ।

No 1828 नीतिसारः ।

Substance country made paper, 9½ × 6¼ inches Folia, 190 Lines 17 on a page Extent 3 850 s'lokas Character Nagara. Date ? Place of deposit Calcutta Government of India a second copy at Berhampur with Babu Ramadasa Sena Appearance, old. Verse Incorrect

Nitisara The elements of Polity By S'ukra Acharya The work *contains four chapters of* which the first treats of the duties *of* kings, second those of queens and princes, third of ministers and other officers, and fourth, of the requirements of kings In the last, is given a detailed account of firearms and gunpowder The work is said to be an old one, and quotations from it, or references to it, occur in ancient books, but the last chapter is apparently spurious, as it describes guns as they existed a hundred years ago

Beginning. अथ शुक्रनीतिप्रारम्भ ।

प्रणम्य जगदाधार सर्गस्थित्यन्तकारिणं ।

सम्पूज्य भार्गवः इष्टो वन्दित पूजित सुत ॥

End. दुष्टता दुष्टसंयोगाददुष्टोऽपि हि गच्छति ।

सुराविन्दुसमायोगाद् गङ्गापूर्णपयो यथा ॥

Colophon. समाप्तिसूचकवाक्य नास्ति ।

विषयः । राजनीतिसमुदायनिरूपण ।

No 1829. कामन्दकीयनीतिसारः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches Folia, 123 Lines, 17 on a page Extent, 1,300 slokas Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old Verse Incorrect

Nitisára The elements of Polity. By Kámandaki The work has been published in the Bibliotheca Indica of the Asiatic Society of Bengal.

Beginning यस्य प्रभावाद् भुवनं शाश्वते पथि तिष्ठति ।

देव स जयति श्रीमान् दण्डधारो महीपतिः ॥ १ ॥

End. एकोऽपि वारणपतिर्द्विपतामनीक

व्रजन्निहन्ति सद्(?)सत्त्वगुणोपपन्न ।

नागेषु हि क्षितिभुजा विजयो निबद्ध

स्तस्माद् गजाधिकबलो नृपति सदा स्यात् ॥ ६२ ॥

Colophon. इति कामन्दकीये नीतिसारे गजाश्वपतिकर्मणि पदाति रथ हस्ति भूमयो यान-कल्पना व्यूहकल्पना प्रकाशयुद्धच ऊनविंशतितम सर्गः ॥ १९ ॥

समाप्तश्चाय कामन्दकीयनीतिसार ॥

विषय । नीतिशास्त्रव्याख्यान ।

No 1830 दानवाक्यावली ।

Substance, country made paper, 11 × 4 inches Folia, 76 Lines, 11—12 on a page Extent, 2 507 s'lokas Character, Maithili Date, Sk 1779 Place of deposit, Mujaná Post Tajapura, Darbhangá, Pandit Babulala Paṭhaka. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct

Danavákyávali An elaborate treatise on religious gifts By Dhiramati Deví, daughter of Rámesvara Rajapandita, and wife of Rájá Narasiṁha Deva of Mithila

Beginning वन्दे मुकुन्दस्य पदारविन्दं वन्दारुवृन्दारकवृन्दवन्द्यं ।
मन्दाकिनी यन्मकरन्दबिन्दुसन्दोहसन्देहधियं ददाति ॥
त्रैलोक्याधिपते पदत्रयभुवं दैत्याधिप याचते
दत्ता सत्त्वसदन तेन वसुधामेवाप्तो भवान ।
देवार्थे बलिनं बलिं छलयताप्यस्मै हरस्तुष्यन
स्वाराज्यप्रतिभूर्भविष्णु सपदि स्वस्त्यचर पातु वः ॥
श्रीकामेश्वरराजपण्डितकुलालङ्कारसारः श्रिया-
माराम नरसिंहदेवमिथिलाभूमण्डलाखण्डल ।
दृप्यद्दुर्द्धरवैरिदर्पदलनो भूदर्पनारायणो
विख्यात शरदिन्दुकुन्दधवलधाम्यद्यशोमण्डलः ॥
तस्मादारगुणाश्रयस्य मिथिलाक्ष्मापालचूडामणेः
श्रीमद्धीरमति प्रिया विजयते भूमण्डलालङ्कृति ।
दाने कल्पलतेव चारुचरिते यारुन्धतीव स्थिरा
या लक्ष्मीरिव वैभवे गुणगणे गौरीव या मण्डन ॥
वापी पुष्करलाञ्छिका सुविमला विधानवापीसमा
रम्य श्रीदेनिकाशिवालयभवन चन्द्राभसर्वंशिव ।
उद्यान फलपुष्पनद्यविटपच्छायाभिरानन्दन
भिक्षुभ्य परसाम्रदानमनघं यस्या भवान्या इव ॥
लक्ष्मीभर्त्तु लमार्धानिकनतुलनभो या महादानदेव
पामैराजीवराजीवज्जलनपरामात्रदामैकसाम्रै ।
विद्यानुग्राह्यविद्यापतिकृतिललितैर्बन्धकाक्षामुदारा
राज्ञी पुष्पावल्येका विरचयति नवां दानवाक्यावलीं सा ॥
यथादौ दानधर्मेषु । तत्र महाभारते । इत्यादि ।

End. यावत् स्वर्गतरङ्गिणी हरजटाजूटान्तमालम्बते
यावद्विश्वविकाशविस्फुतकरः सूर्य्योऽयमुज्जृम्भते ।
यावन्मण्डलमैन्दवं वितनुते शम्भोः शिरोमण्डनं
तावत् कीर्त्तिलतेयमस्तु सफला देव्याः सतां श्रेयसे ॥
निबन्धान् सम्यगालोच्य श्रीविद्यापतिसूरिणा ।
दानवाक्यावली देव्याः प्रमाणैर्विमलीकृता ॥

Colophon. समस्तप्रक्रियाविराजमानदानदलितकल्पलताभिमानसवभक्तिभावितवज्ञमानस-
हामहादेवीश्रीधीरमतिदेवीविरचिता दानवाक्यावली परिपूर्णा ।
शुभमस्तु श्रीरस्तु। शकाब्दाः १००९ ।

विषयः। दानप्रशंसा। दानकालनिरूपणं। धर्म्मलक्षणं। दानादौ म्लेच्छदेशस्य सर्व्वथा-
हेयत्वनिरूपणं। दानविधिः। द्रव्यदैवतनिरूपणं। प्रतिग्रहविधिः। प्रयोग-
कथनं। मत्स्योक्तहिरण्यदानविधिः। एवं विष्णुधर्म्मोत्तरायुक्तहिरण्यदानविधिः।
हिरण्य-कृष्णतिलदानविधिः। अलङ्करणदानविधिः। हैमरौप्यभाजनादि-
दानविधिः। सलवणतैजसपात्रदानविधिः। पानीयदानादिविधिः। रत्नदान-
विधिः। कपिलादिदानविधिः। उभयतोमुखीदानविधिः। गजाश्वादिदान-
विधिः। गुडधेन्वादिदानविधिः। नानादैवतपशुदानविधिः। गुडभारादि-
दानविधिः। सिन्दूरभारादिदानविधिः। कृष्णाजिनादिदानविधिः। मण्यादि-
दानविधिः। गन्धादिदानविधिः। पादुकाच्छत्रादिदानविधिः। दीपादिदान-
विधिः। फलदानविधिः। शय्यादानविधिः। शिविकादिदानविधिः। दासा-
दिदानविधिः। ताल-वृन्तचामरादिदानविधिः। वस्त्रादिदानविधिः। आविक-
वस्त्रादिदानविधिः। उष्णीषदानविधिः। मासनियतवास्तुदानविधिः। सङ्क्रान्ति-
निमित्तकदानविधि.। नाचनिकादिदानविधिकीर्त्तनञ्च ॥

No. 1831. पूर्त्तकमलाकरः।

Substance, country-made paper, 11 × 3½ inches. Folia, 172. Lines, 9 on a page. Extent, 3,270 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India; another copy in the Library of the Mahárája of Darbhángá. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Púrta-kamalákara. On acts of pious liberality for public good. By Kamalákara Bhatta, son of Rámakrishna Bhatta. Contents: Times meet for the dedication of tanks; rules of dedication; differences in

the ritual of consecration according to the four Vedas, rituals common to all Dedication of wells and Baulis Do of trees and gardens Do of as'vattha trees Do of five sacred trees Do of buildings in connection with trees Gifts of trees Times meet for commencing a public building Laying the foundation and other details Consecration of sacred images Auspicious and inauspicious marks on images Sex of images Peculiarities of the ammonite stone, Salagrâma, and the rituals for worshipping those stones Rituals for the consecration of temples, images, flags &c Consecration of images after they have been defiled by the touch of Chandalas Repairing of images Expiations for accidental breaking of temples &c Consecration of Durga Consecration of kings Divination before commencing a tank or well Consecration of Vinayaka Yajnas for the pacification of planets &c The Ganas, their character and worship Imperial consecration

Beginning नारायणात्मजश्रीमद्रामचन्द्रस्य सूनुना ।
कमलाकरभट्टेन पूर्तं सम्यग्विबोध्यते ॥
अथ मात्स्यात्तजलाशयोत्सर्गं । स च उदगयने माघादिषट्सु कार्त्तिके च वा
चषवर्ज्यं सर्वमासेषु वा ——— इत्यादि ।

End विप्रांश्च समागतान् पुरोहिताय दत्त्वा भक्त्या विप्रान् सम्भोज्य कर्मेश्वरार्पणं
कुर्यादिति ।

Colophon इति श्रीमीमांसकरामकृष्णभट्टात्मजरामभट्टोपाध्यायकमलाकरभट्टकृतः पूर्तकमलाकरः समाप्तः । शुभं भूयात् ।

विषय । जलाशयोत्सर्गकरणे स्थानासनचक्रादिनिरूपणं । प्रतिष्ठाविधिकीर्तनं । तत्र चतुर्वेदोक्तानां विशेषकथनं । जापकजापककथनं । नागपद्धतिविधिः । चतुर्थीकर्मकथनं । वारुणस्नानविधिः । अत्र सर्वत्र प्रयोगकथनं च । वापीकूपाद्युत्सर्गविधिकथनं । वृक्षारामाद्युत्सर्गविधानं । अश्वत्थस्थापनविधिः । तरुपुत्रकविधिः । तदुपयोगिप्रासादप्रतिष्ठाविधिः वृक्षविशेषाय एकदानविधिः । प्रासादारम्भकालनिरूपणं । तत्र सूत्रपातन्यासविधिः । शिलान्यासविधिः । गर्भोपन्यासादिनिरूपणं । प्रासादप्रतिष्ठाविधिः । कलशारोपणविधिः । ध्वजप्रतिष्ठाविधिः । प्रतिमानां शुभाशुभलक्षणादिनिरूपणं । लिङ्गभेदलक्षणादिकथनं । पञ्चसूत्रनिर्णयः । शालग्रामलक्षणादिकथनं । तत्र तत्र माहात्म्यादिकीर्तनं च । शालग्रामपूजाधिकारित्वं । द्वारवतीचक्रनिरूपणं । प्रतिमानिरूपणं । कामर्दिमूर्तिस्थापनकथनादिकं । सम्प्रतिष्ठाप अधिकारित्वं । प्रासाददेवतादिप्रति

ष्ठाना विस्तरेण प्रयोगकीर्त्तनं। महापूजाविधिकथनं। अथ चतुर्थीकर्म्मविधि। दृढप्रतिष्ठाविधि। ध्वजारोपणविधिः। लिङ्गार्च्चाप्रतिष्ठाविधि। चण्डालादि-स्पर्शे पुनः प्रतिष्ठाविधिकथनं। जीर्णोद्धारविधिकीर्त्तनं। अथ प्रयोगकथनं। प्रासादकलसलिङ्गार्च्चादिभङ्गे शान्तिकथनं। दुर्गप्रतिष्ठाविधिः। राज्याभिषेक-विधिः। तडागवापीकूपखननादौ जलस्थानोपायकथनं। विनायककल्पनादि-विधि। ईशानयागविधि। ग्रहयागविधि। नक्षत्रयागविधि। दिग्यागविधि। निर्ऋतियागविधि। ऐन्द्रीशान्तिविधिः। तत्र तत्र प्रयोगकथनं। शान्तिगण-कीर्त्तनं। आयुष्यगणनिरूपणं। अभिषेकगणकथनं। चित्रादिगणकथनञ्च। राज्याभिषेकप्रयोगकथनं। महाभिषेकविधिकीर्त्तनञ्च॥

No. 1832. देवदासप्रकाशः।

Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 316. Lines, 8 on a page Extent, 8,518 s'lokas Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, the Library of the Rájá of Darbhanga; another copy, Calcutta, Government of India Appearance, old, decayed. Prose and verse Correct.

Devadása-prakás'a An elaborate digest of the leading rites of the Smritis, with particular reference to the lunations when they should be performed. By Devadása Mis'ra.

Beginning. श्रद्धार्चित हव्यकव्य भुङ्क्ते यो विश्वमत्तानम्।
यो देवः पितृरूपेण न तन्दे यज्ञपूरुषम्॥
कल्पद्रु कृत्यार्णव-कृत्यदीप मिताक्षरादीन् सुबहून् प्रबन्धान्।
आलोच्य + + + + वेदितार्थ तिथ्यादिसन्देहमपाकरिष्ये॥
मिश्रश्रीदेवदासेन निबन्धोऽयं प्रकाशित।
देवदासप्रकाशाख्यः काशतां हृदये सताम्॥ इत्यादि।

End मलमासे न कुर्व्वीत व्यासस्य वचनं यथा॥

Colophon. इति देवदासप्रकाशे मलमासनिर्णयः। समाप्तोऽयं ग्रन्थः।

विषयः। तिथिस्वरूपनिरूपणादिकं। खण्डतिथिग्रहणस्थाननिरूपणं। नक्षत्रादिपारिभाषिक-लक्षणविवेचनं। दैवपैत्र्यादिकालनिरूपणं। वेधवाक्यविवेचनं। प्रतिपन्निर्णयः। अथ वीरप्रतिपदादिनिरूपणं। द्वितीयानिर्णयः। अथ भ्रातृद्वितीया-चन्द्रशून्य-शयनद्वितीयादिनिरूपणं। तृतीयानिर्णयः। तत्र रम्भातृतीयादिनिरूपणं। एव

विषय। चतुर्थ्यादिनिर्णय। तत्र तत्र गौरीचतुर्थीकथनं। नागपञ्चम्यादिकथन। चन्द्र-
षष्ठ्यादिनिरूपण। अचलासप्तम्यादिनिरूपणं। जन्माष्टम्यादिनिरूपणं। अगस्त्योदय-
कालादिनिरूपणं। महालक्ष्मीव्रतादिनिरूपण। शारदीयापूजाविधिकीर्त्तन।
अशोककलिकापानादिविधि। बलिदानकालकथनं। अपराजितापूजाविधि।
दशहरा। मोक्षैकादश्यादिनिरूपणं। पारणव्यवस्थादिकथन। भोजनविधि।
अत्यन्तपीडायामेकादश्यां जलपाने नोपवासहानिरिति निरूपणं। हविष्यद्रव्य-
निरूपण। एकादशीद्वैधनिर्णय। विद्धाव्यवस्थाकथन। जया-विजयाद्यष्टविधमहा-
द्वादशीनिरूपण। श्रवणद्वादशीनिरूपण। सूर्य्यद्वादशी। इन्द्रद्वादशी। मदन-
त्रयोदशी। यमचतुर्द्दश्यादिनिरूपण। शिवचतुर्द्दशी। श्रावणीपूर्णिमा। नदीरजो-
योगादिनिरूपण। कोजागरविधि। होलिकाविधिः। अमावस्यायां श्राद्धविधि-
कीर्त्तनं। दीपान्विताविधि। सामान्यतः श्राद्धप्रक्रियानिरूपण। श्राद्धलक्षणादि-
निरूपणं। पञ्चविधश्राद्धनिरूपण। श्राद्धकालादिदोषनिरूपण। श्राद्धकालादिनि-
रूपणं। दर्शनिर्णय। प्रतिपद्युगनिर्णय। श्राद्धोपयोगिकुतपाष्टकनिरूपण। अष्ट-
कानिर्णय। वृद्धिश्राद्धनिरूपण। कन्यादिविवाहकालनिरूपण। अपरपक्षश्राद्ध-
विधि। सङ्क्रान्तिनिरूपण। रात्रिसङ्क्रमणविचारः। युगाद्यादिविवेचन। मन्वन्तरा-
दिनिरूपणं। ग्रहणनिरूपणं। तिथिवारनक्षत्रादिनिमित्तकर्म्मनिरूपण। मातामह
श्राद्धनिरूपणं। एकोद्दिष्टकालादिनिरूपण। श्राद्धाधिकारिनिरूपणं। मघाश्राद्धादि-
निरूपणं। गयादिस्थाने श्राद्धकालादिकथनं। श्राद्धदेशनिरूपणं। श्राद्धनियो-
गार्हब्राह्मणपरीक्षाकथन। पङ्क्तिपावनादिलक्षणं। वर्ज्जनीयब्राह्मणलक्षण। मास
परिभाषानिरूपण। कुपमाषोदके पाके स्वतार नियमतो ब्राह्मणाय दानकथन।
श्राद्धयोग्यद्रव्यनिरूपण। मासविशेषे द्रव्यविशेषदानमाहात्म्यकथन। श्राद्धार्ह-
कुशादिनिरूपणं। अर्घ्यपात्रनिरूपणादिकं। गन्धपुष्पादिनिरूपणं। विधिपरिभा-
षादिविचारः। पितृणामुपस्थितिकथनं। श्राद्धदिनात् पूर्व्वदिनकृत्यकथनं। भूमिशो-
धनविधि। निमन्त्रणप्रयोगादिकथन। श्राद्धदिनकृत्यनिरूपण। श्राद्धप्रयोग।
विशेषेण पिण्डदानविधिकीर्त्तन। श्राद्धदिनक्रियमाणवैश्वदेवनिर्णय। पिण्डपितृ-
यज्ञादिप्रयोगः। मासिकपार्व्वणश्राद्धविधिः। नित्यश्राद्धविधि। आमश्राद्धविधि
तीर्थश्राद्धविधि। क्षौरविधिविवेचनं। जीवत्पितृक द्विपितृकक्रियमाणश्राद्धविधि
प्रेतश्राद्धविधिः। मृतपितृकादिकृत्यनिरूपण। महालयविधिः। स्नानादिविधि।
श्राद्धाधिकारविवेचनं। दानपिण्डदानादिविधि। अस्थिपतनविधि। दशाहो-
द्दिविधि। कपिलादिदानविधि। मासिक सपिण्डीकरणादिविधि। मतप्रयोजन।
काम्यं गमनोऽर्द्धोदयकादिकरणाख्यकतानिरूपणं। अभ्युदयिकश्राद्धविधि।

अशौचनिरूपणं। पतितादीनां दाहादिनिषेधः। महापातकिनिर्णयः। नारायणबलिविधि। पर्णशरविधान। यतिसंस्कारादिविधिः। मलमासमयाद्वविधिकीर्त्तनञ्च।

No. 1833. व्यवहारकल्पतरुः।

Substance, country-made yellow paper, 10 × 4½ inches. Folia, 230 Lines, 6 on a page Extent, 6,031 slokas Character, Maithili. Date, B S. 1231. Place of deposit, Magráni, Post Madhubani, *Darbhángá*, *Pandit* Kánáilála Jhá. Appearance, fresh. Generally correct.

Vyávahára-kalpataru. An elaborate treatise on Judicature, including constitution of courts, administration of justice, and the pains and penalties for civil and criminal offences. By Lakshmidhara, son of Hridayadhara Bhaṭṭa, minister of war and foreign affairs of Mahárájádhirája Govindachandra Deva of Kanauj. The digest was completed by order of the king, and dates from the 12th century. The work is rare, but appears to be a very complete digest.

Beginning. नानाशास्त्रवचोविचारचतुरप्रज्ञावलस्थापित-

व्याप्तादिव्यवहारमार्गविशदास्तास्ताः प्रगल्भा गिरः।

यस्याकर्ण्य विपश्चितां प्रतिसभं रोमाञ्चमातन्वते

काण्डे स व्यवहारमत्र तनुते लक्ष्मीधरो द्वादशे॥

प्रथमं तत्र भूपस्य व्यवहारविलोकनम्।

प्राड्विवाक सभासभ्योपदेशस्तदनन्तरम्॥ इत्यादि।

End. स्वभृत्यपोषणं स्वकर्मपरिवर्ज्जनमित्यापद्धर्म्मः॥

Colophon. इति व्यवहारकाण्डादौ वर्णानुलोमलक्षणवृत्तिधर्म्मा प्रदर्शिता।

इति श्रीमन्महाराजाधिराजश्रीमद्गोविन्दचन्द्रदेवादिष्टेन महासान्धिविग्रहिकेण भट्टहृदयधरात्मजश्रीमल्लक्ष्मीधरेण विरचितो व्यवहारकल्पतरुः समाप्तः।

सन १२३१।

विषय। व्यवहारनिरूपणं। देशाचारादिकथन। प्राड्विवाकलक्षणादिकथन। सभानिरूपण। सभ्योपदेशकीर्त्तन। व्यवहारलक्षणं। विचारविधिः। भाषाविधान। उत्तरविधिः। प्रतिनिधिनिरूपण। प्रत्याकलितविधि। तत्र दुष्टलक्षणं। हीनलक्षण। मभिलक्षण क्रियादानविधिः। क्रियापादविधिः। साक्षिनिरूपणं। असाक्षिलक्षण। साक्षिप्रत्युद्धारविधि। साक्षिदूषणविधिः। शपथविधान। साक्षिवादविधि। साक्षिपरीक्षाविधिः। साक्षिदण्डविधानं। सत्यापवादनिरूपण। साक्षि

विषय । ज्ञापननिरूपण । साक्षिनिगदकथन । साध्यनिगदकथनञ्च । लिखितविधिकथन । शासनपत्रविधि । सल्लेख्यनिरूपण । दुष्टलेख्यनिरूपणञ्च । दूषितलेख्यपरीक्षाविधि । लेख्यबलकथन । लेख्यदौर्बल्यनिरूपण । भुक्तिनिरूपण । अनुपभोगेन अप्रसिद्धि-कथन । अन्यापभोगहान्यपवादकथन । विच्छिन्नभागनिर्णय । युक्तिनिरूपण । दिव्य-निरूपण । वर्णविशेषे दिव्यविशेषकीर्तन । द्रव्यविशेषे दिव्यविशेषकथनञ्च । अव-ष्टम्भादिनिरूपण । देशकालनिरूपणं । दिव्यविधानकथन । तत्र घटविधि । अग्नि-विधि । तोयविधि । विषविधि । कोशविधि । तण्डुलविधि । तप्तमाषविधि । धर्मजलविधि । शपथविधि । निर्णयप्रकारकीर्तन । निर्णयस्वभावनिरूपण । निर्णीतकृत्यनिरूपण । जयिप्रतिपत्तिकथन । छलनिवृत्तिकथन । स्वतन्त्रास्वतन्त्र-लक्षण । ऋणादानविधि । वृद्धिनिरूपण । अकृतवृद्धिकथन । परमवृद्धिकथनं । वृद्धिनिषेध । आधिविधिकथन । आधिसिद्धिनिरूपण । प्रतिभूविधि । उद्धारक-विधि । निक्षिप्तविधि । अस्वामिविक्रयविधि । सम्भूयसमुत्थानविधि । दत्ता-प्रदानिकविधि । भृतकाभ्युपगमशुश्रूषाविधि । दासविधिः । दासाधिकारित्व । वेतनस्य अनपाक्रिया । पण्यस्त्रीविधि । स्वामिपालविवादनिरूपण । संविद्व्यति-क्रमविधि । विक्रीयासम्प्रदानविधि । क्रीतानुशयविधि । सीमाविवादनिरू-पण । सेतुविधि । क्षेत्राक्षेत्रविधि । मर्यादाविधि । ग्रामघातकदण्डविधि । अदण्ड्यनिरूपणं । स्तेयनिरूपणं । स्तेनकथन । प्रकाशतस्करदण्डविधि । अप्रकाश-दण्डविधि । साहसविधि । वाक्पारुष्यविधि । स्त्रीसंग्रहणविधि । सवर्णाभि-गमदण्डकथनं । कन्यादूषणविधि । अन्त्यजादिगमने दण्डादिनिरूपण । स्त्रीरक्षण-विधि । स्त्रीधर्मविधि । प्रोषितभर्तृकाविधि । विधवाविधि । नियोगविधि । देवर सपिण्डाधिकारकथन । पुनर्भूविधि । दायविभागनिरूपणं । तत्र जीवत्-पितृकविभागकथनं । प्रमीतपितृकविभाग । विभागानर्हनिरूपण । असंस्कृतसंस्कार-विधि । विभाज्याविभाज्यनिरूपण । स्त्रीधनविभागादिकथनं । अप्रसूतविभागविधि । विभक्तजविभागविधि । चिरागतविभागविधि । औरसक्षेत्रजादिपुत्रकृतविभाग-विधि । पुत्रप्रतिनिधिनिरूपणं । पुत्रपदनिर्वचनपूर्वक निन्दितपुत्रलक्षणकथन । अपुत्रधनविभाग । संसृष्टधनविभाग । विभक्तकृत्यनिरूपण । द्यूतसमाह्वयविधि । क्रियाभेदविधि । प्रकीर्णकनिरूपणं । आमरणान्तादिविधि । निधिलाभादिविधि । द्वयोर्विप्रकर्षादिविधि । तत्र मठादिषु व्यवहारविधि । दण्डमाहात्म्यकीर्तन । साम मधु कथनं । वर्णानुलोमकथनं । तथा वर्णादिकथनञ्च ।

No 1834. दानधर्मप्रक्रिया ।

Substance, country made paper, 10 × 4 inches Folia, 42 Lines, 10 on a page Extent, 1,575 s'lokas Character, Maithili Date, Sk 1558 Place of deposit, Magrani, Post Madhubani, Darbhánga. Pandit Kanailala Jhá. Appearance, fresh Prose and verse Correct

Dánadharma-prakriyá. On religious gifts, their merits, time, nature, &c. By Bhavadeva Bhatta, son of Krishnadeva Misra.

Beginning दान देयञ्च दाता च सम्प्रदानं फलं तथा ।
फलदाता विधाता च य एकस्तं समाश्रये ॥
भवदेवो हरि नत्वा कृष्णदेवतनूद्भव ।
कुरुते दानधर्मस्य प्रक्रियां सत्क्रियावतीं ॥
तत्रादौ दानप्रशंसा । नन्दिपुराणे। दानं परं प्रशंसन्ति इत्यादि ।

End दशधा इति भूपाल । इति महाभूतघटदानविधि । षोडशमहादानप्रकरणञ्च सम्पूर्णं ॥

Colophon इति मैथिलमणिश्रीकृष्णदेवतनयमहामहोपाध्यायमिश्रश्रीभवदेवविरचिते दानधर्मप्रक्रियानामक चतुर्थं काण्डं सम्पूर्णं । शकाब्दा १५५८ ।

विषय । दानप्रशंसा । दानलक्षणं । प्रतिग्रहीतृलक्षणं । नैमित्तिकलक्षणं । सत्पात्रादिलक्षणं । ग्रहादिनिरूपणं । द्रव्यनिरूपणं । देशनिरूपणं । कालनिरूपणं । इतिकर्त्तव्यतानिरूपणं । प्रतिग्रहीतृकृत्यं । वारतिथिनक्षत्रादिप्रधानदानकथनं । सङ्क्रान्तिविहितदानं । ग्रामदानं । ऋतुदानं । अयनदानं । आरोग्यदानप्रकारः । अभयदानं । पुस्तकदानं । नानाविधदानफलं । रत्नादिदानं । गृहदानं । भूमिदानं । शय्यादानं । दीपान्नादिदानं । छत्रादिदानं । पद्मदानं । तिलधेनुदानं । जलधेनु गुडधेनुदानादिकं । वाहनादिदानं । पादुकादानं । कृष्णाजिनदानं । षोडशदानानि । तुलादानादिमहादानविधिकीर्त्तनञ्च ॥

No 1835 शास्त्रसिद्धान्तलेशव्याख्या ।

Substance, country made paper, 11 × 4 inches. Folia, 227 Lines, 9 on a page Extent 8 130 s'lokas Character Maithili. Date ? Place of deposit the Library of Rája of Darbhánga Appearance, destroyed by worms Prose Correct.

S astra siddhanta les a vyakhya A commentary on the S astra siddhântales'a of Apyaya Dikshita By Achyuta Krishnananda, pupil of Svayamprakâs'ananda Sarasvati The text treats of the Vedanta doctrine Hall s 'Contributions,' p 153 The codex contains only the first chapter of the work *Vide ante,* Nos 60, 1496 and 1573

Beginning यो म विश्वयरश्च विश्वयरस्मै गुरु ।
समध्याले स्वयमातिवांपीसञ्ज्ञो भ + + + ॥
स्वयम्प्रकाशसरस्वतीपञ्च इत्यर्थः ।
आचार्यचरणद्वन्द्वस्मृतिर्लेशकरूपिणी ।
या कृता कुरुत व्याख्या नाहमत्र प्रभुर्यतः ॥
अत्र व्याख्याने प्रभुः समर्थः इत्यर्थः । प्रथमपरिच्छेदे ब्रह्मलक्षणविचारावसर लक्षणस्य मतभेदेन—इत्यादि ।

End वेदान्तानामयमेव परमतात्पर्यविषयीभतार्थः न तु उपासादिरिति प्रदर्शितमित्यर्थः । अत्रापि कुतो न प्रपञ्चत तत्राह विसरतीति । ग्रन्थविस्तारभया दित्यर्थः ।

Colophon इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमत्स्वयम्प्रकाशानन्दसरस्वतीचरणारविन्दमलप्रजाभूतस्य अच्युतकृष्णानन्दस्य कृतौ शास्त्रसिद्धान्तलेशव्याख्यायां प्रथम परिच्छेदः समाप्तः ।

विषय । अप्पयदीक्षितकृतशास्त्रसिद्धान्तलेशाभिधानवेदान्तप्रकरणस्य व्याख्यान ॥

No 1836 प्रमाणपल्लवः ।

Substance country made paper 12 × 4 inches Folia 96 Lines 6 on a page Extent 612 s'lokas Character Maithili Date ? Place of deposit Magrâni Post Madhubani Darbhanga Pandit Kanai'lal Jha Appearance fresh Prose and verse Correct

Pramana pallava A summary of the leading rules regarding Âchâra or religious duty By Nrisimha Thakkura. The codex contains only the first chapter of the work

Beginning प्रान्ते मुदितलोचनस्य नियत सुरस्य वधीवट
द्रुमाध्ये मुरलीकया मरलया नीतान्यतन्दद ।
निद्राणस्य कमादनस्य कुलधाविभ्रं निरम्यादित
नाभीपद्मभवर्षिनो विजयत इ ख विभ सन्तत ॥

नरसिंह नमस्कृत्य नरसिंहेन धीमता ।
पल्लवः क्रियते सम्यक् प्रमाणानां प्रियङ्करः ॥
तत्र प्रथममाचारः । मनुः । इत्यादि ।

End. संवत्सरं द्विमासोन पुनस्तीर्थं व्रजेद् यदि ।
मुण्डनञ्चापवासञ्च ततो यत्नेन कारयेत ।

Colophon इति महामहोपाध्यायठक्कुरनरसिंहविरचिते प्रमाणपल्लवे प्रथमः परिच्छेदः ॥

विषय । आचारनिरूपणं । तत्र प्रातःकृत्यादिनिरूपणं । शौचविधिः । सोपानत्केन आचमनादिकं न कर्त्तव्यमिति निरूपणं । स्नानतर्पणादिविधिकथनं । सन्ध्याकरणादिविधिकीर्त्तनं । दर्भग्रहणकालादिनिरूपणं । शिखाबन्धनादिविधिः । भौमशन्योदश्यादौ तिलतर्पणनिषेधकथनं । पञ्चयज्ञविधिकथनं । नित्यश्राद्धविधिः । भोजनविधिः । मांसभक्षणादिविधिः । एकहस्तादिप्रणामनिषेधः । उद्वाहयोग्यकन्यादिनिरूपणं । क्रीतायाः कन्याया दासीत्वकथनं । अनध्यायनिरूपणं । उद्वाहकालनिरूपणं । अकालादिनिरूपणं । प्रतिपदादितिथीनां प्रशस्तकालनिरूपणं । जन्माष्टमीनिरूपणं । एकादशीव्रतनिरूपणं । शिवरात्रिनिरूपणं । अर्द्धोदयादियोगनिरूपणञ्च ॥

No 1837 जलाशयोत्सर्गविधि ।

Sub tance country made paper 11 × 4 inches Folia, 94 Lines 7 on a page Extent 1,840 slokas Character Nagára Date ? Place of deposit Magrauni, Post Madhubani Darbhanga Pandit Kánáilál Jhá Appearance, fresh Prose and verse Slightly correct

Jalasayotsarga vidhi On the consecration of reservoirs of water for public use By Náráyana Bhatta son of Ramesvara Bhatta Contents Merit of consecrating reservoirs of water Ditto of making bridges and embankments Selection of places for such works Proportions of wells, tanks, &c Times meet for commencing excavation and for consecrating tanks &c Necessity for consecration Purification of tanks, &c Expiation for drinking water from a tank defiled by a corpse or other causes Extent of impurity of tanks excavated by Mlechchas Worshipping of Varuna in connection with the consecration of tanks, wells and báolis Rules for excavating tanks &c Directions and rituals for consecration and the differences in the rituals current in Bengal and the North Western Provinces

Beginning सरस्वती नमस्यामि प्रत्यूहव्यूहशान्तये।
यदेकज्ञानविज्ञानं चित्ते सञ्चितिकल्मषम् ॥
विघ्नाधिप नमस्तुभ्यं विघ्नभङ्ग विधातये।
प्रबन्धं रचयाम्युच्चैर्बुद्धिशुद्धिं विधेहि मे ॥
उन्निद्रपद्मगन्धपद्मगात्रमेत्रं सुग्रीवमित्रमतिविचित्रचरित्रपात्रम्।
उन्मीलनीलमणिवर्णसवर्णगात्रं रामं भजे कुलपतिं कमलाकलत्रम् ॥
विश्वामित्रकुलोदधौ विधुरिवाखण्डं कलानां निधि-
र्धामाप्ते निखिलेऽपि यस्य वसुधा भिये प्रशिष्यैर्श्रिता।
विद्यापद्मविकासनैकतरणि श्रीभट्टगोविन्दजः
सन्न्यायबुद्धणनायणीर्विजयते श्रीभट्टरामेश्वर ॥
शास्त्रेष्वधीती पितुरेव च श्रुती स्मृती समालोक्य च वेशरीती।
नारायणस्तत् तनयोऽविमुक्ते जलाशयोत्सर्गविधिं विधत्ते ॥ इत्यादि।

End भोजन तेभ्योऽन्येभ्यश्चान्यतडागोत्सर्गवत्। इति वापीकूपोत्सर्गे विशेषविधि॰।

Colophon श्रीभट्टरामेश्वरसूनुश्रीनारायणभट्टविरचितो जलाशयोत्सर्गविधि समाप्त।

विषय। जलाशयोत्सर्गमाहात्म्यकथन। सेतुबन्धनादिफलनिरूपण। जलाशयकरणयोग्यदेशनिरूपण। कूपादिपरिमाणकथन। जलाशयारम्भोत्सर्गयो कालनिरूपण। कृतजलाशयस्य उत्सर्गकरणावश्यकता। अत्र लक्ष्मीधर शूलपाणिहरिनाथोपाध्यायादीनां मतादेश। उपधाने जलाशयशुद्धिनिरूपण। शवादिसंस्पृष्टकूपादिजलपाने प्रायश्चित्तादिकथन। स्वच्छादिलतपुष्करिण्या आनुदग्नजलस्य पवित्रता, सदधस्तात् अपूतत्वमिति निरूपण। वापीकूपतडागादीनां यावणविधिकीर्तन। तत्र खननादिविधिकीर्तन। उत्सर्गविधिकथनं। प्रयोगकथनञ्च। प्रयोगश्चात्र गौडदेशप्रचलितप्रयोगाद् भिन्न अतिविस्तृतमय इति ज्ञेयम्।

No 1838 सौरभाष्यम्।

Substance, country made paper 7 × 4 inches Folia 121 Lines, 11 on a page Extent, 3 655 s'lokas Character Maithili *Date, H S 1197* Place of deposit, the Library of the Rajá of Darbhánga Appearance, decayed. Prose. Correct

Saura bhashya A commentary on the Surya siddhánta. By Nṛsiṃha Daivajña

Beginning प्रत्यूहव्यूहविध्वंसकारणाय महात्मने।
गणेशाय नमस्तस्मै जगतामेकसाक्षिणे ॥
हरिहरकमलासन++चन्द्रक्षितिजबुधामरवन्द्यदानवे++न् ।
उडुगणमभिवन्द्य वच्मि सम्यग् द्युमणिकृतपद्मभाष्यनोपपत्तिम् ॥
नव्यैरर्थाववोधार्थमुपायः बहवः कृताः ।
वासनावगमार्थाय श्रीमिश्रेण वितन्यते ॥
द्युमणिवागमृत सपक्षयोर्निचितमुण्णकराश्मनरेण यत ।
मुनिवरैरधिगत्य ततो भुवि प्रकटित श्रुतिकर्म फलाप्तये ॥
पीत्वा वागमृत यदीयममल ++गतास्तदंय-
न्त्यानन्दैरपि पूरयन्ति विबुधान ++वितन्वन्ति च ।
लोके भास्करराशि++रमलो आगत्ति माहेश्वरो
दैवज्ञाम्बुधरा परोपकृतिना मध्ये प्रसिद्धि गता ॥
+सल्लगुप्तगणकार्यवराच्छलक्ष्मत केशवाचार्यगुरुवर्यगुणेश्वराणाम ।
श्रीभास्करस्य विनिधान गणितप्रबन्धान् चाभ्यस्य मे मति+तावितनेव जाता ॥
श्रीविष्णुमल्लकपित्थ्यमुखारविन्दाम्मङ्गारिपच्छवदनादधिगत्य विद्याम् ।
सैरागमाब्धितरणाय स्वणा करोमि भाष्यं ++++विचारविशेषरम्यम् ॥
अत्र किल विद्वत्पारम्पर्येण इय कथा श्रूयते । इत्यादि ।

End अत्र सर्वे श्लोकाः स्पष्टार्थाः ॥
श्रीमन्नृसिंहेन विदाम्वरेण सिद्धान्तभाष्यं यदकारि सौरम् ।
सयामत तत्र समाप्तिमागाम्मानाधिकारः सकलोपयुक्तः ॥
इति सूर्यसिद्धान्तभाष्ये मानाधिकारश्चतुर्दशः ॥
भारद्वाजमहर्षिवंशज++सीरे स+दोत्तरे
गोलग्राममसमाकये सुनगरे देशे च पर्याविधौ ।
आसीत्तत्र गणाग्रमल्लकगुरोस्तद्भावबोधात्मको
महाचार्यसुतो दिवाकर इति ख्यात क्षितौ मार्थितः ॥
तस्यात्मजाः पञ्च बभूवुरेषां ज्येष्ठस्तु कृष्णो गणकायवन्द्यः ।
सूर्यात्मकं बीजमकारि येन स विष्णुनामा गणको द्वितीयः ॥
य मल्लगुप्तगणकार्यवराच्छलक्ष्मीकेशवाचार्यमुख्यवर्यगणगणुन्पम ।
श्रीभास्करेण च मम गणका यदम्मि मल्लारिमल्लकसुतोऽपितराशकर्मा ॥
पुत्रो मदाम्बे तु दिवाकरस्य मल्लारिमल्लानुगसद्गुरो च ।
श्रीकेशवो दैववदां वरिष्ठ श्रीविश्वनाथस्तदनुप्रसिद्ध ॥

देवज्ञार्य्यदिवाकरात्मजवरः श्रीकृष्णनामा द्विजो
योऽभूत्तत्तनयो नृसिंहगणक षट्‌शास्त्रभाष्य व्यधात्।
प्रश्लोगानजनार्दनप्रभृतिभि भव्येन तिमाय्यना
सिद्धान्तस्य मयासुराय कथितस्याज्ञानदापापहम ॥
दुर्बोध यदतीव तद्विजहति स्पष्टार्थमित्युक्तिभि
सत्यार्थे लतिविस्तृति विदधते व्यर्थे समासादिभि ।
व्याख्यानेऽनुपयोगिभिश्च बहुभिर्जल्पैर्भ्रम तन्वते
येऽत्रूणामिति वस्तुविप्लव++ सर्व्वत्र टीकाकृत ॥
इद कीदृगिति प्रौढैर्विलोक्यम ।

Colophon इति श्रीसूर्य्यसिद्धान्ते नृसिंहदैवज्ञविरचित सौरभाष्य पूर्णम ।
तुरगनवहिमांशुप्रख्याङ्किते यावनेऽब्दे चरमयुचिचतुर्थ्यां कृष्णपक्षेऽह्नि जैवे ।
जनकविषयराज्ञोऽध्याहताज्ञानियागात सुकरणकुलजन्मा बुद्धिनाथो लिलेख ॥

विषय । सूर्य्यसिद्धान्तस्य व्याख्यानम ।

No 1839 तिथिनिर्णय ।

Substance, country made paper, 7 × 3 inches Folia, 30 Lines, 6 on a page Extent 522 ślokas Character, Maithili *Date Sk 1705* *Place* of deposit, Magrani, Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Kanáilala Jha Appearance, old Prose and verse Correct

Tithi-nirnaya On the Lunar days fit for the performance of sacrificial rites and fasts By Váchaspati Misra Maháimahopádhyáya Two other works of this name have already been noticed. *Vide* Nos 964 and 1089

Beginning अद्वैताद्बोधरूपाय निर्गुणस्थितिहेतवे ।
जगतामादिभूताय नमस्त परमात्मने ॥
विलोक्य मुनिवाक्यानि सम्प्रदायानुसारत ।
तिथिद्वैतविधौ यत्नात क्रियते तिथिनिर्णय ॥
विप्रतिपन्नवचसां परस्परविरोधपरीहारो निर्णय ।
तिथिश्चात्र द्वेधा शुद्धा विद्धा च । इत्यादि ।

End काम्यत्वं नाम फलापेक्षत्वं । न चवश्यैव व्रतस्य फलापेक्षत्वमिति ।

Colophon इति श्रीमन्महामहोपाध्यायवाचस्पतिमिश्रविरचितस्तिथिनिर्णयः समाप्तः ।
शाके १३०५ ।

विषय । सामान्यतस्तिथिस्वरूपनिरूपणादिकं । उपवासादिसाधारणधर्मनिरूपणं । प्रतिपदादिपौर्णमास्यन्ततिथिविधानं । अमावस्यानिरूपणं । अथाष्टतिथिकृत्यविधानं । शिवरात्रिव्रतविधिः । नक्तव्रतविधिः । उपवासनियमकीर्त्तनं । प्रतिनिधिविवेचनं । नारीणां व्रतविधिः । अनध्यायनिरूपणं । सुखरात्रिव्यवस्था । उपवासानुकल्पकथनं । जयन्तीव्रतनिरूपणं । आकाशप्रदीपदानविधिः । दीपालिकानिरूपणादिकञ्च ।

No 1840 दानपञ्जी ।

Substance, country made paper 7 × 3 inches Folia 45 Lines 7 on a page Extent 974 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit Magrani Post Madhbani, Darbhangá Pandit Kanáilal Jhá Also another copy, Calcutta Government of India Appearance, old Prose and verse Correct

Danapa ji An epitome of the rules regarding religious gifts. By Navarája, of the family of Drona

Beginning द्रोणवंशसमुत्पन्नो देवसिंहतनूद्भवः ।
धर्म्मकर्म्मरतः श्रीमान् नवराजो विराजते ॥
श्रीमता नवराजेन सर्व्वपापप्रणाशनी ।
क्रियते दानपञ्जीयं कलौ गङ्गेव निर्म्मला ॥
तत्रादौ दानप्रशंसा । विष्णुधर्म्मोत्तरे ।

End. एतत्तु सर्व्वदैवत्यं यदनुक्तं द्विजोत्तमाः ।
शेषं मद्विष्णुदैवत्यं सर्व्वं + विष्णुदैवतम ॥

Colophon इति द्रोणवंशसमुद्भवश्रीनवराजविरचिता दानपञ्जी समाप्ता ।

विषय । दानप्रशंसाकीर्त्तनं । देयगुणकीर्त्तनं । दानविधि । दानकालनिरूपणं । भूम्यादिनिरूपणं । दानप्रदानकथनं । अथ सर्व्वेषां दानानां प्रत्येकं प्रयोगकीर्त्तनं । धान्यादिदानं । भक्ष्यभोज्यदानादिकथनं । कपिलादिधेनुदानं । अश्वादिदानं । वरदोलादिदानं । दास्यादिदानं । उपानद्दानादिकं । तैललवणादिदानं । गुडशर्करादिदानं । जलपात्रादिदानं । धर्म्मघटादिदानं । तिल्व

रादिदान। आमलक—कदलीफलसर्वादिदान। आम्रफलादिदान। रजतादिदान। पुस्तकदान। मूर्त्यादिदान। स्वर्णादिदान। शिलाचक्रादिदान। सूर्यप्रतिमादिदान। आपाकादिदान। तिलपुरुषादिदानं। एव कालपुरुषतुलापुरुषादिदान। सप्तसागरविधि। कूपोत्सर्गादिकथन। सहस्रभोज्यदान। हस्तग्रासादिदान। आकाशदीपदान। क्षीरकादिदान। सामान्यत धर्मदानादिकीर्त्तनञ्च।

No 1841 प्रतिष्ठापद्धतिः।

Substance, country made paper, 9 × 3½ inches Folia, 91 Lines, 12 on a page Extent, 2,214 s'lokas Character, Nagara Date, Sa. 1785 Place of deposit, the Library of Raja of Darbhanga Appearance, old Prose and verse Correct

Pratishtha paddhati Rituals for the consecration of houses, temples divine images, tanks, wells, and gardens. By Trivikrama Suri, son of Raghu Suri.

Beginning प्रणम्य गुरुपादाब्ज समासव्यासवर्ज्जिता।
क्रियते सर्व्वदेवानां प्रतिष्ठापद्धतिर्मया॥
प्रासादस्य तदङ्गानामादौ कर्म्म क्रियागतम्।
सत्क्रियापरिहार्य्यत्वात् ध्वजादीनां तथात्मन॥
समाहृत्यान्यतन्त्राणि तत्प्रसिद्धपदैस्तथा। इत्यादि।

End नवमूर्त्तिप्रतिष्ठाया प्रवरा षोडशादिता।
अनेन विधिना कुर्व्वन सर्व्वं भवति चाक्षयमिति॥

Colophon इति श्रीरघुसूरिसूनुत्रिविक्रमसूरिविरचिता प्रतिष्ठापद्धति समाप्ता।
संवत १७८५।

विषय। आचार्य्यलक्षणादिकथन। भूमिपरीक्षाविधि। जातिलक्षणादिनिरूपणं। मूकान्यनिषये प्रक्रियाविशेषकथन। भूमिग्रहादिनिरूपण। वास्तुपूजाविधि। प्रासादे करिष्यमाण भूमिपरिग्रहणविधिकीर्त्तनं। तत्र कालादिनिरूपणं। प्रासादादीनां स्थापनविधिकथनं। भूमिखननविधि। शिलान्यासविधि। प्रासादारम्भविधि। कुम्भोद्धरणविधि। प्रासादप्रतिष्ठाविधि। तत्र अधिवासविधि। ध्वजकथन। कलशारोपणविधि। सामान्यप्रतिष्ठाविधि। सर्व्वदेवप्रतिष्ठाकर्मनिरूपणं। देवप्रतिष्ठायां यजमानकरणादिकथन। कुण्डादि-

श्रीचण्डेश्वरमन्त्रिणा मतिमतानेन प्रगल्भात्मना
नेपालाखिलभूमिपालजयिना पुण्यात्मना कर्म्मणा ।
वाग्वत्याः सरितस्तटे सुरधुनीसाम्यं दधत्याः शुचौ
मार्गे मासि यथोक्तपुण्यसमये दत्तस्तुलापूरुषः ॥

— — — — — — —

श्रीमद्विवादपदद्रुमनिपातकानामुदारहेतुकृतनिर्णयलब्धपुण्यः ।
चण्डेश्वरः सचिववरस्तनुमिमं विवादरत्नाकरं रचयति श्रुतिशास्त्रविज्ञः ॥
ऋणादानं मता वृद्धिरक्तता व्यवहारपद । इत्यादि ।

End
कल्पद्रुम याप्यथ पारिजाते इन्द्रायुधे वाप्यथ वा प्रकाशे ।
यत सारमस्मादधिकञ्च यत तत दधाति रत्नाकर एक एव ॥
यं कामधेनुरनुयाति सकल्पवृक्षः य सेवते निजफलाय स पारिजातः ।
स वैरिगोत्रभिदमुत्पमनोहरद्धिं चण्डेश्वर तुलयितु कतमा भवन्ति ॥
श्रीकृत्यदानव्यवहारशुद्धिपूजाविवादेषु तथा गृहस्थे ।
रत्नाकरा धर्म्मभुवा निबन्धा कृतास्तुलापूरुषदेन सप्त ॥
रसगुणभुजचन्द्रैः सम्मिते शाकवर्षे सहसि धवलपक्षे वाग्वतीसिन्धुतीरे ।
अदित तुलितमुच्चैरात्मना स्वर्णराशिं निधिरखिलगुणानामुग्रसः मन्त्रनाथः ॥
इति सप्रक्रियमहासान्धिविग्रहिकठक्कुरश्रीवीरेश्वरात्मजसप्रक्रियमहासान्धिविग्र-हिकठक्कुरश्रीचण्डेश्वरविरचितो विवादरत्नाकरः पूर्णिमगात ।
ऋणादानविवादपदनिरूपण । अकृतवृद्धिकथनं । परमवृद्धि । वृद्धिनिषेध । आधिनिरूपणं । आधिसिद्धि । प्रतिभूविधि । ऋणादानविधि । उद्धरणविधि । निक्षेपविधि । अस्वामिविक्रय । सम्भूयसमुत्थान । दत्ताप्रदानिकनिरूपण । अभ्युपेत्याशुश्रूषाविधि । दासमोचनविधि । दासाधिकारिनिरूपण । वेतनस्यानपाक्रिया । पण्यस्त्रीविधि । स्वामिपालविवाद । संविद्व्यतिक्रम । विक्रीयासम्प्रदानं । क्रीत्वानुशय । सीमाविवाद । सेतुविधि । कृष्टाकृष्टविधि । सस्यरक्षाविधि । सस्यघातविधि । अदण्ड्यकथन । वाक्पारुष्यविधि । दण्डपारुष्यविधि । स्तेयविधि । स्तेननिरूपण । प्रकाशतस्करविधि । चौरान्वेषणविधि । स्तेनातिदेश । वणिक्क्रयविक्रय । साहसदण्डनिरूपण । घातकान्वेषणविधि । सङ्ग्रहणविधि । अभिशस्तदण्डविधि । कन्यादूषणविधि । स्त्रीपुंधर्म्मनिरूपण । स्त्रीरक्षाविधि । स्त्रीधनकीर्त्तन । परपूर्व्वाविधि । दायभागकथन । तत्र जीवत्पितृक—प्रमीतपितृकस्त्रीधनादिविभागनिरूपण । अवलुप्तविभागकथन । नानावर्णविभाग । पुत्राणां द्वैविभागनिरूपणं । पुत्रत्वविचारकथनं । संसृष्टधनविभा-

गः। दूतसमाक्रयनिरूपणं। क्रियाभेदनिरूपणं। व्यातरग्राह्काादिनिरूपणं। दण्डप्रणयनविधिः। दण्डोत्कर्षापकर्षादिनिरूपणं। ब्राह्मणपरिहारकथनं। नगरपरिहारकथनं। दण्डसञ्ज्ञानिरूपणं। मानसञ्ज्ञाकथनं। नैगमादिसञ्ज्ञाकथनं।

No. 1843. दायभागविवेकः।

Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 82. Lines, 7 on a page. Extent, 2,296 s'lokas. Character, Maithilı. Date, ? Place of deposit, in the Library of the Rajá of Darbhangá. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Dáyabhága-viveka. A commentary on the Dáyabhága of Jímútaváhana. By Rámanátha Vidyáváchaspati Bhattáchárya.

Beginning. व्रजशिशुवृन्दवयस्यं सततमुपास्य विरिञ्च्यादेः।
वेदाविदितरहस्य गिरिशमगस्य नमस्यामः॥
मन्वादिशास्त्रसमवेक्षिष मिथो विरुद्धं यत् सर्वदेशिविदुषां मतमाकलय्य।
दायस्य भागमधिकृत्य समाप्त किञ्चित् श्रीरामनाथ इह नव रमन्तु सन्तः॥
प्राचीनगौरवनिवारितधर्मग्रन्थतत्त्वावबोधजनरञ्जनमत्यसंक्षयम्।
किन्तु प्रमाणपरतत्त्वधियां बुधानां सन्तोषमात्रकृतये हत एव यत्न॥
तत्र दायभागपदार्थमाह नारदः। इत्यादि।

End. निरवद्या सदा सर्वा विद्या यस्य पुरःसरी।
श्रीवाचस्पतिना तेने तेनेदं सन्तमुत्तमम्॥

Colophon इति श्रीरामनाथविद्यावाचस्पतिभट्टाचार्यविरचितो दायभागविवेकः समाप्तः।

विषयः। श्रीमूतवाहनकृतदायभागस्य व्याख्यानम्।

No. 1844. वेदान्तसञ्ज्ञादीपिका।

Substance, country-made yellow paper, 7 × 4 inches Folia, 10. Lines, 11 on a page Extent, 275 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Magrauni, Post Madhubani, Darbhangá Pandit Kánálala Jhá Appearance, new. Prose Correct.

Vedántasañjñá-dípiká. A commentary on the Vedánta-sañjñá, a treatise on the terminology of the Vedánta. By Áditya Puri, disciple of Haricharana Puri.

Beginning. नत्वा श्रीकृष्णदत्ताख्यमेवानीषमुनीश्वरौ ।
मञ्ज्ञानन्यस्य चार्थेव क्रियते पददीपिका ॥
मङ्गलं दिशतु मे विनायको मङ्गलं दिशतु मे सरस्वती ।
मङ्गलं दिशतु मे महेश्वरो मङ्गलं दिशतु मे महेश्वरी ॥
चिकीर्षितग्रन्थपरिसमाप्त्यर्थमिष्टदेवतानमस्कारलक्षणं मङ्गलं निबध्नन् चिकीर्षितं प्रतिजानीते गणेशमिति । इत्यादि ।

End. पदार्थानामध्यारोपमाश्रित्य मञ्ज्ञाः प्रतिपादिता इत्यर्थः ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीहरिचरणपुरीशिष्यादित्यपुरीविरचिता वेदान्तमञ्ज्ञादीपिका समाप्ता ।

विषयः । वेदान्तमञ्ज्ञाभिधानप्रकरणस्य व्याख्यानम् ।

No. 1845. तत्त्वनिर्णयः ।

Substance, palm-leaf, 8 × 2 inches. Folia, 157. Lines, 5 on a page. Extent, 2,923 s'lokas Character, Maithili. Date, Sk. 1661. Place of deposit, the Library of the Rájá of Darbhangá, also another copy with Pandit Nana Díkshita of Darbhangá Appearance, old. Prose and verse Correct.

Tattva-nirnaya. Disquisitions regarding various topics of Smriti ritual. By Pakshadhara Misra, son of Vates'vara Mahámahopádhyáya.

Beginning. भवतु सतत शिवाङ्कस्थायी गिरिरफणीकृतदानवारिरयं ।
तदनु कमलभूकृतप्रणामो गिरितनयार्पितपादपद्ममालः ॥
अये संसारपाथोधितापत्रयहर हरं ।
मरणं केशवस्यापि परार्थैकप्रयोजनम् ॥
न्यायार्णवपरित्राणसूरितारकसेतवे ।
गुरवे श्रीवटेशाय धराकंमतये नमः ॥
श्रीमत्पक्षधरेरेष प्रणम्य पितरं गुरुम् ।
वटेश्वरविसूनुना क्रियते तत्त्वनिर्णयः ॥

तत्रादौ नामस्वरूपनिरूपणं । तत्र ब्राह्मणस्य शर्म्मेति नाम कर्त्तव्यमिति गृह्य-
दृश्मनात । इत्यादि ।

End — कृत पद्मधरेणैव माधविप्रवतो मुदम ।
तनोतु मूढमनसो मननस्तत्त्वनिर्णय ॥

Colophon — इति श्रीमहामहोपाध्यायश्रीवटेश्वरात्मजमहामहोपाध्यायश्रीपद्मधरकृत तत्त्व-
निर्णय समाप्त । शाके १६९१ ।

विषय । ब्राह्मणादीनां नामस्वरूपकथनादिकं । मलिम्लुचादिमासनिरूपणं । प्रमादकृत-
धर्म्माणामनुष्ठयत्नकीर्त्तनादिकं । सन्ध्यागर्ज्जनादिनिरूपणं । आभ्युदयिकनिरूपणं ।
आभ्युदयिकक्रमकीर्त्तनं । न्युब्जीकृतार्घ्यपात्रस्य उत्तानीकरणकथनं । धर्म्मलक्ष-
णस्वरूपादिविवेचनं । शूद्रकर्त्तव्यधर्म्मनिरूपणं । होमपरिभाषाकथनं । होमम-
न्त्राणामन्तरे प्रणवनिषेधकथनं । प्रतिग्रहविधिकीर्त्तनं । भूपालात प्रतिग्रहप्रति-
षेधकीर्त्तनं । भोजनविधि । दन्तमुखनिषेध । सङ्कल्प विनापि एकादश्यादि-
व्रतसिद्धिर्भवतीति निरूपणं । प्रायश्चित्तापदेश । सपिण्डनश्राद्धादिनिरूपणं । न
क्रान्त्यादिनिरूपणं । मासिकादिव्यवस्थानिरूपणं । एकादश्याद्यवस्था । पतिपुत्र
हीनाया सपिण्डननिषेध । स्त्रीकर्त्तृकदर्पपात्रसर्गविधि । चौर्द्धदेहिकाधिकारिनिरू-
पणं । नवान्नव्यवस्था । अमावास्यादिश्राद्धनिरूपणं । अपरपक्षश्राद्धकथनं । तीर्थ
श्राद्धविधि । पुत्रहीने अन्यस्वामिकत्वनिषेध । सपिण्डननियतकालनिरूपणं । त
र्पणविधि । अशौचनिरूपणं । शिखाबन्धनादिविधि । पवित्रधारणविधि । पाद-
शौच विना आचमनादिनिषेध । आचमनविधिकथनं । परनिपान स्नानादि
विधि । नदीरजोयोगनिरूपणं । नद्यादीनां लक्षणकथनं । मासस्वरूपादिविवेचनं ।
कुशलक्षणादिनिरूपणं । श्राद्धाधिकारिनिरूपणं । श्राद्धकर्तृनियमादिकथनं
सङ्क्रान्तिनिर्णय । कन्यादानाधिकारिनिरूपणं । ब्राह्मणेतरस्य द्विजस्य मद्यपान-
प्रायश्चित्तकथनादिकं । ग्रहणे भोजनादिव्यवस्थानिरूपणं । भूकम्पाद्यशुद्धिनिरू-
पणं । एकादश्यादिव्यवस्थानिर्णय । विधवाकृत्यनिरूपणं । पौनर्भवादिनिरूपणं ।
आर्द्रवाससा जपादिकं कर्त्तव्यमिति कथनादिक । प्रात स्नानविधि । दायाधिकारि-
निरूपणादिक । पत्नीसङ्कल्पितधनाधिकारिनिरूपणं । विभागानन्तरं जातस्य
व्यवस्थाकथनं । दशाप्रदानिकनिरूपणं । दिव्याधिकारिनिरूपणं । दिव्यकालनि
रूपणादिक । निक्षेपव्यवहारस्य प्रामाण्यनिवर्त्तनकथनं । शपथादिनिरूपणं । भुक्ति-
निरूपणादिक । क्रयविक्रयादिकथन । विभक्ताविभक्तव्यवस्थानिरूपणं । महाद
स्यादिव्यवस्थाकीर्त्तनं । पूजायां पुष्पादिनिरूपणं । सामान्यतो निषिद्धानि । जन्मा-
ष्टम्यादिव्यवस्थानिर्णय । परिभाषाकथनं । तत्र षडशीत्यादानि । विषोदन

निरूपण। सर्व्वगन्धनिरूपण। सर्व्वधातुनिरूपण। हविर्द्रव्यनिरूपण। अशौच सङ्करादिनिरूपण। त्रिविधक्रियानिरूपण। श्राद्ध विवाहिता स्वयज्ञादित सुतया सत्त्वे अवस्थाकथन स्नानशौचादिनिरूपण। मृत्युविशेषाशौचनिरूपण। अनशौचिन। द्रव्याचारधर्म्मस्य प्रामाण्यकीर्त्तनञ्च॥

No 1846 स्मृतिदीपिका।

Substance, country made paper 10 × 4 inches Folia 212 Lines 7 on a page Extent 5722 s'lokas Character Maithili Date ? Place of deposit, Magrani Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Kanailala Jha Appearance fresh. Prose and verse Correct

Smriti dipika A Smriti compilation treating of times meet for domestic rites rituals for worshipping various divinities, daily religious duties, S'raddhas, &c By Vamadeva Upadhyaya

Beginning गोविन्दचरणद्वन्द्वमाधाय हृदयाम्बुजे।
वामदेवेन सुधिया कृता गूढार्थदीपिका॥
हरिप्रसादादन्यासमवेदार्था निरूपिता।
इह मात्सर्य्यमुत्सार्य्य विदाङ्कुर्व्वन्तु पण्डिता॥
तत्र वर्षकृत्य त्रिंशत्तिथिघटितैर्द्वादशभिर्मासैर्मलमासपात वयादशभिर्वर्षसमाप्ति। इत्यादि।

End सामानन्तर मूलमाल्यप्रदान न चतिकर। आलभ्य जर्द्धाधामुखाभ्या कराभ्या अस्ताभ्या स्पृष्ट्वा अवगाह्य इदमन्त्रमिमा आप इद हविरित्यन्नजलहुताहिषु प्रयमिति गम।

Colophon. इति उपाध्यायश्रीवामदेवकृता स्मृतिदीपिका समाप्ता। समाप्तश्चाय ग्रन्थ।

विषय। कृत्यविशेषे वर्षगणनाविषयनिरूपणं। धर्म्मकार्य्येषु पञ्चविधमासनिरूपणादिक। अत्र सर्व्वत्र नैयायिकसम्प्रदायानुसारितर्केण दूषणभूषणादिकरण ज्ञेय। मलमासविधान। तिथिस्वरूपकथनप्रसङ्गेन युग्मादितिथिविवेचन। एकादशीनिर्णय। पारणनिरूपण। चैत्रादिमासकृत्यनिरूपण। जन्माष्टमीनिर्णय। महाष्टमीविधानादिक। शिवरात्रिविधि। यजमानस्य कर्त्तव्यनिरूपण। जननमरणाशौचविप्रस्य शिवादिपूजने नित्याधिकारकथन। स्नानं विना शालग्रामशिलायामपि स्त्रीशूद्राभ्यां पूजा कार्य्येति निरूपण। व्रतपरिभाषाकीर्त्तन। व्रतपदार्थनिरूपणं।

मन्वन्तरादिनिरूपण। अर्द्धोदययोगनिरूपणप्रसङ्गेन गौडदेशीयमतदूषण। पुण्य
कालविवेचन। विशिष्य कार्त्तवीर्य्यदीपदानविधिकथन। अहोरात्रकृत्याचारनिरू-
पण। तत्र मूत्रपुरीषोत्सर्गादिविधिकथन। शौचविधिकथन। आचमनविधि-
कीर्त्तन। दन्तधावनविधिकीर्त्तन। स्नानादिविधिकीर्त्तन। तर्पणविधि। सन्ध्यो-
पासनविधि। पवित्रनिरूपण। वासपरिधानविधि। शिखाबन्धनादिविधि।
पञ्चयज्ञविधि। देवपूजाविधि। इष्टदेवतापूजाविधि। पार्थिवशिवलिङ्गपूजा-
विधि। अर्च्चनदानविचार। पुष्पविवेचन। नैवेद्यविधि। विष्णुपूजाविधि।
वैश्वदेवविधि। आतिथ्यविधि। नित्यश्राद्धविधि। भोजनविधि। मांसवर्ज्जन
निरूपण। अस्य प्रतिप्रसवकथन। मत्स्यभोजनविधि। पङ्क्तिभोजनविधि। ग्राम्य-
भिन्नकपोतादिभोजनविधि। माहिषदुग्धस्य आमिषत्वकथन। सामान्यतो भक्ष्य-
भक्ष्यनिरूपणं। शयनादिविधि। अशौचनिरूपण। अस्पृश्यनिरूपण। स्नानाश-
क्तस्य आर्त्तस्य शौचविधिकीर्त्तन। आचमनशुद्धिकीर्त्तन। उच्छिष्टनिरूपण। जनन
मरणाशौचनिरूपण। सापिण्ड्यनिरूपण। बालाद्यशौचनिरूपण। विदेशस्था-
शौच। अग्निजलादिभिर्मरणे अशौचकथन। अशौचापवादकथन। प्रेतकृत्य
निरूपण। अस्थिसञ्चयविधि। फल्गुतिथिदिने दशपिण्डदानविधिकीर्त्तन। न्यूना-
शौचादौ दिनविशेषे पिण्डदानसङ्ख्याकथनं। देशभेदे शौचाद्याचारस्य वैधत्व-
कथनं। भूजन्तु तजन्मा शुद्धिनिरूपणादिक। सामान्यतो द्रव्यादिनिरूपणं। स्पार्श
दोषापवादकथन। मुमूर्षुकृत्यकथन। द्वादशविधश्राद्धलक्षणकथनं। श्राद्धदेश
निरूपण। श्राद्धकालनिरूपणं। काम्यश्राद्धविचारं। श्राद्धमुहूर्त्तकथन। दन्ते देया
दीनि। निमन्त्रणविधि। पङ्क्तिविचार। सपिण्डीकरणादिविधि। आद्यश्राद्ध
विधानकीर्त्तनञ्च।

तत्र फलाभिप्रायवचनाद्वा अर्थप्रमिति । तत्र प्रत्यक्षवद्विशेषेण स्वरूप-
मितिकरणत्वात्। इत्यादि।

End नापच्छेदन्यायेन श्रुतिबाध तथानियतपौर्वापर्यं विषयसञ्चारात्, न खेदार्थ-
सिद्धय—अभिप्रमाणं द्वयोर्विषयव्यवस्थया विरोधोपशमने अन्यतरबाधस्य
अन्याय्यत्वात—इति शम।

Colophon इति शिरोमणिकृतसर्वदर्शनशिरोमणि सम्पूर्ण ।

विषय । षड्दर्शनानां तात्पर्यकथनं। तत्र प्रथमत प्रमाणप्रमेययो स्वरूप
निरूपण। चार्व्वाकदर्शनमतकीर्त्तन। माध्यमिकमतकथनं। योगाचारमतकथनं।
सौत्रान्तिकमतकथन। वैभाषिकमतकथन। आर्हतदर्शनमत। सौरदर्शनमत-
कथनं, तत्र—स्वतन्त्रास्वतन्त्रभेदेन द्विविधप्रमेय, स्वतन्त्रो भगवान महेश्वर,
तदधीनचेष्टावदर्थं अस्वतन्त्र । स च त्रिविध,—विद्या, कला, पश्वश्चेति । तत्र-
पशुगुणरूपा विद्या द्विविधा—बोधरूपा अबोधरूपा चेति । सोऽयं बोध
चेतननिष्ठ, अबोधस्तु अचेतननिष्ठमिति। चेतनपरतन्त्रा कला द्विविधा,—का-
र्याख्या कारणाख्या चेति। तत्र भूततन्मात्ररूपा कार्याख्या, कारणाख्या तु त्रयो-
दशविधकरणरूपा। अथ पशुत्वसम्बन्धी पशु,—स च द्विविध, साञ्जनो निर-
ञ्जनश्चेति—तत्र शरीरादिसम्बन्धी प्रथम, तद्रहितो द्वितीय । तत्र महेश्वर-
जीवात्मसम्बन्धरूप क्रियालक्षण, क्रियोपरमलक्षणश्चेति द्विविधो योग। तद-
भ्यासेन हि आत्मदृष्टिदुःखभावलक्षणस्य मलस्य अपगमे मनोजवित्वकामरूपित्व-
विकरणधर्म्मित्वरूपेयं मुक्ति सिद्ध्यतीति ज्ञेयं। शैवदर्शनमत। शाक्तदर्शनमत-
कथनं,—तत्र शक्तिरेका प्रमेया, सा च अजडा प्रकृतिरित्यभिधीयते। तत्र प्रकृ
तिरेकापि स्वेच्छया द्विविधा भवति—पराची प्रतीचीभेदात् । पराची खलु
परिणामस्वभावा; तथा अस्वतन्त्रा शिवादय अजडपरिणामा । अथेच्छया चि-
दाद्या जडपरिणामाय। अत शक्तिरेकापि बहुधा अभिधीयते। तन्त्रोक्तयोगा-
नुष्ठानेन जडत्वनिवृत्तौ सत्यां पराच्या परिणामस्थैर्ये च सति प्रतीचीस्वरूपोत्पत्तौ
या सम्पत्ति सा मुक्तिरित्यवधेय। कापिलदर्शनमत। कौमारिलदर्शनमत। तथा
हि,—अस्तु यथाप्रसिद्धि प्रमाणप्रमेयजात धर्म्मानुष्ठानादेव निःश्रेयसाधिगम,
काम्यप्रतिषिद्धयोरनारम्भात आरब्धस्य च उपभोगक्षयात नित्यानुष्ठानेन प्रत्यवाय-
पदवेदनीयप्राप्स्यमानपापस्य पुण्यस्य च अनारब्धकर्म्मण निःशेषेण विध्वंसात्
स्वात्मन्यवस्थान मोक्ष इति। काणाददर्शनमत। अक्षपाददर्शनमत। पातञ्जल
दर्शनमत। पाणिनीयदर्शनमतकीर्त्तनञ्च। (येषां दर्शनानां मत प्रसिद्ध, नात्र तेषां
तात्पर्यं विवृतमिति ज्ञेयम्।)

No 1848 स्मृतिपरिभाषा ।

Substance, country made paper, 10 × 4 inches Folia, 56 Lines, 6 on a page Extent, 1,237 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Magrani, Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Kanáilala Jha Appearance, old Prose and verse. Correct

Smriti-paribhashá Dissertations on the principal technical terms used in Smriti works and general rules regarding Smriti rituals By Vardhamána Mahamahopadhyáya

Beginning साधर्म्य यत्र सर्व्वेषां वैधर्म्यञ्चापि सर्व्वतः ।
पारवाङ्मनसं विष्णुं तं कथञ्चिदुपास्महे ॥
अथ सार्व्वत्रिकी परिभाषा । तत्र विष्णुः—
स्नातोऽधिकारी भवति दैवे पैत्र्ये च कर्म्मणि ।
पवित्राणां तथा जप्ये दाने च विधिदेशिते ॥
पवित्राणि मन्त्राणि मन्त्रः पवित्रमुच्यते । इति सूत्रकारवचनात् ।

End विधिना तु यदा दत्ता पात्रे धेनुः सदक्षिणा ।
दाता तारयते जन्तून् फलानामयुतैः शतैः ॥
अयुतैः शतैरिति अर्थे तृतीया । •
पात्राण्याध्यात्मिकी मुख्या विशुद्धाचाग्निहोत्रिणः ।
दैवतञ्च तथा मुख्या गोदानं चैतदुत्तमं ॥

Colophon इति महामहोपाध्यायवर्द्धमानकृता स्मृतिपरिभाषा समाप्ता ।

विषयः । स्नानदानजपादौ सार्व्वत्रिकीपरिभाषाकथनं । कर्तुरङ्गादिनियमकथनं । विविधक्रियानिरूपणं । एतद्विमर्शनञ्च । कार्य्यविशेषमौननाविधानं । प्रजापत्यादितीर्थनिरूपणं । व्रतस्थस्य कदाचित् प्राणरक्षार्थं जलपानादिविधिकीर्त्तनं । उपवासनियमकथनं । कुशनिरूपणादिकं । पवित्रादिलक्षणं । परिमाणनिरूपणादिकं । यज्ञीयकथनं । श्यामाकादिचतुर्दशविधग्राम्यारण्यौषधिकथनं । अष्टादशधान्यकथनं । गन्धादिनिरूपणं । सर्व्वगन्धपारिभाषिकलक्षणं । धातुनिरूपणं । मुख्यालाभे प्रतिनिधिविधानं । हविष्यद्रव्यनिरूपणं । स्थालीपाकविधिकीर्त्तनं । होमद्रव्यनिरूपणं । होमविधानं । चतुर्व्विधनामनिरूपणानन्तरं कर्म्मनिषेधे तन्नियमनं । तत्र मलमासविचारादिकं । तिथ्यादिनिरूपणं । तत्र विहितकर्म्मविवेचनञ्च । पक्षनिर्णयः । पक्षस्नानविधानं । तिथिद्वैधे व्यवस्थानिरूपणं । एकादश्युपवासनिरूपणं । पौर्णमासीनिरूपणं । दशाद्यानिरूपणं ।

पर्व्वनिरूपण । अमावस्यानिरूपण । सर्व्वत्र व्रतप्रतिकर्त्तव्यतानिरूपण । व्रतग्लानि । भावाभावविषयभेदाद् व्रतस्य द्वैविध्यनिरूपण । सामान्यव्रतकीर्त्तनं । सत्यमामादिभोजनादिनियमकथन । माघस्नानादिविधि । दानविधि । तत्र दानलक्षणादिविवेचन । विडालव्रत बकव्रतादिलक्षण । गोदानविधानादिकीर्त्तनञ्च ।

No 1849. सङ्ख्यापरिमाणनिबन्धः ।

Substance, country made paper, 10 × 4 inches Folia, 53 Lines, 7 on a page Extent, 1,608 slokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Magrami, Post Madhubani, Darbhángá. Pandit Kanailála Jha Appearance, old Prose and verse Correct

Sankhya parimana nibandha An essay on 'number and weight' with reference to Smriti rites and domestic rules and observances Every injunction in the Smritis involving a question of weight, or number, or dimension, or time is taken up and discussed with a view to a settlement of the purport of the injunction The size of the tooth-brush, the number of days a cow should not be milked, how many days she should be milked partially and when fully, the length and the number of threads meet for a Brahmanical cord, the quantity in which particular offerings are to be made, the number of days for mourning for particular castes, weights, their standard and calculation, periods of time, and how to calculate them, &c, &c, are taken up seriatim and specific rules laid down to prevent misunderstanding and mistakes By Kesava Kavindra The work was compiled in the city of Benares

Beginning राधापीनपयोधरभूधरधाराधर कृष्ण ।
शेषफणावलीकामन्दकमन्दवनीपटपद पायात ॥
देवतामणकिरीटानम्यतत्पारिजातमकरन्दतुन्दिलौ ।
दूरवारितमस्तकल्पषौ ढुण्ढिराजचरणौ सुखीमहि ॥
काशीविश्वेश्वरो दण्डपाणि श्रीकालभैरव ।
गङ्गा भवानी विघ्नेश प्रयच्छन्तु समीहितम् ॥
नीरभुक्तिमहीपालपरिपच्छुडुरिणा ।
श्रीकेशवकवीन्द्रेण निबन्धोऽय विधीयते ॥

सङ्ख्यामानगुरुत्वादेर्विधायकनिषेधकैः ।
श्रुतिस्मृतिपुराणादिवाक्यैः स्पष्टीकरोम्यहम् ॥
तत्रादौ मूलपरिभाषा । तत्र सङ्ख्याया तावद् यजुर्वेदे । इत्यादि ।

End उशना । द्वौ मासौ पाययेद्वत्सं तृतीये द्विगुणं दुहेत् ।
चतुर्थे त्रिस्तन दुह्याद् यथान्याय यथाबलम् ॥

Colophon इति सम्मिश्रश्रीकेशवविरचित सङ्ख्यापरिमाणनिबन्ध समाप्त ॥

विषय । तत्रादौ मूलपरिभाषाया सङ्ख्यानामकीर्त्तन । हस्तादिपरिमाणनिरूपण । कालपरिमाणकथन । प्रस्थादिपरिमाणकथन । तत्र द्रोणाढकादीनां लक्षण । गुरुत्वनिरूपणं । तत्र त्रसरेण्वादिलक्षण । अथ शास्त्रे सङ्ख्यापरिमाणयोः विषयप्रदर्शन प्रसङ्गेन 'एका लिङ्गे गुदे तिस्र' तथा दन्तकाष्ठमधिकृत्य 'द्वादशाङ्गुलन्तु विप्राणाम्' इत्यादिभि मूत्रपुरीषोत्सर्गशौचदन्तकाष्ठविचारादिक । पञ्चपिण्डोद्धारपूर्व्वक स्नान विधान । तर्पणविचार । सन्ध्यावन्दनकालविचार । सन्ध्यावन्दनयोग्यदेशनिरूपण । प्राणायामविवेचन । गायत्रीजपव्यवस्थाकथन । जपमालानिरूपण । यज्ञोपवीतविवेचन । शिखाबन्धनविधिकथन । कुशनिरूपण । कुशप्रतिनिधिकथन । गृहे स्थापनयोग्यप्रतिमालक्षण । तन्निर्म्माणप्रक्रियादिकथनञ्च । देवतास्नाने घृतादिपरिमाणकथन । गन्धादिनिरूपण । पुष्पादिविधानञ्च । पञ्चयज्ञनिरूपण । आतिथ्यविध्यादिकथन । पञ्चार्द्रलक्षण । पक्षिजातिषु तित्तिरिमयूरादिषट्कस्य भोज्यत्वकथन । मत्स्येषु रोहितपाठीनादीनां पञ्चानां भक्ष्यत्वकथन । शशकादिपञ्चकस्य भक्ष्यत्वकथन । पलाण्डुलसुनादीनामभोज्यत्वनिरूपण ॥ पत्न्या सार्द्धं भोजने दोषकथन । अप्रजाया कन्याया जामातृगृहे भोजननिषेध । दानविधिकीर्त्तन । प्रतिग्रहविधि । व्यतीपातगजच्छायादिषु दानमाहात्म्यकीर्त्तन । सम्प्रदाननिरूपण । काश्यादिमहातीर्थषट्ककथन । धान्यादिद्वादशकस्य सर्व्वतो ग्राह्यत्वकथन । ब्रह्माण्डदानादिषोडशमहादानविधान । अष्टकाश्राद्धकालादिनिरूपण । सर्व्वत्र दक्षिणाविधिकीर्त्तन । अष्टविधनिधुवनकथन । शवदाहविधि । सहमरणविधि । वृषोत्सर्गफलश्रुति । प्रेतश्राद्धानि । तीर्थनिरूपण । गङ्गादिमाहात्म्यकीर्त्तन । गङ्गाया गर्भनिरूपणादिक । गयायां श्राद्धदेशादिनिरूपण । काशीप्रयागादौ कर्त्तव्यानि । जगन्नाथक्षेत्रादिनिरूपण । अयोध्यादिमोक्षपुरीसप्तककथनं । मलमासनिरूपणमुखेन मासादिलक्षणकीर्त्तन । षड्रसादिकथन । षट्तिलपुण्यकथन । षोडशसंस्कारकथनं । विवाहे वरकन्ययोः वयसादिनिरूपण । ब्राह्मणानां षट्कर्म्मादि निरूपणं । चतुर्दशविधनरककीर्त्तन । क्रयविक्रयविधिकीर्त्तनं । प्रायश्चित्तविधि । स्पर्शदोषाभावविषयनिरूपण । आततायिनिरूपण । अलसप्रणामं शूद्रमुद्दिश्य आ-

शौण्डादिकरणे दोषकथनं। कन्यादिविक्रये दोषाधिक्यकथनं। भस्मस्नानादिदश-विधस्नानकथनं। पञ्चगव्यपञ्चरत्नादिकथनं। केषाञ्चिद् द्रव्याणां मूल्यनिरूपणं। पुष्करिण्यादिखनने पुण्याधिक्यकथनं। निधिलाभे विधानकथनं। व्रीह्यादिगण-कथनं। व्यवहारनिरूपणं। होमद्रव्यप्रमाणादिकथनं। पूर्णपात्रनिरूपणं। षष्ठी-वधपः। चतुर्दशविद्याकथनं। सप्तर्षि-सप्तार्णवादिकथनं। देवानां त्रयस्त्रिंशत्कोटि-सङ्ख्याकत्वकथनं। दशविधधर्म्मकथनं। नवविधविषकथनं। राज्याङ्गानि। सत्यास-त्यनिरूपणं। प्रतिनिधिविवेचनं। चन्द्रादीनामस्पृश्यस्पर्शने दुष्टत्वकथनं। गोदोह-नकालनिरूपणञ्च।

No. 1850. दत्तात्रेयतन्त्रं।

Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 37. Lines, 7 on a page. Extent, 644 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Magrání, Post Madhubaní, Darbhánga Paṇḍit Kánáilála Jhá. Appearance, old Prose and verse. Correct

Dattátreya Tantra. A Tantra related by S'iva to a sage named Dattátreya, to instruct him in mystic, magic and demoniac rites Contents: incantations and necromantic rites for bringing on the death of an enemy. Ditto for bringing on dementation. Ditto for bringing on inertness in intelligence, arms, affection, men, clouds, winds, &c. Ditto for bringing on enmity between particular individuals. Ditto for bringing on the ruin of a person Ditto for securing the good-will and favour of a king, a husband or a woman. Ditto for attracting attention. Ditto for effecting magical exhibitions. Ditto for bringing demons under one's controul Ditto for alchemical preparations. Ditto for ascertaining the past and the future. Ditto for eating and digesting enormous quantities of food. Ditto for overcoming hunger and thirst. Ditto for producing aphrodisiac effects Ditto for changing the colour of grey hair. Ditto for bringing on grey hair or baldness. Ditto for finding out hidden treasures. Ditto for bringing on pregnancy. Ditto for preventing abortion, miscarriage and childlessness. Ditto for bringing on success in warfare. Ditto for aphrodisiac medicines. Ditto for alchemical solutions of metals. Ditto for the destruction of manliness. Ditto for overcoming malevolent imps. Ditto for overcoming evils likely to result from ferocious animals. Ditto for preventing mischief from evil dreams and portents.

Beginning श्रीदत्तात्रेय उवाच । कदाचित् पर्य्यटन् योगी दत्तात्रेयो महामुनिः ।
कैलासगिरिमूर्द्धन्या गतवान् योगराट् प्रभु ॥
कैलासशिखरासीन देवदेव महेश्वरम् ।
दत्तात्रेयो महायोगी पर्य्यपृच्छत शङ्करम ॥
कृताञ्जलिपुटो भूत्वा पृच्छति भक्तवत्सलम् ।
भक्तानाञ्च हितार्थाय कल्पतन्त्र सुनिश्चितम ॥
कलौ सिद्धिमहाकल्पतन्त्रविद्याविधानकम् । इत्यादि ।

End. रविवारे गृहीत्वा तु श्वेतकरवीरमूलकम ।
धारयेद्दक्षिणे हस्ते अग्निबाधाभय न हि ॥

Colophon इति श्रीदत्तात्रेयतन्त्रे ईश्वरदत्तात्रेयसंवादे सिंहादिभयनिवारणं नाम द्वाविंश पटल समाप्त ।

विषय । मारणोपायकथन । तत्र द्रव्यादिनिरूपण । एव परत्र ज्ञेय । मोहनोपायकथन । स्तम्भनोपायकथन । तत्र आसनस्तम्भन । बुद्धिस्तम्भन । शस्त्रस्तम्भन । सेनास्तम्भन । नरस्तम्भनं । मेघस्तम्भन । गर्भस्तम्भन । विद्वेषणोपायकथन । उच्चाटनोपायकीर्त्तनं । वशीकरणोपायकीर्त्तन । तत्र स्त्रीवशीकरण । पतिवशीकरण । राजवशीकरण । आकर्षणोपायकीर्त्तन । इन्द्रजालकौतुकप्रदर्शनोपायकथन । यक्षादिमन्त्रसाधन-कथन । रसायनविधिकथन । कालज्ञानोपायकथन । प्रभूताहारकरणोपायकथन । क्षुधापिपासाजयोपायकथन । वाजीकरणादिकथन । केशरञ्जनोपायकथन । वीर्य्य-पातनविधिकथन । निधिदर्शनोपायकीर्त्तन । गर्भाधानविधिकथनं । मृतवत्सा-काकवन्ध्यादिदोषशान्त्युपायकथन । जयवादकथन । वाजीकरणोपायकथन । द्रावणविधिकथन । वीर्य्यस्तम्भन । भूतग्रहनिवारणोपायकथन । सिंहव्याघ्रादिभय नाशन । सर्पाग्निभयनिवारणोपायकीर्त्तनञ्च ।

No 1851 हरिहरसुभाषितम् ।

Substance country made paper, 8 × 3 inches Folia, 40 Lines, 6 on a page Extent, 620 s'lokas Character Maithili Date, Sk 1641 Place of deposit, Chaturi Grama, Darbhangā, Pandit Mañgaladatta Mis'ra Appearance old Verse Correct.

Harihara subhashita Short poems on various subjects By Harihara. The poems are of high merit

Beginning पाथाज्जाथ पयोजातजन्मनो मन्मनोमुदम ।
भारदा भारदासारदुग्धपायस्थधारिणी ॥

गोविन्दाख्यानपीयूषस्रवैरिव मिलीकृताम ।
व्यासादिवदनाम्भोजभ्रमरी भारती भजे ॥
गौरीगिरिशयोरेकमङ्गालङ्कारकारिणम ।
मदवारि + रोङ्गारमथ वन्दे वय सुम ॥ इत्यादि ।

End नवप्रवीनगुणगुम्फनिपतन्सूक्ति मुक्तावली हरिहरेण चिरेण चीर्णा ॥

Colophon इति श्रीहरिहरसुभाषिते परमार्थप्रकरणम ।

विषय । मङ्गलाचरणप्रकरण । बालविनयप्रकरण । सुहृदुपदेशप्रकरण । प्रवासप्रकरणं । राजप्रशस्तिप्रकरण । राजोपसेवनप्रकरण । राजनीतिप्रकरण । समयवर्णनप्रकरण । शृङ्गाररसप्रकरण । नायकनायिकाप्रभेदवर्णनप्रकरण । प्रकीर्णकप्रकरण । परमार्थप्रकरण । प्रबन्धेऽस्मिन सर्व्वत्र श्लोका अतीव रमणीया ।

No 1852 श्राद्धचिन्तामणिभावदीपिका ।

Substance, country made paper, 8 × 3 inches Folia 82 Lines 10 on a page Extent, 3 158 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Chaturi Grama, Darbhangá, Pandit Mangaladatta Misra. Appearance, old Prose Correct

S'ráddha chintámani bhava dípiká A commentary on Váchaspati Misra's treatise on the S'ráddhas, called *S'ráddha chintamani*

Beginning वाग्देवता प्रणम्यादौ वामदेवेन धीमता ।
श्राद्धचिन्तामणेर्भावो वाक्षुबोधाय मन्यते ॥
पितृदेवताक पितृदैवत्यक, इत्यपद भस्पकीर्त्तनम । इत्यादि ।

End धीरा सदीपा इतिसाकल्यम्य विधूतमन्दर + + + कारम ।
निष्कण्टकेनात्र विभाविता न यथा पितृणा प्रियमाचरन्तु ॥

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीवामदेवविरचिता श्राद्धचिन्तामणिभावदीपिका समाप्ता॥

विषय । वाचस्पतिमिश्रकृतश्राद्धचिन्तामणेर्व्याख्यानम ।

No 1853 द्वैतनिर्णयजीर्णोद्धार ।

Substance country made paper 10 × 4 inches Folia, 121 Lines, 7 on a page Extent, 3 170 s'lokas Character Maithili Date, ? Place of deposit Magrari Post Madhubani Darbhánga, Pandit, Kashilala Jha Appearance, fresh. Prose Correct

Dvaita-nirnaya-jirnoddhára. A commentary on Váchaspati Mis'ra's Dvaitanirnaya, on the dualistic theory of the Supreme and the human souls. By Madhusúdana Ṭhakkura.

Beginning. चलानप्यचलीकुर्व्वन्नचलानपि चालयन् ।
इन्दावनविहारी स्तात् मायहारी हरिर्मम ॥
इतिपदस्वरसेनेति । शब्दानामौत्सर्गिकार्थपरत्वमित्यादिपदसमभिव्याहारेण—
इदि ।

End. लिखनात् न हरिदिनं निषिद्धमिति गम्यते ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीमधुसूदनठक्कुरकृतो द्वैतनिर्णयजीर्णोद्धारः समाप्तः ।

विषयः । वाचस्पतिमिश्रकृतद्वैतनिर्णयस्य व्याख्यानम् ।

No. 1854. त्रिलक्षणीभाष्यप्रकाशः ।

Substance, country-made paper, 8 × 4 inches. Folia, 87. Lines, 10 on a page. Extent, 1,017 s'lokas. Character, Maithilí. Date, ? Place of deposit, Magrání, Post Madhubaní, Darbhángá, Paṇḍit Kánáiláala Jhá. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Trilakshaṇí-bháshya-prakás'a. A commentary on the aphorisms of Sáṇḍilya. The commentator adopts the dualistic theory for his standground.

Beginning. नित्यानुपूर्व्वीं वेदाय ग्राह्यसत्त्वैकमूर्त्तये ।
समास्तु हरये नित्यमचिन्त्यगतये नमः ॥
नित्यं सविद्वितं यत्र ब्रह्म सच्चित्सुखात्मकम् ।
तद्भेदनिदानाय तस्मै रामाय ते नमः ॥
पाण्डित्यपरिपाकेन शाण्डिल्येन विनिर्मिता ।
विविच्यते भक्तिपरा शतसूत्री त्रिलक्षणा ॥
शास्त्रमवधापयितुं प्रतिजानीते अथातो भक्तिजिज्ञासा । इत्यादि ।

End. अर्थापत्तेर्विजातीयत्वेऽपि तर्कोपाधनादेरिव न ज्ञानात्मकवृत्तित्वमित्याशयः ।

Colophon. इति तृतीयस्य द्वितीयमाह्निकम् । इति तृतीयं लक्षणं समाप्तम् । समाप्ता त्रिलक्षणीमीमांसा । इति त्रिलक्षणीभाष्यप्रकाशः समाप्तः ।

विषयः । परात्मजीवात्मनोर्भेदमङ्गीकृत्य शाण्डिल्यशतसूत्रीयस्य व्याख्यानम् ।

No. 1855. चण्डीसपर्य्याक्रमकल्पवल्ली ।

Substance, country-made paper, 11 × 3 inches. Folia, 75. Lines, 10 on a page. Extent, 1,516 s'lokas. Character, Maithilí. Date, ? Place of deposit, the Library of the Rájá of Darbhángá. Appearance, decayed. Prose and verse. Correct.

Chandi-saparyá-krama-kalpavallí. A digest of the rituals of the Tantras on the adoration of the Deví in her different forms. By S'rínivása Des'ikendra.

Beginning. वन्दे सिन्धुरराजबन्धुरमुखं बन्धूकपुष्पप्रभं
सिन्दूरारुणकुम्भकुम्भविलसच्चन्द्रार्द्धयुक्शेखरम् ।
गण्डद्वन्द्वगलन्मदद्रवमिलन्मौलीन्द्रवृन्दं शनैः
कर्णाभ्यां विनिवारयन्तमनिशं प्रत्यूहविच्छित्तये ॥
श्रीदेशिकेन्द्रं शिरसा प्रणम्य श्रीश्रीनिवासो द्रविडोद्भवोऽहम् ।
श्रीमत्सपर्य्याक्रमकल्पवल्ल्याः श्रीचण्डिकाया यजनं प्रवक्ष्ये ॥
सर्व्वागमाम्नायरहस्यभूतं सर्व्वेप्सितार्थप्रदमाशु लोके ।
स्कन्दाय यड्डामरतन्त्रसारे प्रोक्तं पुरा श्वशने शिवेन ॥
— — — — — — — — ।
तत्र श्रीमार्कण्डेयपुराणे खिले मेधसं प्रति सुरथवाक्यम् । इत्यादि ।

End. श्रीश्रीनिवासेन विनिर्म्मितायां श्रीमत्सपर्य्याक्रमकल्पवल्ल्याम् ॥
गतः किलायं स्तवकस्तु पञ्चमः सुव + + + + टस्तोरभाद्यः ॥

Colophon. इति श्रीश्रीनिवासभट्टविरचितायां चण्डीसपर्य्याक्रमकल्पवल्ल्यां पञ्चमस्तवकः ।
समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

विषयः । नवाक्षरमन्त्रनिरूपणमुखेन देव्या माहात्म्यादिकथनं । देवीमाहात्म्यस्य मार्कण्डेयपुराणान्तर्गतत्वेऽपि खिलत्वमिति निरूपणं । एवमध्यायसप्तकमपि देवीमाहात्म्य सप्तशतीमन्त्रोपासनायां विनियुक्तमिति निरूपणं । कार्य्यविशेषे वषट्कारादियुक्तस्य एतन्मन्त्रस्य पुष्ट्यादिसाधकत्वनिरूपणं । चण्डीसपर्य्यायां स्नानतर्पणादिविधिकीर्त्तनं । अर्चनाविधिकथनं । तत्र आसनादिनिरूपणं । विविधन्यासकथनादिकं । पीठपूजाविधि । देवीमाहात्मीयप्रथमादिचरितस्य ऋषिच्छन्दआदिनिरूपणं । चण्डीसपर्य्याप्रयोगकीर्त्तनं । मानसपूजाविधिकथनं । सत्प्रक्रियाकीर्त्तनञ्च । नैमित्तिकार्चनविधिः । दमनकपूजाविधिः । मदनवस-

न्तयोः पूजाविधिकथन। पवित्रारोपणविधि। काम्यपूजाविधिकथन। ध्यानभेदे फलभेदकथन। नित्यचण्डिकाध्यानकथनादिक। नवदुर्गाविधिकथनं। आश्विने नवदुर्गामहोत्सवादिविधान। शतचण्डीविधिकथन। अनाहत्याद्यखिलदुरितशान्त्युपायकथन। मण्डपरचनार्थं प्राचीसाधनविधिकथन। कुण्डनिर्माणविधिकथन। अग्निस्थापनादिविधिकथन। अत्र सर्व्वत्र प्रयोगकथन। कुमारीपूजाविधिः। पूज्यापूज्यकुमारीलक्षणकथन। स्रुक्स्रुवादिनिर्माणप्रक्रियादिकीर्त्तनञ्च।

No 1856. श्राद्धप्रदीपः।

Substance, country made paper, 13 × 4 inches Folia, 74 Lines, 9 on a page Extent, 2,646 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Magrauí, Post Madhubaní, Darbhangá, Pandit Kánailala Jhá Appearance, fresh Prose and verse Correct

S'raddha pradípa. A digest of the rules for performing S'ráddhas. By Vardhamana Mis'ra

Beginning अभिनवरमणेन पादपद्मे मुरारे-
मदनमथनमौलेर्मालतीपुष्पमाला।
जयति जयपताका काप्यसौ मोक्षलक्ष्म्याः।
कलिकलुषनिहन्त्री जाह्नवी न पुनातु॥
हरिं प्रणम्य सर्व्वज्ञं मौलिस्थलदलविषम्।
आलोच्य मुनिवाक्यानि श्राद्धस्य विधिरुच्यते॥
ननु किं श्राद्धं नाम, पितृदेवताको द्रव्यत्याग। पित्रादिदैवतत्वे सर्पादौ अतिव्याप्ति, न च ब्राह्मणभोजनपर्य्यन्तमेव स एव विशेष्य, शूद्रकर्त्तृकश्राद्धाव्याप्ते। इत्यादि।

End तदुपादानात्मनीति सम्मतम्।
स्मृती पुराणानि च शास्त्रजातं ज्ञात्वा विचार्य्यापि च क्रमः सदृशा।
श्रीवर्द्धमानेन कृत प्रदीपः श्राद्धं मतां हर्षं समातनोतु॥

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीवर्द्धमानविरचितः श्राद्धप्रदीपः समाप्तः। शुभमस्तु।

विषय। श्राद्धाभिधानार्थं श्राद्धलक्षणपूर्व्वक 'वेदबोधितपात्राद्यभिधानपूर्व्वकः द्रव्यत्यागः श्राद्धमिति' श्राद्धस्वरूपविवरणं। श्राद्धविधिन्यायनिरूपणं। श्राद्धकालनिरूपणं।

साम्निनिरग्निभेदात् अवस्थादिनिरूपणं। काम्यश्राद्धकालनिरूपणं। रात्रौ श्राद्धकरणादिनिषेध । मलमासविवेचनं । श्राद्धदेशनिरूपणं श्राद्धाधिकारिनिरूपणं। श्राद्धे प्रशस्ताब्राह्मणनिरूपणं। निषिद्धकथनञ्च । श्राद्धविहितद्रव्याणि । निषिद्धद्रव्याणि च । कुशविवेचनं । निमन्त्रणविधि । अर्घ्यदाने पात्रविशेषनिरूपणं । गन्धादिपञ्चकनिरूपणं । गौडीयप्रयोगात् विशेषकथनं । परिवेषणविधिकथनं । तत्र काम्यद्रव्यदानविधिकीर्त्तनञ्च । जपविधि । श्राद्धपरिभाषाकथनं । पार्व्वणश्राद्धप्रयोगकथनं । आमश्राद्धविधि । एकोद्दिष्टविधानं । सपिण्डीकरणकालादिनिरूपणं । श्राद्धभञ्जननिषेधविवेचनं । पुत्रमात्रस्य धनहरत्वात् श्राद्धेऽधिकारकर्त्तृत्वञ्च इति निरूपणं । एकोद्दिष्टश्राद्धप्रयोगकथनं । आभ्युदयिकश्राद्धप्रयोगकथनं । विशेषतः श्राद्धाधिकारिनिरूपणञ्च ।

No 1857 आचारचिन्तामणि ।

Substance country made paper 10 × 3½ inches Folia 121 Lines 10 on a page. Extent 4 128 s lokas Character Maithili Date, A D 1437 Place of deposit Mujna Grama Post Tajapura, Darbhangá, Pandit Babulala Paṭhaka two other copies Post Madhubani Magrani Grama, Zila Darbhangá Pandits Kánailála Jha and Chhoṭilala Jha Appearance new Prose and verse Correct

Achára chintamani A digest of the rules regarding Achára By Vachaspati Mis'ra Mahámahopadhyaya The author compiled a series of digests, under the generic name of Chintamani on the different topics treated in the Smritis and also wrote commentaries on several philosophical works The codex is dated in 433 of Lakshmana Sena's era

Beginning आभीरदारकमुदञ्चितकिङ्किणीकमातासपादिचरणं पुरुषं पुराणम् ।
मञ्जीरमञ्जुमणाधरमम्बुजाक्षमद्वैतचिन्मयमनादिमनन्तमीडे ॥
आचारवात्रितो धर्म्म इह वाजसनयिनाम् ।
निबध्यते हरिं नत्वा श्रीवाचस्पतिशर्म्मणा ॥
उद्धर्म्मैकशौचानि तथाचमनकारणम् । इत्यादि ।

End यदाह आपस्तम्ब । द्वयत सन्निपातश्च यदन्यथा । सर्व्वो नानाधर्म्मसन्निपात अभिदम । नामा भिन्नभिन्नेयर्थे ।

Colophon इति श्रीमन्महामहोपाध्यायमिश्रश्रीवाचस्पतिविरचित आचारचिन्तामणि

सम्पूर्णं । लक्ष्मणभूपसम्बन्धिचत्वारिंशदधिकशतचतुष्टयाब्दे कार्त्तिककृष्णसप्तम्यां शुक्रे मिश्रश्रीदेवनाथमहाशयानामाज्ञया मिश्रश्रीहरिशर्म्मणा लिखितमाचारचिन्तामणिपुस्तकमिति ।

विषय । वाजसनेयिनामाचारादिनिरूपण । तत्र सदाचारशब्दनिर्व्वचन । सदाचारलक्षणादिकथनञ्च । उद्बोधानन्तरविधिकथन । मूत्रपुरीषादित्यागविधि । पापकर्म्मफलनिवृत्त्युपायकीर्त्तन । अशुभकर्म्मणा देहत्रितयप्राप्तिकथन । तत्र यातिवाहिकभोगवाप्यनुसारिदेहानां लक्षणकथन । किन्तु नरकानुभूतदुःखानां तिर्य्यग्योनित्वमनुभूय उत्तीर्णानां मनुष्यत्वेऽपि केषाञ्चित् पापानां लक्षणानि जायन्त इति तन्निरूपण । मार्गादौ मूत्रोच्चारादिनिषेधकथन । विशेषेण शौचविधिकथनं । मृत्तिकाग्रहणस्थानादिनिरूपण । कमण्डलुनिर्म्माणतन्मार्ज्जनादिविधिकथन । विस्तरेण आचमनविधिकथनं । स्त्रीशूद्रयोराचमनविधि । इन्द्रियमार्ज्जनविधि । आचमननिमित्तनिरूपणं । द्विराचमननिमित्तनिरूपणञ्च । दन्तधावनविधि । दन्तकाष्ठनिरूपण । तदभावे मुखशुद्धिकथन । प्रातःस्नानादिविधिकीर्त्तन । स्नानानन्तरं केशप्रसाधनादर्शाञ्जनादिविधानकथन । मङ्गलाचारलक्षणतद्विधानादिकथनं । नैमित्तिकादिस्नानविधि । स्नानयोग्यस्थाननिरूपण । भस्मादिस्नानविधि । सामान्यतः स्नानप्रक्रियाकथन । सर्व्वशाखिकसर्व्ववर्णसाधारणस्नानविधि । स्नानोत्तरकर्म्मविधानं । तिलककरणविधि । सन्ध्योपासनविधिकीर्त्तन । तत्प्रयोगकथनादिकं । गायत्रीजपादिविधि । जपमालानिरूपण । ब्रह्मयज्ञविधि । विशेषेण तर्पणविधिकथनं । कातीयतर्पणप्रयोगकथनं । एवं वशिष्ठगोभिलाद्युक्ततर्पणविधिकथन । तर्पणोत्तरकर्म्मकथन । तत्र सामान्यतः पूजाप्रकारकथन । देवपूजाविधि । पूजाधारनिरूपण । अर्घ्यदाने विशेषविधिकथनं । पञ्चोपचारविधिकथन । एवं दश-षोडश-अष्टादश-षट्त्रिंशदुपचारविधानकथनं । सूर्य्यपूजाविधि । अथ पुष्पविवेचन । धूपनैवेद्यादिनिरूपणञ्च । दुर्गापूजाविधि । अथ पुष्पविवेचन । शिवपूजाविधि । अथ पुष्पाणि । धूपादिविधानञ्च । विष्णुपूजाविधि । आत्मपात्रादिपूजायां पुष्पादिविधानं । विष्णुनैवेद्यार्थं मांसादिकमपि दातुमर्हतीति निरूपणं । अवतारपूजाविधि । विष्णोरपराधनिरूपण । पञ्चमहायज्ञविधि । तत्प्रयोगकथनञ्च । अथ मनुष्ययज्ञविधि । नित्यश्राद्धविधि । अतिथिपूजाविधिः । सामान्यतः भोजनविधि । विशेषेण भक्ष्याभक्ष्यनिरूपण । अथ शस्येषु भक्ष्याणि । दुग्धानि । पक्षिण । मत्स्य । कल्याण । मांसभक्षणवर्ज्जनमथ विधिविवेचन । भोजनोत्तरकर्म्मविधानं । शयनविधि । दारोपगमनविधि । रजस्वलानिरूपण । तस्या नियमादिकथनञ्च ।

No. 1858. सिद्धान्तसार्व्वभौमः ।

Substance, country-made paper, 13 × 4 inches Folia, 48 Lines, 12—13 on a page. Extent, 1,966 s'lokas Character, Maithilí. Date, ? Place of deposit, Raghavapura, Post Madhubani, Darbhangá. Pandit S'rínátha Jhá Appearance, new. Verse. Generally correct

Siddhánta-sárvabhauma. A digest of the several Siddhántas on Indian astronomy. By Munis'vara Sárvabhauma, son of Ranganátha. Contents · Measurement of true solar year &c.; duration of Yugas; motions of planets; measures of months and years and the mode of reckoning them; nodes of planetary orbits; measures of bulk; diameter and motions of the earth; equatorial regions; calculation of latitudes and longitudes; calculation of the apparent motion of planets; zenith and nadir; curved motions of planets; nodes; position of the earth; the orbits of the planets; arcs between the vernal equinoctial point and the equator, &c., &c.

Beginning. विश्वं व्याप्य स्थितो यः सकलसुरनरैर्वन्दितः श्रीनिवास-
स्तेजोमूर्त्तिः कृपालुर्मुनिवरनिकरैर्ज्ञानदृष्ट्यैव गम्यः ।
ध्वान्तं हत्वा स बोधं सुखकरममितं सच्चिदानन्दरूपः
स्वान्ते मद्वृत्तिरूढो व्यपगतदुरितो सर्व्वदा मे वसतु ॥
मत्पादा विबुधगणाः स्वकार्य्यसिद्धौ यं विघ्नद्रुमदन्तिनोद्धुर प्रणम्य ।
नीयन्ते सपदि कृताखिलार्थमं+तं द्वनाखिलवदनं नमामि नित्यम् ॥
यस्याः प्रसादमासाद्य काव्यं लक्षणलक्षितम् ।
कुर्व्वन्त्यपि जडाः सा मे कुलाकेऽस्तु सरस्वती ॥
मन्दोऽप्यहं यच्चरणाब्जसेवा—सञ्जातबोधाभवमात् सुधीभिः ।
सिद्धान्ततत्त्वाधिगमैः सपक्ष—कृष्णो जनको गुरवो जयन्ति ॥
गूढं सूक्ष्मं स्वसिद्धान्तं मत्वा यत्सद्भिरीरितम् ।
तत्तान् कन्दुकाद्यादर्शैः जयति भास्करः ॥
दैवज्ञवर्य्यगणनमतमेकपार्श्वं श्रीरङ्गनाथतनयोऽस्य मुनीश्वरोऽहम् ।
ग्रन्थान् विभाव्य सकलानपि सार्व्वभौमसिद्धान्तपूर्व्वकपरं सुधिया करोमि ॥ इत्यादि ।

End इति सिद्धान्ततत्त्वार्थे मुनीश्वरकृतेऽभवत् ।
सिद्धान्तसार्व्वभौमेऽयं क्रान्तिसाम्याधिकारकः ॥
अयं जगत्यां पततपरीवाद्धोऽस्ति+मयोरभेदात् ।
बलातिरेकात् परपातकर्णः श्रीसार्व्वभौमः सुतरां विभाति ॥

Colophon. इति पूर्व्वार्द्धम्।

विषय। कालमानकथन। सौरवर्षादिनिरूपण। युगपादादिनिरूपण। ग्रहाणां चलोच्चत्व-निरूपण। मासादिनिरूपण। अत्र सर्व्वत्र उपपत्तिकथन। वर्षकालनिरूपणादिक। वर्षगणनप्रकारादिकथन। ग्रहाणां पातानयनप्रकारकथन। परमाख्यादि-परिमाणकथन। भूगोलस्य व्यासाद्यानयनप्रकारकथनं। निरक्षदेशादिनिरूपण। ज्यानयनप्रकारादिकथनमुखेन भुजशिञ्जिनीकोटिशिञ्जिनीप्रभृतीनां लक्षण-कथन। ग्रहाणां स्फुटक्रियोपपत्तिकथन। प्रतिवृत्तभङ्गीनिरूपण। नीचोच्चवृत्तभ-ङ्गीकथन। ग्रहाणां वक्रगत्यादिनिरूपण। खेटाद्यानयनप्रक्रियाकथन। भूगोल-संस्थानादिकथन। विषुवन्मण्डलक्रान्तिवृत्तादिनिरूपण। चरवैनाशनिरूपण। अत्र यवनादीनां मतकथनञ्च। उदयाशनिरूपण। अत्र सर्व्वत्रोपपत्तिकथनञ्च। त्रिप्रश्नाधिकार। तत्र ग्रहाणां कलाविम्बाद्यानयनप्रक्रियाकथन। शशिपूर्व्वकाणां यथा ग्रहाणां भानिमित्तकथनादिक। तेषां मानयनप्रक्रियादिकथनञ्च। खेटभा-गमप्रकारकथनञ्च। शृङ्गोन्नतिनिरूपण। तत्र सूर्य्यसमीपे ग्रहाणामस्तमयस्थानादिनि-रूपणमुखेन उच्चनीचदूरत्वादिज्ञानमधानमर्कीर्त्तन। ग्रहाणामस्तोदयज्ञानप्रकार-कथन। चन्द्रग्रहणगणनाप्रक्रियादिकथन। पाताद्यानयनप्रकार। स्पर्शादिज्ञा-नोपायकथनं। एवं सूर्य्यग्रहणगणनाप्रक्रियाकथन। क्रान्तिसाम्यनिरूपण। व्यस्ता-यनाशादिनिरूपणञ्च॥

No 1859 विवादचन्द्रः।

Substance, country-made paper, 10 × 3 inches Folia, 60 Lines, 8 on a page Extent, 2,202 slokas Character, Maithili Date, Sv 1119 Place of deposit, Magrámi Grama, Post Madhubani, Darbhangá, Pandit Chhotilála Jhá Appearance, old Prose and verse Correct

Vivádachandra. A summary of the laws of inheritance, judicature, sale, barter, &c By Mahádevi, wife of king Chandra Siñha, under the advice of Misaru Misra —*Contents* Laws regarding loans, possession, mortgage, interest, bail, repayment of debts, legal position of the born-blind, loans for trade, ditto contracted under pressing wants, pledges, sale without proprietory right, coparcenary in trade, gift, servants, manumission of slaves, hire, disputes regarding ownership, delivery after sale, purchase, boundary disputes, laws regarding bridges, treasure trove, protection of crops Law of inheritance, division of

a deceased father's estate, disqualification to inherit, indivisible property, woman's property, lapsed inheritance, estate of childless persons, joint property. Judicature, defence, rejoinder, evidence, documentary evidence, evidence of possession, witnesses, interrogatories, ordeals, judgment, decision, execution Twelve kinds of sons

Beginning. वन्दे श्रीकण्ठवैकुण्ठावकुण्ठौ नतनन्दने ।
विघ्नविच्छेदकुशलौ गिरिजाजलजान्वितौ ॥
श्रीचन्द्रसिंहनृपतेर्दयिता लछिमा महादेवी ।
रचयति विवादचन्द्रं मिसरुमिश्रोपदेशेन ॥
विवादे व्यवहारे च व्यवस्था यस्य यादृशी ।
निबन्धृभि कृता सात्र लिख्यते सूरिणां मुदे ॥
तत्रादौ ऋणादानव्यवस्था । यया व्यवस्थया यदृणमधमर्णो गृह्णाति तच्चिरकालं विना तथैव दद्यात् । इत्यादि ।

End. ब्राह्मणस्य क्षत्रियादिषु नौरसत्वापत्तेः परिगणने मुख्यत्वकल्पनालाघवाय सर्वेषां सवर्णाया व्यवहारयोर्विरोधापत्तेरिति ।

Colophon इति महामहोपाध्याय श्रीमिसरुमिश्रकृतो विवादचन्द्रः समाप्तः । सन ११९९ ।

विषय । ऋणादानव्यवस्थाकथन । भोग्याधिनिरूपण । बन्धकनिरूपणं । वृद्धिनिषेधः । प्रतिभूनिरूपण । ऋणादानविधि । जातास्वत्वान्यवस्थाकथनादिकं । शक्ति-स्वार्थे ऋणग्रहणे व्यवस्था । कन्याविवाहाद्यापत्कालस्थितर्णव्यवस्था । न्यास-निरूपण । अस्वामिविक्रय । सम्भूयसमुत्थानविधि । दत्ताप्रदानिकविधि । भृतकविधि । दास्यमोक्षविधि । भाटकविधि । स्वामिपालविवादनिरूपण । विक्रीयासम्प्रदानविधि । क्रीत्वानुशयविधि । सीमाविवादनिरूपण । सेतु-विधि । महाछष्टविधि । गत्प्ररक्षाविधि । दायभागनिरूपण । प्रमीतपितृक-विभाग । भागानर्हविधि । अविभक्तविधि । शोधनविधि । अवस्तुत्वविभाग-विधि । अपुत्रधनविभागः । सहदेयधनविभागः । व्यवहारविधि । तत उत्तर-विधि । प्रत्याकलितविधि । साक्ष्यविधि । क्रियादानविधि । भुक्तिधि-विधि । साक्षिविधि । प्रश्नविधि । दिव्यविधि । जयपराजयावधारणविधि । निर्णयविधि । निर्णीतकृत्यविधिः । द्वादशविधपुत्रनिरूपणादिकम् ।

No 1860 तर्कतत्त्वनिरूपणम् ।

Substance, country made paper, 11 × 4 inches Folia 42 Lines 9 on a page Extent, 1,476 s'lokas Character, Maithili Date ? Place of deposit Magráni Gráma Post Madhubani, Darbhángá, Pandit Chhotilala Jha Appearance, old Prose Correct

Tarkatattva nirúpana An enquiry into the principles of dialectics By Gokulanatha Mahamahopadhyaya

Beginning कथ तर्कमनिष्कृष्य तार्किकास्त्वामुपासता ।
घतो नाथन हे नाथ तर्कतत्त्व निरूप्यत ॥
घथ यासानवद्यामल्लापहरणद्वारा पुरुषार्थानामसाधारण साधन । इत्यादि ।

End तस्मात् ।
घनाद्यार्थ्याद् व्यापकतानिर्णयाद्यो ह्यवाधिन ।
तर्क उत्पद्यत किन्तु पर्य्यवस्य विपर्य्ययम् ॥

Colophon इति महामहोपाध्यायगोकुलनाथविरचितं तर्कतत्त्वनिरूपणं ।

विषय । तर्कस्वरूपविवेचन ।

No 1861 न्यायकौस्तुभे शब्दपरिच्छेद ।

Substance country made paper, 11 × 4 inches Folia, 268 Lines 9 on a page Extent 3,501 slokas Character Nágara Date Sm 1841 Place of deposit Magráni Gráma Post Madhubani Darbhánga Pandit Chhotilala Jhá Appearance fresh Prose Correct

Nyaya kaustubha A commentary on the Tattvachintámani of Gangesa By Mahadeva Pandita surnamed Punatámkara and son of Mukunda Pandita. The codex contains the chapter treating of S'abda

Beginning नत्वा शाम्भविं मुकुन्दविमलं श्रीकण्ठपद्मं गुरु
भूय सूक्ष्मधिया विभाव्य च तदुक्तं मनसा हृदि ।
शब्दे मानवर विशिष्टगिरिविषमुत्पाद्य इह
सूत्रार्थनिपातन करधियां कुर्वे प्रबन्धं परम ॥
अथ शब्दो निरूप्यते । तत्र उपजीव्यादजीवकभावसङ्गत्या उपमाननिरूपणान
न्तरं शब्दनिरूपणमिति वदन्ति बदन्ति । इत्यादि ।

End यथाश्रुतानां भणिगोचराणां निष्कर्षबोधाय यदुक्तियुक्तं ।
अथ महादेवबुधेन यत्नाच्छब्दार्थतो रचितो निबन्धः ॥

Colophon इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणपारावारीणश्रीमन्मुकुन्दपण्डितात्मजपुणताङ्करोपाह्वक-
महादेवपण्डितविरचिते न्यायकौस्तुभे शब्दपरिच्छेदः समाप्तः । सवत १८४१ ।

विषय । शब्दचिन्तामणिव्याख्यान ।

No 1862 न्यायसिद्धान्तमञ्जरी ।

Substance, country made paper, 8 × 3 inches Folia, 53 Lines, 9—10 on a page Extent, 1 992 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Magrani Grama, Post Madhubani, Darbhangá, Pandit Chhotilala Jha Appearance, old Prose Correct

Nyáyasiddhanta mañjarí An elementary treatise on the Nyáya philosophy By Janakinatha Bhattacharya Chudamani A work of this name by S'rikrishna has been noticed under No 1408, Vol IV, p 31, and a commentary on it under No 1452 Vol IV, p 56

Beginning प्रणम्य परमात्मानं जानकीनाथशर्म्मणा ।
क्रियते युक्तिमुक्ताभिर्न्यायसिद्धान्तमञ्जरी ॥
इह किल निखिललोकदिसोदसुखोपायमात्मतत्त्वज्ञानमामनन्ति । तच्च प्रमा-
णाधीनं । प्रमाणं निरूप्यते । इत्यादि ।

End तथैव किं मानमिति चेत् । मत प्रकारिकाप्रक++++ इति संक्षेपः ।

Colophon. इति श्रीजानकीनाथभट्टाचार्य्यचूडामणिकृता न्यायसिद्धान्तमञ्जरी समाप्ता ।

विषय । प्रमाणस्वरूपनिरूपण । करणत्वनिरूपण । प्रत्यक्षलक्षण । वैशिष्ट्यानवगाहिज्ञानं
(साक्षात्कार) इतिकथयतो नास्तिकस्य मतखण्डन । नित्यानित्यभेदाद्द्विविधसा-
क्षात्कारनिरूपणं । निर्विकल्पकसविकल्पकभेदेन अनित्यस्य द्वैविध्यकथनपूर्वकं
तयो स्वरूपविवेचन । वैशिष्ट्यज्ञाननिरूपण । प्रकारताविशेष्यतादिनिरूपणि-
रूपणं । ज्ञातो घट इति प्रतीतेः ज्ञानजन्यो विषयनिष्ठ प्राकट्यापरनामा पदार्थो
ज्ञानस्यैव विषयता—इत्यादिभाट्टमतखण्डन । सामान्यवैशिष्ट्यनिरूपणि
प्रकारत्वमित्यादिखण्डन । द्रव्यप्रत्यक्षप्रक्रियानिरूपण । उद्भूतत्वलक्षण । द्रव्यगुण
कर्म्मादीनां सामान्यलक्षण । समवायो न प्रत्यक्ष इति वैशेषिकमतखण्डनं । सन्नि-
कर्षनिरूपण । द्विविधविशेषणतालक्षणविवेचन । अभावाधिकरणस्वरूप इति
कथयतां प्राभाकराणां मतखण्डनम् । अभावविभागलक्षण । अभावो नेन्द्रियग्राह्य-

इति भाट्टमतखण्डनं। योग्यानुपलब्धिस्वरूपचिन्तनं। इन्द्रियाणां लक्षणं। आत्ममनःसंयोगविवेचनं। अनुमानलक्षणं। व्याप्तिलक्षणादिचिन्तनं। अत्र मीमांसकादिमतखण्डनं। चार्वाकमतनिरूपणं। पक्षधर्मतानिरूपणं। परामर्शनिरूपणं। केवलान्वयि केवलव्यतिरेकि-अन्वयव्यतिरेकिभेदादनुमानस्य त्रैविध्यनिरूपणं। हेत्वाभासविवेचनं। उपाधिस्वरूपचिन्तनं। अवयवस्वरूपविवेचनं। उपमानलक्षणं। उपमितिस्वरूपकथनं। शब्दप्रमाणलक्षणं। शब्दस्य अनुमानेऽन्तर्भाव इति कथयतां वैशेषिकाणां मतखण्डनं। शक्तिवादः। शक्तिग्राहकोपायकथनं। ईश्वरनिरूपणं। गवादिपदानां गोत्वे एव शक्तिः आक्षेपात्तु व्यक्तिलाभ इति कथयतां भाट्टानां मतखण्डनं। आक्षेपस्वरूपकथनञ्च। कार्यान्वितशक्तिवादखण्डनं। लक्षणाविचारः। समासवादः। अन्नन्ताद्भिखण्डनं। कारकवादः। आख्यातवादः। अत्र न्यायभास्करादिमतखण्डनं। आकाङ्क्षायोग्यतादिनिरूपणं। विधिस्वरूपविवेचनं। अपूर्ववादः। अर्थवादादिनिरूपणं। शब्दस्य नित्यत्वमभ्युपगच्छतां गुरूणां मतखण्डनं। प्रत्यकज्ञानविचारः। स्फोटवादनिरसनं। अर्थापत्त्यादीनामनुमानादावन्तर्भावकथनं। प्रामाण्यवादः।

No 1863 तर्कप्रकाशिका।

Substance, country made paper, 10 × 4 inches Folia, 125 Lines, 13 on a page Extent, 1,551 slokas Character, Nágara Date, ? Place of deposit, Magráni Grama, Post Madhubání, Darbhángá, Pandit Chhotilála Jha Appearance, old Prose Correct

Tarka-prakásika A commentary on the chapter on Sabda in the work noticed under the next preceding No By Srikantha Dikshita, son of Visvanatha Dikshita, of Kasi

Beginning जटाजूटमयङ्काऽजयभूषितमस्तकम्।
पुनातु गिरिजाप्रेमपात्रमङ्कमकथा॥
उपजीव्योपजीवकभावसङ्गत्या उपमानमिरूपणानन्तरं शब्दं निरूपयन् विभाजयानाह प्रतिज्ञामीते अपेति। इत्यादि।

End इदं ज्ञानमया आनन्दमनुजनाय+पि व्याप्तिगोपदरञ्जनमप्रकाशके।+चमाय इति।
अभिवकरमर्कं यत् इदम स्फूर्तिमम।
पिटेवदीपदकृतवरमीतदिङ्मनमम्॥

योऽसौ काश्यां समुत्पादि विश्वनाथन धीमता ।
तस्य श्रीकण्ठकृतिन कृति कल्पयता मुद ॥

Colophon इति श्रीकाशीगर्भसम्भवदीचितविश्वनाथात्मजदीचितश्रीकण्ठशर्मविरचिता तर्कप्रकाशिकाभिधा सिद्धान्तमञ्जरीव्याख्या समाप्ता ।

विषय । जानकीनाथकृतन्यायसिद्धान्तमञ्जरीनामकन्यायग्रन्थरणान्तर्गतशब्दपरिच्छेदस्य व्याख्यान ।

No 1864 शब्दालोकरहस्य ।

Substance, country made paper, 10 × 4 inches Folia, 312 Lines, 14 on a page Extent, 16327 slokas Character, Maithili Date ? Place of deposit, Magrani Grama, Post Madhubani Darbhanga Pandit Chhoti lal Jha Another copy at Mujana Grama Post Tajapura, Dvarbhanga, Pandit Babulála Jha Appearance, old, Prose Correct

Sabdaloka rahasya A commentary on the Sabdaloka of Pakshadhara Misra By Gadadhara Bhatta The Sabdaloka is itself a commentary on the Sabda Khanda of Ganges'a's *Tattvachintamani*

Beginning प्रणम्य गीर्वाणगणैकवन्द्य पादारविन्द पुरुषोत्तमस्य ।
निगूढभाविष्कुरुते प्रयत्नाद् गदाधर पक्षधरस्य भाव ॥
चङ्कल्पप्रदर्शने मूलस्य न्यूनता स्यादित्यशङ्का निरस्यति इतिप्रतिज्ञावाक्यादेव पक्षतिरपि लभ्यते इत्याह स्वपति । इत्यादि ।

End इत्यादिना वाक्येस्यादेकतफलकलघण्डनमयुक्तमित्याशङ्का निराकुरुते नवित्यादिना ।

Colophon समाप्ता चेयमपूर्ववादाशोकरहस्यगादाधरी ।

विषय । पक्षधरमिश्रकृतशब्दमण्यालोकस्य व्याख्यान ।

Siddhánta-tattva viveka A summary of the different Siddhantas, or original texts on astronomy By Kamalákara, son of Nrisiñha, of Devagiri on the banks of the Godávari river Contents Time defined, cycles of Brahmá, Devas &c , measure of time of day and night, effect of longitude on the duration of day, durations of the Yugas, of various eras, current down to the time of the S'aka era, refutation of the opinion of the author of the Siddhánta siromani, science of astronomy, excellence of the Surya siddhanta, motion of the stars in space, creation, destruction, refutation of the opinion of Bháskara Acharya on the subject, the poles, mythical character of the signs of the Zodiac, the positions of the Nakshatras, refutation of the *opinion of Arya Bhatta regarding* the motion of the earth, the blueness of the sky accounted for, (due to the quality of darkness *Tamah*), the shape of the earth (like a Kuthbela fruit,) supported in space by divine power, the opinions of the Yavanas on the subject, equatorial regions, position of the terrestrial sphere, longitudes of different places, eternity of the Meru mountain, diameter and circumference of the earth, calculation of the motions &c , of the earth, solstitial movements, drikkánas, coldness of the air in high places, conversion of vapours into clouds, causes of rainbows, meteorites &c , cause of earthquakes, (action of subterranean vapours on stones), cause of plagues (foul vapours), orbits of planets, calculation of the discs of heavenly spheres, zenith and nadir, instruments for ascertaining sankrantis centripetal force, cause of circular motion, of spheres, apparent *motion of the celestial spheres, chords of arcs, diagrams, &c , &c*

Beginning ब्रह्माण्डोदरमध्यगावनिजलाग्न्यर्केन्दुपूर्वग्रह-
धीर्क्षस्थप्रवहाख्यगाख्रपवना दृष्टिर्यथावस्थिता ।
कालेऽस्मिन् गणनेऽखिलेऽस्ति मतत यथादिय + + +
यत्सन्निर्गुणमीश्वरयपरं ब्रह्मैकतत्त्व स्तुमं ॥
यदुत्पत्तिस्थिती भान्या दृष्टिर्दृष्टाध दर्शिता ।
ब्रह्मादीनां विभु सोऽयं व्यक्तीभूत सनातन ॥
ब्रह्माण्डान्तर्गतोऽनन्तो भगवान्जगतां निधि ।
मायाऽनिषद्ध कालात्मा सूर्योऽयं गतिरेति च ॥
मयस्तामनद्योऽत्र भुवनानि परिभ्रमन् ।
जगतोऽप्यपदर्शीभ्री भास्कर पर्येऽयंस्य ॥
शास्त्रयर्थका धेय तत्स्त्री कालबोधकम् ॥

विषय । कालस्वरूपादिकथनं। मानाद्दैवादिमानकथनं। अहोरात्रमानादिनिरूपणं। भचक्र-
भ्रमणेन लङ्कादौ दिनरात्रिविभागादिकथनं। कृतादियुगपादनिरूपणं। वर्षनिरूपणं।
आद्यपुरुषात् स्वायम्भुवमनोरारभ्य शालिवाहनशाकेन्द्रं यावत् यावन्तो वत्सरा
अतीताः तन्निरूपणं। अत्र सिद्धान्तशिरोमणिमताक्षेप। ज्योतिषशास्त्रागमकथनं।
सूर्य्यसिद्धान्तप्रशंसा। प्रवहानिलेन भचक्रभ्रमणकथनं। इति भगणमानाध्याय।
सृष्टिप्रलयचिन्तनं। अथ भास्कराचार्य्योक्तोदयाकरवामनानिराकरणं। ध्रुवस्थाना
दिनिरूपणं। मेषादिराशीनां कल्पितत्वकथनं। नक्षत्रचक्रसंस्थानादिनिरूपणं।
प्रवाहमस्वीकुर्वतो भूभ्रमणमभ्युपगच्छत आर्य्यभट्टस्य मतखण्डनं। नील नभ इति
प्रतीतेर्भ्रमत्वकथनं। अम्बरस्थित तम एव नीलतया दृश्यते इति निरूपणञ्च।
कपित्थफलवद्वृत्त स्थिरास्य भूगोल परेशशक्त्यैव व्योम्नि तिष्ठतीतिनिरूपणं। अत्र
यावनमतकथनं। निरवद्यत्वनिरूपणं। भूगोलसंस्थानं। यमकोटिरोमकसिद्ध
पुराणामवस्थित्यादिकथनं। मेरुस्थानादिनिरूपणं। भूगोलपरिधिव्यासादिनिरूपणं।
गणितप्रक्रियाकथनं। दिगाद्यानयनप्रक्रियाकथनं। दृक्कर्मनिरूपणं। भूगोलात्
ऊर्द्धस्थितस्य वायोः शीतत्वकथनं। तत्र वाष्पादीनां मेघादिरूपेणोत्पत्तिकथनञ्च।
इन्द्रचापोल्कापातादीनां कारणकथनं। पाषाणादिभि कठिनाया भूमे वाष्पनि
सरणकाले कम्प शब्दश्च जायत इत्यनेन भूमिकम्पकारणनिरूपणं, भूस्थविषमसम्बन्धात्
दूषिता वाष्पाः प्रदेशलग्ना महामारी जनयन्तीति मारीभयकारणनिरूपणञ्च।
ग्रहाणां कक्षामानकथनं। बिम्बज्ञानार्थं गणितप्रक्रियाकथनं। ग्रहाणां नीचोच्च-
कर्णनिरूपणं। विषुवसंक्रान्त्यादिज्ञानार्थं यन्त्रादिकथनं। ध्रुवाकर्षणतो गोलभ्रमण
कथनं। प्रवहवायुवशात् भचक्रं भ्रमतीति वादाक्षेप, अहर्गणानयनादिप्रक्रिया-
निरूपणं। ज्यानयनादिप्रक्रियाकथनं। वेधदर्शनविधि। वेधानामुपपत्तिकथनं।
उत्क्रमशिञ्जिन्यादिप्रक्रियादिकथनं। आसाद्यानयनप्रकारकथनं। गणितसाधन
प्रकारकथनं। कुण्डविचार। ग्रहाणामस्फुटनिरूपणं। केन्द्रानयनप्रकारकीर्तनं।
ग्रहाणां भस्थानादिकथनं। प्रतिमण्डलाण्डगोलनिरूपणं। प्रतिदृग्गोलादिज्ञान-
साधनादिप्रक्रियाकथनं। सूर्य्यस्य विम्बपरिमाणज्ञानोपपत्तिकथनं। स्फुटार्कसिद्धार्थं
साकारगोलस्वरूपसन्दर्शनप्रक्रियाकथनं। एवं चन्द्रमङ्गलादीनां फलोपपत्तिप्रदर्शनं।
ग्रहाणामुच्चनीचत्वादिज्ञानसाधनकीर्तनं। तथा वक्रगत्यादिज्ञानप्रक्रियाकथनं।
ग्रहाणां पातज्ञानप्रक्रियाकथनं। एतस्याधकाले भगणस्याय ग्रहानादिकथनं।
अयनांशनिरूपणं। संक्रान्तिनिरूपणं। शिरोमणिसिद्धान्तमार्यभौमादृग्गकर्मसाध-
नप्रक्रियादूषणं। चन्द्रग्रहाधिकारप्रक्रियाकथनं। त्रिप्रश्नाधिकारकथनं। निरक्ष
देशादिनिरूपणं। विषुवच्छायादर्शनप्रक्रियादिकथनं। अर्कादीनां भुज,कोटा

नयनप्रक्रियाकथनं । दिग्देशकालानां ज्ञानोपादकथन । यन्त्रियन्त्रादिनिरूपकथन । यन्त्राग्रतामानां वैचित्र्यकथन । सवासनच्छाया विम्बस्वरूपकथन । सूर्य्यबिम्बादभूगोलकाना ग्रहाणा प्रमाणप्राप्तिकथनं । सूर्य्यादीना व्यासादिनिरूपण । बिम्ब चेचर्भत्याना दिप्रक्रियाकथन । ग्रहबिम्बदर्शन नक्षत्रबिम्बज्ञानोपायनिरूपणं । सूर्य्यकचरादिज्ञानोपादकथनं । चन्द्रार्कबिम्बान्तरस्थत्वयुक्तिकथन । छायाचेवदर्शनप्रक्रियाकथनं । चन्द्रग्रहोग्रहत्यधिकारः । ग्रहाणामुद्दयास्तज्ञानसाधनप्रक्रियाकथन । चन्द्रार्कयो ग्रहणसम्भवकथनं । दृक्कर्मणादिदृकारादिकथन । स्पर्शविमुक्तिकालादानयनप्रक्रियाकथनं । तत्र लम्बनसाधनार्थमुदयास्तचिन्तितस्ते चैवमन्यानादिकथन । परिलेखाधिकार । ग्रहनक्षत्रयुत्यधिकारः । विविधचन्द्रादिनाबिम्बादिज्ञानसाधनप्रक्रियादिकथनं । प्रश्नादिनिरूपणञ्च ।

No. 1866. मुद्राप्रकाशः ।

Substance, country-made paper, 13 × 4 inches Folia, 20 Lines, 9 on a page Extent, 405 s'lokas. Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Mujana Grama, Post Tájapurá, Darbhanga, Pandit Babulála Pathaka. Appearance, fresh. Prose and verse Correct.

Mudrá-prakás'a. Descriptions of the various kinds of gesticulation required when worshipping particular divinities By Ramakis'ora S'armá.

Beginning. दुरितहरदिगन्तैर्दैवदन्तैर्मनस्कं ददद्भिमततत्त्वं भक्तिभाजां जनानां ।
परिहृतमदकमार्थैर्यैर्निशिमानं चरणरणमरोज चेमकामा भजध्वं ॥
नत्वा गुरुपदं रामकिशोरेणैवमिदिदं ।
साधकानां मुदे मुद्राप्रकाशोऽयं विरच्यते ॥
देवानां मुद चर्यं दाति द्रावयतीति मुद्रा । तथा च मन्त्रदर्पणे
रचनां मन्दतः नाम्ना पूजायां दर्शयेन्मुद्रा ।
तदिष्टमुद्रा कथिता देवस्था दर्मुद दाति ॥ इत्यादि ।

End यो जपे सुतनौ परामृतरसादूर्ध्वीतिमसादूरावरन्
मध्याह्नमभिषिक्त देवमेमादुया इत्यादाचनम ।
जामो स्मरत्निनायप्रायामे र च ध्ये क्रमे
नैवाचे विद्यादित्यमदरे मुद्र देव्याः हत ॥

Colophon. इति श्रीरामकिशोरशर्म्मविरचितमुद्राप्रकाशः समाप्तः ।

विषय । तत्रादौ मुद्राशब्दनिर्वचनपुरःसरं मुद्राणां प्रमाणकथनमुखेन मुद्रालक्षणव्याख्यानं । तत्र अङ्कुशमुद्राकथनं । कुन्तमुद्रा । कुम्भमुद्रा । तत्त्वमुद्रा । कालकर्णीमुद्रा । वासुदेवाख्या मुद्रा । सौभाग्यदण्डिनी मुद्रा । रिपुजिह्वाग्रहा मुद्रा । कूर्म्ममुद्रा । त्रिखण्डा मुद्रा । शङ्खिनी मुद्रा । मत्स्यमुद्रा । आवाहनीमुद्रा । स्थापनीमुद्रा । सन्निधापनीमुद्रा । सन्निरोधनीमुद्रा । सम्मुखीकरणीमुद्रा । सकलीकरणीमुद्रा । अवगुण्ठनीमुद्रा । अमृतीकरणीमुद्रा । धेनुमुद्रा । परमीकरणीमुद्रा । लेलिहानमुद्रा । गन्धमुद्रा । पुष्पमुद्रा । धूपमुद्रा । तत्त्वमुद्रा । प्राणमुद्रा । अपानमुद्रा । व्यानमुद्रा । उदानमुद्रा । समानमुद्रा । पाशमुद्रा । लिङ्गमुद्रा । योनिमुद्रा । त्रिशूलमुद्रा । मालामुद्रा । वरमुद्रा । अभयमुद्रा । मृगीमुद्रा । खट्वाङ्गमुद्रा । कपालमुद्रा । डमरुमुद्रा । शङ्खमुद्रा । चक्रमुद्रा । गदामुद्रा । पद्ममुद्रा । वेणुमुद्रा । श्रीवत्समुद्रा । कौस्तुभमुद्रा । वनमालामुद्रा । ज्ञानमुद्रा । बिल्वमुद्रा । गारुडमुद्रा । नृसिंहमुद्रा । वाराहमुद्रा । हयग्रीवमुद्रा । धनुर्मुद्रा । बाणमुद्रा । शरमुद्रा । परशुमुद्रा मोहनीमुद्रा । वाममुद्रा । गणेशमुद्रा । दण्डमुद्रा । पाशमुद्रा । अङ्कुशमुद्रा । विघ्नमुद्रा । लड्डुकमुद्रा । बीजपूरमुद्रा । खड्गमुद्रा । चर्म्ममुद्रा । मुषलमुद्रा । दौर्गीमुद्रा । संक्षोभमुद्रा । द्रावणमुद्रा । आकर्षणमुद्रा । वशीकरणमुद्रा । उन्मादनमुद्रा । महाङ्कुशमुद्रा । खेचरीमुद्रा । बीजमुद्रा । योनिमुद्रा । अक्षमुद्रा । मालामुद्रा । वीणामुद्रा । शूलिनीमुद्रा । महायोनिमुद्रा । दैत्यधूमनीमुद्रा । लेलिहानामुद्रा । लक्ष्मीमुद्रा । सप्तजिह्वामुद्रा । शूकरीमुद्रा । हंसीमुद्रा । मृगीमुद्रा । प्रार्थनामुद्रा । संहारमुद्रा । अशनिमुद्रा । नादमुद्रा । विस्मयमुद्रा । बिन्दुमुद्रानिरूपणञ्च ।

No 1867 गङ्गाभक्तितरङ्गिणी ।

Substance, country made paper, 12 × 3 inches Folia, 26. Lines, 11 on a page. Extent, 1,322 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Mujana Grama, Post Tajapura, Darbhangá, Pandit Babulala Pathaka Appearance, old. Prose and verse Correct

Gangabhakti-tarangini A dissertation on the sanctity of the River Ganges, and the various forms in which it should be adored By Ganapati, a resident of Mithilá, and a scion of the family of the king of Dhara

Beginning रूप साचात प्रसन्नैरं द्रवत्वं पुञ्जीभूत मर्म्मगीर्व्वाणतेज ।
यन्नीभूत सत्वविघ्न नितन्य दारमोऽस्मिन गाङ्गमभो मदीय ॥
सद्विद्याकुलसेविमपमखिल विज्ञाय नान्या ददौ
इति यस्य पितामहाय नियन्ताभूमण्डलाखण्डल ।
श्रीधारेश्वरसूनुरन्वहमभावभ्रम्य भाइ मत
गङ्गाभक्तितरङ्गिणी गणपतिर्मूते मता प्रीतये ॥
प्रमाणमात्र प्रथम व्यवस्था तदनन्तर ।
तत प्रयोग सचेपात् तरङ्गेदूपवर्णने ॥
तत्रादौ प्रभवप्रकरण । विष्णुपुराणे । इत्यादि ।

End अत तु यदेव यत्र फल श्रुत तदेव तत्र सङ्कल्पवाक्ये योज्य । सुगममन्यदिति ।
नानाविधवाक्यरचना+परिश्रमच मन्यस्य गौरवभयात्र क्षत प्रयत्न ।
दिङ्मात्रमेतदुपदर्शितमित्यमेव विज्ञैर्विविचिन्त्य वचनान्तरसूचनीय ॥
एतन्निश्रमुपामनाभिरमलतकिञ्चित प्रमन्नापि चे
न्मत्य देवि तदा कृताञ्जलिरह त्वामद्य याचे वरं ।
श्रीधारेश्वरमम्भवस्य कृतिन कीर्त्तिप्रसूर्जायतां
विद्वद्भि परिशीलिता कृतिरिय कल्पान्तरस्थायिनी ।
श्रीगङ्गा विजयतेतराम ॥

विषय । गङ्गामाहात्म्यकीर्त्तन । तत्र गङ्गातीरनिवासफल । गङ्गाभक्तिफल । जलपानफल ।
गङ्गादर्शन-स्तवन स्नानादिफलकथन । अयनविषुवसङ्क्रान्तिमास तिथिनचत्रादि-
स्नानफलकथनं । चन्द्रसूर्य्योपरागादौ स्नानविधिकथनं । दशहरादिविधिकथन ।
देशविशेष गङ्गास्नानविधिकथन । उत्तरपश्चिमवाहिन्यादिस्नानफलकथनं ।
गङ्गासागरसङ्गमस्नानविधि । एव गङ्गाकौशिकीसङ्गम गङ्गागण्डकीसङ्गम हरिद्वार-
प्रयाग गङ्गासागरस्नानादिविधिकथनं । गङ्गाया मरण-यात्रादिफलकथनं । तत्र
अर्द्धोदकलचणकथन । अस्थिप्रक्षेपादिविधि । मुण्डन दिविधिकथन । अर्द्धा-
द्यादिव्यवहारविषये गङ्गास्नानसङ्कल्पवाक्यादिकथन । एवं सर्वेत्र सङ्कल्पवाक्य
कथनञ्च ।

No 1868 स्मृतितत्त्वविवेक ।

Substance, country made paper, 14 × 4 inches Folia, 98 Lines 7 on a page Extent, 2,758 ślokas Character Maithili Date, ? Place of deposit, Magráni, Post Madhubani Darbhangá, Pandit Chhoṭi Jha Appearance, fresh. Prose and verse Correct.

Smriti-tattva-viveka. A summary of the Smriti rules regarding domestic rites and ceremonies. By Vardhamána Mahámahopádhyáya Mahádharmádhikárí. He was chief judge in the court of some king whose name is not given.

Beginning. पाणिभ्यामुपजातवेपथुतया यत्नेन यः कम्पितो
येन स्वेदजलौघपूरिततया नापेक्षितोऽम्बुग्रहः ।
संध्यार्थत्वमवेत्य यो मुकुलितः सद्यो करे कम्बुना
साहस्रं गतवान् स पातु + + + मायन्तनोर्घाञ्जलिः ॥
अनेकार्थो वेदः प्रतिच्छविविभिन्नाः स्मृतिगिरो
निबन्धारः स्वं स्वं मतमनुसरन्तो विसदृशाः ।
यथा देशे देशे नरि नरि तथा सम्प्रति पृथक्
सदाचारस्तस्मादनवहितदुःखो विधिपथः ॥
तथाभूते चास्मिन् परिमितगिरो यद्यपि वयं
बहिर्हांसिद्धान्तस्थितिमनुपपन्त्याव्यवदितुं ।
तथापि स्रोयानामुभयमतयुक्तिप्रणयना-
दपि स्यादश्लाघ्या इति कुमतिरस्तभयति नः ॥
श्रुत्वा बहुभ्यो बहुधा गुरुभ्यो विचार्य बुद्ध्या विविधान् निबन्धान् ।
स्मृतिस्थितिद्वैतनिदर्शिहेतुः श्रीवर्द्धमानेन कृतो विवेकः ॥
— — — — — — इह यद्यपि श्रुत्यादीनां सपरविरोध उप-
स्थितः तथापि धर्मविचारे स एव उपायः तस्य तदेकमानकत्वात् । इत्यादि ।

End. एकः प्रायेण म+स्मि विपश्यति विमुह्यसि ।
अतो बहुभिरालोक्य कृतिरेषा मया कृता ॥

Colophon. इति महाधर्माधिकारिमहामहोपाध्यायश्रीवर्द्धमानकृतौ स्मृतितत्त्वविवेकः समाप्तः ॥

विषयः । श्रुत्यादीनां विरोधे बलाबलनिरूपणं । आचारादीनां विरोधे बलीयस्त्वादि-
कथनं । मूलश्रुत्यनुमानप्रक्रियादिविवेचनं । तुल्यबलविरोधे विकल्पादिकथनं ।
श्रुतिलिङ्गप्रकरणादीनां विरोधे बलाबलनिरूपणमुखेन तेषां स्वरूपादिकथनं ।
अवान्तरभेदप्रदर्शनेन प्रत्येकं स्पष्टीकरणञ्च । धर्मस्वरूपविवेचनं । तदनुष्ठान-
फलादिनिरूपणञ्च । नित्यनैमित्तिककाम्यकर्मस्वरूपकथनादिकं । अत्र कर्मणि
नास्तिकमतपरामर्शेन अतीव सूक्ष्मानुसन्धानेन विषया निरूपिता इति ज्ञेयं ।
विधिविचारः । धर्मे श्रुतिस्मृतिसदाचाराणां प्रामाण्यप्रदर्शनं । धर्मज्ञाननिरूपणा-
दिकं । तेषां पञ्चादिनिरूपणञ्च । शिष्टाचारनिरूपणं । द्वैतविषयकश्लोकस्य-

नमुखेन गस्यादिविधान। नवान्नश्राद्धादौ श्रीघ्रादिविधिचिन्तन। मलमासनिरूपण। ततकृत्यविधानञ्च। श्रपरपक्षश्राद्धविधि। सपिण्डनादियाद्धानरूपणादिक। मासपक्षादीनामुक्तकरणाययकतानिरूपण। चान्द्रमासादलक्षण। श्रपरपक्ष श्राद्धविधि। सामान्यत श्राद्धवलानिरूपण। प्रतिमानिर्माणविधानकीर्तन। सक्षेपतो मन्त्रोपदेशप्रकारकथनञ्च।

No 1869 प्रत्यक्षमणिरश्मिचक्रं।

Sub tance country made paper 11 × 4 inches Folia 156 Lines 10 on a page Extent 6 265 slokas Character Maithili Date ? Place of deposit, Magráni, Post Madhubani Darbhanga Pandit Chhotilala Jha Appearance, fresh Prose Correct

Pratyaksha maniras'mi chakra A commentary on the 'Pratyaksha khanda' of the 'Tattva chintamani of Gangesa By Gokulanátha Upadhyaya

Beginning दिवि वच्च सले विष्णार्गङ्गेयवदन+वि।
चिन्तामणीश्चन्दात्य रश्मिचक्र प्रकाशते॥
गुणातीत इति। गुणपदस्य प्रकृतितत्त्वपरिणामपु—इत्यादि।

End पुरोवर्तिरजतमिति व्यवसायादिवत तथा न प्रतीतिरित्यर्थ। बाधेनेति सर्वेति शेष। धान्विनागादिति शम।

Colophon इति महोपाध्यायश्रीगोकुलनाथोपाध्यायविरचित प्रत्यक्षमणिरश्मिचक्र समाप्त।

विषय। गङ्गेशोपाध्यायकृततत्त्वचिन्तामणिप्रत्यक्षखण्डस्य व्याख्यान।

सम्लघणमत्त्वावादिना सभे स्वसम्वेदमेव मद्दिषयत्वलक्षण प्रामाण्यमिति प्रन्यता वादिशिरसि भार निक्षिपति माध्यमिक इति । इत्यादि ।

End तदा भवतु सकलाभावसाधारणमभावलक्षण लक्षण प्रकारादिति दिक ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीगोकुलनाथविरचिता प्रत्यक्षप्रामाण्यालोकटिप्पनी समाप्ता । श्रीरस्तु ।

विषय । पक्षधरमिश्रकृतप्रामाण्यवादालोकनामकटीकाया व्याख्यान ।

No 1871 द्वैतपरिशिष्टं ।

Substance country made paper, 12 × 4 inches Folia 232 Lines, 8 on a page Extent, 3 535 slokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Magrani Post Madhubani Darbhánga, Pandit Chhotilala Jha Appearance old Prose and verse Correct

Dvaita paris'ishta A digest of Hindu Law By Kes'ava Mahamahopadhyaya, of the clan of Sanmis'ra The work treats of all the leading topics of the Smriti, dwelling at great length on the S'raddhas

Beginning. चलानप्यचलीकुर्व्वन्नचलानपि चालयन ।
इन्दावनविहारी स्यात तापहारी चरिर्मम ॥
तवादौ व्यवहारो निरूप्यते । इत्यादि ।

End. धनूराशिस्थितसूर्य्ययोगात पौषादिप्रवृत्तौ सकलानुशासनविरोधात । अत एव प्रकृते सौरपौषादिधर्मो चेय इति दिक ।

Colophon इति महामहोपाध्यायसन्मिश्रकेशवविरचिते द्वैतपरिशिष्टे द्वितीय परिच्छेद समाप्तश्चाय ग्रन्थ ।

विषय । ऋतुप्रमाद्रव्यहारनिरूपण । तत्र पक्षा । उत्तराणि । प्राड्विवाक । क्रियादौ धादौ अनेकार्थाभियोगविधि । सपणविवादविधि । जयपत्रलक्षणादि निरूपण । सम्भागार्ज्जनादिव्यवस्था । विवाहानधिकारिण । कन्याविवाहकालादिनिरूपण । नामकरणादिव्यवस्थाकीर्त्तन । दानलक्षणादिक । यज्ञादौ दक्षिणादिनिरूपण । महाव्रतविधि । एकादशीव्रतविधि । द्विजस्य प्रथमविवाहे कर्त्तव्यतानिरूपणं । स्वर्वर्णजातिनिरूपण । कन्यादानविधि । स्त्रीणां व्रतभिषास्नानविधि । शूद्रस्य शुचिकृत्यनिरूपण । दिनरात्रिचर्य्याविनिरूपण । गृहस्थस्य शौचानुष्ठानविधि । दन्तधावनस्नानादिविधि । पञ्चयज्ञादिविधि । उदकपानादौ सर्पणनिषेध । गाय-

विषय । वीजवापादिविधि । तर्पणेतिकर्त्तव्यता । पञ्चदेवतापूजा । पूजायां सर्व्ववर्णाधिकार-
कथन । पुष्पग्रहणादिनियमः । सिद्धान्नेन वैश्वदेवकर्म्मविधान । नित्यश्राद्धादिविधि ।
पञ्चस्नानविधि । अङ्गुल्या दन्तधावनादौ दोषविधि । शूद्रे कपिलादुग्ध न
पेयमितिकथन । कस्तूरीभक्षणादिविधि । प्रेताधिकारे पिण्डदानादिविधि । पूर्णि-
मायां मत्स्यमांसादिभोजननिषेधकथनं । अशौचनिरूपण । शूद्रेणापि पायसेन
पिण्डा देया इति निरूपणं । रात्रौ पिण्डदाननिषेध । सपिण्डने प्रेतपदोल्लेख
कर्त्तव्यता । आशौचविधि । देशान्तरलक्षणादिकथन । परिवापनादिविधि-
कथन । सपिण्डतालक्षणादिनिरूपण । शरदि ग्रहणस्थपार्व्वणविधि । ऐकनि-
कपार्व्वणविधि । श्राद्धविधि । पाकादिविधि । निषिद्धनक्षत्रे सपिण्डनाकर्त्तव्यता-
विधि । श्राद्धोत्तर वैश्वदेवबलिविधि । पाकस्य श्राद्धाङ्गतानिरूपण । ग्रासान्नभ-
जनविवेचन । श्राद्धदिने जाताशौचविधिकथन । भ्रातृपुत्रसत्त्वे नान्यः कृत्रिम पुत्र
कार्य्य इति निरूपण । स्त्रीणां वैधस्नानविधि । तासां वैधकर्म्मणि द्विजाभक्ष्यवि-
धिकथन । उपनयनादौ पित्रादिना आभ्युदयिक कर्त्तव्यमितिनिरूपण । भार्य्यागार
सपत्नजायां मृताहे पार्व्वणमेव कार्य्यमितिकथन । जाताशौचे चतुर्थदिने आद्य-
श्राद्ध विषयादौ सपिण्डनमितिव्यवस्थापन । तीर्थश्राद्धविधि । एकाहे मृतयोरपि
पित्रो श्राद्धादानादौ विशेषकथन । नीलवृषलक्षण । कात्यायनोक्तवृषोत्सर्गविधि ।
अन्धजन्मपदविवरण । शूद्रस्य अमन्त्रवत्कर्म्मविधान । श्वपचश्राद्धविधि ।
शस्त्रहतादिश्राद्धविधि । पार्व्वणानन्तर नित्यश्राद्धकर्त्तव्यता । श्राद्धे पञ्चधातो न
दोषायेतिनिरूपण । दत्तकस्य सपिण्डनविधि । कार्त्तिकादौ वृषोत्सर्गविधान ।
आभ्युदयिके पिण्डदाने विशेषकथन । प्रजापतिहोमो मनसैव कर्त्तव्य इति कथन ।
सायमग्नौ होमविधि । अनुपनीतेन वैश्वदेवहोमो न कार्य्य इति निरूपण ।
पित्राद्यर्च्चने ज्येष्ठाधिकारकथन । कुसीदलक्षणादिकथन ऋणदानादिविधि । आ-
त्मविक्रयादिनिरूपण । दायग्रहणविवेचन । अकालवृष्ट्यादिविधिकथन । मल-
मासक्षयमासादिविचार । व्रत सङ्कल्पस्य अङ्गत्वकथन । तत्र दन्तधावनादिविधि-
कथन । उपवासादौ जलादिविधि । स्त्रीणां रजोयोगे पुत्रादिना पूजादिक-
कारयितव्यमितिकथन । पक्षश्राद्धविधि । हरिशयनविधि । अशून्यशयनव्रत-
कथनं । भागवतनिरूपण । महाष्टमीकृत्य । पूर्णिमाकृत्य । पतिव्रताधर्म्मनिरूपण ।
मन्वन्तरायुगाद्यादिनिरूपण । सङ्क्रान्तिकृत्यनिरूपण । ग्रहण पुण्यकालादिविवेचन ।
कल्पपादपकामधेन्वादिमहादानविधिकथनं । कुण्डलक्षणकथन । प्रयागे मुण्डननि-
र्णय । श्रवणकुमारोत्पाटनादिविधि । सावनमासस्य द्वैविध्यकथन । सङ्क्रान्त्यादिषु
श्राद्धनिरूपण । स्नानसन्ध्यातर्पणादिक्रमकीर्त्तन । मन्त्रार्थविवेचन । उभयदिने

खलक्षणमत्त्वावादिना मते स्वसम्बन्धमय यद्विषयत्वलक्षण प्रामाण्यमिति शून्यता वादिशिरसि भार निचिपति माध्यमिक इति । इत्यादि ।

End तदा भवतु सकलाभावप्रधारणमभावत्वमज्ञान खरूपेण प्रकारादिति दिक् ।

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीगोकुलनाथविरचिता प्रत्यक्षप्रामाण्यालोकटिप्पनी समाप्ता । श्रीरस्तु ।

विषय । पक्षधरमिश्रकृतप्रामाण्यवादालोकनामकटीकाया व्याख्यान ।

No 1871 द्वैतपरिशिष्ट ।

Substance country made paper 12 × 4 inches Folia 232 Lines 9 on a page Extent 3 515 slokas Character Maithili Date ? Place of deposit Magrani Post Madhubani Darbhanga Pandit Chhotilala Jha Appearance old Prose and verse Correct

Dvaita parisista A digest of *Hindu Law* By Kesava Mahamahopadhyaya of the clan of Sanmisra The work treats of all the leading topics of the Smriti dwelling at great length on the Sraddhas

Beginning यन्नामपथलीकुर्वन्नपलानपि पालयन ।
वृन्दावनविहारी स्यात तापहारी हरिर्मम ॥
तथादौ व्यवहारा निरूप्यते । इत्यादि ।

End धनुरादिमिथिलस्य यावत् दीपादिग्रहणैः सकलामुद्रासमविरोधात् । अत एव प्रकृत भेदोपादिधमा ज्ञेय इति दिक् ।

Colophon इति महामहोपाध्यायमिश्रकेशवविरचिते द्वैतपरिशिष्टे द्वितीय परिच्छेद । समाप्तश्चार्थ ग्रन्थ ।

विषय । मनुष्यादिव्यवहारनिरूपणं । सभ पथा । उत्तराणि । साक्षिण । क्रियादि धादौ व्यवहारोऽभियोगविधि । मदनविवादविधि । अदत्तवमसत्तादि निरूपणं । मध्यान्तरूमार्दिव्यवहारा । विवाहानधिकारिण । कन्याविवाहकाला दिनिरूपण । नामकरणादिदृष्टकालोनिर्णं । दायस्वत्वादिक । दत्तादौ दक्षिणा दिनिरूपणं । सदाचारविधि । दत्तादौविभविधि । दुर्गाप्रपदनविवाद कौलिन्ता निरूपणं । सवर्णमशानिनिरूपण । कन्यादानविधि । कौर्त्ती कालनियमादानविधि । ग्रहणे प्रायश्चित्तनिरूपण । दिनरात्रिप्रशंसनिरूपण । प्रकृत्यादौ गोदानमुद्राविधि । दृष्टापनग्रामादिविधि । दशपमादिविधि । उद्धपाठादौ सपरिनिषध । दान

सलक्षणसत्त्वाभावादिमा मते सयस्येपमेव सद्विपयत्वलक्षण प्रामाण्यमिति ग्रन्थता यादिभिरपि भार निक्षिपति माध्यमिक इति । इत्यादि ।

End तदा भवतु सकलाभावप्रधारणमभावत्वमस्मात् स्वरूपेण प्रकारादिति दिक ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीगोकुलनाथविरचिता प्रत्यक्षप्रामाण्यालोकटिप्पनी समाप्ता । श्रीरस्तु ।

विषय । पक्षधरमिश्रकृतप्रामाण्यवादालोकनामकटीकाया व्याख्यान ।

No 1871 द्वैतपरिशिष्ट ।

Substance, country made paper, 12 × 4 inches Folia 232 Lines, 8 on a page Extent, 3,535 slokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Magram Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Chhotilala Jha Appearance old Prose and verse Correct

Dvaita-paris'ishta A digest of Hindu Law By Kes'ava Mahámahopadhyaya, of the clan of Sanmis'ra The work treats of all the leading topics of the Smriti, dwelling at great length on the S'raddhas

Beginning. सन्मानयपचलीकुर्व्वन्नचलामपि पालयन ।
वृन्दावनविहारी स्यात तापहारी हरिर्मम ॥
तत्रादौ व्यवहारो निरूप्यते । इत्यादि ।

End. धनूराशिस्थितसूर्य्ययोगात दोषादिप्रवृत्तौ सकलानुशासनविरोधात । अत एव प्रकृते सौरपौषादिश्रमो हेय इति दिक ।

Colophon इति महामहोपाध्यायसन्मिश्रकेशवविरचिते द्वैतपरिशिष्टे द्वितीय परिच्छेद । समाप्तश्चाय ग्रन्थ ।

विषय । चतुष्पादव्यवहारनिरूपण । नव पक्षा । उत्तराणि । साक्षिण । क्रियाद्वैधादौ अनेकार्थाभियोगविधि । सपणविवादविधि । जयपत्रलक्षणादिनिरूपण । मध्यागर्ज्जनादिव्यवस्था । विवाहानधिकारिण । कन्याविवाहकालादिनिरूपण । नामकरणादिव्यवस्थाकीर्त्तन । दानलक्षणादिक । यज्ञादौ दक्षिणादिनिरूपण । तडागविधि । एकादशीव्रतविधि । द्वयस्य प्रथमविवाहे कर्त्तव्यतानिरूपण । सवर्णत्वजातिनिरूपण । कन्यादानविधि । स्त्रीणा शतभिषास्नानविधि । ग्रहस्य प्रायश्चित्तनिरूपण । दिनरात्रिशुद्धिनिरूपण । गृहस्थस्य शेषानुष्ठानविधि । दन्तधावनस्नानादिविधि । पञ्चयज्ञादिविधि । उदकपानादौ तर्पणनिषेध । गाय-

विषय । बीजपादिविधि । तर्पणेतिकर्त्तव्यता । पञ्चदेवतापूजा । पूजायां सर्व्ववर्णाधिकार-
कथन । पुष्पग्रहणादिनियमः । सिद्धान्नेन वैश्वदेवकर्म्मविधान । नित्यश्राद्धादिविधि ।
पञ्चयज्ञविधि । चतुर्थ्यां दन्तधावनादौ दोषविधि । शूद्रे कपिलादुग्धं न
पेयमितिकथनं । कस्तूरीभक्षणादिविधि । प्रेताधिकारे पिण्डदानादिविधिः । पूर्णि-
मायां मत्स्यमांसादिभोजननिषेधकथन । अशौचनिरूपण । शूद्रेणापि पायसेन
पिण्डा देया इति निरूपण । रात्रौ पिण्डदाननिषेध । सपिण्डने प्रेतपदोल्लेख
कर्त्तव्यता । आशौचविधि । देशान्तरलक्षणादिकथनं । परिवापनादिविधि-
कथन । सपिण्डतालक्षणादिनिरूपण । शरदि शुक्लपक्षपार्व्वणविधि । दैनन्दि-
कपार्व्वणविधि । श्राद्धविधि । पाकादिविधिः । निषिद्धनक्षत्रे सपिण्डनाकर्त्तव्यता-
विधि । श्राद्धोत्तर वैश्वदेवबलिविधि । पाकस्य श्राद्धाङ्गतानिरूपण । शय्यान्नभा-
जनविवेचन । श्राद्धदिने जाताशौचविधिकथन । मातृपुत्रसत्त्वे मात्र तथैव पुत्र
कार्य्यं इति निरूपणं । स्त्रीणां वैधव्यनविधि । तासां वैधकर्म्माणि दिवामन्त्रवि
धिकथन । उपनयनादौ पित्रादिना आभ्युदयिक कर्त्तव्यमितिनिरूपण । मातृश्राद्ध
मन्त्रजाभ्यां मृताहे पार्व्वणमेव कार्य्यमितिकथन । मातामहाद्ये चतुर्थदिने श्राद-
श्राद्ध विपत्त्यादौ सपिण्डनमितिव्यवस्थापन । तीर्थश्राद्धविधि । एकाहे मृतयोरपि
पित्रो शय्यादानादौ विशेषकथन । नीलवृषलक्षण । कात्यायनोक्तवृषोत्सर्गविधि ।
अन्त्यजन्मपद्धविवरण । शूद्रस्य सामन्तकर्म्मविधान । अपरपक्षश्राद्धविधि ।
गयादिश्राद्धविधि । पार्व्वणानन्तर नित्यश्राद्धकर्त्तव्यता । श्राद्धे पञ्चपात्रे न
दोषायेतिनिरूपण । द्वादशस्य सपिण्डनविधि । कार्त्तिकादौ वृषोत्सर्गविधान ।
आभ्युदयिके पिण्डदाने विशेषकथन । प्रजापतिरिदाम । मनसैव कर्त्तव्य इति कथन ।
मायमग्नौ होमविधि । अनुपनीतेन वैश्वदेवहोमो न कार्य्यं इति निरूपण ।
पित्रादर्शने श्राद्धाधिकारकथन । कुसीदलक्षणादिकथन ऋणदानादिविधि । आ
धिविक्रयादिनिरूपणं । दायग्रहणविवरण । अकालमृत्य्वादिविधिकथन । मल-
मासक्षयमासादिविचार । व्रत पद्धस्याग्र वाक्यकथन । तत्र दन्तधावनादिविधि-
कथनं । उपवासादौ जलादिविधिः । स्त्रीणां रजोयोगे पुत्रादिना पूजादिक ।
कार्य्यमितिकथनं । दिवाश्राद्धविधि । हरिशयनविधि । पञ्चगव्यग्रहणव्रत-

विषय । चयाद्यलाभे व्यवस्थाकथन। मलमासश्राद्धविचार । श्राद्धकालदृशनिरुपणादिक। गयाश्राद्धाधिकारे पुत्रपदशक्तिविचार। अन्नपानानन्तर नित्यकर्मानधिकारकथन। प्रपादिजलपानविचार । चान्द्रायणद्विविधि । एकभक्तादिव्रतकथनं। पुत्रिकापुत्रेण मातु सपिण्डनविधिकथन। कृत्रिमपुत्रकर्त्तृकसपिण्डनविधिकथन। दत्तकस्य सपिण्डनादिविवेचन। चतुर्थीहोमात प्राक स्त्रीमरणे तत पितृशाखेनैव पत्या सपिण्डनान्त कार्य्यं एकोद्दिष्टन्तु स्वशाखयेतिनिरुपण। पर्णनरदाहविधि। सौवर्णादिपाचेण तर्पणविधि। आभ्युदयिककालनिरुपणादिक। तर्पणतिकर्त्तव्यता। पञ्चमहायज्ञविधिकथन। भगवन्नैवेद्यविधि। अपुत्रस्त्रीपुंसयोरपरपक्षद्वयेरेकोद्दिष्ट न तु पार्वणमितिनिरूपण। अनुपनीतकर्तृकश्राद्धविधि। समयाशुद्धिविवेचन। पार्व्वणाधिकारिण। नित्यश्राद्धादिलक्षण। प्रात स्नानादिकालनिरुपण। केशवपनवापनयोर्भेदकथन। स्त्रीणा प्रयागे मुण्डनविधिकथन। यदीदृ्ययागविधि। द्विरागमनशब्दार्थनिरुपण। धर्मा चान्नशब्दार्थकथन। अयमृतविचार। सपिण्डनापकर्षमासिकापकर्षविधि। सन्यासिकर्तृक आत्मीयश्राद्ध कर्त्तव्यमितिनिर्णय। सपिण्डतालक्षणादिकथन। गजच्छायाश्राद्धविधि। पाकयज्ञे शूद्रस्याप्यधिकार इति कथन। पाकयज्ञमध्यादिनिरुपणं। सन्नविनाशसा धर्मा इत्यादिविवेचनञ्च। इति।

No 1872 सिद्धान्ततत्त्वं।

Substance country made paper 12 × 3 inches Folia 32 Lines, 9 on a page Extent 997 slokas Character, Maithili Date ? Place of deposit, Magráni Post Madhubani Darbhánga Pandit Chhotilála Jha Appearance fresh Prose Correct

Siddhantatattva The philosophy of Grammar By Jagannatha Mahámahopádhyáya

Beginning	गुरुमनति प्रथमादिभेदम सविधा। प्रत्ययार्थस्य कथ्यादाकपादिवचनैकदयन इत्यनुगमनाम् प्रातिपदिक र्थ प्रयासिधान चाथ मारामायाथ। इत्यादि।
End	चनपत्तीतथा अनिराद पि न मनैव मार्गिक प्रयोग।
Colophon	इति महामहोपाध्यायश्रीजगन्नाथविरचित सिद्धान्ततत्त्व स्तत्वादिनिरूप माप्त।
विषय।	प्रथमादिविभक्त्यर्थनिरूपण। धात्वर्थनिरूपण। नञ्समासनिरूपण। प्रथम शेषनिरूपण। पदार्थनिरूपण। नञर्थनिरूपण। ग्रन्थानुवचन।

No. 1873 कुसुमाञ्जलिविवरणं ।

Substance, country-made paper, 13 × 3½ inches. Folia, 68. Lines, 10 on a page. Extent, 1,340 s'lokas Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magrani, Post Madhubani, Darbhángá, Pandit Chhoṭilála Jhá Appearance, old. Prose Correct.

Kusumánjali-vivarana. A commentary on the 'Kusumánjali' of Udayana A'chárya. By Jayaráma Nyáya-panchánana.

Beginning. नत्वेशं जयरामाऽसौ न्यायपञ्चाननः कृती ।
विवृणोति बुधप्रीत्यै कुसुमाञ्जलिकारिका ॥
विघ्नहतये विहित मङ्गल व्याख्याटयाद्गुणामनुपदन्तोऽपि मङ्गलाय च निबध्नन्
प्रयोजनाभिधेयसम्बन्धमन्यमामान्याह । सत्यपक्षह इत्यादि ।

End. स एवानेन प्रीतो भविष्यतीति ध्वनित ।
कुसुमाञ्जलिकारिका. समासा विवृता श्रीजयरामेण
कुसुमाञ्जलिमञ्जमाधिगच्छेद्यदि पयदिह चेतसापि चित्ते ।

Colophon. इति कुसुमाञ्जलिविवरणं सम्पूर्णं ।

विषयः । उदयनाचार्यकृतकुसुमाञ्जलिकारिकाभागस्य व्याख्यान ।

No. 1874. हरिभक्तिदीपिका ।

Substance, country-made paper, 10 × 3 inches Folia, 81. Lines, 10 on a page. Extent, 3,133 s'lokas Character, Maithili Date, Sk 1700. Place of deposit, Magráni, Post Madhubani, Darbhánga, Pandit Chhoṭilála Jhá Appearance, very old Prose and verse Correct

Haribhakti-dipika On the philosophy of the Bhakti doctrine, and the duties enjoined to the followers of that doctrine By Ganes'a Mahámahopádhyáya. This is a text book for Vaishnavas

Beginning. सकलपुमर्थसार श्रुतिकल्पकल्पविटपस्सहकारं ।
चरितराजदभीतमसाकरमेकमच्युतं वन्दे ॥
येनेव + + रतम् समथटितपुन्दाभलेभ्यादीकं ।
भक्तामन्दामदे(?)विसरति + टपन्तियमामञ्जितार्थं ॥
रकाद्ये + स्य चैकं पदमितरपदे भक्तिभवविकचीः ।
कथिरदेशभिरायेत विहरतु हृदये श्रीमिमा श्रीमभी व. ॥

किमिह पदार्थविचारैर्गणय समर्थं सुधा (?)सुधा ।
कुरुत पुमर्थचतुष्टयसाधनमाराधनं विष्णोः ॥
यथाच प्रह्लादवचनं । इत्यादि

End तस्मात् कर्म्मकाण्डब्रह्मकाण्डयोरुपासनाक++पयिकत्वमिति सिद्धं मुक्तेः परम-पुरुषार्थत्वमिति ।

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीगणगकृता हरिभक्तिदीपिका समाप्ता । शाके १००० ।

विषय । भगवद्भक्तिनिरूपण । भक्तयङ्गानि । विष्णुपूजायां सर्व्ववर्णानामधिकारकथनं । स्त्रीशूद्रयोः भगवद्धाम्मर्शननिषेध । विष्णुपूजारतानां शूद्राणां मद्यपानादिनिषेधकथन । स्त्रीशूद्रयोः षोडशोपचारेण विष्णुपूजानिषेधकथनं । विष्णुपूजनेनैव तदङ्गदेवतापूजानिर्व्वाहात् न पृथक् करणमावश्यकमिति निरूपण । विष्णुपूजाफल । अर्घ्यादिपरिमाणकथनं । दक्षिणावर्त्तशङ्खमाहात्म्य । गरुडोपरिपूजाफल घण्टामाहात्म्य । प्रतिमास्नाने द्रव्यादिपरिमाणनिरूपण । पूजाकर्म्मणि तिलकावश्यकता । गङ्गामृत्तिका-तुलसीमूलमृत्तिकादिफलकीर्त्तनं । शालग्राममाहात्म्य । शिलाचक्रपरीक्षा । तत्र वर्णपरीक्षा । पूजायां अनुलेपन-पुष्प-धूप दीप-नैवेद्यादिनिरूपण । दत्तनैवेद्यभक्षणविचार । पादोदकमाहात्म्य । कीर्त्तनध्यानादिमाहात्म्यकीर्त्तनं । मालाया मणिसंख्या । जपमालासंस्कारः । भक्तिमाहात्म्य । वैष्णवलक्षण । विष्णोरपराधा । तुलसीमाहात्म्य । तुलसीस्तोत्र । रामनवमीव्रत । नृसिंहचतुर्दशीव्रत । एकादशीव्रतनिरूपण । उपवासानुकल्पनिरूपण । विष्णूत्थानकृत्यनिरूपण । अनन्तचतुर्दशीव्रत । द्वादशीव्रत । अशून्यशयनव्रतं । धरणीव्रत । मत्स्यद्वादशीव्रत । कूर्म्मद्वादशीव्रतं । वराहद्वादशीव्रत । नरसिंहद्वादशीव्रत । वामनद्वादशीव्रत । परशुरामद्वादशीव्रत । कृष्णद्वादशीव्रतं । बुद्धद्वादशीव्रत । कल्किद्वादशीव्रत । पद्मनाभद्वादशीव्रत । योगीश्वरद्वादशीव्रत । तीर्थयात्रादिविधि । तत्र यात्राप्रयोगविधि । अयोध्यादिसप्तपुरीयात्रादिविधि । चक्रतीर्थयात्रादिविधि । अग्नितीर्थविधि । इन्द्रद्युम्नकुण्डविधि । कृष्णकुण्डविधि । सप्तर्षितीर्थविधि । वाल्मिखिल्यतीर्थविधि । विष्णुमुद्राधारणविधि । जगन्नाथक्षेत्रमाहात्म्य गङ्गादर्शनादिफल । गोदावरीमाहात्म्य । सिंहस्थरविस्थिते गौतमीमाहात्म्य । सरस्वतीमाहात्म्य । कुरुक्षेत्रमाहात्म्य । काकामुखमाहात्म्य । कौशिकीमाहात्म्य । तडागारामादिविधि । कूपविधि । आरामप्रतिष्ठाविधि । विष्णुप्रतिष्ठाविधि । सूर्य्यप्रासादफल । प्रासादनिर्म्माणविधि । प्रतिमाविधानं प्रतिष्ठाप्रयोगकीर्त्तनञ्च ।

No 1875. व्यवहाररत्नं ।

Substance, country made paper, 13 × 4 inches Folia, 46 Lines, 6 on a page. Extent, 844 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Pilkhayád, Post Madhbaní, Darbhanga, Pandit Babu Jhánjhá Appearance, new Verse Correct

Vyávahára-ratna Civil astrology, domestic rites, omens, portents, divinations By Bhánunatha Daivajña, son of Upadhyaya.

Beginning. नत्वा मुकुन्दस्य पदारविन्दं स्वर्गापवर्गद्रुमराजकन्दं।
श्रीभानुनाथः कृतचादयत्नः करोम्यहं सद्व्यवहाररत्नम् ॥
स्फुटतरपरकृताख्या सद्ग्रन्थोऽयं मदीयः
सुललितपदरम्यः सर्वलोकाभिरम्यः ।
निखिलवरकुशाना मैथिलानामिदानीं
जनयति परितोषं त्यजति शेषदोषं ॥
काव्यं श्रीभानुनाथस्य प्राचीनगणकस्य च ।
माधुर्यमनयोरैव शर्करामोदयोरिव ॥
दुर्जनैरपि क्षन्तव्यमपराधद्वयं मम ।
सज्जनानां विनोदाय यतो ग्रन्थं करोम्यहं ॥
विनोपदेशं खलु बालकानां चेतोविशुद्धिर्न विधानपूर्वा ।
यतस्तु प्रागुपदेशमेव क्रमेण वक्ष्यामि दिनक्ष मेषां ॥
एकस्मिन् वत्सरे मासाश्चैत्राद्या द्वादशैव हि ।
तेपि मासः प्रभेदेन चत्वारः स्युः प्रकारकाः ॥ इत्यादि ।

End. माधीतं शब्दशास्त्रं नवरसरुचिरं काव्यमादिकं वा
कोपि शास्त्रकृतिस्था कृतिरपि सकला नन्दिकापि नैव ।
वाग्देवीपादप्रसादादविकलममला शास्त्रसारं निबद्धं
ग्रन्थस्तव यद् यत्नप्रसन्नबुद्धिया सज्जनैः चन्द्रतां मम ।

विषय । शिला ग्रामराशिज्ञाननिरूपणं । गृहारम्भे मासपक्षतिथिनक्षत्रादिविवचन । गृहे शिलादिक्रियाविचार । गृहप्रवेशविधि । गृहदेवीस्थापनविधि । गृह-समीपे शुभाशुभवृक्षरोपणादिविधान । हलप्रवाहे तिथ्यादिनिरूपणं । नवान्न-भक्षणादिविचार । गृहादौ धान्यस्थापनविधि । शंक्वादिव्यवस्थानिरूपणं । क्रयविक्रयविचार । धन्यादियानारोहणादिनकथन । गजदन्तच्छेदनादिदिननि-रूपण । दीक्षाग्रहण नक्षत्रादिनिरूपण । वन्धुत्वकरणदिनकथन । पाणिग्रहणे तिथ्यादिनिरूपण । द्विरागमनादिविचार । नवीनशय्याद्यारोहणदिनकथन । तैलाभ्यङ्गादिविधि । वस्त्रादिपरिधानदिनकथन । स्त्रीणां केशबन्धनादिवि-चारः । प्रथमरजोदर्शने परिधानवस्त्रफल । शोणितवर्णफल । स्नानादिफल कथनञ्च । गर्भाधानादिकथनं । पुंसवनसीमन्तोन्नयनादिदिनकथन । सूतिका गृहनिर्माणादिदिनकथन । बालस्य स्तनपाननामकरणदोलाद्यारोहणदिन-कथन । अन्नप्राशन । चाद्यचौर । विद्यारम्भकर्णवेधोपनयनादिकालविचार । यात्रिकतिथ्यादिनिरूपण । शकुननिरूपण । नौकायानराजदर्शनादिदिनक-थन । परदेशगः कदा समागमिष्यति इति प्रश्नोत्तरकथन । पुष्करिणीखनन-देवतागठमतप्रतिष्ठादिदिनविचार । रोगोत्पत्तौ स्नानादिदिवसविचार । निधनकारकयोगनिरूपण । उत्पातनिरूपण । भैषज्यारम्भादिकालकथन । निषि-द्धदिनाद्युत्पन्नरोगप्रतीकारकथनञ्च ।

No 1876 दुर्गाभक्तितरङ्गिणी ।

Substance, country made paper, 12 × 3½ inches *Folia* **61.** *Lines 10 on a page* Extent, 2,200 slokas Character, Maithili Date ? Place of deposit, Magráni, Post Madhubani Darbhanga, Pandit Chhotilala Jhá Appearance, old Prose and verse Correct

Durgabhakti tarangini A guide book for the Durga Puja By Narasiṁha Deva, a Rajá of Mithila

Beginning अभिवाञ्छितसिद्ध्यर्थं वन्दितो यः सुरासुरैः ।
सर्वविघ्नच्छिदे तस्मै गणाधिपतये नमः ॥
भक्त्या नम्रसुरेन्द्रमौलिमुकुटप्राग्भारतारस्फुर-
न्माणिक्यद्युतिपुञ्जरञ्जितपदद्वन्द्वारविन्दाश्रया ।
देव्याः सत्त्वचणदैत्यदर्पदलना + + प्रकृष्टामर

सारात्प्रतिभूभविष्णुकरुणागम्भीरदृकपातु व ॥
मन्मि श्रीनरसिंहदेवमिथिलाभूमण्डलाखण्डला
भूमन्मौलिकिरीटरत्ननिकरप्रत्यर्चिताङ्घ्रिद्वय ।
आपूर्व्वापरदक्षिणोत्तरगिरिप्राप्तार्थिवाञ्छाधिक-
स्वर्णौघोपिमणिप्रदानविजितश्रीकर्णकल्पद्रुम ॥

— — — — — — — —।

देवीभक्तिपरायण श्रुतिरणखप्रारम्भपारायण
सङ्ग्रामे रिपुराजकन्धदलनप्रत्यक्षनारायण ।
विद्यायां हितकाम्यया स्वपदरानुज्ञाप्य विद्यापति
श्रीदुर्गोत्सवपद्धति वितनुत दृष्ट्वा निबन्धस्थिति ॥
तत्रादौ देवीपूजार्थं दहनिर्माणं । रत्नाकरादिनिबन्धेषु देवीपुराण ।

End मरित सागरा शैलास्तीर्थानि जलदा नदाः ।
एते त्वामभिषिञ्चन्तु सर्व्वकामार्थसिद्धये ॥

Colophon इति दुर्गाभक्तितरङ्गिणी समाप्ता ।

विषय । देवीपूजार्थदहनिर्म्माणविधि । प्रतिमानिवेशनविधि । प्रतिमालक्षण । चण्डिकारूपकथनं । चामुण्डारूपकथन । सर्व्वमङ्गलारूपकथनं । प्रतिमाभावप्रत्यय । पञ्चोपचारकथन । अनुकल्प पुष्पधूपदीपादिकथनं । देवीसन्नैत्यवपूजा वधानं । आश्विनशुक्लनवम्यादिपूजाकल्पकथन । आश्विनशुक्लप्रतिपदादिकल्पकथनं । प्रतिपदादिप्रतिदिनकृत्य । तत्र तिथिनक्षत्रबलाबलनिरूपणं । स्वस्त्ययनविधि । पूजाप्रयोगकीर्त्तनं ।

तत्त्वं गूढमपि स्वभावगहने न्याये परीक्षिषिपो
श्रीमद्वंशधरस्य मेऽत्र शरणं सर्वार्थचिन्तामणिः ॥
मातुलश्रीभगन्नाथादधीत्य न्यायदर्शनं ।
श्रीमद्वंशधरस्तत्र तत्त्वं सम्यक् परीक्ष्यते ॥
आक्षादौ तावत्प्रयोजनोपायतावगमादेव प्रवर्त्तन्ते प्रेक्षावन्त इति । शिष्याणां
प्रवृत्त्यर्थं भगवान् महर्षिः गौतमः प्रयोजनाभिधेयसम्बन्धानाह-प्रमाणप्रमेयेति ।
इत्यादि ।

End अन्वीक्षा प्रथमाध्याये द्वितीयाह्निकगोचरा ।
तत्त्वे परीक्षिताः सम्यक् श्रीवंशधरशर्म्मणा ॥

Colophon. इति न्यायतत्त्वपरीक्षायां प्रथमोऽध्यायः । सन१९८०।

विषय । न्यायसूत्रस्य प्रथमाध्यायान्तव्याख्यानं ।

No 1878 दुर्गाभक्तितरङ्गिणी ।

Substance, country-made paper, 10 × 3 inches Folia, 22 Lines, 9 on a page Extent, 594 slokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Magrani, Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Chhoti Jhá Appearance, old Prose and verse Correct

Durgábhaktitarangini A manual for the performance of the Durga Pujá By Mádhava Mahamahopadhyáya

Beginning दुर्गादेवीं नमस्कृत्य सुखसौभाग्यदायिनीं ।
क्रियते माधवेनेयं दुर्गाभक्तितरङ्गिणी ॥
तत्राश्विनशुक्लप्रतिपदि कलशस्थापनं । तत्र बृहस्पतिः । इत्यादि ।

End ततः शान्तिकलशजलेन आत्मानमभिषिच्य दक्षिणां दद्यादिति नवरात्रविधिः

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीमाधवकृता दुर्गाभक्तितरङ्गिणी समाप्ता।

विषय । सप्रमाण नवरात्रपूजाविधिकीर्त्तनं ।

No. 1879 भेददीपिका ।

Substance, Palm-leaf, 11 × 2 inches Folia, 60 Lines, 5 on a page Extent, 1,113 slokas Character, Maithili Date, L. S 502 Place of deposit, Magrám, Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Chhoti Jha Appearance, old Prose. Correct.

Bheda dipik ı A refutation of the non dual theory of the Vedanta ın course of which most of the leadıng systems of phılosophy are dıscussed By Madhavı Mısra Mahamahopadhy ıya

Beginning अन्योन्यतात्त्विकभिदाश्रयविश्वभेदि

जीवातिरेकनिधिरीशपदाभिधेय ।

सत्याभिरामगुणधाम स रामचन्द्र

सत्यप्रपञ्चघविता जयता सदा न ॥

य श्रीमती श्रीरघरा गधाधरादस्त्रुत शास्त्राम्बुधिपारदृश्वन ।

श्रीमाधवो न्यायमहाटवीतटे प्रविश्य सिद्धान्तपथ स खन्तति ॥

माधवन हारभक्तिभक्तिताशेषकिल्विषभारेण तन्यत ।

भेदवत्मनि विवकदीपिका साधिमाहतिमिरापनुत्तय ॥

अथ कश्चिदूचुरनिर्व्वचनीय मिथ्यैवेदमाविद्यक ब्रह्मविवर्त्ता जगत इत्यादि ।

End सर्व्वशून्यता च स्वशून्यताशून्यताथा व्याहतिमादधती पूर्णतामेव विश्वस्य आदधती—इत्यसमानविस्तरण ।

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीमाधवमिश्रकृता भेददीपिका समाप्ता । ल स ५०२ । भाद्रकृष्ण १४ ।

विषय । मायावादविज्ञानवादादीनामुपन्यासपूर्व्वक प्रत्यक खण्डन । मिथ्यात्वसाधन-मिथ्याशब्दव्युत्पत्त्यादिविरोधविवचन । अन्यथाख्याति—असतख्याति—अख्याति—अपरोक्षख्याति—परोक्षख्यातिवाददूषण । सद्विलक्षणत्वमेव असत्त्वमितिनिरूपण । यस्य हि यद्रूपपरैरभ्युपगत तन्निषधनैव तस्य मिथ्यात्वमिद्धिरुपास्तस्य मानाभावादेवासिद्धेरित्यादिना मिथ्यात्वस्वरूपकथन । असत्त्वाभावस्वरूपविवेचन । सप्रकारकप्रमित्यविषयत्वमनिर्व्वचनीयत्वमितिवाददूषण । चिद्विषयत्व दृश्यत्वमिति पक्षासमीचीनत्वकीर्त्तन । फलव्याप्यत्व वदत्व फसुल विषयावच्छिन्नान्त करणवृत्तिप्रतिफलितचैतन्यमिति मतनिरसन । एव जडत्वादीना स्वरूपावचन । भिन्नलक्षणादिचिन्तन । प्रपञ्चसत्यत्व प्रमाण निरूपण । प्रमात्वादीना स्वरूपविवचन । प्रमादिनिरूपण । प्रपञ्चस्य सत्यत्व सस्थापन । अत्र वाचस्पतिमिश्रकृतभामत्या दूषणादिक । न च प्रत्यक्षमपि व्यावहारिकसत्त्वविषयत्वात्, व्यावहारिकसत्त्व हि सत्ताजातिभेदो वा सत्त्वानधिकरणत्व सति प्रतीयमानत्व वा इत्यादिना व्यावहारिकसत्त्ववादखण्डन । तत्त्वमस्यादिश्रुतिवाक्याना द्वैतपरत्वेन साफल्यनिरूपण । प्रत्यक्षानुमानोपमान शब्दप्रपञ्चसत्यत्व प्रमाणाना बाधापत्त्या मिथ्यात्वसाधकत्वाभिमतकतिपय वेदान्तवाक्यान्त अन्यपरत्वकथन यथा 'सर्वं एकमेवाद्वितीयं ब्रह्मति

विषय । तेतो न्यायमेव इत्यनेन प्रमाणनाम्नामनिषधः एक एव राजा इत्यनेन राजनानाल-
निषेधवदित्यादिना भ्रद्वैतवादखण्डनं । निर्विशेषवादखण्डनं । विषयस्य मिथ्या-
त्वमपि सत्यं मिथ्या वा आद्ये अपसिद्धान्त । अन्त्ये मिथ्यात्वाभावे सत्यत्वमवर्ज-
नीयमित्यादिना विश्वस्य सत्यत्वनिरूपण । जीवादीनां लक्षणादिविवेचनं ।
एकजीववादखण्डन । लिङ्गशरीरस्य अजन्यत्वे अनादिभावत्वेन नित्यत्वापत्तौ
मुक्तावपि सत्त्वप्रसङ्ग, नानाशरीरे नानाभाववत्वेनेन लिङ्गशरीराभ्युपगमाक्षेप-
कीर्त्तन । निर्गुणवादखण्डन । अनिर्वचनीयवादखण्डनं । ईश्वरोपादानक-
मित्यत्र किमुपादानत्वं न तावत समवायिकारणत्वं तन्तोऽप्रसिद्धे समवायस्यैवा-
नभ्युपगमाच्च । नापि परिणामित्व निर्विकारत्वश्रवणबाधादित्यादिना ब्रह्मोपादा
नत्ववादखण्डन । लक्षणाविचार । खण्डनखण्डखाद्यकारमताक्षेपः । ज्ञानस्वरू
पविवेचनं अवेद्यत्व सति अपरोक्षव्यवहारयोग्यत्व स्वप्रकाशत्वमित्यभ्युपगमदू-
षणमुखेन स्वप्रकाशवादखण्डन । किञ्च नित्यज्ञानानन्दरूपस्य स्वप्रकाशत्वे ज्ञानत्वे
इव नित्यानन्दादिरूपत्वे अप्रथादिकमावरणञ्च न स्यात्—इत्यनेन तन्मताक्षेप-
कीर्त्तनञ्च । आत्मा वारे श्रोतव्य इत्यादीनां तात्पर्यकथनमुखेन विधिस्वरूपादि-
विमर्शन । मिथ्याज्ञानस्वरूपचिन्तनं आत्मख्यात्यादीनां स्वरूपनिरूपण ।
शून्यतावादनिरसनञ्च ।

No 1880 स्फोटवादः ।

Substance country-made paper, 11 × 3 inches Folia, 19 Lines 9 on a page Extent 512 s'lokas Character Maithili Date Sk 1720 Place of deposit Magi ni Post Madhubani, Darbhanga Pandit Chhoti Jhá Appearance, fresh Prose Correct

Sphotavada On the philosophy of grammar By Nagésa Bhatta, son of S iva Bhatta 'Descriptive Catalogue of Sanskrit Grammars in the Library of the Asiatic Society of Bengal,' p 123

Beginning ननु क स्फोटनामेति चेत—शृणु । वर्णस्फोट पदस्फोट वाक्यस्फोट इत्यादि ।

End इत्थ सूत्रादिप्रत्याहाराह्निकान्तादिस्वभाष्यकैयटादिषु तत्र तत्र आकरग्रन्था-
दिषु सूक्ष्मदृशा स्फुटा एव ।

Colophon इति श्रीमदुपाध्यायोपनामकशिवभट्टसुतनागेशभट्टविरचित स्फोटवाद सम्पूर्ण ।
शकाब्दा १७२० ।

विषय । स्फोटशब्दनिर्वचन । वर्णस्फोटनिरूपण । पदादिस्फोटनिरूपण । अखण्डस्फो-
टनिरूपणमुखेन न्यायमीमांसादिमतखण्डन । जातिस्फोटनिरूपणञ्च ।

No 1881 मासमीमांसा ।

Substance, country made paper, 11 × 4 inches Folia, 18 Lines, 9 on a page Extent, 452 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Magrani, Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Chhoti Jha Appearance, fresh Prose Correct

Másamímansa A dissertation on months, and their relation to religious rites By Gokulanatha Upadhyaya

Beginning सोम ममन्नत नत्वा गामिमेमावतमिन(?) ।
मसामान्मासमीमामानसि यन्नु व्यवस्थित ॥
मासमावश्चतुर्द्धा भवति । चान्द्र सौर सावनो नाक्षत्रश्चेति । इत्यादि ।

End तथा मलमासवति वर्षे त्रायदशी कल्पनीयेति सिद्ध ।

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीगोकुलनाथोपाध्यायप्रणीता मासमीमासा परिपूर्णा । मसाप्रयार्थ ग्रन्थः ।

विषय । चान्द्रादिमासाना स्वरूपादिविचिन्तनपुरःसर कर्मविशेष तन्नियोजन । तत्तन्मासकृत्यनिरूपणञ्च ।

No 1882 परिभाषाविवेकः ।

Substance, country-made paper, 13 × 4 inches Folia, 102 Lines 7 on a page Extent, 2,828 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Magrani, Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Chhoti Jha. Appearance, fresh Prose and verese Correct

Paribhasha viveka A dissertation on the different observances and rites which form parts of sacrificial ceremonies By Varddhamana Mahamahopadhyaya

Beginning. एकस्य प्रणमन्ति नाकपतयस्तानेति चाम्बेति च
प्रस्तानु पदमादधाति युगपद्भट च फिर च य ।
इत्थं नाथवतान्यधारभिनयत्येकेन यत्नेन यो
व्याप्नुवर्तनिभेदनुपदिवयोर्घ्र दैवस्ये नुमः ॥
परितो व्यवनाभाषा परिभाषाप्रदीपक ।
इवाग्रपथ्यकदग्रस्थितापि मकर्ष दि षाः ॥
नफाम्.पाधारकोऽसिना विश्वे + + ऋतुस्थिमि ।
पाधा गाधारको या स्मान् प्रविवे + श्रि मन ता ॥

विषय । श्रुतौ एकमेव इत्यनेन ब्रह्मनानात्वनिषेधः एक एव राजा इत्यनेन राजनानात्व-निषेधवदित्यादिना अद्वैतवादखण्डनं । निर्विशेषवादखण्डनं । विश्वस्य मिथ्यात्वमपि सत्यं मिथ्या वा आद्ये अपसिद्धान्तः । अन्त्ये मिथ्यात्वाभावे सत्यत्वमपर्य-नीयमित्यादिना विश्वस्य सत्यत्वनिरूपणं । जीवादीनां लक्षणादिविवेचनं । एकजीववादखण्डनं । लिङ्गशरीरस्य अजन्यत्वे अनादिभावत्वेन नित्यत्वापत्तौ मुक्तावपि सत्त्वप्रसङ्ग, तत्त्वशरीरे मानाभावश्चेत्यनेन लिङ्गशरीराभ्युपगमाक्षेप कीर्त्तनं । निर्गुणवादखण्डनं । अतिरिक्ताज्ञानवादखण्डनं । ईश्वरोपादानत्व-मित्यत्र किमुपादानत्वं न तावत् समवायिकारणत्वं सत्तोऽधर्मिद्वे समवायसैवा-नभ्युपगमाच्च । नापि परिणामित्वं निर्विकारत्वश्रवणबाधादित्यादिना ब्रह्मोपादा-नत्ववादखण्डनं । लक्षणाविचार । खण्डनखण्डखाद्यकारमताक्षेपः । ज्ञानस्वरू-पविवेचनं अवेद्यत्वे सति अपरोक्षव्यवहारयोग्यत्वं स्वप्रकाशत्वमित्यभ्युपगमदू-षणमुखेन स्वप्रकाशवादखण्डनं । किञ्च नित्यज्ञानानन्दरूपस्य स्वप्रकाशत्वे ज्ञानत्व इव नित्यानन्दादिरूपत्वे अज्ञानादिकमावरणञ्च न स्यात्—इत्यनेन तन्मताक्षेप-कीर्त्तनञ्च । आत्मा वारे ज्ञातव्य इत्यादीनां तात्पर्यकथनमुखेन विधिस्वरूपादि-निदर्शनं । मिथ्याज्ञानस्वरूपचिन्तनं आत्मख्यात्यादीनां स्वरूपनिरूपणं । शून्यतावादनिरसनञ्च ।

No 1880 स्फोटवाद. ।

Substance country-made paper, 11 × 3 inches Fol a 10 Lines 9 on a pag Extent 512 s'okas Character Maithili Date Sk 1720 Place of Deposit Magr ni Post Madhubani Darbhanga, Pandit Chhoṭi Jhá Appearance, fresh Prose Correct

Sphoṭavāda On the philosophy of grammar By Nágésa Bhaṭṭa, son of Siva Bhaṭṭa 'Descriptive Catalogue of Sanskrit Grammars in the Library of the Asiatic Society of Bengal,' p 123

Beginning अथ क स्फोटनामेति चेत्—शृणु । वर्णस्फोट पदस्फोट वाक्यस्फोट इत्यादि ।

End इत्थं सूत्रादिव्याख्यानाद्विस्तराभाष्यकैयटादिषु तत्र तत्र व्याकरणग्रन्था-दिषु स्फुटमस्माभिः स्फुटा इत ।

Colophon इति श्रीमदुपाध्याय पर्वणीकरोपनामकसतीभट्टसूनुनागेशभट्टविरचितः स्फोटवादः सम्पूर्णः । शकाब्दा १७२० ।

विषय । स्फोटस्वरूपनिर्वचनं । वर्णस्फोटनिरूपणं । पदादिस्फोटनिरूपणं । अखण्डपदा-र्थनिरूपणमुखेन स्फोटस्यानादिमत्त्वकथनं । जातिस्फोटनिरूपणञ्च ।

No 1881 मासमीमांसा ।

Substance, country made paper, 11 × 4 inches Folia, 18 Lines, 9 on a page Extent, 452 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Magrani Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Chhoti Jhá Appearance, fresh Prose Correct

Másamimañsa A dissertation on months, and their relation to religious rites By Gokulanatha Upadhyaya

Beginning मोम समन्तत नत्ता मासिमोसावतमिन(?) ।
समामान्मामसीमासामस्त्रि वक्तु व्यवस्थित ॥
मामश्चावचतुर्द्धा भवति । चान्द्रः सैारः सावनो नाचत्रश्चेति । इत्यादि ।

End तथा मलमासवति वर्षे श्रामद्दशी कल्पनीयेति सिद्ध ।

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीगोकुलनाथापाध्यायप्रणीता मासमीमांसा परिपूर्णा । समाप्तश्चाय ग्रन्थः ।

विषय । चान्द्रादिमासानां मलपादिदिन्तनपुरःसर कर्मविशेष तन्नियोजनं । तत्स्वरूप-कथनिरूपणञ्च ।

No 1882. परिभाषाविवेकः ।

Substance, country made paper, 13 × 4 inches Folia, 102 Lines, 7 on a page Extent, 2 828 s'lokas Character Maithili Date, ? Place of deposit Magrani, Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Chhoti Jha. Appearance, fresh *Prose and verse Correct*

Paribhasha viveka. A dissertation on the different observances and rites which form parts of sacrificial ceremonies. By Varddhamana Mahamahopadhyaya

Beginning एकस्य प्रथममिति नाकपतयमातति चाम्मेति च
प्रस्थातु पद्मादयाति युगपद्भव च विव च च ।
रूपे तान्वयमाश्रयधारमिनयत्येकेन दमेन दो
व्यास्प्रदतिभेदमुपदिश्याली देवसं मुन ॥
परिमा भ्रायतामाषा परिभाषाप्रदीपवत ।
दृष्टाश्रयत्वकदशस्त्रिमापि सकले दि मा॥
मण्यान्‌भाषारव्धकेनो विवे + + सनूजिमि ।
भाषा माषारव्धी पा यान्म प्रविवे + मि मव नां ॥

इह त्रिविधं कर्म्म काम्यं नित्यं नैमित्तिकमिति । इत्यादि ।

End. वज्रञ्च मौक्तिकञ्चैव माणिक्यं नीलमेव च ।
तथा मरकतं ज्ञेयं महारत्नानि पञ्चधा ॥
श्रीबिल्वपञ्चकमहाकुलसम्भवेन विद्वन्महाकविभवेशतनूद्भवेन ।
श्रीवर्द्धमानविदुषाऽविदुषां परेषामिष्टैषिणा विविविचे परिभाषितोऽर्थः ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायमहाकविश्रीभवेशात्मजश्रीवर्द्धमानकृतौ परिभाषाविवेकः समाप्तः ।

विषय । नित्यनैमित्तिककाम्यानां लक्षणादिकथनपूर्व्वकं तत्तत्कर्म्मनिरूपणं । कर्कोपाध्यायमतेन द्विविधकर्म्मस्वरूपविवेचनं । कर्म्माधिकारिनिरूपणं । प्रवृत्तकर्म्मकथनं निवृत्तकर्म्मनिरूपणं । कर्म्मकालनियमादिनिरूपणं । शिखाबन्धनविधिचिन्तनं । शिखाबन्धनवत् केशबन्धनमपि कर्म्माङ्गमिति तन्निरूपणं । आचमनविधिः । सङ्कल्पवाक्यविवेचनादिकं । स्नानादिविधिविवेचनं । दैवे कर्म्मणि मातृपूजनादिकरणावश्यकताकथनं । सामान्यतः पूजास्थाननिरूपणं । पूजाविधानञ्च । वसुधारादानविधिः । श्राद्धविधिविवेचनं । निमन्त्रणादिविधिः । पाकादिविधिः । अनुपनीतद्विजातीनां स्त्रीणाञ्च शूद्रकल्पविधानं । मधुपर्कविधिनिरूपणं । मन्त्रपाठादौ ऋष्यादिज्ञानावश्यकताकथनं । छन्द आदिकथनं । तद्देवतादिकथनञ्च । होमपरिभाषानिरूपणं । होमद्रव्यपरिमाणकथनं । प्रदक्षिणविधिकथनं । अग्निनामानि । जपेतिकर्त्तव्यता । मालासंस्कारविधिः । दानपरिभाषाकथनं । तत्र दानस्वरूपादिविवेचनं । ब्राह्मणादीनां धनादिनिरूपणं । द्रव्यदोषाद्याग्राह्यताकीर्त्तनं । द्रव्यदेवतानिरूपणं । देशकालादिकथनञ्च । दानविधिः । प्रतिग्रहविधिः । कन्यादानादिविधानकथनञ्च । युगादियुगान्तरमन्वन्तरादिव्यवस्थानिरूपणं । व्रतपरिभाषाकथनं । तत्र व्रतस्वरूपादिनिरूपणं । व्रतारम्भणादिकथनं । एकादश्यादिसमयव्यवस्थाकथनं । शिवादिपूजनविधिः । प्रायश्चित्तेषु विशेषकथनं । अशिवादिषु व्यवस्थानिरूपणं । जलमध्ये तीर्थादिनिरूपणं । दर्भादिनिरूपणं । प्रतिनिधिस्वरूपादिविवेचनं । पूर्णपात्रनिरूपणानुगत मानपरिभाषाकथनं । दक्षिणास्वरूपकथनादिकं । भूमिमानादिनिरूपणं । सप्तदशविधव्रीहिकथनं । पशु मत्स्य-पक्षिमांसभक्षणकर्म्मादिगन्धगणकथनं । सर्व्वधातुगणनिरूपणं । कन्यादिनिरूपणं । पञ्चभङ्गनिरूपणं । पञ्चामृतपञ्चगव्यादिनिरूपणं । पञ्चरत्नादिकथनञ्च ।

इह त्रिविधं कर्म्म काम्यं नित्यं नैमित्तिकमिति । इत्यादि ।

End वज्रञ्च मौक्तिकञ्चैव माणिक्यं नीलमेव च ।
तथा मरकतं ज्ञेयं महारत्नानि पञ्चधा ॥
श्रीवत्सपञ्चकमहाकुलसम्भवेन विद्वन्महाकविभवेशतनूद्भवेन ।
श्रीवर्द्धमानविदुषाऽविदुषां परेषामिष्टैषिणा विविविचे परिभाषितोऽर्थः ॥

Colophon इति महामहोपाध्यायमहाकविश्रीभवेशात्मजश्रीवर्द्धमानकृतौ परिभाषाविवेकः समाप्तः ।

विषय । नित्यनैमित्तिककाम्यानां लक्षणादिकथनपूर्व्वकं तत्तत्कर्म्मनिरूपणं । कर्कोपाध्यायमतेन द्विविधकर्म्मस्वरूपविवेचनं । कर्म्माधिकारिनिरूपणं । प्रवृत्तकर्म्मकथनं निवृत्तकर्म्मनिरूपणं । कर्म्मकालनियमादिनिरूपणं । शिखाबन्धनविधिचिन्तनं । शिखाबन्धनवत् केशबन्धनमपि कर्म्माङ्गमिति तन्निरूपणं । आचमनविधिः । सङ्कल्पवाक्यविवेचनादिकं । स्नानादिविधिविवेचनं । दैवे कर्म्मणि मातृपूजनादिकरणावश्यकताकथनं । मासान्तरे पूजास्थाननिरूपणं । पूजाविधानञ्च । वसुधारादानविधिः । श्राद्धविधिविवेचनं । निमन्त्रणादिविधिः । पाकादिविधिः । अनुपनीतद्विजातीनां स्त्रीणाञ्च शूद्रकल्पविधानं । मधुपर्कविधिनिरूपणं । मन्त्रपाठादौ ऋष्यादिज्ञानावश्यकताकथनं । छन्द आदिकथनं । तद्दैवतादिकथनञ्च । होमपरिभाषानिरूपणं । होमद्रव्यपरिमाणकथनं । प्रदक्षिणविधिकथनं । अग्निनामानि । जपेतिकर्त्तव्यता । गान्धासंस्कारविधिः । दानपरिभाषाकथनं । तत्र दानस्वरूपादिविवेचनं । ब्राह्मणादीनां धनादिनिरूपणं । द्रव्यदोषादप्राप्ताकीर्त्तनं । द्रव्यदेवतानिरूपणं । देशकालादिकथनञ्च । दानविधिः । प्रतिग्रहविधिः । कन्यादानादिविधानकथनञ्च । युगादियुगान्तरसम्वत्सरादिव्यवस्थानिरूपणं । व्रतपरिभाषाकथनं । तत्र व्रतस्वरूपादिनिरूपणं । व्रतारम्भधर्म्मादिकथनं । एकादश्यादिव्रतव्यवस्थाकथनं । शिवादिपूजनविधिः । प्रायश्चित्तव्रतेषु विशेषकथनं । अक्रियादिषु शवदानिरूपणं । वनमध्ये मौर्य्यादिनिरूपणं । दर्भादिनिरूपणं । प्रतिनिधिस्वरूपादिविवेचनं । पुण्याहनिरूपणगुणाम भागपरिभाषाकथनं । दक्षिणास्वरूपकथनादिकं । भूमिमानादिनिरूपणं । शतदक्षिणप्रीतिकथनं । धातु मम-सर्व्वगमप्रचक्रईमादिस्थानकथनं । ऊर्द्ध्वधातुगणनिरूपणं । कलशादिनिरूपणं । पञ्चभङ्गनिरूपणं । पञ्चामृतपञ्चगव्यादिनिरूपणं । पञ्चरत्नादिकथनञ्च ।

No. 1883. अधिकरणकौमुदी ।

Substance, country-made paper, 15 × 4 inches Folia, 52. Lines, 7 on a page. Extent, 1,562 s'lokas Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magrani, Post, Madhubani, Darbhanga, Pandit Chhoti Jhá Appearance, new. Prose. Correct

Adhikarana-kaumudi. A dissertation on the philosophy of sacrifices. By Devanátha Thakkura, pupil of Soma Bhatta.

Beginning. पुराणमजरं देवं कामदं कामरूपिणं ।
अनिदानं निदानन्तं योगिनं भोगिनं नुमः ॥
आसीद्देव भरपरवश श्रीरतावश्यकत्य
प्रौढोत्तुङ्गस्तनभरनमन्मल्लिकामिणीकामकल्पि ।
अस्मत्सेवापरवशमना किं जगन्नाथ नादद्-
भावी भावप्रदकमलं तावके मामकीनं ॥
धर्म्माणामेऽधिकरण विचारैरूपकारकं ।
विदुषा देवनाथेन निर्व्यख्येन निबध्यते ॥
परिसङ्ख्यानियमयोस्तथा विध्यनुवादयोः ।
भेदकं कथ्यते सम्यक् पर्य्युदासनिषेधयोः ॥ इत्यादि ।

End. रत्नाकरे कल्पतरौ श्रीदण्डधरनाथयोः ।
वाचस्पतौ निरूढं यत सद्भावस्मि गुरुक्रमात् ॥
सोमभट्टोपदिष्टेन पथा स्फुरतो मम ।
मीमांसाविषयारण्ये भ्रमत वत भारती ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीदेवनाथठक्कुरनिर्म्मिता अधिकरणकौमुदी समाप्ता ।

विषयः । अधिकरणस्वरूपविवेचनं । आत्मानन्दान्योन्याश्रयचक्रकानवस्था व्याघात-प्रतिबन्धि-विनिगमनाविरह-उत्सर्ग-अनौचिती-कल्पनादीनां प्रत्येक लक्षणनिरूपणं । मर्कं-शंसा । धर्म्मलक्षणनिरूपणादिकं । वेदलक्षणादिनिरूपणं । आचारादीनां-लक्षणं । विधिस्वरूपविवेचनं । एवं परिसङ्ख्यानियमानुवादानां स्वरूपादिचि-न्तनं । अर्थवादस्वरूपचिन्तनं । पर्य्युदासनिषेधनिरूपणं । प्रत्ययतनयोः स्वरू-पादिकथनं । साहित्यसम्बन्धयोः लक्षणादिकीर्त्तनं । पूर्त्तिमितादिनिरूपणं । तयोः सम्बन्धनिरूपणञ्च । विकल्पादिस्वरूपकथनं । इत्यादिवक्ष्ये अर्थविधयाथ निरूपणादिकं । यागादिनिरूपणं । परिषदधिकरणस्वरूपादिविवेचनं । सत्रा-धिकरणं । समाप्ताधिकरणं । अर्थवादविधिर्यो वैधर्म्यादिनिरूपणं । पाशाधि-

करण। सर्व्वशक्त्याधिकरण। कपालाधिकरण। गवामयने गेहाधिकरण। निषादस्थपतौ वीजविवेचन। स्वविभयत्वाधिकरण। विश्वजिन्न्यायनिरूपण। अर्थवादाद् विधिकल्पनाधिकरणं। तदायन्तापकर्षन्यायकथनं। सर्व्वंगत्वाप्रत्याधिकरण। प्रायणीयोदयनीयाधिकरण। श्रुतिमात्यो विरोधे श्रुतेर्गरीयस्त्वाधिकरण। रात्रिसत्राधिकरण। कपिञ्जलाधिकरण। सूक्तवाकादिवद्वाक्यभेदाधिकरण। आरम्भसिद्धान्ताधिकरण। पदावनीयाधिकरण। खलेवालीयूपाधिकरणं। आर्थक्रमेण शब्दक्रमवाधाधिकरण। आवणीन्याय। पदपाठन्यायविवेचनं। सामान्यविशेषन्याय। आश्रयिन्याय। शय्यधिकरणं। प्रतिनिध्यधिकरण। अभ्युदितेष्ट्यधिकरण। क्रमणाधिकरणं। द्वताधिकरण। सामान्यविधिकल्पनाधिकरण। सत्राधिकरण। अधिकारबलाबलाधिकरण। भयोगशयत्वन्याय। गौणमुख्याधिकरण। गुणलोपे मुख्यलोपाधिकरण। आश्विनग्रहाधिकरण। स्वाराज्ञिष्टेष्ट्याधिकरण। तत्राधिकरण। अधिकरणादीनां प्रत्येक स्वरूपकथनपूर्व्वकमुदाहरणप्रदर्शनञ्च।

No 1884 पातञ्जलसूत्रभाष्य।

Substance, country-made paper, 11 × 5 inches Folia 41 Lines 10 on a page Extent 1 211 s'lokas Character, Nagara. Date Sa 1852 Place of deposit Magrani, Post Madhubani Darbhánga, Pandit Chhotu Jhá Appearance, fresh Prose Correct

Patañjala-sutra bháshya A commentary on Patañjala's aphorisms of the Yoga system By Bhavadeva Misra, Mahamahopádhyáya, son of Krishnadeva Misra The work is very scarce, but not much quoted.

Beginning पतञ्जलि नमस्कृत्य योगिनामाद्य योगिन।
मयदेवम सतूत्रव्याख्यानं क्रियते स्फुटा।
महर्षे कुर्व्वेव क्रियायथानाय प्रतिजानीते अथेति।

End. इदमभिनवभावं पूर्व्वभाष्यात् प्रसूतं
दिशि दिशि च दीपदीपवाकमीति।
सुममिति सुधीभिर्दर्शनीयप्रमादाद्
भवतु च भवभीतिध्वान्तादि विच्छेदा॥
महामहे पद्मपत्रभाशिय विश्व यपुर्विचरजा गमीत्य।
निरीक्ष्य भाष्यादिकम प्रवीदं रचयितां भाष्यमिदं व्यधाद्॥

Colophon इति मैथिलसन्मिश्रश्रीकृष्णदेवतनयमहामहोपाध्यायसन्मिश्रश्रीभवदेवकृतपातञ्जलसूत्रभाष्ये कैवल्यनिरूपणे चतुर्थचरणव्याख्या सम्पूर्णा। शुभमस्तु। सवत् १७५२।

विषय। योगसूत्रस्य व्याख्यान।

No 1885 सिद्धान्ततत्त्वविवेकः।

Substance, country-made paper, 16 × 4 inches Folia, 172 Lines, 9 on a page Extent, 5,776 ślokas Character, Nagara Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India A second copy at Magrani Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Chhoti Jha Appearance, old Prose Correct

Siddhānta tattva viveka A disquisition on the eternity of matter. By Gokulanatha Mahamahopadhyaya

Beginning प्रबलपवनवेगघट्टितोऽपि स्खलति नयज्जगदण्डपिण्डभार।
लघुगुरुतुलनातुलाप्रकाशद्रढिमगुण स भवद्गुणत्रयस्य॥
हिरण्यगर्भस्य गुरु शरीर- संख्यालघुर्यं पुरुष पुराण।
अणोरणीयान् महतो महीयान् परात्परः स श्रुतोत्कर्षः॥
सकलाङ्कुरकारिबीजानुगत तदकारित्वाश्च कुर्वद्रूपत्व नाम सामान्य न कस्यचि
दनुचित गौरवात्। इत्यादि।

End अनन्यसूचिता मार्गाः क्षोणोपदर्शिताः।
अनेन सह रेखेव दूरे तत्त्वविनिर्णयः।

Colophon इति महामहोपाध्यायगोकुलनाथविरचित सिद्धान्ततत्त्वविवेको नाम न्यायनिबन्धविशेष समाप्त।

विषय। सामान्यादिनिरूपणप्रसङ्गेन लाघवगौरवस्वरूपविवेचनं। दिक्कालयोः स्वरूपविवेचन। अत्र दिक्कालौ नश्वरादतिरिक्तावित्र तथा सत्कारणभावस्य ईश्वरस्यैव स्वरूपसमवायित्वमिति सिद्धान्तनिरासखण्डनं। द्रव्यपदार्थविवेचनं। द्रव्यसाक्षात्कारप्रकारकथनप्रसङ्गेन इन्द्रियादिलक्षणविवेचनं। अन्तरिन्द्रियसाधनम्। प्रत्यक्षप्रमाणस्वरूपविवेचनं। परिमाणनिरूपणं। प्रत्यक्षप्रक्रियासाधन। शुद्धेव मूर्तत्व सदेव भूतत्वमिति भट्टाचार्यमतखण्डनं। द्रव्यस्य गुणसमवायीकर्मता मतखण्डन। परत्वापरत्वस्वरूपविवेचन। विशेषपदार्थविवेचनं। नैयायिकादीनां सर्वेषां गुणानां कथञ्चित्प्रत्यक्षत्वनिरूपणं द्रव्यमात्रे कारणकथनं।

सात्यर्थविवेचन। शाब्दबोधप्रक्रियाविवेचन। संस्कारानुभवादिस्वरूपविवेचन। अभावप्रत्यक्षतामनङ्गीकुर्वतां मतखण्डन। कारणतास्वरूपनिरूपण। यागादिध्वंसेनैव स्वर्गादिकमुपपादयतां धर्माधर्मावयवद्वेषिणां मतखण्डन। समवायकारणकथनमुखेन चित्सुखादिमतखण्डन। अनुगतलक्षणव्यवहारकारणनिरूपण सत्त्वसामान्यादिलक्षणविवेचन। सङ्ख्या खल शक्तिप्रभृतीनां पदार्थान्तरत्ववादखण्डन।

No 1886 . कृत्यमहार्णव.।

Substance country made paper, 12 × 4 inches Folia, 122 Lines, 7 on a page Extent, 3 811 slokas Character, Maithili Date, . ? Place of deposit Magrani, Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Chhoti Jha Appearance, old Prose and verse Correct

Kritya maharnava A philosophical disquisition on sacrificial rites By Vachaspati Misra,—compiled under the patronage of Maharaja Harinarayana, of Tirhut

Beginning आसीद्दारकमुद्धसितकिङ्किणीकमातामपाणिचरणं पुरुषं पुराणं।
सङ्क्षीरमञ्जुमरणाधरमम्बुजाक्षमद्वैतचिन्मयमनादिमनन्तमीडे॥
आसीन्मैथिलमेदिनीशासनस्य प्रत्यर्थिसीमन्तिनी-
निःश्वासोद्गीनभुजप्रतापतपनप्रोन्मग्नमग्नार्णवः।
राजन्कीर्त्तिकुमुद्वतीपरिमलप्राग्भारविभूषणश्चो
राजा मैथिलवंशभूषणमणि श्रीमान् भवेश कृती॥
अस्यान्ववायममलं विमलीकरिष्यन् कीर्त्त्या दिशो दश मुक्लयशीकरिष्यन्।
सपत्नकीर्त्तिं भटोत्तिदक्षीकरिष्यन् आविर्बभूव तनयो हरसिंहदेव॥
एतस्मादभिजनभूषणमणि सर्व्यार्थचिन्तामणि।
भटतर्कीपरतिः प्रतापतपनप्राग्भ्रष्टस्तारलि॥
प्रत्यर्थिक्षितिपान्धकारतरणि श्रीदर्पनारायणो।
राजाभीद्रयशीविभूषणमणिर्भूपालचूडामणि॥
आनन्दयन् द्विजकुलं विदकुलं भवानीमयप्रविष्टे।
एतस्मादजनि कृती श्रीहरिनारायणो नृपति॥

— — — — —

श्रीवाग्देवमतं श्रीमारदाया प्रसादकाशाय।

श्रीमानय नरेन्द्र श्रीकृत्यमहार्णव तनुते ॥ इत्यादि ।

End मिथिलामलयविधाज श्रीहरिनारायणस्य कीर्त्तिरया ।
नावद्विकमतु भुवने यावद्विष्णुविरोचनो गगने ॥

Colophon इति मप्रक्रियमहाराजाधिराजश्रीहरिनारायणनिदेशान्महामहोपाध्यायमिश्र श्रीवाचस्पतिविरचित कृत्यमहार्णव समाप्तिमगात ।

विषय । धर्मस्वरूपविवेचन । धर्मशास्त्रनिरूपण । सामान्यत परिभाषाकथनं । मलमासादिस्वरूपकीर्त्तन । वैशाखकृत्यनिरूपण । तत्र विशेषेण अक्षयतृतीयाकृत्यकथनं । ज्यैष्ठकृत्य । आषाढकृत्यनिरूपण । चातुर्मास्यव्रतक्रमनिरूपण । श्रावणकृत्यनिरूपण । तत्र विशेषेण श्रवणाख्यानव्रतनिरूपण । भाद्रकृत्यनिरूपण । तत्र कृष्णपक्षे पुष्यनक्षत्रे कन्दानामगस्त्यार्घ्यकर्मविधानकीर्त्तन । महालक्ष्मीव्रतनिरूपण । आश्विनकृत्यनिरूपण । हस्तादित्ये सध्वनदर्शनविधिकथनं । देवीपक्षकृत्यनिरूपण । पूर्णिमाकृत्यनिरूपण । कार्त्तिककृत्य । मार्गशीर्षकृत्यनिरूपण । पौषकृत्यनिरूपण । माघकृत्यनिरूपण । फाल्गुणकृत्यं । विशेषण शिवरात्रिविधानकीर्त्तन । चैत्रकृत्य । तत्र महावारुण्यादिविधान । भौमभचतुर्दशीविधि । सामान्यत वारकृत्यनिरूपण । विजयादियोगकृत्यनिरूपण । गणेशव्रतविधान । अविघ्नव्रतनिरूपण । देवीव्रतानि । सौरव्रतानि । सामान्यव्रतानि । शिवव्रतानि । विष्णुव्रतानि । काम्यैकादशीव्रतानि । द्वादशीव्रतानि । तत्र कूर्मद्वादशीव्रत । वराहद्वादशीव्रत । वामनद्वादशीव्रत । परशुरामद्वादशीव्रत । राघवद्वादशीव्रत । बुद्धद्वादशीव्रत । कल्किद्वादशीव्रत । पद्मनाभद्वादशीव्रत । धरणीव्रत । जन्मदिनकृत्य । षष्ठीपूजाविधान । सर्व्वगन्धगणकथन । सर्व्वरत्नगणकथन । सर्व्वधातुगणकथन । सर्व्वौषधिगणकथन । षोडशधान्यकथन । कार्त्तिक दीपदानविधिकथन । तिथिद्वैधव्यवस्थाकथन । संक्रान्तिनिर्णय । पक्षणादिनिरूपणञ्च ।

No 1687. न्यायरत्नमाला ।

Substance country made paper $12 \times 3\frac{1}{2}$ inches Folia 95 Lines 7 on a page Extent, 1,985 s'lokas Character, Nagara Date ? Place of deposit Ujana, Post Madhubani Darbhanga Pandit Yogadatta Jha Appearance, fresh. Prose and verse Incorrect

Nyayaratna mala. A metrical epitome of the Mimansá doctrine inculcated in the *Tantra vartika* alias *Nyayaratna* of Bhatta Kumarila

Svami By Párthasárathí Misra A corrupt codex of this work has been noticed under No 1557 (IV, p 134). The description there given is incorrect Hall's 'Contributions,' pp 170-172

Beginning आनन्दमयत ज्ञानमज साक्षिणमीश्वर ।
प्रत्यञ्च सर्व्वमसर्व्वञ्च वन्दे देव हरि विभु ॥
मीमासार्णवसम्भूतैः कुमारस्वामिनाद्दतै ।
न्यायरत्नैरिद माला सग्रथ्नामि मनोरमा ॥
तत्र स्वाध्यायविध्यर्थे प्रथम तावदुच्यते ।
आचार्य्यदृष्टिमाश्रित्य प्रतिपक्षनिराकृत ॥
तत्र तावदिम कश्चित पूर्व्वपक्ष प्रचक्षते ।
आचार्य्यक नयागार्थैः स्वाध्यायस्तत्प्रयुज्जित ॥
अर्थनावगतत्वेन तद्धि युक्त प्रयोजन ।
तच्च वाक्यार्थविज्ञान तद्धि पश्चात प्रतीयते ॥
नन श्विवक्षितार्थत्वाद्देद्स्यार्थविचारण ।
न कथञ्चन त शास्त्र मीमासार्थमनर्थक ॥
आचार्य्यकरणकविधिप्रयुक्तस्य हि स्वाध्यायाध्ययनस्य प्रयोजनापेक्षाया पुरुषा॰
न्तरगामित्वन इत्यादि ।

End तस्मात् सिद्ध काम्यनित्ययोर्विशेष इति ।
पार्थसारथिना सम्यग विभये नित्यकाम्ययो ।
आचार्य्यमतमाश्रित्य न्यायरत्न प्रदर्शित ॥

Colophon इति पार्थसारथिमिश्रविरचिताया न्यायरत्नमालाया नित्यकाम्यादिविवेक ।

विषय । प्रथमत स्वाध्यायोऽध्येतव्य इत्यध्ययनविधिचर्चा । मीमासाशास्त्रारम्भस्य प्रयोज-
न दिनिरूपण । अध्ययनविधौ फलाश्रुतत्वेन विश्वजिन्न्यायेन न स्वर्गार्थतेति-
निर्णय । तत्र अर्थज्ञानार्थत्वादध्ययनस्य तस्य च विचारमन्तरेणासम्भवात् तदन-
न्तर धर्म्मजिज्ञासा कर्त्तव्येतिनिरूपणञ्च । विज्ञानस्य स्वत प्रामाण्य न तु परत
इति निरूपण । तत्र प्रामाण्यादिलक्षणविमर्शन । धर्मस्य उभयवादिसिद्धप्रामा
ण्याभावेन विचाराविषयत्वात्तस्य स्वत प्रामाण्य सिद्ध्यतीति केषाञ्चिन्मतकथन ।
वेदप्रामाण्यनिरूपण । परत एव अथतथात्वरूप प्रामाण्य निर्णीयते इति परमत-
खण्डनञ्च । विधिस्वरूपविवेचन तत्र प्रवर्त्तकज्ञानादिनिरूपण । भावनादि-
स्वरूपकथन । अन्यान्यमतखण्डनपुरःसर तदिद कर्त्तव्यतारूप प्रवर्त्तनारूप, वा
समीहितसाधनत्वमत्र लिङादिभिरभिधीयते इति लिङाद्यर्थनिरूपणञ्च । अ।

त्रिपादकथन । यत्र कार्य्यकारणभावाद् विनाभावनियमस्तथा तद्भावात कार्य्य-कारणभावाद्विनाभावनियम इत्यादिकाणाद-शाक्यादिसिद्धान्तदूषणपूर्ब्बक व्या त्रिपदोपादकथनञ्च । वाक्यार्थनिरूपण । तत्र शक्तिवादकथन । आकाङ्क्षायो-ग्यतादीनां स्वरूपादिनिरूपण । अन्यान्यमतखण्डनपुरःसरमभिहितान्वयवाद-सम्स्थापन । अपि च न वाक्य पदानि वा साक्षाद्वाक्यार्थबुद्धि जनयन्ति किन्तु पदस्वरूपाभिहितै पदार्थै वाक्यार्थ सलक्ष्यत इति मीमांसकमत वाक्यार्थो-लाक्षणिक इति सम्स्थापनञ्च । नित्यकाम्ययो वैषम्यं नास्तीति कपाहिन्नतखण्डन-पूर्ब्बक तयारन्योन्य वैषम्यनिरूपण ।

No 1888 पारिजातहरण । (नाटक) ।

Substance, country made paper, 10 × 3 inches Folia, 20 Lines, 5 on a page Extent, 237 slokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Dharmmapura, Post Madhubani Darbhanga, Pandit Gopala Thakura Appearance, old. Prose and verse Correct

Páryata harana A drama of the class called Rúpaka founded on an incident in the life of Krishna By Umapatidhara Upadhyaya The story runs that on one occasion Krishna was engaged in a picnic with his family when Narada paid him a visit, and presented him a celestial flower called *Paryata*, which he had brought from the Nandana garden of Indra. Krishna gave the flower to his chief queen Rukmini Satya-bhamá, another queen, who was present at the place, took this as a slight upon her, and was offended To pacify her, Krishna sent for another flower, but Indra declined to give it Thereupon Krishna, with the aid of Arjuna, assailed Indra, overcame him in battle, and brought away a number of the rare flower from his garden The author was a poet of high rank in the court of Lakshmana Sena of Bengal, and Jayadeva, in his Gitagovinda, eulogizes him highly An inscription composed by the author is still extant

Beginning चोणी यस्य रहे सणालसकल मूलार्णव पयस्तु
सर्व्वांशा वसन विभाति गगन कस्तूरिका लेपन ।
चन्द्रय स्वच्छाटचन्दनमुडश्रेणी गता माल्यता
तत श्रीहरकोपकेश चरिता दिक्पति पात्वतां ॥

अपि च।

यस्यास्य पूर्णचन्द्रद्युतिवचनममृतं दिग्जयश्रीश्च लक्ष्मी-
र्दोर्लग्ना पारिजातो भ्रुकुटिकुटिलिका मत्सरे कालकूटः ॥
तीव्रं तेजोऽग्निरौर्व्वं पदभजनपरा राजराज्यमटिन्यः ।
पारावारो गुणानामयमतुलतरः पातु हिन्दूपतिर्वः ॥

नान्द्यन्ते सूत्रधारः ।

अलमतिविस्तरेण। आर्य्ये इतागम्यताम्। (प्रविश्य नटी।) आर्य्य आज्ञापयतु। सूत्र।
आदिष्टोऽस्मि यवनवनच्छेदनकरालकरवालेन विच्छेदगतचतुर्व्वेदपथप्रकाशक-
प्रतापेन भगवतः श्रीविष्णोर्दशमावतारेण हिन्दूपतिहरिहरदेवेन। यथा उमा-
पत्युपाध्यायविरचितं नवपारिजातमङ्गलमभिनीय वीररसावेशं शमयन्तु भगवन्तो
भूपालमण्डलस्य। इत्यादि।

End उर्व्वी शस्येन गुर्व्वी विलसतु सुखिनः सन्तु सर्व्वे च लोकाः।
क्षोणीपालः समन्तात् प्रवितरतु गुणं भावयित्वा वसूनि ॥
साधूनां सन्निधानं सदसि विज्ञजनेरे + + केपि साधू
दाप्रद्रान्तं कवीनां भवति भगवती भारती भद्रिभद्रे ॥

Colophon इति महामहोपाध्यायकविपण्डितमुख्यश्रीमदुमापत्युपाध्यायविरचितं पारिजात-
हरणाख्यनाटकं समाप्तं।

विषय। एकदा मधुमासे रुक्मिण्या सह वसन्तोत्सवमाधुर्य्यमनुभवन् श्रीकृष्णः प्रमदोद्याने
समुपस्थित आसीत्। अथ तत्र सुमुखीसहाया सत्यभामापि समुपस्थाय तमुत्सवं
समवर्द्धयामास। अत्रान्तरे पारिजातमञ्जरीसनाथकरेण नारदेन भगवन्तमभ्युपेत्य
सङ्गीतालापेन भगवतः प्रीतिं जनयता पारिजातमञ्जरीयं रुक्मिण्याः करे सम-
र्पिता। अथ सत्यभामा तद्दर्शनेन नितरां सन्तापमापन्नापि, सुमुख्यास्तिरस्का-
रेण सन्धुक्षिताभिमानानला अलङ्करणादिकं विहाय रोषागारं प्रविवेश। अथ
विदितवृत्तान्तो भगवानपि चरणसंवाहनादिना तस्याः प्रीतिं सञ्जनयन्नेव पारि-
जातमञ्जरीलाभार्थं नारदमेव पुरन्दरपुरं प्रेरयामास। अथ नारदमुखात् सु-
रेशदुश्चेष्टितमाकर्ण्य अर्ज्जुनसहायेन उपेन्द्रेण इन्द्रं पराभूय पारिजातमञ्जरी
समानिन्ये। वृत्तान्तमिममवलम्ब्य विरचितमिदं रूपकं।

No 1889 न्यायनिबन्धप्रकाशः । (चतुर्थाध्यायः) ।

Substance, palm leaf, 12 × 1⅓ inches Folia, 71 Lines, 5 on a page. Extent, 1,312 s'lokas Character, Maithili Date, L Sen's, E 355 Place of deposit, Ujana, Post Madhubani, Darbhangá, Pandit Yogadatta Jhá Appearance, old Prose Correct

Nyáya nibandha prakás'a A commentary on the *Nyayanibandha*, alias *Nyáyavártika-tatparya*, of Uddyotakara By Vardhamána Upadhyaya, son of Ganges vara Upádhyaya. The work is exceedingly rare, and of high repute. The codex contains only the fourth chapter.

Beginning अनादिभवसम्भूततापत्रयविनाशकृत ।
नत्वचन्निर्मदीया न कार्य्यमेय शिव नुम ॥
नमस्कारस्तुतरपि मङ्गलान्मोचहेतुतत्त्वज्ञानविषयमीश्वर द्योति ।
यानापनेति । न्वणा पतिमीश्वरमथ राजान नुम सुम, ईश्वरपक्षे यान समर्न चेष्टा । इत्यादि ।

End न तु स एवैतदाकार इत्यत आह इत्येवमिति ।
यमर्कतन्त्रमतपनमहब्धरश्मिर्गङ्गेश्वरः सुकविकैरव + + + + ॥
+ + + + पितुरधीत्य निबन्धमित्य प्राकाशयत् क्षितिसुद्दे वृषवर्द्धमान ।

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीगङ्गेश्वरात्मजमहोपाध्यायश्रीवर्द्धमानविरचिते न्यायनिबन्धप्रकाशे चतुर्थोऽध्याय समाप्त । शुभमस्तु । लन्स । ३२५ । आश्विन शुदि ।

विषय । न्यायनिबन्धस्य व्याख्यान ।

No 1890 गृह्यपद्धतिः ।

Substance, country made paper, 10 × 5 inches Folia, 60 Lines, 8 on a page Extent, 1,534 s'lokas *Character, Nagara .Date, ? Place of* deposit, Ujana, Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Gosain Jha Appearance, new Prose Correct

Grihya paddhati Detailed descriptions of the domestic rites enjoined in the Grihya Sútra of Parashara. By Vasudeva Dikshita

Beginning अथातो गृह्यसूत्रविहितानामाधानादिसर्व्वकर्म्मणा माधारणे विधिरुच्यते ।
तत्रावसथ्याधानादिषु सप्तमाकेषु सर्व्वकर्म्मसु यजमानस्यैव कर्तृत्वं । इत्यादि ।

End अथ धीर्य यशो बल। यश्मे धुनमधीतं यश्मे समनि तिष्ठतु तिष्ठतिति ॥

Colophon इति श्रीदीक्षितवासुदेवविरचितायां गृह्यपद्धतौ तृतीयं काण्डं समाप्तं।

विषय। अथ पारस्करगृह्यव्याख्यानां ऋग्वेदी कर्मणां पद्धतिकथन। तत्र पञ्चमहायज्ञसंस्कारविधिकथनं। आवसथ्याधानविधिकथनं। मधुपर्कविधिकथनं। विवाहविधानं। रात्रौ रथारोहणविधिकथनं। चतुर्थीकर्मकथन। ऋतुकालाभिगमनविधिकथनं। पुंसवनविधिकथनं। सीमन्तोन्नयनविधिकथनं। जातकर्मविधि। निष्क्रमणविधि। अन्नप्राशनविधि। चूडाकरणविधि। व्रतबन्धविधि। मेदारम्भविधि। व्रतविसर्गविधि। स्नातकस्य यमनियमादिविधि। पञ्चमहायज्ञविधि। उपाकर्मविधि। उत्सर्गविधि। लाङ्गलयोजनविधि। श्रवणाकर्मविधि। इन्द्रयज्ञविधि। इष्टापूर्तकर्मविधि। सीतायज्ञविधि आग्रहायणीकर्मविधि। प्रत्यवरोहणविधि। चतुर्थीष्टकाविधि। श्राद्धकर्मविधि। नविकाधानविधि। शीर्षरोगभैषज्यविधि। शूलगवविधि। गोयज्ञविधि। वृषोत्सर्गविधि। उदककर्मविधि। अर्घ्यपशुविधि। सभाप्रवेशनविधि। रथारोहणविधि। हस्त्यारोहणविधिकथनञ्च।

No 1891 गृह्यसूत्रविवरणं।

Substance, country made paper, 10 × 4 inches Folia, 64 Lines 8 on a page Extent, 1,270 s'lokas Character, Nagara Date, ? Place of deposit Ujana, Post Madhubani Darbhanga, Pandit Gosain Jha Appearance new Prose Generally correct

Gṛhya-sūtra vivaraṇa A commentary on Paraskara's aphorisms on domestic rites By Karka Upadhyaya

Beginning पारस्करकृतसार्थसूत्रव्याख्या गुरूदित।
कर्कोपाध्यायकेनेय तमे नत्वा जगद्गुरु ॥
श्रौताधानादीनि कर्माणि उक्तानि।
तदनन्तर स्मार्त्तानि अनुविधीयन्ते ॥
तत्रैतदादिम सूत्र।
अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्म। व्याख्यास्यते—इति सूत्रमेव। इत्यादि।

End अथात सभाप्रवेशनमित्यादि यत तत्सर्व निगदव्याख्यातमेव।

Colophon इति कर्कोपाध्यायकृत गृह्यसूत्रविवरणं समाप्तं।

विषय। शुक्लयजुर्वेदीयपारस्करगृह्यसूत्रस्य व्याख्यानं।

No. 1892. नान्दीमुखनिरूपणं ।

Substance, country made paper, 10 × 2 inches. Folia, 15. Lines, 5 on a page. Extent, 148 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Ujána, Post Madhubaní, Darbhángá, Pandit, Bholi Jhá. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Nándímukha-nirúpaṇa. On the propriety of performing a S'ráddha on joyous occasions, such as marriages, initiations &c., to invoke the blessings of the manes, and the details thereof. By Hṛidayanátha S'armá, of Mithilá.

Beginning. गिरिजाङ्घ्रिरजोलेशपूता सुरतरङ्गिणी ।
तनोतु मे भवानीशकपर्दे तापहारिणी ॥
अथाभ्युदयिकश्राद्धं निर्णीयते ।
न कृत्वापूजां पूर्व्वंकर्माभ्युदयिकं सर्व्वत्र ।
कर्मादिषु च सर्व्वेषु मातरः सगणाधिपाः ।
पूजनीयाः प्रयत्नेन पूजिताः पूजयन्ति ताः ॥
अभीष्टसम्पादनेन अनुगृह्णन्ति—इत्यर्थः ॥
अत्र पूजयन्तीति फलश्रवणात् प्रधानमेव मातृपूजनमिति । इत्यादि ।

End. सत एव दयाशीलाः सन्तः सर्व्वोपकारकाः ।
इत्येव हृदये नूनमवलम्बनमस्ति मे ॥

Colophon. इति मोदद्युकुलसमुद्भवमैथिलश्रीहृदयनाथशर्म्मकृतनान्दीमुखनिरूपणं समाप्तं ।

विषयः । आभ्युदयिकश्राद्धस्य सप्रकारेतिकर्त्तव्यतानिरूपणं ।

gifts S'raddha before marriage Weights Lunar months Intercallary months Rites during such months Mourning Rites on the day after mourning Persons entitled to perform S'raddhas. Rules regarding S'raddhas Adoption The rite of Vrishotsarga Bathing and offering of water to the manes Use of Darbha grass Time meet for S'raddha S'raddhas during the wane S'raddhas on the day of Navanna Do during eclipses The fast of Janmashtami The fast of Ekadas'i Purifications Rules regarding Sapindas Inheritance

Beginning अनादावाचारे बहुतरविचारोज्ज्वलतरे।
परेषां केषाञ्चित् प्रसरति वृथा दूषणगणः॥
मुहुर्मत्वा तत्त्वावगतिशरणं तातचरणं।
हरेर्भक्त्या युक्त्या परिहरति तं श्रीनरहरिः॥
तत्रादौ नामनिर्णयः। शुभङ्करत्यादेव शर्म्मादिविनिर्दिष्टं नाम ब्राह्मणस्य
चरमित्यादि स्मृतिदर्शनात्।

End सा चावश्यं निरस्यैव इति प्रकाशव्याख्येयं श्रेयसीति रत्नाकरः। पतिपुत्रदारादि-
मातृसंक्रान्तं मौदायिकतया चाकाण्डदातेत्यादायवमिद् आगमि॥

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीनरहरिकृतो द्वैतनिर्णयः समाप्तिमगात्।

विषय। ब्राह्मणादीनां नामनिरूपणं। कर्म्मविशेषे नान्दि प्रयत्नाषष्ठ्यादिविभक्तिप्रयोग
नियमनं। दक्षिणादिस्वरूपादिविवेचनं। दानादिस्वरूपनिरूपणं। आभ्युद-
यिकनिर्णयः। अधरारोपयोगिमाननिरूपणं। चान्द्रादिमासनिरूपणं। मलिम्लुचे
शुक्लादिमासरीत्यैव व्यवस्थाकरणं। अधिमासादिनिरूपणं। तत्र कृत्यनिरूपणं।
अशौचनिरूपणं। अशौचान्तदिने स्नानादिना शुचित्वे कृते कर्तव्योऽपि नेत्यादि
विधानं कार्य्याणीनियमव्याकरणं। श्राद्धाधिकारिपरम्पराकथनं। श्राद्धविधिकथनं।
दत्तकपुत्रग्रहणविधिकथनं। वृषोत्सर्गाधिकारिकथनं। स्नानदिनादिकथनं। स्नान
तर्पणादिविधिकथनं। दर्भनिरूपणं। दर्भपूजाविधिकथनं। श्राद्धकालनिरूपणं।
अपरपक्षश्राद्धादिविधानकथनं। दैवनिकनवान्नश्राद्धविधिकथनं। ग्रहणनि-
मित्तश्राद्धनिरूपणं। जन्माष्टमीव्रतविधानादिकथनं। एकादशीव्रतविधानादि-
कथनं। शुद्धिनिरूपणं। तत्र सापिण्ड्यादिविवेचनं। दायविभागकथनं। एव-
म्प्रकारः सर्वेषु द्वैतविषयेषु एव सर्वेषां मतानामेतदन्तरेति भावः।

No 1894 कृष्णार्चनचन्द्रिका ।

Substance, country made paper, 12 × 3 inches Folia 48 Lines, 5 on a page Extent 646 slokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Ujana, Post Magarani Darbhanga, Pandit Bholi Jha Appearance, Fresh Prose and verse Incorrect

Krishnárchana chandrika Directions for the worship of Krishna By Ratnapani Compiled by order of a king of Mithila

Beginning विघ्नारण्यदव नवं युगयुगे भक्तानुकम्पाकर।
जन्यादिर्नितनुश्च तारकमनु ध्यात्वाग्रये भक्तित ॥
श्रीकृष्णार्चनचन्द्रिका वि कलये श्रीमैथिलेन्द्राज्ञया।
प्रोद्यतपण्डितमण्डलीषु विनत श्रीरत्नपाणि सुधी ॥
अथ प्रासादाये मनोरमा चतुर्द्वार षोडशहस्त मण्डप। इत्यादि।

End अप्रधानप्रतिमाया सद्दस्नान प्राणप्रतिष्ठाञ्च कृत्वा पूजन कुर्यादिति वाच्य॥

Colophon इति कृष्णार्चनचन्द्रिका समाप्ता।

विषय। विष्णुप्रासादविग्रहादप्रतिष्ठाविधानकथन। नव ग्रयागकथनञ्च।

No. 1895 तिथिनिर्णय ।

Substance country made paper 12 × 4 inches Folia 20 Lines 7 on a page Extent, 515 slokas Character Maithili Date ? Place of deposit Dharmmapura Post Madhubani Darbhanga Pandit Gopala Thakura Appearance, old Prose and verse Correct

Tithi nirnaya A dissertation on the lunar days and the religious duties appertaining thereto By Sulapankara This is different from the work described under No 1837 p 119

Beginning यद्वैताद्वाधमस्याय निर्गुणस्थितिहस्तव।
अममामादिभूमध नमन परमात्मन ॥
विमोचन कुनिवाश्चामि शम्द + + नुमारम।
तिथिद्वैधविधौ यत्नात क्रियत तिथिनिर्णय ॥
विप्रतिपत्तानां परस्परविरोधपरिहारा निर्णय। इत्यादि।

End एतदेव सुजनस्य लक्षणं दूषणेऽपि गुणमेव पश्यति ।
एतदेव पिशुनस्य लक्षणं दूषणं किल गुणेऽपि पश्यति ॥

Colophon इति श्रीशुभङ्करकृततिथिनिर्णयः समाप्तः शुभमस्तु ।

विषय । निर्णयलक्षण । तिथिद्वैधे व्यवस्थाकथन । तत्र पञ्चदशतिथिषु पक्षादिभेदेन युग्माद्यादरादिविशेषनिरूपण । क्षयाद्यतिथिव्यवस्था । नन्दाव्रततिथिव्यवस्था । उपवासे नियमादिकथन । अनध्यायतिथ्यादिलक्षणकीर्तनञ्च ।

No 1896 जातकतिलकं ।

Substance, country made paper, 9 × 4 inches Folia 124 Lines 10 on a page Extent 3 078 slokas Character, Nagara Date, ? Place of deposit Ujana, Post Madhubani Darbhanga, Pandit, Yogadatta Jhá Appearance, old Verse Correct

Jataka tilaka A comprehensive treatise on the casting of horoscopes By Kamalakra Acharyá

Beginning महादेवहृषीकेशब्रह्मेशाद्याः खण्डलादयः ।
स्मरन्ति यं विजयते स देवो वारणाननः ॥
प्रवायस्थितिप्रलयनैर्यदधीनमिदं जगत् ।
स एक एव विश्वात्मा विभाति रविरीश्वरः ॥
वराहमिहिराचार्य श्रीमानार्यभटः कृती ।
ब्रह्मगुप्तोऽतिमतिमान् जयन्ति गणकेश्वराः ॥
विद्येश्वरं गुरुं वन्दे सन्देहतमहामति ।
गम्भीरगणनाम्भोधिमुद्रितस्वयमद्भुताय ॥
प्रणम्य जनकाम्भोजे विट्ठलं कुलदैवतं ।
ताराशास्त्रमिदं स्पष्टं कुरुते कमलाकरः ॥
पुराणसमरजातानां रचना यद्नाकुलं ।
भूयोऽनुभवसम्प्राप्तं तत्पूर्णमिह कथ्यते ॥
वृषभो मिथुनः कर्कः सिंहः कन्या तुलाधरः । इत्यादि ।

End मेषाद्यं कपिलं कूरयन्त्र उपलदृशरेतः ।
लग्नदृष्टकलाभिश्च क्रियार्थं सोधितायकः ॥

Colophon इति कमलाकराचार्यविरचिते जातकतिलके द्वादशाध्यायः । श्रीरस्तु शुभं भवतु ॥

No 1897 केशवपद्धत्युदाहरण ।

Substance, country made paper, 11 × 4 inche Folia, 44 Lines 9 on a page Extent 1 790 slokas Character Maithili Date, ? Place of deposit Ujana Post Madhubani Darbhánga Pandit Yogadatta Jhá Appearance old Prose Correct

Kes'avapaddhatyudaharana Exercises for the illustration of the rules laid down in Kes ava's treatise on the casting of horoscopes By Vis vanatha Daivajna, son of Divakara Daivajna

Beginning श्रीगणेश नमस्कृत्य केशवीनामपद्धते ।
गणितं विश्वनाथेन क्रियते बालबुद्धये ॥
मला विघ्नति । अथ केशव जातकपद्धति कुर्व्वे । जातस्य जातक जातस्य बा-
लकस्य जन्मान्तरार्ज्जितसदसत्कर्मजनितशुभाशुभफलनिरूपक शास्त्र जातक
मित्युच्यते ॥ इत्यादि ।

End यस्या वत्तृणा शब्दणाश शुभं भवतु । ये सुबोधानिनिस्मरणाय । इति ग्रन्थपाठकस्य
फलश्रुतिद्वारा ग्रन्थप्रशंसा ।

Colophon इति श्रीदिवाकरदैवज्ञात्मजविश्वनाथदैवज्ञविरचित केशवपद्धत्युदाहरणःसर्वे-
गाध्याय । समाप्तोऽयं ग्रन्थ ।

विषय । केशवकृतजातकपद्धतेर्व्याख्यान ।

No 1898 शिशुबोधिनी ।

Substance country made paper 11 × 4½ inches Folia 109 Lines 12—14 on a page Extent 5 010 slokas Character Maithili Date Sm 1788 Place of deposit Ujana Post Madhubani Darbhanga Pandit Yoga datta Jha. Appearance old Prose Correct

Sisubodhini A commentary on Nilakantha's 'Tajikabhushana,'—a work on horoscopy By Madhava Jyotirvit, son of Govinda Jyotirvit Nilakantha was the son of Ananta of the Gargya clan An astrological work of this name occurs under No *120*, (I, p 239) but it is totally different, and by a different author

Beginning. वेदम भुवनमकोविंदं नन्दनन्दनमादरात्सुतं ।
गौरीस्वयमस्यारतरवि विघ्नध्वंसीपायक ॥

इष्टदेविक्रमानकं सुमनसा सिद्धि × + द्विपद् ।
भिन्दूरावणगण्डदुग्धमनिशं भालीषधीश भजे ॥
— — — — — — — —।
तत्र तावत सकलमुनिश्रेष्ठमार्यवंशतिलको निखिलदैवज्ञमुकुटहीर धनन्त ज्योतिर्विन्तनूज श्रीनीलकण्ठज्योतिर्विन्तमज्ञातकवर्षतन्त्रप्रश्नतन्त्ररूपप्रकरणचयात्मकस्य जीर्णताजिकशास्त्रस्य प्रथम प्रकरण मज्ञाविवकनामक — — ताजिकग्रन्थमुपज्ञातिकया प्रतिज्ञानीते प्रणमति ॥

End ग्रन्थपचग्रन्थौ शिवपूर्णा ग्रन्थपूर्तिमगात्। तस्मात्सद्यसिद्धफलदो गणनायक इति।

Colophon इति विद्दैवज्ञमुकुटभूषणगोविन्दज्योतिर्विल्तुतमाधवज्योतिर्विद्विरचिता शिशुबोधिनी समाप्ता।

विषय। नीलकण्ठकृतताजिकाभिधानज्योतिर्ग्रन्थस्य व्याख्यान।

No 1899 हरिश्चन्द्रचरितं।

Substance, country made paper, 11 × 3½ inches Folia, 40 Lines, 6 on a page Extent, 570 slokas Character Maithili Date, ? Place of deposit Ujána Post Madhubani Darbhanga Pandit Yogadatta Jhá Appearance, old Verse Correct

Harischandra charita An epic poem on the life of Harischandra, a pious king of remote antiquity, who was, for his virtues, translated along with all his subjects to heaven, and there recounting his munificence and liberality in a vaunting style, was hurled to mid air, where he exists with his subjects The story is given in the Vishnu Purana. The codex breaks off at the end of the 5th canto, and the author's name has not been made out

Beginning जयति ज्वलज्जयरपादपद्मयुग म दृश्यन्नाधि।
यहांत्रे गिरिकन्या मनोगिना यस्य तनयश्च ॥
शारदनीरदगङ्गाधरचन्द्रमयनसारकाशमीकाशा।
दिव्याक्षमतासहसाद्नन्दिनी मे शारदा धिषणा ॥
आसीदवर्षमिव एकमेव रत्नाकर कीर्तिनिशाकरस्य।
अनन्यसाधारणराज्यधिकारी हरिश्चन्द्र इति क्षितीन्द्र। इत्यादि।

End इदानीमपि प्राप्तानां कार्य्यं किमपि दृश्यते ।
अनेन तदिदं राजन्नत्र भवता निशम्यताम् ॥
तथेति नारदप्रोक्ता गिरमङ्गीकृत्य ।
— — — — — — — ।

Colophon इति हरिश्चन्द्रचरिते धीरचिह्ने पञ्चम सर्गः । इत परं खण्डितं ।

विषय । प्रथमे सर्गे हरिश्चन्द्रस्य शौर्य्यगाम्भीर्य्यादिगुणवर्णनं । तस्य रूपवर्णनं । प्रजार-ञ्जनवर्णनं । वैभववर्णनं । दैनिककृत्यवर्णनञ्च । द्वितीये सर्गे,—अकृतपरिणयस्य तस्य पुरत चराणां शशिलेखाभिधानाया राजपुत्र्या रूपवर्णनं । तया सह तस्य परिणयसम्बन्धवर्णनं । विवाहोत्सववर्णनं । पुरकामिनीनां विभ्रमवर्णनं । तृतीये सर्गे,—विलासस्थाननिर्म्माणादिवर्णनं । शशिलेखाया सौन्दर्य्यादिवर्णनं । केलिव-नादौ विलासवर्णनं । षडृतुविहारवर्णनं । जलक्रीडावर्णनञ्च ।
चतुर्थे सर्गे,—हरिश्चन्द्रसन्दर्शनाय समागतानां राजन्यानामाप्यायनादिवर्णनं । हरिश्चन्द्रस्य पुत्रजन्मोत्सववर्णनं । विश्वामित्रसमागमवर्णनञ्च ।
पञ्चम सर्गे,—हरिश्चन्द्रस्य सभाजनार्थं नारदस्यागमनवर्णनं । तयारन्योन्य सम्भाषणादिवर्णनं । नारदोपदेशेन हरिश्चन्द्रस्य यज्ञानुष्ठानविधिवर्णनञ्च । इत परं नास्ति ।

No 1900 कारकवादः ।

Substance, country made paper, 10 × 3 inches Folia, 20 Lines, 7 on a page Extent, 319 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Dharmmapura, Post Madhubani, Darbhánga, Pandit Gopala Ṭhakura, a second copy at Guptipáda, Pandit Khudirama Nyáyabhúshana Appearance, old. Prose Correct

Karakaváda. A philosophical dissertation on the use of the case-affixes By Kṛishṇa Bhaṭṭa

Beginning कारुण्यवर्षजलद फलद नपता सता ।
नीलोत्पलदलश्याम निर्म्माय धाम कामद ॥
तर्कव्याकृतिमीमांसापरिशीलनशालिना ।
गौडश्रीकृष्णभट्टेन विभक्त्यर्थो विरच्यते ॥
तच सुब्विभक्तीनामर्थो विरच्यते ।

End प्रकृतिविकृत्युभयकर्म्मस्थले तु साधुत्वमेवर्थोऽनिमक्तिवारणाय दर्शितदिशा बोः

Colophon इति कारकवादः समाप्तः ।

विषय । कारकविभक्त्यर्थकथनं ।

No 1901 कर्कानुगपदार्थदीपिका, पौर्णमासेष्टि ।

Substance country made paper 10 × 4 inches Folia 44 Line 6—7 on a page Extent 577 sloka Character Nagara Date ? Place of deposit Ujana Post Madhubani Darbhanga Pandit Yogadatta Jha Appearance fresh Prose Correct

Karkanuga padartha dipika A manual for the performance of Vedic rites according to the rules of Karka Upadhyaya, who explains the Sutras of Apastambha on the rituals of the Black Yajur Veda By Narayana son of Ramachandra Yajnika Pathaka, and younger brother of Gangádhara The codex is incomplete and contains only the section on the Full moon rites, Purnamaseshti

Beginning प्रणम्य विघ्नहर्तारं गुरुश्च पितरं तथा ।
कर्कानुगपदार्थानां दीपिका तन्यते मया ॥
छत ग्रा धय उद्गयन मनमापगृह्याकर्मे य यादक्य मैत्रव सूत्रकादिरचिताथीं प्रथमपौर्णमास्यां इत्यादि ।

End चाद्य वलीय पस्याने वा कर्मचमननैव मन्त्रेण स्वाहाकारस्तथापि ॥

Colophon इति श्रीमद्याज्ञिकपाठकरामचन्द्रसुतश्रीमत्कनयज्ञगाम्बविशारदपाठक गङ्गाधरानुजनारायणकृतौ कर्कानुगपदार्थदीपिकायां पूर्णमासेष्टि समाप्ता ।

विषय । पूर्णमासेष्टिप्रयोगकथन ।

रमयतु कमला-मे सद्मनि प्रीतिकाले-
र्हरिचरणरजोभिः क्षालितं मे मनोऽस्तु ॥
— — — — — — ।
वाणीप्रसादमासाद्य शास्त्रयुक्तिं विलोक्य च ।
मासि मासि तिथेस्तत्त्वं सद्देशेन विविच्यते ॥
स्मार्त्ताः पश्यन्तु मात्सर्य्यमुत्सार्य्य विधिसम्मतं ।
क्षमाभवो विषीदन्तु सत्पण्डितकुतूहलैः ॥
शुद्धा विद्धा तिथिः प्रोक्ता द्विविधा धर्म्मसाधनैः ।
संशयस्यापनोदाय विशेषोऽस्मिन् प्रदर्श्यते ॥
तत्र तिथिर्हि इत्यादि ।

End. भोक्ष्यामि गत्वा भूशय्यां करिष्ये प्राणिनां दयां इति नक्षत्रत्वात् सायाह्नव्यापिनी ग्राह्येति ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीमद्गणेशठक्कुरकृतौ तिथितत्त्वचिन्तामणिः समाप्तः ।

विषयः । तिथिस्वरूपकथनं । चान्द्रादिमासनिरूपणं । पक्षभेदेन तिथिव्यवस्थाकथनं । ग्राह्याग्राह्यतिथिज्ञापनविभागनिर्णयः । प्रातःसङ्गवादीनां लक्षणादिनिरूपणं । अरुणोदयकालविवेचनं । सामान्यतः कर्म्मयोग्यकालनिरूपणं । तत्र शुद्धाविद्धाभेदेन द्विविधतिथिकथनं । श्रावणमासादारभ्य प्रतिपदादिषु सर्व्वासु तिथिषु विहितानां कर्म्मणां क्रमेण व्यवस्थानिरूपणं । अत्र सर्व्वत्र गौडदाक्षिणात्यमतपर्य्यालोचनपूर्व्वकं व्यवस्थाकथनमिति ज्ञेयं । तत्र श्रावणे अशोकचतुर्थी । नागपञ्चमी । हयग्रीवपूर्णिमा । संक्रान्तिव्यवस्था । भाद्रे कज्जली तृतीया । बहुला चतुर्थी । शीतलाव्रतं । जन्माष्टमी कुशोत्पाटनविधिः हरितालिकाव्रतं । रम्भाव्रतं । सङ्कटचतुर्थीव्रतं । गौरीचतुर्थीव्रतं । नष्टचन्द्रदर्शनविधिः । ऋषिपञ्चमी । सूर्य्यषष्ठी । दूर्व्वाष्टमीव्रतं । नवमीप्रसङ्गेन रामनवमीव्यवस्थानिरूपणं । तथा *दशमीप्रसङ्गेन दशहराव्यवस्थाकीर्त्तनञ्च । विस्तरेण एकादशीव्यवस्थानिरूपणं ।* नक्तव्रतव्यवस्था । एकादशीव्रतारम्भस्य कर्त्तव्यताकथनं । एकादशीव्रतविधिः । अनन्तव्रतं । अगस्त्योदयविधिः । आश्विने अश्वयुक्कृष्णचतुर्दश्यां । चन्द्रषष्ठी । महालक्ष्मीव्रतं । अपरपक्षश्राद्धं । मघात्रयोदशी । पितृपक्षादिकृतानां श्राद्धविधिः । शुक्लप्रतिपदि मातामहश्राद्धकर्त्तव्यता । नवरात्रविधिः । चण्डीपाठविधिः । विजयादशमीकृत्यं । कोजागरविधिः । प्रातःस्नानविधिः । कार्त्तिके तीर्थविशेषदर्शने फलविशेषकथनं । माल्यधारणविधिः । दुग्धविशेषपानादिफलकथनं । आकाशदीपदानं । उल्कादानविधिः । अमावास्याकृत्यं । प्रतिपदि गोक्रीडनविधिः ।

द्यूतप्रतिपत् । भ्रातृद्वितीया । दुर्गाधात्रीकृत्य । भीष्मपञ्चकव्रतविधि । हरेरुत्थान कृत्यं । वैकुण्ठचतुर्द्दशी । मार्गशीर्षे,—कालाष्टमीकृत्य । नागपञ्चमी । द्वाचेषष्ठ्याविधि । अष्टकाश्राद्ध । पौषे,—मन्वादिकृत्य । अर्द्धोदयकृत्यं । माघे —स्नान-विधि । गणेशचतुर्थी । यमतर्पण । तिलचतुर्थी । कुन्दचतुर्थी माघी सप्तमी । भीष्माष्टमी । महामाघीकृत्य । फाल्गुने,—यन्त्रएकाविधि । शिवरात्रि । होलि-कोत्सव । चैत्रे,—मदनोत्सवकृत्य । वारुणीविधि । गौरीतृतीया । गौरी-व्रत । दशावतारकालादिनिरूपण । अशोकाष्टमी । लौहित्यस्नानविधि । श्रीरामनवमी । कामदैकादशी । अनङ्गव्रत । वैशाखे,—घटदानविधि । अक्षयतृतीयाकृत्यं । ज्यैष्ठे,—दशहराकृत्य । निर्ज्जलैकादशीकृत्य । सावित्रीव्रतं । आषाढे,—योगिनीव्रत । रथयात्राविधि । हरिशयनविधि । चातुर्मास्यव्रत । तत्र वर्ज्ज्यावर्ज्ज्यनिरूपणञ्च ।

वसिष्ठ उवाच। साधु साधु महाभाग यन्मां त्वं परिपृच्छसि।
विस्तरेण प्रवक्ष्यामि यथाज्ञानं पितामहात्॥ इत्यादि।

End सायनं तद्वशाच्च सूर्य्यादेरयमव्यय।
ज्ञेयं मध्यमानेन वामदेव द्विजोत्तम॥

Colophon इति श्रीब्रह्मर्षिवृद्धवसिष्ठप्रणीत विश्वप्रकाशे ग्रहकक्षाध्यायस्त्रयोदशः। श्रीरस्तु।

विषय। वामदेवेन सह वसिष्ठस्य संवादेन ज्योतिश्चक्रसंस्थापनकालकथनं। ग्रहाणां भ्रमणकथनं। प्राण-पल नाडीप्रभृतीनां लक्षणकथनं। चतुर्युगमानकथनं। मनुसन्धिसन्धिनिरूपणं। जगदारम्भकालनिरूपणं। एतत्तु सत्ययुगाद्य १०२९००० वर्षं गतं—इति ज्ञेयं। ग्रहाणां पातादिनिरूपणं। तथा मन्दोच्चादिनिरूपणं। राशिनिरूपणं। चान्द्रमासादिनिरूपणं। पृथिव्याः परिधिनिरूपणं। लङ्का यमकोटि सिद्धपुर-रोमकाणां सन्निवेशनिरूपणं। सूर्य्योदयकालनिरूपणं। अधिमासनिरूपणं। क्षयमासनिरूपणं। ग्रहाणां परिधिनिरूपणं। ग्रहाणां मृदुचलफलनिरूपणं। खेटनिरूपणं। तदानयनप्रक्रियाकथनञ्च। आकर्षणेन ग्रहाणां वक्रा गतिर्भवतीतिनिरूपणं। क्रान्त्यानयनप्रकारकथनं। छायानयनप्रकारकथनं। दिक्साधनप्रक्रियाकथनं। उदयास्तमयनिरूपणं। कालज्ञानोपायकथनं। शङ्कुयन्त्रविधिकथनं। कालज्ञानार्थं मयूर नर-वानर-कीरयन्त्रादिविधिकथनं। ग्रहण-ज्ञानोपायकथनं। अत्र सर्व्वत्र उपपत्तिकथनञ्च। सूर्य्यादीनां बिम्बानयनप्रकार-कथनं। परिलेखनिरूपणं। मीलनोन्मीलनकथनं। ग्रासादिवशात् वर्णविशेषात् फलकथनं। ताराग्रहाणां युद्धकथनं। तत्र समागमादीनां लक्षणकथनञ्च। नक्षत्राणां स्वस्वराशिवलये स्थितिनिरूपणं। ताराग्रहाणामुदयास्तमयज्ञानकथनं। शृङ्गोन्नतिकथनं। व्यतिपातस्य उत्पत्तिः। तन्माहात्म्यकथनञ्च। भगणसंख्या-मानादिकथनं। [illegible] अवस्थानादिकथनं। यमकोटि सिद्ध-पुरादीनां दूरत्वादिनिरूपणं। निरक्षदेशादिनिरूपणं। भूगोलविवरणं। दिन-रात्रिवृद्धिह्रासकारणकथनं। ग्रहाणां कक्षादिनिरूपणञ्च।

Soma-siddhánta. An original treatise on astrology. Attributed to Soma, the moon. The codex is defective.

प्रथमपत्रं नास्ति ।

Beginning. — — — तं विज्ञेयं तच्चतुर्युगं ।
कृतादीनां व्यवस्थेयं धर्म्मपादव्यवस्थया ।
चतुर्युगानां मैका स्यात् सप्ततिर्म्मनुसम्भवः ॥ इत्यादि ।

End. तदेव देव तद्ब्रह्म वेदचक्षुः परं शुभं ।
धार्य्यं तत्त्वं सदा विप्रैर्गणितैर्वेदवादिभिः ॥

Colophon. इति श्रीसोमसिद्धान्ते चतुर्थो गोलाध्यायोदशमः । समाप्तिमगमदयं ग्रन्थः ।
संवत् १८५०—

विषयः । युगधर्म्मादिनिरूपणं । मन्वादिनिरूपणं । जलप्लावनकालकथनं । कालादिपरिभाषा । ग्रहाणां पातकथनं । लङ्कादिचक्राधादिषु सूर्य्योदयकालनिरूपणं । सूर्य्यादीनां परिधिकथनं । ग्रहभुक्तिकथनं । क्रान्त्यानयनप्रकारादिकथनं । व्यासानयनादिप्रकारकथनं । कालनिरूपणं । चयनादिनिरूपणं । दिक्साधनादिविधिकथनं । बिम्बादिकथनं । ग्रहणनिरूपणं । परिलेखादिनिरूपणं । ग्रहाणामुदयास्तमयादिनिरूपणं । शृङ्गोन्नतिकथनं । व्यतिपातादिनिरूपणं । ब्रह्माण्डसंस्थानादिकथनं । आकाशे भूगोलसंस्थानादिकथनं । निरक्षदेशादिनिरूपणं । भुवनसंस्थानादिकथनं । ग्रहाणां गतिनिरूपणादिकं । ग्रहाणां चक्रभ्रमणादिकारणकथनं । दिक्साधनयन्त्रादिकथनञ्च ।

विमदर्शसहस्राणि सम्रलक्षशनचय ।
चेताथुगगते वर्षे योगसागरयामय ॥

भृगुरुवाच । युगवेदाहति सख्या ऽस्मन प्रश्नताऽपिवा । इत्यादि ।

End पञ्चछप्पलको साधा द्वादर्श मप्रसापक ।
षट्छप्पलको माधा रजत दशमापिक ॥

Colophon इति भृगुसंहितायां भृगुशुक्रसंवादे नानायोगफल सम्पूर्ण ।

विषय । शुक्रेण सह भृगो' सवादेन लोकाना शुभाशुभज्ञानसाधनयोगनिरूपण । तद्योगफलकथन । तत्प्रतिकारकीर्त्तनञ्च । अथ योगा,—मनोनयोग । विभवयोग । सौम्ययोग । धातुधान्ययोग । भीष्मयोग । जीमूतयोग । विजययोग । आनन्दयोग । पिङ्गलयोग । विकलयोग । समयोग । महादधियोग । पिशाचयोग । दामिनीयोग । वाग्भवयोग । श्रीमुखयोग । क्रूरयोग । गजयोग । उद्भवयोग । अर्द्धोद्भुतयोग । निपातयोग । विलासयोग । महिषयोग । देवेन्द्रयोग । राजयोग । शूलयोग । भास्करयोग । चन्द्रार्कयोग । दारुणयोग । चन्द्रयोग । चतु सागरयोग । सागरयोगः । धाष्टद्दा योग । विष्वद्दा योग । चवयोग । वज्रयोग । जगत्पतियोग । कलापयोग । मानसयोग । अनुभरयोग । शुक्रयाग । शुभयोग । वैतालिकयोग । अद्भुतयाग । शून्ययोग । नन्दयोग । जीवयोग । श्रीपुष्ययोग । कार्म्मुकयोग । उन्नतयाग । कङ्कयोग । आक्रत्ययोग । कार्य्ययोग । विगतयोग । कर्च्चूरयोग । चन्द्रयोग । मुद्रितयोग । यवयोग । साधारणयोग । श्रीवत्सयोग । राक्षसयाग । भैरवयोग । भीषणयोग । नक्षयोग । केन्द्रयोग । कुलयोग । मातङ्गयोग । पूजकयोग । पावकयोग । सर्व्वयोग । धूम्रयोग । चतुरयोग । वर्द्धमानयोग । वीरयोग । प्रभायोग । वर्व्वरयोग । गोलयोग । ध्वजयोग । कुवेरयोग । केदारयोग । कारकयोग । भृङ्गिरीटयोग । ब्रह्मयोग । समरयोग । वज्रयोग । शत्रुयोग । लोहितयोग । अनलयोग । पाशयोग । प्रजापतियोग । विलासहानियोग । खेटाचयोग । मालायोग । प्रमोदयोगकथनञ्च ।

No 1906 प्रायश्चित्तपारिजात' ।

Substance, palm leaf, 12 × 1 inches Folia, 84 Lines, 6 on a page Extent, 1,680 slokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit Dharmmapura, Post Madhubani Darbhangá, Pandit, Gopala Thakkura Appearance, old. Prose and verse Correct

Prayaśchitta párijata A dissertation on expiations or Prayaschitta for accidental or voluntary transgressions of the rules of the Smriti By Ganesa Misra, Mahamahopadhyaya

Beginning नत्वा रामपदद्वन्द्व ममारार्णवतारणं ।
प्रायश्चित्तपारिजातो गणेशेन वितन्यते ॥
नव हारीतः । प्रयतत्वाद्वापचितमशुभं नाशयतीति प्रायश्चित्तं । चमार्थं ।
इत्यादि ।

End अथ एव इतम महोर्णेपपातकानुपातक महापातकम् शतम + + मत
हचगायत्रीजप । इति सर्वमवदात ।

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीगणेशमिश्रकृत प्रायश्चित्तपारिजात समाप्त ।

विषय । प्रायश्चित्तलक्षण । उपपातकानुपातक महापातकानरूपण । समर्गविधिकथनं । धेनुमूल्यव्यवस्थाकथन । प्रायश्चित्तपूर्वाङ्गकार्यनिरूपण । व्रतनिरूपण । गोवधप्रायश्चित्तकथन । पञ्चविधवधनिरूपण । चान्द्रमहादिप्रायश्चित्तं । चान्द्रायणशिशुचान्द्रायणादिनिरूपण । प्रायश्चित्तपरीचणविधि । चत्रियादिवधप्रायश्चित्त । स्त्रीवधप्रायश्चित्त । चाण्डालादन्नभञ्जनादिप्रायश्चित्त । अगम्यागमनादिप्रायश्चित्त । भार्य्यया मातृसम्भाषणादिप्रायश्चित्त । गोमांसादिभक्षणप्रायश्चित्त । रेतोमूत्रादिपानप्रायश्चित्त । रजस्वलागमनप्रायश्चित्त । भार्य्यागमनप्रायश्चित्त । रजस्वलागमनप्रायश्चित्त । पितृस्वसादिगमनप्रायश्चित्त । सुवर्णमणिमुक्तादिस्तेयप्रायश्चित्त । ब्रह्मवधप्रायश्चित्त । सुरापानप्रायश्चित्त । असत्यभाषणप्रायश्चित्तं । अपथपूर्वकमाद्ध दानादिप्रायश्चित्तकथनञ्च ।

No 1907 शब्दपरिच्छेदालोक ।

Substance, palm leaf 11 × 1½ inches. Folia 151 Lines, 6 on a page Extent, 3 825 slokas. Character Maithili Date L Sen a F 435 A D 1549 Place of deposit Sarvvasimá, Post Madhubani Darbhangá, Pandit Srinandana Thakura Appearance old decayed Prose. Correct

Aloka A commentary on the Chintámani of Gañgeśa By Jayadeva The codex contains only the chapter on Sabda. It is three hundred and thirty nine years old

Beginning न जाने श्रीजाने विचरितुमिह मन्दमहन
सम + नेवाधीनधिगमयितुं निश्चिसिरपि ।

सत्यपेसाश्वामपि किम्बिगत्यासचमिव

— — — — — — — ॥

स्थमेति। इत्यायशब्दस्यानन्याय्यवचनत्वेन तत्तत्वाधित्वेन उपस्थितस्य उपमान-निरूपणस्यैव इत्यादि।

End. तदेव विभाजकोपाधित्वेन उच्यतामतो न विभागव्याघात इत्यपि निरस्तं सति प्रमाणभेदे अनुगमकगवेषणादिति ॥

Colophon इति महामहोपाध्यायमिश्रश्रीजयदेवकृत शब्दपरिच्छेदालोक समाप्त इति। लस ४२५। श्रावणवदि।

विषय। तत्त्वचिन्तामण्यन्तर्गतशब्दखण्डस्य व्याख्यान।

No 1908 लीलावतीटीका।

Substance palm leaf, 11 × 1½ inches Folia, 190 Lines, 6 on a page Extent 5,241 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Sarvvasima Post Madhubani, Darbhanga, Pandit S'rinandana Thakura Appearance, old, decayed Prose Correct

Lilavati tika A commentary on the Nyáya lilavati of Vallabha Acharya By Bhagiratha Misra The codex is defective

Beginning सदाद्दलितदैत्येन्द्रदन्तद्वयदिदृचया।
विस्फारित चतुर्दिक्षु नरसिंह नमाम्यह ॥
आसविना गुणवतापि निगूढभावा
लीलावती गुणवती न मुदं तनोति।
एततः + + + + + गुणगणदृष्या
भाव भगीरथसुधी सरलीकरोति ॥
ग्रन्थारम्भे विघ्नविघाताय कृत मङ्गल तत्र शिष्याणं शिष्टाचारविषयत्वपतिङ्ग-ज्ञानाय निबध्नाति—एकमेति।

End अनुव्यवसायातिरिक्तस्थले सामान्ययोगत्वभिप्रस्य सस्कारस्यैव प्रत्यासत्तित्वमित्य भिमान—

Colophon इत्यत खण्डितत्वात् परिसमाप्तिसूचकं वाक्य नास्ति।

विषयः। न्यायलीलावत्या व्याख्यान।

No. 1909 काण्टकोद्धारः ।

Substance, palm-leaf, 12 × 1½ inches Folia, 174 Lines, 6 on a page. Extent, 5,579 s'lokas Character, Maithilí Date, L. S 459 Place of deposit, Sarvasímá, Post Madhubaní, Darbhángá, Pandit S'rinandana Thákura Appearance, old. Prose Correct

Kantakoddhára. A gloss on Jayadeva's commentary on the 'Anumána-khanda' portion of the 'Tattva-chintámani' of Gañges'a By Madhusúdana Thakkura. The codex is over three hundred years old.

Beginning. मधुसूदनसद्बुद्धिमुक्तारचितकण्टकाः ।
वाले कथञ्चमार्गेण सखि ग्टह्णन्तु पण्डिताः ॥
अथ शब्दसूचनीया सद्वितनाद प्रत्यचेति । यदुद्देशेन प्रकारादिष्वपन्तस्यापि यथोद्देशं जिज्ञासौचित्यात् । इत्यादि ।

End. तत् स्वार्थे नुमानप्रकरणपरार्थे नुमाने तत साध्यविशेषणत्वयापि — —

Colophon. इति महामहोपाध्यायसट्ठकुरश्रीमधुसूदनकृता अतिरेककण्टकोद्धारः सम्पूर्णः । लसं ४५९ चैत्रशुदि ।

विषयः । तत्त्वचिन्तामण्यनुमानखण्डस्य जयदेवमिश्रकृता आलोकनाम्नी या टीका तस्या व्याख्यानं ।

No 1910 दण्डविवेकः ।

Substance, Palm-leaf, 14 × 2 inches Folia, 187. Lines, 5 on a page Extent, 3,063 s'lokas Character, Maithili Date, L S 533 Place of deposit, Saño, Darbhángá, Pandit Madhava Jha. Appearance, old. Prose and verse. Correct

Beginning. पाणिभ्यामुपजातवेपथुतया यत्नेन य कल्पितो-

येन स्वेदजलौघपूरिततया नापेक्षितोऽम्बुप्लव ।

सन्ध्यार्थ्यलमवेत्य यो मुकुलिते सव्ये करे कम्बुना

साद्दश्य गतवान् स पातु शिवयो सायन्तनोऽर्घ्याञ्जलि ।

सार्द्धं राधिकया वनेषु विहरन्नस्या कपोलस्थले

घर्म्माम्भोनिकर प्रसारितसपाकर्त्तुं करेण स्पृशन् ।

तत्र प्रत्युत सात्त्विकाम्बुमिलनादौ जायमाने व्यथा-

द्व्याद्वो विफलप्रयासविकलो गोपालरूपो हरि ॥

दण्डस्यादौ परिकरस्तत पदतस्य देनव ।

उक्ता दण्डविवेकेऽस्मिन् परिच्छेदेषु सप्तसु ॥

तत्र दण्डप्रशमाया मनु । इत्यादि ।

End. न शक्यमन्योन्यविरुद्धधर्म्मिणो गणे+णैर्म्मैकुममीप्रकीर्णकाः ।

उदाहृगास्तत्तदुपाधिकल्पनाप्रथाप्यभीप्सार्थे+चित्यवाप्तये ॥

Colophon इति महामहोपाध्यायधर्म्माधिकरणिकश्रीवर्द्धमानकृतौ दण्डविवेके प्रकीर्णकद-

ण्डपरिच्छेदः सप्तम ।

भयस्यादिविधिकथनं। सभ्योपदेशकीर्त्तनं। सभ्यानां गुणदोषकथनं। दण्डभेदनि-रूपणं। तत्र वाग्दण्डनिरूपणं। धिग्दण्डनिरूपणं। धनदण्डनिरूपणं। त्रिविध-वधदण्डनिरूपणं। मानपरिभाषाकीर्त्तनं। व्यावहारिकीनैष्कमादिधनमाननिरूपणं। दण्डनिमित्तनिरूपणं। तत्र मनुष्यमारणस्तेय-परदाराभिमर्षण वाक्पारुष्य दण्डपा-रुष्य-प्रकीर्णकानि दण्डस्थानानीति निरूपणं। तत्र अभियन्ताभिद्रावदण्डपारुष्य-द्वैविध्यनिरूपणं। दण्डनिमित्तेषु दण्डमदव्यवस्थाकीर्त्तनं। तत्र साधारणासाधारण-भेदाद् द्विविधबाधकीर्त्तनं। अदण्ड्यकथनं। दण्डापकर्षकथनं। दण्डसाम्यनिरूपणं। दण्डोत्कर्षनिरूपणं। शारीरदण्डविधिकथनं। दण्डपरिनिष्ठाकथनं। तत्र दण्ड-नियमकथनं। दण्डप्रकारनियमकथनं। दण्डसमुच्चयकथनं। एकदण्डोत्तरदण्डान्तर-विधिकथनञ्च।

१मे परिच्छेदे,—मनुष्यमारणदण्डनिरूपणं। तत्र अविज्ञाते हन्तरि तद्विज्ञानोपाय-कथनं। तत्र प्रथमप्रकारादिकीर्त्तनञ्च। घातस्य हन्तुर्दण्डकथनं। मर्म्मघातदण्डकथनं। प्रेरकस्य दण्डकथनं। साहसदण्डकथनञ्च।

२ये परिच्छेदे,—स्तेयदण्डनिरूपणं। तल्लक्षणादिनिरूपणञ्च। राजकल्यकथनं। प्रकाशप्रच्छन्नतस्करदण्डनिरूपणं। तत्र क्रयविक्रयादौ कूटव्यवहारिणां दण्डकथनं। राज-स्थापितनदीनगरपर्वतसमुद्राद्यधिकरणकशुल्कादानदण्डकथनं। शुल्कापवाद-कथनं। कूटकारिणो वणिजो दण्डकथनं। पण्यनिर्मोल्योपजीविनो वणिजो दण्ड-कथनं। अनभिज्ञस्य चिकित्सकस्य दण्डकथनं। विषव्यापादकानां दण्डकथनं। सभ्या-नामन्यायवादिनां तथा उत्कोचार्थिनां दण्डकथनं। उत्कोचदायिनाञ्च दण्ड-कथनं। कूटसाक्ष्यभाषिणां दण्डकथनं। द्यूतकारदण्डकथनं। कूटव्यवहारिणो दण्ड-कथनं। अनभिज्ञस्य ज्योतिर्विदो दण्डकथनं। रजकस्य दण्डकथनं। अन्यं परान् वञ्चयतो दण्डकथनं। भृत्यमादायापि शिल्पमप्रददतो दण्डकथनं। अधिकार-शीलमान्निकयोर्दण्डकथनं [illegible] हठात्परनिवेशधारिणां दण्डकथनं। कुशीलवादीनां दण्डकथनं। कपटाक्षदेवनकराणां दण्डकथनं [illegible] निरूपणं। मार्गतस्कराणां दण्डकथनं। [illegible] दण्डविधिकथनं। अनुक्तदण्डस्य दण्डविधानञ्च।

३ये परिच्छेदे,—परदाराभिमर्षणदण्डकथनं। तत्र [illegible] भेदेन तस्य द्वैविध्यनिरूपणं। स्त्रीदण्डे विशेषकथनं। [illegible] प्रत्येकं दण्डविशेषकीर्त्तनञ्च। [illegible] दण्डकथनं। तत्र [illegible] [illegible] दण्डकथनं। [illegible] दण्डकथनं [illegible]

कथनं। कन्याहरणदण्डकथनं। विवाहयितुर्व्विवोढुश्च कूटकारिणो दण्डकथनं। स्त्रिया अपि कन्यादूषणदण्डकथनं। वन्यस्त्र्याद्यभिगमनदण्डकथनं। पशुयोनिषु गमनादिदण्डकथनञ्च।

५मे परिच्छेदे,—वाक्पारुष्यदण्डकथनं। तत्र लक्षणादिविवेचनं। देशजाति-कुलाक्रोशे दण्डकथनं। ब्राह्मणादीनां परस्पराक्षेपदण्डकथनं। पारुष्यविशेषेषु दण्ड-विशेषकथनं। मिथ्याक्रोशदण्डकथनं। राजाक्रोशे दण्डकथनं। विशिष्य अनुपदि-ष्टानां वाक्पारुष्याणां दण्डनिरूपणञ्च।

६ष्ठे परिच्छेदे,—दण्डपारुष्यदण्डनिरूपणं। तत्र हस्त-लगुड-पाषाणभस्म-कर्दम-पांशु-शस्त्रादिभिः प्रहरणे प्रत्येकं दण्डकथनं। पुत्रादीन् पारुष्याय प्रेरयत एव पित्रादेरपराधो न त्वन्यथेतिनिरूपणं। अदण्डनिमित्तनिरूपणं। लगुडादिना बुद्धि-पूर्व्वकमारणे दण्डकथनं। भार्य्यापुत्रदासादीनां निरतिप्रहारे दण्डकथनं। द्वयोः प्रहर्त्तृत्वे दण्डकथनं। आततायिनिरूपणानन्तरं तत्र तत्र दण्डकथनं। बह्वङ्गानां प्रहरणे प्रत्येकं दण्डकथनं। प्रहारार्थमुद्यतस्य दण्डकथनं। भस्मादिप्रक्षेपदण्डकथनं। शस्त्रादिकरणकप्रहारदण्डनिरूपणञ्च।

७म परिच्छेदे,—प्रकीर्णकदण्डकथनं। प्रकीर्णकभेदनिरूपणं। तत्र विहिताकरण-निषिद्धाद्याचरणदण्डकथनं। मर्य्यादाभेदनदण्डकथनं। कूटशासनप्रयोगदण्डकथनं। राजाज्ञाप्रतीघातदण्डकथनं। पुरवासिजन-प्रकृतिप्रभृतीनां प्रभेदने दण्डकथनं। पित्रा पुत्रस्य विवादे दण्डकथनं। प्रतिग्रहविशेषादिदण्डकथनं। पाषण्डादिधर्म्मवि-पर्य्यये दण्डकथनं। प्रायश्चित्तव्यतिक्रमे दण्डकथनं। वर्णसङ्करदोषे दण्डकथनं। अयुक्तस्थाने तद्ग्रहणदण्डकथनं। गण्डघातनदण्डकथनं। निधिग्रहणादौ दण्ड-कथनादिकं। घातनदण्डकथनं। रथ्यादौ कण्टकादिनिक्षेपे दण्डकथनं। मार्गाद्यु-पघातदण्डकथनं। गृहकुड्यादिभेदनदण्डकथनं। पूज्यातिक्रमदण्डकथनं। अभ-क्ष्यादिना ब्राह्मणादिदूषणे दण्डकथनं। अहैतुकप्रतिपन्नत्यागदण्डकथनं। अभि-चारादिदण्डकथनं। अदुष्टदूषणदण्डकथनं। मार्गे स्त्रीरक्षेण कथयतो दण्डकथनं। अविक्रेयविक्रये दण्डकथनं। सङ्क्रमादिभेदने दण्डकथनं। तडागादिभेदादौ दण्ड-कथनं। विषाग्निप्रयोगशीलायाः स्त्रिया दण्डकथनं। राजकोषापहारादौ दण्डकथ-नं। अदासीदासीकरणदण्डकथनं। राजानिष्टकारणदण्डकथनं। वस्त्रादिवाहने दण्डकथनं। ग्रामघाते सभारक्षिभे च दण्डकथनं। पुत्रादिहीनाया धनं गृह्णत-परस्य दण्डकथनं। विशेषेण शूद्रस्य नियमातिक्रमे दण्डकथनं। अयथावत्-अधर्मो-पनयेर्दण्डकथनं। वादिनः प्रतिनिधिविषये व्यवहारे परार्थवादिनो दण्डकथनं। शूद्रधर्म्माभिमर्द्दनदण्डकथनं। द्यूतघ्नि दण्डकथनं। जानतः साक्षिणः कौटिल्या

दनिरदरो दण्डवयन। सेव्यहस्कार्णे दण्डवधनं। निर्णीतरहसे दण्डकदन। निस्यामियागादो दण्डकथन। एतन्यायविषये दण्डकथन। मोसरपण्विवादविषय दण्डवयनश्च।

No 1911. अधिकरणचन्द्रिका।

Substance, country-made paper, 14 × 3½ inches. Folia, 112 Lines, 6 on a page Extent, 2,164 ślokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Sáño, Darbhanga, Pandit Madhava Jha Appearance, old Prose Correct.

Adhikarana-chandriká On syllogisms with explanations and bearings of the various illustrations usually cited by authors. By Apadeva Mahámahopádhyaya.

Beginning. इन्दिराहृदयानन्द पुल्लेन्दीवरलोचनं।
सानन्द परमानन्दं वन्दाद नन्दनन्दन॥
अथ अधिकरणनिरुक्ति, यथा —
विषयो विषयश्चैव पूर्वपक्षस्तथात्तरं।
निर्णयश्चेति पञ्चाङ्गं शास्त्रेऽधिकरणं स्मृत॥
इत्युक्तमभियुक्तैः। अस्यार्थः। यस्मिन् शास्त्रे विषयादिकं विचारस्य पञ्चाङ्गमधिक्रियते तच्छास्त्रमधिकरणं स्मृतमित्यर्थः। इत्यादि।

End. प्राकृत धर्मं क्वचिदन्वयति क्वचिल्लुम्पति च। यथा दृष्याने सूपते शरत्यपवर्द्धिभवतीति॥
तत्र सामान्यतः दर्शमायत्यातिदेशप्राप्तौ शरस्य विस्पत एव उपदेश। तथा सर्वमेधिनाग्नि वघये क्वचिदंशवत्यादेव दर्शकर्माऽभ्यासादेः धर्मस्य प्राप्ते विशेषोपदेश इति विवचनीयं।

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीमत्श्रीआपदेवकृता अधिकरणचन्द्रिका सम्पूर्णं।

विषया। अधिकरणनिरुक्ति। मन्त्रप्रमाणत्वायनिरूपण। दृष्टकारणाधिकरणं। निषादस्थपत्यधिकरण। एकैकत्वाधिकरण। हविरमदनाधिकरणं। सर्वार्थ धिकरणं। प्रसमयाधिकरण। चोदनाधिकरणं। पञ्चदविमधिकरण। वाचिनवाधिकरणं। परिवेद्यधिकरण। पशुभूमाधिकरणं। प्रतिनिध्यधिकरणं। विरोधाधिकरणं। कर्मोत्पत्त्याधिकरणं। अथालाधिकरण। हव्यान्नदानधिकरणं। न्यायविशेषाधिकरण। परिन्यायमिकरण। एदाक्वदोदन्तायनिकरणं। देवताधिकरणं।

स्पृष्टास्पर्शनप्रायश्चित्त। अगम्यागमनप्रायश्चित्त। निन्दितविवाहप्रायश्चित्त। संसर्गप्रायश्चित्त। प्रच्छन्नकृतव्रतनिरूपण। वृषोत्सर्गविधिनिरूपण। तत्र वृषोत्सर्गप्रयोगकीर्त्तनञ्च।

No 1913 स्मृतिसारसमुच्चय, विवादप्रकरण।

Substance Palm leaf 13 × 2 inches Folia 171 Lines, 5 on a page Extent, 2918 slokas Character, Maithili Date L S 363 Place of deposit, Darbhanga Babu Gunesvara Simha Appearance, very old Prose and verse Correct

Smritisara samuchchaya Part second of the work noticed under the last preceding No It treats of Judicature

Beginning प्रथमतस्त्रीणि पदानि न सन्ति।
— — — सर्वत्र युक्तियुक्तस्य प्रधानात्।
न हि कश्चिद्दर्पविभ्रमादेव कुर्व्वन्ति। इत्यादि।

End अपि द्रव्यविभागो भवत्येव न स्वेच्छया पारतन्त्र्यात्। मनुः।
यदि कुर्य्यात् समान् सा पत्नीः कार्य्याः समांशिकाः। इति।

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीहरिनाथोपाध्यायविरचिते स्मृतिसारे विवादप्रकरणं परिपूर्णं। लसं ३६३ फाल्गुन शुदि।

विषयः। विवादपदनिरूपण। ऋणदानविधि। आधिविधि। ऋणादानाधिकारिण। निक्षेपविधि। अस्वामिविक्रयविधि। सम्भूयसमुत्थानविधि। दत्ताप्रदानिकविधि। दासविधि। अदत्तविधि। भृतकविधि। वेतनस्यानपाकर्मकथनं। पण्यस्त्रीविधि। स्वामिपालविवादकथन। संविद्व्यतिक्रमविधि। विक्रीयासम्प्रदानविधि। सीमाविवादकथन। विक्रयासम्प्रदानविधि। क्रयविक्रयानुशयविधि। वाक्पारुष्यविधि। दण्डपारुष्यविधि। स्तेयविधि। साहसविधि। दायभागनिरूपण। भागानर्हकथनं। असंसृष्टतरत्वाविधिः। अविभाज्यनिरूपण। स्त्रीधनविभागकथनं। वर्णसमविभागकथनं। विभक्तसविभागविधि। पुत्रान्तरविधि। औरसक्षेत्रजादिपुत्राणां विभागकथनं अपुत्रधनविभागकथनं। संसृष्टधनविभागकथन। विभक्तद्रव्यनिरूपणं। द्यूतसमाह्वयविधिः। विभागनिर्णय। विभागस्वविभागकथन। अभावमनिरूपण। द्रव्यमध्यकथनं। ग्रामसंघ कथन। स्त्रीपुंधर्म्मनिरूपणं। भार्याविधिः। पुनर्विधि। स्त्रीनिपातनविधि। प्रत्यवस्कन्दनविधिः आत्मदायविधि। ० विद्वत्सन्धि। शुद्धिपत्र। अदृष्टधर्म्म द्रव-

थनं । ऋतुपवादकथनं । युक्तिनिरूपणं । शपथविधिः । द्रव्यसंख्यातो दिव्यविशेषविधि । वर्णादितो दिव्यविशेषकथन । जयपराजयावधारणविधिः । शपथेभयमद्रप्रकारकथनं । साचियावणविधिः । हीनसाविनिर्णयः । धनादिविधिकथन । छलनिवृत्तिविधि । खतन्त्रास्वतन्त्रलचणनिर्णयः । उदकपरीचाविधि । प्रच्छन्नधनविभागे विशेषकथनञ्च ।

No. 1914. आचारदीपिका ।

Substance, country-made paper, 15 × 5 inches Folia, 52 Lines, 10 on a page Extent, 1,593 s'lokas Character, Nagara Date, ? Place of deposit, Darbhángá, Babu Gunes'vara Siñha. Appearance, new. Prose. Incorrect

A'chára-dípiká A commentary on the A'chárádarsa of S'rídatta. By Harilála.

Beginning. शब्दाम्भोधिमगाधमाशु सततं संविश्य कुर्व्वन्ति ये
सम्यक् सदसत्स्फुटं धिषणया धर्म्माधिनीवी + साः ।
धन्या एव तत· प्रपञ्चकलैरेव मन्ये + +
देवा देवनमस्कृता + मुदिता यास्यन्ति मोच परं ।
— — — — — — — —॥
नमस्कृत्य महेशानं श्रीगुरुं जड़तापहं ।
हरिलाल· सुबोधाय करोत्याचारदीपिकां ॥
प्रारिप्सितप्रतिबन्धकीभूतोपशमाय चाशीर्व्वादाद्यकमङ्गलमादौ शिष्यशिचायै निबध्नाति — दीपितोरत्ययो । इत्यादि ।

End. यथा मद्गुरु मन्वादिवचनाश्रित मुक्तमालिन्यं ।
यथा हि यथा धर्म्मसम्बद्धकं गङ्गादिनीर्थस्य मलिन — — — तीर्थस्य
शिलाकर्गत + चारमित्यर्थः । — — — ।

Colophon. इति हरिलालकृता आचारदीपिका समाप्ता ।

विषय । आचारादर्शस्य व्याख्यानं ।

No 1915 पूर्णचन्द्रः, प्रायश्चित्तप्रकरणं ।

Substance, country made paper, 16 × 4 inches Folia, 142 Lines, 6 on a page Extent, 3 384 slokas Character, Maithili Date, Sk 1641 Place of deposit Darbhanga Babu Gunes'vara Siṁha Appearance, old Prose and verse Correct

Purnachandra An elaborate treatise on Smriti rites The codex comprises only that portion of work which treats of expiations, *Prayas'chitta*, giving details of all the various offences, faults and omissions for which expiations have been ordained, and directions for performing such rites By Ripunjaya

Beginning वाणी विराजते यस्य वदनेऽस्खलिता सदा ।
श्रीः स्थिरा हृदये यस्य न श्रीकान्तमहं भजे ॥
सरस्वतीञ्च पितरं नत्वा तीर्थं + + + + ।
+ + + + + ञ्चापश्च सद्भूदानवलोक्य च ।
सारमुद्धृत्य क्रियते प्रायश्चित्तनिरूपणं
तत्र प्रथमं परिषन्निरूप्यते । इत्यादि ।

End हारीतः ।* त्र्यहं प्रातः त्र्यहं सायमयाचितं व्रतं चरेत् ।
त्र्यहं पिबेत् पञ्चगव्यं त्र्यहञ्चापवसेत् क्रमात् ।
प्राजापत्यव्रतञ्चैतत् कृच्छ्रञ्च व्रतसप्तकं ।

Colophon इति श्रीरिपुञ्जयकृतौ पूर्णचन्द्रनामग्रन्थे प्रायश्चित्तप्रकरणे कृच्छ्रपरिच्छेदः समाप्तः ।
शकाब्दाः १६४१ ।

विषय । परिषद्धर्म्मनिरूपणं । पारिभाषिकप्रत्यवायकलक्षणं । निमित्तेऽपि वधभागित्वनिरूपणं । प्रयोजकानुमापकादीनां लक्षणादिकथनं । ज्ञानतः मासाद्युपप्लवे ब्रह्मवधे क्रमं सर्व्वेषां वर्णानां प्राणान्तिकं प्रायश्चित्तमितिनिरूपणं । मरणविधिकथनं । अज्ञानतो द्वादशवार्षिकव्रतविधानं । प्राजापत्यव्रतविधानं । तदशक्तौ धेनुदानविधि । अथ प्रयोजकादीनां प्रायश्चित्तविधानं । निमित्तान्तरेण ब्रह्मवधे प्रायश्चित्तकथनं । पितृमातृभ्रातृदारभर्त्तृ आचार्य्यश्रोत्रियदीक्षितानामज्ञानतः प्रत्येकवधे प्रायश्चित्तविशेषनिरूपणं । स्त्रीवधप्रायश्चित्तं । गर्भवधप्रायश्चित्तकथनं । अभिचारित्वादिवधप्रायश्चित्तं । क्षत्रियवैश्यादिवधप्रायश्चित्तं । तथा स्त्रीवधे प्रायश्चित्तं । आत्महननमात्रोद्यमस्य प्रायश्चित्तं । प्रायश्चित्ताभावकथनं । यदि पलायनादिप्रकारान्तरेण आत्मवधं कर्त्तुं न शक्यते तदैव आत्मवधविधौ दोषभाव

विषय । इति निरूपणं । वयोवस्थावशेन प्रायश्चित्तह्रासादिकथनं । तन्नतानिरूपणं । ब्राह्म
णादिवधार्थमुद्यतस्य तत्राहतार्थस्य च प्रायश्चित्तं । मासान ब्राह्मणमात्रभोजनप्रा
यश्चित्तं । महापातकमुद्दिश्य गदधादिकरणप्रायश्चित्तं । क्वचिन्मिथ्याशपथे दोषाभा-
वकीर्त्तनं । मैत्रीभङ्गनादिप्रायश्चित्तं । जातिभ्रंशकरकर्मानुष्ठानप्रायश्चित्तं । अन्त्य
जादीनामन्नभोजनप्रायश्चित्तं । क्रोधादिना भार्य्या मात्रादिशब्देन सम्बोधने प्राय
श्चित्तं । अपुष्पिताया नार्य्या गर्भधारणे प्रायश्चित्तं । दुर्भिक्षादौ गुर्वादिपरित्याग
प्रायश्चित्तं । गोवधप्रायश्चित्तं । तत्र मुख्यत्वेन गोपदप्रकारकीर्त्तनं । तत्र वृषभहन
नादिप्रायश्चित्तं । कपिलादिगोहनने विशेषकथा । गोगर्भघातप्रायश्चित्तं । वृद्धारो-
गिण्यादिगोवधे विशेषकथा । गोताडनादिप्रायश्चित्तं । गोताडननियमादिक
थनं । धेनूनामशौचकथनपूर्व्वकं तत्र दुग्धपानप्रायश्चित्तकथनं । वृषवाहनादिना-
गोमरणे प्रायश्चित्तकीर्त्तनं । काष्ठलोष्टाद्याघातेन गोमरणे विशेषप्रायश्चित्तकथनं ।
गो कर्णलाङ्गूलादिपाटने प्रायश्चित्तकथा । गोवधापवादकथनं । अपालनकृत
गोवधप्रायश्चित्तं । मुख्यमाचरणप्रायश्चित्तं । धनुर्वाहनादिप्रायश्चित्तं । अजमेषादी
नरप्राणिवधप्रायश्चित्तकथनं । सुरापानादिप्रायश्चित्तं । गौडी पैष्टी माध्वीभेदात्
सुरायास्त्रैविध्यकथनपूर्व्वकं पुनः पानस्य खार्ज्जूरादिभेदेन द्वादशविधत्वकथनं । तत्र
वर्णविशेषे तत्पानादिप्रायश्चित्तकीर्त्तनञ्च । अत्र पुनरुपनयनावधिकथा । मद्यभा
ण्डस्थितजलपानादिप्रायश्चित्तं । चाण्डालभाण्डस्थितजलपानप्रायश्चित्तं । चाण्डालकृ-
तकूपादिजलपानप्रायश्चित्तं । रजकादिभाण्डस्थजलपानादिप्रायश्चित्तं । शूद्रजल
पानप्रायश्चित्तं । वामहस्तेन जलपानप्रायश्चित्तं विण्मूत्रादिदूषितजलपानप्राय-
श्चित्तं । मिश्रे प्रकृतानां धेनूनां पयःपाने प्रायश्चित्तकथनं । शूद्रादीनां कपिलापय
पानादौ प्रायश्चित्तकथनं । चाण्डालाद्यन्नभोजनादिप्रायश्चित्तं । रेतोमूत्रादिपानप्राय
श्चित्तं । विडालकाकाद्युच्छिष्टभोजनप्रायश्चित्तं । अथाचितामन्नभोजनप्रायश्चित्तं ।
अग्निमद्यनादिश्राद्धभोजनप्रायश्चित्तं । लशुनाद्यभक्ष्यभक्षणप्रायश्चित्तं । अभक्ष्यभ
क्षणप्रायश्चित्तं । अप्रजाया कन्याया मासाभ्यन्तरे भोजनप्रायश्चित्तं । ब्रह्मचारिणो
ऽपेयानां पानादिप्रायश्चित्तं । विधवाया मत्स्यादिभोजनप्रायश्चित्तं । निषिद्धपत्रादौ
भोजनप्रायश्चित्तं । सामान्यतः स्तेयप्रायश्चित्तकथनं । द्रव्यविशेषापहरणे प्रायश्चित्तविशे
षकथनं । महापातकादिनिरूपणं । गुर्व्वङ्गनागमनप्रायश्चित्तं । अतिपातकप्रायश्चित्त
कथनं । गुरुतल्पात्तदन्यप्रायश्चित्तं । चण्डाल्यादिगमनप्रायश्चित्तं । अन्यस्त्रीगमनप्रा-
यश्चित्तं । गवादिगमनप्रायश्चित्तं । रजस्वलागमनप्रायश्चित्तं । सामान्यतः गमनप्राय
श्चित्तं । अस्पृश्यस्पर्शनप्रायश्चित्तं । कुक्कुरादिस्पर्शे विशेषकथा । दुःस्वप्नादिप्रायश्चित्त
कथनं । दीनवर्णाभिवादनप्रायश्चित्तं । परिवित्तिप्रायश्चित्तं । सगोत्रादिपरिणयनप्र

यश्चित्तं। पुनर्भूप्रायश्चित्तं। वर्णविशेषेण मात्यप्रायश्चित्तकथनं। निषिद्धद्रव्ये उत्पादनप्रायश्चित्तं। अविक्रेयद्रव्यविक्रयप्रायश्चित्तं। कन्यादिविक्रयप्रायश्चित्तं। एतद्दिवा-द्वकर्मसु प्रायश्चित्तकथनं। देवगृह-पुष्करिण्यादिविक्रयप्रायश्चित्तं। गृहादिशुद्धि-निरूपणं। द्रव्यशुद्धिनिरूपणं। क्रियाहीनस्य प्रायश्चित्तकथनं। कांस्यपात्रे नारिके-लजलादिपानप्रायश्चित्तं। केशाकर्षणप्रायश्चित्तं। पादाघातादिप्रायश्चित्तं। शवादि-स्पर्शप्रायश्चित्तं। यज्ञोपवीतच्छेदनप्रायश्चित्तं। श्वेतकथनप्रसङ्गेन शवरगोघ्नकादीनां श्वेतलक्षणं। छिन्नयज्ञोपवीतिनः अस्पृश्यस्पर्शनप्रायश्चित्तं। त्यक्तयज्ञोपवीतिनः प्रायश्चित्तं। प्रायश्चित्तहोमविधिकथनं। प्रायश्चित्तकृशपिण्डिकाविधिकथनं। कृच्छ्राणां लक्षणादिकथनञ्च।

No. 1916. गर्गपद्धतिः वा गृह्यपद्धतिः।

Substance, country-made paper, 9 × 4 inches. Folia, 72. Lines, 10 on a page. Extent, 1,597 s'lokas. Character, Nágara Date, Sm. 1713 Place of deposit, Darbhángá, Bábu Gunes'vara Siñha. Appearance, old. Prose. Correct.

Garga-paddhati alias *Gṛhya-paddhati.* An epitome of the domestic rites of the Yajur Veda By Sthapati Garga. The author professes to follow the rules of one Yajñamata, who however, was, apparently, a compiler, and not an author of an original and distinct school. The school to which the work belongs is not named.

Beginning. स्थपतिगर्ग उपाध्यायपादौ प्रणम्य भर्तृयज्ञमतानुसारेणानुष्ठानेन गृह्यपद्धतिं करोति। तत्र सर्व्वकार्य्यपरिभाषा क्रियते। तत्र विहितकालानां कर्म्मणामुद्गयन आपूर्य्यमाणे पक्षे पुण्याहेऽनुष्ठानं। इत्यादि।

End. अथातोऽधीत्याधीत्यनिराकरणं। प्रतीकं मे विचर्षणं जिह्वा मे मधु यद्वचः। इत्यादिनिगद्व्याख्यातं।

Colophon. समाप्तेयं गर्गपद्धति। स्वस्ति संवत् आषाढादि १७१२। आषाढमासे शुक्ले पक्षे प्रतिपच्छुक्रवासरे लिखितेयं पद्धति॥

विषयः। भर्तृयज्ञमतानुसारेण यजुर्वेदीयगृह्यपद्धतिकथनं। तत्र परिभाषाकथनं विवाहनिरूपणं। अथ यदि उद्वाहितायाः स्त्रियाः प्रथम भर्तृगृहनयने रथाक्षभेदादिरूपं किञ्चिदशुभं भवेत्, तदा पूषप्रायश्चित्तविधानं। चतुर्थीकर्म्मनिरूपणं। आवसथ्याधानविधिः। आवसथ्ये मणिकावधानविधिः। वैश्वदेवविधिः

विषय। भूनयज्ञविधि । पिष्टयज्ञविधि । प्रश्नयज्ञविधि । औपासनपरिचरणविधि । पद्मादिकर्म्मविधि । पिण्डपितृयज्ञविधि । उपाकर्म्मविधि । श्रवणाकर्म्मविधान। इन्द्रयज्ञपायसविधि । इषालकर्म्मविधि । आग्रयणविधि । तत्र यवाग्रयणविधि । श्यामाकाग्रयणविधानञ्च । इष्टोत्सर्गविधि । अश्वदायणीकर्म्मविधि । सस्तरारोहणविधि । प्रथमाष्टकाविधि । द्वितीयाष्टकाविधि । तृतीयाष्टकाविधि । चतुर्थी अष्टका । शूलगवविधिः । श्ववदानहोमविधि । गोयज्ञविधि । उदककर्म्मविधि । आर्षेयज्ञविधान। श्ववकीर्णिपशौ विशेषकथन । गार्हस्थ्यधर्म्मविधिः । गर्भाधानविधि । पुंसवनविधि । सीमन्तोन्नयनविधि । सोष्यन्तीकर्म्मविधि । मेधाजननविधि । आयुष्यकरणविधि । स्तन्यदानविधि । कुमाराद्धिकाविधि । यमजननविधिः । नामकरणविधि । अन्नप्राशनविधि । काम्यप्राशनविधि । चूडाकरणविधि । उपनयनविधि । सावित्रव्रतोत्सर्गविधि । आग्नेयव्रतविधि । ब्रह्मचर्य्यव्रतविधि । वर्णक्रमेण परिधानवस्त्रविधान। एव क्रमेण रसनादण्डादिविधान । ब्रह्मचारिधर्म्मकथन। व्रात्यविधिकथन। आग्रयनव्रतविसर्गविधि । गोदानव्रतोत्सर्गविधि । वेदाध्ययनानन्तर स्नानविधि । अभ्यंगपासनादिविधि । स्नातकस्य नियमादिकथन। अनध्यायनिरूपण। सीतायज्ञविधि । शालाकर्म्मकथन। शीर्षरोगभैषज्यकथन। दुःस्वप्नोताशी करणविधि । सभाप्रवेशविधि । रथारोहणविधि । हस्त्याद्यारोहणविधि । मधुच्चाद्यभिमन्त्रविधिकीर्त्तनञ्च ।

No 1917 स्मृतिकौमुदी ।

Substance, country made paper, 12 × 5 inches Folia 122 Lines, 6 on a page Extent, 1 815 s lokas Character, Maithili Date ? Place of deposit, *Darbhanga, Babu Gunes vara Simha* Appearance, *fresh* *Prose and* verse Correct

Smriti kaumudi A summary of Smriti rites By Devanatha Thakkura, Tarkapanchanana Mahamahopadhyaya

प्रथमपत्र नास्ति ।

Beginning. तत्र मनुः, वेदोऽखिलो धर्म्ममूलं स्मृतिशीले च तद्विदां ।
आचारश्चैव साधूनामात्मनस्तुष्टिरेव च ।
वशिष्ठः । श्रुतिस्मृतिविहितो धर्म्मः, तदभावे शिष्टाचारः प्रमाणम् । इत्यादि ।

End. तेन प्रतिपत्तिदोषत्वेऽपि व्यक्तद्व्यापारेऽपि द्रव्यान्तरेऽपि चतुरङ्गयापि देश-
समापन।

अन्यया दिनानीति द्वितीयानुपपत्तेरिति ॥

Colophon इति सकलशास्त्रमहामहोपाध्यायदेवनाथठक्कुरकृतायां स्मृतिकौमुद्यां द्वैतवि-
वेके दानपरिच्छेदः समाप्तः।

विषय। धर्मस्य आचारमूलत्वकथनं। आचारस्वरूपादिकथन। प्रधानकर्मतदङ्गादिनि-
रूपण। चातुर्वर्ण्यनिरूपण। तत्र ब्राह्मणश्रेणीभेदेन तस्य द्वैविध्यनिरूपण। यज्ञोपवी-
तविधि। नराणां नारीणाञ्च अयुक्तद्वयधारणावश्यकता। अमावस्यायामनिषेध।
दारपरिग्रहात् प्रागपि गार्हस्थ्याश्रमसिद्धिर्भवतीतिनिरूपणं। रजःपातादौ अशौच-
निरूपणं। स्नानविधि। तर्पणविधि। करपादप्रक्षालनविधि। पवित्रवस्त्रनिरूप-
णादिकं। कुशनिरूपण। तदाहरणकालादिकथनञ्च। पौराणिकमन्त्रपाठादौ
शूद्रादीनामधिकारोऽस्ति न वेत्यत्र समाधानं। सौरादिमासविवेचन। मलमासादि-
निरूपण। तत्र विहिताविहितकर्मनिरूपण। अकालवृष्ट्यादौ कालाशुद्धिविवेचनं।
यज्ञीयदेशनिरूपण। म्लेच्छदेशादौ श्राद्धादिकरणप्रतिषेधकीर्त्तन। ब्राह्मणादीनां
पुनःसंस्कारकाले वपनमेखलादण्डभैक्ष्यचर्य्याणां निषेधकथन। स्त्रीणामुपनयनस्थाने
विवाहातिदेशकथन। गौरी-रोहिणी-कन्यारजस्वलादीनां लक्षणादिकीर्त्तन।
विवाहयोग्याया लक्षणादिकथन। संस्कारपदार्थनिरूपण। वृद्धिश्राद्धविधानं। शि-
खाप्रमाणादिकथन। शिखाबन्धनादिविधिकथन। उपनयनकालादिनिरूपण। अय-
नादिकं चान्द्रमासघटितं सौरमासघटितं वेत्यत्र समाधान। अनध्यायकालनिरूपण।
सन्ध्यापदार्थनिरूपण। मलमूत्रोत्सर्गादौ दिङ्निरूपण। शौचविधिकथन। आचम-
नविधिकथन। प्रातःस्नानकालादिनिरूपण। गायत्रीजपादिविधिकथनं। तर्पणवि-
धिकीर्त्तन। देवपूजायां सर्वेषामधिकारकथन। स्वधर्मत्यागिनोऽपि शिवपूजायामन-
धिकारकथन। देवपूजायां पौर्वापर्य्यनिरूपणं। पुष्पादिचयनविधिकीर्त्तन। वैश्व-
देवविधिकथन। नित्यश्राद्धं कृत्वा देवपूजादिकं न कार्य्यमितिनिरूपण। शूद्रस्यापि
पञ्चयज्ञाधिकार इति निरूपण। ब्राह्मणादीनां पञ्चयज्ञासक्तौ तर्पणमध्ययनमात्रञ्च कर्त्त-
व्यमितिकथन। गोग्रासदानविधि। पेयदुग्धनिरूपणादिकं। विकारलक्षणादिकी-
र्त्तन। शूद्रेण कापिलं दुग्धं न सर्व्वथा पातव्यमितिनिरूपण। मत्स्यमांसादिभोज-
नविधिकथन। श्राद्धपदार्थनिरूपण। नित्यश्राद्धादिकालनिरूपण। नवान्नश्राद्धादि-
विधान। पार्व्वणादिविधान। तत्र अन्नादिपरिवेषणविधि। विप्रपतितश्राद्धादि-
विधि। अनुपनीतकर्त्तृकश्राद्धविधिकीर्त्तन। सपिण्डीकरणविधान। आद्यश्राद्धवि-
धानं। तत्र अधिकार्य्यादिनिरूपण। शुद्धिपदार्थनिरूपण। अशौचनिरूपण। आपि-

ष्यनिरूपणं। देशान्तरगतानां चनिरूपणमुखेन देशान्तरलक्षणादिनिरूपणं। विद्-ण्डिसन्यासिना मरणोत्तर एकादशाह पार्व्वणविधानकथनं। एकदण्डस्य तु सर्व्वथैव न श्राद्ध किन्तु नारायणबलिरेवेतिनिरूपणं। वपनादिविधिकीर्त्तन। शूद्रस्त्र-जातानां पयाविकारादीनां भोज्यत्वकथनं। ब्रह्महत्यासुरापानादिमहापातक निरूपणञ्च। तत्र तत्र प्रायश्चित्तकथनञ्च। व्यवहारनिरूपणं। दायभागनिरूपणं। दत्तकविधिकथनं। विधवाकृत्यनिरूपणं। व्रतानुष्ठानविधि। उपवासविधिकीर्त्तन तिथिद्वैधव्यवस्थानिरूपणं। एकादशीविधानकथनं। जन्माष्टमीविधानादिकथनं। ग्रहणादौ कर्त्तव्यादिनिरूपणं। पतिव्रताधर्म्मकीर्त्तनं। तीर्थयात्राविधिकथनं। तत्र श्राद्धादिविधानकीर्त्तनं। स्त्रीणां मुण्डनादिविधिकथनं। गयाश्राद्धविधि। दानवि-धिकथनं। दानयोग्यदेशकालपात्रादिविवचनं। उत्सर्गविधिकथनञ्च।

No 1918 कुण्डतत्त्वप्रकाशिका।

Substance, country made paper, 10 × 4 inches Folia 26 Lines 8 on a page Extent 571 s'lokas. Character Maithili Date ? Place of deposit Darbhangá, Bábu Gunes'vara Sinha Appearance, new Prose and verse Correct

Kunda tattva-prakasika On the formation of various kinds of fire altars By Ramananda Tirtha

Beginning वन्दित्वानेकविद्वांसमन्धानापमानये।

रामानन्दयति कुर्व्वे कुण्डतत्त्वप्रकाशिका॥

तत्र कुण्डपदव्युत्पत्तिमाह विश्वप्रकाशे कौशिकया विल यस्मादुच्यते सुमनाद्दर-मित्यादि।

End अथ वा पञ्चदशाख्या रुचिरे होमकर्म्मणि।

स्रुकस्रुवधारणप्रकारहोममुद्रादिक तन्त्रसारे ज्ञेय।

Colophon इति श्रीरामानन्दतीर्थकृताया कुण्डतत्त्वप्रकाशिकाया पञ्चमोदश समाप्त।

विषय। कुण्डपदनिर्व्वचनकीर्त्तन। कुण्डयोग्यभूमिलक्षणादिकथन। तत्र भाद्मणक्षत्रिया-दिभूलक्षण। कुण्डपरिमाणकथनं। होमविशेष मानभेदकथनं। मण्डपनिर्म्माण-विधिकथन। तत्र तोरणध्वजादिनिर्म्माणादिविधिकथन। मानपरिभाषाक-थन। कुण्डादिकरणे नागभिर स्वादिनिरूपण। चतुरस्रार्द्धचन्द्रादिकुण्डनिर्म्माण-

End. तेन प्रतिदर्शितोऽन्त्येऽपि त्यक्तद्वादशपद्यारेऽपि द्वयान्तरेऽपि चतुरङ्गवापि विशेष-
समापन ।
अन्यथा दिनानीति द्वितीयागुपपर्णे रिति ॥

Colophon. इति सर्व्वशास्त्रागमसाधारोपाध्यायदेवनाथठक्कुरकृतायां स्मृतिकौमुद्यां द्वैतवि-
वेके दानपरिच्छेदः समाप्तः ।

विषय । धर्म्मस्य आचारमूलत्वकथनं । आचारस्वरूपादिकथनं । प्रधानकर्त्तृतदङ्गादिनि-
रूपण । चातुर्व्वर्ण्यनिरूपण । तत्र शुद्धसङ्कीर्णभेदेन तस्य द्वैविध्यनिरूपणं । यज्ञोपवी-
तविधि । नराणां नारीणाञ्च अशुक्लद्वयधारणावश्यकता । अनाश्रमवासनिषेध ।
दारपरिग्रहात् प्रागपि गार्हस्थ्याश्रमसिद्धिर्भवतीतिनिरूपणं । रजःपातादौ अशौच-
निरूपण । स्नानविधिः । तर्पणविधि । हस्तपादप्रक्षालनविधि । पवित्रमन्त्रनिरूप-
णादिकं । कुशनिरूपणं । सदाचारलक्षणादिकथनञ्च । पौराणिकमन्त्रपाठादौ
शूद्रादीनामधिकारोऽस्ति न वेत्यत्र समाधानं । सौरादिमासविवेचन । मलमासादि-
निरूपण । तत्र विहिताविहितकर्म्मनिरूपणं । अकालवृष्ट्यादौ कालशुद्धिविवेचनं ।
यज्ञीयदेशनिरूपण । म्लेच्छदेशादौ श्राद्धादिकरणप्रतिषेधकीर्त्तन । ब्राह्मणादीनां
पुनः संस्कारकाले वपनमेखलादण्डभैक्ष्यचर्य्याणां निषेधकथन । स्त्रीणामुपनयनस्थाने
विवाहोऽस्तीतिकथन । गौरी-रोहिणी-कन्यारजस्वलादीनां लक्षणादिकीर्त्तन ।
विवाहयोग्याया लक्षणादिकथन । संस्कारपदार्थनिरूपण । वृद्धिश्राद्धविधान । शि-
खाप्रमाणादिकथन । शिखाबन्धनादिविधिकथन । उपनयनकालादिनिरूपण । अय-
नादिकं चान्द्रमासघटितं सौरमासघटितं वेत्यत्र समाधान । अनध्यायकालनिरूपण ।
सन्ध्यापदार्थनिरूपण । मलमूत्रोत्सर्गादौ दिङ्निरूपण । शौचविधिकथन । आचम-
नविधिकथन । प्रातःस्नानकालादिनिरूपण । गायत्रीजपादिविधिकथनं । तर्पणवि-
धिकीर्त्तन । देवपूजायां सर्व्वेषामधिकारकथन । स्वधर्म्मत्यागिनोऽपि शिवपूजायाम-
धिकारकथन । देवपूजायां पौर्व्वापर्य्यनिरूपण । पुष्पादिचयनविधिकीर्त्तनं । वैश्व-
देवविधिकथन । नित्यश्राद्धं कृत्वा देवपूजादिकं न कार्य्यमितिनिरूपण । शूद्रस्यापि
पञ्चाधिकार इति निरूपण । ब्राह्मणादीनां पञ्चयज्ञाशक्तौ तर्पणब्रह्मयज्ञमात्रञ्च कर्त्त-
व्यमितिकथन । गोग्रासदानविधि । पेयदुग्धनिरूपणादिक । विकारलक्षणादिकी-
र्त्तनं । शूद्रेण कापिलं दुग्धं न सर्व्वथा पातव्यमितिनिरूपण । मत्स्यमांसादिभोज-
नविधिकथन । श्राद्धपदार्थनिरूपण । नित्यश्राद्धादिकालनिरूपण । नवान्नश्राद्धादि-
विधान । पार्व्वणादिविधान । तत्र अन्नादिपरिवेषणविधि । विप्रपतितश्राद्धादि-
विधि । अनुपनीतकर्त्तृकश्राद्धविधिकीर्त्तन । सपिण्डीकरणविधान । आद्यश्राद्धवि-
धान । तत्र अधिकार्य्यादिनिरूपण । शुद्धिपदार्थनिरूपण । अशौचनिरूपण । आपि-

एडनिरूपण। देशान्तरस्थमाशौचनिरूपणमुखेन देशान्तरलक्षणादिनिरूपण। विद्‌-स्त्रिसन्यासिना मरणोत्तर एकादशाहे पार्व्वणविधानकथनं। एकदण्डस्य तु सर्व्वथैव न श्राद्ध किन्तु नारायणबलिरेवेतिनिरूपण। वपनादिविधिकीर्त्तन। शूद्रादस्-जातानां पयोविकारादीनां भोज्यत्वकथनं। ब्रह्महत्यासुरापानादिमहापातक-निरूपणञ्च। तत्र तत्र प्रायश्चित्तकथनञ्च। व्यवहारनिरूपण। दायभागनिरूपण। दत्तकविधिकथन। विधवाधनत्यनिरूपण। व्रतानुष्ठानविधि। उपवासविधिकीर्त्तनं तिथिद्वैधव्यवस्थानिरूपण। एकादशीविधानकथन। जन्माष्टमीविधानादिकथन। ग्रहणादौ कर्त्तव्यादिनिरूपण। पतिव्रताधर्मकीर्त्तन। तीर्थयात्राविधिकथन। तत्र श्राद्धादिविधानकीर्त्तन। स्त्रीणां मुण्डनादिविधिकथन। गयाश्राद्धविधि। दानवि-धिकथन। दानयोग्यदेशकालपात्रादिविवेचन। उत्सर्गविधिकथनञ्च।

No 1918. कुण्डतत्त्वप्रकाशिका।

Substance, country made paper, 10 × 4 inches Folia, 26 Lines, 8 on a page Extent, 571 s'lokas Character, Maithilí Date, ? Place of deposit, Darbhanga, Bábu Gunes'vara Siṁha Appearance, new Prose and verse Correct

Kunda tattva-prakásika On the formation of various kinds of fire altars By Rámananda Tirtha

Beginning सन्दिग्धानेकविदुषामसन्धानापमानये।

रामानन्दयति कुर्व्वे कुण्डतत्त्वप्रकाशिका॥

तत्र कुण्डपदव्युत्पत्तिमाह विश्वसारे कौ इत्यिया विल यस्मादृश्यते सुमनोहर-मित्यादि।

End अथ वा मध्यपक्षाभ्यां सञ्चिपे होमकर्म्मणि।

सुकस्रुवधारणप्रकारश्चाममुद्रादिक तन्त्रसारे ज्ञेय।

Colophon. इति श्रीरामानन्दतीर्थकृतायां कुण्डतत्त्वप्रकाशिकायां पञ्चमोद्देश समाप्त।

विषय। कुण्डपदनिर्व्वचनकीर्त्तन। कुण्डयोग्यभूमिलक्षणादिकथन। तत्र ब्राह्मणचतिया-दिभूलक्षण। कुण्डपरिमाणकथनं। होमविषये मानभेदकथनं। मण्डपनिर्म्माण-विधिकथन। तत्र तोरणध्वजादिनिर्म्माणादिविधिकथन। मानपरिभाषाक-थन। कुण्डादिकरणे नामभिर त्यादिनिरूपण। चतुरस्रार्द्धचन्द्रादिकुण्डनिर्म्माण-

प्रकारकथन। कष्णादिलक्षणकथन। मेखलानिरूपणं। योन्यादिलक्षणं। स्रुक्स्रुवलक्षणकीर्त्तनञ्च।

No 1919 धर्म्मविवेकः।

Substance, country-made paper, 10 × 4 inches Folia, 65 Lines, 6 on a page Extent, 1,255 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Darbhanga, Babu Gunes'varaa Siñha Appearance, fresh Prose. Correct

Dharma-viveka. Explanations, application and bearings of stock illustrations of the Mimāṅsā doctrine By Chandras ekhara, Mahāmahopadhyáya The author is the same whose work on Smriti has been noticed under No. 650. *(Ante* II, p 77)

Beginning अथ धर्म्ममभिधातुमुपक्रमते जैमिनि। अथातो धर्म्मजिज्ञासेति प्रथमसूत्रेण अथ शब्दो मङ्गले। अतो मङ्गलानन्तरं धर्म्मप्रश्न इति। अथोत्तरं यथा चोदनालक्षणोऽर्थो धर्म्म इति। अत्र भट्टमते चोदना प्रेरणा फलभावनेति यावत् इत्यादि।

End किन्तु रेखे यदि दर्भास्तरणेन प्रकृतिवन्न्यायावगतादृष्टार्थेरेखाद्यस्याबाधे सति बाधानैचित्यात रेखाप्रतिनिधिवनेजनाधारयो समुच्चय इति ध्येय।

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीचन्द्रशेखरकृता धर्म्मदीपिका समाप्ता।

विषय। धर्म्मलक्षणादिनिरूपण। अर्थवादादिप्रामाण्यनिरूपण। अदृष्टनिरूपण। कर्म्मभेदप्रतिपादन। फलनिरूपण। मन्त्रादीनां लक्षणादिनिरूपण। प्रधानाङ्गादिलक्षण विधिस्वरूपनिरूपणानन्तरं तद्भेदनिरूपण। परिसंख्यानियमादिस्वरूपकथनं। क्रमप्रमाणबलाबलनिरूपण। अधिकरणनिरुक्ति। श्रुतिलिङ्गाधिकरणनिरूपणं। वत्साधिकरणनिरूपणं। वादिरन्यायकथनं। दर्भैरेखाधिकरणं। विकल्पविवेचनं। कपालाधिकरण। वेदो वेतिन्यायनिरूपणं। पाशाधिकरणं। आश्वियन्यायनिरूपणं। सर्व्वदृष्टाधिकरण। अविवक्षत्वाधिकरण। प्रतिनिध्यधिकरण। फलचमसन्यायनिरूपणं। आदरन्यायनिरूपणं। प्राजापत्यन्यायनिरूपणं। नदादिमदन्नन्यायनिरूपणं। मुख्याङ्गन्यायनिरूपणं। सन्निपातन्यायनिरूपणं। सर्व्वशक्त्यधिकरण। योगसिद्धाधिकरण। सत्त्वप्रकृतन्यायनिरूपणं। तत्र कर्म्मव्याख्यान्यायनिरूपणं। पशुपुरोडाशन्यायनिरूपणं। कौण्डपायिनामयनन्यायनिरूपण। ग्रहाधिकरणं। दशाधिकरण। मन्त्राधिकरणं। पर्य्यग्नीन्यायनिरूपणं।

हिरण्याधिकरणं। रोदनार्थवादन्यायनिरूपणं। यूपाधिकरणं। यूपाहवनीयन्यायनिरूपणं। खलेवालीन्यायनिरूपणं। पदपाद्यन्यायनिरूपणं। पदाहवनीयन्यायनिरूपणं। उपांशुयागन्यायनिरूपणं। विश्वजिन्न्यायनिरूपणं। तिर्यगधिकरणं। शक्तिविचारः। श्राद्धकालनियमेऽभ्युदयेष्ट्यधिकरणं। गुर्वनुगमाचरणन्यायनिरूपणं। सर्वोगश्यङ्क्न्यायनिरूपणं। योयङ्क्न्यायनिरूपणं। श्राद्धनीयेष्टिन्यायनिरूपणं। स्यात्सिद्धेष्ट्याधिकरणं। नालौकिकं लौकिकेऽङ्गमिति भवद्वचन्यायनिरूपणं। रात्रिसत्रन्यायनिरूपणं। विरोधाधिकरणं। आचारप्रष्ठन्यायनिरूपणं। विध्यनुवादकथनं। वैकृतविशेषोपदेशफलनिरूपणञ्च।

No 1920 श्राद्धादर्शः।

Substance, country made paper, 14 × 5 inches Folia, 152 Lines, 6 on a page Extent, 3,000 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Darbhanga, Paṇḍit Kanailala Jha Appearance, old. Prose and verse Correct

S'rāddhādars'a A summary of the various rites included under the name of S'rāddha By Mahes'vara Misra, Mahamahopadhyāya

Beginning. महेश्वर नमस्कृत्य महेश्वरेण धीमता।
श्राद्धदर्शन च शास्त्राणां श्राद्धादर्शो विरच्यते॥
तत्र कस्तावत् श्राद्धपदप्रवृत्तिनिमित्तावच्छेदक इति निरूप्यते। तत्र केचित सम्बन्धप्रदेशोपनीतान् पितॄनुद्दिश्य हविस्त्याग श्राद्धमिति। तन्न। इत्यादि।

End. अत एव देवाद्यश्राद्धावपि न्यायश्राद्धपिण्डदानादिकं कर्त्तव्यमिति सर्व्वं समञ्जसं।

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीमहेश्वरमिश्रकृत श्राद्धादर्शं सम्पूर्णं।

विषय। श्राद्धस्वरूपविवेचन। तत्र सर्व्वत्र मुण्डनाद्यधिकथन। कुशोत्पाटनविधि। प्रणाम्य स्वतोऽनुष्ठाताकथन। रौहिणकालनिर्णय। अवसरान्तरे मलमासपात श्राद्धविधि। मकान्तिश्राद्धविधान। हविष्मतया यपिण्डन कृते दायकर्त्ता प्रेतपदेनैव पिण्डा देया इति कथनं। रात्रिश्राद्धनिषेध। नवमदिने पितृमरणे ज्ञाते दशमेऽह्नि सर्व्वपिण्डदानविधि। मुहूर्त्तानामनिमित्तकर्त्तव्यता। दक्षिणाप्रवर्त्तविचार। मन्त्रोहविचार। उभयदिन षष्ठीलाभ विधानकथनं। दिनद्वयस्थितौ प्रवृत्तिरितिविवेचन। श्राद्धकालनिरूपणं। श्राद्धदेशगुणविचारः। क...

प्रकारकथनं । कथ्यादिलघारकथनं । मेघक्षानिरूपणं । योन्यादिस्वरूपं । सुकृपुण्यघण्कीर्तनञ्च ।

No 1919 धर्मविवेकः ।

Substance, country made paper, 10 × 4 inches Folia, 65 Lines, 6 on a page Extent, 1,255 slokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Darbhanga, Bābu Gunes'varas Siṅha Appearance, fresh Prose Correct

Dharma viveka Explanations, application and bearings of stock illustrations of the Mimaṅsā doctrine By Chandrasekhara, Mahamahopadhyāya The author is the same whose work on Smriti has been noticed under No 650 (*Ante* II, p 77)

Beginning अथ धर्ममभिधातुमुपक्रमत जैमिनि । अथातो धर्मजिज्ञासेति प्रथमसूत्रेण अथ शब्दो मङ्गलं । अतो मङ्गलानन्तर धर्मप्रश्न इति । धर्मोत्तरं तथा चोदना- लक्षणोऽर्थो धर्म इति । अत्र भट्टमत चोदना प्रेरणा फलभावनेति यावत् इत्यादि ।

End किन्तु रेख परि दृष्टान्तरूपेन प्रकृतिवन्न्यायावगताद्दृष्टार्थरेखाङ्कणावाधे सति वाधानौचित्यात रेखाप्राप्तिर्नावनेजनाधारयो समुच्चय इति ध्येय।

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीचन्द्रशेखरकृता धर्मदीपिका समाप्ता ।

विषय । धर्मलक्षणादिनिरूपण । अर्थवादादिप्रामाण्यनिरूपण । अदृष्टनिरूपण । कर्मभेद- प्रतिपादन । फलनिरूपण । मन्त्रादीना लक्षणादिनिरूपण । प्रधानाङ्गादिलक्षण विधिस्वरूपनिरूपणानन्तर तद्भेदनिरूपण । परिसङ्ख्यानियमादिस्वरूपकथन । क्रमप्रमाणबलावलनिरूपण । अधिकरणनिरुक्ति । श्रुतिलिङ्गाधिकरणनि- रूपणं । प्रकृताधिकरणनिरूपणं । अर्थाद्दिरूपकथन । दर्शपूर्णमासाधिकरण । विक्र- त्यविवेचन । कपालाधिकरण । वेदो वेतिन्यायनिरूपणं । पाशाधिकरण । आत्र- यिन्यायनिरूपणं । सर्वदृष्टाधिकरण । दविरुभयलाभिकरण । प्रतिनिध्यधिक- रण । फलचमसन्यायनिरूपण । आरण्यन्यायनिरूपणं । प्राजापत्यन्यायनिरूपणं । तदादितदन्तन्यायनिरूपण । मुख्यार्थन्यायनिरूपण । सन्निपातन्यायनिरूपण । सर्वमन्त्रत्वधिकरण । योगसिद्धाधिकरण । तन्त्रप्रसङ्गन्यायनिरूपणं । नव कर्मण्या- रम्भन्यायनिरूपण । पशुपुरोडाशन्यायनिरूपण । कौण्डपायिनामयनन्यायनिरू- पण । भक्ष्याधिकरण । यज्ञाधिकरण । मन्त्राधिकरणं । पर्यग्नीन्यायनिरूपणं ।

हिरण्याधिकरणं। रोदनार्थवादन्यायनिरूपणं। यूपाधिकरणं। यूपावनीयन्या-
यनिरूपणं। खलेवालीन्यायनिरूपणं। पदपांसुन्यायनिरूपणं। पदावसनीयन्या-
यनिरूपणं। उपांशुयाजन्यायनिरूपणं। विश्वजिन्न्यायनिरूपणं। तिर्यगधिकरणं।
व्यक्तिविचारः। आरम्भकालनियमेऽभ्युदयेष्ट्यधिकरणं। गुर्वनुगमाचरणन्याय-
निरूपणं। सदोगश्यज्ञन्यायनिरूपणं। योयज्ञन्यायनिरूपणं। आरम्भणीयेष्टि-
न्यायनिरूपणं। स्रुगादिश्यवाधिकरणं। नालौकिकं लौकिकेऽस्मिति मत्वसूत्र-
न्यायनिरूपणं। रात्रिसत्रन्यायनिरूपणं। विरोधाधिकरणं। आचारप्रमाणन्याय
निरूपणं। विध्यनुवादकथनं। वैहतविप्रयोपदशफलनिरूपणञ्च।

समाधानादिविधि । योगिप्रभृता । श्वनेजनविधि । आद्यान्नादिपरिवेषणव्यव- स्था । मौनवर्णादिपात्रविधि । दक्षिणादानविचार । पर्णनरदाहविधि । आ- भ्युदयिकश्राद्धकाला । परभूमौ श्राद्धकरणे भूस्वामिप्रदानविधान । तर्पणविधि । श्राद्धाधिकारिनिरूपणं । श्राद्धदिने पुनर्भोजनादिविवेचन । अमावास्याष्टकादि- श्राद्धविधि । श्राद्धे जाताशौचे विधिनिरूपण । मृताशौचे चतुर्थदिन श्राद्ध । त्रिपक्षादौ सपिण्डीकरणमितिकथन । वृषोत्सर्गविधि । शूद्रस्य अमन्त्रवत् कर्मक- थन । अपरपक्षश्राद्धविधि । मघादिश्राद्धविधि । एकादिष्टविधि । श्राद्ध पाद्यघाते दोषाभावकथन । तीर्थश्राद्धविधिकथनञ्च ।

No 1921 गृहस्थरत्नाकर ।

Substance, country made paper, 13 × 4 inches Folia, 131 Lines 12 on a page Extent 5 070 slokas Character Maithili Date ? Place of deposit, Darbhánga Babu Gunes vara Sinha Appearance old Prose and verse Correct

Grihastha ratnakara A digest of the duties of householders By Chandes'vara Thakkura, son of Vires vara Thakkura Both the father and the son have the title of Mahásándhi vigrahika, or 'minister of peace and war,' but to what king they rendered their services as foreign ministers does not appear in the text *Contents* the characteristics of household (*garhasthya*) duties Marriage, selection of brides bridegrooms, ages of bridegrooms and brides donor of brides, *Svayam vara* or selection of the bridegroom by a bride, prohibited degrees of relationship, different kinds of marriage, good and evil of marriages, polygamy, marriage by a junior before an elder brother or sister domestic penalties performance of and officiating at sacrifices, Brahmans for whom sacrifices should not be performed Daily duties (*Ahnika*), discharge of excretions, purification washing of the mouth Morning duties of Sudras necessity for washing of the mouth a second washing when required, when it is not required, brushing of the teeth, morning bath, ceremonial bathing prayers at the three diurnal conjunction unguents The object indicated by Om repetition of particular mantras number of times offering of water to the manes, rites which should omit, the five daily *yajanas*, hospitality to beggars, meals, articles food, birds, beasts, fish propriety of abstaining from flesh meat,

discussion on the propriety of abstaining from injury to animals, wine, duties after meals Duties of women while in their courses, duties on festive days Duties of Brahmanas, religious duties, earning of livelihood, livelihood in times of distress, agriculture, commerce, rearing of animals for sale, interest, duties during famines, &c., acceptance of gifts Duties of Kshatriyas and Vaisyas, religious duties, earning of livelihood, proprietorship Duties of S'udras, religious duties, earning of livelihood Theft, penance, purification Duties of pupillage (*Brahma charya*), restraint of the passions, abjuring of family ties, dwelling with a tutor, regulation of speech, travelling, abstinence from assaults and worldly objects, abstinence from looking at particular objects, and from gifts to S'udras, suppression of anger, &c, abstinence from human society, what to be forsaken and what not.

Beginning नमो गिरीन्द्रनन्दिनीपदारविन्दरेणवे ।
उज्जिह्मा दिगम्बर भरतरं वामोपगानार्पितं
छित्वा मैद्रमनागुरो रतिकरं स्थान समालम्बित ।
त्यक्त्वा भस्मलताङ्गरागसुरभि श्रीमच्चमारद्रवै
देंय पातु हिमाद्रिजापरिवृढं कला स्त्वदस्य ग्मव ॥
अध्याप्य श्रुतिमङ्गषट्कसहितां धा मद्यपर्य्याश्रये-
गार्हस्थ्य समयोऽयपद्विजगणान् विप्रैः कृतार्थीकृतान् ।
स श्रीमान् महित समस्तमहिषीनेणीपु चण्डेश्वरो
मीमांसागरण गृहस्थविषय प्रणौति रत्नाकरं ॥
गार्हस्थ्याख्यरत्नाकरस्य प्रथम परिकीर्त्त्यते । इत्यादि ।

End न पितुस्त्याग । पुष्करमाला । विष्णु ।
भार्य्यापुत्रस्य स्त्रुय मद्या पापकर्म्मभि ।
परिभाष्य परित्याज्या पतितास्ऽपि तथैव च ॥

Colophon इति सप्रक्रियमहासान्धिविग्रहिकठक्कुरश्रीवीरेश्वरात्मजसप्रक्रियमहासान्धिविग्र
हिकठक्कुरश्रीचण्डेश्वरविरचिते गृहस्थरत्नाकरे त्याज्यात्याज्यतरङ्ग समाप्तोऽय ।

विषय । गार्हस्थ्यधर्म्मनिरूपण । दारपरिग्रहविधिकथन । विवाह्याविवाह्यकन्यानिरूपण ।
वरनिरूपण । कन्यावरवय क्रमनिरूपण । दातृनियमकथनं । कन्याक्षयवर-
विधि । सम्बन्धनिरूपण । विवाहभेदकथनं । ब्राह्मादिविवाहलक्षण । विवा-
हगणागणनिरूपण । अभिवादनविधिकीर्त्तन । परिवेदननिषेध । आवसथ्या

ध्यानविधिकथनं। यजनयाजनविधिकथन। अयाज्ययाजनकथन। आह्निक-
कृत्यनिरूपण। मूत्रपुरीषोत्सर्गविधिकथनं। शौचविधिकथन। आचमनविधि
कथनं। शूद्राधिकारे प्रातःकृत्यादिनिरूपणं। आचमननिमित्तनिरूपण। द्विरा-
चमनविधिकथन। आचमनापवादकथन। दन्तधावनविधिकथनं। प्रातःस्ना-
नादिविधिकथन। क्रियास्नानविधि। सन्ध्योपासनविधि। मार्ज्जनविधि।
ओङ्कारस्वरूपकथनादिक। जपविधिः। तर्पणविधिः। तर्पणोत्तरकर्म्मनिरूपणं।
पञ्चमहायज्ञविधिः। तत्र अतिथिपूजाविधि। भोजनविधि। भोज्याभोज्यनिरू-
पण। भोज्येषु पक्तिनिरूपण। पशुनिरूपण। मत्स्यनिरूपनञ्च। मांसभक्षणवर्ज्ज-
नकथन। पशुहिंसाविधिनिषेधविवेचन। मद्यादिनिन्दाकीर्त्तन। भोजनोत्तर-
कर्म्मनिरूपण। रजस्वलाकर्म्मनिरूपण। पर्व्वकृत्यनिरूपण। ब्राह्मणानां कर्म्मनि-
रूपण। धर्म्मकथन। वृत्तिविधानञ्च। आपद्वृत्तिनिरूपण। क्षत्रियकार्य्यविधि।
वाणिज्यविधि। पाशुपाल्यविधि। कुसीदविधि। अन्यविधा आपद्वृत्ति।
प्रतिग्रहविधि। क्षत्रियवैश्ययो कर्म्मनिरूपण। धर्म्मकथनं। वृत्तिविधानञ्च।
द्व्याणां धर्म्मस्वत्वनिरूपणं। शूद्राणां कर्म्मनिरूपण। धर्म्मकीर्त्तन। वृत्तिविधा-
नञ्च। सेवापवादकथन। यमनिरूपण। शौचविधि। ब्रह्मचर्य्यविधि। नियम-
मादिकथन। कुलनाशनकथन। निवासविधिकथन। वाच्यावाच्यनिरूपण।
गमनप्रवेशनविधि। अनाक्रमणीयनिरूपण। अनधिष्ठेयनिरूपण। अनवलोक-
नीयनिरूपण। शूद्राय अप्रदेयानि। क्रोधादीनां परिवर्ज्जनविधि। सङ्करपरि-
वर्ज्जनविधि। त्याज्यात्याज्यनिरूपणञ्च।

वीरेषु मान्य सुधियां वरेण्यो विद्यावतामादिविलेखनीय ।
श्रीदेवसिंहक्षितिपालसूनु-र्जीयाच्चिर श्रीशिवसिंहदेव ॥
शिशूना सिद्धार्थं नयपरिचितेर्नूतनधिया
मुदे पौरस्त्रीणा मनसिजकलाकौतुकजुषा ।
निदेशान्नि शङ्क सदसि शिवसिंहक्षितिपते
कथाना प्रस्ताव विरचयति विद्यापतिकवि ।
नयानुरोधेन गुणेन वापि कथारसस्यापि कुतूहलेन ।
बुधोऽपि वैदग्ध्यविशुद्धचेता प्रबन्धमाकर्णयिता न कि मे ॥
पुरुषा परिचीयन्ते युक्तरस्या परीक्षया ।
तत पुरुषपरीक्षाया कथा सर्व्वमन प्रिया ॥
आसीदासमुद्रक्षितिपतिमहस्रशिरोमालारजोरञ्जितपादपद्मश्चन्द्रातपाया पुरि इत्यादि ।

End
भुक्त्वा राज्यसुख विजित्य परितो हत्वा रिपून सङ्गरे
हुत्वा चैव हुताशन मखविधौ दत्वा धनैरर्थिन ।
नागवत्या भवसिंहदेवनृपतिस्त्यक्त्वा शिवाग्रे वपु
पूतो यस्य पितामह सुरगमद्धारद्वयालङ्कृत ॥
सङ्कटीपुरसरोवरकर्त्ता हेमहस्तिरथदानविदग्ध ।
भाति यस्य जनको रणजेता देवसिंहनृपतिर्गुणराशि ॥
यो गौडेश्वरगज्जनेश्वररणक्षोणीषु लब्ध्वा यशो-
दिक्कान्ताचयकुन्तलेषु नयते कुन्दस्रजामास्पद ।
तस्य श्रीशिवसिंहदेवनृपतेर्विज्ञप्रियस्याज्ञया
ग्रन्थ ग्रन्थिलदण्डनीतिविषये विद्यापतिर्व्यातनोत ॥

Colophon
इति समस्तप्रक्रियाविराजमानरूपनारायणमहाराजाधिराजश्रीमच्छिवसिंहदेवपादानामाज्ञया श्रीविद्यापतिविरचितायां पुरुषपरीक्षायां पुरुषार्थपरिचयो नाम चतुर्थ,—परिच्छेद । समाप्तश्चायं ग्रन्थ ।
वेदपक्षशते गौडे माघे च प्रथमे तिथौ
नारायणेन लिखिता पुस्ती विद्यापते कृते । सम १०४ ।

विषय ।
चन्द्रातपाया पुरि पारावारोनाम राजा आसीत । तस्य सर्वाङ्गसुन्दरी पद्मावती नाम कन्यका बभूव । अथ राजा तस्याः शैशवापगममवलोक्य तदनुरूप वरमनुसन्धान कि करवाणीति चिन्तयमान सुबुद्धिनामानममात्यमपृ-च्छत । भगवन् । कस्मै तस्या वरं करवाणीति । मुनिराह । राजन् । पूर्व वर

श्रुत । तेनैवमभिहितो राजा प्राह । श्रये कथनपुरुषोऽपि पर मश्रयति । मुनिरुवाच । महाराज । शृणियर्था वद्ध पुरुषा पुरुषाकाराश्च सन्ति । तत पुरुषाकारान् परित्यज्य पुरुष परम इति ब्रवीमि । अथ राजप्रार्थनया मुने पुरुष लक्षणादिकथनं । तत्र शौर्य्यविवेकोत्साहादिसम्पन्न एव पुरुष इति निरूपणं । शौर्य्यादीनां लक्षणकीर्त्तनं । क्रमेण दानवीरकथाकीर्त्तनं । दयावीरकथा । युद्धवीरकथा । सत्यवीरकथा । चौरकथा । भीरुकथा । क्षपणकथा । अलसकथा । अप्रतिभकथा । मेधाविकथा । सुबुद्धिकथा । वञ्चककथा । पिशुनकथा । अबुद्धिकथा । समर्थसर्व्वकथा । शस्त्रविद्यकथा । शास्त्रविद्यकथा । वेदविद्यकथा । लोकविद्यकथा । उभयविद्यकथा । उपविद्यकथा । गीतविद्यकथा । नृत्यविद्यकथा । इन्द्रजालविद्यकथा । पूजितविद्यकथा । अवमतविद्यकथा । अविद्यकथा । खण्डितविद्यकथा । ग्राम्यविद्यकथा । तात्त्विकविद्यकथा । तामसकथा । अनुशयिककथा । मदेच्छकथा । मूढकथा । वक्राग्रकथा । सावधानकथा । अनुकूलनायककथा । दक्षिणकथा । विदग्धकथा । धूर्तकथा । शठकथा । निर्व्विम्भिकथा । निःस्पृहकथा । लब्धसिद्धिकथाकीर्त्तनञ्च ।

No˙ 1923 चतुर्वर्गचिन्तामणिः, प्रायश्चित्ताध्यायः ।

Substance, country-made paper, 10 × 5 inches Folia, 287 Lines, 11 on a page Extent, 8, 436 slokas Character, Nagara Date, ? Place of deposit, Darbhanga, Babu Gunesvara Siñha Appearance, new Prose and verse Generally correct

Chaturvarga chintamani A complete digest of all Smriti rules. By Hemadri The codex contains the part which relates to expiations

Beginning कमलादयित + + कमलासनसंस्तुत ।
कमलाक्षमहं वन्दे कमलाकरशायिन ॥
अथेदानीं हेमाद्रिकारिणा लोकोपकारार्थं सर्व्वपुराणश्रुतिसंहितावेदज्योतिषवैद्यागमधर्मशास्त्रतन्त्रेषु ग्रन्थानालोच्य ब्रह्मक्षत्रियविट्शूद्रादीनाञ्च ब्रह्महत्यादसमानि वाङ्मनःकायसम्भवानि हिंसादीनि सम्भवन्ति तेषां पापानामपनोदनप्रायश्चित्ताध्याये लिख्यते । इत्यादि ।

End. धर्मशास्त्रमार्गेण उक्तप्रत्याम्नायरूपेण इदं मया अनुष्ठेयं प्रायश्चित्तं चरिष्ये इति संकल्प्य उक्तमार्गेण कुर्यादिति । समाप्तोऽयम् ।

Colophon पौषमासे शुक्लपक्षे एकादश्यां सोमवासरे लिखितं ।

विषय । वर्णाश्रमभेदेन प्रायश्चित्ताकरणे दोषकीर्तनं । अनेकप्रकारप्रायश्चित्तकथनं । ब्रह्महत्यादिमहापातकादिनिरूपणं । ब्रह्महत्याप्रायश्चित्तं । गुरुहत्याप्रायश्चित्तं । अनेकविधगुरुनिरूपणं । क्षत्रियस्य विप्रहत्या-प्रायश्चित्तं । वैश्यस्य विप्रहत्याप्रायश्चित्तं । शूद्रस्य विप्रहत्याप्रायश्चित्तं । ब्राह्मणस्य क्षत्रियहत्याप्रायश्चित्तं । तस्य वैश्यशूद्रहत्याप्रायश्चित्तं । क्षत्रियस्य वैश्यहत्याप्रायश्चित्तं । वैश्यस्य क्षत्रियवध-प्रायश्चित्तं । शूद्रस्य वैश्यहत्याप्रायश्चित्तं । वैश्यस्य शूद्रहत्याप्रायश्चित्तं । चाण्डाला-दिवधप्रायश्चित्तं । ब्रह्मचाण्डालग्रामचाण्डालवधप्रायश्चित्तं । चाण्डालजननकारण-कथनं । ग्रामचाण्डालादिकथनं । सुरापानप्रायश्चित्तं । एकादशप्रकारसुराकथनं । स्तेयप्रायश्चित्तं । सुवर्ण-रजत-ताम्र-कांस्य-धान्यवस्त्रादिस्तेयप्रायश्चित्तं । गुरुतल्पगमन-प्रायश्चित्तं । संसर्गप्रायश्चित्तं । उपपातकप्रायश्चित्तं । तत्र गोवधप्रायश्चित्तं । गोवत्स-वृषभ-बलीवर्दादिहननप्रायश्चित्तं । गजाश्वोष्ट्रखरमहिषी-महिषाज-मेषादिवधप्राय-श्चित्तं । वृक्षच्छेदप्रायश्चित्तं । आश्रमरहित्यप्रायश्चित्तं । भृतकाध्ययनाध्यापनप्राय-श्चित्तं । गुर्वधिक्षेपप्रायश्चित्तं । अनग्नित्वप्रायश्चित्तं । अनग्नित्वलक्षणं । पण्यविक्रय-प्रायश्चित्तं । निन्दितार्थोपजीवनप्रायश्चित्तं । कृषिवृत्तिप्रायश्चित्तं । हिंसायन्त्रविधान-प्रायश्चित्तं । वार्द्धुष्यजीवनप्रायश्चित्तं । मनुष्यविक्रयप्रायश्चित्तं । आत्म-सुत पत्नी मातृ पुत्र विक्रयप्रायश्चित्तं । धेनु गज अनडुह महिषी-महिष अज खर-उष्ट्र-हरिण-वृष-अश्व-आरण्यपश्वादिविक्रयप्रायश्चित्तं । गोधूम-मुद्ग-तण्डुल-धान्य-गुड-लवण-का-र्पास-नीली-पलाण्डु लशुन-गृञ्जन- हिङ्गु-रक्त-हरिद्रादिमूलचम्पकादिफल-पर्ण-दासी-दन्त-नख-उपकेश-अन्न-गो-मधु-मांस शालग्रामादि-पुष्प-तुलसी- रुद्रादि-रुद्राक्ष-सुवर्ण- रजत-ताम्र-कांस्यादि-रत्न-गृहोपकरण-कन्यादि-वस्त्र-चर्म-मूर्ति-नामप्रभृतिनानावस्तुविक्रयप्रायश्चित्तं । सकलीकरणप्रायश्चित्तं । मलिनीकरणप्रा-यश्चित्तं । निक्षेपहरण-धेनुहरण-गावतस्करण-अनडुह-महिषी-महिष-गज-अश्व उष्ट्र-खर-अज मृग-भूमि-स्वदत्त-रत्न-कन्या-नारी-वापी-पुरुष-दासी-शय्या-यान-पा दुका-छत्र-चामर-पुष्प फल-कन्दादि-कोपशाक-पत्र-इन्धन-जल-भक्ष्य-भोज्य-ता-म्बूलद्राक्ष-गुड क्षीर-त्रिकटु-रसौषधि-गृहोपकरण-शस्त्रादिहरणप्रायश्चित्तकथनं । मार्गनिरोधप्रायश्चित्तं । तडागादिहरणप्रायश्चित्तं । परिधानप्रतिग्रहप्रायश्चित्तं । कूट-साक्ष्यप्रायश्चित्तं । पुस्तकादिहरणप्रायश्चित्तं । शालग्रामहरणप्रायश्चित्तं । अपात्रीक-रणप्रायश्चित्तं । चाण्डालस्त्री-रजकी-चर्मकारस्त्री-नटस्त्री वरुडस्त्री-कैवर्तस्त्री-मेद-

स्त्री-भक्तस्त्री-स्वर्णकारस्त्री-मौक्तिकस्त्री नर्तकस्त्री--मांसविक्रयिस्त्री-कुलालस्त्री-शौण्डिक-
स्त्री कारुस्त्री-नापितस्त्री-रजस्वला-विधवा-वेश्या-दासी-पाषण्डपतितादिस्त्रीगमनप्राय
श्चित्तं । कन्यागमनप्रायश्चित्तं । कन्यादूषणप्रायश्चित्त । पुंमैथुनप्रायश्चित्तं । खराष्ट्र-
वडवा-वत्स-महिषाजादिमैथुनप्रायश्चित्त । अवकीर्णिप्रायश्चित्त । मिथ्यारोपप्रायश्चित्त ।
अभिशस्तप्रायश्चित्तं । कुग्रामवासप्रायश्चित्त । कुत्सितसेवाप्रायश्चित्त । खरोष्ट्रानडुद्-
द्विपवस्त्रारोहणप्रायश्चित्त । ऊढाया पुनरुद्वाहप्रायश्चित्तं । मातृसखबन्धुपरिणये-
प्रायश्चित्त । सदारपरित्यागप्रायश्चित्त । पितृगेहे अस्नातकन्यारजस्वलाप्रायश्चित्तं ।
कारागृहनिवासप्रायश्चित्तं । बन्दिगृहीताना नारीणा प्रायश्चित्तं । रोगनिवृत्त्यर्थं
मद्यादिपानप्रायश्चित्तं । जातिभ्रंशकरणप्रायश्चित्त । परान्नभोजनप्रायश्चित्तं । दीर्घ
सत्रभोजनादिप्रायश्चित्त । शूद्रसत्रभोजने प्रायश्चित्तं । शूद्रगृहे वेश्यागृहे च स्वय
पाकादिभोजने प्रायश्चित्तं । एकादश्या भोजने प्रायश्चित्त । नवश्राद्धनवश्राद्धयो-
प्रतिग्रहादिप्रायश्चित्त । क्रीतान्नादिभोजनप्रायश्चित्त । पर्युषितान्नभोजनप्रायश्चित्तं ।
दुर्भक्ष्यभक्षणप्रायश्चित्त । दुष्पाकभक्षणप्रायश्चित्त । कारणं विना क्षत्रान्नपर-
पाकभोजनप्रायश्चित्तं । व्रात्यकुष्ठि-कुण्ड-गोलक यति-दम्पति-शिशाद्यादिभोजनप्रा-
यश्चित्त । पत्न्या सह भोजनप्रायश्चित्त । शूद्रभाण्डभोजनादिप्रायश्चित्त । पतितदु-
ष्टाज्ञानपङ्क्तिभोजनप्रायश्चित्त । पलाण्डुलशुनादिभक्षणप्रायश्चित्त । श्वेतवृन्ताक-
मत्क-शिग्रुवृन्ताकादिभक्षणप्रायश्चित्तं । ताम्रपात्रे गव्यादिभोजनप्रायश्चित्तं । पीतशेष-
जलपानप्रायश्चित्तं खरी-उष्ट्री-हरिणीप्रभृतीना क्षीरपानप्रायश्चित्त । मनुष्यपशुप-
क्ष्यादिमलमूत्रादिभक्षणप्रायश्चित्त । भोजनकाले दीपनिर्वापणप्रायश्चित्त । एक-
वस्त्रवामहस्तादिना भोजनप्रायश्चित्तं । ग्रहणकाले भोजनादिप्रायश्चित्त । सन्ध्यादि-
कर्मकाले भोजनकाले च चण्डालध्वनिश्रवणप्रायश्चित्तं । सत्कर्माचरणे शूकरा-
दिदर्शनप्रायश्चित्त । रजस्वलास्पृष्टान्नभोजनप्रायश्चित्त । द्विर्भोजनप्रायश्चित्त । देव-
पूजाया वैश्वदेवपरित्यागप्रायश्चित्त । उष्णोदक-कूपोदकस्नानप्रायश्चित्त । शिखा-
हीनशौचप्रायश्चित्त । भोजने घृतापानवापूर्णगाद्ये प्रायश्चित्तकथन । अन्योन्यस्पृष्टा-
न्नभोजनप्रायश्चित्त । भिन्नविर्भोन्यभोजनप्रायश्चित्त । नीलवस्त्रधारणप्रायश्चित्तं । दुःस्व-
प्नादुष्टचर्चाविषयिकं प्रायश्चित्तं । दुःस्वप्नदर्शने प्रायश्चित्त । मृत्युसूचका-
पशकुनप्रायश्चित्त । अनिष्टापत्तिकरणप्रायश्चित्त । नन्दादितिथिमरणप्रायश्चित्त ।
गृहपतनादिप्रायश्चित्त । दहनयोग्यस्य निखनकरणप्रायश्चित्त । एव खनन-
योग्यस्य दहनप्रायश्चित्त । दहनाभावप्रायश्चित्त । पिण्डोपहतिप्रायश्चित्त । अस्थि-
सञ्चयनात् प्राक् प्रेताग्निनाशे प्रायश्चित्त । अस्थ्युपहतप्रायश्चित्त । परिवेषप्रायश्चित्त ।
विधादकप्रायश्चित्त । चतुष्पादकप्रायश्चित्त । देशाकरादणप्रायश्चित्त । देशान्-

विषयः । मृतानामस्थिशरीराभावे प्रायश्चित्तं । व्रणे कृम्युत्पाते प्रायश्चित्तं । मृतस्य पुनर्जीवन
प्रायश्चित्तं । देशान्तरवासिनो द्वादशवर्षादूर्द्ध्वं परलोकक्रियानन्तरं पुनरागमन-
प्रायश्चित्तं । सूतकद्वितये मृतस्य प्रायश्चित्तं । सहगमनभीतायाः प्रायश्चित्तं ।
मृतस्याहिताग्नेर्लौकिकाग्निना दहने प्रायश्चित्तं । गर्भिण्या मरणे प्रायश्चित्तं । सूतिका-
रजस्वलयोर्मरणे प्रायश्चित्तं । आहिताग्नेर्दुर्म्मरणप्रायश्चित्तं । शृगालादिदष्टप्राय-
श्चित्तं । विप्राणां गर्भाधानादिषोडशकर्म्मपरित्यागप्रायश्चित्तं । वेदाश्रमपरित्याग-
प्रायश्चित्तं । अनध्याये वेदपाठप्रायश्चित्तं । राक्षसादिविवाहप्रायश्चित्तं । परिवित्ति-
प्रायश्चित्तं विवाहमध्ये रजोदर्शनप्रायश्चित्तं । स्थालीपाककाले अग्निशान्तिप्राय-
श्चित्तं । आग्रेयस्थालीपाकादूर्द्ध्वं औपासनलोपप्रायश्चित्तं । अन्वारम्भणीयलोपप्राय-
श्चित्तं । प्रतिपद्धोमलोपप्रायश्चित्तं । आग्रयणलोपप्रायश्चित्तं । गृहस्थानां ब्रह्मयज्ञ-
लोपप्रायश्चित्तं । देवतार्चनपरित्यागप्रायश्चित्तं । वैश्वदेवपरित्यागप्रायश्चित्तं । एको-
द्दिष्टश्राद्धाकरणप्रायश्चित्तं । पार्व्वणादौ अर्घ्यपात्रादिविस्मरणप्रायश्चित्तं । पार्व्वणवि-
स्मृतिप्रायश्चित्तं । अग्निहोत्रत्यागप्रायश्चित्तं । उपरागप्रायश्चित्तं । गृहस्थस्य धर्म्मा-
तिक्रमे प्रायश्चित्तं । मानसिकस्नानविधिकीर्त्तनं । निषिद्धदिवसे ताम्बूलभक्षणप्रा-
यश्चित्तं । तुलादिषोडशमहादानानामितरेषाञ्च दानानां प्रतिग्रहीतॄणामाचार्य्या-
दीनां प्रायश्चित्तं । अपस्मृत्युत्तरणमार्ज्जनविधिः । केषुचित्पापेषु नदीस्नानरूप
प्रायश्चित्तं । तत्र पुण्यनद्यादिनिरूपणं । गजाश्वादिप्रतिग्रहप्रायश्चित्तं । तुलादिषु
प्रतिगृहीतॄणां प्रायश्चित्तप्रयोगकथनं । धर्म्मविक्रयिण प्रतिग्रहप्रायश्चित्तं । नाम-
विक्रयिणः प्रतिग्रहप्रायश्चित्तं । स्मृति-सोमादिविक्रयिणः प्रतिग्रहप्रायश्चित्तं । पुरो-
डाशभक्षणप्रायश्चित्तं । अयाज्ययाजनप्रतिग्रहप्रायश्चित्तं । तप्तमुद्राधारिभ्यः प्रतिग्रह-
प्रायश्चित्तं । लिङ्गधारिणां प्रायश्चित्तं । गायत्रीप्रदातुः प्रायश्चित्तं । परार्थं गाय-
त्रीजपकर्त्तॄणां प्रायश्चित्तं । ग्रामप्रतिग्रहप्रायश्चित्तं । कूष्माण्डप्रतिग्रहप्रायश्चित्तं
गो-भूमि-तिल-स्वर्ण-घृत-वस्त्र-धान्य-गुड़ रजत-लवणादिप्रतिग्रहप्रायश्चित्तं । केश-
वादिचतुर्व्विंशतिमूर्त्ति-प्रतिग्रहप्रायश्चित्तं । दशावतारप्रतिग्रहप्रायश्चित्तं । राम-
लक्ष्मण-श्रीमूर्त्ति-चक्रपाणि-शिवलिङ्ग-शङ्ख-घण्टादि-ताम्र-कांस्य-तिलपात्रादिप्रतिग्र-
हप्रायश्चित्तं । हरिहर-अर्द्धनारीश्वरप्रतिग्रहप्रायश्चित्तं । दुर्ज्जनात् प्रतिग्रहप्राय-
श्चित्तं । दुर्ज्जनलक्षणं । आततायिनः प्रतिग्रहप्रायश्चित्तं । पाषण्डात् प्रतिग्रहप्रा-
यश्चित्तं । पाषण्डलक्षणं । कुण्ड-गोलकयोः प्रतिग्रहप्रायश्चित्तं । वेश्या-व्यभिचारि-
णी-भर्त्तृघ्नीभ्यः प्रतिग्रहप्रायश्चित्तं । आसां लक्षणञ्च । चाण्डालदर्शनादिप्रायश्चित्तं ।
परिवेत्तृप्रतिग्रहप्रायश्चित्तं । पुस्तकादिप्रतिग्रहप्रायश्चित्तं । व्रात्यनटादिभ्यः प्रति-
ग्रहप्रायश्चित्तं । आभीरात् प्रतिग्रहप्रायश्चित्तं । चातुर्म्मास्यव्रतादिषु प्रतिग्रहप्राय

विषय । श्चित्त । कार्त्तिक माघ वैशाखव्रतादिषु प्रतिग्रहप्रायश्चित्त । नानाविधफलप्रतिग्रह-प्रायश्चित्त । मकरसंक्रान्तौ प्रतिग्रहप्रायश्चित्त । कारण विना समतीपवनीत्याग प्रायश्चित्त । धान्य महिष-धेनुप्रति-ग्रहप्रायश्चित्तं । सन्यासिन प्रतिग्रहप्रायश्चित्तं । पतितात् प्रतिग्रहप्रायश्चित्तं । मठपते सन्यासिन प्रतिग्रहप्रायश्चित्तं । महापातकिसंसर्गप्रायश्चित्तं । रहस्यकृत ब्रह्महत्याप्रायश्चित्तं । रहस्यकृतसुरापानप्रायश्चित्तं । रहस्यकृतसुवर्णस्तेयप्रायश्चित्त । रहस्यकृतगुरुतल्पगमनप्रायश्चित्त । चान्द्रायणादिकृच्छ्रलक्षणादिकीर्त्तन । यवमध्य-पिपीलिकादिचान्द्रायणलक्षण । महाचान्द्रायणादिविधिकथनं । प्राजापत्यकृच्छ्रादिलक्षण । नक्तकृच्छ्रादिलक्षण । पराकयावक-सान्तपन-महासान्तपनातिकृच्छ्रादीनां लक्षणं । माहेश्वर ब्रह्म-धान्य-सुवर्णकृच्छ्रादीना लक्षणं । चान्द्रायणादीनां सर्व्वेषां प्रत्याम्नायकीर्त्तनञ्च । कदलीविवाहरूपप्रायश्चित्तकथन । नाडायणबलिविधिकीर्त्तनं । वैष्णवश्राद्धविधि । प्रायश्चित्तादौ एतच्छ्राद्धावश्यकत्वाकीर्त्तनं । नान्दीश्राद्धविधि । प्रायश्चित्तलक्षणादिकीर्त्तन । अघमर्षणस्नानविधि । महासंकल्पसंकल्पकथनादिकं । अधिकारिभेदेन प्रायश्चित्तसंख्यादिकथनं । मुण्डनादिविधिकथन । सुवासिनीप्रायश्चित्तकथनं । विधवाया पापविशेषकथनपूर्व्वकं प्रायश्चित्तकीर्त्तनञ्च ।

No 1921 पितृभक्तिः ।

Substance, country-made paper, 12 × 4 inches Folia, 56 Lines, 6 on a page Extent, 1,155 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Mujona, Post Tajpura, Darbhangá, Pandit Babulála Páthaka, another at Magrániagrám, Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Chhuti Jhá Appearance fresh Prose and verse Correct

Pitṛbhakti. The duty of a son to the manes of his father,—treatise on various kinds of S'ráddhas. By S'rídatta.

Beginning कालीदक्षं मखबद्धंमाद पूजा श्रेयाश्रमादि दत्ता ।
कलाद काव जि जिनम मदक दर्शदेहा मान्दविधि विभ दै ॥
नव दृष्टिमें कवला दंसवदादि करोद दिव वर्णदा । निलादिवमेवभूम ।
निवलावन्यू पुर्वादिमवदेवान्ने वा वादिम वा । इत्यादि ।

End. [illegible]
[illegible]

ननु गौरवमात्रेण कार्य्येप्येवात्र पण्डितैः ।
यत आह मनुर्ग्राह्यं बालादपि सुभाषितं ॥

Colophon इति महामहोपाध्यायसत्पण्डितश्रीदत्तविरचिता पितृभक्तिः समाप्ता ।

विषय । यजुर्वेदिनां श्राद्धविधानकथनं । तत्र निमन्त्रणादिविधिकथनं । श्राद्धप्रकरणकालीनश्राद्धादिकृत्यनिरूपणं । श्राद्धपरिभाषाकथनं । पार्व्वणश्राद्धप्रयोगकथनं । श्राद्धलक्षणविवेचनं । श्राद्धादिनिरूपणं । पार्व्वणैकोद्दिष्टादिषु इतिकर्त्तव्यताभेदनिरूपणं । सपिण्डीकरणश्राद्धविधिकथनं । स्त्रीशूद्रकर्त्तृकश्राद्धविधिकथनं । अपुत्रस्य पार्व्वणश्राद्धं न कर्त्तव्यमितिकथनं । अशौचातिरिक्तमृताहश्राद्धप्रतिबन्धके विशेषकथनं । शास्त्रोक्तादशक्यमपि पतितश्राद्धकर्त्तव्यतानिरूपणं । पाक्षिकश्राद्धविधिकथनं । पिण्डपितृयज्ञप्रकारकथनं । पतिपुत्ररहिताया स्त्रियाः सपिण्डननिषेधकथनं । प्रेतश्राद्धधर्म्मकथनादिकं । आमश्राद्धविधिकथनं । नान्दीमुखश्राद्धविधिः । तत्र सपिण्डीकरणानधिकारिणा कनिष्ठेन अग्रपिण्डितेऽपि पितरि नान्दीश्राद्धं कर्त्तव्यमिति निरूपणं । एकोद्दिष्टश्राद्धप्रयोगकथनं । आद्यश्राद्धविधिकथनं । सपिण्डनश्राद्धप्रयोगकथनं । आभ्युदयिकश्राद्धप्रयोगकथनञ्च ।

No 1925 काल्युपनिषत् ।

Substance, country made paper, 9 × 3 inches Folia, 3 Lines 7 on a page Extent, 45 ślokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Mujona, Post Tajapura, Darbhanga, Pandit Yageśvara Pathaka Appearance, new Prose Correct

Kalyupanishad On the divinity of Dakshina kaliká alleged to be a part of the Atharva Veda, but not included in the collections of the Atharva Veda Upanishads ordinarily met with—most probably a forgery.

Beginning अथ हैनां ब्रह्मस्वरूपिणीमाप्नोति कामः रेफा दीर्घनवबिन्दुरूपिणीं ना ।
त्रिगुणमादौ कूर्चद्वयं कूर्चबीजं व्योमसदक्षरमेलनरूपं तद्द्वयं भुवनाद्व्योमस्खलनं इदङ्क्षयमेलनरूपं तद्द्वयेति दक्षिणाकालिकेति च इत्यादि ।

End स महार्णवं तीर्त्वा सर्व्वमन्त्रसिद्धिं लब्ध्वा केवलभैरवो भवति ।

Colophon इत्यथर्व्ववेदे काल्युपनिषत् समाप्ता ।

विषय । श्रीदक्षिणकालिकाया ब्रह्मस्वरूपत्वकथनपूर्व्वकं तदुपासनप्रकार-माहात्म्यादिकीर्त्तनं ।

No 1926 गङ्गोपनिषत् ।

Substance, country made paper, 9 × 3 inches Folia, 3 Lines, 7 on a page Extent 43 slokas Character, Maithilí Date ? Place of deposit, Mujona Post Tajapura, Darbhanga, Pandit Yages vara Pathaka Appearance, new Prose Correct

Gangopanishad An eulogium on the river Ganges called an Upanishad, but not affiliated to any of the Vedas

Beginning या देवा देवसरित पितरश्च पर्य्युपासते । याश्च्य मा नो देवसरिद्देवाना पाप हन्तु धर्म्मसाक्षिणी । या भूमि धत्ते देवगन्धोऽमृतत्वाय क्षितिकण्ठ पतनन । तामहं देवीमुपाश्रये । मातेव सा मामवतु । इत्यादि ।

End य इमा विद्यामधीते तरति ब्रह्महत्या तरति स्तेय तरति पारदारिकत्व लभते ऽभिमत सर्व्वमधीयानो मासमकर्मिति ॥

Colophon इति श्रीगङ्गोपनिषत् समाप्ता ।

विषय । गङ्गाया उत्पत्त्यादिकथनपूर्व्वक माहात्म्यकीर्त्तन ।

No 1927 सूर्य्योपनिषत् ।

Substance country made paper 11 × 3 inches Folia, 3 Lines 6 on a page Extent, 36 slokas Character, Maithilí Date, ? Place of deposit Mujona, Post Tajapura, Darbhanga, Pandit Yages vara Páthaka Appearance, new Prose Correct

Suryopanishad On the adoration of the Sun as the supreme divinity called an Upanishad, but not affiliated to any of the Vedas

Beginning अथ सूर्य्याथर्व्वाङ्गिरसं व्याख्यास्यामः । ब्रह्मा ऋषिर्गायत्री छन्द आदित्यो देवता हंसः सोऽहमग्निनारायणयुक्तं बीजं हृल्लेखा शक्तिर्वियदादिसर्गसंयुक्त कीलक धर्म्मार्थकाममोक्षसिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः । षट्स्वरारूढेन बीजेन षडङ्गं रक्ताम्बुजसंस्थितं सप्ताश्वरथिनं इत्यादि ।

End य आदित्ये जपति स महाभयात् तरति य एवं वेद । इत्युपनिषत् । ॐ सह नाववतु सह नौ भुनक्तु सह वीर्य्यं करवावहै । तेजस्विनावधीतमस्तु मा विद्विषावहै । ॐ शान्तिः ३ ।

Colophon इति सूर्य्योपनिषत् ।

विषय । सूर्य्यस्य परब्रह्मत्वकथन । तन्मन्त्रादिकथनपूर्व्वक माहात्म्यकीर्त्तनञ्च ।

No 1928 गणेशोपनिषत् ।

Substance, country made paper, 11 × 3 inches Folia, 3 Lines 6 on a page Extent 34 s lokas. Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Mujona, Post Tajapura, Darbhanga, Pandit Nages vara Pathaka Appearance, new Prose Correct

Ganesopanishad On the adoration of Ganesa as the Supreme Divinity—an apocryphal work

Beginning अथ गणपत्यथर्व्वशीर्ष व्याख्यास्याम । ॐ नमस्ते गणपतये। त्वमेव प्रत्यक्ष तत्त्वमसि त्वमेव केवल कर्त्तासि त्वमव केवल कर्त्तासि । त्वमव केवल धर्त्तासि त्वमव केवल सर्व्वं खल्विद ब्रह्मासि त्वं साक्षादात्मासि नित्यन्तत वच्मि सत्य वच्मि । इत्यादि ।

End. महानद्या प्रतिमासन्निधौ जप्त्वा सिद्धमन्त्रो भवति महाविघ्नात प्रमुच्यते महादोषात प्रमुच्यते स सर्व्वविद्भवति य एव वेद। इत्युपनिषत । ॐ सह नाववत्वि-त्यादि। ॐ शान्ति ३।

Colophon इति गणेशोपनिषत् ।

विषय । गणेशस्य परब्रह्मस्वरूपत्वकथन । माहात्म्यादिकीर्त्तनञ्च ।

No 1929 दुर्गोपनिषत् ।

Substance, country made paper 11 × 3 inches. Folia 2 Lines 6 on a page Extent, 20 s'lokas Character, Maithili Date ? Place of deposit, Mujona, Post Tajapura, Darbhanga Pandit Nages'vara Pathaka Appearance, new Prose Correct

Durgopanishad On the adoration of Durga as the Supreme Divinity alleged to be a part of the *Atharva s'iras Upanishad of the Atharva Veda*

Beginning अथातो दुर्गां व्याख्यास्याम । अथाध्वनयनो मत्रका परमेष्ठिन परिपप्रच्छ। नाथ। कि जगत्कारण कि जन्मसाधनो कि पदार्थं इयामी प्रणवश्चसत्ता कि इयावतारात्मा इत्यादि ।

End. यदी दुर्गातत्त्व परब्रह्म भवतीत्याह परमेष्ठी भगवन्नारायणाय भगवन्त।
ॐ सह नाववत्वित्यादि। ॐ शान्ति ३।

Colophon इत्यथर्वशिरसि दुर्गोपनिषत् ।

विषय। दुर्गाया परब्रह्मत्वकीर्त्तन दिक् ।

No 1930 अद्भुतसागरसार ।

Substance country made paper, 12 × 4 inches Folia, 96 Lines 6 on a page Extent, 1 816 slokas Character, Maithili Date ? Place of deposit Mujona, Post Tajapura, Darbhanga Pandit Yágesvara Pathaka. Appearance fresh Prose and verse Correct

Adbhuta ságara sara Portents their consequences, and the means of obviating the same By Mahapandit Chaturbhuja Contents Fall of vultures and hawks Portents in connection with celestial luminaries, meteors, rainbows, &c Appearance of cities near those objects Portents in connection with the rising and the setting of the sun Ditto with the moon Ditto with Rahu, the ascending node, and other planets Wars of planets Portents in connection with rains, with Nakshatras, with winds, with fires, with dawn and vesper, with shadows Recondite peculiarities in earthquakes, reservoirs of water, conflagrations, sacred images, Indra's flag,* vegetables, houses, music, dress, arms, men, boils, tremors, dreams, the human body, parturition, elephants, horses, cattle, dogs, jackals, crows, and herons, their effects on human destiny, and the mode of obviating those effects

Beginning गृध्रश्येन + चिक्रय कपोतोलूकचातका ।
भाद्रुलीवककङ्काश्च पतन्ति यस्य वेश्मनि ॥
ध्वज स्थ सद्योत्पात वाल्मीक जायते मधु ।
शुनां प्ररोदनञ्चैव द्वारस्य कटकटायते ॥
स्तनजातमात्रस्य नतवक्त्रे दन्तदर्शनं ।
जननं जातदन्तस्य सुतोत्पत्ति शिरो विना ॥ इत्यादि ।

End विष्णुधर्मोत्तरे । अद्भुते तु समुत्पन्ने यदि दृष्टि शिवा भवत ।
मत्स्याश्रमान्तरे शेयमद्भुत निष्फलं हि तत् ॥
मत्स्कलिकायां, यदि विकारसम्भ पर्जन्यस्यजति मत्स्यानाम प्रशमनुपगच्छतीति ॥

Colophon इति महापण्डितचतुर्भुजविरचिताद्भुतसागरसारः समाप्तः ।

विषय । गृध्रश्येनादिपतनादिष्वद्भुतकथनपूर्व्वकं प्रत्येकतत्प्रशमोपायकीर्त्तनं । सूर्य्यादित्यादीनामद्भुतकथनपूर्व्वकं तच्छान्तिकथनम् । उल्कापात गन्धर्व परिवेष गन्धर्वनगर विद्युदिन्द्रचापाभ्रमाद्भुतकथनपूर्व्वकं तच्छान्तिकथनम् । सिंहाप्र

* Something like a May pole set up on the 12th of the waxing moon in the month of Bhádra, on the occasion of a festa in honor of Indra.

सूर्याद्भुतादिकीर्त्तनं । तत्र उदयादिफलवर्णनञ्च । एवं चन्द्रस्य अद्भुतादिकथनं । राहोरद्भुतादिकथनं । तत्र अयन मास दिक् ग्रास वर्णं ग्रहणसमायद्भुतकथनादिकं । परिवेषकथनं । एवं मङ्गलबुधादीनां ज्ञेयं । ग्रहयुद्धाद्भुतवर्णनं । रव्यादिवर्षाद्भुतकीर्त्तनं । नक्षत्राद्भुतवर्णनं । निर्घाताद्भुतकथनं । दिग्दाहाद्भुतवर्णनं । सन्ध्याद्भुतवर्णनं । छायाद्भुतकथनं । भूकम्पाद्भुतकथनं । जलाशयाद्भुतकथनं । अग्न्यद्भुतकथनं । देवप्रतिष्ठाद्भुतवर्णनं । शक्रध्वजाद्भुतकथनं । वृक्षलताफलपुष्प शस्यान्नाद्यद्भुतकथनं । गृहाद्यद्भुतकथनं । शय्याद्यद्भुतकथनं । वस्त्राद्भुतकथनं । शस्त्राद्यद्भुतवर्णनं । मानुषाद्भुतवर्णनं । पिटकाद्भुतकथनं । स्यन्दनाद्भुतकथनं । स्वप्नाद्भुतवर्णनं । कार्यारिष्टाद्भुतवर्णनं । प्रसवाद्भुतवर्णनं । गजाद्भुतवर्णनं । अश्वाद्भुतवर्णनं । वृष महिषाद्यद्भुतवर्णनं । कुक्कुराद्भुतवर्णनं । शृगालाद्भुतकथनं । काकाद्भुतकथनं । कङ्काद्यद्भुतकथनं । एतेषां शान्त्युपायकथनञ्च । अद्भुतानां फलपाकसमयकथनादिकं ।

No 1931 अष्टविकृति ।

Substance country made paper, 10 × 3 inches Folia 12 Lines 6 on a page Extent 147 s'lokas Character, Maithili Date ? Place of deposit, Mujoi a Post Tajapura, Darbhánga, Pandit Yáges vara Pathaka Appearance new Verse Correct

Ashta vikriti On the eight different artificial forms in which the texts of the Vedas are written, and the merit of getting them by heart and reciting them under particular restrictions Anonymous (*Vide ante*, Vol III, p 199)

Beginning अथ जटाद्यष्टविकृतीनां लक्षणानि लिख्यन्ते । तत्र विकृतीनां पाठ फल पङ्क्ति पावनत्वं ।

जटादिविकृतीनां ये पराद्यपरायणाः

महात्मानो द्विजाः श्रेष्ठास्ते ज्ञेयाः पङ्क्तिपावनाः । इत्यादिव्यपुराणात् ।

अन्यान्यपि विष्णुलोकादीनि फलानि इत्यादि ।

End शिखां पूर्वोक्तानुसारं विपर्यासेन तानि पदानि उच्चार्य पुनः क्रमेण तानि पदान्युच्चारयेत । अष्टं विकृतिविधानं मम इति प्रोक्तं अविधि ।

Colophon इत्यष्टविकृतिः समाप्ता ।

No 1930 अद्भुतसागरसारः ।

Substance, country made paper, 12 × 4 inches Folia, 96 Lines 6 on a page Extent, 1,816 slokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit Mujona, Post Rajapura, Darbhanga, Pandit Nágesvara Pathaka Appearance, fresh Prose and verse Correct

Adbhuta sagara sára Portents, their consequences, and the means of obviating the same By Mahapandit Chaturbhuja Contents Fall of vultures and hawks Portents in connection with celestial luminaries, meteors, rainbows, &c Appearance of cities near those objects Portents in connection with the rising and the setting of the sun Ditto with the moon Ditto with Rahu, the ascending node, and other planets Wars of planets Portents in connection with rains, with Nakshatras, with winds, with fires, with dawn and vesper, with shadows Recondite peculiarities in earthquakes, reservoirs of water, conflagrations, sacred images, Indra's flag,* vegetables, houses, music, dress, arms, men, boils, tremors, dreams, the human body, parturition, elephants, horses cattle, dogs, jackals, crows, and herons, their effects on human destiny, and the mode of obviating those effects

सूर्य्याद्भुतादिकीर्त्तनं । तत्र उदयादिफलवर्णनञ्च । एवं चन्द्रस्य अद्भुतादि-कथनं । राहोरद्भुतादिकथनं । तत्र अयन मास दिक् ग्राम वर्ण प्रहणसमा-यद्भुतकथनादिकं । पञ्चभङ्गकथनं । एवं मङ्गलबुधादीनां ज्ञेयं । ग्रहयुद्धाद्भु-तवर्णनं । रव्यादिवर्षाद्भुतकीर्त्तनं । नक्षत्राद्भुतवर्णनं । निर्घाताद्भुतकथनं । दिग्दाहाद्भुतवर्णनं । सन्ध्याद्भुतवर्णनं । छायाद्भुतकथनं । भूकम्पाद्भुतकथनं । जलाशयाद्भुतकथनं । अग्न्यद्भुतकथनं । देवप्रतिष्ठाद्भुतवर्णनं । मन्त्रध्वजाद्भुत-कथनं । वृक्षलताफलपुष्प शस्याद्याद्भुतकथनं । गृहाद्यद्भुतकथनं । वाय्वाद्य-द्भुतकथनं । वस्त्राद्भुतकथनं । शय्याद्यद्भुतवर्णनं । मानुषाद्भुतवर्णनं । पिटका-द्भुतकथनं । स्पन्दनाद्भुतकथनं । स्वप्नाद्भुतवर्णनं । कायारिष्टाद्भुतवर्णनं । प्रसवाद्भुतवर्णनं । गजाद्भुतवर्णनं । अश्वाद्भुतवर्णनं । इष नद्दिपाद्यद्भुतवर्णनं । कुक्कुराद्भुतवर्णनं । शृगालाद्भुतकथनं । काकाद्भुतकथनं । कङ्काद्यद्भुतकथनं । एतेषां शान्त्युपायकथनञ्च । अद्भुतानां फलपाकसमयकथनादिकं ।

No 1931 अष्टविकृतिः ।

Substance, country made paper, 10 × 3 inches Folia, 12 Lines, 6 on a page Extent, 147 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Mujona, Post Tájapura, Darbhanga, Pandit Yáges'vara Pathaka Appearance, new Verse Correct

Ashta-vikriti. On the eight different artificial forms in which the texts of the Vedas are written, and the merit of getting them by heart and reciting them under particular restrictions Anonymous (*Vide ante*, Vol III, p. 199).

Beginning अथ जटाद्यष्टविकृतीनां लक्षणानि लिख्यन्ते । तत्र विकृतीनां पाठे फलं पठन्ति पावनत्वं ।
जटादिविकृतीनां ये पाठकाः परपाठकाः
सहायानां द्विजा येऽहस्ते ज्ञेयाः पङ्क्तिपावनाः । इत्यादित्यपुराणात ।
अन्यान्यपि विष्णुलोकादीनि फलानि इत्यादि ।

End मिथो पूर्वोक्तानुचार्य्य विपर्य्यासेन तानि पदानि उच्चार्य्य पुन क्रमेण तानि पदान्युच्चारयत् । अर्थ विकृतिविशेषा घन इति प्रोक्त ऋषिभि ।

Colophon. इत्यष्टविकृति समाप्ता ।

विषय । अन्यादगनिलमीनो धारान्त फन्नभूमिकीर्त्तनं । अन्यामवणादिकथनं । गिह तिव प्रकमद्र्चनयापनं । आकान्तवणादिकथनं । एव शिपा-रैवा भश द्व एय घगामा लवणादिकथनं । गर्भैव उदाहरणप्रदर्शनञ्च ।

No 1932 वर्णरत्नदीपिका, शिक्षा ।

Substance, country made paper, 10 × 3 inches Folia, 24 Lines 6 on a page Extent 276 slokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Mujona Post Tajapura Darbhanga, Pandit Yogesvara Pathaka Appearance, new Verse Correct

Varnaratna dipika, Sikshá On the pronunciation of letters and syllables their accents, quantities, and powers—an abstract of one of the Prátisakhyas, but the school to which it belongs is not mentioned By Amaresa, of the Bharadvája Gotra

Beginning. श्रेयो दिशतु न श्रव्य कसमातङ्गकेसरी ।
राधाकेलिकलाभिज्ञा गोपीवादकुतूहली ॥
उत्पन्नो य कृते वश बुद्धिमान कृतनिश्चय ।
अमरेश इतिख्यातो भरद्वाजकुलोद्वह ॥
सोऽहं शिक्षा प्रवक्ष्यामि प्रातिशाख्यानुसारिणी ।
बालाना पाठसिद्ध्यर्थ वर्णज्ञानादिहेतवे ॥
जपादिष्वभकार्य्येषु पुमाञ्चाधिकृतो भवेत ।
सम्यक पाठ विना यस्मात तन्निमित्त वदाम्यह ॥ इत्यादि ।

End अमरेशकृतामेता शिक्षा यो धारयेत् सुधीः ।
विद्वज्जनसभामध्य जय स लभत ध्रुव ॥
यादे यस्य चतुर्मुखोऽपि अडता धत्त यत्र विस्मितो
वर्णोच्चारणकौतुक पुनरयं वाचस्पतिर्मूकता ।
सोऽयं वादिघनानिल प्रमुदितो वाचालदर्प हरन
भूमीन्द्रैरभिपूजितो विजयत नाम्नामरेश सुधी ॥

Colophon. इत्यमरेशकृता वर्णरत्नदीपिका शिक्षा समाप्ता ।

विषय । वर्णसज्ञा-विक्रिया स्वरादिनिरूपणं ।

No 1933 कृत्यतत्त्वार्णव ।

Substance, country made paper, 12 × 3 inches Folia, 112 Lines 11 on a page Extent 4 426 slokas Character, Maithili Date ? Place of deposit Darbhanga, Pandit Madhava Jha Appearance, new Prose and verse Correct

Krittya tattvárnava On fasts, penances, pilgrimages and other religious duties enjoined on householders By S'rinatha Acharya, son of S'rikara.

Beginning श्रीगोविन्दपदाम्भोजद्वन्द्वमद्वन्द्वसाधन । वन्दे वृन्दारकश्रेणीमकरन्दमनोहर ॥
श्रीकराचार्य्यपुत्रेण श्रीमच्छ्रीनाथशर्म्मणा । प्रीतये विदुषाञ्चक्रे कृत्यकालविनिर्णय ॥
श्रौते विधौ कालकृता विरोध प्राय सदैव प्रथितो बुधाना ।
अतस्तदुच्छेदकृते मुनीना विचार्य्य वाचो विदधामि तत्त्व ॥
नानाविदेशिविदुषा मतमाकलय्य चोदन्वम यदभिलिख्य समर्पयामि ।
श्रद्धा बुधा विपथगङ्गलिकाप्रवाहे दूरादिहाय कुरुतादरमत्र गाढ ॥
इह खलु नित्यनैमित्तिकादियावद्वैदिककर्म्माणि इत्यादि ।

End आगमोक्तमन्त्रोऽपि विधिवन्नाम्नाय एव पठनीय । अधिक विवेकार्णवे ज्ञयमिति ।
विचार्य्य वाचा मुनिपङ्गवाना निबन्धजातञ्च महार्णवाद्य ।
मया कृत कालविनिर्णयोऽय सदा बुधाना + + मातनोतु ॥
कृत्यतत्त्वार्णवो नाम निबन्धो रचितो मया ।
प्रीयन्तामत्र विबुधा व्यवस्थारत्नराशिभि ॥

Colophon इति श्रीनाथाचार्य्यकृतकृत्यतत्त्वार्णव समाप्त ।

विषय । कर्म्मण प्राधान्यकथनपूर्व्वकं तिथिनक्षत्रवारादीनामङ्गत्वनिरूपण । संवत्सरनिरूपण । तत्र मासपदप्रवृत्तावच्छेदकनिर्णय । अयनादिनिरूपण । कृष्णयोगिकादिविवेचन । पाथामिकश्राद्धकालविवेचन । शौचादिमासलक्षण । अत्र विविधमतोपन्यासपूर्व्वकं तत्खण्डन । अधिमासनिर्णय । अत्र कर्त्तव्याकर्त्तव्यनिरूपण । मलमासनिरूपण । मन्दा मन्दाकिन्यादिसप्तविधसङ्क्रान्तिस्वरूपकथन । ग्रहणनिरूपणादिक । सामान्यतिथिषु कर्म्माङ्गत्वनिरूपण । प्रतिपदादिषु तिथिषु विहिताना कर्म्मणा व्यवस्थादिकथन । एकादशीव्रतविधिकथन । तत्र दशमीद्वादशीनिर्णयमकीर्त्तनञ्च । वैशाखमासकृत्यनिरूपण । तत्र गङ्गास्नानविधिकथन । युगादिश्राद्धविधान । युगादिनिरूपणञ्च । ज्यैष्ठकृत्यनिरूपण । तत्र कृष्णाष्टम्या शिवपूजनविधान । सावित्रीव्रतव्यवस्थादिकथन । शुक्लचतुर्थ्या गणपूजनविधि ।

विषय । अरण्यषष्ठीविधान । दशहराकृत्यनिरूपण । पुरुषोत्तमदर्शनविधानञ्च । आषाढ़कृत्यनिरूपण तत्र हरिशयनविधान । चातुर्मास्यव्रतविधि । तत्र द्रव्यविशेषवर्ज्जने फलविशेषनिरूपण । श्रावणकृत्यनिरूपणं । मनसापञ्चमीविधिकथनं । अशून्यशयनव्रतविधान । भाद्रकृत्यनिरूपण । तत्र जन्माष्टमीविधानं । अघारचतुर्दशीविधान । चन्द्रादर्शनविधानं । हरितालिकानिरूपण । दुर्व्वाष्टमीव्रतविधि । अनन्तव्रतविधानं । अगस्त्योदयविधिकथनञ्च । आश्विनकृत्यनिरूपण । तत्र गजच्छायादिनिरूपण । दुर्गोत्सवादिविधिकथन । महाष्टमुपवासविधि । खञ्जनदर्शनविधिः । व्रीहिपाकश्राद्धविधि । कोजागरकृत्यनिरूपणञ्च । कार्त्तिककृत्यनिरूपण । तत्र सुखरात्रिपूजादिविधानं । उल्कादानादिविधि । द्यूतप्रतिपद्विधिः । भ्रातृद्वितीया । उत्थानविधान । बकपञ्चकविधिकथनादिकञ्च । मार्गशीर्षकृत्यकथन । तत्र नवान्नश्राद्धविधान । पौषकृत्यनिरूपण । तत्र अष्टकाश्राद्धादिविधान । महाभद्राविधिकथन । अन्वष्टकाश्राद्धविधानञ्च । माघकृत्यनिरूपणं । तत्र दधिसङ्क्रान्तिव्रतविधान । प्रातःस्नानविधिः । पञ्चम्यां श्रीपूजनविधि । माघीसप्तमीविधि । भीष्माष्टमीविधि । भैमीविधि । शिवरात्रिकृत्यकथनञ्च । फाल्गुनकृत्यनिरूपण । चैत्रकृत्यनिरूपण । वारुण्यादिविधिकथनं । भूमिव्रतविधि । अशोककलिकापानविधि । अनङ्गार्च्चनविधानञ्च । प्रकीर्णकविधि । तत्र तिथ्यादिषु भक्ष्याभक्ष्यनिरूपणं । गङ्गास्नानफलकथनप्रसङ्गेन तद्धर्म्मादिनिरूपणं । तिथिषु पुष्पतरादिनिरूपण । भोजनादिविधिकथन । महानिशादिकालनिरूपण । महागुरुनिपाते कर्त्तव्याकर्त्तव्यनिरूपण । स्नानतर्पणजपादिविधिकथन । दानादिविधिकथनं । पतिव्रताकृत्यनिरूपण । शूद्रकृत्यनिरूपणञ्च ।

No 1934. शुद्धिविवेकः ।

Substance, country made paper, 13 × 3 inches Folia, 61 Lines, 8 on a page. Extent, 1850 ślokas Character, Maithilí Date, ? Place of deposit, Mujoná, Post Tájapura, Darbhangá, Pandit, Bábulala Pathaka; another copy at Magrani, Post Madhubani, Darbhangá, Pandit Choṭi Jha, and another at Murshidábád, Raja Rámachand Sinha. Appearance, fresh Prose and verse Incorrect

Suddhi-viveka An essay on impurity of the person resulting from birth and death in one's family, or from other causes. By Rudradhara

son of Lakshmídhara, and younger brother of Haladhara Both the father and the brother had the title of Mahámahopadhyáya The author says that " though there are current the Ratnakara, Parijáta, Mitákshará, Háralatá and others, his work would be gratifying to those that did not delight in them " This affords a clue to his date

Beginning हरतु दुरितजातं केशवश्चैकशाङ्गविपुलगन्धविलोलं कम्पितं सम्प्रविष्ट ।
कुसुमवनमिवाम्ब ग्रामितु मग्रहन कुवलयदलनील पद्मगौर्या भुजङ्ग ॥
चिरन्तनानेकनिबन्धमिह स्वसम्प्रदायानुगतस्फुटार्थं ।
नत्वा हरिं चन्द्रधरेण सम्यक् वितन्यते शुद्धिविवेक एष ॥
सन्त्येव रत्नाकरपारिजातमिताक्षराहारलतादयोऽन्ये ।
तथापि तत्राक्षमसानमाना भवेत प्रमादाय मम प्रयास ॥
शुद्धिसाध्यदखिलविहितकर्म्माधिकारोपादको धर्मविशेष । इत्यादि ।

End ततो रजस्वलाशुद्धिरुच्छिष्टस्पर्शने च या ।
स्वभावशुद्धिश्च तथा क्रमेणात्र प्रकीर्त्तिता ॥

Colophon इति महामहोपाध्यायलक्ष्मीधरात्मजमहामहोपाध्यायश्रीहलधरानुजन्मश्रीचन्द्र-धरकृत शुद्धिविवेक समाप्त ॥ शुभम ।

विषय । शुद्धिपदार्थविवेचन। सामान्यत सर्ववर्णानां जननमरणयो शुद्धिनिरूपण। तत्र चशौचनियमकथन। अशौचसङ्करव्यवस्थाकथन। स्रावाशौचादिकथन। मृत्युविशेषशौचनिरूपण। निर्हारादिनिरूपण। तदधिकारिनिरूपण। चौर-सपुत्रादिलक्षण। सापिण्ड्यनिरूपण। देशाशुद्धिनिरूपण। स्नानशुद्धिकथन। तैजसादिद्रव्यशुद्धिकथन। पक्वान्नद्रव्यशुद्धिकथन। भूमिशुद्धिकथन। जल-शुद्धिकथन। रजस्वलाशुद्धिकथन। उच्छिष्टादिस्पर्शनशुद्धिकथन। स्वभा-वशुद्धिनिरूपणञ्च।

No 1935 समयप्रदीप. ।

Substance, country made paper, 14 × 4 inches Folia 60 Lines, 6 on a page Extent, 1,327 s'lokas Character, Maithilí Date, ? Place of deposit, Mujona, Post Tajapura, Darbhanga, Pandit, Babulala Jha Appearance, new Prose and verse. Correct

Samaya pradípa Descriptions of some of the leading fasts, penances, and periodical optional rites, Vratas By S'ridatta Mahamahopa

विषय । अरण्यषष्ठीविधान । दशहराकृत्यनिरूपण । पुरुषोत्तमदर्शनविधानञ्च । आषाढ़कृत्यनिरूपण तत्र हरिशयनविधान । चातुर्मास्यव्रतविधि । तत्र द्रव्यविशेषवर्ज्जने फलविशेषनिरूपण । श्रावणकृत्यनिरूपण । मनसापञ्चमीविधिकथनं । अशून्यशयनव्रतविधान । भाद्रकृत्यनिरूपण । तत्र जन्माष्टमीविधानं । अघोरचतुर्दशीविधान । चन्द्रादर्शनविधान । हरितालिकानिरूपण । दुर्व्वाष्टमीव्रतविधि । अनन्तव्रतविधानं । अगस्त्योदयविधिकथनञ्च । आश्विनकृत्यनिरूपण । तत्र गजच्छायादिनिरूपण । दुर्गोत्सवादिविधिकथन । महाष्टम्युपवासविधि । खञ्जनदर्शनविधि । ब्रीहिपाकश्राद्धविधि । कोजागरकृत्यनिरूपणञ्च । कार्त्तिककृत्यनिरूपण । तत्र सुखरात्रिपूजादिविधान । उल्कादानादिविधि । द्यूतप्रतिपद्विधिः । भ्रातृद्वितीया । उत्थानविधान । चकपञ्चकविधिकथनादिकञ्च । मार्गशीर्षकृत्यकथन । तत्र नवान्नश्राद्धविधान । पौषकृत्यनिरूपण । तत्र अष्टकाश्राद्धादिविधान । महाभद्राविधिकथन । अन्वष्टकाश्राद्धविधानञ्च । माघकृत्यनिरूपणं । तत्र उत्तरसङ्क्रान्तिव्रतविधान । प्रातःस्नानविधि । पञ्चम्यां श्रीपूजनविधि । माघीसप्तमीविधि । भीष्माष्टमीविधि । भैमीविधि । शिवरात्रिकृत्यकथनञ्च । फाल्गुनकृत्यनिरूपण । चैत्रकृत्यनिरूपण । वारुण्यादिविधिकथनं । भूतिव्रतविधि । अशोककलिकापानविधि । अनङ्गार्च्चनविधानञ्च । प्रकीर्णकविधि । तत्र तिथ्यादिषु भक्ष्याभक्ष्यनिरूपण । गङ्गास्नानफलकथनप्रसङ्गेन तद्धर्मादिनिरूपणं । तिथिषु पुण्यतरादिनिरूपण । भोजनादिविधिकथन । महानिशादिकालनिरूपण । महागुरुनिपाते कर्त्तव्याकर्त्तव्यनिरूपण । स्नानतर्पणशपादिविधिकथन । दानादिविधिकथनं । पतिव्रताकृत्यनिरूपण । शूद्रकृत्यनिरूपनञ्च ।

No 1934 शुद्धिविवेकः ।

Substance, country made paper, 13 × 3 inches Folia, 64 Lines, 8 on a page Extent, 1856 ślokas Character, Maithilí Date, ? Place of deposit, Mujoni, Post Tájapura, Darbhanga, Pandit, Bábulála Páthaka, another copy at Magrani Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Choti Jhá, and another at Murshidábád, Rájá Rámachánd Sinha. Appearance, fresh Prose and verse Incorrect

Śuddhi viveka An essay on impurity of the person resulting from birth and death in one's family, or from other causes By Rudradhara,

No 1936 मन्त्रार्थदीपिका।

Substance country made paper, 11 × 3½ inches Folia, 92 Lines 10 on a page Extent 3 202 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit Mujona, Post Tajapura, Darbhánga Pandit Yages vara Pathaka Appearance, old Prose Correct

Mantrartha dipika Explanations and uses of the mantras used during daily worship By Satrughna Mahámahopadhyáya, by order of Maharajádhiraja Dharmachandra.

Beginning नवाभालालाथं भयचकितगोपालतरुणी-
इन्दौन्दीवरनीलकुवलयदलश्रेणिसुभगे ।
घटाद्याघूर्णायां तपनतनयानीरनिवहे
भ्रमन् प्रत्येकं छलकरपुटो रक्षतु हरिः ।
श्रुत्वा तातपणं क्षुद्राक्षणतरं कामाभिरामाकृति-
र्जानक्या निभृतातिकातरदृशा शाकूतमालोकितः ।
श्रीरामः स पुनातु धूर्जटिधनुर्भङ्गं यदङ्गेऽभवद्
रोमाञ्चस्य मिषेण गूढहृदयानन्दादमन्दाङ्कुरः ॥
आदेशादस्य राजस्य श्रीधर्मचन्द्रस्य ।
मन्त्रार्थदीपिका क्रियते शत्रुघ्नशर्मणा सम्यक् ।
उव्वटे मन्त्रव्याख्या गुणविष्णौ ब्राह्मणसर्वस्व ।
वेदविलासिन्यामपि कौशलमीक्ष्य तथापि मे सङ्गिः ॥
— — — — — — प्रथम वेदार्थज्ञानप्रशंसा । तत्र कूर्म-
पुराणे । इत्यादि ।

End हलायुध+उव्वटेऽपि चाध्यस्ततो विधेयो मयि नावलेपः ।
रत्नाकरे किं मणयो न सन्ति तत समाकर्षति यः स धन्यः ॥

Colophon. इति महाराजाधिराजश्रीमद्धर्मचन्द्रकारितमहामहोपाध्यायश्रीशत्रुघ्नविरचि-
तायां मन्त्रार्थदीपिकायां स्नानकाण्डविवरणं समाप्तं ।

विषय । स्नान सन्ध्या-देवार्चन श्राद्ध शतरुद्रीय-वैवाहिकादीनां मन्त्राणां विनियोगादि-
कथनपूर्वकं व्याख्यान ।

---

dhāya. Contents: Commencement of Vratas; duties on the day of a Vrata, effect of mourning on the day of a Vrata; meaning of the word Vrata; rules regarding fasting; the fast on the 11th of the moon; rules regarding Vratas to be performed at night. Effect of intercallary months on Vratas; Vratas in honor of Ganes'a, ditto of Súrya; ditto of S'iva; ditto of Vishnu; Vrata on the 12th lunation of S'rávana; Vrata of sleeping on the ground for a fixed period; Vratas in honor of Brahmá; ditto of Nágas; Vrata on the 5th lunation of Mágha, "the nonwriting fifth," *Alekhya-panchamí;* Vratas in honor of the Deví (Durgá); minor fasts and penances; the adoration of Lakshmí on the 5th of the waxing moon in Chaitra; the Vrata of Damanabhanjiká, or thyme festival, on the 14th of the same month; calendar of fasts for the 12 months of the year, rites for the day when the sun passes from one to another sign of the Zodiac; ditto for the commencement of a Yuga, a cycle of Manu, and other cycles.

Beginning. श्रेय समादिशतु मातृपक्षपाते निद्रायिते ऽपि दृशौ भ्रमसुभ्रमय ।
सवाह्यमानचरणाम्बुजजातहर्षो लक्ष्मीमुखेक्षणपरः परमेश्वरो व ॥
निबन्धेषु निबद्धानि वचनानि विचिन्वता ।
श्रीदत्तेन व्रतादीनां सारमाकृष्य लिख्यते ॥
तत्र पूर्व्वदिने स्नानादिना शरीरशुद्धिं कृत्वा निरामिषमेकवारं भुक्त्वा दन्तान् संशोध्य—इत्यादि ।

End. अपहन्तु तमः सकलं सम्यक् कर्म्मप्रचारमुपनयतु ।
समयप्रदीप एष स्थितिमेतु सतां गृहे नूनं ॥

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीदत्तकृतौ समयप्रदीपे प्रकीर्णक परिच्छेदः सम्पूर्णः । शुभं ।

विषय । व्रतारम्भविधानकथनं । व्रतदिनकर्त्तव्यताकथनं । जननमरणाशौच पूर्व्वंदृष्टी- तव्रतानुष्ठान तत्र आरम्भनिषेधश्च । व्रतशब्दार्थविवेचनं । उपवासविधिकथनं । एकादश्यादिव्रतेतिकर्त्तव्यताकथनं । नक्तव्रतविधिकथनं । अधिमासविवेचनं । गणेशव्रतकथनं । सूर्य्यव्रतकथनं । शिवव्रतकथनं । विष्णुव्रतकथनं । श्रवणद्वा- दशीव्रतकथनं । अशून्यशयनव्रतकथनं । ब्रह्मव्रतकथनं । नागव्रतकथनं । अलेख्यपञ्चमीव्रतकथनं । देवीव्रतकथनं । सामान्यव्रतादिकथनं । चैत्रशुक्ल पञ्चम्यां लक्ष्मीपूजनविधिकथनं । तत्र चतुर्द्दश्यां दमनभञ्जीविधिकथनं । एवं द्वादशमासेषु प्रत्येक कृत्यविधिकीर्त्तनं तत्तत्कालनिरूपणञ्च । संक्रान्तिकृत्य- कथनं । युगाद्यामन्वन्तरादिनिरूपणञ्च ।

No 1936 मन्त्रार्थदीपिका।

Substance country made paper 11 × 3½ inches Folia 9? Lines 10 on a page Extent 3 ?02 ślokas Character Maithili Date ? Place of deposit Mujona Post Tajapura, Darbhānga, Paṇḍit Nageśvara Pāṭhaka Appearance, old Prose. Correct

Mantrartha dipika Explanations and uses of the mantras used during daily worship By Satrughna Mahámahopadhyáya, by order of Maharajádhiraja Dharmachandra.

Beginning मनोवालालाया भयचकितगोपालतरुणी-
दृगन्तैरन्दोलितकुवलयदलश्रिशुभगै ।
घटादापूर्णाया तपनतनयानीरनिवह
भ्रमण प्रचण्ड कृतकरपुटो रक्षतु हरि ।
कुला नातपत्र सुदावणतर कामाभिरामाकृति
जानक्या निश्चलातिकातरदृशा साकूतमालोकित ।
श्रीराम स पुनातु धूर्ज्जटिधनुर्भङ्ग यदङ्गेऽभवद्
रामायस्य भिषण गुप्तहृदयानन्दादमन्दाङ्कुर ॥
आदेशादथ राजसस्य श्रीधर्मचन्द्रस्य ।
मन्त्रार्थदीपिकय क्रियत शत्रुघ्नशर्म्मणा सम्यक ।
उवटे मन्त्रयाख्या गणविष्णौ ब्राह्मणसर्व्वस्व ।
यद् विलासिन्यानपि कौशलमीक्ष्य तथापि मे सद्भि ॥
— — — — — — प्रथम वेदार्थज्ञानप्रशंसा । तत्र कूर्म्म
पुराणे । इत्यादि ।

End. हलायुध+उवटोऽपि चायस्तो विधया मयि नावलेप ।
रत्नाकर किं मणया न सन्ति तत समाकर्षति य स धन्य ॥

Colophon इति महाराजाधिराजश्रीमद्धर्मचन्द्रकारितमहामहोपाध्यायश्रीशत्रुघ्नविरचि
ताया मन्त्रार्थदीपिकाया ज्ञानकाण्डविवरण समाप्त ।

विषय । स्नान सन्ध्या स्वस्तिवाचन श्राद्ध शतरुद्रीय वैश्वदेविकादीना मन्त्राणा विनियोगादि-
कथनपूर्व्वक व्याख्यान ।

No 1937 चित्ररूपविचार. ।

Substance country made paper, 10 × 3 inches Folia 24 Lines 10 on a page Extent 615 s'lokas Character, Nágari Date, ? Place of deposit Mujona Post Tajapura Darbhangá, Pandit Yages vara Pathaka Appearance, old Prose Correct

Chitrarupa vichara A Nyáya disquisition on colors as a characteristic of species By Harirama

Beginning रूपत्वं नीलादिघटकाव्यगति न वा। यत्र प्राहुः। नानाजातीयरूपवदवयवार ब्धावयवी नीलपीताद्यव्याप्यवृत्तिरूपवान् मविषयाद्दर्शीत्यादि।

End नीलादिभेदेन विभिन्नसन्निकर्षरतुतायां याऽव्याप्यवृत्तिमतमेव साधीय

Colophon इति हरिरामकृतचित्ररूपविचार ।

विषय । रूपत्वजातिनिरूपणप्रसङ्गेन नवीनमतखण्डनपुरःसरं प्राचीनमताभ्युपगमकीर्तन।

No 1938 ज्योत्स्ना ।

Substance, country made paper, 11 × 4 inches Folia 92 *Lines 7 on a page* Extent, 901 slokas Character Nagara Date ? Place of deposit Mujona Post Tajapura Darbhanga Pandit Yages vara Pathaka Appearance *fresh Prose Correct*

Jyotsna A commentary on Katyayana's Vajasaneyi Prátisákhya By Rámachandra Pandita, son of Siddhesvara Yogivara The work was completed on the 10th of the waxing moon in the month of Asvina, in the Saka year 1736

Beginning यस्य स्फटावलि कण्ठे सतटानाम्बुपूरिते ।
भाति यद्राचमालेव स व पायाद्गणाधिप ॥
श्रीराम मद्गुरु नत्वा याज्ञवल्क्यमुनिं तथा।
कात्यायनकृत प्रातिशाख्य वाजसनीयके ॥
माध्यन्दिनानुसारेण ज्योतस्नाख्या विद्यतिर्लघु ।
क्रियते सुखबोधाय मन्दाना रामशर्मणा ॥
जपादै नाधिकारोऽस्ति सम्यकपाठमजानतः ।
प्रातिशाख्यमतो ज्ञेयं सम्यकपाठस्य सिद्धये ॥

स्वरभक्त्यारयोऽस्त्वन्दसि नियम. ११ । प्रतिसूत्रमेतत । स्वराणामुदात्तादीनां संस्काराणां लोपागमवर्णविकाराणाञ्च नियमो वक्ष्यमाणस्तैर्विहितानां नियत पठन छन्दसि माध्यन्दिनीये स्यात् । इत्यादि ।

End कानिचित् शाखान्तरविषयाणि नाम च इत्यादीनि कानिचित व्याकरणसि॰ द्धान्यपि स्थितोपस्थितादौ विशेषप्रदर्शनार्थं लिखितानि । चद्‌पतौ देकमित्या॰ दीनि । चन्द्राग्निषन्नकुमिते १७३६ शकेश्वरवत्सर इषयुक्तदशम्यां श्रीसिद्धेश्वर॰ तनूभुवा रामेण रचिता प्रातिशाख्यज्योत्स्ना समर्पिता श्रीरामसिद्धेश्वरगुरुचरणा॰ म्बुरुहद्वये ।

Colophon. इति श्रीमद्विद्वन्मुकुटरत्नश्रीसिद्धेश्वरयोगिवरसूनुरामचन्द्रपण्डितविरचिता ज्यो॰ त्स्नाख्या प्रातिशाख्यविवृतिः समाप्ता ।

विषय । कात्यायनकृतवाजसनेयिप्रातिशाख्यस्य व्याख्यान ।

No 1939 वसन्तराजटीका ।

Substance, country made paper, 13 × 3 inches Folia, 220 Lines, 7 on a page Extent, 2,082 s'lokas Character, Nagara Date, ? Place of deposit, Mujona, Post Tajapura, Darbhanga, Pandit Bâbulala Pathaka. Appearance, fresh. Prose Correct

Vasantarâja tîka A commentary on the Vasantarâja, a work on omens and portents By Bhânuchandra Gani

Beginning स्वस्ति श्रीमद्वन यदीयवदन वेधा विधायाद्भुत
वीक्ष्याश्चर्यमवाप सस्पृहतया सम्मार्जयन वासया ।
चेन्तु तच्च तथाविधैरनुगुणैर्वैषम्यमापादित
मन्य सम्प्रति लक्ष्यते + + पथे शीतद्युतेर्मण्डलं ॥
ध्यानचिदशेन्द्रमौलिमुकुट दामरत्नाप्रभि
र्यतपाद्द्वितय विचित्ररचनाभङ्गीभिरङ्गीकृत
दिङ्नागैय यदीयकीर्तिरतुला कर्णावतंसीकृता
स श्रीवीरविभुर्दधातु भवता ग्रन्थमनोवाञ्छितं ।
यत्रैलोक्यरमाभिरस्पृहतया सानन्दमालोकित
शौर्ये सर्वबधूकटाक्षविशिखैर्यैर लक्ष्यतां नाममत् ।

स्वामी यावन्मुनिरिव निखिलान् मा + न समावेद्यन
स श्रीमान् भुवनावतसकमपि पायादपायात् प्रभु ।
तद्बुद्धिर्विभवतस्त्र वसन्तराजमध्याकुनस्य विवृति प्रणयत्यभिज्ञ ।
श्रीसूरचन्द्रचरणाम्बुजचञ्चरीकः श्रीमान्विराजतगणतिभानुचन्द्र ॥
इह हि पन्यकृन्निर्विघ्नमसमाप्तिकामो मङ्गलमाचरदित्यादि ।

End वसन्तराजेति । पूर्वव्याख्यातविशेषणविशिष्टे वसन्तराजशाकुने पञ्चम प्रभाव॰ कीर्त्तनं कृतं ।

Colophon इति श्रीमत्तुष्टपकरमोचनादिसुकृतकारिमहोपाध्यायश्रीभानुचन्द्रगणिविरचितायां वसन्तराजटीकायां प्रभावकथनं नाम विंशतितमो वर्गः । श्रीरस्तु । शुभमस्तु ॥

वषय । वसन्तराजीयशकुनशास्त्रस्य व्याख्यान ।

No 1940 वाक्यवादः ।

Substance, foolscap paper, 12 × 2½ inches Folia 5 Lines 7 on a page Extent, 140 slokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit Mujona Post Tajapura, Darbhánga, Pandit Bábulála Pathaka Appearance, new Prose Correct

Vakyavada On the Philosophy of grammar, or the relation of words and their contexts By Achala Upádhyaya

Beginning अथ किमिदं वाक्य । एकतिङ्वाक्यमिति भाष्यात । एकतिङन्तार्थमुख्यविशेष्यक॰ बोधजनकपदसमूहो वाक्यमिति वैयाकरणा । इत्यादि ।

End परन्तु पदार्थतावच्छेदकरूपविशेषणस्य क्वचिदपि न परामर्शः ॥

Colophon इति वाक्यवादोऽचलोपाध्यायकृत समाप्त ।

विषय । वाक्यस्वरूपनिरूपणमुखेन पदानां कुत्र शक्तिरिति समासेन तन्निर्णयकथन ।

No 1941 पदार्थखण्डनव्याख्या ।

Substance, country made paper 11 × 2 inches Folia 57 Lines 6 on a page Extent 1,779 slokas Character, Nagara Date Sk 1641 Place of deposit Mujona, Post Tajapura, Darbhanga Pandit Babulála Pathaka another at Magraní Post Madhubání, Darbhanga, Pandit Chhoti Jhá Appearance old Prose Correct

Padártha-khandana-vyákhya A commentary on Raghunátha Siromani's Padártha-khandana—a Nyáya treatise By Raghudeva Nyáyálaṅkára Bhaṭṭácharya.

Beginning. नन्दसूनुपदद्वन्द्व निधाय हृदि चिन्मया ।
नत्वेति कुतुक किञ्चित् रघुदेव समाप्यत ॥
कामदसुधनमन्नयुगधनु पीयमदमुनमुदीय कुपत ।
घूर्ण्यटर्नयनशी + + + + दम्मु सर्व्वजगतामुपद्रव ॥
पदार्थतत्त्व यदिद शिरोमणिनिर्णीतिवान जीर्णमनस्य दूपणे ।
तदेव तर्केण विचारयाम सदर्थकेनैनरखण्डनेन ॥
अथमरखण्डत्या पदार्थतत्त्व निर्वक्तु शिष्यानधानाय प्रतिजानीते अथेत्यादि ।

End. पदार्थखण्डनाकूतपुष्कलनपुरोचितं ।
शिरोमणिमह वन्दे शिरोमणिमिवाद्भुत ॥
श्रीमद्दीधितिकारकल्पितघटाकोलाहलव्याकुले
मार्गे सञ्चरणाय यन्निगदित सिद्धान्त मेदतरत ।
दैवात्तेन भवेद्यदीह सहसा प्रौढापराधे मम
चन्तव्य कृतिभि + + यदि भवेद्दयानुरूपो वह्नि ।

Colophon. इति श्रीरघुदेवन्यायालङ्कारभट्टाचार्य्यविरचिता पदार्थखण्डनव्याख्या समाप्ता ।
शाके १६४२ ।

विषय । रघुनाथशिरोमणिकृतपदार्थखण्डनस्य व्याख्यानं ।

Colophon इति श्रीकान्तोपनामकशिवभट्टसुतनागेशभट्टकृतो रसमञ्जरीप्रकाशः समाप्तः ॥
विषय । मानुदत्तकृतरसमञ्जर्या व्याख्यानम् ॥

No 1944 लिङ्गार्चनचन्द्रिका ।

Substance, country made paper, 13 × 5 inches Folia, 120 Lines, 8 on a page Extent, 3,332 slokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Naduyar grám, Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Nandilala Jha Appearance, new Prose and verse Correct

Lingárchana chandriká A digest of the rules for the adoration of Siva, giving all the rituals in detail By Sadásiva, son of Gadádhara, and grandson of Vishṇu, of the race of Dasaputra Compiled under the auspices of king Jayasiṁha

Beginning उमाकुटिलदृक्स्फुरत्करिवरानतालोकन
प्रसन्नहृदय श्रिया सदयमिन्दुचूडं भजे ।
प्रणम्य गिरिजाधवं भजनमादरेणेप्सितं
स्मिताननमनामयं प्रियमुमासहायं मुदा ॥
वंशेऽस्मिन् दशपुत्रनामनि महान् विष्णुर्द्विजाग्र्योऽभवत्
सूनुस्तस्य सुधीर्गदाधर इति ख्यातो जगत्यां भुवि ।
तत्पुत्रेण सदाशिवेन विदुषा दृष्ट्वा निबन्धान् पुरा
श्रीलिङ्गार्चनचन्द्रिका विरचिता विद्वच्चकोरेष्टदा ॥
विविच्य गुणगौरवं गुणविवेक+कत्वर
विहाय कथयन्तु तद्यदि च दूषणं सज्जनाः ।
न खल्वसनदूषणैः किमपि दीयते मामक
दिनाब्जगरगर्हणा किमु दिनेशधद्धावह ॥
तत्र पूज्यस्वरूपापरिज्ञाने पूजाया अफलत्वादादौ शम्भुसदाशिवस्य श्रुतिस्मृत्यादौ
सर्वोत्तमत्वं सर्वाभीष्टप्रदत्वञ्च प्रदर्श्यते । तथा च श्रुतिः । इत्यादि ।

End. मीमांसानयसामलालितमतिः प्रज्ञा तथा भूयसी
दृष्टि श्रौतनिबन्धसारचतुरा येषां सदाचारिणाम् ।
तेषां दृष्टिपथं प्रयातु सुहृदां सन्दर्भ एष स्थिरं
किं वान्यैर्निजदोषदुष्टमतिभिः प्रार्थ्येतरैः प्रार्थितैः ॥

राज्ञ श्रीजयसिंहनामनृपतेस्तोषाय या निर्म्मिता
श्रीलिङ्गार्चनचन्द्रिकातिविमला विद्वच्चकोरैः सदा ।
ना पश्यन्तु परीक्षकाः सहृदया निष्पक्षपाता बुधा-
स्तेनेयं गुणवत्तरा हि भविता गौरीपतेस्तुष्टये ॥

Colophon. इति षट्प्रमाणज्ञेन श्रीमद्ब्रह्मपुत्रकुलावतंसेन सदाशिवेन विरचिता लिङ्गार्चन-चन्द्रिका समाप्ता ।

विषयः । श्रुतिस्मृतिपुराणप्रमाणेन सर्व्वेभ्यो देवेभ्य शिवस्य श्रेष्ठत्वनिरूपणं । एकत्वेऽपि देवस्य मूर्त्तिभेदेन मन्त्रव्यवस्थाकथनं । शिवं विहाय अन्यदेवभजने दोषकथनं । शिवार्च्चनमाहात्म्यकीर्त्तनं । लिङ्गमाहात्म्यकथनं । पद्मराग-काश्मीर-पुष्पराग-विद्रुमादिमयलिङ्गभेदेन फलभेदकथनं । पारद-बाण-हैम-शिलामयलिङ्गानां क्रमेण ब्राह्मणादीनां शुभदातृत्वकथनं । अधिकारिभेदात् अन्यविधलिङ्गपूजनावश्यकतानिरूपणं । कलौ पार्थिवलिङ्गस्य प्राधान्यकथनं । कामनाविशेषे लिङ्गपूजाया विशेषकथनं । नित्यं शिवपूजाया अकरणे प्रत्यवायकथनमुखेनाख्यायिकाकथनं । शिवपूजाधिकारिनिरूपणं । स्त्रीशूद्राभ्यां प्रतिष्ठितलिङ्गस्पर्शे दोषकथनं । रुद्राक्षव्यतिरेकेण शिवपूजने दोषकथनं । त्रिपुण्ड्रविधिः । भस्मधारणविधिः । भस्मभेदानां वर्णभेदेन फलविशेषकथनं । शरीरे लिङ्गाद्यङ्कनमाहात्म्यकीर्त्तनं । तप्ताङ्कधारणे दोषकथनं । नैमित्तिकादिभस्मस्नानविधिः । रुद्राक्षलक्षणादिकथनं । एकमुखादिरुद्राक्षमाहात्म्यकीर्त्तनं । शिवस्य षोडशोपचारेण पूजाविधिः । बिल्वपत्रनिरूपणं । पुष्पादिदानविधिः । लक्षबिल्वपत्रैः पूजनविधिः । शिवपूजनयोग्यपुष्पादिनिरूपणं । पुष्पविशेषदाने फलविशेषकथनं । लक्षपुष्पपूजाविधिः । गन्धनिरूपणं । जलनिरूपणं । नैवेद्यनिरूपणं । महानैवेद्यलक्षणकथनं । अभिषेकविधिः । दक्षिणाविधिः । नमस्कारविधिः । शिवपूजायामुदङ्मुखत्वमावश्यकमितिनिरूपणं । निर्म्माल्यग्रहणविधिः । प्रसाद-ग्रहणाधिकारिनिरूपणं । लिङ्गनिर्म्माणादिविधिः । लिङ्गस्थापनविधिः । तत्र शूद्रस्य नाधिकार इति निरूपणं । प्रतिष्ठाकालादिनिरूपणं । लिङ्गप्रतिष्ठा-प्रयोगकीर्त्तनं । जीर्णोद्धारविधिः । अत्र प्रयोगकथनञ्च । लक्षपार्थिवलिङ्गप्र-क्रियाकथनं । काम्यपूजाविधिः । शैवव्रतविधिः । उद्यापनविधानकथनञ्च । बौधायनोक्तनित्यपूजाविधानकीर्त्तनं । श्रीरुद्रयोर्नाममन्त्रेण पूजाविधानं । पूजाव्यतिक्रमे प्रायश्चित्तकीर्त्तनञ्च ।

No 1945 पलपीयूषलता ।

Substance, country-made paper, 11, × 4 inches. Folia, 6. Lines, 5 on a page Extent, 95 s'lokas Character, Maithilí Date, ? Place of deposit, Naduyár-grám, Post Madhubani, Darbhángá, Pandit Manulá, Jhá. Appearance, old. Prose and verse Correct

Pala-piyúsha-latá. A treatise on the canonical use of flesh-meat. By Madanamanohara, Mahámahopádhyáya, son of Madhusúdana, Mahámahopádhyáya, *Panditarája.* The work is divided into seven chapters fancifully named stavakas or "clusters of flowers." Contents: I, Propriety of offering flesh-meat to gods and the manes,—it ensures the fourfold blessing,—impropriety of guests not accepting flesh-meat II, Patina, rohita, and other kinds of fish fit for use. III, Turtles, sheep, &c., fit for food; opinion that sheep is fit for offering to Párvatí. IV, pigeons, peacocks, wild fowl, larks, dadhigríva, partridges and other land birds fit for food. Birds unfit for food, characteristics of kids fit for use. V, Spotted deer, black antelope, solid-hoofed boar, fit for food according to some; wild boars, though not solid-hoofed, fit for use; buffaloes fit for food in Nepal. VI, Characteristics of Várdhrínasa, castrated, white, old goat, and the kinds fit for food, meat of this animal especially fit for the gratification of Vishnu. VII, Opinion *that flesh-meat was fit for food only in former ages, refuted.* Days when flesh-meat should not be used, philosophy of sacrifices.

Beginning. संसारतापहतये हृदये निधाय श्रीरामचन्द्रचरणद्वयमादरेण ।
वाक्यानि सम्यगवधार्य मुनीश्वराणां मांसादिनिर्णयवचांसि विचारयामि ॥
येनाचार स्ताम्ुक्त सर्व्ववर्णाश्रमागत ।
चाद्योऽपिप स लोकानामाज्ञा तस्याश्रितु पलम ॥
तत्र यावन्मांसस्य दैवपित्र्यकर्म्मणि प्रतिपाद्यमानस्य पुरुषार्थचतुष्टये साधनत्वं वेदसिद्ध, पशुश्चन्द्रो वायव्यानारण्या याम्याश्च ये इत्यादि । तेन देवा अयजन्त इत्यन्तश्रुते । अग्नीषोमीयं पशुमालभेत । वायव्यं पशुमालभेत । इत्यादि ।

End. प्रवर्त्तको वापि निवर्त्तको वा जनस्य कस्याप्यहमस्मि यद्यपि ।
तथापि विचारसिका प्रयत्नेन समालोकयितुं यतन्ताम् ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायपण्डितराजमधुसूदनात्मजमहामहोपाध्यायश्रीमदनमनोहररचितायां पलपीयूषलतायाः सप्तम स्तवकः । गौरीपतिना लिखितमिदम् ॥

विषय । प्रथमस्तवके,—दैवपित्र्यकर्म्मणि दीयमानस्य मांसादेः पुरुषार्थचतुष्टयसाधनत्व कथन। श्राद्धादौ निमन्त्रितस्य मांसाद्यभाजने निन्दार्थवादकथनञ्च।

द्वितीयस्तवके,—पाठीनरोहितादिविहितमत्स्यनिरूपण।

तृतीयस्तवके,—कूर्म्मसपादीनां भक्ष्यत्वकथन। मेषस्तु पार्व्वत्य इति केषाञ्चिन्मत कीर्त्तनञ्च।

चतुर्थस्तवके,—चित्रग्रीवमयूरवनकुक्कुटादीनां स्थलचराणां पक्षिणां भक्ष्यत्व-कथन। भारद्वाज-दधिग्रीव-चकोरादीनां स्थलचराणां भक्ष्यत्वकथन। निषिद्ध पक्षिनिरूपण। विहितच्छागनिरूपणञ्च।

पञ्चमस्तवक,—चित्रमृग-कृष्णसार-एकशफवराहाणां भोज्यत्वनिरूपण। श्रारण्य-वराहोऽपि भक्ष्य इति कषाञ्चिन्मतकथनञ्च। नेपालदेश एव महिषो भक्ष्य नान्यत्रेतिनिरूपण।

षष्ठस्तवके,—वार्ध्रीणसलक्षणकथनपूर्वक तस्य भक्ष्यत्वकीर्त्तन। श्रस्य विष्णुप्री-तिजनकत्वकथनञ्च।

सप्तमस्तवक,—मांसादिभक्षणविधिर्ग्रन्थान्तरीय इति मतखण्डन। मांसभक्षणादौ निषिद्धदिनकथन। वैधहिंसाविवेचन।

No 1946 शान्तिरत्नम्।

Substance country made paper 12 × 4 inches Folia 29 Lines 6 on a page Extent 351 slokas Character Maithili Date Sm 1015 Place of deposit Navani grám Post Mádhepura Darbhanga Pandit Lala Jhá Appearance new Prose and verse Generally correct

Santiratna Rules for the reading of the Chandi section of the Markandeya Purána By Kumaresvara Bhatta son of Rámakrishna, grandson of Rayapa Bhatta great grandson of Rámesvara Bhatta

Beginning नत्वा सीतापतिं रामं मत्वाखिलतरं हरिम्।
स्वस्यान्तो हितायैव शान्तिरत्नं वितन्यते॥
अथ सप्तशतीपाठे पञ्चोपायैः पदं दाय शुद्धचण्डतो न्नम।
संकल्पपूर्व्वं संपूज्य न्यासादय यत्न क्रमात्॥
पठनाद्यखिलादानादि सिद्धिदानि पाठक। इत्यादि।

End विशेषतु मतलतनिश्चयमिति मरातनिथवे भेद।

श्रीमन्नारायणाख्यात् समजनि विबुधो रामकृष्णाभिधान

स्तत्सूनुः सर्व्वविद्याजलनिधिनिचुलीकारतः कुम्भजन्मा ।

दृष्ट्वा नानानिबन्धान् व्यरचयदतुलं ग्रन्थमन्त्राकराख्य (?)

पित्रा पादाब्जभृङ्गो रघुपतिपदयोः सत्रय प्राप्य यत्नात् ॥

यो भाट्टतन्त्रगहनार्णवकर्णधारः शास्त्रान्तरेषु निखिलेषु च मर्म्मवेत्ता ।

यो ऽत्र श्रमोऽस्ति विहित कमलाकरेण प्रीतोऽमुनास्तु सुकृती युधरामकृष्ण ॥

Colophon इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणपारीणरामेश्वरभट्टसूनुनारायणभट्टसुतमीमांसकरामकृ-
ष्णभट्टात्मजकमलाकरभट्टकृत शान्तिरत्न समाप्तम्। शुभमस्तु। संवत् १९१५।

विषय। चण्डीपाठविधिकथनम्। तत्र पूजाविधिकथन। पूजापद्धतिकथनञ्च।

No 1947 जयलक्ष्मीः ।

Substance, country made paper 15 × 5 inchess Folia 130 Lines, 11 on a page Extent, 5 137 s lokas Character, Nagara Date ? Place of d posit, Navani gram, Post Madhepura Darbhanga Pandit Lala Jha. Ap pearance new Prose Slightly correct

Jayalakshmi A commentary on the Svarodaya—a work on divination by the voice By Harivaṁsa Kavi

Beginning नति कृत्वा गणेशाय विघ्नविध्वंसहेतवे।
निर्व्विघ्नकृतिसार्थाय कमलापतये नमः ॥
हरिवंशकवि स्वार्थं न परार्थं स्वरोदये।
व्याख्यानं सद्वकादीनां स्वराणां नामकल्पना ॥
गुरुभ्यो बहुधा श्रुत्वा यथाज्ञानं यथाधिया।
जयलक्ष्मीर्मया टीका राज्ञीतुल्या विरच्यते ॥
अथ कविर्याकस्वरूपं श्रद्धा नमस्करोति। अथवा नति। अथवा करचरणादि
सितलक्ष्मादिरहित। इत्यादि।

End फुल्लपद्मजवाजातिपुष्पाणि सितसर्षपा।
मध्याच्चमिथितं स्थानं जीवस्य मुनिभाषितम् ॥

Colophon इति श्रीहरिवंशकविविरचिता स्वरोदयटीका जयलक्ष्मी समाप्ता।

विषय। स्वरोदयाभिधानज्योतिर्निबन्धस्य व्याख्यानम्।

No 1948 आह्निकसंक्षेप. ।

Substance, country made paper 12 × 4 inches Folia 10 Lines 6 on a page Extent 175 slokas Character, Maithili Date ? Place of deposit, Navani gram Post Mádhepura, Darbhanga, Pandit Lala Jha. Appearance fresh Prose and verse Correct

Áhnika sañkshepa A summary of the rituals for daily worship according to the rules of the Yajur Veda. By Vámadeva Upadhyaya, compiled for the use of Lala Thakkura

Beginning आराध्य हरिपादाब्ज वामदेवेन धीमता ।
आह्निक लिख्यते लालाठकुरस्य प्रमादकं ।
ब्राह्मे मुहूर्त्ते उत्थाय नेत्रे मुखञ्च प्रक्षाल्य मधुसूदन चिन्तयेत । तद्यथा —
प्रातः स्मरामि भवभीतिमहार्त्तिशान्त्यै नारायणं गरुडवाहनमब्जनाभम ।
ग्राहाभिभूतवरवारणमुक्तिहेतु चक्रायुधं तरुणवारिजपत्रनेत्रम ॥ इत्यादि ।

End अनुगमनेन च प्रीत स्नानेन पत्नी लाघमनमाचण प्रददाति ।

Colophon इति श्रुतमर्द्दनहरिपरायणश्रीवामदेवोपाध्यायविरचित श्रीलालाठकुरप्रमोदक आह्निकसंक्षेप समाप्त ॥

विषय । यजुर्वेदिना संक्षेपेण आह्निककृत्यनिरूपणम् ।

No 1949 यवनजातकम् ।

Substance, country made paper, 12 × 5 inches Folia 21 Lines 8 on a page Extent 461 slokas Character Maithili Date ? Place of deposit Navání gram Post Ma ll epura Darbhánga Pandit Lála Jha Appearance fresh Verse Correct

Yavana jataka On horoscopy for women Anonymous

Beginning श्रीभारती गणपति रविचन्द्रभौमसौम्येज्यशुक्रशनिभास्करिराहुकेतून् ।
नत्वा जनार्द्दनपितामहशङ्करांश्च स्त्रीं पुरन्ध्रिजनकस्य फलं कराभि ॥
तथायनफलम् । ऐश्वर्ययुता + + कान्तियुता सुशीलयुक्ता मितधीः सुवेशा ।
नारी सदाचाररता प्रगल्भा सौम्यायने चन्द्रमुखी सुशीला ॥ इत्यादि ।

End सौभाग्ययोगे + विलासिनी च सदा भवेत् मङ्गलधर्मयुक्ता ।
च + + यामित्र चानुभूते या दानपत्नी जनिता पुरन्ध्री ॥

Colophon इति यवनजातके स्त्रीजातकं समाप्तम् । शुभमस्तु ।

विषय । स्त्रीणां जातकनिरूपणम् ।

No 1950 साधकसर्व्वस्वम् ।

Substance country made paper 12 × 5 inches Folia 16 Lines 7 on a page Extent 219 slokas Character Nágara. Date ? Place of deposit Naváni gram Post Madhepurá, Darbhanga Pandit Lala Jha Appearance new Prose and verse Incorrect

Sadhaka-sarasva Rituals for the worship of Vaṭukabhairava By Prananátha, of Malava

Beginning श्रीदेव्युवाच । भगवन् देवदेवेश रहस्य वटुकस्य मे ।
ब्रूहि येन वशीकुर्य्युः साधका भैरवं शिवम् ॥
श्रीशिव उवाच । शृणु देवि परं गोप्यं कथयामि सुशोभने ।
रहस्यं सिद्धिदं साक्षाद् वटुकस्य महात्मनः ॥ इत्यादि ।

End विचारं भावयेद्विद्वान् देवशद्धिरितीरिता ।
पद्यशुद्धि विधायत्थं पश्चाद्व्यञ्जनमाचरेत् ॥

Colophon इति श्रीमालवीयप्राणनाथविरचिते साधकसर्व्वस्वे द्वितीयः परिच्छेदः समाप्तः ।
शुभमस्तु ।

विषयः । १ म परिच्छेदे वटुकस्य वीरसाधनविधिकथनं । तत्र प्रयोगकथनञ्च । वटुकभैरवस्य दीपविधिकथनं । मुद्राविधिकीर्त्तनं । २ ये परिच्छेदे,—शासनादिनिरूपणं । पद्यशुद्धिविधिकीर्त्तनञ्च ।

No 1951 कुसुमाञ्जलिप्रकाशप्रकाशिका ।

Substance country made paper 12 × 4 inches Folia 50 Line 21 on a page Extent 5,?00 slokas Character Maithili Date Sk 1715 Place of deposit Naduyara grám Post Madhubani Darbhanga Pandit Kantu Jha Appearance fresh Prose Correct

Kusumañjali prakasa kasika A gloss on the commentary of Vardhamána on the Kusumanjali of Udayana By Bhagiratha Thakkura The work of Udayana has been edited and translated into English by Dr E B Cowell

Beginning भावयद्गुञ्जनताचनकमन्नकारकान ।
वन्दे सन्दहतिमिरविच्छेदमिहिर मह ॥

य कैशोरे विश्वविख्यातकर्म्मा धर्म्माचार्य्यं श्रीमहादेवशर्म्मा ।
ततश्चोदयौ वर्द्धमानस्य सूनौ भाव मध सम्यगाविष्करोति ॥
कामद इति । कामं काम्य काम्यत इति कर्म्मव्युत्पत्त्या । अथ च कामः कन्दर्प
इत्यन्नपि कामद इति विरोधद्योतनायापि । ज्ञानमय इत्यभिव्याप्तौ मयट् यथा
जन्तुमयो देश इत्यत्र व्याप्तिश्च देशकालाभ्यां । इदञ्चास्य ईश्वराभिन्नत्वपक्षे ।
अन्यथा शिवस्य मायारहितेनानुपपत्तेः । स्थाणु स्थिर । स्थाणुर्दारुविशेषो ज्ञानमय
इति विरोधद्योतनायापि—इत्यादि ।

End किञ्चित प्रवक्तृकेति । मानस्य प्रबन्धार्थं इति नाध्यापकेनार्थोऽन्तरमिति ध्येयम् ॥
धीरा धरणिभवानी यमजनि चन्द्राद् भगीरथं तनयम् ।
तस्य कृतावेतस्या मम्म कन्यापराचरत ॥
आसीदनुपम श्रवयो महादेव कुलायणी ।
अनुजस्तस्य तनया इमा व्याख्या भगीरथः ॥

श्रीकृष्णविद्यावागीशभट्टाचार्य्येण धीमता ।
क्रियते विदुषां प्रीत्यै कृत्यपद्मप्रदीपिका ॥
श्रीधाउमन्त्रमी भ्रमन वमन्ती प्रयि दृप्ताे दितिजे प्रमत्तीन्।
श्रीसं नत्वा प्रणमामि कृत्या राक्षसमायां पृथयापकारिणीम् ॥
उम्ममैरवीतन्त्रम फेत्कारी डामरी तथा।
तथा च मालिनीतन्त्र तेभ्य काकाभरादपि ॥
सिद्धयोगेश्वरीतन्त्राद् योगिनीजालसम्बरान्।
सम्मतत्वात् समालभ्य षटकर्मविधिरुच्यते ॥ इत्यादि ।

End. गवां सुवर्णनिष्कानां भूमिं वा शस्यशालिनीम ।
सर्वशान्तिमवाप्नोति सर्व्वरक्षाकृत भवेत्॥

Colophon इति श्रीकृष्णविद्यावागीशभट्टाचार्य्यकृत शान्तिकल्पप्रदीप समाप्त । सम्वत्। १८६१ । आषाढ शुदि ।

विषय । शान्ति-वश्य स्तम्भन विद्वेषोच्चाटन-मारणानां लक्षणकथन । तत्र वर्णादिभेदेन साधनादिनिरूपण । अभिचारविधिकीर्त्तन । तदुपशमनादिविधिकथनञ्च । ज्वरशान्तिविधि । मृतसञ्जीवनीविधानं । शूलरोगादिशान्तिविधान । आकर्षणविधिकथन । स्तम्भनकर्मावधि । एव विद्वेषणादीनां विधानकीर्त्तनञ्च ।

No 1954 योगरत्नमाला वृत्तिसहिता ।

Substance, country made paper 11 × 4 inches. Folia, 24 Lines, 12 on a page. Extent 705 slokas Character Nagara Date Sm 1895 Place of deposit, Nad yar gram Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Manlala Jhá Appearance, fresh Generally correct

Yoga ratnamala alias *A'scharya ratnamala* Magical rites incantations and sorcery By Nagárjuna Acharya, with a commentary composed in the *Samvat year 1295 = A D 1238, by Gunakara, a S'vetambara Yati* Contents Rites and incantations for bringing persons under one s control, injuring enemies, making them absent minded, producing images of absent persons, making pictures cry, making oneself invisible, producing amusements, stopping the burning effect of fire, making water immoveable, producing hobgoblins, causing the falling of hairs, making arms innocuous, causing vagabondism, producing eclipses, bringing on frenzy, poisoning and its antidotes, jugglery

with balls, cure of quarternary fevers, exorcising devils, overcoming malific influences of demons, planets producing extraordinary lights, magic collyrium, moonlight, curing barrenness, producing sights of tigers, causing barrenness, multiplying objects, causing stoppage of several *secretions*, *causing colic*, *causing leprosy*, preventing longevity in cattle, causing abortion, blowing out lamps, cure for scorpion bites, preventing clouds from raining, producing magic pictures, jugglery with conch shells, destroying the firmness of busts, causing shrinking of particular parts of the body, causing hemorrhage, producing magic pustules, causing blindness, causing disputes, disappearing from the sight of people, causing exudations to flow from the temples *of fictile elephants*, *bringing on flowers and fruits on trees*, converting milk into butter converting whey into curds, bringing the dead to life, producing magic lights in darkness

Beginning टका — गुरुचरणकमलयुगलं प्रणम्य नागार्जुनप्रणीतायाः ।
विवृतिं सुखावबुद्ध्यै वक्ष्येऽहं योगरत्नमालायाः ॥
इह शास्त्रारम्भे आचार्यनागार्जुनपादाः शिष्टसमयपालनार्थं शास्त्रप्रतिपादनाय
दर्शयितुं गुरुपादनतिं कुर्वन्त प्रथममार्यामाहुः । विमलेति ।
मूलम्,—विमलमतिकिरणनिकरप्रभिन्नशिष्यकमलसंघात ।
सकलभुवनैकदीपा जयन्ति गुरुभास्करा भुवने ॥
सदाचरपदस्थैर्गुरुभिस्तत्त्वाकरात् समुद्धृत्य ।
ग्रथिता परिस्फुरन्ती निगद्यते योगरत्नमालेयं ॥ इत्यादि ।

End. मूलम्,— आचार्ययोगरत्नमाला नागार्जुनविरचितानुभवसिद्धा ।
एकजनहृदयदयिता समर्पिता सुजना जयति ॥ १४० ॥

Colophon इति श्रीनागार्जुनाचार्यविरचिता योगरत्नमाला समाप्ता ।
टका,— बालप्रबोधाय मया विवृता नागार्जुनप्रणीतस्य ।
आचर्य्यरत्नमाला कृमेतनटवटीकान्त ॥
श्रीनृपविक्रमसमये द्वादशनवषट्कतिते वर्षे ।
रचिता गुणाकरेण श्वेताम्बरभिक्षुणा विवृतिः ॥
इति सिद्धघटीयश्वेताम्बरपण्डितश्रीगुणाकरविरचिता नागार्जुनप्रणीतयोगरत्न-
मालाटीका समाप्ता । संवत १८९५ । आश्विन सुदि ।

विषय । वशीकरणविधिकथन । विद्वेषणविधि । उच्चाटनविधि । रूपदमनविधि । चित्र
रोदनविधिः । अन्नदानविधि । कुतूहलजननविधि अग्निस्तम्भनविधि ।

श्रीकृष्णविद्यावागीशभट्टाचार्य्येण धीमता ।
क्रियते विदुषां प्रीत्यै कल्पपञ्चदीपिका ॥
श्रीधाउक्लृप्ती ज्वलन वसन्ती छवि दहनी दितिज ग्रसन्तीम ।
भीम नदन्ती प्रणमामि कृत्या राक्षयमाणा चुषयोग्रकाळीम ॥
उन्मत्तभैरवीतन्त्रम फेत्कारी डामरी तथा ।
तथा च मालिनीतन्त्र तेभ्य कालान्तरादपि ॥
सिद्धयोगेश्वरीतन्त्राद् योगिनीजालसम्बरात् ।
सर्व्वतन्त्रात् समाहृत्य षट्कर्म्मविधिरुच्यते ॥ इत्यादि ।

End. गवां सुवर्णनिष्काणां भूमिं वा शस्यशालिनीम ।
सर्व्वंशान्तिमवाप्नोति सर्व्वरक्षाकरं भवेत् ॥

Colophon इति श्रीकृष्णविद्यावागीशभट्टाचार्य्यकृत शान्तिकल्पप्रदीप समाप्त । सं०वत । १८५९ । आषाढ शुदि ।

विषय । शान्ति-वश्य स्तम्भन विद्वेषोच्चाटन-मारणानां लक्षणकथन । तत्र वर्णादिभेदेन आसनादिनिरूपण । अभिचारविधिकीर्त्तन । तदुपशमनादिविधिकथनञ्च । ज्वरशान्तिविधि । मृतसञ्जीवनीविधानं । शूलरोगादिशान्तिविधान । आकर्षणविधिकथन । स्तम्भनकर्म्मविधि । एवं विद्वेषणादीनां विधानकीर्त्तनञ्च ।

No 1954 योगरत्नमाला वृत्तिसहिता ।

Substance country made paper 11 × 4 inches. Folia, 24 Lines, 12 on a page Extent, 700 slokas Character, Nagara Date Sm 1895 Place of deposit, Nadujar gram Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Manilala Jhá Appearance, fresh Generally correct

Yoga ratnamala alias *Ascharya ratnamala* Magical rites, incantations and sorcery By Nagarjuna Acharya, with a commentary composed in the Samvat year 1295 = A D 1238, by Gunakara, a Svetambara Yati Contents Rites and incantations for bringing persons under one s control, injuring enemies, making them absent minded, producing images of absent persons, making pictures cry, making oneself invisible, producing amusements, stopping the burning effect of fire, making water immoveable, producing hobgoblins, causing the falling of hairs, making arms innocuous, causing vagabondism, producing eclipses, bringing on frenzy, poisoning and its antidotes, jugglery

with balls; cure of quarternary fevers; exorcising devils; overcoming malific influences of demons; planets producing extraordinary lights; magic collyrium; moonlight; curing barrenness; producing sights of tigers; causing barrenness; multiplying objects; causing stoppage of several secretions; causing colic; causing leprosy; preventing longevity in cattle; causing abortion; blowing out lamps; cure for scorpion bites; preventing clouds from raining; producing magic pictures; jugglery with conch-shells; destroying the firmness of busts; causing shrinking of particular parts of the body; causing hemorrhage; producing magic pustules; causing blindness; causing disputes; disappearing from the sight of people; causing exudations to flow from the temples of fictile elephants; bringing on flowers and fruits on trees; converting milk into butter; converting whey into curds; bringing the dead to life; producing magic lights in darkness.

Beginning. वृत्तेः,— गुरुचरणकमलमनले प्रणम्य नागार्ज्जुनप्रणीतायाः।
विवृतिं सुखावबुद्धौ वच्म्यहं योगरत्नमालायाः॥
इह शास्त्रारम्भे आचार्य्यनागार्ज्जुनपादाः शिष्टसमयपालनार्थं शास्त्रश्रोतादेवताश्च
दर्शयितुं गुरुपादनतिं कुर्व्वन्तः प्रथमसार्य्यामाहुः। विमलेति।
मूलस्य,—विमलमतिकिरणनिकरप्रभिन्नसच्छिष्यकमलसंघातः।
सकलभुवनैकदीपा जयन्ति गुरुभास्करा भुवने॥
सद्वाचरपदरत्नैर्गुणनतरत्नाकरात् समुद्धृत्य।
ग्रथिता परिस्फुरन्ती निगद्यते योगरत्नमालेयं॥ इत्यादि।

End. मूलस्य,— आचार्य्ययोगरत्नमाला नागार्ज्जुनविरचितानुभवसिद्धा।
सकलजनहृदयदयिता समर्पिता सज्जनो जयति॥ १५०॥

Colophon. इति श्रीनागार्ज्जुनाचार्य्यविरचिता योगरत्नमाला समाप्ता।
वृत्तेः,— आत्मस्मरणाय मया विवृता नागार्ज्जुनप्रणीतेयं।
आचार्य्यरत्नमाला अपेतनष्टद्वटीकान्तः॥
श्रीनृपविक्रमसमये द्वादशनवपदाङ्किते वर्षे।
रचिता गुणाकरेण श्वेताम्बरभिक्षुणा विवृतिः॥
इति सिद्धपटीयश्वेताम्बरपण्डितश्रीगुणाकरविरचिता नागार्ज्जुनप्रणीतयोगरत्न-
मालावृत्तिः समाप्ता। संवत् १८८५। आश्विन सुदि।

विषयः। वशीकरणविधिकथनं। विद्वेषणविधि। उच्चाटनविधि। स्तम्भनविधिः। चित्र-
रोदनविधिः। अन्तर्दानविधिः। कुतूहलजननविधिः। अग्निस्तम्भनविधिः।

जन्तुस्तम्भनविधि । पिशाचीकरणविधि । लोमशातनविधि । शस्त्रस्तम्भविधि । देशान्तरगमनविधि । अकालप्रसूनदर्शनविधि । आवेशविधि । विषप्रयोगविधि । विषापहारविधि । गुटिकासिद्धिकथनम् । चातुर्थिकज्वरापहारविधि । भूतनाशनविधि । बन्धमोचनविधि । ज्योतिर्दर्शनविधि । अञ्जनविधि । श्रोत्राविधि । वन्ध्यापुत्रजननविधि । व्याघ्रदर्शनविधि । वन्ध्याकरणविधि । वृद्धिकरणविधि । शुक्रस्तम्भनविधि । स्थूलकरणविधि । कुष्ठीकरणविधि । काकघातादिकरणविधि । गोधनजीवनविधि । गर्भमोचनविधि । दीपनिर्वाणविधि । वृश्चिकविषापहरणविधि । मेघादिजलस्तम्भविधि । पटगतचित्रदर्शनविधि । भल्लूकाकर्षणविधि । कुचनाशनविधि । खड्गविशेषसंमोचनविधि । रक्तप्रवाहनविधि । रात्रिसौहनधूपविधि । अन्धीकरणविधि । कलहकरणविधि । अन्तर्धानविधि । मन्त्रप्रयोगसद्विधि । कुसुमफलपुष्पाकर्षणविधि । दुग्धस्य घृतापादनविधि । तक्रस्य दधिकरणविधि । मृतसञ्जीवनविधि । नारीपुरुषयुग्मवश्यमात्रविधि । आसनबन्धविधि । अन्धकारे ज्योतिर्दर्शनविधि ।

No 1955 बालविवेकिनी ।

Substance country made paper, 12 × 8 inches Folia, 16 Lines 6 on a page. Extent, 360 slokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit Naduyara gram Post Madhubani Darbhanga, Pandit Mandala Jha Appearance, fresh Prose Correct

Balavivekini A commentary on Kalidasa's Srutabodha—a manual of versification By Tarachandra, a Kayastha

Beginning यत्पादुत्वेव समस्तदु खमसनं सम्पद्यते दृश्यिना
यत्पादाम्बुजसेवया न पुनरादर्शि जनैः सज्जना ।
यत्कीर्तिर्निजलोकरोति विमला मङ्गलं लोकत्रयं
तं श्रीशप्रभमम्बुजाक्षममलं वन्दामहे गुरुम् ॥
ताराचन्द्राभिधजन कायस्थ सहतम् ।
क्रियते श्रुतबोधस्य टीका च बालविवेकिनी ॥
छन्दोज्ञानं कथं मे स्यादिति कथा (प्रि)यतमया परिपृष्ट कालिदासस्तु तत्
छन्दोज्ञानं प्रथमिमामेवाह छन्दसामिति । सो प्रत्यक्षे वक्ष्ये ज्ञाना कालादि
च कथयिष्यामि याद्यानां छन्दसां सचममर्थं मत्प्रसादाल्लिखितः । इत्यादि ।

End व श्यामे श्रुतबोधस्य गणवर्णविवेचनम्।
मत्कृतं तच मे छायं परमात्मा प्रसीदतु ।

Colophon इति कायस्थकुलालङ्कारताराचन्द्रकृता श्रुतबोधटीका बालविवेकिनी समाप्ता।

विषय । कालिदासकृतश्रुतबोधाभिधानच्छन्दोग्रन्थस्य व्याख्यानम् ।

No 1956 आचारादर्शः ।

Substance, palm leaf, 13 × 2½ inches Folia 109 Lines, 5 on a page Extent 2430 s'lokas Character Maithili Date, ? Place of deposit, Pilkhoyad gram Post Madhubani Darbhanga Pandit Babu Jha another copy at Magrani gram, Post Madhubani Zillah Darbhanga, Pandit Chhoti Jha another copy at Benares Babu Haris'chandra. Appearance, old. Prose and verse Correct

Achâradars'a A digest of daily religious and *quasi* religious duties *Achara* By Sridatta, Mahamahopaddhyaya. It includes all the leading topics of Achara A commentary on this work had been noticed under No 1914 (*ante*, p 233)

Beginning दीपिता रघ्यसृष्टौ विबुधानन्ददायिषु ।
हरिरच्छिद्रतावद्धं धामपीती पुनातु वः ॥
श्रद्धोरात्रविताधर्म्म इव वाजसनेयिनां ।
निबध्यते निबन्धा ये धर्म्मशास्त्रनिबन्धिभिः ॥
तत्र मनुः । ब्राह्मे मुहूर्त्ते बुध्येत धर्म्मार्थौ चानुचिन्तयेत् । इत्यादि ।

End समूलवचनाभावो मीमांसान्यायनिर्णयः ।
श्रीदत्तेन कृतात्मा श्राचारादर्श उत्तमः ॥
दुष्टमपि स्वल्पं मे मन्वादिवचनान्वितं ।
श्रपि पद्मोदकं तीर्थसलिलान्ममल शुचि ॥

Colophon इति श्रीमन्महोपाध्यायश्रीदत्तकृत आचारादर्शः समाप्तः ।

विषय । प्रातःकृत्यनिरूपणं। तत्र मूत्रपुरीषोत्सर्गविधिकथनं। शौचविधिकथनं। आचमनविधिकथनं। आचमननिमित्तकथनं। द्विराचमननिरूपणं। आचमनानुकल्पविधिकथनं। आचमनापवादकथनं। दन्तधावनविधिकथनं। स्नानादिविधिकथनं। अधिकारिविशेषे दानकर्म्मादिकथनं। सन्ध्यावन्दनादिविधिकथनं। प्रभातकालादिकृत्यकथनं नमस्काराद्यम-

जलस्तम्भनविधिः। पिशाचीकरणविधि। होमप्रातनविधिः। प्रसन्नविधि। देशान्तरभ्रमणविधिः। अकालपद्मदर्शनविधिः। आवेशविधि। विषप्रयोगविधि। विषापहारविधि। गुटिकासिद्धिकथनं। चातुर्थिकज्वरापहारविधिः। भूतनाशनविधि। प्रसवमोचनविधि। ज्योतिर्दर्शनविधिः। अञ्जनविधिः। ज्योत्स्नाविधि। बन्ध्यापुत्रजननविधिः। व्याघ्रदर्शनविधिः। बन्ध्याकरणविधिः। दृढिकरणविधि। शुक्रस्तम्भनविधिः। स्थूलकरणविधि। कुष्ठीकरणविधि। काकघातोद्वेगकरणविधि। गोधनजीवनविधि। गर्भमोचनविधिः। दीपनिर्वाणविधिः। वृश्चिकविषापहरणविधिः। मेघादिजलस्तम्भविधिः। पटगतचित्रदर्शनविधि। मन्त्रशून्याकर्षणविधिः। कुचनाशनविधिः। अङ्गविशेषपङ्कोच्चनविधि। रक्तस्रावस्तम्भनविधि। रात्रिमोचनधूपविधि। अन्धीकरणविधि। कलहकरणविधि। अन्तर्द्धानविधि। मन्मथगजमदविधिः। कुसुमफलपुष्पाकर्षणविधि। दुग्धस्य घृताभावनविधि। तक्रस्य दधिकरणविधिः। मृतसञ्जीवनविधिः। नारीपुरुषमुखबन्धमोचनविधि। आसनबन्धविधि। अन्धकारे ज्योतिर्दर्शनविधिः।

No 1955 बालविवेकिनी।

Substance, country-made paper, 12 × 8 inches. Folia, 16 Lines, 6 on a page Extent, 360 ślokas Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Naduyára-grám, Post Madhubani, Darbhángá, Pandit, Manilála Jhá Appearance, fresh. Prose Correct.

Bálavivechini A commentary on Kálidása's Srutabodha—a manual of versification. By Taráchandra, a Káyastha.

Beginning. यत्स्मृत्यैव समस्तदुःखशमनं सम्पद्यते देहिना
यत्पादाब्जरजोजुषो न पुनरावृत्तिं लभन्ते जना।
यत्कीर्त्तिर्विमलीकरोति विमला गङ्गेव लोकत्रयं
तं श्रीवल्लभसम्बुजाक्षमनघं वन्देऽनवद्यं गुरुम्॥
ताराचन्द्राभिधेयेन बालव्युत्पत्तिहेतवे।
क्रियते श्रुतबोधस्य टीका बालविवेकिनी॥
छन्दोज्ञानं कथं मे स्यादिति कयाचित्प्रियतमया परिपृष्टः कालिदासस्तत्छन्दोग्रन्थान्तरे प्रतिपत्तिमेवाह छन्दसामिति। ता प्रत्यये वक्ष्यमाणानां काव्यादिषु लोकप्रसिद्धानामार्य्यादीनां छन्दसां लक्षणमहं सम्प्रवक्ष्यामीत्यन्वयः। इत्यादि।

End — व्याख्याने श्रुतबोधस्य गणवर्णविवेचनम्।
सन्तोष तेन मे हृष्ट परमात्मा प्रसीदतु ।

Colophon — इति कायस्थकुलालङ्कारताराचन्द्रकृता श्रुतबोधटीका बालविनकिनी समाप्ता।

विषय । — कालिदासकृतश्रुतबोधाभिधानच्छन्दोग्रन्थस्य व्याख्यानम्।

No 1956 आचारादर्शः ।

Substance, palm leaf, 13 × 2½ inches Folia 109 Lines, 5 on a page Extent 2 430 s'lokas Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Pilkhoyad gram, Post Madhubani Darbhanga Pandit Babu Jha, another copy at Mangrauni gram, Post Madhubani Zillah Darbhanga, Pandit Chhoti Jhá, another copy at Benares, Babu Harischandra Appearance, old. Prose and verse Correct

Achâradars'a A digest of daily religious and *quasi* religious duties *Achara* By Sridatta Mahamahopaddhyaya It includes all the leading topics of Achara A commentary on this work had been noticed under No 1914 (*ante*, p 233)

Beginning — दीक्षिता रणयज्ञेषु विबुधानन्ददायिषु ।
हरिरञ्जिसुतावक्त्रं चामवीनी पुनातु व ॥
यजुर्वेदाचारितामर्म इह वाजसनेयिना ।
निबध्यते निबन्धो यो धर्मशास्त्रनिबन्धिभि ॥
तत्र मनु । ब्राह्मे मुहूर्त्ते बुध्येत धर्मार्थौ चानुचिन्तयेत्। इत्यादि।

End — समूलवचनाभोगो मीमांसान्यायनिर्म्मलः ।
श्रीदत्तेन सतामेष आचारे दर्पण कृत ॥
दुष्कृतमपि कृतं मे मन्वादिवचनाश्रितं ।
अपि चर्म्मोदक तीर्थसलिलान्तर्गतं शुचि ॥

Colophon — इति श्रीमदुपाध्यायश्रीदत्तकृत आचारादर्शं समाप्त ।

विषय । — प्रात कृत्यनिरूपणं । तत्र मूत्रपुरीषोत्सर्गविधिकथन । शौचविधिकथन । आचमनविधिकथनं । आचमननिमित्तकथन । द्विराचमननिमित्तकथन । आचमनानुकल्पविधिकथनं । आचमनापवादकथन । दन्तधावनविधिकथनं । प्रात स्नानादिविधिकथन । अचिरोदितसूर्य्यदर्शनमाहात्म्यादकथन । कर्णप्रमार्जनादिविधिकथनं । शुभाशुभदर्शनफलकीर्त्तन ।ब्राह्मणब्राह्मणादिदर्शन नमस्कारकथ-

यताकथनं। तद्पाटादिविधिकथन। विशेषण स्नानविधिकथनं। सरोवरादौ स्नाने फलविशेषकथन। नदीलक्षणादिकथन। नैमित्तिकस्नानविधिकथन। ग्रहणस्पर्शने स्नानविधान। काम्यस्नानविधि। कात्यायनोक्तस्नानप्रयोगकथन। सन्ध्योपासनविधिकथन। जपादिविधिकथनं। कुशनिरूपण। तदाहरणकालादिनिर्णय। उपवीतादिविधिकथनं। तर्पणविधिकथनं। जीवतपितृकनापि यमतर्पणपर्यन्त कर्त्तव्यमितिनिरूपण। देवतर्पणादिविधिकथन। कात्यायनोक्ततर्पणप्रयोगकथनं। तर्पणोत्तरकर्मनिरूपण। पूजादिप्रकारकथनं। देवपूजायां पूजाधारादिनिरूपण। पुष्पधूपादिनिरूपण। वैश्वदेवबलिकर्मविधिकथन। पञ्चयज्ञविधिकथन। नित्यश्राद्धविधिकथनं। तत्प्रयोगकथनञ्च। भिक्षादानादिविधिकथन। अतिथिपूजादिविधिकथन। भोजनविधिकथन। पङ्क्तिभोजनविधिकथन। भोजनोत्तरकर्मनिरूपण। शयनविधिकथन। दारोपगमनविधिकथनञ्च।

No 1907 शारीरकमीमांसान्यायसंग्रह।

Substance country made paper, 12 × 4 inches Folia, 5 Lines, 6 on a page Extent 1 139 s'lokas Character, Nágara Date, ? Place of deposit Pilkhoryad gram Post Madhubaní Darbhanga, Pandit Babu Jhán jha Appearance, old Prose Correct.

S'arīraka mīmāṁsā nyāya saṅgraha An epitome of the Vedánta doctrine, explaining briefly the leading topics of the different Adhikaranas, and supplying all the *pros* and *cons* By Prakasatma Yati

Beginning अथातो ब्रह्मजिज्ञासा। प्रणम्य प्रणतार्त्तीनां हर्त्तारं विष्णुमव्ययं।
शारीरकस्य सङ्क्षेपात् क्रियते न्यायसङ्ग्रह ॥
अत्र विधि खलु सर्व्वत्र विशिष्टाकार्य्येऽत्यन्ताऽप्राप्तविषयतत्साध्यफलानुबन्धवद्यमध्येय प्रतिपाद्यन्ता भवति। इत्यादि।

End तस्मात् कार्य्यब्रह्मप्राप्ति सगुणविद्याविषयिकेयमिति सिद्ध॥

Colophon इति श्रीभगवत्प्रकाशात्मविरचिते शारीरकमीमांसान्यायसङ्ग्रहे चतुर्थाध्यायस्य। चतुर्थे पाद॰। समाप्तश्च ग्रन्थ ॥

विषय। ब्रह्मसूत्रशङ्करभाष्यीयपूर्व्वपक्षोत्तरपक्षाधिकरणप्रतिपादितानामनेकसूत्राणां मध्ये तत्तदधिकरणप्रथमसूत्रपरिग्रहपूर्व्वक सङ्क्षेपेण सर्व्वाधिकरणार्थनिरूपण।

No 1958 द्वैतनिर्णयप्रकाश ।

Substance, palm leaf, 12 × 2 inches Folia, 107 Lines, 5 on a page Extent 2,153 s'lokas Character Maithili Date, ? Place of deposit, Pilkhoyad gram, Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Babu Jhanjha Appearance, old. Prose and verse Correct

Dvaitanirnaya-prakas'a A commentary on Vachaspati Mis'ra's work on duality, named Dvaitanirnaya By Madhusudana Misra, Mahamahopadhyaya

Beginning चञ्चलमप्यचलीकुर्व्वन्नचञ्चलमपि चालयन् ।
वृन्दावनविहारी स्तात तापहारी हरिर्मम ॥
इति पादस्य रसनेति । शब्दानामौत्सर्गिकपरत्वमित्यादिपदसमभिव्याहारेण
उपादाने गौरित्यादेः स्वरूपपरत्वस्य निरूढत्वादिति भाव । इत्यादि ।

End उपनयनकालनिर्णयः स्मार्त्तनाथे,—यथा तत्त्वरत्नाकरलिखनान्न इहेदिनं निषिद्धमिति गम्यत ॥

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीमधुसूदनमिश्रकृतो द्वैतनिर्णयप्रकाशः समाप्त ।

विषय । वाचस्पतिमिश्रकृतद्वैतनिर्णयस्य व्याख्यान, तदनुक्तार्थनिरूपणञ्च ।

No 1959 मीमांसापल्लव ।

Substance, country made paper 11 × 4 inches Folia 65 Lines 7 on a page Extent, 1 680 s'lokas Character Maithili Date Sk. 1667 Place of deposit, Pilkhoyad gram Post Madhubani Darbhanga Pandit Babu Jhánjha Appearance old Prose Correct

Mimansá pallava A dissertation on the philosophy of religious rites By Indrapati, Mahamahopadhyaya

Beginning जित्वा मधुसुरद्विप धृतवते वदान निमग्नां धरा-
मुद्धर्त्तुं कमठाकृति छतवते कालाकृति कुर्व्वते ।
द्वेधा दैत्यविदीरणे नृहरये दैत्यद्रुहे मैत्री ननु बिभ्रते
विद्वद्ब्रह्मर्षिवाङ्मयाकृतिकृते तुभ्य नमः श्रीपते ॥
सिद्धान्तसन्तानमधीत्य जैमिनमीमांसाशास्त्रभवस्य गुरोः प्रकाशात् ।
मध्येपदपालनमाचमपा नत्वा शिवामिन्द्रपति करोति ॥

य लेभे षक्मिणी देवी सुरेशविपते' सुत।
स तनोति शिव नत्वा मीमासारसपल्लव॥
अविवेका निपिन्नाया मिश्ररेको धीरसर्थशति।
बालकखेलनहेतनवुद्धा कोपो मयि त्याज्य॥
इह खलु त्रिविधा विधयो भवन्तीति। इत्यादि।

End. तथा च नच रागप्राप्तनिषेधवत् भ्रान्तिप्राप्तस्य बाधमङ्गीकृत्य न विकल्प इति।

Colophon. इति महोपाध्यायश्रीमदिन्द्रपतिकृतं मीमासापल्लवं समाप्तं। शाके १६१० ।

विषय। विधिस्वरूपविवेचन। श्रुति-लिङ्ग-वाक्य प्रकरण-स्थान-समाख्याना स्वरूपादिनिरूपण। मन्त्राणामर्थप्रकाशकत्व शक्त्यैव न तु लक्षणयेतिनिरूपण। स्तोत्राणामदृष्टार्थकत्वनिरूपण। ऊहविवेचन। आवाहनमन्त्रादावनूहकथन। व्रत-श्राद्ध-याग-इष्टि दान स्नान पूजादीना प्रकृतिकथन। एकादश्यौपवासेन काम्योपवासक्रमकीर्त्तनं। अधिकाराकाङ्क्षाभेदेन द्विविधप्रकरणनिरूपण। पार्व्वणश्राद्धप्रकृतिविवेचन। द्रव्यगुणादीना विरोधे द्रव्यादीनामुपादेयत्वनिरूपणं। सोमयागप्रकृतिविवेचनं। इष्टोत्सर्गे निकर्षतनाचिन्तनं। निषेधनिरूपण। परिसङ्ख्यानिरूपणं। प्रधानस्य विकल्पनिरूपण। तस्य अनुकल्पचिन्तनञ्च। प्रधानाङ्गयोः सङ्कोचेन विरोधपरीहारसम्भवे अङ्गसङ्कोचस्यैव उचितत्वकथन। उद्देश्यविधेयतादिविवचन। श्रुतिलिङ्गादीना बलाबलनिरूपण। अतिदेशनिरूपणञ्च।

No 1960 दिव्यदीपिका।

Substance, country-made paper, 14 × 4 inches Folia, 20 *Lines, 6 on a page* Extent, 600 slokas Character, Maithili Date, Sk 1694 Place of deposit, Pilkhoyad gram, Post Madhubani, Darbhangá, Pandit Babu Jhánjha Appearance, old Prose and verse Correct

Divya dipiká A digest of the laws regarding oaths, affirmations, and ordeals By Damodara Thakkura The work was compiled under the auspices of Muhammad Shah

Beginning श्रीमहमदभूपालल्ब्धमानेन सर्व्वदा।
दामोदरेण क्रियते दिव्यानामत्र निर्णय॥
तत्र याज्ञवल्क्य। तुलाग्न्यापो विष कोशो दिव्यानीह विशुद्धये। इत्यादि।

End नाप्स्याद्व चतुर्दश्या प्रायश्चित्तपरीक्षणम्।

न परीक्षाऽधिमासे च शनिभौमदिने भवेत् ॥

Colophon इति दामोदरठक्कुरकृता दिव्यदीपिका सम्पूर्णा । शाके १६८४ ।

विषय । साहसाभियोगे, धनाभियोगे, पातकाभियोगे च दिव्यविधानकीर्त्तनं । शीर्षकावष्टम्भादीनां लक्षणादिकथनं । तत्र महाभियोगे शङ्कितानेच्छाया शिरोवाद विनापि दिव्यकरणावश्यकताकथनं । अपराधविशये तण्डुलकोषादिप्रयोगविधिकीर्त्तनं । सर्व्वदिव्यसाधारणेतिकर्त्तव्यताकथनं । वर्णविशेषेण परीक्षाविशेषविधिकथनं । तुलादौ प्रत्यक्षमितिकर्त्तव्यतानिरूपणं । वर्णविशेषेण परीक्षास्थानादिनिरूपणं । परीक्षाविषये प्राड्विवाकलक्षणकथनं । धनञ्च विष कोष-तण्डुल तप्तमाषादिना परीक्षाप्रकारकथनं । धर्म्माधर्म्मपरीक्षाविधिकथनं । फालविधिकथनं । विविधशपथविधिकथनं । परीक्षादिकालनिरूपणञ्च ।

No 1961 पदार्थधर्मसङ्ग्रहः ।

Substance, country made paper, 12 × 4 inches Folia 40 Lines, 7 on a page. Extent, 940 slokas Character, Maithili Date ? Place of deposit, Pilkhoyad gram, Post Madhubani Darbhangá, Pandit Babu Jhanjha Appearance, new Prose Correct

Padartha dharma sañgraha An elementary exposition of the categories of the Vaiseshika doctrine By Prasastapada. This work is distinct from the author's commentary on the Vaiseshika Aphorisms which is popularly called *Prasastopada bhashya, or Dravya-bhashya*

Beginning प्रणम्य हेतुमीश्वरं मुनिं कणादमन्वतः ।
पदार्थधर्मसङ्ग्रहः प्रवक्ष्यते महोदयः ॥
द्रव्यगुणकर्मसामान्यविशेषसमवायानां षण्णां पदार्थानां साधर्म्यवैधर्म्याभ्यां तत्त्वज्ञानान्निःश्रेयसाधिगम । तच्चेश्वरचोदनाभिव्यक्ताद्धर्मादेव । अथ के द्रव्यादयः पदार्थाः किञ्च तेषां साधर्म्यवैधर्म्यञ्चेति । इत्यादि ।

End. तस्मात्सम्बन्धान्तरनिरपेक्ष एव यथा इन्द्रियार्थसन्निकर्षादीनामिव प्रत्येकं ... समवायलक्षणभेदाभावाच्च तस्मादिह बुद्ध्यनुमेयः समवाय इति सिद्धम् ।

Colophon समाप्तश्चायं ग्रन्थः कृतिरियं प्रशस्तपादपादानाम् ॥

विषय । वैशेषिकशास्त्रसम्मता द्रव्यगुणकर्मादीनां लक्षणकथनं । साधर्म्यवैधर्म्यादिनिरूपणञ्च ।

No. 1962. पदार्थीयदिव्यचक्षुः ।

Substance, country-made yellow paper, 12 × 4 inches. Folia, 48. Lines, 8 on a page. Extent, 1,016 slokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Pilkhoyád grám, Post Madhubaní, Darbhangá, Pandit Babu Jhánjhá. Appearance, new. Prose. Correct.

Padárthíya-divya-chakshu. An elementary exposition of the categories of the Nyáya Philosophy. By Umápati Upádhyáya, son of Ratnapati Upadhyáya.

Beginning. रत्नावतीरत्नपत्योः पित्रोः पूर्व्वतपोबलात् ।
ख्यातनामा पदार्थीयदिव्यचक्षुरुमापति ॥
द्रव्यगुणकर्म्मसामान्यविशेषसमवायाभावाः पदार्थाः सप्त । पृथिव्यप्तेजोवाय्वाकाश-
कालदिगात्ममनांसि द्रव्याणि नव । रूपरसगन्धस्पर्शसंख्यापरिमाणपृथक्त्वसंयोग-
विभागपरत्वापरत्वगुरुत्वद्रवत्वस्नेहसंस्कारशब्दबुद्धिसुखदुःखेच्छाद्वेषप्रयत्नधर्म्माधर्म्मा
गुणाश्चतुर्विंशति । इत्यादि ।

End. विभागनाशकतायाश्च विनिगमकस्य चासम्भवेन सर्व्ववैजात्यनाशेऽत्यन्तगौरवा-
दिति संक्षेपः । इति द्रव्यनाशदर्शनं ।

Colophon. इति वेदवेदाङ्गपारगश्रीरत्नपत्युपाध्यायात्मजश्रीमदुमापति उपाध्यायविरचितं
पदार्थीयदिव्यचक्षुः सम्पूर्णं ।

विषय । द्रव्यगुणकर्म्मसामान्यविशेषसमवायाभावरूपसप्तपदार्थनिरूपणं । एतन्न्यूनाधिकत्व-
शङ्कानिरसनञ्च ।

No. 1963 द्रव्यकिरणावलीप्रकाशः ।

Substance, palm leaf, 11 × 2 inches, Folia, 99. Lines, 6 on a page. Extent, 3,359 slokas. Character, Maithili. Date, L S 421. Place of deposit, Pilkhoyad gram, Post Madhubani, Darbhangá, Pandit Babu Jhanjhá. Appearance, old, decayed. Prose. Correct.

Dravya-kiranávali-prakáśa. A commentary on Udayana Acharya's Dravya-kiranávali—a treatise on the Nyáya doctrine. By Vardhamána, Mahámahopádhyáya, son of Gangeśvara.

Beginning मिलन्मन्दाकिनीमल्लीदामा मूर्ध्नि पुरद्विष ।
विश्ववीजाङ्कुरस्रष्ट्री वैधवी ता कला नम ॥
कर्त्तव्यविघ्नविघातकं रविनमस्कार निबध्नाति । विद्येति । यद्दितिसामान्यतोऽपि कर्तृनिर्द्देश विद्याऽविद्ययो सन्ध्यारजनीभ्या रूपता + + + ता लभ्यते । विद्येव या पूर्व्वसन्ध्या तदुदयोद्रेकादविद्येव या रजनी ततक्षये सति यदुदति उदयगिरिशिखरमधिरोहति । सन्ध्या च रात्रेर्भागविशेष । निरस्तैतद्दीपव- गिरविरगिमालस्य कालविशेषस्य रात्रित्वात सन्ध्यायाश्चात द्वीपे कतिपयतत- सत्त्वात् । अत एव रात्रिसन्ध्ययो धर्म्मशास्त्रे पृथगभिधान । इत्यादि ।

End. यस्तर्कतन्त्रशतपत्रसहस्ररश्मिर्गङ्गेश्वर सुकविकैरवकाननेन्दु ।
तस्यात्मतोऽतिगहना किरणावली ता प्राकाशयत कृतिसुदे बुधवर्द्धमान ॥

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीगङ्गेश्वरात्मजमहामहोपाध्यायश्रीवर्द्धमानविरचिता द्रव्य किरणावलीप्रकाश सम्पूर्ण इति । लर्म ४२१ ।

विषय । उदयनाचार्य्यकृतद्रव्यकिरणावलीग्रन्थस्य व्याख्यान ।

No 1964 कुमारव्याख्यासुधा ।

Substance, palm-leaf, 11 × 2 inches Folia, 190 Lines 5 on a page Extent, 3,198 slokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, *Pilkhoyad gram*, *Post* Madhubani, Darbhanga Pandit Babu Jhanjha. Appearance, old, decayed. Prose Correct

Kumáravyakhyá-sudhá. A commentary on Kálidasa's Kumarasambhava—an epic poem By Raghupati The *commentary extends* to the 8th canto of the work, though an opinion seems to prevail that Kalidasa stopped his work at the close of the 7th canto

Beginning ——शिर सञ्जातविष्वग्जटा
षण्यगकूह नवीन + + + + + चन्द्रोपधीवासभू ।
भेवानमसुरेन्द्र + + मुकुटप्रत्युप्ररत्नत्विषि
मोद्भिन्नामलपद्मखावल्लिधरस्त्वा पातु गङ्गाधर ॥
+ + + + + निबुधै कृतात्र टीका प्रसिद्धार्थनिबन्धिदृचा ।
इयन्तु गूढार्थविवेचनाय वितन्यते श्रीरघुणा प्रयत्नात् ॥
परोपकारविधौ दृचा कृतिभि क्रियते कृति ।
अस्माकन्तु सद्य्यादमतर्ज्जनाज्र्जनकारणं ॥

इह तावत सकलसुरसार्थ दुर्दर्पतारकासुरपराभूतचैलोक्यार्थकदर्थापनोदाय कुमारजन्म। तस्य च पार्वतीनन्दनत्वात् तस्याश्चापि हिमालयसुतात्वेन हिमालयादिवर्णनरूपवस्तुनिर्देशं महाकविचक्रचूडामणि कालिदासमिव कुमारसम्भवकाव्येन आरभते। तथा च दण्डी। सर्गबन्धो महाकाव्यमित्यादि प्रसिद्धमेव। सरस्वतीकण्ठाभरणेऽप्युक्त। निर्दोष गुणवत्काव्यमलङ्कारैरलङ्कृत। — — — — — रसान्विते। उत्तरस्या दिशि। इत्यादि।

End श्लोकस्यास्य मालिनीच्छन्दः। तल्लक्षणञ्च। ननमयययुतेय मालिनी भोगिलोकैः॥

Colophon इति कुमारव्याख्यासुधाया श्रीरघुपतिविरचितायां सुरतवर्णनो नामाष्टम सर्ग सम्पूर्ण। शुभमस्तु।

विषय। कालिदासकृतकुमारसम्भवकाव्यस्य अष्टमसर्गान्त व्याख्यान॥

No 1965 प्रायश्चित्तप्रदीपः।

Substance, palm leaf, 12 × 2 inches Folia, 86 Lines 5 on a page Extent, 1 593 slokas. Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Pilkhoyad grám Post Madhubani Darbhanga Pandit Babu Jhanjha Appearance, old Prose and verse Correct

Prayaschitta pradipa A digest of the laws regarding expiations for various offences By S'ankara Misra son of Bhavanátha Misra, Mahamahopadhyáya Contents The philosophy of expiation Differences in expiations on account of differences of age, sex and condition of offenders Shaving off the hair of the head as an expiation, prohibited in the case of learned men Rules for calculating the price of cattle when the gift of it is prescribed as an expiation but it cannot be had Rules for the expiatory rite called Prajápatya Expiation on the part of a Bráhman owner for the killing of cows Observances enjoined for the day preceding the day of expiation Expiation for the killing of pregnant cows Expiation for accidental death of cows Expiation for killing by one act more than one cow Expiation for killing of one cow by several persons Expiation for the death of cattle resulting from neglect in keeping them. Accusation of killing a cow Expiation for selling cattle Expiation for castrating cattle Brief notes on expiations for killing Bráhmans, drinking spirituous liquors, and other heinous offences Expiation for eating forbidden food Expiations for incestuous connexions Time meet for expiations

Beginning. ऊर्द्धबद्धजटाजूटक्रोड़क्रीडत्सुरापगं ।
नमामि यामिनीकान्तकान्तभालस्थलं हरं ॥
अथ प्रायश्चित्तस्वरूपं निरूप्यते । तत्र हारीतः । प्रयतत्वाद्दोपचितमित्यादि ।

End. अत एव रात्रौ कथमपि प्रायश्चित्तं कर्त्तुं न शक्यते इति सुधीभिश्चिन्तनीयं ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायमिश्रश्रीभवनाथात्मजमिश्रश्रीशङ्करकृतः प्रायश्चित्तप्रदीपः समाप्तः ।

विषयः । प्रायश्चित्तस्वरूपविवेचनं । वान्यादिभेदेन प्रायश्चित्तविधिकथनं । विद्वदादीनां मुण्डनादिनिषेधः । धेनुमूल्यनिर्णयः । प्राजापत्यादिव्रतनिर्णयः । ब्राह्मणस्वामिकादिगोवधप्रायश्चित्तं । प्रायश्चित्तपूर्व्वकृत्यनिरूपणं । गर्भिण्यादिगोवधप्रायश्चित्तं । गवां निपातने प्रायश्चित्तकथनं । एकप्रयत्नकृतबहुगोवधप्रायश्चित्तकथनं । बहुकर्त्तृकैकगोवधप्रायश्चित्तं । अपालनानिमित्तगोवधप्रायश्चित्तकथनं । गोवधापवादकथनं । गोविक्रयादिप्रायश्चित्तं । मुख्यगोपणादिप्रायश्चित्तकथनं । संक्षेपेण ब्रह्महत्या-सुरापानादीनां प्रायश्चित्तकथनं । अभक्ष्यभक्षणप्रायश्चित्तकथनं । अगम्यागमनादिप्रायश्चित्तकथनं । प्रायश्चित्तकालनिरूपणं ।

No. 1966. रसदीपिका ।

Substance, palm-leaf, 11 × 1½ inches. Folia, 56. Lines, 5 on a page. Extent, 978 *s*lokas. Character, Maithilí. Date, ? Place of deposit Pilkhoyád-grám, Post Madhubani, Darbhángá, Pandit Babu Jhánjhá. Appearance, old, decayed. Prose. Correct.

Rasa-dípiká. A commentary on the 'Meghadúta' of Kálidása. By Jagaddhara, Mahámahopádhyáya.

Beginning. वन्द्यास्तानवमानये सुरभुनीतत्कालङ्कोल्लम-
उल्लासामलविभूतदंष्टसकरस्तत्कालपरीडो प्रिया ।
तत्पीडतदर्पणर्पणविधौ यश्रिन् मयूराननो-
नित्यं किङ्करदङ्गराय विमले तस्मै नमः शम्भवे ॥
कल्पोत्कृष्टरसं ह्योत्यान् भवनं दाक्षिनेश्वतः ।
विभाव क्रियते टीका दीपरसदरसप्रिया ॥
मम कालिदासकविनिर्मितमेघकाव्य
टीका यथाप्युदनिमापि विभज्यते यत्।
तावाय दुर्बलजनस्य भवत प्रेतदुषो परं दरभिवाद्य नि नर्म वत ।

इह तावदेवं श्रूयते यक्षानमे सरसि कनककमलकाननरक्षणाय धनाध्यक्षेण यक्ष एको नियुक्त । स च कदाचिदतिविषमकुसुमबाणबाणवेदनादीनमनसा निजमानिनीमानापनोदनाकूत भावयतीति विभावितचेतसा मम नियोगोऽवधीरित इति तयैव समसेकवत्सर तव वियोगो भवत्विति त शप्तवानिति । तामेता प्रसिद्धिमनुबध्य कालिदासमिश्रः खण्डकाव्य कर्त्तुमुपक्रमत । कश्चिदित्यादि ।

End नानालङ्कृतसुन्दरीरसवशा नानागुणाना निधि-
र्नानाभावविभावनैकचतुरा नानार्थसम्बोधिनी ।
तत्तद्दूषणशून्यतोज्ज्वलतनूरन्यान्नैव स्थिरा
टीकेय परिशीलयन्तु कृतिनस्तेभ्यो मतिर्मामकी ॥

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीजगद्धरविरचिता रसदीपिका समाप्ता ।

विषयः । कालिदासकृतमेघदूतकाव्यस्य व्याख्यान ।

No 1967 गोभिलगृह्यभाष्य ।

Substance, palm leaf, 11 × 2 inches Folia, 201 Lines, 6 on a page Extent, 4060 slokas Character, Maithili Date, L S 431 Place of deposit, Pilkhoyad gram, Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Babu Jhanjha Appearance, old. Prose Correct

Gobhila-grihya bhashya A commentary on the Grihya Aphorisms of Gobhila By Narayana, son of Mahabala The extent of the work is described to be *4,960 slokas*

Beginning विश्वस्य कारण विष्णु प्रणम्य क्रियते मया ।
गृह्याख्यायाः श्रुतेर्भाष्य विवेकार्थमशेषतः ॥
अथातो गृह्याकर्म्माण्युपदेक्ष्याम । अथ कोऽस्य सम्बन्ध । उच्यते धर्मार्थकाममोक्षा इतीत्यखिल पुरुषार्थं । तेषा धर्म्म प्रधान । तन्मूलावर्थकामौ । तथा च व्यास । इत्यादि ।

End यस्य कीर्त्तिरकीर्त्तिश्च ग्लानिमद्यापि नर्च्छति ।
महाबलः सुविख्यातो वासदेवसुतोऽभवत ।
नारायणाख्यस्तस्यापि नारायण इवापर ।
पुत्रो महाबलस्याभूत् सदा स्वाध्यायतत्पर ॥
तेन सन्देहनाशाय कर्म्मणा तुष्टिकृत्तया ।
गोभिलाचार्य्यगीताया श्रुतेर्भाष्यमिद कृत ॥

तदै + + + + द्वैर्विद्वेर्मध्यस्थहृदिभि ।
कलापदी विद्यायालमास्य मदनुकम्पया ॥
न चात्यतीव कर्त्तव्य दोषदृष्टिपर मन ।
दोषो ह्यविद्यमानोऽपि दुर्वृत्ताना प्रकाशते ॥
स्वाभिप्रायेण हि मया किञ्चिदप्यत्र नेरित ।
प्रधानवाख्या नालोच्य कल्पनत्यादिनान्यथा ॥
यद्यत्र साधु तत्साधु यच्चासाधु क्वचित् क्वत ।
सतामास्याजमत्सागात साधु तद्द भवति ध्रुव ॥
नदीपलं पय सर्व्व यथा + + नुपीयत ।
बलाहकमुखस्पृष्ट तदेव स्वादुतामियात ॥
साध्वप्यसाधुना गच्छद्मता मुखमङ्गमात ।
यथा + + सपेय स्यात परिदृश्यत्तु सागरे ॥
अत्र श्लोकसहस्राणि चतु पञ्चशतानि च ।
षट पष्टिश्च तथा श्लोका सख्या नारायणोदिता ॥
+ + + + + +

Colophon इति श्रीमद्गोभिलाचार्यविरचितगृह्यभाष्य चतुर्थ प्रपाठक परिपूर्ण इति ॥
लसं ४३१ ज्यैष्ठमास ।

विषय । गोभिलगृह्यसूत्रस्य व्याख्यान ।

No 1968 किरणावली ।

Substance palm leaf 12 × 1¼ inches Folia 80 Lines 5 on a page Extent 1 938 s'lokas, Character Maithili Date, L S E 568 Place of deposit, Pilkhoyad gram, Post Madhubani, Darbhanga Pandit Babu Jhagula Appearance, old. Prose Correct.

Kiranavali. A brief exposition of the categories of the Vaiseshika doctrine By Udayana Acharya A commentary on this work has been noticed under No 1080, Vol III, p 50 The text itself is accepted as a commentary on the Padárthoddesa of Prasastapada Acharya Mr Hall says that Udayana compiled only two books. Hall s Contributions, p 65

Beginning विश्वानस्याद्यनाद्ये कादविद्यारजनीचये ।
यदुदेति नमस्तस्मै कस्मैचिद्विश्वतस्त्विषे ॥

यतो द्रव्य गुणा कर्म्म तथा जातिः परापरा ।
विशेषाः समवायो वा तमीयरमुपास्महे ॥
अर्थानां प्रविवेचनाय जगतामन्तस्तम शान्तये-
सन्मार्गस्य विलोकनाय मनय लोकस्य यार्थार्थिन ।
तत्पाससम्भूतभीतय इमां विद्यावतां प्रीतये ,
व्यातेने किरणावलीमुदयन सत्तर्कतेजोमयी ॥
अतिविरसमसारं मानवार्त्तां विहीनं प्रविततबहुवेल्लप्रक्रियाजालदुः स्थ ।
उदधिममनन्त तत्त्वमेतद्वदन्ति प्रबलजनधियो ये तेऽनुकम्प्यास्त एते ॥
शास्त्ररम्भे सदाचारपरम्परापरिप्राप्ततया कायवाङ्मनोभि कृत परापरगुरु
नमस्कार शिष्यान शिक्षयतुमादौ निबध्नाति प्रणम्येति । कर्त्तव्यापेक्षया प्रणामस्य
पूर्व्वकालत्वात् क्त्वानिर्देश । इत्यादि ।

End. न हि मूर्त्तत्वमात्रेण क्रिया इत्यत आह प्रयत्नाद्दृष्टपरिग्रहादिति । क्वचित प्रयत्न-
परिग्रहात् क्वचिददृष्टपरिग्रहादित्यर्थः ॥

Colophon इतिशब्दाद्द्रव्यपरिसमाप्तौ । इत्युदयनाचार्य्यविरचिताया किरणावल्या द्रव्य-
पदार्थ समाप्त इति । लस ५६८ ॥

विषय । प्रशस्तपादाचार्य्यकृतस्य वैशेषिकसूत्रसंक्षिप्तव्याख्यानरूपस्य पदार्थधर्म्मसङ्ग्रहाभि-
धानस्य ग्रन्थस्य द्रव्यपदार्थविवेचनात्म व्याख्यानं ।

No 1969 आरव्ययामिनीप्रथमखण्ड. ।

Substance, country made yellow paper, 11 × 5 inches Folia, 475 Lines 9—10 on a page Extent 15,841 slokas Character, Nagari. Date, Sk 1800 Place of deposit Madhubani Darbhanga, G. A Grierson, Esq, C S Appearance new Prose and verse Incorrect

Arabyayamini A translation from the English of the Tales of the "Arabian Nights Entertainments". By Jagadbandhu Sarma The work extends to the first fifty nights, and was prepared under the patronage of the late Raja Sambhuchandra, a zamindar of Kakinfya, in the district of Rangpur It must have been prepared within the last fifteen or twenty years

Beginning. शान्त तुरीयमद्वैत शिव ब्रह्म सनातन ।
अनन्त चिन्मय नौमि सान्द्रानन्द परात्पर ॥
सान्द्रानन्दप्रदा या कलुषचयहरा चामरीपीठसंस्था
चित्तोत्सवीरमणा निखिलभयहरा भीमरूपा सुरूपा ।

भूगोलोकाभिधान नरपतिनगर सर्व्वत पाति पूर्णा
बस्या आनन्दमय्या पदकमलयुगेऽभीष्टसिद्धै स्मराम ॥

— — — — — — — —

भूपं श्रीशम्भुचन्द्रो गुणिगणगणित पण्डित श्रीयुत +
भूगालोकाभिधाने + तनगरसमे काकिनापत्तनऽस्मिन् ।
दीनानां दैन्यरोगान गदमिव + धनान् दापयन् दुर्गतेभ्यो-
नित्यं धन्वन्तरे + सुविमलयशसा नाशयन भाति भूमौ ॥

— — — — — — — —।

तस्य भूपतिवर्य्यस्य छपाछन्दवशम्बद ।
आदशेन सभभ्या + विक्रमाख्यपुरस्थित ॥
श्रीजगद्बन्धुविप्रोऽहं राजाज्ञया प्रवर्त्तित ।
सन्दर्भरचने तस्मिन निर्लज्ज इव साम्प्रत ॥

— — — — — —

श्रीगुरो करुणासङ्गाद् भूपवाक्यादिय भूवि । •
आरव्ययामिनी भातु जनामोदविवर्द्धिका ॥
पुरा किल्लामेषमस्यसमवायमयुतसुशोभितविलसितकुसुमकुलचलितमधुव्रतस-
चयमञ्जुलगुञ्जितभाषितमनोरञ्जितकोकिलकुलपित—इत्यादि ।

End. अकाण्डधरणीतले भवति यस्य भूपस्य भो
मनुष्यनिवहै सदा प्रथितकीर्त्तिसङ्कीर्त्तन ।
अपस्य विमल यशो लसति नाथ नित्य यथा
सुपूर्णरजनीपति शरदि भाति नि सन्निभः ॥
श्रीमत्श्रीशम्भुचन्द्रा नरपतितिलक सर्व्वदेशप्रसिद्ध
काकीनाथा नगर्य्यां विलसति सुकृती योऽनिधीमान् वरीयान ।
आर आर तदाज्ञां तनुत इति मुदा श्रीजगद्बन्धुविप्रा-
विद्याऽस्या पुस्तिकाया निजगुणवशत आमदेहापसङ्गान ॥

Colophon. इत्यारव्ययामिन्या सद्दरीपारसद्दन्यादिसम्वादे प्रथमखण्ड नाम पञ्चदशाध्यायमः
सर्गः ॥ शुभ भूयात । शाके १८०० ।

विषयः । (स्वेच्छभाषीयारव्ययामिनीग्रन्थाद्बतारितोऽय ग्रन्थ)। तत्र प्रथमे सर्गे,—
पारस्यदेशे सद्दरीपार सद्राजनाशयोरन्यत्यादिकथन । तत्र सस्कृतभाषया पा
रसिकशब्दाना चुन्मिकथनञ्च । तयाराज्याभिषेकादिवर्णनं । सद्दजिनाथस्य
भार्य्याया व्यभिचारादिवर्णनञ्च । २ ये सर्गे,—सद्दमिनाथस्य दुःखितादिवि-

रणकीर्त्तन। सहरीपारस्य स्वगयादिवृत्तान्तकथन। २ ये सर्गे,—सहजिनाण-सहरीपारयोरन्योन्य दर्शनेन अनुतापादिवर्णन। सहरीपारमन्त्रिणा वृत्तान्तकथन। कापिपुरुषस्य वृत्तान्तकथन। सहरीपार सहजिनाणयोराज्यदर्शनपूर्व्वक भ्रमणवृत्तान्तकथन। चतुर्थादि-सर्गे,—उभयोर्दैत्यदर्शनविवरण। प्रसुप्ते दैत्येनाभ्यां दैत्यकामिनीप्रसादनात् अङ्गुरीयप्राप्तिकथन। स्वदेशगमनपूर्व्वक प्रत्यक्षविवाहवर्णनादिक।

No 1970 अद्वैतदीपिका, द्वितीयपरिच्छेदः।

Substance, country made paper, 12 × 3 inches Folia, 58 Lines, 8 on a page Extent, 1 668 ślokas Character, Maithilí, Date, ? Place of deposit, Magrani, Post Madhubani, Darbhangá, Pandit Kanái Jha Appearance, old Prose Correct

Advaita dípiká A dissertation on the non-dual theory of the Vedantists in refutation of the Nyáya doctrine of the duality of the soul By Nrisimha Asrama, pupil of Jagannátha Asrama The codex comprises only the second book of the work Hall's Contributions, p 107

Beginning नरहरिवपुषा यो दारयन् दानवेन्द्रं प्रकटयति पुमर्थं भेदहृष्टावितीश।
निजगुणमदमायामात्रमायादिभेदो गुरुतरदयया मां पातु लक्ष्मीसहाय ॥
जगन्नाथाश्रमगुरोर्विभव चरणरेणव वाचामगोचरोप्यर्थं मूकं वाचालयन्ति मां ॥
अथास्य परमादिभाग परीक्ष्यते। तत्र जीवपरयोः स्वाभाविको भेदः पारमार्थिक इति केचित्। इत्यादि।

End. तदुक्तं सर्व्वं वस्तु ज्ञाततयाऽज्ञाततया वा साक्षिचैतन्यस्य विषय इति। तस्मात्।
भिन्नाविविषयाधारस्मान भेदविभ्रमे।
चेतुर्दर्पणवत्तस्य निरंशो इलत्नत्वता ॥
यस्मादस्य इयमभूत सदानन्दैकविग्रह।
हरिरप्यहमीमानं तं भजे पुरुषोत्तम ॥

Colophon इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यभगवज्जगन्नाथाश्रमश्रीचरणशिष्यश्रीनृसिंहाश्रमकृताद्वैतदीपिकायां विभागवर्जिणाख्यो द्वितीय परिच्छेदः समाप्तः।

विषय। प्रथमपरिच्छेदोनास्ति। द्वितीये तु,—जीवपरयो पारमार्थिक औपाधिको वा भेद इति जिज्ञासायां प्रत्यक्ष तावज्जीवब्रह्मणोर्भेदे प्रमाणं, नाहं सर्व्वज्ञो नाहं

निर्दुष्ट इत्यनभवात। तथा अनुमानमपि जीवब्रह्मभेदे प्रमाण तथाहि ब्रह्म-
जीवप्रतियोगिकधर्म्मिसत्तासमानसत्ताकभेदवत् दु खाननभविढत्वात अधान्तत्वात्
अमसारित्वाच्च घटवत जीवा ब्रह्मप्रतियोगिकधर्म्मिसत्तासमानसत्ताकभेदवान् अ-
सर्व्वज्ञत्वात् असर्व्वशक्तिमत्त्वात अखतन्त्रत्वाच्च घटवदित्यादिना पारमार्थिकतया
जीवब्रह्मणोर्भेदमङ्गीकुर्व्वता मतमुपन्यस्य एतत्खण्डनपुरःसर जीवपरयोरौपा
धिकोऽनिर्व्वचनीयश्च भेद इति भगवदाचार्य्यमतमस्थापन ।

No 1971 अद्वैतदीपिका, (तृतीयपरिच्छेद) ।

Substance, country made paper, 11 × 3 inches Folia, 85 Lines, 8 on a page Extent, 3 127 s lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Magrani, Post Madhubani, Darbhanga Pandit Kanai Jha. Appearance, old Prose. Correct

Advaita dipika The third book of the work described under the last preceding No

Beginning. उपनिषदवबोध बोधमानन्दकन्द निजगुणगणकान्त कान्तमम्भोजयोने ।
परिहृतपरतत्त्व भक्तमेतस्य नून नरहरिवपुरेम धाम काम प्रपद्ये ॥
गुरुचरणकृपा मे कञ्चुकीकुर्व्वती मा नरहरिचरणेच्छा चारयत्यात्मदुर्गं ।
अद्यामति विगताधि मत्सराद्यात्ययाय कपटमतिविलासैर्भेदभिर्भ्रमार्ग ॥
निरवधिनिर्म्मलवर्त्तिप्रकटनशीलप्रभोः स्वदान ।
श्रौपनिषदात्मदीप कुरुतात कल्याणकारिणो विद्या ॥
अथ महावाक्यात तत्पदार्थो ब्रह्म निश्चयत तदवगतेरेव मुमुक्षोकाङ्क्षितपुरुषा-
र्थतया तदवगम विना जिज्ञासाऽनिवृत्त प्रकृतवाक्यार्थज्ञानायोगाच्च । इत्यादि ।

End तस्मात सत्यज्ञानानन्दात्मक निर्गुणमुदासीनं ब्रह्म वेदाथ इति सिद्ध।
सत्यज्ञानसुखस्वरूपममल त्रह्माद्वितीय परं
वेदान्तैकविनिश्चय हरिहरद्गत्यादिसंमन्दितं ।
ब्रह्माम्नायवचाविचारविदित यद्रूपमन्याहश
तद्देवा विभव पर मधुपयःकुब्धो दुरूहा हर ॥

Colophon इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यभगवन्नगन्नाथाश्रमश्रीचरणशिष्यश्रीनृसिंहा
श्रमकृताद्वैतदीपिकायामौपनिषदीपिकाख्यस्तृतीय परिच्छेद ॥

विषय । मुमुक्षुणा ब्रह्मजिज्ञासा कर्त्तव्या, तत्र ब्रह्माख तावत न प्रत्यक्ष प्रमाणं, तस्य रूप-
स्पर्शादिहीनतया बाह्यप्रत्यक्ष गोचरत्वात्, तथा मनस करणस्य भोक्तृतदर्श

मानग्राहकत्वात तद्विषयत्व स्फुटमेव। ननु कार्य्यत्वहेतु कर्तृजन्यत्वनियत
त्वात्क्षित्यादिकर्तारमनुमापयतीति यदिदमपि न विचाररमणीयं, तथाहि न तावत्
कार्य्यमात्रे कृतिमत कारणत्वग्रह सम्भवति, घटादे कृतिजन्यत्वे अवधृते हि
तत्तत्कार्य्यत्वेन तद्व्याप्तिग्रह, तत्र च तदवधारणमन्वयव्यतिरेकाभ्यामेव कस्तर्हि-
कार्य्यव्यतिरेकप्रयोजक कृतिव्यतिरेक, प्रागभाव इति चेत तदपि न चाद-
क्षम, तथाहि कृत्यत्यन्ताभावस्य कार्य्यव्यतिरेकाप्रयोजकत्वादित्यनया दिशा ब्रह्मणो
मानान्तरागोचरत्व प्रपञ्च प्रदर्श्य तस्य औपनिषद्ज्ञानमात्रावमेयत्वनिरूपण।
ननु उपनिषदुपजीवकानुमानगम्यत्वे ब्रह्मण औपनिषदत्व विहन्यतामिति चेन्न
उपनिषद्भिरेव मानाभावकृततदसत्त्वशङ्कानिवृत्ते। वस्तुतस्तु अनुमानात कर्तैकत्व
सिद्धावपि नश्वरसिद्धि तत सर्व्वज्ञत्वसर्व्वशक्तिमत्त्वादेरसिद्धत्वात। अत एव सूक्तं।
ब्रह्मण उदासीनतया कार्य्यलिङ्गान्न तत्सिद्धि, न हि कार्य्याप्रयोजकोऽपि धर्म्मे
कार्य्यलिङ्गेन सिद्ध्यति। उपस्थितिमात्रेण तत्सिद्धौ धूमात रासभादेरपि सिद्धि-
प्रसङ्गादिति निष्कर्ष। तथा तत्त्वमस्यादिवेदान्तवाक्य न अपरोक्षज्ञानजनकं
वाक्यत्वात् ज्योतिष्टोमादिवाक्यवदित्यादिना आक्षेपप्रदर्शनपूर्व्वक वेदान्तानाम
परोक्षज्ञानहेतुत्वनिरूपण। ब्रह्मसाक्षात्कारो निदिध्यासनसंस्कृतेन मनसा जा
यते, यन्मनसा न मनुत इति श्रुतिस्तु मनसैवानुद्रष्टव्यमिति श्रुतिविरोधेन अपक्व
मनोविषया, अन्यथा शब्दस्य करणत्वे यतो वाचो निवर्त्तन्त इति श्रुतिविरोधात
तस्मात न वेदान्तादपरोक्षधीरिति कस्यचिदाक्षेपोपन्यासपूर्व्वक तत्खण्डन।
अपरोक्षज्ञानस्वरूपादिविवेचन। विषयादिनिरूपणं। लिङ्गादर्थनिरूपण। श्रव
णादीना स्वरूपादिकथनं। ब्रह्मणो जगदुपादानकारणत्वसंस्थापन। अविद्यादि-
स्वरूपकथन। कर्तृत्वादिविवेचनं। अद्वैतवादसंस्थापन। अध्यारोपादिस्वरूप
कथन। मिथ्यात्वस्वरूपनिरूपण। जडत्वादीनां लक्षणादिकथन। आकाशादेः
धर्म्मिग्राहकमानसिद्धविभुत्ववादस्य उक्तं। कालादेरभावे ब्रह्मणोऽपि अस्तित्वासिद्धि-
रित्याक्षेपनिरसनमुखेन अस्तित्वादीनां लक्षणादिकथन। ब्रह्मस्वरूपादिनिरूपणं।
वेदस्य अपौरुषेयत्वकथनं। ब्रह्मणो निर्गुणत्वादिसंस्थापनञ्च।

Advaita dīpikā The fourth book of the work described under No 1970

Beginning यस्मिन्नखण्डसुखमोघमहिमस्वानन्दमन्दीकृत
ब्रह्मानन्दमहार्णवे भवति न प्राचीनवाचामपि ।
श्रीमति सत्यचिदात्मके नरहरौ मोहा + + + रवौ
तस्मै तापनिवृत्तये श्रुतिगत भूयादखण्ड मह ॥
जगन्नाथाश्रमगुरो कृपावाक्यसुधाकरः ।
स्पष्टीकरोतु मे स्पष्ट मा + ब्रह्मसुखात्मक ॥
अथ वाक्यार्थो ब्रह्म निरूप्यते । इत्यादि ।

End. कियदपि परिपीतं यत् कदाचित् प्रसङ्गा-
द्विमलपदसरोजक्षालनाम्भो गुरोर्मे ।
शमयति हृदि ताप वर्धयत्यात्मविद्या
जलनिधिमपि विष्णौ भक्तिमेतद्विधत्ते ॥
अत्र कियानपि गुरोः प्रसादः क्व मामकैर्मननमाध्यलभ्य ।
प्रसादितो देववर मुरारौ न किञ्चिदप्यभिहति मन्ये ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यभगवज्जगन्नाथाश्रमश्रीचरणशिष्यश्रीमन्नृसिंहा-
श्रमकृताद्वैतदीपिकायामानन्ददीपिकाख्यचतुर्थः परिच्छेदः । समाप्ता चाद्वैत
दीपिका ।

विषय । वाक्यार्थे ब्रह्मणि पदानां शक्तिरस्ति न वेति चिन्तनं । तत्र न ब्रह्म सर्वशब्दवाच्यं
अवाच्यपदेन अभिधानात् । न च तेनापि लक्ष्यते, अवाच्यरूपमुख्यार्थस्य अभा-
वात् । एवं निर्विशेषं स्वप्रकाशं परमार्थसदित्यादिशब्दैः ब्रह्म उच्यते चेद्वाच्यत्व-
सिद्धिः । न च तैर्लक्ष्यते, निर्विशेषस्वप्रकाशादिरूपमुख्यस्य अन्यस्य अभावादि-
त्यादिना विप्रतिपन्नानां मतमुत्थाप्य तत्खण्डनं । न व्यक्तिः शब्दार्थो जातिरूपश्च-
नमिति मतेन, तथा जातिविशिष्टा व्यक्तिः शब्दार्थ इति मतेन च व्यापकीर्तन-
पूर्वकं समाधानकथनं । लक्षणाविचारः । वेदान्तवाक्यमेव ब्रह्म प्रतिपादयती-
तिनिरूपणं । तच्च वेदान्तवाक्यं द्विविधं । एकं पदार्थनिष्ठं यथा सत्यं ज्ञानमि-
त्यादि तत्पदार्थपरं, तथा योऽयं विज्ञानमय इत्यादि त्वंपदार्थपरं । द्वितीय-
मभेदरूपवाक्यार्थनिष्ठं, यथा तत्त्वमसीत्यादि । द्विविधस्य यस्य अखण्ड एव वा-
क्यार्थ इति सविस्तरनिरूपणं । अखण्डार्थत्वादिस्वरूपकथनं । मोक्षसाधनतत्त्व
ज्ञानस्वरूपकथनादिकं । मोक्षस्वरूपादिनिरूपणं च ।

No. 1973. द्वैतनिर्णयः ।

Substance, country-made paper, 15 × 3 inches. Folia, 80. Lines, 6 on a page. Extent, 2,160 s'lokas. Character, Maithilí Date ? Place of deposit, Magrání, Post Madhubaní, Darbhángá, Pandit Kánái Jhá, other copies at Magrání, Pandit Chhoṭí Jhá, at Calcutta, Bhavasañkara Vidyáratna, and Hon'ble Mahárájá Jatindramohana Tágore, Bahádur, C. S. I. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Dvaita-nirnaya. A digest of several topics of the Smṛiti. By Váchaspati Misra. A commentary on this work has been described under No. 1853 *ante*, p. 166. Contents: On names appropriate for Bráhmanas; religious gifts; consecration of tanks; doubts regarding Áchára; bathing; daily prayers; homa offerings to the Viśvedevás; sacrifices; offerings to the manes; disputes; interest; duties; Judicature, purification; penances; fasts; the fast on the 11th of the moon (*ekádaśí*); ditto on the 8th of the wane in S'rávana on the anniversary of Kṛishṇa's birthday; possession; personification of S'ráddhas; consecration of bulls (*vrishotsarga*); S'ráddhas; canonical injunctions; rite of offering new rice, or the festival of harvest-home; bathing on the occasion of an eclipse; shaving off the hair of the head at Prayága (Allahabad); proper places for making S'ráddhas; Kuśa grass; success and failure, women prohibited to perform Párvana rites; S'ráddha in the case of childless widows; proper time for marriage; intercallary months; investiture of the Bráhmanical cord.

Beginning. आभीरदारकमुदञ्चितकिङ्किणीकमानामयाणिचरणं पुरुषं पुराणं ।
मञ्जीरमञ्जुमरुणाधरमम्बुजाक्षमद्वैतचिन्मयमनादिमनन्तमीडे ॥
प्रणम्य परमात्मानं निबन्धानवलोक्य च
श्रीवाचस्पतिधीरेण द्वैतनिर्णय उच्यते ॥
तत्रादौ नाम-निर्णयः । शर्म्मेति ब्राह्मणस्योक्तं वर्म्मेति क्षत्रसंश्रयं ।
गुप्तदासात्मकं नाम प्रशस्तं वैश्यशूद्रयोः ॥
इत्यत्र इतिपदस्वरसेन यद्यपि शर्म्मपदात्मकमेव नाम अवगम्यते तथापि तावन्मात्रं न नाम किन्तु तदन्तमेति निर्णीयते । इत्यादि ।

End. मेखलादश्यमेव सर्व्वदा पञ्चम स्वेच्छ शुभवृत्त प्रमादान्तरदर्शनाद्भिन्नमेवेति ।
शुभमस्तु श्रीरस्तु ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायमिश्रश्रीवाचस्पतिमिश्रविरचितो द्वैतनिर्णयः समाप्तः ।

विषय । ब्राह्मणादीनां नामनिर्णय । दाननिरूपण । जलाशयोत्सर्गनिर्णय । आचाराद्वैतनिरूपणं । तत्र स्नानादिद्वैतनिरूपण । सन्ध्या देवपूजादिद्वैतनिर्णयश्च । वैश्वदेवहोमनिर्णय । बलिदानविधि । पितृयज्ञनिरूपण । विवादनिरूपणं । वृद्धिनिरूपण । क्रियाद्वैतनिरूपण । व्यवहारद्वैतनिरूपण । शुद्धिद्वैतनिरूपण । छत्यद्वैतनिरूपणं । व्रतद्वैतनिरूपण । तत्र विशेषण एकादशीनिर्णय । जन्माष्टमीव्रतनिर्णय । अधिकारद्वैतनिर्णय । श्राद्धशरीरनिर्णय । वृषोत्सर्गनिर्णय । श्राद्धनिर्णयः । विधिविचार । नवान्ननिर्णय । ग्रहणस्नानादिनिर्णय । प्रधानचौरनिर्णय । शावदेशनिर्णय । कृच्छ्रनिर्णय । जयपराजयनिर्णय । स्त्रीकर्तृकपार्वणनिषेध । अवीरापाद्धनिर्णय । विवाहकालनिर्णय । मलमासनिरूपणं । उपनयननिर्णयश्च ।

No 1974 धर्म्मरत्नम् ।

Substance, palm leaf, 10 × 2 inches Folia, 156 Lines, 6 on a page Extent, 4,882 s'lokas Character, Bengali Date, Sk, 1417 Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Dharma-ratna On lunar days, and the rites, fasts, penances and observances appertaining thereto *By Jimutavahana.* The author is best known by his *Dayabhaga,* a work on the law of inheritance as current in Bengal Contents Time defined, month, intercalary month, double Ashádha month, the day of Hari's sleep, consecration and sacrifices, dawn and vesper, pole of Indra, the wane, rite of S'astrahata S'ráddha *on the 14th of the moon, time for the* Vrishotsarga rite, religious gifts, merits of the month of Kartika, time for bathing, gifts, quadrimensial fast, baths at conjunctions of the day and night, Mahanisa and Mahájyeshtha fasts, Ashtakas, anti meridian, S'raddhas with uncooked meat, rites prohibited on the month of birth, oil, adverse opinions discussed, conjunctions of months, Yugas, Dasahara rite, Kojagara rite Sukharatri or feast of lamps, calendar of duties from the 1st to the 15th of the wane, the rite on the 8th of the wane in Sravana, or Janmashtami the fast on the 11th of the wane Durgapuja, Manvantará, eclipses The Ms is dated Saka 1417, and is 383 years old. Its last page is shown in Plate I

Beginning त्रिभुवनभवनस्थेयप्रलयविधानेषु मूर्त्तिभेदेन ।
विधि-विष्णु रुद्रनाम्ना पुरुषः कालो नमस्तस्मै ॥
कालः कैश्चिदबद्ध केश्चित् शास्त्रकुवचननिबद्धः ।
इति मन्दमतीना + + + + + + मया क्रियते ॥
अथ कालविवेचन । कालाधीनत्वाद् विधिनिषेधाना तदादौ व्याख्या ।
तिथिनक्षत्रवारादिकालभागेषु यद् यदा ।
विहित वा निषिद्धं वा पालयंस्त्रिदिव व्रजेत् । इत्यादि ।

End. देय तथाग्रतो दान देवार्चनजपक्रिया ।
कुर्य्याभक्त्यादिनेपूज्ञ तस्य शान्तिर्भविष्यति ॥
षड्विधविवादतिमिरपक्ष ग्रहण रवेः शशाङ्कस्य ।
तद्धर्मरत्नदीपालोकात् सकल व्यलोकयतु ॥

Colophon इति पारिभद्रीयजीमूतवाहनकृतौ धर्मरत्ने ग्रहणनिरूपणं ।
समाप्तश्चेद् मूरत्ने धर्मरत्नमिति । यथा दृष्टेत्यादि । (शुभमस्तु शकाब्दा १४१०)

विषय । कालस्वरूपादिकथन । मासादिनिर्णय । अधिमासनिरूपण । द्विराषाढादि-
निरूपण । अत्र सम्भ्रमभट्टजितेन्द्रियादिमतकथनादिक । हरिशयनादिनिमित्त-
क्रियानिरूपण । उत्सर्गापाकर्म्मनिरूपण । अगस्त्याद्यर्घसमयकालादिनिरूपण ।
शक्रध्वजनिरूपण । शक्रोत्थाननिरूपण । अपरपक्षनिरूपण । शस्त्रहतचतुर्द्दशी-
निरूपण । वृषोत्सर्गकालनिरूपण । दानकालादिनिरूपण । कार्त्तिकमाहात्म्य-
कथन । स्नानकालादिनिरूपण । परकीयनिपानादिनिरूपण । चातुर्मास्यव्रत-
निरूपण । सन्ध्यास्नानव्याख्याकीर्त्तन । तत्र तत्र निषिद्धकथन । महानिशादि-
निरूपण । महाज्यैष्ठ्यादिनिरूपण । अष्टकाकालनिरूपण । पूर्व्वाह्णादिकालनि-
रूपण । आमश्राद्धविधिकथन । जन्ममासे निषिद्धनिरूपण । नियमानुपालनविवे-
चन । तैलनिरूपण । अत्र कालविवेचनप्रसङ्गेन जितेन्द्रिय मल्लधर वान्नू-सम्भ्रम-
हरिवंश धवल योगलोकादिकृतनिबन्धाना निःसारतासम्पादन । सङ्क्रान्तिनि-
रूपण । युगादिनिरूपण । दशहरानिरूपणं । कोजागरनिरूपण । सुखरात्रिनिरू-
पण । प्रतिपदादिअमावस्यान्ततिथिकृत्यनिरूपण । तत्र विशेषेण जन्माष्टम्यादि-
निरूपण । एकादशीनिरूपण । दुर्गोत्सवनिरूपण । मन्वन्तरानिरूपण । ग्रहणका-
लादिविवेचनञ्च ।

No. 1975. शब्दखण्डटिप्पनी ।

Substance, palm-leaf, 12 × 1½ inches. Folia, 720 Lines, 6 on a page. Extent, 3,759 s'lokas Character, Bengali. Date, Sk. 1516. Place of deposit, Nis'idágadh, Post Vaiñchi, Zilla Burdwan, Pandit Vanes'vara Vidyáratna, also another copy at Calcutta, Government of India Appearance old. Prose. Correct.

S'abdakhanda-tippani. A gloss on the S'abdakhanda of Gañges'a. By Jayadeva. The codex is dated, S'áka 1516 = A. D. 1596.

Beginning. न ज्ञाने श्रीजाने विचरितुमिह यस्य गहने
समर्था नैवार्थानधिगमयितुं निर्मितिरपि ।
तथाप्येतावत्यामपि किल विगत्याभद्दमिह
प्रवृत्तो यत्खिन्नवचरणमेवैव शरणम् ॥
यथेति । इत्याद्यशब्दस्यानन्तर्यार्थवत्त्वेन तत्र चावधित्वेनोपस्थितोपमाननिरू-
पणस्यैव—इत्यादि ।

End. मति प्रमाणभेदेऽनुमानकगवेषणादिति ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायमिश्रश्रीजयदेवविरचिता शब्दखण्डटिप्पनी समाप्ता ।
षट्तारकेभेन्दुमहीमन्विते शाके मिते पञ्च दश द्युपूर्णिका ।
इयं समालेखि + मासि फाल्गुन सौम्यावनि श्रीजगदीशशर्मणा ।

विषयः । महामहोपाध्यायगङ्गेशविरचिततत्त्वचिन्तामण्यन्तर्गतशब्दखण्डस्य व्याख्यानं ।

1509 cannot correspond with the letters of the era The era dates from 1106, and 1509 added to it, would carry the record to A D 2614 If the figures be attributed to the S'aka, the letters L and S become redundant An error consequently has to be admitted, and the question is—where lies the error? The insertion of a cypher is a very common mistake I have often seen in the pagination of MSS and elsewhere, a dot put in to indicate a ten or a hundred, though the figure following makes it redundant in the decimal system If this be the cause of the error, the date would be L S 159 = A D 1265, and the MS would be 615 years old If the L S be redundant, the date would be 1509 = A D 1588 I believe the first is the right interpretation A facsimile of the page giving the date is annexed, Plate II

Beginning वक्त्राणि पञ्च कुचयोः प्रतिविम्बितानि दृष्ट्वा दशाननसमागमनभ्रमेण ।
भूयोऽपि शैलपरिवृत्तिभयेन गाढ-मालिङ्गितो गिरिजया गिरिशः पुनातु ॥
अधीत्य जयदेवेन हरिमिश्रात् पितृव्यतः ।
तत्त्वचिन्तामणेरित्थमालोकोऽयं प्रकाश्यते ॥
प्रथमान्तलक्ष्य समाप्तिद्युनो इत्यादि ।

End पाकरक्ते श्यामबुद्धेरप्यपान्यथावर्णकतया विशेषणत्वमिति ॥

Colophon इति महामहोपाध्यायपक्षमिश्रश्रीजयदेवविरचित प्रत्यक्षालोक समाप्तः ।
शुभमस्तु । श्रीरस्तु । ल० स १५९ । श्रावणस्य ।

विषय । गङ्गेशोपाध्यायकृततत्त्वचिन्तामण्यन्तर्गतप्रत्यक्षखण्डस्य व्याख्यान ।

———

Beginning. णमह अवहिअ तुङ्ग अवमारिअ विखेअ अणोप अगहिर ।
अप्पलउअ परिमन्य अणाअ परमथे पाअड मङ्गसहणम ॥

End. सिरिल्लिक्खणस्स अमदेमतुवहर राज्ञवेविद्दर । पोमम्मिह्नरणन्दधि सुपक्वे चंद-
घवदिनसद्दे ॥ द्वोसवल्सिगमे लिखितासीवाणीनाथेनेति ॥
रेजे भवान्नभसि मीतमयुखविम्ब सन्ध्याधमद्दतियुतद्दुतिविम्बलिङ्ग' ।
दालिम्बबीजनिभबाणचये· मसिड नारीमुखेन्दुमिलित मणिकुण्डलेव(?) ॥
प्राकृतभापारचितपद्यै रावणवधदत्तान्तवर्णन)

No 1978 रावणवधटीका ।

Substance, palm leaf, 15 × 1¾ inches Folia, 114 Lines, 5 on a page Extent, 3 960 slokas. Character, Bengali Date, Sk. 1457 Place of deposit, Calcutta, Dr Rájendralála Mitra Appearance, old. Prose. Correct.

Rávanabadha-tíká A commentary on the Setubandha of Pravarasena, noticed under the next preceding No. By Kulanatha The codex is dated in the S'aka year 1457, and is 315 years old

Beginning. श्रीचन्द्रचूड़चरण स्मृत्ह प्रणम्य
देवी प्रसाद्य च गिरं कुलनाथनामा ।
व्याख्यायते प्रवरसेनमृपस्य खल्व सन्दोहनिर्भरदशास्यवधप्रबन्ध ॥
कल्पान्तरस्थिरयशोमयदेहसिद्धेः काव्य छती प्रवरसेननृपो विधित्सु ।
भक्त्यापरस्य च नति प्रदिशन्नभीष्ट-देवस्तुति व्यधित विघ्नविनाशहेतु ॥
प्रारब्धस्याविघ्नेन परिसमाप्तिं कामयमान सदाचारानुमितश्रुतिसिद्ध मङ्गल दर्श-
यितु जगदुत्पत्तिस्थितिप्रलयहेतु सर्व्वलोकनमस्कार नारायण नमस्कुर्व्वन्नाह णम-
हेत्यादि ।

End. अत्र समाप्तम् एतत् सीताख्याभजनितं हृदयाभ्युदयं रावणवध इति काव्यं
अत्र रावण वधकांनी दुखहेतुर्निवसोऽत तना यस्य तदा ॥

Colophon रत्नुपाध्यायश्रीकुलनाथकृतायां रावणवधटीकायां — दशाश्वास(?) विवरणं
समाप्तमर्थ ग्रन्थ । शुभमस्तु शकाब्दाः १४५७ ।

विषय । प्राकृतभाषया प्रवरसेनमृपविरचितस्य रावणवधाख्यकाव्यस्य व्याख्यानं ।

No 1979 मिताचरा ।

Substance palm leaf 14½ × 2¼ inches Folia 229 Lines 6 on a page Extent 6 126 slokas Character Bengali Date L S 399 Place of deposit, Calcutta Government of India Appearance old Prose and verse Incorrect

Mitakshara A commentary on the Smriti of Yajnavalkya By Vijnanesvara Bhatta son of Padmanabha Bhatta The work has been thrice printed It is dated in 399 of Lakshmana Sena's era and is 375 years old A facsimile of its last page is annexed, Plate III

Beginning गृहस्थाश्रमिणा नित्यनैमित्तिकधर्म्मा उक्ता । अभिषकादिगुणयुक्तस्य गृहस्थवि
प्रस्य गुणधर्म्मा दर्शिता । अधुना तदधिकारसङ्कोचहतुभूताशौचप्रतिपादन
मुखेन तेषामपवाद प्रतिपाद्यत ॥

End श्रीमत्पद्मनाभभट्टोपाध्यायात्मजश्रीमत्परमहंसपरिव्राजकविज्ञानेश्वरभट्टारस्य कृतौ
राजमिताचरायां याज्ञवल्क्यधर्म्मशास्त्रविवृतौ तृतीयोऽध्याय समाप्त ॥

विषय । याज्ञवल्क्यधर्म्मशास्त्रव्याख्यान ॥

No 1980 शूद्रपद्धति ।

Substance palm leaf 11 × 2 inches Folia 91 Lines 4 on a page Extent 1 557 slokas Character Bengali Date Sm 1442 Place of deposit Calcutta Government of India Appearance old Prose and verse Correct

Sudra paddhati On the duties of Sudras By Apipala, son of Dehrinapala grandson of Makarandapala The codex is dated Samvat 1442 = A D 1385 and is 495 years old see Plate IV

Beginning अयस्य देवदेवा वितरतु भगवान् वाञ्छितांशधारी
गौरीवचाजयलम्नृगमदजनितार स्थलीभूतिभद्रः ।
विश्रान्ता यस्य दीपद्युतिकपिलजटामण्डले भाति गङ्गा
तस्यारातिः कुङ्कुमाङ्कस्तनकलशमासमक्रममुक्तालतेव ॥
आसीदवीममध्चिना मकरन्दपाल स्थनुत्तिविक्रम इति प्रथित पृथिव्याम् ।
तस्मादभूत् स खलु देहृणपालनामा प्रख्यातमदधि यस्य गुणा स्फुरन्ति ॥

ब्रह्माण्डादिव देवलोकतटिनीतोयप्रवाहस्ततः
स श्रीमानपिपाल इत्युद्भवत् सत्त्वस्वभावः शुचिः ।
येनाहर्निशमेव शैवमनसा विष्णोः पदं पुष्पता
निर्व्याजप्रणिपातकल्पितधिया कान्तापि सम्भावितः ॥
श्रयं श्रीमिममिश्र द्विजकुलजलधेरिन्दुमिन्दुप्रकाशै-
रार्कोमारं यशोभिर्द्दवल्लितगगनोपान्तमेकान्तमानाम् ।
मित्यं षट्कर्म्मनिष्ठं गुणनिलयमुपादाय दायादबन्धु
श्रीमान् दानैकशील कलयति विमला पद्धति शूद्रपूर्व्वाम् ॥
अथ शूद्राणां नित्याचारः । तत्र रात्रिशेषदण्डद्वये प्रतिबुद्धो रात्रिवासः परित्यज्य
इत्यादि ।

End. कार्य्ये पुनः क्वचित् कलत्रसम्बन्धः सर्व्वत्रानधिकारश्चेति ।

Colophon. इत्यपिपालकारिताया शूद्रपद्धतौ शूद्राशौचप्रकरणं सम्पूर्णं । स०१५४२ ।
शाके युग्मसरोजबन्धदमुखाधाराशिचन्द्रान्विते
पौषे मासि दिने शनेरविनियौ शुक्लेतरे पक्षत ।
गौड़े प्रौढविदग्धवर्गमुकुटश्रीनीलकण्ठाज्ञया-
लब्धीत्यालिखता स्मृतिं नरहरिः शूद्रक्रियादीपिकाम् ॥

विषय । ग्रन्थेऽस्मिन् शूद्राणामेव कृत्यादिनिरूपणं । तत्र प्रातःकृत्यविधिकथनं । मूत्रपुरीषाद्युत्सर्गस्थानादिकथनं । शौचविधिः । आचमनविधिः । असच्छूद्रस्य विशेषकथनादिकं । तत्र तत्र निषिद्धानि । आचमनपात्रनिरूपणं । दन्तधावनविधिः तत्र विहितकाष्ठादिनिरूपणं । प्रतिषिद्धदिनकथनञ्च । प्रातःस्नानविधिः । तर्पणकर्त्तव्यता । तत्र कात्यायनोक्ततर्पणप्रयोगकथनञ्च । सामान्यतो देवपूजाविधिः । तत्र स्नानीयद्रव्यनिरूपणमुखेन अर्घ्याद्यादिकथनं । पञ्चामृत—पञ्चगव्यादिकथनं । सूर्य्यपूजाविधिः । विष्णुपूजाविधिः । शिवपूजाविधिः । दुर्गापूजाविधिः । जपादिविधिकथनं । वैश्वदेवविधानकीर्त्तनं । अत्र प्रमाणकथनञ्च नित्यश्राद्धविधिः । *बलिविश्वकारविधिः । भोजनविधिः । अत्र सर्व्वत्र प्रयोगकथनं च । भोजन*पात्रादिनिरूपणं । भोजने निषिद्धानि । भोजनान्तरकर्म्मनिरूपणं । भक्ष्याभक्ष्यनिरूपणं । पयद्दुग्धनिरूपणं भक्ष्याभक्ष्यपशुपक्षिमत्स्यादिनिरूपणं । पशुमारणादिविधानकथनं । सच्छूद्रैर्मद्यं न पेयमितिकथनं । शयनविधिः । उपगमनविधिः । श्राद्धकालकथनादिकं । अमावस्यानिर्णयः । कृष्णपक्षापरपक्षादिनिरूपणं । युगाद्यामन्वन्तरादिनिरूपणं । काम्यश्राद्धादिकालनिरूपणं । एकोद्दिष्टपिण्डनादिकालकथनं । श्राद्धवेला । प्रातःकालादिलक्षणं । श्राद्धे निषिद्धकाल-

देशद्रव्यादिनिरूपणं। कात्यायनाक्तश्राद्धानुष्ठानकथनं। सपिण्डीकरणादिप्रयोग। धम्ष्टघटश्राद्धप्रयोग। अशौचनिर्णय। अशौच विधिनिषेधा। विदेशस्थाशौच। बाल्ताद्यशौच। स्त्र्यशौच। वर्णसन्निपाते अशौचनिरूपणं। अशौचमङ्करकथन। सपिण्डाद्यशौच। सपिण्डादिनिरूपण। निर्ह रणाद्यशौच। सद्यःशौच। मुहूर्त्तकृत्यनिरूपणं। पर्णनरदाहविधि। अस्थिसञ्चयनविधि। प्रेतोदकदानविधिः। पिण्डदानविधि। शोकापनोदनविधिः। प्रवसनादिविधि। अशौचान्तकृत्यनिरूपण। प्रेतक्रियाधिकारिनिरूपणं। उदकाद्यनर्हनिरूपण। दासीघटदानविधि। यावज्जीवाशौचनिरूपणञ्च।

No 1981 तत्त्वदीपणी।

Substance, palm leaf, 12 × 2 inches Folia, 95 Lines, 5 on a page Extent, 1,762 slokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Magrani, Post Madhubani, Darbhangá, Pandit Kanai Jha Appearance, old Prose Correct

Tattvadipani A commentary on the Vasavadatta of Subandhu By Jagaddhara, Mahamahopadhyaya, son of Ratnadhara, grandson of Vidyadhara, of the family of Chandes'vara His mother's name was Damayanti

Beginning हरौ तात वैकुण्ठताकाम्यविद्यौ हरे तात कामप्रणाशाऽस्ति बुद्धौ।
अतस्तौ विहाय त्वदीयाङ्घ्रिमीड त्वया तेन हेरम्ब नादास्तिनत्यं॥
नत्वा गुरून् गुणगुरूनवलोक्य टीका विद्यादिकाघनिवहान् सुविचार्य वृद्धा।
श्रीमान् जगद्धर इमां वितनोति टीकां गूढार्थबोधनिपुणा भरतादिविज्ञ॥
इह खलु निष्प्रत्यूहसमीहितसिद्ध्यर्थमत्यर्थमर्थी कविकुलकुमुदबन्धुः सुबन्धुः वागधिदेवताकीर्त्तनरूपं मङ्गलमादौ निबध्नाति करवदरति। सा सरस्वती वागधिदेवता जयति उत्कर्षेण वर्त्तातामित्यादि।

End लब्धो दुर्लभशासनं सुरगणग्रामाऽभिरामा गुणैर्विद्यावशवविभूषिते अपि ग्रामे अत्र उभे धारते।
देनाय समभूद्द्विजातितिलकश्चण्डेश्वर पण्डितो-
मीमांसैकरहस्यवश्रहृदयो दातावदाताशय॥
तस्मादभूज्ज्वलनिधेरिव शक्तभानुर्वेदेश्वरो विविधतन्त्ररहस्य-वश्य।
तस्मादजायत विद्यद्विनिधानमूर्त्ति-रामेश्वरो गुणसतैकरहस्यवश्य॥

कैवर्त्तीगाधन येन लब्धं जगति दुर्लभ।
तर्कराद्धान्तग्रद्धान्तकरणोऽसौ गुणाधिक ॥
तस्मादजायत गदाधरनामधेयधीरो गदाधर इव प्रथित प्रथिया।
योऽय पुरातनगरे पदमाप शिष्टा मीमांसको विमलकीर्त्तिपवित्रमूर्त्तिं ॥
विद्याधरमजजनदेष पुत्र(?) मीमांसक गुणिदित प्रचिताधिवार्सं।
सन्दर्ककर्कसरहस्यनभस्यवग्र बोध निजान्वयसरोजविकाशभानु ॥
रत्नधर वरमेकसुपुत्र शुद्धयशः समसूत विशुद्ध।
येन जिता गुणिना स + + + ते सर्व्वगुणेन वसन्ति भूमौ ॥
इमयन्यामथ धीरा लभे सुतमरिन्दम।
श्रीजगद्दरनामानमनर्घगुणशालिन ॥
विद्यागुणालङ्करणे पवित्रे च्छत्रे विचित्रे च्यपि धारिते ते।
नैयायिकेनापि कवीश्वरेण टीका कृता तन जगद्धरेण ॥
येनापाठि कठोरगौतममत वैशषिक खण्डन
च्नाग्रावि धकोषकाव्यनिवहस्तत्पाणिनीय मत।
छन्दोऽलङ्करणञ्च येन भरत तत्कामशास्त्र श्रुतं।
तनानन जगद्धरेण कविना टीका कृतेयं मुदा ॥
नानाकापवती नितान्तचतुरा रम्यार्थसार्थार्थिनी
नानालङ्कृतिसुन्दरी रसवशा शुद्धान्वया भाविनी।
निर्द्दोषा कुलजाङ्गनेव गुणिनी टीका ममय तत-
स्वामनामनुपालयन्नु कृतिनस्तेष्या नम सर्व्वदा ॥

Colophon इति महामहोपाध्यायधर्म्माधिकरणिकश्रीजगद्धरविरचिता तत्त्वदीपनी समाप्ता।

विषय। सुबन्धुकृतवासवदत्ताया व्याख्यान।

No 1982 प्रमाणप्रमोद।

Substance, country made paper 11 × 4 inches Folia 40 Lines 6 on a page Extent, 1 020 slokas. Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Magrani-gram Post Madhubani, Darbhanga Pandit Kanai Jha. Appearance fresh Prose Correct

Pramana pramoda A dissertation on the Vedanta doctrine regarding the soul By Gokulanatha Upadhyaya

Beginning. साकाङ्क्षानुक्रमेण स्फुटमुल्लसितपदन्यासमन्तः सन्निधानं
प्राप्ताऽसौ तत्परापि प्रथितममतया योग्यतां द्योतयन्ती ॥
भूयो नैय्यायिकम्नी चकितमृगनिभमुग्धरामाभिरामा
स नोऽघ व्यक्तमुक्त हरिरवतु स वो वाग्विलासानतीतः ॥
श्रोतव्यो मन्तव्य इति श्रुत्यात्मश्रवणं विधीयते। तच्च प्रमाणवाक्यमात्रादेव श्रवण-
मननाङ्गं न तु वेदादेव——इत्यादि ।

End. तस्मात्सर्व्वेच कार्य्ये भागवतज्ञानस्य हेतुत्वादाचार्य्योक्तानि सर्व्वाण्येवानुमानानि
निरपवादान्येवेति नास्ति नास्ति कस्यापि कथायामेवावसर इति हताः परि-
पन्थिनः ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीगोकुलनाथोपाध्यायविरचितः प्रमाणप्रमोदः समाप्तः ।

विषय । आत्मा वा अरे श्रोतव्यो मन्तव्य इति श्रुत्या श्रवण मननाङ्गं विधीयते, तच्च श्रोतव्यः
श्रुतिवाक्येभ्य इत्यादि स्मृतावपि श्रुतिपदं प्रमाणवाक्योपलक्षकमिति सर्व्वत्र प्रमा-
णवाक्यमात्रादेव श्रवण मननाङ्ग न तु वेदादेवेति पक्षधरमिश्रमतोपन्यासपूर्व्वक
तत्र दूषणप्रदर्शनं । ननु "श्रुतो हि भगवान् बहुशः श्रुतिस्मृतीतिहासपुराणा-
दिभ्य इदानीं मन्तव्यो भवती"त्युदयनाचार्य्यचरणवाग्विरोध इति चेन्न तत्र
स्मृत्यादिग्रहणस्य सम्वादार्थत्वात् । तस्माद्वेदवाक्यादेव श्रवण मननाङ्ग विधीयते
इति सप्रपञ्च निरूपणं किञ्च श्रवणानन्तर मननं तच्च हेतुसाध्य, हेतवश्च कार्य्य-
त्वादय इति सङ्कलय्य तेषां स्वरूपनिरूपणमुखेन सर्व्वत्र कार्य्ये ऐश्वरज्ञानस्य हेतु-
त्वमितिनिर्णयः । एतदुपोद्बलकत्वेन च कुसुमाञ्जल्युक्तानि सर्व्वाण्येव अनुमानानि
निरङ्कुशतया समर्थितानीति ध्येयमिति ।

CLASSIFICATION.

I.—Veda S'a'stra.

a. Sañhitá (hymns).

b. Bráhmaṇa (ceremonials).

c. A'ranyaka (do. appropriate for forest life).

d. Upanishad (theology).

e. Vaidika (Sútras, rituals, phonetics, &c).

II.—Aitihásika S'a'stra.

a. Itihása (history).

b. Purána (ancient legends).

III.—Kávya S'astra.

a. Kávya (poems).

b. Náṭaka (drama).

c. Champú (poetico-prose compositions)

d. Kosha (miscellaneous poetical collections).

e. Upákshyána (tales and romances).

IV.—Abhidhána Sástra (lexicography).

V.—Vya'karaṇa S'a'stra (*grammar*).

VI.—Chhandah Sa'stra (versification).

VII.—Alanka'ra S'a'stra (rhetoric)

VIII.—Jyotisha S'a'stra (astronomy and astrology)

IX.—Smṛiti Sa'stra (law, civil and canonical)

X.—Sañgíta S'a stra (music).

XI.—S'ilpa S'a stra (arts).

XII.—Ka'ma S'a stra (erotics).

XIII —Darsa'na Sa'stra (philosophy).

a Dársaníka (philosophy in general)

b Sánkhya (hylotheistic)

c. Nyaya (dialectic).

d. Vaiśeshika (physical)

e. Mimáñsa (ritualistic)

f. Vedánta (monotheistic).

g. Yoga (theocratic).

h. Aparadársanika (*minor systems of philosophy*)

XIV.—Bhakti S'a'stra (faith).
XV.—Tantra S'a'stra (mysticism).
XVI.—Vaidyaka S'a'stra (medicine).
XVII.—Jaina S'a'stra (Jaina religion).
XVIII.—Bauddha S'a'stra (Bauddhist religion).
XIX.—Anirdishta (miscellaneous).

CLASSIFIED INDEX.

	No	Page
1.—e Vaidika		
Apastamba-sútra-vritti *alias* Apastamba-sútra dipiká,	1807,	121
Ashṭa-vikriti, ...	1931,	255
Ekáhanam Paddhati, ...	1728,	6
Gobhila grihya-bhashya, ...	1967,	288
Garga paddhati *alias* Grihya-paddhati, ...	1916,	236
Grihya-paddhati, ...	1890,	207
Grihya-sútra-vivarana, ...	1891,	208
Jyotsná, ...	1938,	262
Karkanuga-padártha-dípiká, ...	1901,	217
Kunda-taṭtva-prakásiká,...	1918,	239
Mulyadhyaya-vivarana, ...	1796,	114
Nigama parisishṭa, ...	1800,	116
Pakayajna-nirnaya, ...	1814,	124
Paraskara grihya Sútra, ...	1768,	87
Pratijna-sutra-parisishṭa, ...	1799,	116
Pravarádhyáya-parisishṭa, ...	1795,	113
Prayoga-paddhati, ...	1827,	135
Somakarma pradipiká, ...	1727,	6
Uktha-paddhati, ...	1794,	113
Varnaratna dípika, Siksha, ...	1932,	256
II.—Aitihasika S'astra.		
2.—a Itihasa		
Harischandra-charita, . ..	1899,	215
2.—b Purana		
Avanti Khanda, ...	1753,	67
Badarika-máhátmya, ...	1744,	39
Bhavishya purana, ...	1742,	33
Budharanjaní, ...	1730,	8
Ganesa-mahátmya, .	1751,	62
Reṇuká-mahátmya, ...	1752,	64
Reva khaṇḍa, ...	1745,	42
Sahyadri khanda, ...	1749,	52
Sambhalagrama mahatmya, ...	1750,	59

III.—Kávya S'ástra.

3.—*a. Kávya.*

3.—*b. Náṭaka.*

3.—*c. Champú.*

3.—*d. Kosha.*

X.—SANGI'TA S'A'STRA.

XI.—S'ILPA S'A'STRA.

XII —KA'MA S'A'STRA.

XIII.—DARSANA S'A'STRA

13 —*a. Dársanika.*

13.—*f. Vedánta.*

13.—*g. Yoga.*

13.—*h Aparadársanika.*

XIV.—Bhakti Sástra.

XV.—Tantra S'ástra.

	No	Page
Liṅgarchana-chandrika, ...	1944,	267
Mudra-prakáśa, ...	1866,	181
Padarthádarsa, ...	1733,	20
Sadhaka-sarvasva, ...	1950,	273
Tantraloka-ṭiká, ...	1755,	74

XVI.—Vaidyaka S'ástra.

Hárita-sañhita, ...	1770,	88

XVII —Jaina S'a'stra.

XVIII.—Bauddha S'a'stra.

XIX.—Anirdishṭa.

APPENDIX A.

List of Sanskrit MSS purchased for the Government of India

SAÑHITA

711 Samaveda Sanhita
1167 Kanva sanhita bháshya. Mahidhara
1186 Yajus sanhitá kramapaṭha.
1187 Rig veda sanhitá.
1197 Garga sanhita
1410 Rig veda sanhita, prathamá ṭaka
938 Ditto Krama sanhita purva bhaga
1421 Ditto Uttarabhaga
1587 Satarudra-mantrartha dipika.
1412 Rig veda, padapaṭha.
1165 Ashtadhyayi bhashya Mádhava.
1177 Vajasaneyi padapaṭha.

BRAHMANA

708 Shadvinsa brahmana.
709 Tandya brahmana.
710 Samavidhana-brahmaṇa
716 Arsheya-brahmana
717 Mantra brahmaṇa.
940 Aitareya brahmaṇa bhashya.
968 Satapatha brahmana bhashya
1258 Kausitaki brahmana
1411 Aitareya, 9th brahmaṇa.
1125 Varttika sara.
1608 Aitareya brahmaṇa bhashya

ÁRANYAKA

1353 Sambandha varttika Vrihad áranyaka-bhashyantargata.
1354 Ditto ṭika

UPANISHAD

728 Vajra-suchyupanishad
740 Asramopanishad
944 Maitryopanishadaloka
945 Svetasvataropanishadaloka
946 Kaivalyopanishadaloka
948 Maṇdukyopanishadaloka.
949 Kaṭhavallyupanishadaloka
950 Tuttiriyopanishadaloka
951 Prasnopanishadaloka.
1024 Aitareyopanishad bhashya vivarana
1152 Narayana-dharmopanishad
1210 Narayana dharmopanishad
1415 Atharvanopanishads 52
1262 Ananda nidhi. Kamataj ani ṭika.
1070 Svetásva upanishaddipika
1450 Muktikopanishad
1548 Kaivalyopanishaṭ ṭiká
1577 Kalagnyupanishad. Kshurikopanishad
1574 Narada parivrajakopanishad
1576 Vrihajjabalopanishad
1578 Kamataj ani ṭika.

1108 Pushpa sutra.
1130 Paraskara grihya.
1133 Sutra pradipa dráhyayaniya.
1138 Pada gádha
1149 Nárayaniya-madhava bhashya.
1151 Mal a parisishta
1153 Apastamba dharma sutra.
1164 Paraskara bhashya Harihara
1160 S'iksha panjika
1179 Nidana-sutra.
1180 Pushpa-sutra.
1181 Grihya kariká
1182 Sarvanukramanika.
1183 Kattyayana sutra-vyakhyá
1192 A'svalayana śrauta sutra-bhashya.
1199 Baudhayana-sutra, 9th prasna
1200 Darśa purnamasa sutra.
1201 Paśubandha. Baudhayaniya.
1202 Chaturmasya ditto
1204 Apastamba sutra-vritti
1205 Samagana-phullasutra tika
1213 Katiya purana-bhashya.
1372 Sulva-pariśishta.
1373 S'ankhyayana grihya-sutra
1374 Ditto
1375 Naradiya śiksha-vivarana.
1388 Bharadvaja sutra bhashya.
1392 Ekahahina-satradi brahma paddhati
1393 Katyayana nakshatra-satra prayoga.
1403 Apastambiya andavila prayoga-vritti.
1404 Padaprabhava bodhini
1406 Katyayana sutra bhasya, Ananta.
1413 Sankhyayana-sutra.
1417 Vájasaneyi padakrama
1419 Grihya sutra
1120 Sankhyana sutra.
1122 Ditto
1067 Upalekha
1068 Ditto bhashya.
1085 Vamana sukta.
1155 Lakshanaratna paribhasha
1189 Rudra bháshya.
1198 Mantrartha-manjari.
1259 Mantra sanhita.
1269 Padakarika ratnamala
1295 Yajnatantra-sudhan dhi.
1321 S'rutirahasya-prakasa.
1322 Vadavali
1327 Pitralambana-vivarana.
1499 A'tma-vada.
1499 D kshá patala vritti.
1485 D ksha patala
1504 Daśa-sutra-tika.
1505 Dasa-sutra tika *alias* Balabodha tika.
967 Apastamba Sutra.
987 Yajurvallabha
988 A'pastamba-darsachaturmasya.
993 Yajurbautrika
994 Pancha vidha sutra.
992 A'pastambiya uktha sutra
995 Kalpanupada sutra.
996 Anupada sutra.
997 Kshudra sutra
998 Kalpa sutra
999 Tandalakshana-sutra.
1004 Soma-yajamana.
1005 Agnichayaniya-karika
1006 Sanjnakarana bhashya.
1007 Chaturjnana.
1008 Sarva-prakasa.
1009 Ekagnikanda mantra vyakhya
1010 Kundarka, satika
1011 Veda-lakshanadi nirupana

1012 Vihára káriká.
1013 Atirátra-stomayága.
1016 Sákamedhá.
1017 Pratihára-samprayoga.
10.8 Kañkili-prayoga.
1019 Kañkili-maitrávaruna.
1020 Paundarika-somayága.
1021 Bráhmañásañsi-prayoga.
1022 Vájapeya-paddhati.
1023 Jyotistoma-paddhati.
1025 Gajasútra-vyákhána.
1026 Pitrimedha-paddhati.
1027 Vribadárnyaka-sureśvara-várttika.
1028 Ágnidhra-prayoga.
1029 Darsa-púrnamása-hautra-prayoga.
1030 Pavitreshti.
1222 Grihya-sutra, Páraskara.
1223 Grihyavivarana, Karkopádhyáya.
1226 Ápastambíya-dharmra-sútra
1227 Vimalodaya-málá, Ásvalayana-grihya tika
1228 Sáñkhyáyana grihya-sútra
1229 Baudhayana grihya-sútra
1238 Ápastambiya-grihya-prayoga-vritti
1240 Nakshatra satra-sútra-vritti
1244 Ásvaláyana-grihya-bháshya
1245 Ásvaláyana-grihya-bháshya.
1246 Ásvaláyana-smártta-sútra.
1247 Sáñkhyáyana-sútra, Purvarddha
1248 Sañhyáyana-uttarárddha.
1249 Grihya-praśna
1251 Kátyáyana-prátisákhya-bháshya
1253 Ápastambíya sulva-bháshya.
1254 Ápastambíya-dharmma-sútra.
1260 Rudrádhyáya bháshya, Mádhava.
1261 Grihya-práyaśchitta.
1263 Darsapúrnamásádi-mantra-vyákhyá.
1271 Savitra-chayana, Baudháyana.
1272 Prátisákhya, Atharvana.
1273 Yajur-mánjarí.
1282 Chayana-praśna.
1283 Ápastamba-sútra-vritti
1286 Páraskara-grihya-prayoga-paddhati.
1293 Chhandasipada.
1297 Gobhila-grihya-bhatta-bháshya.
1298 Chhándogya-pariśishta.
1031 Ádhána-prakarana.
1033 Cháturmásya
1033 Áranygáníya-rishichhanda-daivata-nirúpana.
1035 Pravara-nirnaya.
1036 Agnishtomiya-stomayága.
1037 Vájapeya-sútra.
1038 Paundaríka-prayoga.
1039 Prayaschitta-pradípiká.
1040 Sulva-pradipa.
1041 Sulva tiká
1042 Baudháyaníya-prayáschitta
1043 Navakandiká-sútra-sráddha-vidhi
1496 Maitráyaní-somasañsthá-paddhati
1539 Maitráyani-grihya.
1155 Paśubandha-prayoga
1331 Baudhayaniya, 2nd praśna.
1333 Mahávrata-bháshya.
1347 Kátyayaníya-karka-bháshya.
1348 Baudhayaníya-ádhána-sútra.
1349 Drahyáyaníya-sútra-paddhati.
1350 Baudháyaníyá-prayoga-sára.

1239 Apastamba dharmma-sutra vritti
1250 Brihadaranyaka sureśvara-vart tika pada

ITIHÁSA.

677 Gauraganoddesa dipika
805 Itihasa samuchchaya
808 Ramayana, Adi, Ayodhya, and Kishkindhya Kándas with the commentary of Loka nátha
1127 Ramayana sara
1304 Vaishnava varttamala.
1315 Divyasahasra vivriti
1573 Mahabharatartha sangraha dipika
1447 Udayapurka-Ránaṇká-vaṅsa vali

1453 Bhagavata sandarbha vya kya
1546 Brahma-gita Skandapuraniya, 1st and 2nd Adhyáya.
1546 Brahma gita-ṭika
1150 Sanatasujatiya prakaraṇa.
969 Bhavishya puraṇa
970 Brahma puraṇa.
971 Linga purana.
972 Skanda-puráṇa Ambiká khaṇḍa.
973 Skanda puraṇa, Kumarika khaṇḍa
975 Vayu purana.
977 Samba purana.
978 Garuda purána.
980 Kalika purana.
985 Narada-pancharatra Brihat

1399 Prayoga párijata
976 Jayasiñha kalpadruma
886 Prayoga-darpana
749 Prayoga sára.
1014 Kurukshetra ratnakara.
1015 Tithyarka.
1058 Sanatkumara-sañhita
1064 Vibhagatattva vichara.
1233 Sannyasa-nirupana
1342 Dharma nirnaya.
1081 Yati viveka
1083 Dana parijı
1097 Gotra pravaramanjari.
1109 Dharma prasnojvala
1073 Sannyasa grahana paddhati
1143 Anupa vilása.
1144 Sakala lakshanochchaya
1264 Triñśatsloki *alias* Asaucha sangraha
1274 Jayamadhava manasollasa
1368 Saunaka-karika
1046 Apastamba-smriti
916 Vratodyapana-kaumudi.
966 Rajyabhisheka *alias* Raja dharma kaustubha.
983 Kála-nirnaya.
1000 Kṛitya ratnavali
1034 Karma pradipa.
1062 Sanskara-nirnaya
1066 Svachara chaturdasi parisishṭa.
1107 Dharma pravritti.
1114 Prakaraṇa prakasa
1121 Vyavahara pradipa.
1136 Tirtha chintamani
1154 Yama smṛiti
1163 Vasishṭa smṛiti.
1166 Achára-pradipa.
1168 Smriti chandrika
900 Vyavahara chamatkara.
1432 Smriti paribhasha.
1433 Devadasa prakasa.
1436 Purtta kamalakara.
1437 Kṛitya-kalpataru
1563 Ácharadar a
1568 Dharma ratna
1589 Dvaita nirnaya prakasa.
1607 Grihya-sangraha
1467 Indradhvaja puja.
1493 Kasi tattva vichara.
1561 Malamása tattva ṭiká
1588 Rájabhisheka prayoga
1482 Prathishṭha-sara sangraha

SAṄGÍTA.

1195 Raga mála
1196 Vadya-khanda.
1307 Sangita-ratnavali.
847 Pancha kalpa.
1110 Sangita ratnakara
1112 Nṛitya-ratnavali
1131 Taladhyaya.
1128 Sangita kalpataru
1129 Sangita parijata
1139 Sañkirnaraga lakshaṇa.
1141 Rasaratnavali

S'ILPA.

1172 Pratima pramana

SÁNKHYA

802 Sankhyatattva kaumudi
9_0 Sankhya-kariká Sankhya-chandrikakhya ṭika-sahita
913 Sankhya-sutra, Vritti sahita
908 Tattva-yathartha-dipana.

NYAYA

669 Nyaya sutra-vyakhyá.
671 Anumaṇa didhiti *ṭippani*
673 Kusumanjali ṭika
654 Sidhanta *muktavali gudartha* prakasika.

688 Vidhiváda-ṭíká.
689 Bhásá-ratna.
695 Siddhánta-lakshaṇa-rahasya.
696 Vyáptyánugama.
697 Kevalánvayi-rahasya.
698 Anumána-dídhiti
699 S'abda-parichchheda-rahasya.
700 S'akti-váda.
703 A'khyáta-vichára,
704 Anumáṇa-khaṇḍa-ṭíká.
705 S'abda-śakti-prakásiká-bodhiní.
706 Chintámaṇí-prakáśa.
707 Ditto.
712 Pratyaksha-kshaṇḍáloka-darpaṇa.
827 Satpratipaksha-máthurí-ṭíká.
837 Nyáya-makaranda-saṭíka.
838 Tarka-sañgraha.
840 Nyáya dípávali.
852 Vishayatá-váda
855 Aparokshánubhuti, Dípikákhya-ṭíka-sahita.
860 Nañváda ṭippaní.
861 Samása-váda.
862 S'ábdabodha-prakriyá
918 Nyáya-siddhánta-muktávali-dípiká.
925 Nyáya-siddhánta-muktávali-prakáśa.
927 Viśishṭa-vaiśishṭa.
928 Pratijná-sútra-pariśishṭa.

1057 Mitabháshí *alias* Sapta-padarthí tiká.
1174 Padártha-dípiká.
1344 Pratyaksha-tattva-chintámani, satiká.
1175 Pratyaksha-prakalbhí.
1231 Sabda-panchchhedá.
1235 Sarvopakariní *alias* Bhavánandí tiká.
1330 Pramána-paddhati.
1341 Ditto, tiká.
1346 Bhávaprakásiká *alias* Máyáváda-khandana-tiká.
904 Tantrídiká.
957 Vaidika-lúartha-vivechana.
959 Mímáñsá-nyáya-prakása.
960 Ditto, sútra-paddhati, 8th Adhyáya.
961 Ditto, kusumanjali.
963 Ditto.
1000 Ditto, śloka-várttika.
1157 Tantra-ratna.
851 Vákya-dípiká, satiká.
1130 Nyáya-siddhánta-tattvaviveka.
1134 Nyáya-kaustubha.
1139 *Pratyaksha-khanda-kantakoddhára.*
1572 Aloka-kantakoddhára.
1570 Guna-prakása-vivriti.
1445 Lílávatí-bháva-prakása.
1444 Anumánáloka-tiká.
1192 Khandanoddhára.
1571 Kiranávali-prakása.
1590 Tárka tattva-nirúpana.
1594 Tárkika-rakshá.
1139 Pratyaksha-khanda-kantakoddhára.
1443 Pratyakshálokadarpana.
1566 Pratyakshálaka.
1552 Nyáya-sára-padapanchika.

1120 Nyáya siddhánta-tattvaviveka.
1134 Nyáya-kaustubha.
1137 Nyáya-varttika-tatparyyatiká.
1140 Sabda panchchhedáloka.

Vaiśeshika.

824 Vaiseshika sútropaskára.
839 Siddhánta-chandrodaya.
1350 Sapta-padarthí.

Mímáñsá.

1290 Mayúkhamáliká *alias* Bhatta-chintámani-vyákhyá
1359 Adhyayana-vidhi-vyákhyá.
735 Nyáya-ratnamála.
747 Tantra ratna-tiká.
752 Bhátta-dipiká.
753 Mímáñsá-siddhánta-lesa-sañgraha.
758 Mímáñsá-várttika.
763 Sástrasiddhánta-sañgraha.
803 Adhikarana-kaumudi
869 Mímáñsártha-sangraha-kaumudi
874 Chandráloka, Chandráloka-prakasa-sahita.
883 Sphota-chataka.
939 Tantra-várttika-tiká.
1147 Mímáñsá-tantra-dípiká.
1214 Mímañsa-várttikábharana
1215 Tantra-várttika-tiká.
1236 Tantra-ratna.
1241 Mímáñsá nyáya-dípiká.
1255 Mímáñsá-bháshya-várttika, 1 3-páda.
1256 *Ditto*, 2-1-ditto
1257 Ditto, tantra-várttika
1289 Bhátta-chintámani
1291 Mímáñsá-kaustubha.
1292 Bhátta-dipiká.

1326 Mímáñsá-nyáya prakáśa
1408 Siddhánta-dípa.
1416 S'ástra-dípiká-ṭíká.
1115 S'avara-bháshya-padayojaná.
1110 Várttika-káśiká.
1146 Sáñkarshana-mímáñsá.
1221 Ajitá *alias* Tantra-ṭíká-vyákhyá.
1275 Vidhi-rasáyana.

VEDA'NTA

1418 Brahmasútríya-*śaiva bháshya*
1287 Brahma-sútra-vallabhí-bháshya
1312 Brahma-*sútra*-anubháshya.
1313 Anu-bháshya-prakáśa
1320 Brahma-sútra-bháshya, Sau*naka-sampradáyi*.
1285 S'ástra-dípiká, from 3 to 12 A.
1390 S'ástra-dípika, 2nd Adhya
958 Sástra-dípiká.
1328 Sándilya-sútra-pravachana.
905 Páshanḍa-chapetiká
954 S'arira̱ka mimáñsa-bháshya-vivarana
1188 S'ástra dípika ṭíká
427 Taratamya-stava-vyakhyá
628 Daśasloka-ṭíká *alias* Siddhanta-vindu
653 Gitá-tátparya-bodhiní
655 Adhyatma-bhagavata
692 Siddhánta-vindu
674 Ashṭavakra sañhitá
715 Bheda-dhikriti
729 Shaṭślokí-vártika
741 Advaita siddhyupanyása
759 Advaita-chandriká
779 Gita-taparya bodhiní
782 Bhagavad-gíta-bhashya
780 Adhyatma-sára
836 Vedanta-sanjná-prakriya.
819 Hariyasí-gítá *alias* Bhagavad-gítá-ṭíká.
850 Pánchálí-gitá-ṭíká.
856 Vedánta-tattva-traya-nirúpana.
859 Vedánta-ratna-traya-pariksha
834 Anubandha-darsana
885 *Aryá-vyákhyá alias* Vedánta-traya-saṭika
909 Advaiṭa-brahmavidyá-pad*dhatí*
1001 Vivarana-tattvadipa.
1069 Gítá-tátparya nirnaya.
1088 Vedánta-sára, *Rámánuja*.
1094 Panchakosha-viveka
1095 Svarúpa-prakáśa.
1099 Panchíkarana-várttika.
1022 Rasika ranjiní-gítá-ṭíká, 1st khanda
1123 Ditto, 2nd khanda
1124 Ditto, 3rd khanda.
1125 Gítá-bháshya, Ramánujíya
1148 Sureśvara-várttika-vijákhyana
1156 Vedánta-kalpalatá,
1185 Advaitánusandhána
1190 *Amrita-tarañgini-gítá* ṭíká.
1191 Tattvadipiká gítá-ṭíká.
1225 Prapancha sára-viveka.
1232 Paramahañsáchára paddhati
1278 Panchíkarana-tátparya-chandrika
1280 Panchapadika-vivarana
1288 Panchikarana-bhávaprakáśiká
1383 Gítartha-vivarana,
736 Siddhanta-lesa-guḍhartha-prakáśa
744 Siddhánta-dípa
854 Dvádaśa-mahavakya.
911 Tattva-pradípiká.
915 Panchapádika.

964 Panchapádika vivarana
947 Upadesa ratnamala
974 Yatindra mata dipika.
1071 Prameya ratnávali, saṭika
1084 Tattva bodha
1145 Visi nutattva nirnaya ṭika
1184 Naishkarmya sindhu
1209 Sastra prakásika
1243 Prameya sangraha.
1324 Prameya ratnarnava
1332 Nibandha ṭika
1338 Madhyasiddhanta sara
1339 Tattvodyota tika
678 Tattva prakásika
1431 Vedanta dipa
1431 Vedanta kalpatáru parimala
1429 Atma-vada
1595 Alat prakarana-bhashya
1569 Gita pradipa

Yoga

941 Patanjala bhásbya-vartika.
924 Yoga vas shta, Vasishta tatparya prakasikakhya ṭika sahita.
990 Yoga mani prabha
1159 Yoga-chintamani
1279 Yoga yatra.
1400 Yoga ratna mala.
1061 Samadhi dipika

Bhakti

654 Bhakti rasayana.
681 Ujjala nilamani kiranaleśa
798 Krishna stava-mala
806 Bhakhti ratnavali
1074 Bhagavannama-máhatmya nirnaya
1102 Bhagavadbhakti chandrika
1104 Bhakti rasayana
1113 Vaishnava s ddhánta va ja yanti.

1158 Bhakti rangini.
1311 Bhakti siddhanta.
1381 Bhakti hansa.
1384 Bhakti varddhini.
1385 Bhakti margiya sankánirasa
679 Shaṭśandarbha
725 Krama dipika
1206 Vishnutattva prakasa
1319 Prema pattana
1378 Bhakti siddhanta rahasya-nibandha.
1379 Tattvadipa prakasavarana-bhanga
1380 Jalabl eda, satika.
1382 Sanyasa nirnaya vivarana
1581 Brihad Bhagavatamrita, saṭika
1606 Bhakti siddhanta rahasya
1612 Bhakti rasamrita sindhu.
1599 Govinda lilamrita.
1582 Nama mahatmya
1581 Rasamanjari stava and Radha saundaryya manjari.
1560 Vaishnava-toshani
1314 Sampradaya-pradipa.

Tantra

675 Gautama-tantra
672 Tantra-sara
790 Tara-vilasodaya.
797 Syama-kalpa latika
804 Bhuta damara-tantra.
811 Syamá-rahasya
815 Tarabhakti tarangini
907 Ágama tattva sangraha.
1369 Virabhadra tantra.
720 Agama kaumudi
1100 Mandapa druma.
1360 Jyotishmati kalpa.
676 Urddhvámnaya-sanhita
979 Dipa prakaśa.

981 S'abdaprakáśa *alias* Dípaprakáśa-ṭiká.
1611 Ágama-tattva-vilása.
1457 Sáma-tantra-bháshya.

VAIDYAKA.

828 S'álahotra.
982 Pathyápathya-viveka.
1089 Chikitsá-sára.
1123 Aśvavaidya-śástra.
1124 Aśva-vaidya.
1125 Aśva-chikitsita.
1126 Ditto.
1117 Rasa-ratnákara.
1160 Arka-prakáśa.
1520 Bhaishajya-ratnávalí.
1508 Dravya-saṅgrahábhidhána-ṭiká.
1585 Rasa-gaṅgádhara.
1609 Ratna-málá.

JAINA.

1539 Nitisára.
1515 Rája-várttika.
1528 Vimalanátha-purána.
1474 Upáśakádhyána.
1498 Uttara-purána.
1533 Upáśakádhyáya-ṭiká
1512 Trailokya-sára-ṭiká.
1449 Padma-purána.
1503 Pravachana-sára ṭiká.
1509 Pándava-puráṇa.
1510 Padma-purána, brihat.
1518 Padmávati-charita
1521 Prasastáprasasti *alias* Mritáchára.
1522 Prasatáprasasti *alias* Trailoka-prajnapti.
1523 Padmánandi-pachanaví.
1527 Pareshanátha-charita.
1562 Purushárlhánusásana.
1473 Pratiṅkara-mahámuṇi-charita
1299 Prasnottara-málá.
1300 Pándava-purána.
1302 Laghu-kshetra-samása-vivaraṇa.
956 Bhagavatí-vṛitti.
1487 Arádhana-kathá-kosha.
1489 Ádi-puráṇa.
1507 Ajitanátha-purána.
1525 Ápta-mímáñsa.
Aptamímáñsa-laṅkrita.
1550 Alaṅkára-ratnákara.
1524 Bhávya-kumuda-chandriká.
1542 Brahma-vilása.
1475 Chakradhara-puráṇa.
1484 Chandra-prabhá-charita.
1516 Charitra-sára.
1538 Devágamana-vṛitti.
1447 Gomatta-sára-vṛitti.
1511 Muni-suvrata-puráṇa.
1567 Moksha-pravṛitti ṭiká.
1535 Mallinátha-purána.
1530 Kahapanasára.
1515 Plates of Jaina figures, 48 [sorts.
1544 Drawings of Jaina-tirtháṅkaras, 24.
1541 Jaina-pújá vidhi.
1536 Jnána-súryodaya-náṭaka.
1531 Jaina-saṅhitá.
1529 Jnánárnava.
1488 Jaina-pratíshṭhá samagri.
1477 Jina-pújá.
1476 Jaina-Yájnavalka-prathisthá-páṭha
1471 Jaina-viváha-paddhati.
1461 Jayakumára-charita
1448 Jaina-pújá-vidhi.
1514 Brihat Harivaṅsa.
1459 Sapata-śataka-bhávollása-prakáśa
1462 Sumeda-śikhara máhátmya.

1466 Sára-chauïsí.
1468 Srávakáchára
1469 Svarṇáchala-máhátmya.
1178 Santinátha-puráṇa.
1480 Subháshita ratna-sandoha.
1489 Sukha-nidhána.
1490 Siddha-chakráshṭa-pújá-ṭíká.
1494 Sridhara-vásishṭa-ṭíká.
1583 Sástra prakáśa.
1592 Sańkara-siddhi-dípiká.
1470 Muláchára pradipaká.
1483 Mahápála charita.
1491 Mahápurana-ṭippaní.
1593 Mita-bháshiní.
1481 Niyama-sára.
1605 Nirodha-lakshana, saṭika

1440 Prapannámrita
1455 Pancha-stava.

BAUDDHA

1294 Bauddha-mata-yantra-vidhi.
1270 Vitarága-stotra.
1427 Malinda panná.

ANIRDISHṬA

880 Laukika-nyáya sańgraha
1208 Adhikára sangraha.
1318 Sarva-siddhánta.
1323 Nava ratna.
1377 Válabodha-prakáśa.
1538 Bhujja-bhárati.
1176 Praśasti prakasiká.
1329 Praśasti-patriká.

APPENDIX.

FROM

RAI RAJENDRALALA MITRA, BAHADUR, C I E, LL D

To

A PEDLER, ESQ

Secretary to the Asiatic Society of Bengal

Dated, 8 Manicktollah, August 25, 1880

SIR,

With reference to Government Resolution No [illegible] of date March 8, 1879, communicated to the Society under cover of Mr Under Secretary Bolton's Revenue Department No [illegible] mis, dated 27th idem, and in continuation of my letters as per margin,* I have the honor to submit the following report on the operations carried on by me, to the close of the official year 1879 80, for the discovery and preservation of ancient Sanskrit Manuscripts in the Bengal Provinces

* May 24 18 0
February 15, 1875

Scope of Report.

2 The Resolution of Government requires "a report showing what progress has been made in all the branches of the work" entrusted to the Society. These branches include—1st, enquiry and collection of information regarding rare and valuable manuscripts, 2nd, compilation of lists thereof, 3rd, printing and publication of such lists, 4th, purchase of all rare or desirable manuscripts, 5th publication of rare works Of these the first four works have been, by direction of Government entrusted to me, and this report will be confined to them For the last the Society receives an annual grant of Rs 3,000, for which, I presume you will submit a separate report. The administration of the funds granted for the conduct of the works in my hands, has been carried on by the Society, and, I believe, accounts thereof have been annually submitted to Government by the Society, no further return therefore is now required

Enquiry about MSS. Difficulty of access.

3 Of the works entrusted to me the most important is the first, *i e*, the collection of information regarding rare manuscripts in private libraries It forms the basis on which the others rest, and it is at the

same time the most *difficult* *Public libraries*, or repositories *accessible* to the public, are unknown in this country, and private owners are all Hindus, who regard their manuscript treasures as sacred heir-looms which should be treated with every mark of veneration, and in many houses they are actually daily worshipped along with their lares and penates In Hindu Maths this is particularly the case, and access to them is not permitted, except after certain troublesome purificatory rites have been observed Such Maths in Bengal, however, are not very rich in rare works Jain Maths are richer, and there no worship is paid to MSS , but they are not, generally speaking, open to other than persons of the Jain persuasion The best places for rare works are Toles or native colleges owned by Pandits whose ancestors for several generations have been teachers, but the heads of such institutions are frequently absent from their homes, on invitations to S raddhas, and are mostly very suspicious and unwilling to exhibit their stores to strangers Several visits have, therefore, to be paid *to* them before anything really valuable or rare can be seen Moreover, such Toles are scattered wide apart over the country, and much time is lost in travelling from place to place before any satisfactory information can be obtained

-

5. The enquiry has been conducted, as heretofore, by a travelling Pandit working under my orders, and by myself whenever I had opportunities of going out of Calcutta. I have also carried on extensive correspondence with friends, acquaintances, and Sanskrit scholars, and obtained much aid and information from them.

Mode of enquiry

6. In 1876, I visited Benares for the purchase of MSS. In 1877, I went to Rániganj, Patna and Benares, obtaining a large number of MSS from the last named place. In 1878, I had occasion to go to Gayá, and thence proceeded to Patná and Arrah. Next to Benares, Gayá is the most sacred city of the Hindus. It was the capital of a Hindu principality two thousand and five hundred years ago, even before the birth of Sákya Sinha, and held by the Buddhists for well nigh a thousand years as one of the principal seats of their religion. In the fifth century it reverted to the Hindus, and ever since it has been renowned as the sanctuary wherein rests the foot marks of the divinity, which every pious Hindu is bound to visit at least once in his lifetime. But for all that, it is exceedingly poor in Sanskrit literature. Having had occasion to perform there the Sráddha rite in honour of my parents, I spent a considerable sum of money, and thereby secured the good-will of a great number of Gayáwáls, as also of the few Pandits living in the town, and they brought to me whatever Sanskrit manuscripts they had, but none of them had any worth looking at. Most of them are so ignorant that they cannot even repeat the services correctly when they officiate at Sráddhas. In the neighbouring town of Buddha Gayá, the Hindu Math owned by Pandit Hemanatha Giri, has a collection of over three hundred MSS. well preserved in a pukka house, and enjoying the benefit of a catalogue. As the works comprised in the collection were, however, not rare, I did not think it worth while to take a copy of the catalogue.

Places visited by me. Gayá

7. Patna is even more ancient than Gayá, and was once the capital of an empire, but it, too, is as poor in Sanskrit MSS. as Gayá. There are no Pandits of note, and none has any work of value.

Patna

8. At Arrah there are four Jain Maths, one of which is noted for a collection of Jain MSS. but, being a Hindu, I was not allowed access to it. I was told there were upwards of 600 MSS.

Arrah

9. At the Jain Maṭh at Benares I met with better reception, and my Paṇdit was allowed for several days, to examine the MSS. there, but subsequently, when the Paṇdit was engaged in taking notes of such of the MSS. as I thought rare, a rumour was spread that I would communicate to Europeans the secret mantras of the Jain faith, and my Paṇdit's work had to be brought to an abrupt close.

Benares.

10. I had no opportunity to go to Orissa lately, but Bábu Kshírodachandra Ráya, for some time Head Master of the Government School at Puri, procured for me a nominal list of about 400 MSS. contained in the S'aṅkara Maṭh at that place. I visited it in 1868, but failed to obtain any detailed account of its manuscript treasures. From what I then saw I calculated that there were about two thousand MSS., and the list obtained, I therefore suspect, is incomplete. The Bábu has been kind enough also to obtain for me copies of several works of local celebrity on the history of Puri, and among them may be noted the *Svarṇádri-mahodaya*, the *Kshetra-máhátmya* and the *Gundichá-máhátmya*, of which I have seen no notice in any catalogue hitherto published.

Puri.

11. The work of enquiry in the Mufassil devolved mainly on Paṇdit Rámanátha Tarkaratna, who travelled from district to district for more than ten months every year, and I have every reason to be satisfied with his ability, zeal and devotion to his duties. In the beginning of 1875-76, he spent four months at S'ántipur, in the Nuddea district. It is a place of considerable repute, and the abode of a large number of learned Bráhmans, most of whom possess old MSS One of them, Paṇdit Kálidása Vidyávágísa, owns a collection of over one thousand codices, many of which are rare, and a few unique. They are kept in a pukka room, and great care is taken for their proper preservation. I have obtained descriptive notices of 92 of these codices. Among the works contained in this collection, the following may be noted as rare:

Places visited by travelling Paṇdit.
Sántipur

1. Mathuránátha's commentary on the Gautama Sútras.
2. Rámabhadra's gloss on ditto.
3. Vardhamána's commentary on the Kusumánjalí.
4. Varadarája's Tárkika-rakshá
5. Laugákshi's Tarka-kaumudí.

monastery, in the house of Gopála Bhaṭṭachárya, there are about a hundred MSS, mostly very old, and written either on palm leaves, or the bark of the *agaru*, but the travelling Pandit found opportunity for noticing only 12 of them Going thence to Gopalapura, the Pandit found upwards of 300 medical works in the houses of Bábu Mahendranáráyana Gupta and Bábu Kásinátha Gupta, who are practising physicians of repute, and good Sanskrit scholars Out of their collections, notices were secured of 10 codices The next place in the district of Birabhuma where Sanskrit MSS can be found is Bhimghar There, in the house of Bamacharana Bhaṭṭacharya, about 200 codices were examined, including a commentary on the Prakrit Grammar of Kramadis vara, of which I have yet failed to obtain a second copy Descriptions of 35 of these MSS were secured by the Pandit He also obtained notices of 16 codices at Sindi, in the house of Bábu Kuladananda Mukarji As at Hitampur so here, the collection, comprising 10 Tantras, is daily worshipped Close by the last, in the village of Kandha, there are 200 MSS in the library of Babu Kuladaprasad Sen, and the Bhaṭṭacharyas of Singur and Mangaldihi, there are 250 more, of which 56 have been examined and noticed

gether the Pandit has obtained upwards of 300 notices of rare works from Tirhut. These, however, I believe, represent but a small fraction of what may be fairly expected from a district which has been the chief seat of Sanskrit learning for upwards of 1500 years, and which still comprises a great number of learned men. Most of the MSS met with in Tirhut are dated in the era of Lakshmana Sena. My Pandit is of opinion, and I agree with him, that there exists in this place work enough to keep him fully employed for two years more.

16. In the autumn of 1879 the Pandit travelled in the interior of the Burdwan district. In the village of Begune he found a collection of Smriti works in the house of Sadánanda Bhaṭṭachárya, out of which he noticed 12, which he had not met with elsewhere. He was shown also an old list of works which the Bhaṭṭachárya had once owned, and it included upwards of a hundred names which the Pandit had not heard of before, but the works, he was told, had been mostly destroyed. At the village of Gudap he found among others a commentary, by Bhavadeva, on the Yoga aphorisms, of the existence of which I had no knowledge before, and a complete copy of Arjuna Misra's commentary on the Maháabharata of which I had before seen only small fragments. At Nishedi he found several rare works, most of which were dated, as in Tirhut, in the era of Lakshmana Sena.

Burdwan.

17. In January last, I deputed the Pandit to Ránaghat, in the Nuddea district, and there he was employed for about three months in examining the MSS. belonging, severally, to Babu Surendranáth Pal Chaudhurí, Babu Ramalala Bandyopadhyaya, and Pandit Madhusudana Nyáyaratna.

Ránághat

18. The notices referred to in the preceding paras, have been prepared in a tabular form, giving details regarding the following particulars, *viz.*, 1, name of the work, 2, author's name, 3, *size*, 4, *No. of folia*, 5, No. of lines on each page, 6, No. of letters in each line, 7, character, 8, *condition*, 9, *date*, 10, *accuracy*, 11, *place of deposit*, 12, initial line and extracts from the Introduction, 13, concluding line and colophon, 14, contents. To save time and secure uniformity, printed forms have been used, and these, as filled up, are forwarded to me weekly, so as to give me

Preparation of lists

an idea of the amount of work done by the Pandit every week. On receipt of these forms, my assistants assort them, check them with the registers kept at my office, compare them with accounts previously received from other sources, and translate the details into English, leaving for me the task of writing out the general description of the works and translating the contents. Upwards of five thousand notices have been compiled, of which two thousand have been printed, and three thousand are now on hand. In addition to them a register has been kept, of all works of which only names have been communicated to me, together with notes of the places where the works are to be found

form a companion volume to the 'Notices.' Considerable progress has also been made in the printing of an 'Analysis of the Sanskrit Buddhist literature of Nepal,' of which 70 different works were collected by Mr. B. H. Hodgson, while resident at Kátmándu, and presented to the Asiatic Society of Bengal. Three sets of these works were collected, of which the second was presented to the India House Library, and the third to the *Bibliotheque nationale* of France. Out of Nepal these works are nowhere to be found, and with the exception of the Lalita-Vistara, edited by me, none has yet been printed. The extreme rarity of these works, coupled with their importance in connexion with the history of Indian Buddhism, renders a full analysis of their contents highly desirable, and I am glad to be able to say that I have already printed 180 pages, and hope to complete the work in six months more.

Contents of the list.

20. As the 'Notices' are now before Government, it is scarcely necessary to dilate on their contents in this report. I beg to observe, however, that in making my selection of works for notice, I have always borne in my mind that the object of the undertaking is to form a complete record of the number and nature of the Sanskrit manuscripts now extant in the country, and that in many instances this record will be the only means of conveying information about them to European orientalists. It is certain that some of the works of which only one, two, or three copies are now extant, will, ere long, cease to exist altogether, and their memory can be preserved only by a record like the present. Popular works and school-books are being multiplied by the press, and consequently they are not subject to the risks to which Vedic, philosophic, astronomical and medical works are liable, and it is necessary, therefore, that those works which are liable to early destruction, should be taken up first. In the earlier *fasciculi* of the "Notices." I had also borne in mind that my work would be soon supplemented by catalogues of the MSS. in the Library of the Asiatic Society of Bengal and of the Sanskrit College of Calcutta, and accordingly omitted to notice all such codices as were contained in those repositories, but, seeing that the prospect of such catalogues being soon published is faint, I have of late changed my plan, and included in my 'Notices' all works that have come to hand without reference to those libraries.

XVII	*Jain Sástra (Jain religion)*,	1
XVIII	Bauddha Sástra (Buddhist religion),	0
XIX	Anirdhishta (Miscellaneous), ...	5
	Total,	842

Facsimiles.

21 Reference was made in para 24 of the last report to facsimiles of *old* and rare works Several such have been inserted in the fasciculi published since. One of them deserves special mention It is the last page of a codex of the 'Setubandha' or the 'Marine Causeway,' a work of the 5th century, attributed to king Pravarasena of Kashmir The codex is dated 102 of the era of Lakshmana Sena, and is 672 years old It is the oldest MS in the Bengali character that has yet been met with It affords indubitable proof of the antiquity of a character which is ordinarily supposed to be of a very modern date

Change of plan.

22 The arrangement adopted by me in printing the lists was, after some correspondence, approved by Government I find, however, that separate headings involve a great waste of space, I propose, therefore, if not otherwise instructed, to follow, in future fasciculi, the plan of Dr Burnell's Tanjore Catalogue, so as to put more matter on each page It will lead to a slight sacrifice of uniformity, but will otherwise prove economical

In my last report I adverted to several Prakrit grammars, which I had collected for my own private use I have been able lately to obtain a commentary on one of them, the text of Kramadisvara It is unique, and I propose to give an abstract of it in my edition of the work of Kramadísvara I have employed copyists, too, for securing copies of my private acquisitions for the Government collection

Of new poems, the *Surjana-charita*, the *Modha prakasa*, the *Vaju-stuti*, the *Pitambara charita*, the *Megha saudamini*, the *Anugama-tattva-mala*, and the *Sahridaya-hridayaloka* may be noted as new

Under the head of Silpa or ancient Indian Art there is only one work, but it is a new one It is entitled *Pratima pramaṇa*, and it supplies directions for the relative proportion of the figures of all the leading divinities of the Hindus It is a guide to the formation of images, and highly interesting from an antiquarian point of view

There are several names under the head of Philosophy Among them the commentary (*tíka*) of Mathuranátha and the gloss (*vritti*) of Ramabhadra on the Nyaya aphorisms of Gotama are unique The essay of Udayana on the *Kusumanjali* and the commentary thereon by Vardhamana Misra, are exceedingly scarce I have not seen any of them at Benares, there is none in Calcutta, and my Pandit has seen them nowhere in the different districts he has travelled over

Among medical works there are three treatises on the diseases, defects, anatomy and characteristics of horses, which are alike curious and interesting I have prepared an abstract of these, and intend to print it in the Journal of the Asiatic Society of Bengal Brief abstracts of the contents of these works have been already published in the "Notices"

ave not been visited, but, except in some parts of Rangpur and Rájshahi, the work to be done is not likely to be extensive Kamakhya in Assam has been the seat of Tantric learning for many centuries, and the number of Tantras likely to be found there will fully take up eighteen months or more The whole of the eastern districts, except Dacca which was visited in 1871, has likewise to be visited I know Mymensing contains a great number of Pandits who are descendants of long lines of Pandits, and they are sure to have rare or unknown works Baidyanáth near Deoghar, Midnapur and the province of Orissa are yet unvisited, and I calculate these will take up fully three years, and altogether a period of ten years more is necessary to complete the survey in which I have been engaged during the last ten years

My official and other duties have hitherto prevented my devoting the whole of my scanty leisure to the task of passing through the press the lists prepared by my assistants, and I have now on hand over three thousand names in manuscript In a short time I hope, however, to have more leisure at command, and, by steady application, to bring up arrears, and to keep pace with the work done by the travelling Pandit As a native of India, cherishing deep respect for the memory of those who have contributed so largely to the literary reputation of my native land, I look upon the work as a labour of love, and long earnestly to be able to place before the learned world of Europe an inventory, such as my work is intended to be of the literary relics the people of India have inherited Their extent is vast In Liddell and Scott's Dictionary the total of Greek authors, whose works have descended to modern Europe, has been computed at 553, and of Latin authors of the classical period the total according to White and Riddle's Latin-English Dictionary is 218 Whereas of Sanskrit authors the total may be computed at four thousand, and the number of their works at 20,000, inclusive of Jain and Buddhist works In a single catalogue, that of the Tanjore Collection, the total of Hindu authors given is 740 The comparison is, perhaps, not fair, as I am not in a position to supply the number of ecclesiatical and Byzantine writers who were numerous nor that of mediæval Latin authors, but the figures here given will, I hope, suffice to show that the literature with which I am concerned is in every way worthy of the consideration which

has been so generously to extended it by Government, and that the spent on preparing an inventory of its relics has not been wasted.

I have the honor to be,

Sir,

Your obedient Servant,

RA'JENDRALÁLA MITR